

LOVEC

LIST ZA LOV IN KINOLOGIJO

Glasilo Slovenskega lovskega društva
in Jugoslovenskega kinološkega saveza

LETNIK XXI

1934

Uredil

VLADIMIR KAPUS

Ljubljana 1934

Natisnila Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani

LOVEC
LIST ZA LOV IN KINOLOGIJO

(Glasilo Slovenskega lovskega društva
in ljubiteljskega kinološkega združenja)

Lp .R 103-21-1934/1

Juv. št. P D 69/1981

Ljubljana 1981

Vodilni urednik: ...

KAZALO

Članki.

- Fr. Arhar:
Divji petelin v Zasavju 195
- Dr. St. Bevk:
† Viteški kralj Aleksander I.
Zedinitelj 566
Nj. Vel. kralj Peter II. 415
- Inž. Božič Cvetko:
O naselitvi tuje divjadi . . . 5, 42
Čuvajmo naše šume, naše loge,
polja, livade in našo divjad . . 374
- C. Bloudek:
Iz češkoslovaške lovske literature 293
- B. N.:
Manija po malokal. streljanju . 197
- Dr. Černič Mirko:
Koliko škode na koruzni njivi gre
na rovaš fazanu 21
- Inž. Ciril Dimnik:
Nj. Vel. kralj Aleksander kot
lovec 367
- Elka:
September 298
- L. Fric:
Lov z železnimi pastmi na lisico
in kuno 308, 341
- F.:
Inž. Albinu Černetu v spomin . . 20
- Gošar:
Zapiski in študij lovišč 37
Lovstvo in slikarstvo 267
Ob važnem razdobju 419
- Hanzlowsky Miroslav:
Hribolazci v loviščih 339
Lov kot gospodarska panoga . . 432
O zračnih strujah in divjadi . . 439
- Herfort Joža:
Srčna kultura 85
Zmrznjenje 157
- Albert Jordan:
V zimskem jutru na divje race . 78
Lov v Gorjancih 261
- Kappus Tone:
O upadanju divjadi v Južni Srbiji 12
Droplje v okolici Skoplja . . . 76
Štoklje 228
O krokarju in jastrebih 264
Grlice 428
- Kapus Vladimir:
† Josipu Malenšku 80
- Koritnik M.:
Zaščita srnjadi 188
- Josip Lapajne:
Visokemu sosedu 382
- Leban Mirko:
Prvi divji petelin ustreljen v
Sv. Juriju ob Pesnici 109
- Niko Lenček:
Nekaj misli o naših loviščih in
lovcih 253
- Dr. Ivan Lovrenčič:
Nagrobni govor Josipu Malenšku 82
Francoski baseti 116
- Lovec:
Srnjad na Pohorju 266

K. Luckmann:		K zbirki »Predpisi o lovu in ribo- lovu v Dravski banovini«	312
Moj tretji gams	425		
A. Mazlu:		Dr. T. I.:	
V razmišljanje l. 1954	1	Stanje lovišč v krškem srezu	47
—o:		Volc Al.:	
Čudno petje divjega petelina	190	Lovski pes v pregovorih 123, 199, 243	
Pogačnik Bogdan:		Medvedova orijentacija	159
Na Oplencu	389	Volčji braki	194
Dr. Ponebšek Janko:		Predrznost divjega mačka	278
Laponski ostroglež	124	Vrhovski:	
Dr. Premrau I.:		To in ono o jerebih	329
Na petelina z muco	195	Dr. Fr. Ksav. grof Zedtwitz:	
—r:		Pravljični gams s Prevale na Be- gunjščici	14
Zajec prihaja na zajčji vek	22	Inž. Ziernfeld Z.:	
Inž. R. I.:		Kratek prispevek k spoznavanju ruševca	145, 181
Divji prašiči v Dravski banovini	277	Kralj Aleksander prvič na pete- linjem lovu	377
—s:		Zvonko Kapetan:	
Lanski gamsov prsk	7	K članku »Lanski smodnik«	160
Lanski smodnik	69	Izvedeniško mnenje o orožju in strelivu pri sodišču	231
Lovci petelinarji	103	Zupan I.:	
Uporaba psov na rdeči sledi	502	Gospodarska stran lova	17
Razpoloženje gozdnih jerebov	354	—	
Prva puška našega mladega kralja	415	Strelska tekma v Mariboru	313
Prvi in zadnji jereb Nj. Vel. kra- lja Aleksandra	416	Navodilo za obnovo lovskih kart za koledarsko leto 1935	441
S. A.:		Meseči (delo lovcev):	
Dva	196	Januar	25
Sch. A.:		Februar	54
Krakanje divjega petelina	276	Marec	87
Skale Janko:		April	130
Smrt zajcu	128	Maj	170
Staré Bruno Hugo:			
Monte Carlo	238	Za razvedrilo.	
Inž. Šivic Ant.:		B. N.:	
Izpisek iz navodila o obnovi lov- skih kart	23	Pika	318
Dopolnilo k zbirki: Predpisi o lo- vu in ribolovu v Drav. banovini	50	Hanzlowsky Miroslav:	
Čigava je uplenjena vidra?	126, 161	Lovska	350
Lovska statistika Dravske bano- vine za l. 1932 in 1935	218		

Herfort Joža:	
Čar zimske noči ali novoletna lisica	56
Kappus Tone:	
Medved, ris in druge nevarne živali	347
Kapus Vladimir:	
Novoletna idila	35
Inž. Koprivnik V.:	
Jelenovo maščevanje	88, 171, 240
Kranjc Cene:	
Po očetovih stopinjah	26, 200
Dr. Mišič Fr.:	
Lovsko vstajenje pri »Cerkvici« na Pohorju	151
S. A.:	
Presenečenje	316
Vrhovski:	
Na Bloščku je bilo	444

Pesmi.

Zvona dr. Dolenčeva:	
Vitezu — Strelcu	399
Vladimir Kapus:	
Trofeje	275
Planinske cvetke	315
Lovec	331
V kraljestvu Zlatoroga	393
Priroda žaluje	398
Ko tratice ozelene	414
Podgrajski:	
Lovec	115
Silvin Sardenko:	
Elegija kraljice lovke	391
Iz lovskega oprtnika.	
Nagrade lovskim paznikom	31
Lovski tatovi v mariborskem okolišju in višina kazni	31
Sejem kožuhovine	32, 60, 402, 451

Lovska predavanja v Ljubljani	32, 60, 98, 139
Jerebje petje v pozni jeseni	33
Selitev divjih golobov	33
Divje race izumirajo	33
Redek primer	33
Novi znaki za javne straže	39
Ljubljanska dražba kožuhovine se ponovi	39
Redek gost	61
Siva čaplja	61
Sloka (Haubenkopf)	61
Zanimiv pregled lovišča	61
Popotnik kos	61
Postovka	61
Jelarjevi čuvarji	62
Poginuli gozdni jerebi	62
Zajec v lisičini	62
Kmetsko gozdarstvo	94
Lovske karte in takse	94
Droplja hubara. Afriška droplja	95
Petje jerebov pozimi	95
Kakšni jerebi prihajajo na klic v avgustu	95
Ornitološki zapiski	95
O dehorju	98
Izvrševanje lova v obmejnem pasu	134
Proti psom klatežem	134
Sieben Kugeln und mehr	135
Pot h gospodarski obnovi	137
Vprašanje lovskega čuvaja	137
Iz Skoplja	137
Albinizem na Sp. Dravskem polju	138
X. redni občni zbor »Lovske zadruge«	139
Novi lovski zakon	175
Ribarsko-lovski vestnik	175
Škodljivost domače mačke	177
Dva naša jublanta	202
Lovski pravično ali ne?	205
Po nosnem obadu napadena srnjad ozdravi	205
Orijentacija fazanov ali slučaj?	205
Pasja nadloga	204
Zaščita proti zajcem	204
Kragulj ali postovka	205
Nenavadno zgodnje leglo divjih rac	205
Rani kosov mladič	205
Letošnji pomladanski prihod selilk na Notranjskem	206

Lovske nezgode	244	Cigani so pojedli volka	452
Koliko je trpela srnjad na Go-		Ruševčevo petje jeseni	452
renjskem	244	Beli jelen	455
Nekaj o valeči gozdni jerebici	245	Zaznamovan fazan	455
Ornitološki zapiski od Sv. Lenarta	245	Tako je prav!	455
Dolenjska lovišča v pravi luči	246	»Ribarski vjesnik«	455
Nosni obad	248	Čigava je vidra?	455
Jerebice in električni tok	248, 284	Zeleni križ: 30, 94, 134, 176, 249	
O albinistični modri taščici	248		
Lovska strelska tekma v Guštanju	280		
Poziv lovskim tovarišem	281		
Kako medved lovi mravlje	285		
O srninem prsku	285		
Pi-pi-pi	285		
Njeg. kralj. Vis. knez Pavle preds.			
Rdečega križa	321		
Preprečenje poškodb po divjadi			
na gozdnih kulturah	322		
Izredno slabi izgledi za lov na			
jerebice	325		
Lisice	323		
Gozdni jerebi	324		
Tatinska nadloga	324		
Pes II. čete	325		
Jerebica	352		
Srnjakovo rogovje s tremi stebli	353		
Orli na Gorenjskem	354		
Lovstvo v Mežiški dolini in delo			
SLD	354		
Publicistika in природа	356		
Naš lov	357		
Letošnje rukanje jelenov	358		
Lovska družina Stepić kralju Ale-			
ksandru I.	401		
Josip Brinar šestdesetletnik	401		
Pri nas in drugod	402		
Iz tujih lovišč	405		
Drugje in pri nas	405		
Huda zima se bliža	405		
Zaščita redke perjadi	451		
Izvor Bune	452		
		Lovski kotiček.	
		Mrharstvo	35
		Žalostna usoda srnjaka	64
		Društvene vesti.	
		Stran	64, 65, 100, 159, 207, 208, 249, 286, 405, 455
		Kinološke vesti.	
		Stran	34, 35, 66, 100, 101, 102, 141, 142, 143, 177, 178, 209, 210, 249, 250, 286, 287, 288, 289, 290, 326, 358, 359, 360, 361, 362, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 454
		Iz tujih časopisov.	
		Stran	65, 209
		Umrli člani.	
		Inž. Albin Černe,	Josip Rihar,
		Anton de Gleria,	Viktor Tančič,
		Franc Lukež,	Ferdo Učakar,
		Josip Malenšek,	Elimir Vajda,
		Janez Meglič,	Jurij Verovšek,
		Anton Plevel,	Joža Videmšek.

Foto: inž. C. Dimnik

Nj. Vel. kralj Peter II.
prvikrat na lovskem pohodu za gamsi, na Brani,
v Kamniški Bistrici 18. avgusta 1934

A. Mazlu

V razmišljanje leta 1934

Letos bo zopet oddanih mnogo lovišč v zakup. V našem srezu (Ptuj) vsa. Zaradi tega je mnogo zakupnikov, ki lovijo letos v teh revirjih zadnjič, bodisi, ker sploh ne nameravajo še nadalje držati lova, ali ker hočejo revir premeniti.

Skupina kamenc iz Južne Srbije
Preparat in foto V. Herfort, Ljubljana

Žal je med zakupniki mnogo takih, ki v zadnji lovski sezoni postrelijo mnogo več divjadi, kakor bi bilo lovsko pravično, ali sploh vse, kar jim pride pred cev. Ako so že toliko napredovali, da so prejšnja leta vsaj deloma štedili, ne store tega zadnje leto. Izgovorov imajo mnogo. Često pa se izgovarjajo na dva načina: »Ko sem prevzel lovišče, je bilo prazno. Gojil sem ves čas in kar sem sejal, to tudi lahko žanjem.« Drugi izgovor, ki se tudi večkrat čuje, pa je: »Ako pustim preveč divjadi v revirju, bo pri licitaciji vse planilo po mojem lovišču.«

Lovec pa, ki nosiš s ponosom to ime, se ne smeš ozirati na to, ampak ravnaj vedno lovsko pravično! Gori omenjeni izgovori dokazujejo vprav obratno. Po slabem zakupniku, ki je vse postrelil in izpraznil lovišče, kakor najemnik stanovanje ob selitvi, ne smemo jemati zgleda. Spomnimo se nazaj, na oni čas, ko smo lovišče prevzeli po slabem predniku! Kakšno mnenje smo imeli o njem? Nič boljšega mnenja ne bo imel novi zakupnik o nas, če bomo tudi tako ravnali. Tudi drugi izgovor je ničev, čeprav je žal mnogo resničnosti v njem. Kljub temu se ravnaj po svoji vesti in zakonih, ki niso tiskani v nobeni zaprašeni knjigi, pač pa jih čitaš zunaj v prosti naravi, če poznaš to pisavo, to je, če imaš lovsko srce. Razumljivo je, da teh zakonov ne moreš spraviti v sklad s pridobitnostjo. Res je, da je lov važna gospodarska panoga, ki spravlja težke milijone v promet, od katerih imajo vsi korist, razen lovca. Kdor izvaja lov iz kakršnegakoli vzroka, če ga hrepenenje po naravi ne vleče ven, bodisi v gozd, na polje ali planino, neglede na vreme in čas, ta ni lovec. Ta je žalostna prikazen, ki smeši samega sebe in jemlje pravim lovcem ugled.

Ako je lovozakupnik ravnal po vesti ali mu ni uspelo vse poklati ter ne namerava držati še naprej lovišča, kaj bo sedaj z divjadjo? Pri nas je konec lovske sezone, ko nastopi lovopust za zajca. Navadno je s tem dnem tudi pazniku odpovedano in divjad je prepuščena odslej sama sebi. V gorskih loviščih, kjer ni fazanov ne jerebic, ostala divjad lažje prebije čez zimo. Pri nas pa je drugače. Vsaj v najhujši zimi je treba jerebice in fazane krmili, sicer brezdvomno poginejo! Poleg tega pa jih nikakor ne moremo pustiti brez varstva, ker vprav v tem času so najbolj izpostavljene roparicam, ki prilete s planin in severnih krajev in ropajo z lahkoto po golih poljih. Mar smo vsi lovci že na taki stopnji, da bi krmili ono divjad, ki je ne bomo nikoli lovili? Res je, da se najdejo tudi taki, a ti so bele vrane. Več je takih, ki niti lovskovarstvenemu osebjju ne kupijo lovske karte. Celo taki so, da še sami nimajo vseh potrebnih dokumentov, pa bi žrtvovali nekaj za ubogo divjad! Žalostno je, da se takim sploh zaupa upravljanje lovišč, ki reprezentirajo milijonske vrednosti narodnega bogastva!

Kako bomo odpravili take nedostatke, bodi naša prva skrb. Oblasti pa naj bi šle lovskim organizacijam na roko, kar bi bilo v prvi vrsti korist ljudstva, ki je s tem, da se plačujejo visoke zakupnine za lovišča, razbremenjeno pri davkih. Lovstvu bi bilo mogoče v večjo korist, če bi se oddajala lovišča v drugi polovici januarja in bi jih prevzeli novi zakupniki s prvim februarjem.

Tako bi novi zakupnik vsaj v najskrajnejši sili priskočil divjadi na pomoč s prehrano. Nadzorstvo bi se vršilo nepretrgano in kar je najvažnejše, bi imel novi zakupnik priliko, da svoj revir, če je prazen, nasadi z divjadjo še to leto. Prvo jesen bi se že veselil uspeha svojega dela. Tako pa mu pri sedanjih prilikah ne ostane drugega, kakor da vse leto premišljuje: kako »dober« lovec je bil prejšnji zakupnik.

Vedno trdimo, da smo lovci blagega srca, da smo kavalirji, da čutimo z naravo in lovimo iz ljubezni do prirode. Tovariši v zeleni bratovščini, ne poudarjajmo kavalirstva tam, kjer ga ni treba, izvajajmo ga s tem, da omejimo odstrel, četudi je zadnje zakupno leto; žrtvujmo še onih nekaj dinarčkov za hrano divjadi in ne pustimo je brez nadzorstva. Tu naj se pokaže naše kavalirstvo. Toliko pa smo dolžni tudi naši lovski časti. Če ne bomo nikjer našli hvaležnosti, nam bo dovolj zavest, da smo ravnali lovsko pravično.

Inž. Božič C.

O naselitvi tuje divjadi

V prostrani naši državi vidimo lovci najpestrejšo lovsko sliko. Imamo skoraj vse zastopnike važnejše evropske lovske divjadi, tako koristne kot roparske. Veliko takih lovskih zakladov imamo neizkoriščenih, pa tudi nepoznanih. Zato čaka še veliko dela naših lovcev, da se bodo vsa prirodna lovska bogastva dobro izkoristila in da bo imelo narodno gospodarstvo od te panoge tudi ustrezajočo korist in procvit. Na tem mestu mi ni treba poudarjati važnosti lovstva v narodnem gospodarstvu. To razpravlja detajlirano in z mnogimi dokazi dobro utemeljeno znani pisec dr. M. Marinović v svoji knjigi: »Privredni značaj lova«.

V severnih in zapadnih pokrajinah naše države se lov izkorišča na najintenzivnejši način, v tem ko za južne in iztočne predele tega ni mogoče trditi. Deloma obširne pokrajine niso toliko dostopne, deloma niso dani vsi pogoji, ki bi izvrševanje lova omogočali na enak način kot v ostalih pokrajinah. Deloma imamo predele, ki so lahko in hitro dosegljivi, a brez divjadi, pa bi se lahko usposobili, da bi imeli če ne večje pa vsaj manjšo lovsko vrednost. Nastane vprašanje za marsikoga, kaj naj se tukaj napravi. Tako se nam vsili vprašanje naselitve tujih vrst divjadi.

Že v sredini prejšnjega stoletja so se začeli prvi poskusi v Srednji Evropi, da bi se naselile in udomačile tuje vrste divjadi.

Izkazalo se je, da je taka naselitev izvedljiva in uspešna. Samo upoštevati se morajo značilne življenjske razmere in slične klimatične, terenske in druge prilike.

V naši ožji domovini je lovstvu najbolj znana naselitev k o z o r o g a (*Capra ibex*) v Karavankah pri Sv. Ani nad Tržičem. Natančneje o načinu naselitve je v vseh detajlih o tem pisala: *Österreichische Forst- und Jagdzeitung* v štev. 3, 4, 6 in 7 meseca januarja odn. februarja 1930. Pred leti sem slišal, da je neko veleposestvo v Mežiški dolini poskušalo naseliti svizca ali marmotico (*Marmota marmota* L.). Kako se je izvedlo in s kakim uspehom, mi ni znano, popolnoma gotovo pa je, da bi naselitev svizca v naših gorenjskih alpskih predelih dobro uspela.

F. Bergmiller piše v svoji knjigi o visokem lovu (*Erfahrungen auf dem Gebiete der hohen Jagd*), da je prišlo leta 1896. večje število divjih koz (*Capra cretensis*) z otoka Krete na Reko in da jih je večino izpustil knez Auersperg na strmih pobočjih reke Kolpe in na skalnatih obronkih Borovca na Kočevskem. To lovišče je knez Auersperg pozneje opustil, ker se je ta divjad porazgubila. Šele leta 1904.—1908. so poznejši zakupniki tega lovišča ustrelili enega kozla in eno kozo. Kesneje so videli še dva tropa teh koza ter so zabranili vsak nadaljnji odstrel. Bergmiller trdi, da so se te divje koze obdržale še sedaj onstran in tostran Kolpe.

Pred vojno l. 1910. je okrajno glavarstvo v Korčuli nabavilo za tamošnji otok deset komadov m u n g a, znane živalce iz Prednje Indije, slične dehorjem, ki naj bi zatirale strupene kače. Ta živalca se je hitro porazgubila v tamošnjem kraškem terenu, kar je zelo razumljivo, kdor jo pozna. Očividci pravijo, da so se »mungi« že razplodili in da so se razširili celo na otok Mlet.

Kako dobro se pri nas počutijo razni f a z a n i vseh vrst, vemo vsi. Saj si naših nižinskih lovišč niti ne moremo več predstavljati brez te lepe pisane perutnine.

Poleg fazanov, ki se pri nas štejejo za skoraj stalno divjad, je treba opozoriti na skoraj še lepšo lovno ptico: na divjo purad. Divje purane so že naselili konec druge polovice preteklega stoletja (najprvo okoli leta 1884.) v Nemčiji in bivši Avstro-Ogrski. Vsi naselitveni poskusi so uspeli tako, da je bila n. pr. kotlina ob Donavi, od Mauterna do Tulna, že zelo bogata na tej divji perutnini.

D i v j i p u r a n (*Meleagris gallopavo*) je doma v prostranih pokrajinah severno-ameriških Združenih držav in se po svoji lepši zunanosti zelo razlikuje od manjše, neznatne varietete v Mehiki (*Meleagris mexicana*). Ta ptica se kot naš divji petelin

umika nastopajoči kulturi in si išče oddaljenejših in bolj divjih krajev. Na drugi strani pa ima divji puran očitno nagnjenje, da se prilagodi civiliziranim razmeram, pride k človeškim bivališčem

Kozorogova koza

Foto dr. grof Zedtwitz

in se tu kmalu udomači. Divji puran meri v dolžino do 1.20 m, a tehta od 8 do 17 kg. V svojih lepih, kovinasto se spreminjajočih barvah se ta ptica računa med najlepšo divjo perutnino. Puranka

je precej manjša, neznatnejša v barvi in doseže komaj polovico teže. V vsej vnanjosti sliči ta ptica našim udomačenim puram. Divji puran je prava gozdna perutnina in se najbolje počuti v obsežnih gozdnih predelih, v katerih ne sme biti preveč polja, njiv in naselbin. Posebno dobro uspeva v listnatih in mešanih gozdovih, kjer dobi najboljšo naravno hrano v gozdnih sadežih, kakor so zlasti žir in želod. V mladosti in v poletnem času jim je glavna hrana mrčes, hrošči, ličinke, kobilice, črvi, polži, pa tudi trava, liste in brstje. Za gozdarstvo bi bilo omeniti kot zelo važno, da je divja purad zelo temeljit uničevalec škodljivega gozdnega mrčesa, zlasti onih ličink, ki prežive del svojega življenjskega razvoja v gozdnih tleh ali v gozdni stelji.

Divji puran se pari kot druga gozdnata perutnina v zgodnji pomladi. Divja pura zleže v 28—29 dneh 10 do 15 piščancev, ki so prvih 14 dni izpostavljeni največjim nevarnostim. Te jim pa minejo, ko začno z materjo vzletavati na drevesa. Sovražnikov ima divja purad dosti, in to skoraj iste kot naša divja perutnina.

Glavna navodila za naselitev bi bila ta-le: Izbrati je treba primeren in obsežen gozdnati okoliš z obilico listnatega drevja. Najboljši čas za naselitev je zima. Na enega purana pride več pur, ki pa morajo vse priti iz proste narave. Z lahkoto bi jih dobavile nekatere firme v Avstriji, ki se bavijo z eksportom divjadi na veliko. Seveda, ob naselitvi bi morala oblast divjo purad označiti kot lovno in ji dodeliti gotov lovopust analogno naši gozdnati perutnini.

Omeniti je treba pri divji perutnini še m a l e g a d i v j e g a p e t e l i n a ali ruševca (*Tetrao tetrix*), ki je v naši državi stalna divjad, pa samo v visokogorskih predelih. Hvale vreden bi bil poskus, naseliti ga v nižinah, na močvirnatih pašnikih, ki jih imamo obilno v Podonavju, Podravju in Posavju. Tako je v nižinskih predelih severne, srednje in istočne Evrope pa tja po sibirskih planjavah gosto nasejan. Poskusi naselitve so uspeli v Nemčiji. Ima pa ta divjad to lastnost, da nenadoma zapusti brez sledu dolgoletna svoja stalna bivališča, pa se tudi nenadoma zopet prikaže, kjer se je najmanje nadejamo. Ruševca ljubi redke, slabo gojene, raztrgane gozdne predele z mešanim drevjem. Hrani se kot veliki divji petelin z listjem listnatega drevja, zlasti breze, ljubi razne gozdne sadeže, ličinke, posebno v mravljiščih. Potrebuje tudi pesek kot vsaka perutnina.

Kjer bi se nameraval izvesti ta poskus, ne bi se smelo dosti gozdnega stanja in sestoja spreminjati, ne kultivirati pustinje, ne izsuševati močvirja, ne zatirati grmovja; skrbeti pa bi se moralo za mir v takih predelih, onemogočiti vznemirjenje pozimi,

po ljudeh (nabiralcih gozdnih sadežev, gob), pa tudi bi se ne smelo loviti v teh predelih s psi in v njih grmariti.

Po doseženih izkustvih se morajo držati mladi ruševci po več skupaj, ne pa posamezni, varovati jih moramo v posebnih hišicah pred dežjem in skrbeti, da imajo v notranjosti primerna peščena in travnata mesta. Dobro je, da pridejo vsak dan na dopoldansko solnce in da imajo svežo vodo. Hrana naj se prilagodi kolikor mogoče naravni, kot so razne vrste gozdnih sadežev, jagode vseh vrst, črvi, ličinke, sekana smola. Žito se daje kesno jeseni. V literaturi se omenja, da je imel kakor z velikim petelinom tudi z ruševcem veliko izkustev notar Sterger v Kranju, o čemer pa mi ni bilo mogoče dobiti podrobnejših podatkov. (Nadaljujemo.)

—s

Lanski gamsov prsk

Človek se nikoli ne izučí. Lovec, ki hodi po gozdu z odprtimi očmi, najde vedno kaj novega, kaj zanimivega. Knjiga prirode je neskončna. Posebno zanimiva so opazovanja divjadi. bodisi med klicanjem, pri načinih lova, ki smo jih imeli priliko videti prikazane v zadnji lanski številki našega glasila, in sploh, kadar divjad ne ve, da jo kdo opazuje. Pri brakadah imajo užitek v poglavitnem prijatelji psov, ki jim je seveda največ do tega, da slišijo pasji lajež in ugotavljajo, kateri pes bolje goni. Divjad imajo priliko videti le trenutno: kdor ne strelja na brakadi takoj, ko divjad opazi, bo redko imel uspeh. Vse drugače pa je pri klicanju, pri čakanju in pri zalazu, pa bodisi v kateremkoli letnem času že. Najbolj brezskrbno se giblje divjad med prskom. Vprav zato jo takrat opazujemo najlažje in imamo najlepšo priliko, izbrati si za odstrel primerne komade. Kdor se za divjad zanima in jo rad opazuje, bo gotovo manj škodoval lovišču, kakor tisti, ki mu je samo za strel. Seveda pa ne primerjajmo naporov lovca, ki lovi na zalazu ali tudi na klic, z naporom tistih, ki si dajo divjad prignati pred cev. Za pogone si lovci sami izbirajo čas, za klicanje in tudi za zalaz navadno ukazuje narava! Kdor ne bo klical srnjakov med prskom ali h koncu tega, bo navadno klical zaman. Kdor bo zamudil gamsov prsk, bo največkrat ostal brez močnih rogljev. Če bo pa tudi ustrelil kakšnega močnega gamsa, pa gotovo ne bo imel takih lepih spominov, kakor oni, ki je gamse gledal, ko so se ženili. V letih, kadar je lepa jesen in sneg ne zapade prezgodaj, ni posebno težko ogledati si zimsko svatovanje, toda kadar so

gore bele že prve dni novembra, takrat je druga pesem! In tako je bilo letos: Dočim so gonili gamsi predlansko leto (1932) v prijetnih, toplih jesenskih dneh po skalnatih prodih, po golih pečinah in po suhih tratah, so lansko leto (1933) gazili po večini v gosti megli in med snežnim metežem debel sneg za črnimi nevestami. Le-to je bilo povod, da se je prsk zavlekel in da so se kljub mrazu in snegu lovci, ki so hoteli prisostvovati gamsovemu ženitovanju, pošteno potili.

Slabo vreme pa prska ni samo podaljšalo, nego tudi nekoliko spremenilo. Debel sneg, v nekaterih krajih do dva metra, je zelo otežkočil divjo gonjo, ki jo navadno vidimo med prskom, ko gonijo močnejši kozli dozorevajoče rogljače. Mnogo kozlov je pridržal kar pri tropah in naredil iz divjih pretepačev pohlevne snubače.

Že več let hodim najrajši vprav v času gamsovega prska v planine. Naletel sem že na razne zanimivosti, toda to je veljalo vedno: gospodovali so pri tropi kakor tudi pri čredi samo najmočnejši kozli. Slabejši so se poskušali približevati nevestam, so pa bili takoj prepodeni od močnejših. Le če se je kakšna koza gospodarju črede neopazno oddalila, ali pa pri kakšni manjši tropici, so prišli tudi šibkejši ženini na svoj račun. Po končanem prsku so kozli odšli od koz. Le kakšni mlajši, še ne posebno nevarni mladeniči, so se zatekli k tropi. Tako sem videl predlansko leto, 1932, in sicer 13. in 14. decembra, gotovo nad 80 gamsov, toda med vsemi temi na enem kraju le dva srednje močna kozla in šele drugi dan popoldne pri izredno močni čredi zopet dva. Neki petletnik je pripodil k čredi leto mlajšega druga, kar je pa seveda plačal z življenjem. Kljub neumornemu zalezovanju in čakanju mi ni prišlo nič boljšega pred cev.

Vse drugače pa sem naletel l. 1933., in to 7. decembra. Navadno je prsk takrat že pri kraju in so kozli po večini odšli od koz. Ko sem bil v začetku novembra v planinah, še niso gonili, pozneje pa je po večini snežilo in gore so bile neprestano zavite v mokre meglene cunje, tako da se je videlo le na nekaj korakov. Ves november so bili komaj trije dnevi primerni za lov v planinah. Lovci so poročali, da so se gamsi pomaknili v gozdove in da se prsk vrši prav slabo. Vse to je bilo povod, da sem se toliko zakesnil.

V precej močnem dvomu sem se odpravil od doma. Od vseh krajev so prihajala poročila, da je v višinah 1000 m nad meter in pol snega, više pa celo dva metra. Le izredno marljivemu lovskemu pazniku Jožu se imam zahvaliti za poseben užitek. On je namreč pregazil sneg s krplji nad 1200 metrov visoko. Po tisti

gazi sva lezla proti italijanski meji. Nekaj 100 metrov pod mejo pa je bilo gazi konec in treba je bilo napeti vse moči, da sva prišla, oborožena s krpji, do krasne razgledne točke, odkoder so se nama nudili najlepši prizori. Z laške strani, s severnega pobočja, je prilezla na našo solnčno plat čreda gamsov. Še preden sva pogledala v prode in solnčne zijavke, kjer sva domnevala, da so črni svatje, sva na dveh krajih videla v snegu precej dolge skoke, ki so pa kmalu prešli v mirno gaz. Sklepala sva, da bijejo gamsovim ženinom srca še precej nemirno in da so se skušali tukaj malo pozabavati, jim je pa le-to onemogočila izredno debela snežna odeja.

Na pečini, obsejani od prijetnega dopoldanskega solnca, so bili takoj pozabljeni vsi napor. Pa kako bi tudi ne bili: saj so bili dobrih sto petdeset korakov nad nama že prvi gamsi. Že pri

Konec pesmi ...

Foto Boris Šega

tej družbi sem se začudil in spoznal, da se lovec vedno kaj nauči. Da prsk še ni pri koncu, so pričali skoki v snegu. In kljub temu je obstojala tropa, spadajoča k ostali čredi, ki se je nahajala v najini bližini: iz dveh srednje močnih kozlov in koze s kozličem. Prvi je obiral mah, drugi pa je ležal pod steno, pri kozi, ki je imela poleg sebe svojega prvega kozlička. »Med prskom pa tako mirno sožitje!«

Malo na levo je prilezel skozi drobno macesnovje tri- do štiriletni kozel. Previdno je vohal po sledi. Bržčas je bil nekoliko sitnaril, pa sta nato malo zaplesala s starejšim gospodom. In le to je bil povod, da je revež vohal, bodisi sled preganjalca ali pa sled tiste, zaradi katere je moral bežati. Previdnost in skoraj bi rekel strahopetnost, ki jo je bilo videti na obupanem pregnancu, je bila zelo značilna za gamsovsko ženitovanje!

Sedela sva z Jožem v snegu, na nahrbtnikih, in čakala, kdaj se prikaže še kaj boljšega. Iz jarka se je pokazal na od solnca obsejanem pobočju velik komad. Daljnogled je bil takoj pri očeh. Videti so bili visoki roglji, močan vrat in precej dolga dlaka. Tako je izgledalo, da bi se bil marsikdo dal zapeljati. Ker pa je gams lezel proti nama, sva čakala, in le-to mi je prihranilo kesnejše kesanje. Kmalu za tem je prilezel kozliček in šele sedaj sva bila točno poučena. Ta primer pa me ni utrdil le v tem, da se vprav pri gamsih mora dobro gledati, kaj se strelja, nego tudi to sem kmalu spoznal, kako strašno mora biti za kozlička, če mu kdo odstreli mater in mora sam živeti v hudi zimi. Če je tudi pri tropi, matere nima!

Kozliček je težko sledil materi. Vedno ga je morala čakati in kadar sta prilezla do kakšne strmine, je koza s sprednjimi nogami, ki jih je visoko vzdigovala, odpravila in teptala sneg. Kmalu za njo je prilezla po isti gazi druga koza, tudi s kozličkom. Ta je nosila izredno visoke in močno razkrečene roglje. Na nekaj mestih sta postala in mati je otresla, tudi s prvimi nogami, z rušja sneg, pod katerim se je mladič skušal pasti. Za kozama s kozličkoma je prišla, prav prihuljeno, še lanska kozica.

Ker sva se pričela le preveč drzko kretati na razgledni točki, so naju sosedje na desni opazili in slišati je bilo nekaj zateglih brlizgov. Sneg se je malo zaprašil, toda že po nekaj skokih se je družba umirila. Sneg jo je preveč oviral, da bi brzela, kakor je to sicer navada gamsov. Kozi s kozličkoma in kozica pa so mirno, nemoteno nadaljevale pot. Po mojem strelu, ki je veljal srednje močnemu gamsu, ki je prilezel na levi strani ob steni, pa je oživelo v dnu jarka pod steno. Le-tamkaj so bili prikriti tisti, ki sva jih z Jožem domnevala in tako željno pričakovala. Prva se je tudi topot prikazala koza s kozličkom. Za njo, po njeni gazi, pa sta leno lezla dva izredno močna gamsa. Šla sta kakor dva potepuha. Malo pod to družbo pa je gazil tretji in ta je bil menda najbolj bojevit od vseh ženinov. Temu je veljal drugi strel, ki ga je pogodil kljub precejšnji razdalji dobrih 300 korakov.

Bil je sedemletni gams s srednje močnimi roglji in dobro dlako. Bulo za roglji je imel, kakor tudi prvi, še precej napeto. Le-ta bula in pa ker je bil še precej dobro rejen, le želodec je imel prazen, priča, da prsk takrat še ni bil pri kraju. Vprav ta, nazadnje omenjeni prizor pa je bil zame nekaj povsem novega. Do letos sem vedno opazil in slišal tudi od drugih lovcev, da je gospodar najmočnejši kozel, ko je pa konec prska, gredo kozli po svoje. A letos je bilo vse drugače. Kozi, ki se je gotovo še

gonila, sta sledila dva močna kozla, tako mirno, tako pohlevno kakor dvoje jagnjet. Kadar je koza obstala, je šel naprej le kozlič, njena čestilca pa sta postajala in razmišljala, ali naj bi šla za njo ali ne. Dogodilo se je, da sta se skoraj dotikala, pa sta vse mirno prenesla. Drugi, ki je imel nekoliko manjše roglje kot oni, ki je bil prvi za kozličkom, je mirno odstopil, da je šel njegov tekmeec naprej. To nekavalirstvo napram kozi pa jima je tudi rešilo življenje. Če bi bila bolj bojevita, bi bil bržčas pomeril, ko sem ju bil opazil, vsaj na onega z večjimi roglji, tako sem pa pač na tistega, ki je bil ob strani in videti najbojevitejši. Ko sva se z Jožem prekucevala k ustreljenima gamsoma, je družba na nasprotni strani jarka legla k počitku.

Moje mnenje je, da je bil povod izredno mirnemu žitju drugače med prskom tako bojevitih gamsov le visoki sneg, ki jih je gotovo zelo utrudil.

Sneg pa ni bil utrudljiv le za gamse, nego tudi za lovce. Joža, ki poskuša naše planine v vsakem snegu, mi je rekel, da je bil to njegov najbolj naporen lov, kar jih je preizkusil dosihdob. Lahko si mislite, kako sva telovadila in kolovratila, preden sva prišla do gamsov, in koliko potnih kapelj nama je polzelo po razgretih čelih, ko sva vlekla gamsa iz jarka po strmem, skalnatem, z rušjem porastlem pobočju. Neštetokrat sva kar izginila pod snežno odejo, ležečo na krivem rušju.

Toda lovcu, ki je vse to premagal, ne more biti nikdar žal, če je doživel v gorah tako lep dan, kakor sem ga imel topot s svojim spremljevalcem.

Pribito pa ostane tudi to, da je za lovca najboljša šola zalaz, pa bodisi, da je sam ali pa v družbi dobrega druga, ki mu ni za napotje, marveč mu pomaga pri opazovanju.

O upadanju divjadi v Južni Srbiji

Lovci iz Južne Srbije se pritožujejo, da je divjad v stalnem upadanju. Pri tem seveda mislijo v prvi vrsti na zajce, jerebice in kamence, glavno lovno divjad v teh krajih.

Res je, da je zajcev, jerebic in kamenc vedno manj. Navedem naj, kaj je temu vzrok:

Precej zajcev sem izkožil, toda ne spominjam se, da bi bil kdaj našel popolnoma zdravega med njimi, brez znaka kakšne bolezni, v mesu ali drobovju.

Vrh planine V o d n o , izvrstno lovišče za kamence v neposredni bližini Skoplja

Bolezni in ekstremne razmere podnebja, vroče-sucho poletje, ostre zime in deževni prehodni časi, poberejo mnogo dolgouhcev.

Psi, ki spremljajo številne črede ovac in koz in vedno stikajo po grmovju, pospravljajo zajčjo mladež. Pri tem jim pomagajo domače in podivjane mačke, ki jih je po vseh vaseh in selih polno.

Srake in vrane, ki jih nikjer ni toliko kakor v teh krajih, uničujejo vsakovrstne mladiče in tudi jajca.

Kmetje love večinoma z braki, in to vse leto, ne ozirajoč se na lovopust, kadar pa gospodarji niso na lovu, se klatijo braki sami po poljih in šumah in love za svoj račun.

Pastirji pobirajo iz gnezd jajca in nastavljajo zanke in druge pasti.

Regalni sistem dopušča, da se množe vrste nedeljskih lovcev, ki nimajo pojma o pravilnem izvrševanju lova; streljajo na vse razdalje in obstreljene živali, ako ni ostala na mestu, ne poiščejo.

Dobrih psov, ki bi izsledili ranjeno divjad in prinesli, je zelo malo. V Skoplju je več kakor 100 ptičarjev, med njimi je 30 prinašalcev in od teh 30 samo 10 takih, ki prinašajo na suhem in iz vode. Psa s popolno dresuro je težko dobiti v Skoplju, tem manj v drugih krajih.

Organi, poklicani za nadziranje lova, so v izpolnjevanju svojih dolžnosti površni, a če tudi koga naznanijo, je le malo kaznovan.

Kosovo, cerkev Samodreža pri Vučitrnu. V tej cerkvi je leta 1589., pred kosovsko bitko, molil car Lazar. Takoj za cerkvijo je pečevje, najboljše lovišče za kamence na Kosovem.

Kamence so posebno trdožive. Po strelu kamenca le redko ostane na mestu. Navadno beži v gosto grmovje ali v skalovje. Ker vprav kamence love na kamenitih poljih in pobočjih, obrastlih z brinjem, zimzelenim, malino in različnim trnjem, je razumljivo, da obstreljeno kamenco lovec težko najde, če nima dobrega psa.

Jesensko nedeljo zvečer sem srečal znanega lovca. Na pasu mu je viselo 20 kamenc. Na vprašanje, kaj in kako, mi je odgovoril: »Kamenarki kao vrabaca, ispalio sam preko 60 metaka.« Našel je 20 kamenc, koliko je izgubil obstreljenih?

Za železniško postajo Vlahčane, pri Velesu, je izvrstno lovišče za kamence. Nekega dne me vpraša železniški čuvaj: »Kakva je to boleost kod kamenarki. što svaki dan naidem na po koju

mrtvu, pa čak i na pruži?» Rekel sem mu: »Ta bolest se zove neispravni lovci!«

Posebno pri strelu na kamenco, ako ni padla takoj na mestu, je zelo težko ugotoviti, ali je zadeta ali ne. Ako med poletom povesi eno nogo ali obe, je znak, da je zadeta. Pazi na njen polet, zapomni si mesto, kamor je padla in jo poišči s ptičarjem!

Zgodi se seveda, da ranjena kamenca preleti globoke prepade ali doline in da ne moreš za njo. Vprav zaradi tega se mnogo kamenc izgubi.

Pomni: Ne hodi na lov, posebno na kamence, če nimaš dobro izvežbanega psa. Brez psa jih ne boš našel niti polovico obstreljenih. Zadovolji se z manjšim plenom in ne pobijaj, da potem ne boš vedel, kam s plenom.

Tudi kamenc ni več »kao vrabaca« in stalno so v upadanju in v doglednem času bo tudi ta lepa divjad v Južni Srbiji tako redka, kakor je že drugod.

Dr. Fr. Ksav. grof Zedtwitz

Pravljlični gams s Prevale na Begunjščici

Že več let je pohajal po loviščih v Begunjščici izredno močan gams. Vsi lovci, ki so hodili po teh krajih, so slišali o njem, nekateri pa so imeli celo to srečo, da so ga tudi videli. Marsikdo si je želel, da bi v njegovi lovski sobi viseli izredno močni roglji. Kolikor je meni znano, je streljalo na pravljličnega gamsa v zadnjih letih pet strelcev. Vsak od njih je oddal po več strellov. Bržčas pa so sprožili še drugi na njega puške. Toda nikomur ni uspelo ga upleniti, kljub temu, da je bil gams nekajkrat zadet. V koži se poznajo zaceljene rane, in sicer ena na smrčku, dve na plečih, ena spredaj v truplu, ena na trebuhu, enkrat pa mu je krogla prebila stegno. Čudno je, da ni podlegel tako nevarnim strelom. Vse to je naredilo njegovo življenje še bolj zagonetno in lovci so dobili na njega posebne skomine.

Življenje močnega gamsa je bilo tajinstveno. Redko je zapustil gozd. Nerad je zahajal v prod ali v goličavje. Še celo med prskom se je prikazal le redko. Takrat se je rad pridružil kakšni stari kozi, s katero se je klatil po gostem rušju. Ni se brigal za velike črede na grebenih.

Nikdar nisem pričakoval, da bi mi bila Diana tako naklonjena, da se srečava s tem pravljličnim bitjem, kaj še, da ga bom ustrelil. Tri leta sem hodil za časa prska v prekrasno gorenjsko

lovišče in nikoli ga nisem videl. Še malo se nisem nadejal, ko sem lezel 20. novembra 1933 proti stenam Begunjščice, da bo ta dan usoden za lepo žival. Okoli sedmih zjutraj je bilo, ko sem lezel, in sicer pri ne posebno ugodni solnčni luči, k vrhu Begunjščice, namenjen da fotografiram gamse. Puško šenaverico kal. 6.5 sem ponesel s seboj le zaradi tega, ker se mi je zdelo nevarno pustiti jo v neobljudeni lovski koči. Ker je strmine pokrival do kolen segajoč mehki sneg, je bila pot izredno naporna. Tri ure sem potreboval, da sem prilezel do vrha. Malo pod vrhom sem opazil dve

Tina šteje leta starega znanca

čredi gamsov. Prva se je pomikala proti severni strani in kmalu legla v od solnca obsejanih stenah. Druga čreda se je pasla na od vetra razpihani prekopnji, takoj pod vrhom.

Polagoma, z velikim naporom, sem zalezel čredo pod vrhom, na južnem pobočju, na dobrih 250 korakov.

Najprej sem videl štiriletnega kozla, s prav bujno dlako, bežati čez greben proti severni plati Begunjščice. Nato sem pričel motriti pasočo se družbo z daljnogledom. Ker so se pasli na kopnici, je bilo opazovanje težko; slabo so se ločili od trave. Končno

pa sem le opazil med čredo sivorjavega gamsa, ki je bil za celo dlan višji od drugih.

Za fotografiranje je bilo predaleč. Ogledoval sem neprestano močni komad, toda določiti nisem mogel, kaj je, kozel ali koza? Stal je med kakimi dvajsetimi gamsi. Če se mu je pa kdo približal, je zamahnil z glavo proti njemu, po stari gamsovski navadi. Dolgo je trajalo, preden sem razločil izredno visoke roglje, ki so štrleli čez uhlje. Mislil pa sem še vedno, da bi utegnila biti to le kakšna stara koza, ki je navadno posebno sitna, pač kakor kakšna stara devica.

Kar pa je komad odskočil! Pognal se je proti kozi, ki je stala pod čredo v snegu. Komaj je stopil v sneg, sem že spoznal, da je to najmočnejši gamsov kozel, kar sem jih bil doslej videl.

»Tega moram dobiti!« sem si mislil in medtem mi je oprtnik kar nevede zdrsnil s hrbtna. Čakal sem, da se je gams postavil postrani, medtem pa sem se bil že tudi nekoliko pomiril. V trenutku, ko sem sprožil, se je gams okrenil in le-to je bil povod, da je bil zadet v mehko, v črevesje. Kakor sem ugotovil kesneje, je bil izstrel velik kakor močna pest. Tropa se je razpršila, ranjenec pa se je zibal proti severni steni. Hitro sem repetiral in streljal odrešilni strel kar od zadaj. Le-ta je izgrešil, je pa gamsa toliko zmotil, da se je obrnil proti meni. Ko sem streljal tretjič, na 150 korakov, je krogla zadela v pleče in gams se je pričel valiti nizdol. Obležal je v majhni dolinici.

Od veselja sem zakričal na vso moč: Pred menoj je ležal velik gams, kakršnega ne bom nikdar več videl, kaj še ustrelil! Dlako je imel slabo, pač pa izredno močne roglje, visoke in široko razkročene. Držal sem mu zadnjo častno stražo in se šele medtem spomnil, da bi to mogel biti oni pravljivi gams, po katerem je hrepenelo toliko lovcev in se ga ni hotela prijeti krogla.

Pričel sem misliti, kako ga bom spravil v dolino. Nesti ga nisem mogel, ker sem imel v nahrbtniku že itak 15 kg fotografskih predmetov. Ni mi preostalo nič drugega, kakor da sem mu privezal okoli glave pas in ga vlekel v jarek. Malo sem ga pehal, malo vlekel in šlo je kar dobro, dokler nisem prišel do točke, kjer je bil pod snegom led. Tukaj sem obstal in razmišljal, kako bo šlo dalje. Vprav takrat pa sem že zgubil ravnovesje. Med sneženim prahom me je neslo po strmem pobočju s silno brzino v skalnati jarek. Tudi zaradi pravljivega gamsa z Begunjščice so se hotele nad lovцем maščevati bele žene, rojenice, prav tako kakor zaradi svojega ljubljena »Zlatoroga« v Triglavskih stenah!

V glavi sem nosil ogromen napis: »Prepad in potem? Nekoč se mora nekaj zgoditi!« Kakor dolge sanke sem se vil v obliki

črke »S« po zaledenelem, strmem jarku. Krčevito sem se oklepal gorske palice in jo skušal zasaditi v sneg, toda dolgo ni prijelo. Kar sem občutil silen sunek; zbolela so me ramena, a drčal sem kljub temu še dalje. Nato me je prevrglo, z roko in rameni sem se zakopal globoko v sneg. Še en sunek in že sem visel nad manjšo steno dobrih 150 metrov niže, kakor sem bil zdrknil.

Lasje so se mi ježili. Vse: kosti, fotokamera in puška, je bilo ostalo celo, le iz prstov desne roke mi je kapljala kri.

Odslej sem bil previdnejši. Ko sem prišel do koč na Prevali, mi je potrdil tudi nadlovec Kralj, da sem ustrelil tistega gamsa, o katerem se je vedno govorilo v begunjskih loviščih. Dan 20. novembra 1955 mi bo ostal za vedno v spominu.

Rogljji merijo: dolžina 27.75 cm, visoki so 17 cm, razkrečeni 16.75 cm, debeli pa 9.25 cm; star je bil 14 let.

V »Zelenem tednu« v Berlinu bodo prihodnje leto gotovo nagrajeni s srebrno, bržčas pa z zlato kolajno. Ker sem že lansko leto prejel za roglje s Prevale srebrno kolajno na lovski razstavi v Kölnu, bo to gotovo nekaj posebnega za to sicer majhno lovišče: kar dvoje odlikovanj v teku dveh let.

Ivan Zupan

Gospodarska stran lova

10-letnica LZ

Naša lovska organizacija SLD je ob petnajstletnici obstoja, zavedajoč se svoje naloge, vzela v roko tudi gospodarsko stran lova.

Ustanovila se je lovska zadruga, z nalogo, da vnovcuje plen ter posreduje pri nabavi divjadi in lovskih potrebščin.

Vsak lovec ve, da igra v njegovem lovskem budžetu cena divjačine važno vlogo. Ni nam vseeno, kako ceno ima ustreljena divjad. Marsikom se vidi trgovanje z divjačino enostavno. V praksi pa ni tako. LZ že dolgo razmišlja, kako bi rešila to važno vprašanje. Skušala je s pomočjo neke ljubljanske tvrdke pokupiti za trg v poštev prihajajočo divjačino. Vendar je prišla do zaključka, da je tak posel zelo dvomljivega uspeha.

Inozemski trg je zelo nezanesljiv. Delne pošiljke je nemoogoče realizirati, ker se blago pokvari. Z vagonskimi pa se ne dosežejo ugodne cene. Prevoz, ki se more izvršiti le z navadnimi vagoni, je negotov in nevaren. Prerado se zgodi, da prejemnik stavi blago na razpolago. Upoštevajoč te činjenice, je prišla LZ do zaključka, da je zaenkrat pri tem negotovem položaju edini

izhod, držati doma cene na primerni višini ter si zagotoviti domači trg. Pa tudi pri tem delu se je dognalo, kako težko je kaj doseči, ako niso lovske vrste disciplinirane. Če je LZ dosegla ceno na primer pri srnjadi 10 Din za kg in ko bi res lahko oddala vso srnjad za to ceno — je že hotelir plačeval po 11 Din. Lovci pa so drage volje za 1 Din dobička prodajali le temu. Da odjemalec na debelo ni mogel dati srnjadi za to ceno, je jasno. Ni čuda, ako je drugo leto cena padla pri glavnem odjemalcu, s tem pa seveda pri odjemalcih posameznih kosov. Če hočemo doseči ugodno ceno, moramo oddati vso divjačino do zadnjega kosa le enemu odjemalcu za ceno, ki jo določimo sporazumno, torej organizirati konzum divjačine.

Tudi vprašanje oskrbe z lovskimi potrebščinami je obtičalo na lovski nedisciplini. Če pomislimo, da ima SLD nad 5000 članov in bi vsak član podpisal samo en delež LZ, bi bilo vprašanje obratne glavnice na mah rešeno, ker bi LZ razpolagala s 500.000 dinarji glavnice in s prav tako vsoto jamstva.

Zelo intenzivno je LZ posegla v trgovino z divjadjo. Vsako leto razpošlje večje število zajcev, fazanov, jerebic in srn. Vendar se tudi tu vidi, kako malo je lovcev, ki uvidijo, da je treba tudi dajati in ne samo jemati. Živa divjačina — divjad — ni danes več tako draga, odkar nismo navezani na inozemski trg. Naši lovci bodo morali sami razmišljati, če bi ne kazalo pričeti tudi pri nas z lovljenjem divjadi, ker ima ta boljšo ceno. Pa tudi zamenjava bi imela pri osvežitvi krvi velik pomen, ker bi se na ta način lahko osvežila prav vsa lovišča. Želeti bi bilo, da pride prav v vsako lovišče sleherno leto vsaj nekaj kosov od drugod.

Najbolje pa je LZ ukrenila z organizacijo »Divje kože«, preko katere je bilo zadnje leto iztrženega za milijone našega dobrega krzna.

Pa tudi tukaj se opaža nediscipliniranost lovcev in nezaupanje v to, kar smo ustvarili sami. Krivo temu je nepoznanje razmer. So še danes lovci, ki mislijo, da je vrednost kože v koži in ne v dlaki. So tudi taki, ki pošiljajo DK le ono blago, ki ga podeželski prekupec ne kupi za nobeno ceno. Potrebno bi bilo predavanje strokovnjaka, ki bi nazorno pokazal razliko v dlaki, ki je merodajna za ceno.

V tem pogledu je naš lovec še skoraj laik. Naj navedem primer: Nekdo ustrelil lisico v planinah, v najhujši zimi. Slučajno ima ta lisica obdrgnjen in zelo slab kožuh. Ocena te lisice je slaba. V časopisih pa bere, da ima gorska lisica najboljšo ceno. Mislite si njegovo razočaranje, ko dobi obračun. Njegova lisica je bila zaradi slabe dlake ocenjena za ceno poljske lisice. Takoj se usede

in napiše ostro reklamacijo. Pojasnjuje naj se mu še tako prepričevalno in predloži trgovski seznam, kjer je zapisana njegova lisica, toda kljub temu ne bo verjel, mislil bo, da je bil ogoljufan. Ne bo verjel, da je LZ zaslužila le po 1%. — So pa tudi taki lovci, ki obletajo s svojim blagom vse trgovine. Ko dosežejo najvišjo ceno, se dogovore, da bodo blago prodali šele tedaj, če na dražbi DK ne bodo dosegli še višje cene. Da se s takim postopanjem ne dvigajo cene, je jasno!

Zelo škodljivi pa so prekupci od lovca do lovca, ker ti podpirajo najbolj lovske tatove. Zaveden lovec bi nikdar ne smel prodati kožuhovine tem zaščitnikom divjih lovcev. Če bi se držali vsi tega, da prodajo blago le preko »Divje kože«, bi na mah izginil divji lovec, ker bi izgubili interes na lovu. Ne bi namreč mogli razpečati tega, kar so nakradli.

Trgovci s kožuhovino, ki dobro poznajo svetovne cene, izkoristijo že mesece prej to slabo stran naših lovcev. Pa tudi drugače jih znajo prevariti: Zgodi se, da ima lovec naprodaj štiri lisice: eno dobro, dve srednji in eno slabo. Trgovec pozna blago takoj, ko ga prime. Saj določi s prijemom celo kraj, kjer je bila uplenjena žival. Ima interes, da dobi le boljšo lisico; ostale tri so mu le v balast. Ponudi torej za boljšo lisico nekaj dinarjev nad dnevno ceno. Prodajalec je prepričan, da je napravil dobro kupčijo. Ne zaveda se pa, da je s tem padla cena ostalim trem na minimum. Marsikdo bo vprašal, kako je mogel kupec plačati nad dnevno ceno. Pojasnilo je v tem: Vsak trgovec je obenem krznar in prodaja tudi na drobno. Da se izbrano blago v podrobni prodaji bolje plačuje, je jasno, da pa se takega blaga proda le malo, je tudi jasno. Torej, ako bi na ta način trgovali, bi nam ostalo mnogo blaga in bi bile temu primerne tudi cene.

Izkušnje zadnjih let so pokazale, kako velike važnosti za ugodno prodajo naše kožuhovine je »Divja koža«.

Kot disciplinirani lovci smo dolžni, da vselej in povsod širimo zaupanje v »Divjo kožo«.

V bodoče naj ne bo organiziranega lovca, ki bi prodal plen krzna prekupcu. S tem koristimo le sami sebi. Članarina, zavarovalnina, taksa za lovsko karto se nam povrnejo z višjo ceno, ki smo jo dosegli pri skupni prodaji. Po drugi strani pa dobimo vpogled v zakulisno trgovanje predkupcev in lovskih tatov. Iz vsega tega je jasno vsem članom SLD, kaj jim je v bodoče storiti, da dobe za plen toliko, kolikor je v resnici vreden.

Pokojnemu inž. Albinu Černetu v spomin

Ko se je zasmajalo pomladansko solnce in ko so se vode otresele ledenih okovov ter veselo zažuborele, sva se srečavala ob bistrih pohorskih potokih s protom v rokah ter tekmovaje lovila njih rdečepikaste prebivalke.

In ko se je v planinah oglasil veliki petelin in na grebenih zapihal ruševce, sva skupaj uživala najčudežnejše tajne prirode: kako se pomladanski gozd zaziblje v sen in kako se zjutraj prebuja.

Ko pa je zazelenela šuma in ko so hribi in doline ogrnile pisano svatovsko obleko, sva zalezovala in klicala rdečega srnjaka.

In nobeden od naju ni slutil, kako blizu ločitve je čas.

Zatulili so grobovi in stara krvnica je iztegnila svojo koščeno roko ter neusmiljeno iztrgala iz naših vrst vprav Tebe, ki si bil eden izmed najboljših.

Neštetokrat je kljubovalo Tvoje telo burji, deževju, snežnemu metežu, zimi in mrazu. Sedaj pa je klonilo in za vedno je ugasnilo Tvoje bistro oko, omahnila je Tvoja jeklena desnica in nikoli več se ne bo razlegal Tvoje risanice pok v planinskem raju okrog Petelinovke in Jelenovke, ki si ga toliko ljubil.

Za vedno so onemela Tvoja usta, ki so poznala samo prijazno besedo in vesel nasmeh, za vselej je nehalo utripati Tvoje zlato srce, ki je s toliko strastjo ljubilo naravo in lov.

Kadar nas je čakalo težko delo, nikdar Te ni bilo treba klicati, oglasil si se sam in opravil vse, kakor bolje ni bilo mogoče. V družbi si nam bil zabaven, vedno vesel prijatelj, na lovu odličen strelec ter vzoren, lovskopravičen lovec. Naš si bil, kolikor si le mogel; Pohorci, Poljanci, Mariborčani, vsi smo Te imeli radi in Te z veseljem pozdravljali, kamor si prišel. Vsi smo bili Tvoji in tudi zanaprej bomo čuvali spomin na Tebe kot dragoceno svetinjo.

Sprejmi od nas, dragi Bine, zadnji lovski pozdrav! Tvoje telo naj v pokoju počiva tukaj na vznožju zelenega Pohorja, Tvojo dušo pa naj sprejmeta, kakor si zaslužil, sv. Hubert in sv. Peter ter jo odvedeta v večna lovišča!

Dr. Černič Mirko

Koliko škode na koruzni njivi gre na rovaš fazanu

Jeseni, ko stikamo po poljih za jerebicami in fazani, opazamo, da vodijo s koruznih njiv s koruznim ličkanjem postlani pasovi v bližnje goščave, gozd oziroma remizo. Ta z ličkanjem postlana pota nas spominjajo na ceste in ulice, po katerih se je pomikala telovska procesija in koder so deklice trosile pomladansko cvetje.

Letošnjo jesen sem imel priliko, da sem videl na lastne oči, kako ta pota nastajajo. Šli smo namreč po koruzi proti gozdu in naenkrat sem na robu gozda zagledal žival, zgoraj temno, spodaj rumenkastobelo. Ni mi bilo takoj jasno, kaj bi to moglo biti. Zajec ni bil, podlasica tudi ne — za to je bila prevelika — tudi za veverico značilnih posebnosti nisem mogel dognati; še najbolj je bila podobna pižmarju, ki jih pa na Dravskem polju ni. Moja radovednost je rastla in pospešil sem korake proti gozdu, ostro opazujoč. Naenkrat pa se živalca postavi na zadnje noge in pokaže se značilna postava veverice z repom preko hrbta in kosmatimi uhlji. Belina njenega trebuščka se izkaže kot koruzni strok, ki je ležal zraven nje. Deloma je bil že oličkan. Zanimal sem se za stvar dalje in dognal sledeče:

S koruzo na rastilu se sladkajo razne živali, dlakaste in pernate. Zadnje, med njimi šoje, vrane, srake, fazani, se lotijo stroka na koruznem steblu in ga tam toliko razgalijo, da morejo do zrn, ki jih kljujejo naravnost s stroka oziroma pobero s tal, kolikor jih je pri kljuvanju padlo na zemljo. Dlakaste živali: medved, jazbec, prašič, veverica pa odlomijo stroke in jih ohrustajo na tleh, deloma pa zavlečejo v goščavo. Dočim medved, jazbec, prašič zaradi svoje teže pusté toliko znakov za seboj, da njihova ugotovitev ni težka, je to pri lahkonomi veverici drugače: za njo ni na suhi zemlji prav nikakih sledov, le pasovi ličkanja kažejo, kod je hodila in kam je zavlekla strok, ter navadno tudi, kje ga je obrala. Včasih visi namreč ličkanje tudi z dreves in pod drevosom najdemo skupino luščin, iz katerih je kakor posrkana sredica. Do te namreč pride veverica s svojimi sekalci na podoben način kakor pri lešniku skozi lupino do jedra; na luščini napravi luknjico in skozi to spravi mokasto sredico v svoj gobček najbrž z jezičkom liki žolna golazen iz debla. Kdo jo je že opazoval, kako to dela? Naj pové!

Lovci, s katerimi sem govoril, so mi zatrjevali, in po tem, kar sem sam videl, sem prepričan, da le štirinožci vlačijo stroke z njive, dočim jih ptiči oružijo na steblo ali vsaj pri steblo. Nadaljnja razlika je v tem, da ptiči zrna pozobljejo cela, dočim jih veverica izsesa.

Škoda na koruzi, ki je včasih precejšnja, kolikor je označena po ličkanju v goščave, ne gré potemtakem na rovaš fazanu, marveč veverici; pa tudi pri škodi na koruzni njivi sami ima fazan pajdaše v šoji, vrani, sraki, ki niso nič manjši krivci.

Zajec prihaja na zajčji vek

Tudi ta zadevščina je zanimiva in je vredna pozornosti lovcev. Da prihaja lisica na to vabljenje, ni čudno. Lisica pač upa, da bo, ko sliši vekati zajca, prišla do mastne pečenke. Pri lisici sta bržčas dve možnosti: da zajec veka v boju z vrstnikom, v katerem primeru lačna lisica misli, da bo pretepača iznenadila in ulovila vsaj enega, ali pa, da zajec veka, ker ga je ujela njena sovrstnica ali kakšna druga roparica. V tem primeru želi biti tudi ona deležna plena.

Toda zakaj privabi zajčje vekanje tudi zajca? Kakor sem imel priliko videti pri klicanju z zajčjim večalom, zajec ni tak strahopetec, kakor ga imamo zapisanega.

Klical sem v lepi mesečni noči, dne 28. novembra, in sicer na mestu, kjer sem bil privabil pred dvema letoma na omenjeni instrument lisico in jo tudi ustrelil. Letos je tudi kaj kmalu zaškrgetalo v trdi snežni skorji, ki se je kar lesketala v srebrni mesečini. Prvi trenutek, ko je divjad tekla med drevjem, nisem mogel spoznati, kaj se mi bliža. Kakor hitro pa je izstopila, sem kljub precejšnji razdalji razločil skoke in spoznal nočnega junaka. Bržčas ni dobro slišal, odkod je prihajalo vekanje. Zaradi tega je tekel, v razdalji dobrih 60 korakov nad menoj, mimo mene, nato pa počepnil in prisluškoval. Zanimalo me je, kaj bo naredil zajec, ko se mu bom oglasil iz bližine? Precej nalahko sem še dvakrat pihnil v večalo. Komaj je zajec to slišal, že jo je ubral po snežni plani proti meni. Komaj 40 korakov pred menoj je zopet počepnil in prisluškoval, kaj neki mora biti v senci ob skali. Toda takrat je že odjeknil strel in nočni junak se niti ganil ni več. To je bil moj največji lanski zajec. Pri tej priliki naj izdam še to tajno, da sem ustrelil vse zajce lansko in predlansko sezono z osmico. Lansko leto sem od kakih 20 ustreljenih zajcev zastrelil samo enega, ki ga nisem streljal predaleč, morda na 15 korakov, dočim so drugi, zadeti od osmic, v mesecu novembru, obležali na razdaljo do 60 korakov. Smodnik sem rabil naš »Obilicevec«.

Toda povrnimo se k stvari: Kaj je bil prav za prav povod, da je zajec prišel, ali da zajci prihajajo na omenjeni klic? Zajec mora vendar čutiti, da je njegov drug, ki veka, v nevarnosti! In kljub temu se prav nič ne ustavlja, marveč prileti precej brezskrbno na kraj, odkoder prihaja klic. Morda to pomeni klic na pomoč? Ni izključeno, da se zajec zaveda brzine nog in se zanese nanje, da bo lahko pobegnil, če mu bo pretela nevarnost. Brali pa smo tudi že v »Lovecu«, da zajec ne veka samo takrat, kadar je v nevarnosti, temveč včasih tudi iz drugih nagonov. Zanimivo bi bilo, da bi se tozadevno oglasili oni, ki so imeli priliko slišati zajce odosno jih videti, ko so se oglašali. Jaz sem videl zajce že parkrat, ko so se parili: toda glasov nisem slišal pri takih prilikah, kljub temu, da so se klofutali kakor vaški paglavci. H koncu naj omenim še svoj inštrument, ki je toliko zanimiv, da je moj lasten izdelek in je prav za prav »univerzalni klic«. Na njega sem priklical v teku dveh let, seveda vedno v različni rabi in z različnimi glasovi: tako v rabi kot zajčje večalo trfi lisice in enega zajca, nekoč, ko sem rabil ta instrument za fipanje in pivkanje, pet srnjakov, druge dni pač navadno po enega ali dva in več srn. Uporabljal pa sem ta klic tudi za oponašanje kanj, skobcev in šoj, in to prav uspešno.

Ker bo bržčas kakega gorečega učenca sv. Huberta zanimala ta čudodelna piščal, naj pojasnim, da ni v njej nobene coprnije, marveč sestoji iz lesenega, nekoliko izdolbenega storža, na katerem je z dvema sponama pritrjen kovinasti jezik. Moj klic, ki ga rabim skoraj za ves lov, je precej podoben tako zvanim »Uhlmhutovim pica« klicem za srnjaka. Le-tega sem imel tudi za model. Spremenil sem ga nekoliko, tako kakor mi pač najbolje ustreza. Poglavitno je to, da glas ni pretrd in da se lahko spreminja s pomočjo ustnic in s pestjo, kakor ga želi klicalec.

Izpisek iz navodila o obnovi lovskih kart

Obnova lovskih kart za koledarsko leto 1954.

Kje se dobijo lovske karte; nabavni pogoji.

Lovske karte izgotavljajo občna upravna oblastva I. stopnje (sreska načelstva, sreska izpostava v Škofji Loki in mestno načelstvo v Ljubljani).

Vsakdo si mora lovsko karto nabaviti pri onem občnem upravnem oblastvu I. stopnje, v katerega območju je njegovo stalno bivališče.

Pismene ali protokolarne prošnje lastnikov ali zakupnikov lovišč morajo biti po tarifni postavki 1. taksnega zakona kolkovane. Ako kdo prosi ustno in se prošnja ne jemlje na zapisnik, mu ni treba plačati kolka.

Vrste lovskih kart.

Izdajajo se dvoje vrste lovskih kart, in sicer:

1. Državne lovske karte za lastnike, zakupnike (sozakupnike, podzakupnike) lova in njih goste (za leto 1954. so bele barve).

Opozarja se na lovske zakone, ki določajo, komu se smejo izgotavljati lovske karte.

2. Lovske karte za zaprisežene lovske čuvaje (za leto 1954. so oranžaste barve).

Te karte se izgotavljajo v smislu zakona z dne 26. februarja 1922., Uradnega lista štev. 419/128 iz leta 1922., na zahtevo lastnika ali zakupnika lova.

Ta karta velja le za tista lovišča, za katera se izdaja.

Vse lovske karte morajo biti opremljene razen s pečatom kraljevske banske uprave tudi s pečatom občne upravne oblastva I. stopnje, ki je lovsko karto izdalo.

Dnevne lovske karte se ne izgotavljajo, tudi tedaj ne, če bi kak gost ali inozemec hotel loviti samo en dan.

Državna taksa; kdo je oproščen; nižana taksa za slušatelje gozdarskih šol.

Lastniki, zakupniki lova (sozakupniki, podzakupniki) in njih gosti plačajo te-le državne takse v državnih kolkah po tarifni postavki 101 a taksnega zakona:

Ako lovijo brez psa	50 Din
ako lovijo z enim psom	40 Din
ako lovijo z dvema psema	50 Din
ako lovijo s tremi ali več psi	60 Din

Državne takse ne plačajo v smislu pripombe 6. k tarifni postavki 101 a taksnega zakona:

- a) člani vladarskega doma;
- b) diplomatski in konzularni uradniki (če niso naši državljani) po vzajemnosti, razen častnih konzulov;
- c) državni šumarski uslužbenci;
- č) vsi uradno zapriseženi lovski čuvaji.

Lovske karte za slušatelje vseh gozdarskih šol so v smislu pripombe 7. k tarifni postavki 101 a taksnega zakona državne kolkovne takse za 75% oproščene.

Oprostitev oziroma znižanje državne takse je treba na kartah označiti.

Banovinska taksa; pravica do oprostitve in znižanja takse.

Za obojne vrste lovskih kart se v smislu Uredbe o banovinskih davščinah plačuje banovinska taksa v banovinskih kolkih.

Banovinska taksa za državne lovske karte znaša 200 Din na leto, za lovske karte za zaprisežene lovske čuvaje pa 100 Din na leto.

Člani Slovenskega lovskega društva in člani ostalih lovskih organizacij, včlanjenih v Središnji upravi Saveza lovačkih udruženja kraljevine Jugoslavije, uživajo 40% popusta in plačajo torej, če se izkažejo z društveno člansko izkaznico za dotično leto, le 120 Din, člani-čuvaji pa 60 Din banovinske takse na leto.

Člani vladarskega doma in državni gozdarski uslužbenci so banovinske takse popolnoma oproščeni.

Razlog za oprostitev oziroma popust banovinske takse mora obče upravno oblastvo, ki izdaja lovske karte, na karti označiti.

Prestopki, kazni in globe.

Prestopke lovskih zakonitih predpisov je kaznovati po zadevnih predpisih. Da se uvede enotno in pravilno postopanje, bo kraljevska banska uprava v kratkem izdala poseben načelni razpis.

Za bana:

pomočnik:

Dr. Pirkmajer, s. r.

Januar

Skušajmo se oddolžiti prirodi za vso zabavo, za vse veselje, ki ga nam je nudila v preteklem letu, v januarju in februarju. Lastnik ali zakupnik lovišča, ki ne stori tega, ostane dolžnik, ki izlepa ne bo mogel poravnati velikega dolga. Ta dolg pa se bo maščeval na njih samih. Če smo hodili v lovišče v lovni dobi, pojdimo tudi sedaj.

Največ trpi srnjad in jerebice. Kakor že v decembru omenjeno, morajo biti v lovišče izhojene poti. Voditi morajo h krmiščem in tudi po drugih delih, kjer prebiva divjad. Pot mora biti izhojena sproti, da je ne zapade sneg. Po sledih spozna lovec, kje se divjad nahaja. Zelo nevarne za srnjad so globoke doline. V takih krajih išče pred vetrom zavetje. Ko pa zapade sneg, se dogodi, da divjad ne more več iz dolin. Največ mladih srn najdemo mrtvih vprav v globokih dolinah. Lovci, ki poznajo revir, vedo za take kraje in jim posvečajo posebno pozornost.

Vsa krmišča v gozdu in na polju morajo biti napolnjena s suho krmo. Mokra ali zmrzla krma je škodljiva. Jerebice najbolje ohranimo, če jih polovimo in prezimimo doma. Kako se love in prezimijo, smo čitali v »Lovcu« l. 1932.

Lov je odprt v januarju še na zajce in vodno perjad, toda navadno jih v tem mesecu pustimo v miru. Januar je čas za lovljenje lisic. Lov s psi ni sicer posebno priporočljiv, ker vznemirjamo s psi posebno srnjad, pač pa uspešno uporabljamo zajčje večalo in mišje cviljenje. Kdor ima lisico navajeno pri mrhovišču, je gotov plena. Kjer je dosti vodovja, love v januarju divje race. Kdor ima rad svojega psa, ga v mrzlih zimskih dneh ne bo pustil brodirati po vodi in nositi iz vode obstreljeno in ustreljeno perjad.

V gorskih krajih morajo lovci paziti na zimske sportnike, da ne kriče po planinah in ne vznemirjajo gamsov, ki so v januarju še v zimskih zavetiščih. Nič ni bolj nevarnega meseca januarja, kakor to, če se prepode v hudem snegu v plazove.

Dogodi se, da v visokem snegu ljudje ujamejo srnjad. Lovci, ki pridejo v posest take srnjadi, morajo posebno paziti, da jo prezimijo v primerno toplih hlevih in jo krmijo z deteljo, senom, repo ali peso. Kakor hitro pa je vreme ugodno, naj jo izpuste.

Za razvedrilo

Cene Kranjc

Po očetovih stopinjah

Sneg.

Z gora okrog in okrog je pljusnil sneg na našo zemljo: na polja in gozdove in na bele ceste v njih, na Repnje in Ljubljano, moja dva domova.

Spet se mi je stožilo v Ljubljani. Že ves teden je silna meglena teža ležala nad njo, že ves teden je bila vsa mokra, da so se ljudje umaknili v svoje domove in se le samo mimogrede pokazali na cestah, že ves teden se iz nje ni nikamor videlo, jaz pa tako rad gledam na svojo stran, na Rašico in na Šmarno goro.

Tiste težke pa tako gorke čevlje sem vzel in pisani klobuk, za katerega so me bili vprašali doma: Kje si pa tega dobil; suktno sem si ogrnil in zaprl sobo in šel.

V Zgornji Šiški že po naši zemlji diši, v št. Vidu se ta duh spet zapre med hiše, potem je do Save spet lepo: dolge brazde na obeh straneh široke ceste, potem pa Sava in takoj za njo Šmarna gora, še malo ovinka in v breg skozi Šmartno, za Šmartnim pa v borovce, tu sem pa že doma. Sneg leži med borovci; čevlje si malo zmočim, pa to nič ne de. Do Repenj sami borovci, med njimi polno sledov zajcev in srn, do Repenj tale mokri mah okrog debel, ki ga ni mogel sneg zapasti. Tamle je pa konec gmajne. Pa stopim na plan in Repnje leže pred menoj, nad njimi Repenjski hrib s svetim Tilnom.

Mežnarjev pes me noče nikoli poznati, pa laja nad menoj; potem zaprte hiše, prazna Polonina klop — vsak večer, ko sem hodil že pozno v noč iz senožeti, je na tile klopi sedela Polona in vsak večer sva si isto povedala: Dober večer! — Ali zdaj pa domov? — Ja, kaj pa, kaj pa! in včasih je tudi Lojze kaj rekel: Ali ni bilo nič? — Nič ni bilo! — pa sem šel naprej, truden in vesel, kajti zmeraj je v senožetih vendarle kaj bilo. — In naprej se sopara vali iz hlevov in za okni vidim ljudi, potem cerkev, potem Janez, ki stoji pred hišo: Ali greš spet malo pogledat? — Spet! — potem pa šola in še nekaj zaprtih hiš, pozabljeno znamenje, za njim obsekana lipa, pa raztrgani snegovi po strehah, potem pa zavijem domov.

Oče je šel opoldne na lov.

»Kam pa?«

»V hrib!«

Čevlji so že malo mokri, pa sedaj jih ne morem sušiti. Malo truden sem, pot je bila vsa mehka, pa se bom že zvečer odpočil. Tudi malo lačen sem. »Ali je še kaj krhljev?« Pa mi jih Stanko prinese in si jih naložim polne žepe. »Kje pa so patrone?« — »V kamri.« — »V hrib, praviš, da je šel oče?« — »V hrib! Potem pa naprej v gmajno!« — »Pa rjavček tudi?« — »Ne! Ga ni več. Nekdo ga je ustrelil!« — »Ustrelil?« — »Že ves teden ga ni!« — »Pa kdo ga je?« — »Ne vem.« Ne vem. Pogledam skozi okno, pa sneg okrog Rjavčkove kočice res ni nič pohojen; in kar pozabim na puško in patrone. — Pred tremi leti je neko nedeljo zvečer oče prinesel Rjavčka; kar v žepu. Prve dni je vse noči precvilil, da smo se vsi jezili nad njim. Potem je zrasel in midva sva velikokrat skupaj prehodila ves kraj med Rašico in Repenjskim hribom, Šmarno goro in Vodiško gmajno. Imel sem ga rad, kot imam rad našo pot, ki drži od naše hiše pa do Skaruške ceste.

Potem pa grem za očetom.

V visoki, južni sneg vtisnjeni čevlji me vodijo. Nič se ne morem zmotiti, samo oče je hodil pred menoj. V naše borovce drže stopinje, počasne, malo ven obrnjene in kar siliti se moram, da stopam vanje. V borovcih je oče malo počakal, menda je gledal srne, ki so skoraj gotovo bile pod gornjo stezo. Potem drže stopinje v Koblančev hrib in naprej na kloštrsko planoto; v nekaterih krajih je zelo veliko snega, stopinja se skoraj drži stopinje, pod kako smreko se pa kar izgube v mokrem snegu, pa jih takoj zopet zagledam na drugi strani. Borovci so vsi sklonjeni in spijo. Z belo odejo so se pognili in zaprli oči. Nič se ne menijo med seboj, nobena kepa snega ne pade z njih. Vse steze so zametene in vse meje, ves svet je ena sama bela celota. O, s te-le kloštrske planote se daleč vidi, veliko vasi in cerkva, hribov in njiv, pa je vse tako tiho, noben zvon ne zazvoni, noben ptič ne zavpije, nobene sani ne zacingljajo.

Daleč v gozdu, gotovo že blizu senožeti, počí očetova puška. Obrnem se v tisto stran, pa spet po stopinjah naprej: Stopinje v visoki stelji me utrujajo, stopinje po bregovih so dolge, da kar stečem po njih, vodijo me v jarke, v grmovja, povsod sledovi in postelje zajcev in srn, nobenega pota nikjer. V Hrušici pokličem očeta, nobenega glasu nikjer, travniki prazni, pa naprej, oče je gotovo tekel tukaj, tako dolge so stopinje, pa naprej, pri studentu se je ustavil in pil, spet kličem, nobenega glasu, ustrelim šojo v košatem hrastu, spet poslušam, a nihče se mi ne oglasi.

Še zmeraj hodim okrog senožeti, čeprav se Šmarna gora zavija že v meglo. Še zmeraj so očetove stopinje pred menoj, oče se mi pa ne oglasi.

Potem pa zavijem kar naravnost domov. Sedaj sem se pa res že utrudil; bolj po spodnjih delih bom šel, in še na skaruško polje bom pogledal. Sedaj gazim na celo, pa le malo časa. Spet pridem na očetove stopinje, spet po njih do Skaručine in na polje. Temno je že. Tamle stoji oče in gleda nazaj, kdo gre za njim. Pokličem ga, pa nič ne reče, grem naprej, pa vidim, da stoji tam samotni grm. Sedaj sem pa res že truden, tako težke so noge, sneg po tehle njivah je tako mehak, da kar drsi izpod čevljev, da se črna zemlja kaže za menoj. Sedaj bom šel pa kar naravnost domov, nič več ne morem hoditi.

Tamle je Kramarjevo znamenje. Skoraj tema je že. Le tale snežna belina še sveti. Tamle so Repnje, v sredi naša hiša. Ne vidim je ne, a vem, kje je. Sem že pri Kramarjevem znamenju. Tako sem že truden. Malo se bom naslonil nanj, saj sem že blizu doma. Le malo snega bo še treba prehoditi. Pa bom rajši malo počakal. Morda bo oče tudi semkaj prišel, pa bova šla skupaj domov.

Iz lovskega oprtnika

† Fr. Lukež.

Dne 15. oktobra l.l. je umrl v 67tem letu lovski tovariš g. Franc Lukež, posestnik in gostilničar v Kranju.

Ne le lovci iz Kranja in okolice, tudi drugi so ga poznali kot dobrega moža. Skoraj na nobenem lovu ni manjkalo našega Franceta. Kot najstarejši lovec je poznal v naših loviščih vsa najboljša stojišča. Poznal si ga lahko po dolgem fazanjem peresu, katerega je na leta nosil na lovskem klobuku.

V lovski družbi je bil posebno prijeten. Bil je zelo dovtipen.

Ob kvatrnih dneh pa ga nisi spravil na lov. Vse zastonj! To pa baje zato, ker je nekoč videl na kvatarno nedeljo na lovu samega pravega, živega »Gaspercka« (škrateljčka) v podobi zajca in lisice, in to kar hkrati. »Prislo je, pa zbežalo«, tako nam je pravil.

Dne 14. oktobra je bil pogreb. Spremljali smo našega Lukeža na zadnji poti s smrekovimi vejicami, ovitimi s črnim florom, na prsih. Ob krsti so stopali lovci s puškami.

Po opravljenih cerkvenih obredih mu je zadnjič zapel lovski rog in odjeknila je salva lovskih pušk. Sledil je poslovilen govor lovskega tovariša g. Hama, ki je segal vsem globoko v srca in izvabil mnogim solze v oči.

Končam naj z besedami tovarišagovornika:

»Tvoje stojišče v našem lovišču je osirotelo. Tebi, dragi Lukež, pa naj v večnem lovišču odkáže naš zaščitnik sv. Hubert novo stojišče, stojišče večnega veselja. Spomin na Tebe, dragi France, pa bomo ohranili za vedno v svojih srcih.« V. Hlebec.

† Tančič Viktor.

Dne 12. decembra pr. l. je nemila smrt izrgala iz vrst slovenskih lovcev izredno priljubljenega tovariša g. Viktorja Tančiča. Kdo od zelene bratov-

ščine ni poznal tega vrlega, vedno živahnega lovca, prijetnega družabnika in zvestega prijatelja? Menda ga ni, ki nosi puško, da bi mu ne bilo hudo za tem tovarišem, in nešteto je drugih, ki žalujejo za ljubljanim pokojnikom.

Viktor Tančič — po poklicu inspektor pivovarne Union — je bil od nekdanj član SLD, vrsto let njegov odbornik, ki je zlasti požrtvovalno sodeloval pri raznih prireditvah tega društva. Dajal je na razpolago potrebni inventar in material, delavce in vozila, pri tem pa še posebej skrbel za brezplačna pokrepčila utrujenim in pri delu upehanim. Imel je resnično odprto srce in odprte roke za vse, kar se je tikalo lovskega društva. — Pogreba se je udeležilo častno število članov SLD v kroju in civilni obleki. Ob odprtem grobu se je poslovil od blagopokojnika podpredsednik ljubljanske podružnice g. P. Fabiani, zatrjujoč, da ostane Viktorju Tančiču v vrstah slovenskih lovcev lep, časten in trajen spomin.

Dve težki izgubi

sta zadeli v zadnjem času mariborsko podružnico. Neizprosna smrt je segla s kruto roko v njeno sredo.

Dne 16. novembra je nenadoma preminul Jože Videmšek, dolgoletni njen član, ki se je udejstvoval s svojimi znatnimi zmoglostmi in silami v prav raznih panogah društvenega delovanja. V letih 1925.—1927. je vzorno opravljal posle podružničnega blagajnika. Njegova mirna in plemenita narava, ljubeznivost in odkritosrčnost v občevanju mu je pridobila obilo prijateljev v Mariboru samem kakor tudi v bližnji in daljni okolici, o čemer je pričala množica, ki ga je spremljala na njegovi zadnji poti. Pokojni je bil rezervni kapetan I. kl. in je bil pokopan z vojaškimi častmi. Lepo število članov podružnice SLD ter skoraj polnoštevilni odbor je pod vodstvom pred-

sednika g. ravnatelja Bogdana Pogačnika prisostvoval žalnemu obredu. Padle so zelene vejice v odprti grob, zadnji pozdrav lovcev prijateljev. Večen mu bodi spomin!

Komaj je bila zagrnila gruda Jožeta Videmška, je zopet zapel turobni zvon. V najlepši moški dobi, v vrvežu plodnosnega in uspeha polnega dela je bela žena pretrgala nit življenja dne 5. decembra mestnemu gradbenemu svetniku inž. Albinu Černetu. Vedno vedrega lica, odkritosrčen prijatelj in tovariš v družbi in lovišču, obdarjen z bajnimi življenjskimi silami, poln inicijativnosti in žive volje do dela, je bil pokojnik zadnji dve leti podružnični odbornik in načelnik propagandnega odseka. Ogromnih zaslug si je priboril na tem polju in prav izdatna je bila njegova zasluga, da so razne društvene prireditve v zadnjem času prav sijajno uspele, med njimi naj-sijajneje letošnja lovska razstava.

Nepregledne so bile množice, ki so ga počastile na njegovi zadnji poti. Ob sviranju žalostink glasbenega društva »Danice« in turobnimi nagrobnicami pevskega društva magistratnih uradnikov so korakale pred krsto in za njo dolge vrste gasilcev, lovcev, magistratnih uslužbencev, njim na čelu župan g. dr. Franjo Lipold, stotine in stotine znancev in prijateljev. Položili so Albina Černeta v tiho grobnico, obrnjeno proti zelenemu Pohorju, odkoder ga je pozdravljala lepa bela stavba »Pohorski Dom«, v veliki meri sad njegovega dela. Po cerkvenih obredih je v daljšem govoru orisal pokojnikove vrline magistratni direktor Rodošek. Za njim je stopil k odprtemu grobu predsednik podružnice, gospod bančni ravnatelj Bogdan Pogačnik ter se v srce segajočih besedah poslovil od prijatelja, sodelavca in solovca Bineta. Turobno so donele težke poslovilne besede v mrzli, megleni zimski večer, v katerega so naletavale posamezne snežinke. Malo je bilo okoli stoječih prijateljev in znancev, ki bi se jim oči ne bile orosile, debele solze

so pa padale ves čas govora na uvela lica starega Franca, zvestega lovskega čuvaja in spremljevalca pokojnikovega tam ob strmih pobočjih Petelinovke in Jelenovke. Krčevito je držal v svojih rokah venec, ki ga je sam spletel iz ruševja in zelenih vejic one ponosne smreke v pohorski šumi, raz katero je rajniki Bine bil podrl letos zadnjega svojega petelina. S trdimi hribovskimi koraki se je kot zadnji približal grobu in nežno prislonil svoje poslovilno darilo na nabroj drugih vencev, ki so že krasili okolje zadnjega Binetovega domovanja. Turobno je zapela rajnkemu v slovo gasilska trobenta, padale so v grob zelene vejice njegovih lovskih tovarišev in neme so se pričele razhajati množice.

Uživaj, dragi Bine, nemoteno večno veselje v večnih loviščih. A. S.

Zeleni križ.

Predsednik Kreditnega zavoda gospod Lukman Josip nam je izposloval darilo približno 1000 Din, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo.

Kuratorij Zelenega križa.

Vsem članom SLD.

K lovskim tradicijam, ki jih velja očuvati, je šteti tudi lovski rog. Svoje čase se je uporabljal skoraj po vseh naših loviščih bakren lovski rog, ki je imel obliko polumeseca. Nekaj takih rogov je še v rabi ali pa vise med starimi lovskega spominki. Prosimo vse člane, ki bi imeli tak star bakren rog ali bi zanj vedeli, da pošljejo njegov fotografični posnetek SLD v Ljubljani. Da se razvidi velikost roga, naj se z njim obenem posname še puška ali kakšen drug lovski predmet, katerega veličina je vobče znana. Fotografska plošča, oziroma film, naj se shrani za napravo klišeja.

Jako potrebno bi tudi bilo, da se zapišejo in ohranijo lovske signali. Prosimo zato, da bi jih kakšen član zapisal v notah s pristavki, za kaj veljajo in kje so bili ali so še v rabi.

Nagrade lovskim paznikom.

Celjska podružnica je izplačala v smislu svojega razpisa lovskega paznika Esihu Karolu iz št. Vida pri Grobelnem ter Premru Alojziju iz Zg. Pristave pri Konjicah za po njihju ovdene lovske tatove vsakemu znesek 200 Din.

Za pokončavanje ptic roparic pa je izplačala štirinajstim lovskim paznikom nagrade, kakor so bile razpisane v junjski številki »Lovca«, v skupnem znesku 5000 Din. Prva nagrada, ki si jo je pridobil gori navedeni Esih Karol, je znašala 500 Din.

Skupno je bilo uničenih 1961 roparic, kar se pozna zlasti med pernato divjadjo, ki se prav lepo razmnožuje.

Lovske tatove v mariborskem okolišju in višina prisojene kazni.

Na severnem pobočju Pohorja v lovskega revirjih gg. Avgusta Lešnika in Poldeta Kormanca se je že več let sem opažalo, da se kljub zmeremu odstrelju s strani zakupnikov srnjad čimdalje bolj redči in da je v nekaterih gozdnih predelih že skoraj popolnoma izginila. Na sumu je bilo delovanje divjih lovcev, ki so se pa ves čas znali spretno izmikati in ki jim dolgo ni bilo mogoče priti do živega.

Letos pomladi se je pa vendarle ujel orožnik v zanke že od prej dobro poznani divji lovec Josip Štibler. Baš je prihajal od svojega čednega posla in ravnokar pospravil ustreljenega srnjaka pri sosedu, ko so ga postavili močje postave na trd odgovor. Izvijal se je sprva na vse kriplje, nato pa le priznal, da je ustrelil že več lepih srnjakov in končno izdal tudi lepo število svojih krivih pajdašev.

Pred sodnikom sreskega sodišča v Mariboru se je zagovarjalo dne 30. okt. 1935 sedem osumljencev. Po navedbah lovskega zakupnika so imeli na vesti nad 50 komadov srnjadi. Vsled pomanjkanja lovskega pazniškega osebja se jim pa krivda v tolikem obsegu ni mogla dokazati in jim je sodnik naložil pokoro le za devet ustreljenih komadov.

Kazen se je odmerila od 1 do 3 mesecev strogega zapora in je med drugim odnesla kazen enega meseca tudi neka posestnica, ki je nekoč kuhala srnjaka — svojemu ljubčku.

Podružnica SLD v Mariboru je, kakor ob takih prilikah vedno, tudi v tem primeru intervenirala pri razpravi po svojem pravnem zastopniku v imenu lovskega zakupnika oškodovancev. Stavljal se je predlog, da se naj odmeri odškodnina v znesku 800 Din za komad srne in je temu sodnik končno tudi ugodil ter priznal oškodovancem skupno odškodnino v znesku 7200 Din. Je to pri mariborskem sodišču prvi primer, ko sodnik odškodnine ni odmerjal po tržni ceni, temveč po vrednosti žive divjadi, kakor to tudi predvideva novi lovske zakon.

Razglas.

Zakupna doba lova v občinskem lovišču občine Laško poteče z dnem 31. marca 1954.

V smislu § 15. lovskega zakona z dne 21. septembra 1906, dež. zak. št. 5 iz leta 1907., se v svrhu oddaje lova v zakup za bodočo zakupno dobo, to je od 1. aprila 1954 do 31. marca 1940 razpisuje javna dražba za dan 19. februarja 1954 ob 8 pri sreskem načelstvu v Laškem, soba št. 5.

Lovišče obsega 150 ha, 14 a, 94 m². Izklicna cena znaša 30 Din, varščina, ki jo je pred pričetkom dražbe položiti v gotovini, državnih in drugih pupilarno varnih vrednostnih papirjih ali vložnih knjižicah državne hipotekarne banke, 30 Din.

Na dražbi dognana zakupnina se zviša ali zniža, ako se vsled končne odločitve o morebitnih prizivih ali v smislu daljnjih določb lovskega zakona občinsko lovišče poveča ali zmanjša, in sicer v razmerju razsežnosti povečanja ali zmanjšanja.

Dražbeni pogoji se morejo vpogledati pri sreskem načelstvu ob torkih in petkih med uradnimi urami in na dan dražbe pol ure pred pričetkom dražbe.

Razglas.

Dražba lova obč. Dol. Logatec za čas od 1. aprila 1954 do 31. marca 1957 se bo vršila v petek, dne 2. marca 1954, in sicer ob 9 dopoldne na sreskem načelstvu v Logatcu.

Z ozirom na to, da poteče zakupna doba obč. lovišča občine Planina, pod katero sta spadali sedaj k. o. Jakovica in Laze, ki pa pripadata po izvršeni komasaciji občin občini Dol. Logatec, dne 31. marca 1957, se zakupna doba zniža pod dobo, predpisano v § 1. zak. z dne 27. septembra 1887.

Pogoji so na vpogled med uradnimi urami.

Sreski načelnik v Logatcu, dne 19. decembra 1953, Dr. Gregorin, s. r.

Oddaja lovišča.

Dne 19. februarja 1954 ob 8 se vrši pri sreskem načelstvu v Laškem javna dražba lova občinskega lovišča občine Laško za zakupno dobo od 1. IV. 1954 do 31. III. 1940.

Zakupnikom in lastnikom lovišč

v območju ljubljanske podružnice SLD sporoča odbor, da so listki, s katerimi se opremi divjačina v dokaz, da je po pravici pridobljena, na razpolago v tajništvu SLD (Ljubljana, Komenskega ulica 19) za malenkostno odškodnino nabavnih stroškov. Taki listki so potrebni zaradi kontrole ukradene divjačine, ki prihaja na trg in se bo mogla sumljivim osebam zapleniti. Vsak zakupnik ali lastnik lovišča naj si zato nabavi primerno število teh kontrolnih listkov, ki jih potem uplenjeni divjačini priveže na noge. Tako opremljena divjačina bo potem brez zadržka mogla mimo mitnice, odnosno se bo mogla in smela prodajati.

Sejem kožuhovine

se bo vršil dne 22. januarja 1954 v prostorih velesejma v Ljubljani. Zadnja leta so pokazala, da je lovska samopomoč (»Divja koža«) odločilno vplivala na cene kožuhovini ne le na nah-

šem domačem trgu, marveč delno tudi v inozemstvu. Ugodne cene pa se dado doseči le, ako se zbere kolikor mogoče največ blaga, ki pa mora biti pravilno konservirano in prvovrstno. Lovci naj svoj plen letošnje sezone nemudoma pošljejo svoji prodajni organizaciji »Divji koži«, Ljubljana — velesejem. Inozemstvo se za našo kožuhovino zanimala, hoče pa biti poučeno, kako in s čim bo dražba založena.

Lovska predavanja SLD v Ljubljani.

Šesto predavanje z naslovom »Nizki lov« (predavatelj N. Lenček) bo, kakor že najavljeno, dne 8. januarja 1954 v gostilni Zupančiča Poldeta na Jegličevi cesti 15, sedmo »Visoki lov« (nadaljevanje, inž. M. Šušteršič) dne 22. januarja v hotelu Metropol (g. Miklič) in osmo: »Lovski plen, njega konserviranje in uporaba« (predavatelj gosp. dvorni konservator Herfort) dne 5. februarja v gostilni g. M. Stepiča v Šiški. — Pričetek vsakokrat ob pol 9 zvečer. Objava o naslednjih predavanjih bo v februarjem »Lovcu«.

Jerebje petje v pozni jeseni.

Ker smo v lanskih številkah našega glasila precej obravnavali petje jerebov, sem sklenil vprav temu posvetiti posebno pozornost. To pa iz dveh razlogov: Poglavitno je, ker je, kakor je bilo čitati, med lovci za to zadevščino precej zanimanja in bi bilo napačno, to zanimanje pustiti zaspati, nadalje pa, da pridemo stvari kolikor mogoče do dna in se razjasnijo nejasnosti, ki izgledajo celo kakor nesporazumi.

Ko so priredili v pretekli jeseni, v nedeljo 12. novembra, pod Sv. Joštom brakado, so slišali na več krajih peti jerebe. Baje so se kar trije jerebi oglašali lovcu, ki jih je klical med brakado. Omenjeno nedeljo je bilo močno južno vreme, pričetek letošnjih snežnih dni. Prav tak dan, ko je bilo v barometru živo srebro izredno nizko, je bil v petek 24. novembra, a tudi ta dan je slišal moj znanec okoli sedmih

zjutraj tri jerebe, ki so prav živahno peli. Tudi topot je bilo neposredno pred snežnim vremenom.

Zadnjikrat so peli jerebi pri nas v letu 1953. dne 11. decembra med 7. in 8. uro zjutraj. Bil je to sicer solnčen, a zelo mrzel dan. 15 stopinj mraza jih ni motilo pri veselem razpoloženju. Odgovarjali so si precej dolgo, vsak v svojem okrožju, v razdalji dobrih 200 metrov. Premakniti, drug drugemu približati pa se niso hoteli. Prihodnji dan se je pooblačilo in debel sneg je padel na prejšnjo, kakih 20 cm debelo snežno odejo. —r.

Selitev divjih golobov.

V začetku meseca oktobra so priletele na Dolenjsko ogromne jate divjih golobov. Med njimi je bilo pretežno število poljskih golobov. Kmetje so jih podili, kakor so mogli in znali, da jim niso opustošili ajdišča. Še celo v višjih legah, kjer v zadnjem desetletju ni bilo opaziti grivarja, se je pojavil pri selitvi. Viharna noč 20. na 21. oktobra jih je vzela in dne 25. oktobra smo opazili le kak posamezni komad. Čeprav so imeli še obilo živeža po polju, vendar so zelo zgodaj odrinili v prezimovališče, kar je dalo sklepati na hudo zimo. B. N.

Divje race izumirajo.

V dnevnikih smo čitali, da se lovski krog boje, da bodo divje race v Evropi popolnoma izginile, ker se njih število v zadnjih letih čimdalje bolj krči. Poleg drugega so tega krive vabilne umetne mlake, ki so si jih izmislili v zadnjem času, da z najmanjšim trudom spravijo na trg ogromne količine divjih rac.

Kakor razvidno, bo menda le nekaj resnice in niso to zgolj časnikarske race. Kako je pa pri nas? Čim je lov na divje race odprt, dne 1. julija, koj prvi dan mora vse pasti, kar leti in kar leteti ne more. S tem se uničijo vsa gnezda. Voda ter mlake ostanejo brez vabivecv in ni čudno, da race s

severa ne vpadajo v naša vodovja. Ako pobaraš prijatelja v zelenem kroju, zakaj je vse prve dni pokončal, pa se ti moško odreže — ako jih jaz ne bom, jih bo pa sosed! — Oba pa nista pomislila, da bosta prikrajšana za marsikateri lovski užitek, ker bo njih vodovje prazno. B. N.

Čigava je vidra?

Vidro sme uloviti lastnik ali zakupnik ribolova, mora jo pa izročiti zakupniku ali lastniku lovišča.

Redek primer.

Dne 26. XI. 1953 je ustrelil g. ravnatelj E. Milošević iz Celja na gori Oljki pri Šmartnem ob Paki lepega gamsa. Stari lovci, ki lovijo tu že skoraj 50 let, ne pomnijo, da bi kdo na Oljki ustrelil gamsa. Gams se je najbrž zatekel iz Solčave. Z. K.

Lovski kofiček

Mrharstvo.

V Kokri je opazil g. D. v svojem lovišču izredno mršavo košuto. Uboga divjad se je komaj vlekla po gozdu. Čutil se je prisiljenega, da jo odreši nadaljnjih muk. Ko si je po dobro pomerjenem strelu s kroglo košuto ogledal, je videl povod hiranja. Košuta je imela slabo zaceljene rane v boku in po stegnu. Obstreljena je bila od brezsrčnega mrharja z debelimi šibrami. Ker tudi po drugih loviščih v zadnjih časih to prakticirajo in mislijo, če jim slučajno uspe tak strel in košuto uplenijo s šibrami, da je to lovsko pravično, je gotovo nujno potrebno, da se za take streljače zanima SLD in jih pokliče na odgovor oblast zaradi prestopka lovskih predpisov in zaradi trpinčenja živali. Vprav v to kategorijo spadajo tudi junaki, ki pobijajo divjad s koli in palicami. Sicer je pa to zadnje precej neverjetno, prav tako malo kakor ono, da so bile divje mačke, ki so jih bili pokončali smučarji, res — divje.

Društvene vesti

Redni občni zbor ljubljanske podružnice SLD

bo v torek, dne 20. februarja 1934 v hotelu Metropol (Miklič) nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani ob 8 zvečer. K obilni udeležbi vabi odbor.

Podružnica SLD v Ribnici

vabi svoje članstvo na IV. občni zbor, ki se bo vršil dne 21. januarja 1934 ob 2 popoldne v gostilni »pri Miklovih« v Ribnici.

Spored:

1. poročila funkcionarjev;
2. poročilo preglednikov računov;
3. odrešnica odboru;
4. volitve novega odbora;
5. slučajnosti.

Slovensko lovsko društvo, podružnica Maribor,

opozarja zakupnike in lastnike samostalnih lovišč svojega področja, da je pripravljena po svojem pravnem zastopniku posredovati pri razpravah v Mariboru, ki se tičejo lovske tatvine. Potrebno pa je seveda, da je pravočasno obveščena o dnevu in uri razprave ter da ima v rokah pravilno izstavljeno pooblastilo.

Podružničnim članom je na razpolago bogata lovska knjižnica, ki je opremljena z večjim številom starejših in novejših del iz lovske stroke. Knjižnica se nahaja v lovski sobi hotela »Orel« in je otvorena vsak petek od 11. do 12. ure.

Podružnica je razposlala kot tiskovino vsem svojim članom poštne položnice št. 15810 in naj poravnajo člani članarino za leto 1934. edinole po teh položnicah (redni člani 85 Din, lovski pazniki z zavarovalnino vred 65 Din). Kdor pomotoma položnice ne bi bil prejel, naj to javi podružnici z dopisnico, nakar se mu položnica takoj pošlje. Kdor bi želel poravnati članarino osebno, more to storiti proti predložitvi izkaznice za leto 1933. pri

blagajniku g. Rajku Baltavzerju, Ciril-Metodova ulica 22/I. V drugih lovskih zadevah naj se članstvo obrača na g. predsednika ravnatelja Bogdana Pogučnika v Mariboru, Aleksandrova cesta 46 (v banki pri kolodvoru).

Lovski pazniki naj javijo znatnejše uspehe pri zatiranju divjega lovstva s potrebnimi dokazili svojim odsekom, ozir. podružnici sami v svrhu morebitne razdelitve nagrad.

Kinološke vesti

Jugoslovenski kinološki savez

objavlja zaščito psarne s pridevkom »V u k o m e r e c« za sportne pse (nemške ovčarje), last g. Ernsta Schwabenitz-a v Zagrebu.

Če v določenem roku ne bo odnikoder stvarnega ugovora, postane zaščita pri JKS polnomočna in se prijavi tudi v svrhu mednarodne zaščite pri FCI v Bruslju.

Mednarodna kinološka zveza FCI v Bruslju nas poleg drugega obvešča o sledečih točkah, ki naj o njih obvestimo naše kinološke kroge:

1. Pošilja standard od psa kodra, ki ga je predložilo francosko društvo centrali in ki je obvezen tudi za vse v FCI včlanjene kinološke organizacije.

2. O spremembi pravil, sprejeti na letošnji glavni skupščini FCI, osobito § 14., ki se tiče sestave odbora mednarodne kinološke zveze.

3. Poroča, da je sprejela za asociirane člana portugalsko društvo (Club dos Caçadores Portugueses) v Lisaboni.

4. Nas opozarja na članek, ki je bil objavljen na strani 122. zvezka julij-avgust 1933 službenega glasila Osrednjega kinološkega društva na Francoskem glede bretonskega epanjela.

5. O prisoji CACIB za pse whippets kratke in resaste dlake, ločeno vsake posebej.

Mednarodna kinološka zveza priporoča, da se navedena opozorila v kinoloških krogih uvažujejo in se nadalje po njih ravna. Tajništvo JKS.

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani.

Občni zbor Društva ljubiteljev ptičarjev se bo vršil v Ljubljani dne 9. februarja 1954 ob 20 v gostilni Činkole, Kopitarjeva ulica.

Dnevni red bo sledeči:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika, blagajnika, vodja rodovne knjige.
3. Odrešnica.
4. Volitve novega odbora.
5. Slučajnosti.

Nakup mladih ptičarjev.

Društvo ljubiteljev ptičarjev vabi svoje člane in prijatelje, naj se pri nakupu mladih ptičarjev vedno obračajo nanj. Zlasti opozarja DLP, da si je v zadnjem času zasiguralo kar možno najboljši material iz prvovrstnih nemških psarn »Fuchspass«, »Ringsheim«, »Schornbusch« in »Südwest«, ki goje nemške kratkodlake ptičarje. Sistematična mnogoletna vzreja nemških kratkodlakarjev v teh psarnah skoraj izključuje razočaranje glede kakovosti psov tako v lovsko-uporabnostnem kakor v telesnem oziru. Psi iz teh psarn imajo večinoma odlično oceno ter briljirajo na raznih tekmah.

Poleti 1933 so importirali trije člani DLP mlade psice, poležene po znanem zmagovalcu »Rino Schornbusch« iz psic psarne »Südwest« itd. Vsi trije člani so s temi psicami izredno zadovoljni.

Potrebno pa je, da se eventualni interesi še v teku januarja meseca zglase ustno ali pismeno pri DLP, ker se psi iz omenjenih psarn ne dobe po kakih anonsah, temveč je potrebno, da se psi iz bodočih zgodnjepomladnih legel naroče že sedaj.

Naročila so priporočljiva le po DLP, ker je s tem zajamčena sigurna dobava in pa ker se tudi stroški nekoliko ublaže. Cena za prilično osem tednov stare mladiče s transportom, carino in veterinarskim pregledom vred je okoli 1000 Din.

Interesentom daje DLP rade volje vse detaljne podatke in pojasnila.

Mali oglasi

Irskega seterja, eno in pol leta starega, lepega, zelo ubogljivega, prodam. Cena po dogovoru. Alojzij Lavrenčič, Cerknica.

Sedem fazanov proda dr. Franc Bratanič, Rogatec.

Sedemnajstleten fant poštenih staršev bi šel h gozdarju ali lovskemu pazniku kot začetnik ali vajenec. Naslov v uredništvu »Lovca«.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetški cesti 12, telefon šte. 53-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Za izkazano zaupanje v preteklem letu se vsem svojim cenjenim odjemalcem najlepše zahvaljuje ter želi vsem gg. lovcem in ribičem uspešno in blagoslovljeno novo leto 1954. puškar

Albin Šifrer, Ljubljana, Gosposvet-
ska cesta 12. Telefon št. 33-49.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

htevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turisticke čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Ne po ceni, temveč po kvaliteti si mora vsakdo izbrati puško. Prave sul-

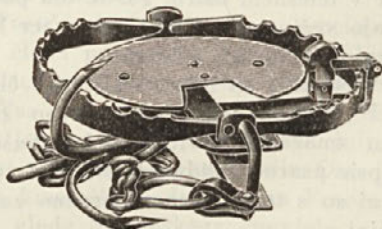
ske: Sauer & sin, originalne belgijske F. N. in Bayard-puške, dvocevke, risanice, Bock in trocevke, s petelini in brez njih, vedno v zalogi pri F. K. Kaiserju, puškarnju v Ljubljani. Vsaka puška je preizkušena in natančno pristreljena. Na puške za kroglo montiramo daljnoglede vseh sistemov in povečav strokovnjaško in poceni. Zaloga vseh lovskih potrebščin in municije, »U« patron »Obilicevac«, pasjih ovratnikov, vrvic, nagobčnikov in klicev za divjad, »Thermos« steklenic, oprtnikov ter čistilnega orodja in mazila.

V komisijski prodaji imam te-le puške:

Bock petelinko kal. 16/8 mm	Din 2.400
Trocevko Hammerles kal. 16/8 »	3.600
Mauser puško kal. 8 mm	> 1.200
Repetirko kal. 6,5 mm	> 800
Mauser puško kal. 7 mm	> 1.600

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih tovarnen.

Zapiski in študij lovišč

V »Deutsche Jägerzeitung« št. 1, zvezek 102, piše dr. Hans Vehse, Osterburg, pod naslovom Rehbock-Merkbücher: »V času, ko lovci lahko na podlagi rogovja spoznajo, če je bil strel opravičen ali ne, je prišel čas, da poučimo nemški lovski naraščaj. Vzgojiti jih moramo, da bodo glede srnjačjega lova stopili pred najstrožje sodnike.« Nato našteva na kratko vsakdanje lovske grehe, kakor: streljanje srnjaka, ko ga prvič vidiš in ga še prav nič ne poznaš, neopravičeni izgovor, da je bil ustreljeni srnjak na meji in slično.

Povrne se h Kießlingu, ki v št. 31, zvezek 101, priporoča lovcem, da ne zadostuje, če lovec pozna le obliko rogovja, treba je, da si lovec s pomočjo daljnogleda srnjaka točno ogleda. Zapomniti si mora barvo in obliko rogovja, višino, razkrečenost, v koliko je jagodičasto ali je gladko, kakor tudi obliko in število odrastkov. Dolžnost lovca je, da se seznanj s srnjakom, preden ga ustrelj. V svrhu točnega opazovanja je dobro, če lovec skuša to, kar je videl, narisati.

»Da to lovcem olajšamo,« pravi pisec, »priporočam posebne knjižice s slikami srnjakovih glav v raznih legah, brez rogovja.« Lovec, ki je srnjaka opazoval, bo potem poskušal sam narisati na glavo opazovano rogovje. Poleg slike pa je tabela, kamor mora zapisati opazovalec vtise. Ta tabela vsebuje sledeče točke: Srnjak št. . . ., opazovan v kraju . . ., dnevni čas . . . Nadalje L. l. (Länge des Geweihes links), to je leva dolžina, L. r. — desna dolžina, V. r. — prednji desni odrastek, prednji levi odrastek, zadnji levi, zadnji desni, gornji levi, gornji desni, razkrečenost, jagodičastost, barva, konice, moč komada (divjačine), barva kože. Pisec poudarja, da nudi to lovcu poseben užitek, če pozna svoje gojence. Šli pa so še dalje: Društvo lovcev v Osterburgu je svoje člane tozadevno tudi preizkusilo. Pred lovsko razstavo »Hubertustag« so lovci predložili omenjene zapiske. Na podlagi teh so dobili v izvršitev težko nalogo. Ustreliti so morali enega izmed opisanih srnjakov in ga predložiti vodstvu društva v dokaz, da so ga pravilno označili pred odstrelom v svojih zapiskih. Imeli so za to določen čas. Komur to ni uspelo, je moral

plačati v društveno blagajno 10 RM. Komisija je ugotovila lep uspeh, namreč, da so člani društva ustrelili po večini pred prskom le slabe, za pleme neprimerne srnjake, močne, z lepim rogovjem pa med prskom in potem, ko so bili že storili svojo dolžnost. Tako zunaj — kako pa pri nas?

Uvodoma naj poudarim, da ni moj namen, kaj takega priporočati našim lovcem. Povem odkrito, da moj ideal niso in nikoli ne bodo taka šablonska lovišča, kjer ni pričakovati iznenadenj, kjer se ne potikajo pravljlični gamsi in srnjaki. Vprav to, da iščeš nekaj posebnega, nekaj nevsakdanjega, te vabi v naravo, v lovišče. Kako je pa s takimi posebnimi srnjaki in gamsi, pa vsakdo, ki že več let lovi, dobro ve. Tebi se je pokazal ali prikazal enkrat — tvoj lovski čuvaj ga je videl večkrat. Če ga nisi mogel streljati, bodisi da je bilo v prepovedanem času, da nisi imel pri sebi puške, ali da ti je hitro odskočil, boš dobro storil, če boš skušal vsaj približno naslikati, kar si videl. Dobro bi pa bilo seveda, če bi tvoj lovski paznik označil to z nekaj črtami, kar je videl. Ne boš ga pa najprej narisal in ko ga boš za tem dvakrat ali trikrat primerjal, potem šele ustrelil. Za taka večkratna opazovanja navadno primanjkuje časa.

Toda nekaj, kar je zelo važno na stvari, je pa to, da se lovci nauče točno opazovati in obvladati. O »šestnajstletnih srnjakih« ni več slišati in tudi »jalovke« so zmrznile. Pač pa hodijo po naših loviščih še vedno pravljlični »ohtarji« ali po naše »osmeraki«. Če bi naši lovci vedeli, kako neinteresantni so slabi osmeraki na svetovnih razstavah in da to navadno ni nič drugega kakor atavistični pojav, bi bili taki »ohtarji« že davno izginili iz vseh lovišč. Osmerak šteje pač kakor vsak drugi njemu enak pravilni šesterak.

Če bi se le malo držali Kießlingovih nasvetov o potrebi opazovanja, bi izginilo nelovsko, fantastično pripovedovanje o osmerakih in rekli bi: videl sem srnjaka z izredno visokim rogovjem, tri prste je segalo čez uhlje; srnjak je imel ravno rogovje in bele konice; srnjak je imel kratko, debelo, močno jagodičasto rogovje; pri srnjaku je bil posebno viden dolgi gornji odrastek, srnjak je bil izredno velik, a rogovje kratko, s kratkimi, topimi odrastki; srnjak je imel popolnoma sivo glavo; srnjak ima na levem stebelu dva, na desnem pa tri dolge odrastke itd. itd. Zanimivo pa bi bilo slišati od dobrega opazovalca tudi tole: »V jarku ali v robu živi srnjak, ki sem ga slišal nekajkrat lajati; tudi sem ga sledil, a videti ga ne morem, ker nikdar ne pride na plan!« Taka oznaka je zanimiva. Če bo tisti gospod prišel konec koncev le pred cev, si ga bo lovec

pred strelom skušal ogledati. Če se namišljeni močni srnjak ne bo spremenil nazadnje v kozo ali smrkavega špičaka, ga bo z veseljem ustrelil. Toliko s stališča zanimivosti lova. Opazovanje je pa važno tudi z druge plati. Če hočemo gojiti srnjad, je potrebno, da vemo vsaj, kakšne starosti so srnjaki, ki hodijo po našem lovišču. Dober lovec bo kmalu spoznal, kateri srnjaki so gospodarji, kateri pa brezpravni spremljevalci v enem ali drugem delu lovišča. Treba je pa vedeti vsaj približno to: kateri špičaki ali vilarji so mladi, in katerih srnjakov rogovje je zakrnjeno zaradi starosti in niso več primerni za plemenjake. Šele na podlagi takih in podobnih opazovanj se lahko sestavi

Zima na Pohorju

majhen načrt za pravilen odstrel. Vse to: združeni čisti lovski in gospodarski interesi dvignejo lovsko veselje. Lastnik ali zakupnik, ki bo skušal uživati svoje lovišče na omenjeni način, ne bo gledal: koliko se bo streljalo, kakšne lovske goste bo imel čast sprejeti, kje se bo praznovalo po končani brakadi, koliko cvička bodo popili in koliko klobas pojedli; njemu bo postalo lovišče svetišče!

Prvi važen in za naše razmere primeren korak v svrhu ureditve naših lovišč s pomočjo zapiskov bi bil, če bi, kakor je bilo omenjeno v decembrski številki »Lovca«, določili odstrel po loviščih vsaj za srnjad in divje peteline. V svrhu tega je nujno potrebno, da dobi SLD kolikor mogoče točen vpogled v vsako posamezno lovišče. Iz lovišč je treba ustvariti na pod-

lagi zapiskov pokrajinske skupine, ki so važne za gojitev raznih vrst divjadi. Treba je spoznati važna prehodišča. To bi bilo znanstveno delo, važno z lovskogospodarskega stališča, prav posebno pa zanimivo za prirodoslovce in morda celo za druge panoge znanosti, kakor za geologe, za botanike in geografе. Naj navedem na primer samo prehod medvedov v nasprotju s prehodom divjih prašičev. Skupina hribovja in gozdov, segajoča od Hrvaške, pretrgana od Kulpe, se konča na Ljubljanskem barju. Po tej prihajajo medvedi, volkovi, divji prašiči in jelenjad. Najožja črta je v Iški, kjer poleg vseh omenjenih prehajajočih naletimo tudi na gamse. Konec Iške je zveza pretrgana. Volk se navadno obrne, divji prašič, največkrat samec, pa gre dalje proti Zasavju in od tam preko Save pogledat kamniško okolico. Naprej ne gre po tej poti proti Gorenjski! Če zaslede divjega merjasca više na Gorenjskem, v Selški dolini, kjer ustrelе skoraj vsako leto ali vsaj vidijo kakšnega ščetinarja, bi skoraj stavil, da je ta potoval iz svoje prave domovine, kjer se je rodil, vedno le po desnem bregu Save. Vso drugo pot pa hodijo medvedi. Ni nam treba dosti izpraševati, saj čitamo sleherno pomlad strašne zgodbe o medvedu po naših dnevnikih. Pomladi ga slede in tuptam vidijo; takrat kriče, da je joj! Ko sneg skopni, so skopnele tudi sledi, skopnel je strah in medved je izginil. Kam? Po teh vesteh lahko začrtamo njegovo pot: Nekje pri Medvodah je šel čez Savo. Včasih ga slede v okolici Smednika, nato pa že slišimo, da trga ovce kje v Menini in to krvavo pot je slediti, po dnevnikih namreč, do Jezerskega. Tam je navadno konec klanja! Nekoč je prišel celo do Srednjega vrha pri Kranjski gori. Nikdar pa še nismo imeli prilike slišati ali čitati, da bi se bil pojavil medved kje v okolici Polhovega Gradca ali v Poljanski dolini. Če je prišel na Jelovico, je prekoračil Savo, po sledih sodeč, nekje pri Radovljici. To so zadevščine, ki so gotovo prav zanimive tudi za druge razglabljače prirode.

Pa povrnimo se k lovstvu. Ali ni to važno, kdo ima v rokah take kraje, kakor je Iška? Kje neki pokončajo več jelenjadi, posebno košut, kakor v okolici Iške? »Pokončajo!« pravim zato, ker lahko trdim, da na 80% komadov jelenjadi streljajo v teh krajih s šibrami. Koliko pa tak strel velja pri jelenjadi, smo imeli priliko čitati v prvi letošnji številki našega glasila v »Lovskem kotičku«.

Določitev odstrela je važna za vsakega zakupnika ali lastnika lovišča, ki hoče gojiti. Gotovo se bodo slabi zakupniki težko navadili na kaj takega, toda kontrola bo pa le. Morda mi bo

kdo ugovarjal, da bi bile s tem izdane tajnosti lovišč in bi dobra lovišča posebno dražili. Meni se pa zdi vprav nasprotno: Danes so vsa lovišča predraga. Pri dražbi ljudje malo pomislijo. Domišljujejo si več, kakor je v tem ali onem lovišču; tolažijo se pa tudi s tem: da bo divjad prišla od soseda. Če bi bil določen odstrel, bi odpadle večje tajne družbe, kajti vsakdo bi lahko računal: toliko in nič več ne smemo letno odstreliti. Če vem, da je manj srnjakov kakor članov, potem ne bom hodil v kompanijo! In kakor hitro odpadejo take družbe, bodo lovišča cenejša. Pa se bo že zopet kdo oglasil, češ: to bo na škodo občin! Tudi temu lahko odgovarjam: Če je lovišče predrago plačano, hoče večina zakupnikov, če ne prej, vsaj zadnje leto

Lovci iz Starega trga pri Ložu, kjer je še nekaj prav močnih jelenov

priiti na svoj račun in »pobije«, »kar leze inu gre«. Nu, in prihodnje leto, kaj se bo doseglo pri dražbi? Za prazno lovišče, kjer ni upanja, kaj vzgojiti, ne da pošten lovec velikega denarja!

Na omenjeni način pa bi se v splošnem izboljšala lovišča, s tem dvignila njih vrednost in le tako bi se zopet dvignili dohodki.

Kakor uvodoma omenjeno, bi bilo to, kar delajo v nemških loviščih, za nas pretirano in težko izvedljivo, toda zapiski o loviščih, »gospodarski načrti«, karte in s tem vezana določitev odstrela so pa gotovo nujno potrebni.

Kdor ima pa čas in hoče posvetiti lovišču posebno pažnjo, bo pa užival, če bo mogel gledati vsaj narisano rogovje v svojem lovišču se nahajajočih srnjakov in bo v marsikakem primeru taka sličica nadomestila trofejo.

O naselitvi tuje divjadi

(Nadaljevanje in konec.)

Namen tega članka je zlasti, opozoriti na posebno hvaležno vrsto divjadi, ki je po vseh dosedanjih poskusih pokazala, da je v vsakem oziru priporočljiva, ter nuditi vsa navodila, da se ta naselitev čim bolje in strokovno pravilno izvede. To je muflon (*Ovis musimon*), ki naj bi v prvi vrsti oživel naše južne obmorske gozdnate kraje, ki se kolikor toliko ujemajo z njegovo prvotno domovino. Zamenjati ga ne smemo z grivasto divjo ovco (*Ovis tragelaphus*, Mähnschaf), katere domovina so najvišji vrhovi gorovja v severni Afriki, v tem ko muflon živi v gozdnatem gorovju, pa tudi v ravnini. Poskusi, naseliti grivasto ovco v Nemčiji, so vsi propadli.

Muflon meri v višino 65—70 cm, v dolžino 1.20 m, težak postane 35—40 kg. Rep je kratek (do 10 cm). Telo mu je na videz precej zavaljeno, a vendar kaže vse gibanje na izredno živahnost in okretnost. Dlaka je kratka (brez volne), pozimi zelo gosta in mehka. Oven nosi kot jelen kratko grivo na vratu. Koža je poleti lisičje rdeča in prehaja na hrbtu v temnorjavo, spodnja stran od glave do zadnjih nog je bele barve. Na bokih se opaža bolj ali manj bela lisa. Pozimi je koža temnejša in prehaja od rdečerjave barve na kostanjevorjavo. Deli na glavi, na tilniku, vratu, prsih in plečih in nad stegni, zadaj za belo liso, ki se zlasti v tem času dobro opaža, ob bokih in na nogah so črni. Uhlji so sivo obrobjeni, znotraj beli; rep je rjav. Ovce niso tako živo barvane, vendar so tudi pozimi temnejše barve kot poleti. Bela lisa na bokih se le slabo vidi. Oven nosi svoj okras, lepe roge, ki mu začno rasti v četrtem mesecu. Pri kapitalnih ovnih zrastejo rogovi nad 80 cm, kar se zgodi v 13. do 14. letu starosti, in tehtajo do 5 kg. Rogovi so v prerezu trivoglati in zelo valoviti (brazdasti). Brazd je 30—40. Krivina rogov je zelo različna ter se mora paziti, katera oblika je najlepša in po tem uravnati odstrel. Redko se zgodi, da dobijo ovce roge, vendar vedno manjše, samo 5—6 cm dolge. Meso je zelo okusno in ga lovci cenijo bolj kot srnino.

Lovski krogi v klasičnih deželah lova, v bivši Avstriji in Nemčiji, so kmalu postali pozorni na veliko lovsko vrednost muflona v prosti naravi. Zato segajo prvi poskusi že za celo stoletje nazaj. V obori v Lainzu pri Dunaju tik Schönbrunna naseljeni mufloni so se kaj dobro počutili in tudi množili. Od tod so dali nadvojvodi Leopoldu za njegovo ogrado v Hernsteinu nekoliko

kosov. Napravili so pa prvo nerodnost, ki so jo pozneje precej obžalovali, da so z mufloni družili neko drugo vrsto ovce (*Ovis strepsicensis*, *Zackelschaf*), ki so jih dobili iz Banata, iz nižinskih krajev ob Donavi. Ravno ta poskus je pokazal, koliko izgubi muflon na svoji lepoti, lepi vnanjosti, ako pride do nepremišljenega križanja.

V drugi polovici preteklega stoletja so naselili muflone na svojih obsežnih posestvih razni madžarski velikaši. Po Bergmillerju so naselili muflone tudi v Novem Marofu na Hrvaškem, baje tudi na nekem posestvu na Kranjskem. To beležim po literaturi, najbrž pa je ostalo samo pri govorici. Pa tudi na Češkem in v Nemčiji so vsi poskusi dobro uspeli.

Zima jo je prignala nazaj k starim dobrotnikom

Muflon je izrazita gozdna divjad, zlasti ljubi ne previsoke, skalnate gozdnate predele. Skriva se v skalnatih partijah, po gostem grmovju, hodi pa zelo rad na poseke. Poleti so ovni zelo skrivnostni in se pokažejo kot jeleni in stari srnjaki zelo malo na spregled. Muflon se hrani v prvi vrsti z gozdnato travo, vresjem, z grmičevjem, pozimi ne zametuje igel iglastega drevja, zlasti borovcev, vse leto pa pobira razne gozdne drevesne sadeže (žir). Vode potrebuje zelo malo. Za krmljenje je zelo dovzeten, slično kot srnjad in jelenjad.

Mufloni prenašajo lahko družbo druge divjadi. Med seboj so ovni zelo bojeviti in ni redkost, da se najde marsikaka žrtev takih bojev.

Prsk se vrši meseca decembra in tja do januarja, in prav v tem času so najhujši boji med ovni. Vsakdo si lahko predstavlja silo udarca, če se zaleti tak kapitalen oven v nasprotnika.

Meseca aprila do maja poležejo ovce po enega janjčka. Od avgusta, septembra dalje so jagnjeta kolikor toliko samostojna in se že lahko prebijejo skozi vse nevarnosti.

V lovskem oziru so vsi gojitelji te divjadi soglasnega nazorja, da ima muflon zelo veliko lovsko vrednost zaradi svojih lastnosti v prosti naravi in da predstavlja v vsakem oziru polno in vredno nadomestilo za izginulo divjad v krajih, kjer se ujemajo krajevne, klimatične in druge razmere kolikor toliko s prvotno domovino muflona. Na zalazu je izredno težko priti v bližino kapitalnega ovna. Skriva se dobro; uleže se najrajši v senco pod kako drevo ali skalo, kakor to opažamo pri starih, že prevejanih gamsih. Tako ga lovec zelo težko opazi, a oven zagleda in opazuje svojega zalezovalca in se mu pravočasno in nevidoma izogne. Zaradi tega si lahko predstavljamo, kak lovski užitek je, priti s kapitalnimi rogovi domov. Kot vsaka divjad, je tudi muflon lahko zelo zaupljiv, dokler ne spozna lovca. To se pa zelo spremeni, če lovca zagleda ali ovoha; izgine, kot da bi se vdrl v tla.

Najboljši poznavalec te divjadi, Oskar L. Tesdorpf, je v svoji brošuri: »Einbürgerung des Muffelwildes auf dem europäischen Festlande« (Založništvo I. Neumann, Neudamm 1910) podal točna navodila na podlagi izkustev v Nemčiji za naselitev muflonov. V novejšem času je pisal o muflonu gozdni mojster Adolf Sagner (Schwarzau im Geb.) v Österr. Waidwerk leta 1928., števil. 18, in leta 1931., števil. 6.

Pri nakupu je treba gledati na čistokrvno divjad. Za naselitev najprimernejša so jagnjeta, 5—6 mesecev stara. Najprej pridejo v ogrado ter se jim, ko so do enega leta stari, ograda odpre. Razmerje med spolom naj bo nekako 7 ovnov na 10 ovac, ker so ovni nujno potrebni za okrepitev rodu.

Ograde naj bodo 20—30 ha velike, na mirnem kraju, daleč od prometa, če mogoče ležeče proti jugu. Žičnata mreža mora biti do 1.60 m visoka. Mreže smejo imeti največ 50 × 40 cm velika okenca. Na krmo je treba spočetka paziti, da je kar najbolj slična naravni. Če je zima zgodnja, zlasti v severnejših krajih, dobro služi za prehrano koruza, repa, oves, želod in kostanj. Priporočljiva je sol v solnicah.

Prava domovina muflona je na Korziki in Sardiniji. Otoka sta skalovita in gorata, vmes gozdnata, pokrita deloma z visokimi gozdovi, deloma s šibjem, to je nizek gozd, v katerem bujno raste razno grmovje mediteranske flore: Argutus, Unedo, Terebinthus, Pistacia, razni hrasti, Erica in drugo. Vse pa tvori skoraj neprodno goščavo. Na teh dveh otokih predstavljajo mufloni zadnje

evropske ostanke divjih ovac. S teh otokov so vzeli in naselili muflone po ostalih evropskih pokrajinah.

Tudi pri nas v ožji domovini bi se mogla naseliti ta lepa divjad. Prav pripravne bi bile gozdnate skalnate partije naših gorskih pobočij, zlasti tam, kjer nimamo gamsov. Mufloni prenehajo tam, kjer se drže gamsi. Imamo pa še lepše in primernejše kraje v naši državi, ki se po svoji geografski legi, klimatičnih prilikah in geološičnem sestavu ujemajo kar najbolj z življenjskimi pogoji muflona v njegovi pravi domovini. To so naši dalmatinski otoki, zlasti med Splitom in Dubrovnikom. Gotovo nudi za tako naselitev najboljše pogoje polotok Pelješec s svojim gorskim grebenom z okoli 900 m visokim vrhom Sv. Ilije in s svojimi visokimi in nizkimi gozdovi, kjer bi v razritem skalovju dobili mufloni najboljše zatočišče in izvrstne življenjske pogoje.

Edin resen in tehten ugovor bi bil, da bi šakali (*Canis aureus*, čagljji) na Pelješcu in Korčuli zelo občutno škodovali mlademu zarodu. Dasi je dokaj resnice na tem, je vendar dobro, da je naravna sanitetna policija vedno pri roki. Poleg tega bi pravi lovci kmalu odpomogli tudi temu zlu z odstrelom in uničevanjem šakalov. Že iz Amerike je znano, da je muflon razborit dečko in da zna nevarnostim tudi dobro kljubovati.

Pisec tega članka je prejel na dano vprašanje potom Österreichische Forst- und Jagdzeitung, Wien, nekaj odgovorov, ki temelje na izkustvih novejšega časa in se popolnoma krijejo z izvajanji O. L. Tesdorffa. Vsi odgovori so si edini v tem, da bi morala naselitev na dalmatinskih otokih uspeti. Priporoča se pa čistokrvni materijal in, če le mogoče, neposredno z domovnih otokov, češ, da v Srednji Evropi naseljeni mufloni že kažejo aklimatizacijo na razmere srednjeevropskega podnebja.

V Avstriji se pečajo z dobavljanjem muflonov: 1. Gutsverwaltung Tiergarten des Kriegsgeschädigten Fonds in Wien XIII., Lainz; 2. Freiherr von Fürstenbergsche Verwaltung: »In der Paks«, Schwarzau im Geb., N.-Ö.; 3. Julius Mohr jun., Versandhaus und Tiergrosshandlung, Ulm an der Donau. 4. Neposredno bi dobavila muflone tvrdka Ditta Riccardo Meloni — naturalista in Lanusei (Sardegna, Italia). Pri tej tvrdki znaša nabavna cena za en par (ovna in ovco) v starosti do enega leta do 1000 lir, kot je to navedel inž. Beyer, upravnik nacionalnega parka Gran Paradiso.

Uprava ograd računa za dveletnega ovna 300 šilingov, za triletnega 400, za štiriletnega 500, za oplojeno ovco 200, za mladiča pa 150 šilingov. Uprava »In der Paks« približno enako.

Glede izvajanja lova se pripominja, da je v krajih, kjer je naseljen muflon, ta odrejen že kot lovna divjad, ki ima svoje dovoljene čase za odstrel, in sicer za ovne od 1. septembra do 31. oktobra, za ovce pa samo od 1. do konca oktobra. Izrečno važno je za ves zarod, da je razmerje vedno pravilno in da se ne odstranjujejo samo ovni, ker drugače zarod kmalu degenerira, kar se pokaže zlasti v vedno manjših rogovih.

Poleg vprašanja naselitve tuje divjadi bo gotovo večkrat nastalo vprašanje, kako naseliti v posameznih krajih ono vrsto divjadi, ki je že obstojala in je bila iztrebljena. To bi bila nekaka notranja kolonizacija divjadi v vsej državi. Tako bi lahko dobili obširni gozdovi in prostrani predeli na jugu in na jugoiztoku naše države že izginulo divjad, zlasti visokega lova, n. pr. jelene. Vendar se mora to vprašanje notranje naselitve dobro proučiti, ker se sedaj v lovskem oziru že ve, kaj se zahteva pri tej naselitvi. Ravno v tem oziru imamo v naši ožji okolici lep primer. V gorski dolini Krmi izpod Triglava so bili vseljeni pred nekako 10 leti jeleni iz Belja, samo nekaj malega kosov je prišlo iz gorskih krajev. Jelen iz Belja predstavlja tip nižinskega jelena, ki potrebuje veliko vode in hrane, tudi pozimi, ki pa ne sme biti tako dolgotrajna. Nasprotno je Krma skoraj visokogorska kotlina z dolgotrajno zimo in velikim snegom. Hrana je celo čez leto komaj zadostna, pozimi jo pa na vsak način primanjkuje, vode je pa poleti le malo. Zato se opaža očitna degeneracija, ki se zlasti vidi in da ugotoviti po rogovju. Rogovje teh jelenov je zelo slabo, brez lepih parožkov, ki na koncu deloma odgnijejo. V vsem rogovju se v notranjosti opaža preperelost koščene. Nasprotno kažejo primešani gorski jeleni, ki so prišli iz Krmi sličnih gorskih predelov, zelo dobro uspevanje, kar se da dobro ugotoviti tudi na rogovju.

Dr. J. T.

Stanje lovišč v krškem srezu

Mogoče bo zanimalo koga izmed lovskih tovarišev, kakšna so sedaj lovišča v onem delu lepe Dolenjske — na Krškem polju, kjer so se nekdanj prirejali na plenu tako bogati, znameniti »gabelni«, kakšno je sedaj stanje divjadi v razsežnem Krakovem, nekdanj polnem srnjadi, kakšno je stanje divjadi v onem velikem kompleksu gričevja, katerega omejuje od Zagorja do

*Kapitalno rogovje srnjaka,
ki ga je ustrelil g. R. Loser lansko poletje v Kočevju.
Desno steblo 29,5 cm, levo 28,5 cm, obseg rože 21 cm*

Krškega Sava, od tu do Št. Jerneja pa Krško polje. Težko je lovcu pri srcu, ko posluša pripovedovanje starega Riedla iz Leskovca o idealnih lovih izza časa grajščakov Auerspergov, Gagernov in drugih. Danes je tukaj pač povsem drugače.

Stanje srnjadi je v splošnem žalostno. Ko je bila odpravljena zaščita srn, so šli mnogi zakupniki takoj na delo, da opravijo to, česar niso smeli v času zaščite. Pobili so vse, kar jim je prišlo pred cev. V Krakovem, kolikor spada v občinsko

lovišče, najbrž ni nobenega komada več. Kar se je ohranilo v tem predelu, je samo še v lastnem lovišču šumske uprave kostanjeviške (verskega zaklada). Slišal sem tudi od lastnika nekakega drugega lastnega lovišča, da sta bili v sosednjem občinskem lovišču ustreljeni edini srni, ki jih je to lovišče še premoglo. Tako se godi srnjadi v večini občinskih lovišč. Izgleda torej, da kažejo smisel za smotreno gojenje srnjadi kvečjemu nekateri imetniki lastnih lovišč v tem okolišu. Toda še v teh bi bilo stanje divjadi dokaj ugodnejše, če bi njih lastniki namestili res vestno in kvalificirano varstveno osebje. Žal se dogaja, da nastavljeni lovski čuvaji sploh ne vršijo svoje službe ali pa jo vršijo skrajno malomarno in s tem omogočajo številnim divjim lovcem, da nemoteno opravljajo svoj prepovedani posel. V splošnem se mora ugotoviti, da v vsem srezu ni lovišča, v katerem bi bilo stanje srnjadi tako številno, da bi bil upravičen odstrel srn na brakadah.

Z uveljavljenjem novega zakona o lovu bo predvideno priklopljenih 8 lastnih lovišč občinskim. Na podlagi tega, kar sem zgoraj navedel o občinskih loviščih, je upravičena bojazen, da priklopitev ne bo v prid divjadi v teh, dosedaj lastnih loviščih. S to ugotovitvijo nastane vprašanje, kako naj bi se tej nevarnosti izognili. Možno je dvoje: 1. stremiti za tem, da pridejo vsa občinska lovišča v roke takih zakupnikov, ki bodo divjad predvsem gojili, in šele v drugi vrsti smatrali lov za pridobitno panogo; 2. uvesti za odstrel srnjadi nekak koncesijski sistem, kakor ga je predlagal g. Niko Lenček v svojem članku »Odstrel srn« v oktobrski številki »Lovca«. Kdor hoče odstreliti kaj srnjadi, naj si izposluje od upravne oblasti dovolilo, katero se mu naj izda po zaslišanju izvedenca, to je po ugotovitvi staleža srnjadi in po prevezi razlogov, navedenih v prosilčevi vlogi. Za odstrel srn brez dovoljenja naj bi bile določene občutne kazni. Ta praksa bi bila prožnejša in uspešnejša od one, ki jo predvideva § 18. zakona o lovu, ker bi urejevala odstrel srnjadi za posamezna lovišča.

Številčno stanje zajcev je v srezu ugodno, nujno potrebna pa bi bila osvežitev krvi po izvestnem številu importiranih zajcev.

Tudi lisice si bodo v kratkem opomogle, ker je vendar ponehala manija zastrupljanja lisic s cijaninovimi kapsulami, kar se je vršilo do lanskega leta tudi tam, kjer ni bilo potrebno. Saj je vendar za lovca povsem drug užitek, če se pojavi v pogonu poleg samih dolgouhcev tudi kaka dolgorepka.

Za fazane, ki so se zadnja leta med Krškimi in Brežicami, na obeh bregovih Save zaradi prostovoljne zaščite, ki jo je

izvajal zakupnik, razveseljivo razplodili, je bilo leto 1933. zares usodno. Že junijske poplave so uničile skoraj vsa niže ležeča gnezda. Računa se, da je bilo pokončanih okoli 400 jajec. Po zadnji septembrski katastrofalni poplavi pa so bili fazani tako decimirani, da bo treba zopet misliti na nadaljnjo zaščito.

Pač pa so se pojavili že pred letom fazani tudi v drugih krajih, kjer jih dosedaj ni bilo opaziti, tako v Žlapovcu, v Strgarjevi hosti pri Leskovcu, na Senušah in celo v Laščah pri Raki ter v Krakovem pri Zalokah. Želeti bi bilo, da bi jih tudi tam čuvali.

Gozdni jerebi, katere imajo razen Krškega polja vsa lovišča, so se držali precej dobro; njih število je od leta do leta rastlo, očitvidno zaradi zatiranja podivjanih mačk in roparic. To je dalo marsikateremu lovcu pobudo, da si je nabavil piščalko in absolviral tečaj za klicanje jereba ali v gozdu pod osebnim vodstvom jereba samega ali kakega izkušenega jerebarja doma. Čim več lovcev bo uspešno dovršilo ta tečaj, tem manj bo upanja, da bi se stalež jerebov še nadalje dvigal. Edina sreča za jerebe je njih majhna teža, ker sicer bi jih tudi lovski tatovi in mrharji bolj vneto zasledovali. Tem se strel izplača bržčas šele pri zajcu. Obsodbe vredno je streljanje te lepe perjadi na brakadah, kar se žal često dogaja in kjer se gotovo tudi na spol ne pazi, pri čemer pade kljub prepovedi marsikatera samica.

Tudi poljske jerebice so se po hudi zimi leta 1929. zopet opomogle in je Krško polje sedaj dobro zasedeno po močnih kitah. Prav tako so se jerebice razmnožile v hribih, kjer so jih pogrešali več let.

H koncu naj še omenim, da je bilo v Krškem, v letu 1933., izdanih 147 lovskih kart, od teh 47 za lovske čuvaje. Da so imeli vsi lovski zakupniki in ev. podzakupniki lovske karte verjamem, z ozirom na gorenje število izdanih lovskih kart pa upravičeno dvomim, da bi imeli lovske karte vsi lovci — gostje in čuvaji. Težko si je namreč predstavljati pogone v hribovitih loviščih, katerih bi se udeležila samo po dva ali kvečjemu trije lovci. Zato sem mnenja, da lovec, ki ne upošteva zakonitih predpisov, tudi glede lovske pravičnosti ni preveč tankovesten. In razumljivo nam postane slabo stanje lovišč, saj ne more biti dobrih lovišč brez pravih lovcev.

Dopolnilo

k zbirki: Predpisi o lovu in ribolovu v Dravski banovini

Slovensko lovsko društvo je leta 1931. izdalo in založilo zbirko predpisov o lovu in ribolovu, ki so bili za območje Dravske banovine izdani do sredi meseca maja 1931. Ta zbirka, ki jo je sestavil pisec teh vrstic, je izšla kot I. zvezek Lovske knjižnice SLD. Zbirka je imela namen, da se pokaže raznovrstnost lovskih zakonitih predpisov, ki veljajo v posameznih delih Dravske banovine, in da se poudari potreba po izenačenju teh predpisov. To izenačenje je izpolnjeno z novim državnim zakonom o lovu z dne 5. dec. 1931, Sl. l. št. 84/7 iz l. 1932. Novi državni lovski zakon pa bo dobil obvezno moč v posameznih banovinah šele tedaj, ko bodo banovinski sveti izdali v smislu čl. 90. ustave uredbo, ki ima urediti nekatere zadeve, omenjene v § 112. lovskega zakona. Ta uredba je pridržana banovinskim svetom, ki bodo v posameznih banovinah izvoljeni v smislu člena 89. ustave — ako ne bo izdano kako izjemno pooblastilo.

V dobi, ki je potekla od 15. maja 1931 do današnjega dne, smo dobili nekaj novih lovskih in ribarskih predpisov (naredb, pravilnikov, normativnih okrožnic), razglasov in navodil. Da si morejo lovci, ki so v posesti gori označene zbirke, isto dopolniti, navajam v sledečem vse, kar je važnega izšlo po tem terminu. (Razpored sledečih predpisov je podan kronološko, toda združen po sorodnih materijah.)

A. Lov

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje dne 23. maja 1931, III No. 5962/1 — opozarja na določila za predpisani postopek pri poškodbah sadnega drevja po zajcih, in na sredstva za preprečevanje takih poškodb.

Razglas kr. banske uprave Dravske banovine z dne 15. oktobra 1931, III No. 12.628/2, Sl. l. št. 564/74 — o tarifi za razsodniško postopanje o povračilu škode, povzročene po lovu in divjadi.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje dne 23. novembra 1931, III No. 11.555/10 — o plačevanju podpor po divjih svinjah oškodovanim posestnikom.

Razglas odredb o izplačevanju nagrad za pokončevanje volkov in divjih svinj, izdan po kr. banski upravi Dravske banovine dne 23. novembra 1931, III No. 11.555/9, Sl. l. št. 571/75.

Naredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 27. julija 1931, Sl. l. št. 285/45, s katero se za področje Dravske banovine izenačujejo predpisi o prepovedanem lovskem času (lovopustu). — Popravek napak objavljen v Sl. l. št. 296/46 l. 1931.

Naredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 23. novembra 1951, Sl. l. št. 570/75, s katero se razširjajo z naredbo z dne 27. julija 1951, Sl. l. št. 285/45 (296/46), izenačeni lovopusti na sreza Črnomelj in Metliko, ter na območje bivše občine Strigova, ki pripada deloma Ljutomerskemu, deloma dolnjelendavskemu srezu.

Pravilnik o banovinskih davščinah Dravske banovine z dne 24. februarja 1952, Sl. l. št. 275/27. (Za lov je važen XI. odstavek o davščinah na lovišča ter o taksi na lovske karte.) — Izprememba tega pravilnika glede znižane takse na lovske karte za zaprisežene lovske čuvaje je objavljena v Sl. l. št. 5/1 iz l. 1953.

Pravilnik o banovinskih davščinah Dravske banovine z dne 9. marca 1953, Sl. l. št. 184/27. (Za lov je važen odstavek XIII. glede davščine na lovišča in na lovske karte. Važen je tudi popravek pravilnika, objavljen v Sl. l. št. 203/31 — 1953.)

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje dne 9. decembra 1951, III No. 14.027/1 — z navodilom o obnovi lovskih kart za leto 1952.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje dne 14. novembra 1952, III No. 8215/2 — z navodilom o obnovi lovskih kart za leto 1953.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje in dr. dne 14. novembra 1952, III No. 8346/1, glede ostrejšše kontrole lovcev, ki lovijo brez lovske karte.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine, izdana na obča upravna oblastva prve stopnje dne 17. novembra 1953, III No. 8368/1 — z navodilom o obnovi lovskih kart za leto 1954.

Ordredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. decembra 1953, Sl. l. 654/100 — glede plačila banovinske takse na državne lovske karte za lovce iz drugih banovin.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 17. januarja 1954, III No. 9432/6 iz l. 1953., vsebuje načelna navodila o policijsko-kazenskem postopanju radi lova brez lovske karte.

Zakon o lovu z dne 5. decembra 1951, Sl. l. št. 84/7 iz l. 1952. — Popravek napak v Sl. l. št. 202/16 — 1952.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 15. julija 1952, III No. 2057/3, vsled razpisa ministrstva za šume in rudnike z dne 27. junija 1952, št. 5503 — s pojasnilom, da bo novi zakon o lovu obvezen, ko bo v smislu čl. 90. ustave izdal banovinski svet uredbo k temu zakonu.

Zakon o obmejni četi z dne 5. novembra 1951, Sl. l. št. 254/21 iz l. 1952. (važen glede lova v obmejnem pasu). Popravek v Službenem listu št. 303/29 — 1952.

Postopanje glede prenosa orožja, s katerim se udeležujejo lovci in druge osebe pri tekmah ali na lovih čez mejo; predpisi min. fin. z dne 3. avgusta 1931, IV br. 27.210; Sl. l. št. 124/9. — Dopolnilo v Sl. l. št. 65, na strani 174.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 10. avgusta 1932, II No. 18.027/1 — glede licitacije zaplenjenega orožja in glede posesti in nošenja flobertovk.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 19. aprila 1933, III No 3777/3, glede kontrole nad orožjem povodom prodajanja na javnih licitacijah.

Uredba o prometu in kontroli strupov, izdana od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje z dne 18. oktobra 1932, Sl. l. št. 1/1 iz leta 1933.

Razglas kr. banske uprave Dravske banovine z dne 28. aprila 1933, Sl. l. št. 247/37 — glede dovoljenja prevoza lovskih psov v avtobusih.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 17. februarja 1933, III No. 632/2 — o polaganju varščine za lovske zakupe v državnih in državno garantiranih papirjih.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. decembra 1933, III No. 2500/1 — navodila za postopanje pri dražbah lovov. Dodatna okrožnica z dne 31. decembra 1933, III No. 2500/2, s popravkom pisnih pogreškov.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 6. decembra 1933, III No. 7157/1 — z navodilom, kako je postopati z lovskimi zakupniki po spojitvi občin (glej uredbo o spojitvi občin z dne 12. sept. 1933, Sl. l. št. 469/73). — Dodatna okrožnica z dne 8. januarja 1934, III No. 7157/2 iz l. 1933., glede postopanja v primerih, koder novi občinski organi še niso konstituirani.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 23. decembra 1933, III No. 9243/7 — glede izkaznic o prisegi gozdnih in lovskih čuvajev, nadalje glede legitimacij za poset in nošenje orožja za javne straže.

B. Ribolov

Odredba kr. banske uprave Dravske banovine — o izdajanju ribarskih knjižic ribarskim gostom na področju bivše mari-borske oblasti, izdana 15. oktobra 1931, III No. 4948/11, Sl. l. št. 455/65.

Zakon o obmejni četi z dne 5. novembra 1931, Sl. l. št. 234/21 iz l. 1932. (važen za ribolov v obmejnem pasu). Popravek v Sl. l. št. 305/29 iz l. 1932.

Pravilnik o banovinskih davščinah Dravske banovine z dne 24. februarja 1932, Sl. l. št. 275/27 (važen je odstavek XI. o davščini na ribolove).

Pravilnik o banovinskih davščinah Dravske banovine z dne 9. marca 1933, Sl. l. št. 184/27 (važen je odstavek XIII. glede davščine na ribolove).

Razglas kr. banske uprave Dravske banovine z dne 23. decembra 1931, Sl. l. 18/2 iz l. 1932. — o mejah med samosvojima okrajema št. 69 »Krka« in št. 73 »Žužemberk«.

Naredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 12. marca 1932, III No. 4604/2, Sl. l. št. 276/27 — o prepovedi sačenja v nekaterih predelih Drave in Dravinje od 1. marca do 31. maja, radi zaščite sulca.

Naredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 20. decembra 1932, Sl. l. št. 801/104 — s katero se prepoveduje v Kolpi, kolikor spada v področje Dravske banovine — kakor tudi v mrtvicah in mlakah, ki so s Kolpo v zvezi, vsak drug način ribolova nego s trnkom.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 22. novembra 1932, III No. 3471/2 — radi upoštevanja zakonitih predpisov za zaščito ribarstva.

Pravilnik o banovinskih pristojbinah na ribarske izkaznice z dne 9. decembra 1932, Sl. l. št. 104/14 iz l. 1933.

Določba o izvozu svežih postrvi brez potrdila o zavarovanju valute, Sl. l. št. 559/87 iz l. 1933.

Okrožnica kr. banske uprave Dravske banovine z dne 25. oktobra 1933, III No. 7183/1 — glede strogega postopanja z ribjimi tatovi.

Naredba kr. banske uprave Dravske banovine z dne 30. decembra 1933, Sl. l. št. 39/4 iz l. 1934., s katero se za nekatere vode znižuje najmanjša dopustna mera za potočno postrv.

Februar

Kdor misli, da je divjad rešena, če je srečno prestala do srede zime, do februarja, se zelo moti. Kadar zleze živo srebro nad ničlo in če posije solnce, si divjad sicer opomore iz najhujšega, toda le za nekaj časa, dokler se zopet ne poslabša vreme. Če pa začne zopet iznova snežiti, ali če nastopi nov mraz, je divjad v hujši stiski, kakor je bila v prvih zametih. Slabi od tedna do tedna.

Vprav zaradi tega je dolžnost lovcev, da ji posvečajo posebno pažnjo tudi v februarju. Kjer se je navadila na krmišče in na krmo, kar je lovec lahko spoznal v decembru, posebno pa v januarju, na tiste kraje mora posebno paziti in pridno polagati krmo. V lepem ugodnem vremenu se srnjad v februarju kaj rada zadržuje v krajih, kjer je dosti cvetnega popja, v jelševju in leskovju. Rajši kakor seno uživa svežo hrano. Grize tudi vejve in koplje po polju za ozimino. Iz tega lahko sklepamo, da potrebuje bržčas vitaminov. Po tem moramo urediti krmljenje v prirodi in tudi srnjadi, ki smo jo ulovili ter jo hranimo doma, moramo pokladati tako hrano. Tudi jerebice hočejo v februarju zelenja. Okoli krmišč moramo posvečati posebno pažnjo roparicam in ujedam. Oslabeli srnjadi postanejo zelo nevarne lisice, jerebicam pa vse ujede, celo lesne sove kakor tudi škodljive ptice, sive vrane in srake.

Lovimo le vodno perjad, ujede in roparice. Kdor ljubi lovskega psa, ga ne bo pustil v mrzlih dneh v vodo. V krajih, kjer so se naselili divji prašiči, imajo lovci vprav v tem mesecu največjo zabavo. Posebno ugodno je, če pade na trdo sneženo skorjo nov sneg, v katerem se ščetinarji dobro sledé. Če je primeren sneg in ugoden veter, lovec lahko iznenadi prašiča v ležišču. Navadno pa prirejajo pogone, ki so pa uspešni le takrat, če se vrši pogon mirno in stoje strelci tiho na čakališčih. Kakor pri zalazu, je treba tudi pri pogonu upoštevati veter. Konec februarja nas včasih posetijo že prve selivke. Med prvimi so škorci, divji golobi, pribe in razne vrste divjih rac. V februarju je breznanje lisic; takrat se zelo poslabša njih kožuhovina. Dočim srnjakom v ugodnem februarju najbolj poganja rogovje, jeleni odvržejo svoj čelni okras.

Za razvedrilo

Vladimir Kapus

Novoletna idila

Eden izmed mojih dobrih gozdnih znancev, o katerem sem v svrhu spoznavanja njihovega življenja pričel pisati že lansko leto, me je pozdravil in mi voščil srečno novo leto na dan novega leta, točno ob treh popoldne.

Prijeten zimski dan me je bil izvabil iz zakurjene sobe. Pa kako bi me tudi ne, saj so se bile prav tisti dan raztrgale meglene koprene in se povlekle v mrzle gorske doline. Vrhovi gora so bili čisti, po belih planah so ležale ostro prirezane hladne vijoličaste sence. Le-to je mnogo pripomoglo k lepoti dneva.

Sprehod s puško se mi je zdel prijetnejši kakor s popotno palico. Zunaj v prirodi sem še mnogo bolj občutil praznik kakor doma. Lahko bi rekel, da ni le doma, nego tudi tam zunaj dišalo po božiču! Prijetne občutke so bržčas povzročali zvonovi, katerih glasovi so valovili skozi svečano tišino zimskega popoldneva. Preko Save so prihajali glasovi iz več smeri, iz več fara. Nekaj časa so bolj pritajeno, nato pa zopet jačje pripovedovali, da se je pričelo novo leto. Radovljiški in breški bron sta pripovedovala mošenjskemu in ljubenskemu jeklu; tupatam je bilo slišati od daleč tudi pesem Leščanov.

Pogovarjali so se tako, kakor se pogovarjajo in si pripovedujejo že skozi stoletja.

Poslušal sem jih! Tista mistična pesem pa me je zazibala in odvedla nekam daleč — neskončno daleč. Novo leto...

Zvonovi so se širili, raztezali, nekam daleč so segali, do konca v meglo zavitih, mrzlih dolin, kjer so onemeli...

Pod menoj, v debelih peščenih pečeh, ki so bile odete v mrzli popoldanski mrak in se že pripravljale na spanec dolge zimske noči, sta stikala »Pika« in »Pok«. Vdirala sta se v suhem snegu. Vtikala sta mokre smrčke v mrzle rupice, ki jih je povzročil, bržčas šele preteklo dopoldne, neprevidni zajec.

Ko je končno »Piki« le preveč udarilo v nos, se je spozabila in zacvilila. Takrat pa smo se prebudili kar trije: V steni pod nizko, skoraj popolnoma zasneženo smrečico ležeči zajec, jaz in še nekdo.

Zapel je eden izmed mojih najdražjih! Zaslišal sem iz peči tisto tenko, tajno pesem, ki sem jo tako rad poslušal v zeleni

pomladi, še rajši pa v zgodnji jeseni, ko je pričel zlateti gozd. Jereb mi je bil voščil srečno novo leto!

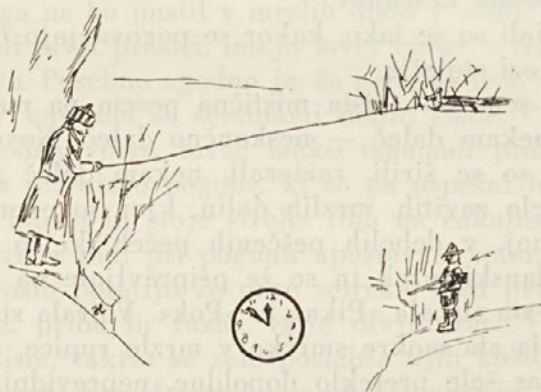
Čez nekaj minut je ponovil voščilo; takrat pa je bila že godba pod pečmi, v prepadih. »Pika« in »Pok« sta se, vdirajoč do kosmatih trebuhov, valjala za beguncem, ki je puhal proti Savi.

Lajež je ponehaval, umirili so se bili zvonovi. Nasproti mene se raztezajoče Karavanke so pričele polagoma žareti. V dolino je legal hlad, sence iz prepadov so se jele širiti proti gričevju. Dolg pramen, segajoč čez Jelovico, je pozlatil zadnjič temen baržunast smrekov gozd, kjer sanjajo o davnih, nekoč tako slavnih dnevih celjskih gospodov razpadajoče razvaline »Pustega gradu«. Pod razvalinami, v lisičini, pa se je bržčas takrat pripravljala lisica na zgodnji večerni zimski pohod, dočim sta njena soseda: stari sivec in kača, zakleta kraljična, ki je nekoč tu gospodovala, spala dalje. Jazbec se bo zbudil kmalu, ko bo potrkal sv. Valentin; kača, zakleta kraljična, pa bo spala in prespala še marsikatero novo leto in sanjala tudi o jelenih, ki so se pasli Jelenovci pod nekoč slavnim, danes: »Pustim gradom«.

Joža Herfort

Čar zimske noči ali novoletna lisica

Stari Lojze mi je za pipo tobaka marsikaj povedal, res marsikaj resnega, pa tudi veselega.

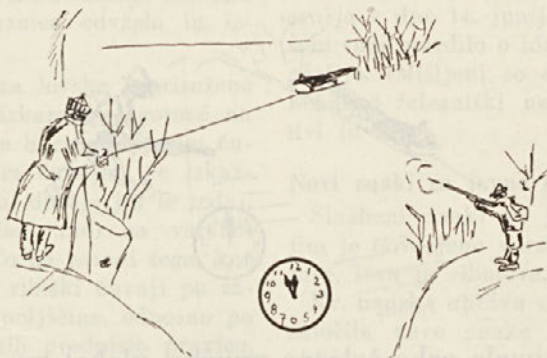

Ker je sedaj ravno predpust, naj vam povem neko tistih zgodb, ki gredo na veselo plat.

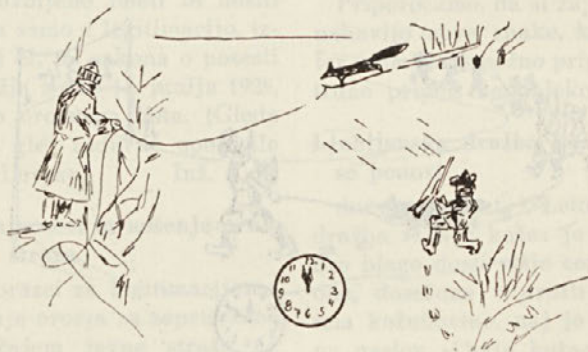
»Gospod Fonz.« je dejal in pljunil, da se je zakresalo, »je neizmerno hvalil lepoto zimskih noči. Lojze, mi je dejal, če bi vi vedeli, kako je zunaj lepo, bi nesli še vi vaše stare kosti, z vašim pihalnikom v mesečno noč... pa sem mu segel v be-

sedo: prezračiti in prehladiti, kajne. Grdo me je pogledal, dejal pa ni nič. Našega gospoda ste poznali, kajne, onega, ki je vedno nosil polhovko in bil velik kot gora. Ta je pa navil gospoda Fonza; čakajte, kedaj je bilo, prav na Silvestra lani, tako, da ga poslej ni več blizu.

Nočno brakado smo imeli takrat. Saj veste, da ne moremo imeti mi Podkrimovci brakad podnevi, ker gredo zajci na polje

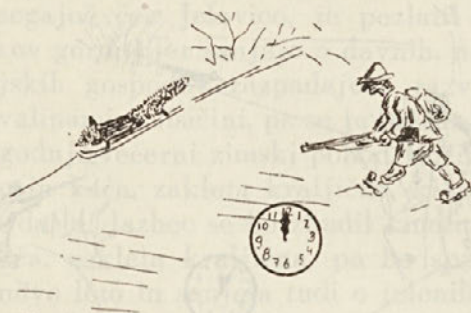
samo ponoči, takoj na zimo seveda. Devet lovcev je bilo, samih Ljubljčanov. Z nami gonjači je šel tudi sosed Bečko, ki je pred tednom videl ponoči merjasca, pa je dejal, da je tolikšen kot kaka kapelica. Vse do sv. Lovrenca smo že lovili, pokalo je precej, padlo pa presneto malo. Gospod Fonz je ves večer

pravil, da bo streljal lisico. Naš gospod so mu dejali, da jo bo prav gotovo streljal.

Pod polnoč smo zastavili jelše vzdolž potoka za vasjo. Vseh lovcev se je prijela neke čudne vrste mrzlica. Gospod so me poklicali in mi nekaj pošepetali. Samo namuzal sem se, pa izginil. Farna ura je zdrknila in pričela biti polnoč; gonjači so zakričali, gospod Fonz, ki je stal pol streljaja od našega go-

spoda, je vrgel puško k licu in že je počilo. Še enkrat in čez trenutek še enkrat. Gospodu Fonzu je zaigralo srce, streljal je lisico. Trdi, zmrzli sneg je zaškripal, gospod Fonz je tekkel k lisici. Z napeto puško je hodil okrog nje, nato pa pričel strahovito robantiti in zmerjati vse lovce, posebno pa našega gospoda. Veste, kaj je bilo? Hej, Ljubljanci ste namazani. Gospod Fonz je streljal nabasano zajčjo kožo z našemljenimi uhlji in repom.

Na nogah je imela ozke železne smučke, vlekel mu jo je pa na dolgi vrvi naš gospod. Okoli vratu je imela trak z novoletnim voščilom. Ej, to je bilo smeha! Gospod Fonz jo je od same jeze peš pobrisal v Ljubljano, mi smo pa s smehom in pesmijo vlekli njegovo lisico v procesiji v novo leto.«

Lojze je utihnil, debelo pljunil, ker mu je ugasnila pipa, pogledal skozi okno, pa dejal:

»Glejte, čizki so prileteli. Sedem jih je bilo še včeraj, danes jih je samo šest. E, počasi zginejo, počasi bomo zginili tudi mi.

Čizki so peli še na jesen, kdaj pa že mi. Naš gospod pridejo redko, gospoda Fonza ni več, zakaj, dejal je, da so ga tako potegnili, njega, ki lovi še pet in trideset let, kot še nihče.«

V kletki drobi čizek, knjige so puste, pa mi je prišla. na misel ta vesela predpustna zgodba.

Iz lovskega oprtnika

Izkaznica za zaprisežene gozdne in lovske čuvaje.

Dosedanje izkaznice za zaprisežene gozdne in zaprisežene lovske čuvaje več ne ustrezajo obstoječim predpisom. Zato se bodo stare, na rdečem kartonu izgotovljene izkaznice odvzele in izdale nove.

Za gozdne in za lovske zaprisežene čuvaje se nove izkaznice izgotovijo na kartonu oranžaste barve. Poljskim čuvajem in ribiškim čuvajem te izkaznice ne pripadajo; dobijo jih le tedaj, ako so zapriseženi tudi za varstvo gozda ali lova. To pa zaradi tega, ker imajo poljski in ribiški čuvaji po zakonu o varstvu poljščine, odnosno po ribarskih zakonitih predpisih pravico, da nosijo v svoji službi samo kratko pobočno orožje, ne pa puške.

Izkaznico morajo zapriseženi gozdni, odnosno lovski čuvaji imeti v službi vedno pri sebi. Obvezani so dalje, v službi nositi službeni znak za javne straže.

Orožje je dovoljeno imeti in nositi javnim stražam samo z legitimacijo, izdano na osnovi čl. 16. zakona o posesti in nošenju orožja z dne 14. junija 1928, ki velja mesto orožnega lista. (Glede te legitimacije glej zadevno opozorilo v tej številki »Lovca«.) Inž. A. Š.

Legitimacije za posest in nošenje orožja za javne straže.

Dosedanji obrazci za legitimacije za posest in nošenje orožja za zaprisežene organe z značajem javne straže ne ustrezajo povsem predpisom zakona o posesti in nošenju orožja. Zato je kr. banska uprava založila nove obrazce (na zelenem kartonu).

Stare legitimacije (sivorumene) se bodo vsem, ki jih imajo, odvzele in izgotovile nove.

Lastnik legitimacije mora imeti to vedno pri sebi, kadar v službi nosi

orožje ter se z njo na zahtevo vsak čas izkazati varnostnim organom.

Organi z značajem javne straže, ki ne nosijo uniforme ali posebnega službenega znaka, morajo po § 16. pravilnika k zakonu o posesti in nošenju orožja z dne 14. junija 1928 imeti pri sebi tudi potrdilo o identičnosti s fotografijo. (Mišljeni so državni šumarji, nekateri železniški uslužbenci, detektivi in dr.) Inž. A. Š.

Novi znaki za javne straže.

Službeni znaki za javne straže, ki jim je poverjeno varstvo deželne kulture, lova in ribolova, so pošli.

Kr. banska uprava v Ljubljani je že založila nove znake neizpremenjene oblike.

Novi znaki so iz najboljšega materiala dobro in solidno izdelani.

Znake, ki jih morajo v službi nositi le zapriseženi nedržavni čuvaji gozdov, lova, ribolova in rudarstva, izdajajo po 10 Din za komad pristojna sreska načelstva.

Priporočamo, da si zapriseženi čuvaji nabavijo nove znake, ki so prav lični ter se dajo s trpežno pripojeno zaponko trdno pripeti na obleko. Inž. T.

Ljubljanska dražba kožuhovine se ponovi

dne 5. marca t. l. Letošnja januarska dražba »Divje kože« je dosegla za dobro blago dosti višje cene nego so bile one, dosežene v prosti prodaji. Kdor ima kožuhovino, naj jo takoj odpošlje na naslov »Divja koža«, Ljubljana — Velesejem. Tisti pa, ki kož še nimajo pripravljenih, naj čim preje neobvezno sporoče, koliko in katere vrste krzna nameravajo poslati na dražbo.

Ne hodite na lov brez lovske karte!

Kdor gre na lov brez lovske karte, se izpostavlja nevarnosti, da bo po kontrolnih organih naznanjen pristojnemu

oblastvu. Kontrola nad lovci je po odredbi oblastev, ki so dolžna izvrševati lovske predpise in pobirati odrejene državne in banovinske takse, precej stroga.

Proti ovadenim se izvrši predpisano postopanje in se jim v primeru, da se dožene njih krivda, naložijo sledeče globe:

- a) najmanj dvakratni iznos predpisane banovinske takse, torej najmanj 400 Din
- b) plačilo redne banovinske takse, t. j. 200 Din
- c) petkratna državna kolkovna taksa na lovsko karto, kar znaša najmanj 150 Din
- in sicer za lov:
- brez psa 5 × 50 Din
- z enim psom 5 × 40 Din
- z dvema psema 5 × 50 Din
- s tremi ali več psi 5 × 60 Din
- č) kolkovna taksa za preiskavo in obsodbo po tarifni postavki 229., ako znaša globa nad 500 Din 150 Din
- Vse to znaša skupaj 900 Din
- kar ni baš malo.

Na pritožbo ali prošnjo more kr. banska uprava v ozira vrednih primerih nekatere globe znižati. Vendar ostanejo kljub znižanju še sledeči zneski, ki jih mora plačati ovadeni krivec:

- a) spregled globe, predpisane po pravilniku o banovinskih davščinah — Din
- b) plačilo redne banovinske takse za lovsko karto . . . 200 Din
- c) petkratna državna kolkovna taksa, najmanj . . . 150 Din
- ki se ne sme znižati v nobenem primeru,
- č) kolkovna taksa za preiskavo in obsodbo 150 Din
- ki je bila že plačana
- d) kolkovna taksa za pritožbo po tarif. postavki 230. 50 Din
- skupaj 550 Din

Ako ni bilo pritožbe in je bila vložena prošnja, se zadnja postavka zniža

po tarif. post. 1 na 5 Din, odnosno po tarif. post. 5. na 20 Din (dostava pisemene rešitve). V tem primeru ostane še vedno 505 Din, odnosno 525 Din.

Manj te stane, ako si nabaviš lovsko karto. Inž. A. Š.

Lovska predavanja SLD Ljubljana.

Osmo predavanje: »Lovski plen, nje-ga konserviranje in uporaba« (predavatelj dv. preparator V. Herfort) bo, kakor že javljeno, v ponedeljek, dne 5. februarja v gostilni g. M. Stepica v Šiški, deveto predavanje »Glavni obrisi lovske kinologije« (predavatelj g. dr. I. Lovrenčič) v ponedeljek, dne 19. februarja v salonu restavracije na glavnem kolodvoru in deseto »Lovsko orožje in municija« (predavatelj g. mr. ph. Bakarčič) dne 5. marca v gostilni g. M. Stepica v Šiški.

O nadaljnjih predavanjih sporočimo v marčevi številki »Lovca«.

Prvi letošnji kožuhovinarski sejem.

Staro pesem, ki jo poznamo že, odkar obstoji »Divja koža«, moramo žal vedno ponavljati. Kakor vsako leto, smo tudi letos uvideli, kako važna je omenjena lovska gospodarska organizacija. Vsi uvidijo to, le naši člani, v katerih interesu je, se ne brigajo, kakor bi se morali. Letos je bilo precej blaga zbranega, toda še zdaleka ne toliko, kolikor bi ga bilo lahko in tudi moralo biti, da bi prišli od daleč prihajajoči trgovci do potrebne količine kožuhovine. Le-to pa zopet povzroča, da se dvignejo cene!

Cene so bile kljub temu, da so se na svetovnem trgu vprav neposredno pred dražbo precej znižale, pri skupni prodaji prav ugodne. Da smo dosegli take cene, imajo veliko zaslug naših lovci, ki posvečajo prikrjiviti kožuhovine od leta do leta večjo pažnjo. Le-to je bil glavni povod, da je bila roba res lepa.

Dosegli smo te-le cene: gorske lisice 195—250, izredni komadi 320 Din; poljske lisice 170—205; kune zlatice 600 do 700; izredni komadi 820 Din; kune be-

lice 500—580 Din; dehorji 95—125 Din; veverice 7, poletne 1.20 Din; divje mačke 64 Din; divji zajci — zimski 5.20, jesenski 1 Din; jazbeci 60 Din; vidre 525 Din za komad. Jeleni so notirali 16 Din za kg suhe kože.

Morda bo naše lovce vendar to spravilo k skupni prodaji, da so bile cene, kakor navadno, izven dražbe dosti slabše.

Prihodnja dražba »Divje kože« bo v ponedeljek 5. marca 1954.

Redek gost.

Lovski paznik g. mag. Tučka (Ljutomer) je v lovišču Bunčanih ustrelil redko ptico raco baržunarico, ki domuje sicer v tundrah daleč na severu. Raca je precej večja od navadne divje race, je črnkaste barve ter ima širok, temen in precej mehak kljun. Navadno prihajajo baržunarice do jezer severno od Alp. Ptico ima zdaj meščanska šola v Ljutomeru.

Sivo čapljo

je ustrelil paznik v lovišču g. dr. Farčnika v Hrastju-Moti. Ta ptica (*Ardea cinerea*) je imela na nogi obroček ptičje opazovalnice Rossiten v Vzhodni Prusiji. Po poročilu te opazovalnice je bila obročkana dne 6. junija 1930 še v gnezdu v naselbini čapelj Grenz pri Cranzu ob odcepu Kurske zemeljske kose. Ustreljena je bila dne 22. decembra pr. l.

Sloko (Haubenkopf)

je našel mag. Tuček v lovišču Slamnjak pri Ljutomeru dne 15. januarja t. l. v dolini pri vodi, kjer je bilo 25 cm snega.

Zanimiv pregled lovišča.

Že večkrat je bilo omenjeno, da se vprav med prskom in pri klicanju srnjadi da stalež srnjadi precej dobro ugotoviti. To pa zaradi tega, ker se vprav v tem času srnjad najbolj giblje, tudi podnevi. Zakupnik lovišča iz Bohinja nam poroča, da je videl v svo-

jem obsežnem in dobro zasedenem lovišču meseca julija in avgusta 14 srnjakov in 18 srn. Srne so imele dve po enega mladiča, dve po tri, ostalih 14 pa po dva mladiča. Vsa srnjad je bila videti zdrava. Iz tega se vidi kaj dobro, da naša lovišča lahko kmalu izboljšamo, če pravilno lovimo in gojimo. (Seveda pa ni izključeno, da bi bil videl ene in iste kose na več mestih.)

Popotnik kos.

Uprava veleposestva K. & I. Falter iz Jurkloštra je poslala na uredništvo našega lista kosovo nožico z obročkom, ki nosi napis: Federacia C. O. N. I. Roma 8642.

Kakor nam poročajo, so kosa ujeli otroci; bil je precej krmežljiv. Naslednji dan pa je poginil. Nožico smo oddali našim ornitologom, da jo pošljejo na mesto, kjer so bili ptiča obročili. Morda nekoč izvemo, kdaj so ptiču obesili obroček.

Zanimivo je to, kaj vse nam pojasnijo obročki. Večina ljudi meni, da mnoge ptice, ki so pri nas izležene, ostanejo tudi čez zimo pri nas. Obročki pa so nas poučili, da se skoraj vse ptice selijo. Selijo se vrane in kakor je pisal naš ugledni ornitolog g. dr. Ponebšek, se selijo tudi šoje. Do zadnjih let smo jih smatrali za navadne klateže, ali sedaj so ugotovili, da se šoje daleč selijo. Kdo bi bil mislil za črnega pevca, da dela take poti, iz Rima do nas in morda še dlje.

Ker se selijo vrane in so pri nas pozimi le tujke, je mnogo bolj važno, da vrane uničujemo v gnezdih, kakor pa pozimi.

Postovka.

Pisec pravi, da je postovka na Dolenskem najbolj razširjena in da jo imenujejo »Turmfalke« (*Cerchneis tinuncula*).

Kot dolgoletni opazovalec omenjam samo to, da je pri nas *cerchneis tinuncula* precej redka in da jo

zastopa cerchnéis ceuchris (Röthelfalke). Vidna razlika med obema vrstama so na prvi pogled samo kremplji. Prva ima črne, druga pa skoraj bele kremplje. Življenjske navade jih ne ločijo tako močno in je cerchnéis tinnuncula od cerchnéis ceuchris v širini in dolžini samo za 2 do 5 cm večja. V ostalem se popolnoma strinjam s člankom in bi bilo res želeti, da jih nedeljski lovci že vendar enkrat ločijo od skobca. V kmetu imajo pri nas dobrega zaščitnika.

J. W. Hornicky.

Jelarjevi čuvarji.

Naša mladinska literatura je precej bogata. Mladina ima priliko čitati najrazličnejše pravljice, pripovedke in pesnice. V takih knjižicah in knjigah čitamo tupatam tudi kaj o živalskem življenju. Toda ista bolezen, ki je postala že kronična ali celo moderna pri naših pripovednikih o živalstvu, se je zajedla tudi med mladinske pisce. Če primerjamo pisano s prirodnimi zakoni, najdemo, da večina naših ljudi hodi z zaprtimi očmi skozi prirodo. Izjemo pa vidimo v eni izmed naših zadnjih mladinskih knjižic, ki je izšla konec lanskega leta v založbi konzorcija »Jutra«. France Podlipnik — Tine Ravljen, ki se je že večkrat izkazal mojstra v pripovedovanju za mladino, je napisal 50 strani obsegajočo knjižico. Napisal je življenje otrok na deželi, v katerem igrajo glavno vlogo naši najzvestejši prijatelji: veliki in mali kužoni. Naslov knjižice je »Jelarjevi čuvarji«. Okoli zvestih čuvarjev, od dobrega starega »Ruslja«, preko »Pika« in »Kaa«, »Vidre« in še nekaterih drugih spremljevalcev Jelarjeve mladine do najzvestejšega, do »Diga«, prikazuje pisec veselje in žalosti ugledne kmečke hiše v prijetni Savinjski dolini. Posebnost knjižice je lepo, prijetno pripovedovanje in pa to, da pisec prikazuje živali take, kakor so in jih vidijo gospodar in mladina. Ilustriral je knjižico Niko Pirnat. Ker je vprav ona mladina, ki pride v dotiko z največjimi

prijatelji prirode, z lovci, najbolj domumljiva za tako pripovedovanje, je knjižica prav priporočljiva našim malim prijateljem. —s.

Poginuli gozdni jerebi.

Dne 14. januarja t. l. sem našel v svojem lovišču dva mrtva jereba samca. Ker sem hotel ugotoviti vzrok smrti, sem jih odnesel domov, kjer pa kljub vsestranski preiskavi nisem mogel na njih ugotoviti najmanjše poškodbe. Jereba sta bila debela tako, da ni misliti na to, da bi poginila zaradi nezadostne hrane. Prav tako je izključena tudi smrt zaradi mraza. V golši sta imela obilo poganjkov oz. popkov črne jelše, iz katerih se pozneje tvorijo prašniki. Eden je držal še celo v kljunu te popke, iz česar bi bilo sklepati na trenutno smrt, ki je doletela jereba pri jedi, če ni morda v smrtnem boju slučajno odtrgal te popke. Pogin teh jerebov mi je nerazumljiv. Ali je morda nastala kaka epidemija med njimi? Ali pa je morda zastrupljenje?

Prosim cenjene lovske tovariše za pojasnilo.

Zajec v lisičini.

Že večkrat sem slišal in pripetilo se mi je že tudi, da je šel obstreljen zajec v lisičino. Spodaj navedena primera pa dokazujeta, da se tudi zdrav zajec rad zateče v okrilje lisičine. Sredi decembra preteklega leta sem v visokem snegu prepodil zajca. Ko sem šel kakih sto korakov za njim, sem opazil, da se je zajec naveličal bresti visoki sneg in je kratkomalo smuknil v lisičino.

Nekaj dni pred božičem sva šla s prijateljem »vsak po svojega zajca za praznike« — seveda sva ostala brez njega, kakor se v takih primerih rado zgodi. — Na nasprotnem bregu globokega strmega jarka sem opazil čepeti v snegu zajca. Poklical sem tovariša, ki se je na nasprotnem bregu ukvarjal z »božičnim drevescem« — pst gozdna kvara — ter mu naročil, kam naj se postavi, da mu priženem zajca. Med-

tem sem pa že opazil, da je zginil zajec v luknji v snegu. Tovarišu je na strmem bregu naenkrat spodrsnilo in s precejšnjim plazom je zdrsnil proti zajcu. S puško pri licu sem čakal, kdaj bo zajec smuknil izpod snega. Drseči sneg je dosegel ležišče, ga pokrnil in tovariš je obsedel vprav nad zajcem. »Kje je?« je vprašal, ko se je nekoliko opomogel od strahu zaradi neprosto-voljne vožnje. »Na njem sedi!« sem mu odgovoril, dušič se od smeja. Bil sem prepričan, da sedi na zajcu, oziroma, da ga je snežna masa tako pokrila, da ne more izpod snega. Tovariš je začel z nogami odmetavati sneg, pričakujoč, da vsak trenutek prhne zajec izpod njega. Toda o zajcu ni ne duha ne sluha. Ko je odbrskal ves sneg, je prišel do lisičine, v katero je smuknil zajec in na ta način odnesel pete. Kakor sem ugotovil, ni bil to samo slučaj, da je bila lisičina v bližini, temveč si je zajec sam poiskal ležišče v rovu.

Celje, A. K.

Dražbe lovišč.

Dne 15. februarja ob 9 bo pri sreskem načelstvu v Ljubljani dražba lovišč: Brezovica, Zgornja Šiška in bivše občine Slivnice.

Dne 15. februarja ob 9 bo pri sreskem načelstvu v Ljubljani dražba lovišč: Dobrunje, Rudnik in Želimlje.

Dne 20. februarja ob 8 se bo vršila pri sreskem načelstvu v Laškem dražba lovišča Sv. Krištof.

Dne 21. februarja ob 8 bo pri sreskem načelstvu v Laškem dražba lovišča Jurklošter.

Dne 22. februarja ob 8 se bo vršila pri sreskem načelstvu v Laškem dražba lovišča občine Marija Gradec.

Dne 23. februarja ob 8 se bo vršila pri sreskem načelstvu v Laškem dražba lovišč Sv. Lenart.

Dne 24. februarja ob 8 se bo vršila pri sreskem načelstvu v Laškem dražba lovišča Hrastnik-Dol.

Dne 26. februarja t. l. ob 9 se bodo pri sreskem načelstvu v Kranju, soba št. 5, po spodaj navedenem vrstnem

redu oddala na javni dražbi v zakup naslednja lovišča:

1. Lovišče mestne občine Kranj v izmeri 515 ha za dobo od 1. aprila 1934 do 31. marca 1939. Cenilna vrednost lovišča znaša 1600 Din, izklicna cena 800 Din.

2. Lovišče občine Sv. Jošt (davčne občine Zg. Besnica, Sp. Besnica in Sv. Jošt) v izmeri 2352 ha za dobo od 1. aprila 1934 do 31. marca 1937. Cenilna vrednost znaša 4000 Din, izklicna cena 2000 Din.

3. Lovišče občine Šenčur (davčne občine Šenčur, Tupaliče, Olševk in Luže) v izmeri 2764 ha za dobo od 1. aprila 1934 do 31. marca 1938. Cenilna vrednost lovišča znaša 8000 Din, izklicna cena 4000 Din.

iz tujih časopisov

Zakon o zaščiti živali in lovstvo.

D. J.-Z. Nr. 52, Bd. 101, ima tale za vse lovce važen članek:

Das Tierschutzgesetz und der Jäger. Omenjeni zakon je izšel dne 24. novembra 1933 v Nemčiji. Važne za lovca so § 2. točke 1., 5. in 6.

Točka 1. prepoveduje neprimerno shranjevanje in transportiranje živali. Po tej točki so kaznivi vsi, ki drže pse v slabih shrambah. Točka 5. prepoveduje izpostavljanje mladih živali, katerih nočejo gospodarji gojiti. Kot posebno važno za lovca pa navaja pisec 6. točko. Ta točka prepoveduje učenje in preizkušanje ostrine psov na mačkah, jazbecih in lisicah, kakor tudi na drugih divje živečih živalih (divjadi). Pač pa ni kaznovan tisti, čigar pes mačko ujame in jo zadavi. V tem primeru meni pisec, žival ne trpi posebnih muk, kakor na primer v umetnih rovih. Točka 7. prepoveduje kupiranje ušes in repov nad dva tedna starim psom. H koncu omenja članek, da spada pod ta zakon tudi mučenje živali, ki ga povzročijo slabi strelji. S šibrami je primerno streljati le v razdalji 45—50 m.

Lovski kofiček

Žalostna usoda srnjaka.

Prve dni meseca junija pr. l. je posestnikov sin A. ulovil v lovišču občine D. srnjaka, kateri ga je baje napadel. Na pomoč mu je prišel sosed. Z združenimi močmi sta srnjaka pripeljala v vas ter ga čez par dni zaklala.

Zadeva je prišla na uho lovskemu čuvaju, ki je ovadil žandarmerijski stanici posestnikovega sina zaradi lovske tatvine. Orožništvo se je takoj podalo na lice mesta in zaslišalo osebje. Ni pa moglo dognati spola srnjadi, ker je bila baje zakopana koža, kot po navadi, v noči ukradena. Vse spise je odstopilo sodišču, ki pa je oba fanta oprostilo. Bila je podana domneva, da je srnjak fanta napadel in da je ravnal v samoobrambi. Tudi je dognalo, da je bil srnjak ulovljen v lovišču V.

Ni mi kazalo drugega, kakor da sem obvestil najemnika lovišča V., da zahteva odškodnino za zaklanega srnjaka.

Mišljenja sem, da je bil srnjak prvotna last gosp. M., ki sem ga opisal na strani 176 našega glasila. Ob priliki umora ge. M., je srnjak zaradi prihanja različnih komisij in ljudstva ubežal in se potikal po loviščih. Bržčas je hotel srnjak prositi hrane, pri tej priliki pa ga je omenjeni fant popadel za rogovje in ga tako uplenil.

B. N.

Društvene vesti

Redni občni zbor

Zasavske podružnice SLD se bo vršil v nedeljo 11. februarja 1954 ob pol 10 v gostilniških prostorih ge. Forte v Trbovljah. Predaval bo urednik »Lovca« g. Vlad. Kapus.

Podružnica SLD v Celju

bo imela v soboto, dne 3. marca 1954 v gostilniških prostorih hotela »Huber-

tus« svoj redni letni občni zbor. Zvečer tega dne pa bo v vseh gornjih prostorih Narodnega doma velik lovski ples, na katerega podružnica že danes vabi.

Redni občni zbor podružnice SLD Ljubljana

bo dne 20. februarja t. l. ob 20 v hotelu »Metropol« (Miklič) v Ljubljani. Dnevni red: 1. Poročilo predsednika in društvenih opravnikov. 2. Poročilo preglednikov računov. 3. Volitve: a) predsednika, b) treh odbornikov, c) dveh računskih preglednikov in namestnikov. 4. Volitev članov v Osrednji odbor in delegatov za glavno skupščino. 5. Samostojni predlogi, ki se morajo priglasiti podružnici vsaj do 12. februarja. 6. Slučajnosti.

Podružnica SLD v Novem mestu

vabi svoje članstvo na II. občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 17. februarja 1954 ob 3 popoldne v restavraciji g. Poula Josipa v Novem mestu z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročila funkcionarjev. 2. Poročilo preglednikov računov. 3. Razrešnica odboru. 4. Volitve novega odbora. 5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Zapisnik

rednega občnega zbora Gorenjske podružnice SLD s sedežem v Kranju, ki se je vršil v nedeljo 21. januarja 1954 v Radovljici v restavraciji »Kunstelj« ob pol 3 popoldne.

Občni zbor je vodil podpredsednik podružnice g. Leon Patik.

Spomnil se je lovca g. Franceta Lukeža, ki je med letom umrl. Nato preide k posameznim točkam dnevnega reda.

K poročilu podpredsednika ni bilo nikake pripombe.

K besedi se oglasi g. dr. Bevk, delegat centrale iz Ljubljane, in pozdravi v imenu te vse navzoče. Izrazi zadovoljstvo nad Gorenjsko podružnico in

želi, da bi ostala tudi zanaprej tako solidarna in močna kakor do sedaj. Dalje poroča, da se bo lovski zakon v tekočem letu, kakor je predvideno, uveljavil.

Za tajnika poroča V. Hlebce.

K poročilu tajnika pojasni blagajnik g. Mohor, da opomin na zamudnike ni ostal brezuspešen ter da so se po večini vsi s plačilom odzvali.

Drugih pripomb k tajniškemu poročilu ni bilo.

Blagajnik Ciril Mohor poroča, da je dosegla podružnica v letu 1933. največji denarni promet, to je 120.485.41 Din. Prejemki so znašali 73.424.75 Din, izdatki pa 47.060.66 Din. Glavni promet se je vršil z vplačevanjem članarine in je vplačalo 500 članov skupno 36.480 dinarjev članarine ter 3288 Din vpisnine in poštne.

Centrali SLD pripade od

vplačane članarine . . Din 30.000.—

Med letom pa je centrala že prejela . . Din 21.500.—

Tako da dolgujemo centrali še Din 8.500.—

Tudi k temu poročilu ne zahteva nihče več pojasnila.

Vsa zgoraj navedena poročila se vzamejo na znanje in se odobre.

V imenu društvenih preglednikov poda poročilo g. Rudolf Jeglič. Pregledala sva z g. Hlebcom društvene blagajniške knjige in račune ter našla vse v vzornem redu.

G. Jeglič predlaga, da se da blagajniku in celokupnemu odboru razrešilnica, čemur občni zbor soglasno pritrudi.

Pri volitvi predsednika predlaga gospod Janez Bidovec g. Vinka Bedenka, ker sta se kandidaturi odrekla gg. Šmid in Weber.

Drugi predlog za predsednika je podal g. Ham, ki predlaga g. Cirila Mohorja. Ker sta bili predlagani dve listi, se je na predlog g. Jegliča sklenilo, da se voli z listki, kakor predvidevajo društvena pravila.

Podpredsednik, vodja občnega zbora, imenuje nato za skrutinatorja: g. Hama in g. Janka Novaka.

Po 20 minutah pobereta skrutinatorja izpolnjene listke. Ugotovilo se je sledeče: Oddanih je bilo skupno 80 glasov. Za g. Bedenka je bilo oddanih 56 glasov, za g. Mohorja pa 43 glasov, ena glasovnica je bila prazna; skupno torej 80 glasov.

Podpredsednik pojasni izid volitev ter naznani, da je bil izvoljen za predsednika g. Ciril Mohor, kar članstvo z aplavzom pozdravi. Nato pa podpredsednik odda bodoče vodstvo občnega zbora novemu predsedniku, ki takoj zasede svoje mesto ter se zahvali članstvu na zaupanju.

Sklene se, da se namestnik predsednika imenuje pri prvi odborovi seji.

Za odborniška mesta, ki so izpraznjena po žrebu, in mesto odbornika, dosedanjega blagajnika, ki je bil izvoljen za predsednika, je bilo oddanih več predlogov. Ker so pa nekateri gospodje zaradi solidarnosti umaknili svoje predloge, je ostal predlog za sledeče gospode: Za Kranj Hlebce Venceslav in Podkrižnik Martin, za Radovljico gg. Fischer Alojzij in g. S. Šušteršič, za Škofjo Loko pa gg. Weber Joško in Dolenc Franc ml.

Za računske preglednike sta bila izvoljena na predlog g. Jegliča gg. Bidovec Viktor in Hlebš Rudolf, oba iz Kranja. Za namestnika pa gg. Jeglič Rudolf in Ham Karel, oba iz Kranja.

Na vprašanje predsednika, hoče li občni zbor delegate in namestnike za glavno skupščino kakor tudi člane osrednjega odbora voliti sam ali naj jih imenuje odbor, se soglasno sklene na predlog g. Mahniča, da naj jih odbor sam imenuje, kar je vzel odbor na znanje.

G. Lazzarini predlaga, da naj bi se društvena pravila spremenila v toliko, da bi imeli pravico določevati odstrel srnjadi in divjadi sploh le lovonajemniki.

G. Križnik, tajnik sreskega načelstva v Kranju, pojasni, da je ta predlog ne-utemeljen, ker ne ustreza zakonu. Pač pa lahko to uredi dobra volja lovona-jemnikov samih. Predsednik g. Mohor dopolni predlog g. Križnika, da naj se predlog g. Lazzarinija odda centrali, da se tam odloči in eventualno doseže sprememba pravil, oziroma, da se bo tam posredovalo za uzakonitev tega predloga.

Ker se ni v določenem roku za samo-stojne predloge nihče pismeno prijavil, kakor to predvidevajo društvena pra-vila in tudi se na občnem zboru ni nihče izjavil za kak samostojen pred-log, se ta točka dnevnega reda ni ob-ravnavala.

Pri slučajnostih je omenil g. župnik Demšar, da naj poskusi SLD preprečiti na Jesenicah oddajo mrtvih kur, v ka-terih nastavljajo strup lisicam.

Govoru g. Demšarja se pridruži tudi urednik »Lovca« g. Kapus in poudarja, da prodajajo lovci in nelovci kože za-strupljenih lisic pretežno le prekup-cem kož, ki hočejo živeti na račun nevednih lovcev. Omenja, da bi bilo potrebno zahtevati od prekupcev kož legitimacijo in tudi izkaz, če ima kon-cesijo za tak posel. Poleg koncesije se mora izkazati tudi s certifikatom. Dolž-nost vsakega pravega lovca je, da kože divjačine odda na trg edinole »Divji koži« in zavračati vsako prekupče-vanje.

G. delegat dr. Bevk pripominja: Na oblasti se ni zanašati preveč. Delati moramo sami. Vsa divjačina naj bo opremljena s kontrolnimi listki, če se ta postavi v nakup ali pošilja po po-šti event. po železnici. Enako je tudi s kožami.

Po mnenju g. predsednika bi bilo najbolje, če bi centrala sama pod-zvela korake, da se zabrani v sploš-nem prekupčevanje kož in bi se tako napravil enkrat za vselej konec.

Ker je dnevni red izčrpan, se g. pred-sednik zahvali za udeležbo vsem na-vzočim in zaključil občni zbor.

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljub-ljani.

Občni zbor Društva ljubiteljev pti-čarjev se bo vršil v Ljubljani dne 9. fe-bruarja 1954 ob 20 v gostilni Činkole, Kopitarjeva ulica.

Dnevni red bo sledeči:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika, blagajnika, vodja rodovne knjige.
3. Odrešnica.
4. Volitve novega odbora.
5. Slučajnosti.

Nakup mladih ptičarjev.

Društvo ljubiteljev ptičar-jev vabi svoje člane in prijatelje, naj se pri nakupu mladih ptičarjev vedno obračajo nanj. Zlasti opozarja DLP, da si je v zadnjem času zagotovilo kar možno najboljši material iz prvovrst-nih nemških psarn »Fuchspass«, »Rings-heim«, »Schornbusch« in »Südwest«, ki goje nemške kratkodlake ptičarje. Si-stematična mnogoletna vzreja nemških kratkodlakarjev v teh psarnah skoraj izključuje razočaranje glede kakovosti psov tako v lovsko-uporabnostnem ka-lor v telesnem oziru. Psi iz teh psarn imajo večinoma odlično oceno ter bri-ljirajo na raznih tekmah.

Poleti 1953 so importirali trije člani DLP mlade psice, poležene po zna-nem zmagovalcu »Rino Schornbusch« iz psic psarne »Südwest« itd. Vsi trije člani so s temi psicami izredno zado-voljni.

Potrebno pa je, da se eventualni in-teresenti še v teku januarja meseca zglase ustno ali pismeno pri DLP, ker se psi iz omenjenih psarn ne dobe po kakih anonsah, temveč je potrebno,

da se psi iz bodočih zgodnjepomladnih legel naroče že sedaj.

Naročila so priporočljiva le po DLP, ker je s tem zajamčena sigurna dobava in pa ker se tudi stroški nekoliko ublaže. Cena je prilično osem tednov stare mladiče s transportom, carino in veterinarskim pregledom vred je okoli 1000 Din.

Interesentom daje DLP rade volje vse detajlne podatke in pojasnila.

Mali oglasi

Poklicnega lovca, veččega v gojitvi fazanov, sprejmemo za nižinsko lovišče v Sremu. Želimo, da je oženjen, brez otrok. Stanovanje z vrtom je brezplačno, plača po dogovoru. Ponudbe na upravo lista pod »Nižinski lovec«.

Lep gorski lov v Karavankah se ugodno odda. Vprašanja pod »Gorski lov« na upravo »Lovca«.

»Lovca« letnike 1925—1955 poceni prodam. Naslov pove upravništvo »Lovca« ali blagajnik g. I. Zupan.

Istrijanko, psico, oplojeno, ali mladiče, do 6 mesecev stare, kupim. Alojz Colarič, Šutna, p. Sv. Križ pri Kostanjevici.

Dva braka jazbečarja — rjava — sta se pojavila v naši dolini. V oskrbo sem jih prevzel podpisani lovski čuvaj za občino Moravče. Lastnik se naj zglaši pri Ivanu Kumru, posestniku in kovaškem mojstru.

Lovski pes, gordanski seter z rodovnikom, importiran iz Nemčije, 1 leto in 3 mesece star, naprodaj. Natančnejša pojasnila daje hišnik na Resljevi cesti št. 9.

Irskega seterja, eno in pol leta starega, lepega, zelo ubogljivega, prodam. Cena po dogovoru. Alojzij Lavrenčič, Cerknica.

Pri družnici Jugoslov. šum. udruženja, Ljubljana, Gosposka ulica 15/II. Gozd. odsek, se dobi knjiga: Ing. Miklavžič »Kmetško gozdarstvo«. Cena 8 Din.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg št. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetki cesti 12, telefon št. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarn Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljše sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

htevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higiensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolj vežejo.

Ne po ceni, temveč po kvaliteti si mora vsakdo izbrati puško. Prave sulške Sauer & sin, originalne belgijske F. N. in Bayard-puške, dvocev-

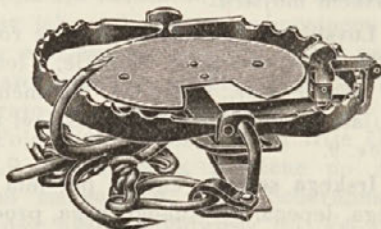
ke, risanice, Bock in trocevke, s petelini in brez njih — vedno v zalogi pri F. K. Kaiserju, puškarju v Ljubljani. Vsaka puška je preizkušena in natančno pristreljena. Na puške za kroglo montiramo daljnogled vseh sistemov in povečav strokovnjaško in poceni. Zaloga vseh lovskih potrebščin in municije, »U« patron, »Obilicévac«, pasjih ovratnikov, vrvic, nagobčnikov in klicev za divjad, »Thermos« steklenic, oprtnikov ter čistilnega orodja in mazila.

V komisijski prodaji imam naslednje puške:

Bock-petelinko kal. 16/8 . . .	2400 Din
Trocevko Hammerles kal. 16/8 . . .	3600 Din
Mauser-puško kal. 8	1200 Din
Repetirko kal. 6.5	800 Din
Mauser-puško kal. 7	1600 Din
Hammerles-dvocevko kal. 16	1600 Din

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

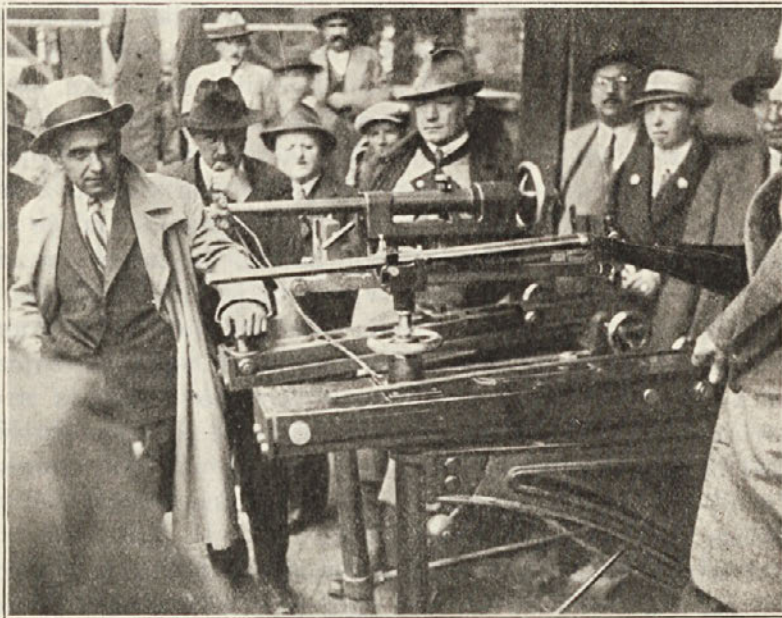
Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tovarnica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trdka pasti iz drugih tovarnen.

Lanski smodnik

Tujec, ki ne ve, kako se godi z našim smodnikom, bi se čudil naslovu. V Angliji, Nemčiji, Avstriji in menda tudi v Franciji poznajo samo firme ali označbe smodnikov, ki so poleg tega označene še s številkami. Točno razlikujemo tudi mi na primer Rotweiler št. 2, 3, 4 in 5 ter vemo tudi kako učinkujejo posamezne številke. Pri nas imamo naš domači smodnik »Obilice-

Člani „Središnje uprave Lobačkog udruženja“ na izletu v Obilicevem, kjer preizkušajo smodnik. Med izletniki predsednik SLD dr. Lovrenčič s soprogo in blagajnik ravnatelj Zupan

vac«. Le-tega pa dosedaj zaenkrat najbolje označimo z letniki. Prvi letnik ni bil posebno dober. Drugi letnik, ali drugi polletnik pa je bil že mnogo boljši. Dogodilo se je, da smo imeli včasih že prav dobro kvaliteto, ki je popolnoma nadomeščala tuje izdelke. Kar naenkrat pa smo dobili v l. 1932. neko čudno zmes, ki je bila, skoraj bi lahko trdil, bolj za mučenje in za plašenje divjadi, kakor pa za streljanje.

Naj navedem primer: Pri puškarju sem si nabavil naboje. Imel je v zalogi slučajno nekaj nabojev, napolnjenih z nekim angleškim smodnikom in drobnim zrnjem, ki bi ga primerjal z našo št. 12. Te naboje sem sklenil uporabiti za kljunače, ki so bili vprav takrat na potovanju skozi naše kraje, in pa za jerebice. Za zajce sem si dal polniti naboje z obilčevcem in zrnjem št. 8. To zmes smatram za najprimernejšo za take mešane love. Uporabljam jo že izza mladih let, odkar sem bral v »Weidmannsheilu« zadevni članek izpod peresa takratnega njegovega urednika barona Friderika Gagerna. Najprej sem streljal na divje race. Z angleškim nabojem v prvi cevi sem zbil gladko pestrega racaka, z drugo cevjo, kjer je tičala osmica, pa sem zastrelil drugega, ki se je po strelu nekoliko nagnil, padel pa šele nekje daleč, da ga sploh nismo našli. Dobro, tega primera nisem mogel smatrati za merodajnega in delati vzrok smodnik. Toda to se je ponavljalo. Z angleškimi naboji sem kuril dobro, z našimi domačimi pa smodil prav slabo. O slabi kvaliteti smodnika pa sem se prepričal popolnoma in zanesljivo, ko sem bil streljal na zajca. Ptičar ga je bil pokazal, tako da sem se lahko pripravil na strel. Zajec je puhnil na plano. Najprvo sem streljal z drugo cevjo, kjer sem imel osmico. Drobná dvanajstica se mi je zdela za zajca le predrobna. Ko je prvič počilo, je zajec v razdalji dvajsetih korakov samo počenil. Vprav to je bilo povod, da sem pritisnil še na drugi prožilnik. Nenavadno menjavanje iz drugega na prvi prožilnik me je bilo toliko zmotilo, da sem ujel zajca na muho, ko je bil od mene že dobrih 40 korakov. Toda ta strel v primeru s prvim: V trenutku, ko je počilo, se je zajec skrivil in potakal omahujoč s sprednjimi in zadnjimi udi. Naj ponovim: prvi strel sem streljal z obilčevcem in osmico, drugi strel pa z angleškim smodnikom in dvanajstico.

Od takrat dalje, do pretekle jeseni — 1933, sem se ogibal obilčevca, o katerem so mi tudi moji prijatelji pravili le slabo. Posebno slabo se je obnesel v mrazu, o čemer je pisal »Lovec« l. 1933.

Lansko jesen so mi naš domači smodnik, letnik 1933., priporočali lovci, za katere vem, da znajo ločiti pri municiji pleve od zrnja. Priporočal mi ga je bil tudi puškar. Toda kljub temu sem bil precej nezaupljiv. Najprej sem poskušal pri jerebih. Na gozdne jerebe streljam, ker ne premorem posebne puške manjšega kalibra, pač iz kalibra 12 naboje, napolnjene s količino smodnika in zrnja za kaliber 20. Že pri tem lovu sem bil zadovoljen z obilčevcem l. 1933. Prijetno iznenaden pa sem bil, ko sem streljal na zajce. Imel sem priliko že prve dni zajčjega

lova streljati na dolgouhce dobro pomerjene strele, s tem mislim take, ko sem pri krivljenju kazalca dobro vedel, kje sedi muha. Moje zaupanje v obilicevec »l. 1933.« pa se je utrjevalo, čim bolj je naraščal mraz in se je z njim gostila zajčja dlaka. Ostal sem pri 8 do konca zajčje sezone. Zelo lep strel mi je uspel nekaj dni pred božičem, ko so zajci že tičali v najbolj gorkih zimskih kožuščkih. Psa sta mi prignala zajca, ki je pošteno premetaval dolge, kosmate šapice po ped visokem snegu. Tekel je s strmega brega postrani. Ko je bil od mene oddaljen, kakor sem kesneje zmeril, 56 korakov, sem mu ustrelil dobrega pol metra pred glavo. Zajec se sicer ni »potakal«, pač pa je po nekaj skokih obležal mrtev. Mraza je bilo takrat okoli 10°. Lisice pa žal nisem imel prilike streljati z najnovejšim obilicevcem. Pri zajcih pa moram reči, da če kakšen ni obležal, ni bila vzrok puška ne smodnik ne slab naboj, marveč vedno moja neprevidnost, ker sem streljal med drevjem, ali kaj podobnega. To so mi potrdili tudi drugi lovci.

Nu sedaj pa še kratko glede debeline zrnja. Moj lovski prijatelj, o katerem moram uvodoma poudarjati, da je dober teoretik pa slab praktik, je vedno zabavljajl čez drobne šibre, češ, da če strelja z osmico, nič ne podere. On veruje le v št. 4 in 2. Nu, seveda je pa tudi s temi številkami zadel le toliko, da so mu vedno morali pomagati braki. Ko je povedal, da so od njega uplenjeni zajci zadeti le v bok v drugi zadnji polovici, je bila zadevščina jasna. On ima pač navado, da pomeri ali prekratko, to je v divjad ali pa sproži prepozno. Drobne šibre, h katerim prištevam še št. 8, so smrtonosne v glavo in eventuelno v ves sprednji del. Če pa zadeneš z njimi zadaj, so pa pač slabše kakor 4 ali 2. Drobne šibre imajo to prednost, da če z njimi zadeneš v prednji del, divjad na več točkah udariš, kakor z debelimi, ki jih je mnogo manj v naboju. V sprednjem delu, kjer so najbolj občutljivejši organi, učinkuje udar, in sicer trenutno, v zadnjem delu, kjer je črevesje in meso, pa izkrvavljenje. Drugi moj lovski prijatelj, ki je veren učenec v zeleni bratovščini in se skuša vedno bolj izpopolnjevati, pa mi je letos pripovedoval z velikim veseljem, da ima sedaj najboljše uspehe z 8. Navadil se je bil, da strelja, če je dana možnost, od strani ali če teče zajec proti njemu, le pred glavo, če pa teče od njega, pa po možnosti visoko, za uhlje.

H koncu naj pripomnim še to, da so bili moji naboji polnjeni točno po tisti meri, ki je predpisana na kartonih, v katerih razpošiljajo smodnik. Stročnice sem uporabljal modre z napisom »Obilicevac sa gevelot kapslom sinoxid«.

Te stročnice so dosti trdne, da se lahko uporabljajo za več streliv. Edino, kar bi bilo želeti, je, da bi bil nekoliko boljši papir zunaj na stročnicah ali pa nekoliko bolje prilepljen. Če slučajno pade naboj v sneg ali na vlažna tla, ga težko obrišeš. Moker papir na omenjeni stročnici se veliko lažje obdrgne kakor pa oni na »U« stročnicah.

Eno vprašanje ali eno preizkušnjo mora prestati obilčevcev »l. 1933.«, in sicer, kako se bodo obnesli na primer lansko leto napolnjeni naboji prihodnjo lovno sezono. Mnogo lovcev shrani naboje in jih porabi šele v teku dveh ali celo treh let. Če v tem času ne bo postal slabši, nam ni zaenkrat treba želeti boljšega smodnika. Kolikor sem mogel zvedeti, so bili zadovoljni z njim tudi tisti, ki so ga uporabljali v avtomatičnih puškah, kakor browning in podobnih. Pa tudi snaženje pušk za obilčevcem »l. 1933.« ni težko. Popušča le prav malo neizgorljivih snovi, kar je tudi zelo važno za lovce.

*Droplja hubara. Afriška droplja
(Glej članek na strani 95)*

Race

I.

Po in ob Murščaku se leno, komaj komaj opazno preliva potok Trnava. Tu pa tam tvori razna kolena, kjer voda skoro stoji. V takih predelih bohotno raste bičevje nad dva metra visoko. Tu je pravi eldorado rac.

V soparnem avgustovem poznem popoldnevu zapihlja osvežujoči vetrič in mi prijetno boža razgreto čelo. Bičevje pa šušlja, se giblje v nekem ritmu sem in tja, kakor da si prepeva melanholično pesem uspavanko s širnih poljan.

Lovski paznik me vodi na race. S seboj imava psa, ki je odličen v šarjenju. Komaj dospeva v bližino bičevja, nategne pes vrvico. Hitro sem na mestu, kjer domnevam, da bodo vzletele. Pripravim se na strel. Čul sem že psa, ki si je utiral pot po tej goščavi proti meni, ko se pokaže temna glavica s ploščatim kljunom tik pred menoj. Samo trenutek je obstalo njeno oko na meni in že je zginila. Pes krene nazaj in zadaj zletita dve rački, srečno brez strela. Kljub temu pa ne zapustim stojišča. Prepričan sem, da nista sami. Zopet krene Tref nazaj. Šari v desno in levo. Iz bičevja slišim pritajen svarilen »kveeek«. Kmalu za tem pa se dvigne. Pustim jo, da se malo oddalji, in sprožim. Pade na pašnik. Po strelu se dvigne druga. Malo zakasnim, ker sem vprav takrat odprl puško, da zamenjam izstreljeni naboj. Kljub temu označi strel in odleti v kakih štiri sto korakov oddaljeno bičevje. Odidem tja, da jo poiščem. Pes šari z velikim veseljem. Kmalu spodi raco, ki pade na strel. Čez par minut pa prinese še ranjeno. Tako lovim dalje s prav dobrim uspehom, čeprav lovec neprestano toži, da je letos malo rac.

II.

Prve dni v februarju je pritiskal mraz. Živo srebro v toplomeru je stalno padalo. Po Dravi je plaval srež. Njen tok je postal len. Voda je tekla kakor olje. Prej tiha, je sedaj sršela. Pod nogo je škripal sneg, zvenelo je, kakor da sem stopal po steklu.

Solnce brez toplote se je nagibalo k zatonu, ko sem stopal proti studenčnici, ki nikoli ne zamrzne. Tudi danes je bilo le na obrežju nekaj ledu. Pri jezcu je šumljala voda enakomerno.

Iz tolmuna nad jezom so štrleli posamezni šopi vodnih trav. Ob grmu sem si postavil stolček, poveznil čez suknjo belo haljo, nataknil na klobuk platneno vrečico, da bi me ne opazile race, ter se pripravil na sprelet. Še cigareto sem si bil prižgal in čakal, da zajde solnce. Še enkrat je poljubilo vodno gladino, da je zažarela od radosti, ter se nagnilo za zeleno Pohorje. Nebo je bilo jasno in na horizontu so se čisto odražale konture Boča, ki se je bahato dvigal nad nižjimi vinorodnimi Halozami. Za njimi se je dvignil rumen pajčolan, se prelil v rožnato barvo in obrobil svetlomodro. Večernica je primežiknila, kakor da ne ve, ali je že čas, da nastopi večerni izprehod.

V mestnem zvoniku je udarilo na bron. Glas se je razlival po premrzli pokrajini in legal na dušo kakor topla odeja. Zažarele so lučke v mestu, le nad njim je mrko in mrzlo štrlel stari grad.

»Fiv, fiv, fiv«, me predrami iz opazovanja. Glas prihaja vedno bliže in že opazim nad vodo tri race, ki lepo zaokrožijo in sedejo poldrugi streljaj nad menoj. »So že tu!« Pod menoj so se tudi preletele; dobro sem jih slišal, kako so sedle v vodo. »Kvek, kvek,« opozarja nase racak. Puška je bila pri licu in komaj se je prikazala senca, sem pritisnil. Vse je oživel, v zgornji in spodnji strugi so se dvignile race. Tu pa tam so se oglašale, a meni se je zdelo, kakor da me zasmehujejo, ker sem bil prepozen. »Nič zato,« sem se tolašil. »Nisi prvi, in če sv. Hubert da, niti zadnji! Končno gre meni le za zabavo, a tebi za življenje. Le potuj srečno!«

Nad vodo leti raca naravnost proti meni. Lovim jo na muho. Po strelu mi pade prav pred noge. Tik za tem preleti več rac skupaj in hočejo sestiti v vodo. Sprožim in po strelu se premetava v vodi drugi racak. Rogovilo privežem na vrstico in z muko jo po dolgem času spravim k obrežju. Prsti se lepijo od zmrzujoče vode. Uhlji žarijo od mraza. Ves sem premrzal, a v srcu je toplo.

Bil je lep sprelet.

III.

Nebo je oblačno. Oblaki nizki in polni snega. Prejšnji dan je snežilo, malo prenehalo in zopet začelo snežiti z vetrom. Vedno močneje je pritiskal krivec, raznašal snežinke po zraku in jih zalučal popotniku v obraz, da je zaskalelo. Popotnik je zaklel, a v vrhovih dreves se mu je veter rogal in cvilil od radosti.

In ravno to me je zvalo, da sem zapustil toplo sobo in lepo knjigo, se dobro oblekel in krenil k toku Mislinje. Mimo-

grede sem se oglasil pri Anzeku. Njegovi so se čudili, da misliva v takem mrazu na lov. »Kam silita ven v takem mrazu, ko še psa ne bi mogel spoditi izpod tople strehe?« »Na race, na race,« sva odločno odgovarjala, da bi naju ne premotili. Ker nisva midva odnehala, so odnehali oni in pristavili še lonček za čaj. Medtem se je Anzek primerno oblekel. Čaj sva popila, Anzek je vtaknil še stekleničico črničevca v žep, pa sva se vrgla v sneženi metež. Čez polje sva težko hodila. Ponekod nama je sneg segal do pasu, drugod pa ga je bilo komaj toliko, da je bila zemlja pokrita.

Ob vodi s precej močnim tokom je rastlo tu pa tam grmičevje, kakor nalašč za naju. Spodaj v tolmunu sva jih zapazila!

Vsak s svoje strani sva jih zalezovala, pripravljena, da se vsak trenutek dvignejo. Vprav ko so se dvignile, pa sem se pogreznil v zasnežen jarek. Medtem ko sem se vlekel ven in čistil iz cevi sneg, so lepo preletele čez me, da me je Anzek dražil, naj jih vsaj kepam, če že nočem streljati.

Ob vodi sva šla dalje. Kjer je bilo obrežje nekoliko višje, sta se dve potajili in zleteli šele za najinima hrbtoma. Streljala sva, a brez uspeha. Šele na tretjem mestu nama je bila usoda bolj naklonjena.

Niže, kjer ni bilo nikakega grmičevja, sva jih zopet zapazila. Le kako priti do njih? Odločil sem, da poskusiva približati se jim plazeč se po trebuhu. Počasi je šlo dalje. Zeblo je v roke, ki so često prav globoko zagazile v sneg. Ko sva bila na strelni razdalji, sva na dano znamenje skočila in tekla proti obrežju. Medtem pa so race pustile, da jih voda nosi dalje. Razočarana sva gledala, kako so se dvignile daleč pod nama: »Bedak, bedak!« »Jih slišiš? To gre tebi, ker si predlagal to plazenje,« se je jezil Anzek name. »Kaj bi se sedaj prerekala. Bom pa stavil boljši predlog. Daj sem črničevca, da splahneva jezo in smolo. Saj pravijo, da se smola topi le v alkoholu.« Po par požirkih je zraslo novo upanje in udarila sva jo k Hartmanovim pečkam. Tam so tudi bile in sv. Hubert se naju je usmilil.

Izmučena od napora in premražena sva se vrnila domov. Pri topli peči in poleg čaja sva obujala spomine na razne lovske dogodivščine. Lepi so bili ti spomini. Vezali so se drug z drugim kakor niz dragocenih, svetlih biserov. V tem nizu bleščečih biserov pa je tudi en črn. Anzek, moj dragi lovski drug, poln humorja, v najlepši dobi, je padel kakor hrast pod sekiro smrti. Vzela ga je Morana.

Droplje v okolici Skoplja

Z vaškim predstojnikom Rufatom iz Kondova sva bila dogovorjena, da greva 19. decembra l. l., na praznik pravoslavnega sv. Miklavža, loviti lisice na »Žeden«, gorski greben 800—1000 m med Šaro in Skopskim poljem.

Nekaj dni pred sv. Miklavžem je zapadel prvi sneg. Mraz je bil precej hud. Jate gosi so se vlačile po poljih in nad samim Skopljem.

Lovci so imeli mnogo opravka z zalezovanjem severnih gostov. Marsikatero gos so uplenili, še več jih je ranjenih brezkoristno poginilo.

Nekaj ranjenih gosi so našli Skopljanci v samem mestu in so jim bile potem poseben priboljšek na praznični Miklavževi gostiji.

Ob petih zjutraj na Miklavževo sem bil v Hanrijevem. Rufat me je nejevoljno pozdravil, češ, da me je čakal celo uro na postaji, da je vlak gotovo imel zamudo. Temu pa ni bil kriv vlak, ampak Rufat sam, ker se je držal turškega mesto evropskega časa.

Poldrugo uro sva hodila do vasi Rašče pod Žednom, kjer so naju čakali še trije drugi lovci. Ob sedmih so zagnali psi. Lisica se je izmikala lovcem, dolgočasno je bilo na stojišču, zeblo me je v noge, jezil sem se na samega sebe, da nisem rajši ostal na polju in lovil gosi, ki so v jatah padale na ozimino.

Slednjič, okoli devetih, je odjeknil strel pod menoj. Šaban iz Rašč se je zadril: »Gotova lisica!«

Zbrali smo se pri zapuščeni ovčarski kolibi, da sklenemo o nadaljnjem lovu. Privoščil sem si pošten požirek klekovače in malo prigriznil. Tudi Rufat je pošteno potegnil iz moje čutare, ostali trije so odklonili, rekoč: »Ramazan, efendi, mi se postimo.«

V našem pogovoru nas je zmotil od severa sem neki poseben šum. Pogledali smo v to smer — čez greben Žedna se je vila dolga jata velikih ptic, v jati jih je bilo mnogo nad sto! Začudeni smo opazovali pojav, jata je bila komaj 100 m nad nami.

Ptice so se spustile v nižino in padle na neko njivo ob Vardarju. Da to niso gosi, v tem smo si bili edini. Pomislil sem, da so mogoče droplje. Ker je pričelo močno snežiti in pritiskal hud veter, smo opustili lov. Raščani so šli domov, midva z

Rufatom pa proti Hanrijevemu. Spotoma sva hotela zalesti jato velikih ptic na njivi ob Vardarju. Še preden sva bila v njihovi bližini, so odletele. Šla sva v gmajno pri vasi Sarai, da poiščeva zajca. V sredi gmajne sva trenutno obstala. Iz za nizkega grma naju je opazovala na dolgem vratu z brki okrašena glava.

Pred nama je završalo, sedem velikih ptic se je nerodno zagnalo v zrak. Rufat je ustrelil, zadnja od ptic se je zagugala v zraku, se spustila na zemljo in dolgih korakov odhitela proti

Rufat z dropljo

goščavi, a midva za njo. Pihajoč se je obrnila proti nama, strel iz moje puške jo je položil.

V Hanrijevem so občudovali dropljo, kaj bo šele v Skoplju?

Ko sva se pokazala z dropljo pred kolodvorom v Skoplju, se oglasi neki nosač: »E, bogami, juče su seljaci iz Dušanovca doneli u Skoplje šest ovakvih divljih čuraka, večje od ove.« Najina senzacija je bila pri kraju. Okoli 10. decembra so se pokazale prve jate dropelj v okolici Skoplja. Pozneje jih je

bilo vedno več. Lovili so jih po njivah okoli pivovarne in okoliških vasi. Sicer so pa imeli lahek plen, ker so bile droplje utrujene in izstradane.

V zadnjih dneh decembra in prve dni januarja so jih uplenili okoli trideset.

Najina droplja je tehtala s perjem 8 kg, a nekatere so baje tehtale po 12 do 14 kg.

Ko je nastalo južno vreme, je večina gosi in dropelj zapustila Skopsko polje.

Po nekaj dropelj pride skoraj vsako zimo v te kraje. Na Ovčjem polju so v zimskih mesecih stalno, toda v takih množinah, kakor to zimo, jih v okolici Skoplja še niso opazovali.

Albert Jordan

V zimskem jutru na divje race

Zgodaj so se v letošnji zimi pojavili na Krki severni gostje. Oznanilke ostre zime, divje gosi, so priletele že o sv. Miklavžu. Okrog božiča je pa prišlo zelo veliko divjih rac, zlasti selilk. Opaziti je bilo tudi izredno veliko drugih vodnih ptic, n. pr.: povodnih kokošk, imenovanih liske (*Fulica atra*), potapljačev ter žagaric. Celo labode je bilo videti ob zasneženih bregovih Krke.

Tiha, zelena reka mora biti pač zelo mikavna za vodno družino, ker se kljub pogostemu zalezovanju neumornih nedeljskih in nenedeljskih strelcev vrača zopet in zopet nanjo.

Krka je posebno priljubljena divjim racam pri gradu Otočcu. Tu najdejo dokaj varna zatišja med manjšimi, z bičevjem in drugimi vodnimi rastlinami obrastlimi otočki. Lep pogled se nudi tod popotniku s samotne ceste na Krko, kjer se prepeljava stotero divjih rac.

Pravi račji eldorado pa je okoli malega samotnega otočka »Irgl«¹ pri Hrvaškem Brodu.

In tja sem se tudi jaz namenil mrzlega zgodnjega januarskega jutra.

Zelena potuhnjenka se je kadila v jutranji megli. Ej, tovariši, to je dobro znamenje za račjega lovca, da ga ne opazijo tako lahko izkušene in čuječe ptice.

Moj stari veslač Matija, mojster v tem poslu, kakor malokdo, je neslišno vodil čoln tik obrežja. Vodna perjad je bila že kaj marljivo na delu: sive čaplje na dolgih krakih so si po plitvinah

iskale zajtrk. Zeleni kos, kakor pravijo vodomcu, se je v elegantnem loku pognal za ribico in odletel z njo na bližnjo staro vrbo, da v miru použije svoj mastni zalogaj. Na sipini sem opazil ostanke obilne pojedine, ki si jo je privoščila prejšnji večer vidra.

Med sličnimi prizori sva kmalu z Matijo tiho pristala v skritem zalivu otočka. Še par požirkov jutranje kapljice — pristne domače slivovke, in splazil sem se skozi grmovje, na gosto prepletano z divjim hmeljem. Malo fantazije poleg, pa bi mislil, da rinem skozi goste lijane v temnem pragozdu. Skoro nato sem prilezel na cilj — drugi konec otoka.

Tu je od rakitovine porastla plitvina, kamor najrajše vpadajo v jutranjih urah divje race. Vračajo se iz močvirnih mlakuz krakovskih gozdov, kjer najdejo ob priliki nočnih izletov obilo priljubljene hrane — želoda, ki leži raztresen pod stoletnimi hrasti.

Moja račja kajbica, ki sem si jo prejšnje dni pripravil iz bičevja, da bi me race tako hitro ne zapazile, me je že čakala. Našel pa sem jo od zadnjega snega v precej žalostnem stanju.

Pa ni bilo časa za premišljevanje. Hitro sem jo za silo popraval ter se skrila vanjo, pričakujoč jutranjega račjega vpada.

Nestrpen sem bil. Slačil in oblačil sem rokavice, a nisem še prišel do zaključka, kako bi bilo bolje, ko zaslišim sumljiv šum, ki me je uveril, da se bliža velika jata. Lovska žilica je burno utripala in kar pozabil sem bil, da me je že prav pošteno zeblo.

Kakih sto korakov dalje so se race spustile na mirno vodno gladino. Toda plavale so s tokom in se vedno bolj oddaljevale od mojega skrivališča. Mrazilo me je, prsti so bili že skoro otrpli. Rad bi oblekel rokavice, pa sem se bal napraviti nepotreben šum. Računal sem namreč, da se morda le povrnejo ali privabijo še mimo leteče jate. Nisem se motil. Kmalu je završalo v zraku in pred menoj je nato zašumelo po vodi, da je bilo kaj . . .

Previdno sem dvignil dvocevko; komaj pa sem pomeril, že so me začutile. Vzletele so z glasnim gaganjem. Strel, dva in na hladne valove sta padla dva težka racaka. Tedaj je bil budni Matija že pri svojem poslu. Ko sem se vrnil v malo pristanišče, je vzhajajoče zimsko solnce baš posvetilo na moj lovski plen, ki se je lesketal v čolnu v vseh krasnih nijansah kovinasto se prelivajočih barv.

Vesel račjega blagra sem zataknil krivčke za klobuk in odveslal proti domu. Bilo je lepo jutro, vredno spomina, zato si želim še mnogo enakih.

Josipu Malenšku, podravnatelju Kmetске posojilnice

Solnce se je zalesketalo na steklih velikega poslopja na vznožju Kriške gore, iz katere se dviga skalnata piramida Storžiča. Žarki so pogledali v sobo in se poigrali na beli postelji. Bolnik se je težko, počasnih korakov pomikal k oknu in ga odprl. Blagohotni oznanjevalec pomladi je pobožal blede lice. Takrat pa je »začirivčirikal« v vrtu na jablani ščinkavec. Menda

je bilo to prvič v tem letu, kajti vprav tisti dan je zbudal korenine sv. Valentin. — Zatrepetale so suhe ustnice, iz duše je prikipelo žalostno vprašanje:

»Ptiček! jaz vprašam te:
al' bo že skor' pomlad,
al' bo že prišla... zelena pomlad...«

Ščinkavec je zopet »začirivčirikal« žalostno:

»Pomlad že prišla bo,
ko... Tebe več ne bo,
ko Te bodo d'jali v to črno zemljo!«

Po ovelim licu je spolzela solza. Bolnik se je naslonil na okno in zaplakal. Misli so splavale daleč, čez Savo, čez Sorško polje, tja nekam nad Medvode:

— Sredi gozda samuje lovska koč. V njej sede ob ognju medvodski lovci. Zunaj je pomladanska noč. Tovariš Ludvik se je komaj oddahnil od naporne poti. Lenart mali se mu smeje, češ, saj vendar ni bilo nič hudega! Janez pripravlja večerjo, Vilko pa pripoveduje navdušen, kako lepo bo prihodnje jutro. »Kam pa pojdeš Ti, Mate'?...«

»O, samo enkrat, samo enkrat bi še rad slišal prijeten smeh v koči, le eno pomladansko jutro bi rad prisluškoval spevu ljubezni.«

— Čiriv čiriv čiv čiv čiv:

Ko bo petelin zapel, Ti več ne boš živ!... je ponovil ščin-kavec strašno kitico.

Bolniku je počilo žalostno srce... »Mate« se je preselil v »večna lovišča«, kjer večno zeleni gaj in ni strupenih zim, ki pri nas mučijo človeka in uničujejo divjad.

Velika množica se je zbrala, prihiteli so vsi, ki so le utegnili, da spremijo na zadnji poti zemeljske ostanke blagega moža. Zvonovi so onemeli, solnce je zahajalo za medvodske hribe, ko so odhajali lovci s težko tugo v srcih z Ljubljanskega polja, iz lovišča prijatelja Malenška, kjer so bili položili k večnemu počitku truplo.

Nagrobni govor Josipu Malenšku,

dolgoletnemu odborniku SLD, govoril predsednik dr. Lovrenčič
na ljubljanskem pokopališču dne 18. februarja 1934.

Mate! Prezgodaj si se poslovil od nas, prehitro Te je utrudila življenja težka hoja, prerano si se naveličal težav in boja, pre-naglo legaš v hladni — grob!

Še malo in zabrnele bodo ostre lopate, na Tvoje mehko srce se bo pa usula gruda trde prsti. Mehko srce, da, to je bil simbol Tvoje redke osebnosti. Mehek si bil v svojih čuvstvih, mehek v svojih besedah, mehek v vsem svojem početju. Mehkoba je bila Tvoja vrlina, mehkoba Tvoj čar, ki si ž njim namah osvojil vsakogar. Toda to ni bila kolebava mehkoba slabiča, ki ne ve, kaj hoče, bila je nežna mehkoba plemenitega moža, ki ne pozna žal besede. Vsi smo Te imeli radi! Kjer si se pojavil, si bil dobrodošel, kjer si se oglasil, si bil upoštevan, ljubili smo Te, cenili smo Te in spoštovali smo Te. Življenja Tvojega strma pot Ti sicer ni bila poslana samo s cvetjem, tudi trnja je bilo vmes, in koliko! Ali v eni točki vsaj Ti je bila usoda naklonjena, da v vsem svojem življenju nisi imel niti enega nasprotnika, kaj šele sovražnika. Kot angel miru si plaval med nami in Tvoji mehki besedi ni mogel nihče odoleti. Če za koga med nami, tako prav gotovo veljajo za Tebe besede velikega Prešerna, ki je zapisal svojemu prijatelju Andreju Smoletu v spomin:

»Boljga srca ni imela Ljubljana,
Kak si za srečo človeštva bil vžgan.«

V nešteto društvih, pri brezbrojnih prireditvah in ob najrazličnejših prilikah si se udejstvoval, vnet za vse lepo in blago, do skrajnosti požrtvovalen in naravnost do nemogočnosti nesebičen. Kot tak si se nam vtisnil v spomin in takega Te bomo nosili v svojih srcih. Kdor Ti bo postavljaj spomenik, naj nanj napiše samo dve besedi: »Zlato srce!« — in vse bo povedal.

Bil si dobri genij vse svoje okolice, ali najbolj si bil pa naš in najbolj pri srcu smo Ti bili mi — lovci. Spadal si med one oblagodarjene lovske tovariše, ki ne hodijo na lov zaradi plena, marveč v lovu iščejo večno lepoto stvarstva, neusahljivo poezijo prirode, nevenljiv čar planin, tiho romantiko temnozelenega gozda, tega najveličastnejšega hrama božjega. Pisani Jeterbenk, sanjavi Tehovec in prostrani Raskovec, to so bili Tvoji najdražji prijatelji. K njim si se zatekal, da se odpočiješ od dnevnega truda in znoja, da črpaš moči za pezo življenjskega boja in da najdeš lek svoji skeleči — rani.

Rani? Da, rani, pravim, srčni rani, za katero si bolehal, dragi Mate, celih 20 let, in ki je niso mogle izlečiti ne zdravilne rože Jeterbenka, ne romantika Tehovca, ne lirika Žleb. Nisi sicer tožil o tem, ali vedeli smo, kaj Te teži, kaj gloje Tvojega življenja korenine.

Pred dobrimi 20 leti si kot mladenič poln mladostnega ognja in poln idealov zahrepenel po domačem ognjišču in zasanjal o rodbinski sreči. Popeljal si pred oltar izvoljenko svojega srca, svojo blago Marjanco. Vse je bilo tako lepo urejeno, tako idilično izvedeno, prispel si bil na zenit svoje življenjske poti. Zavidali bi Te bili, če bi Ti ne bili tako iz dna srca te sreče privoščili. Toda prišlo je drugače, kakor si si bil zamislil! Da zopet govorim s Prešernom:

»Kratko sijale so zvezde prijazne,
v sanjah prijetnih Te zibal je up,
jezo si sreče občutil sovražne,
zgodaj okusil življenja si strup.«

Komaj dobrih osem mesecev neskaljene rodbinske sreče in že je priplaval nad Tvoj tihi dom angel smrti in dahnil svoj ledeni poljub na čelo Tvoje ljubljene Marjance. Utrnili sta se svetli zvezdi njenih oči, ki so se zaprle za vekov veke. Namesto bele zibelke so Ti prinesli v hišo črno krsto in odnesli v njej — Tvojo srečo. Usoda Ti je zasekala rano, ki se nikoli več ni zacelila. Kot »kragulj, ki kljuje srce od zore do mraka, od mraka do dne...« Te je ta rana razjedala vse življenje. Pozabiti je nisi mogel, ne na bojnih poljanah junaške Srbije, ne v zidanih kavernah ledene Tirolske. Okreval si pač od ran, ki Ti jih je dvakrat prizadejala sovražna krogla, ali ona stara rana, ki Ti jo je zasekala usoda, se ni nikoli več zacelila. Iskal si razvedrila v gospodarskem delu svojega ljubega posestevca v Ljubnem, kopal, sadil in zalival, ali Tvoje rane ni zalival nihče. Hiral si in usihal, kakor usiha cvetoče drevo, če mu je ostra sekira segla do korena. Končno si se zatekel na Golnik, kjer Te je rešila vsega nadaljnjega trpljenja »zadnja ljubica — bela smrt«.

Ko Te polagamo k večnemu počitku in se odigrava zadnji akt Tvoje pretresljive življenjske drame, mar je potem čudno, če nam ob Tvojem odprtem grobu rosi oko? Ob grobu, kjer bo trohnelo to zlato srce! Tam za sneženimi planinami pravkar zahaja solnce in pošilja poslednje svoje žarke baš na Tvoj grob kot v zadnji pozdrav Tebi, Mate — Ne moremo Ti več prožiti roke v slovo, dragi Mate, zato polagamo na Tvojo črno krsto zeleno vejico, naš simbol, kot naš zadnji — lovski pozdrav!

Spremembe v nemški lovski zakonodaji in literaturi

V zgodovini narodov imamo nešteto prilik videti, kako veliko vlogo igra lovstvo. Velike love so prirejali stari Grki, Rimljani in prav tako navdušeni lovci kakor Germani so bili tudi stari Slovani, dokler so bili še odvisni od tujih narodov. Z vsako večjo narodno ali državno prireditvijo v zvezi je bil tudi lov, ki se ga je udeležila najvišja gospoda. Navada, prirejati love zastopnikom tujih držav in diplomatom, se je obdržala do danes. Vprav pri takih prilikah se je večkrat sklenilo za državo prireditelj marsikaj koristnega. O takih diplomatskih lovih smo imeli priliko čitati in slišati tudi v preteklem letu po raznih delih sveta. Kot navdušen lovec je priredil tudi naš vladar imeniten lov svojemu drugu, bolgarskemu kralju Borisu, ob priliki poseta naše države. Zadnji diplomatski lov se je vršil že leta 1934. na Poljskem, na čast nemškemu diplomatom, ko je bila podpisana med omenjenima državama prijateljska pogodba. Ustrelili so več kapitalnih merjasev in celo nekaj risov.

Vprav to pa je tudi povod, da moderne države posvečajo tako veliko pažnjo lovu in kolikor pač mogoče, modernizirajo lovske zakone. V zadnjih letih so ustvarili nov lovski zakon v Franciji, v Češkoslovaški, moderen, skoraj bi rekel premoderen lovski zakon, ki se ga bodo le težko držali, so leta 1952. sklenili Italijani in upajmo, da v tekočem letu tudi mi doživimo spremembo lovskega zakona.

Zelo radikalni pri ustvarjanju lovskih zakonov so Nemci. O važnosti lova za državo, in sicer s prirodoslovnega, gospodarskega, socialnega, posebno pa narodno-vzgojnega stališča pa najbolje priča uvodni članek v nemškem lovskem listu, ki so mu vprav iz omenjenih interesov tudi spremenili ime.

Na naslovni strani nove revije »Deutsche Jagd« — Amtliches Ver kündigungsblatt des Landesverbandes der preußischen Jäger — (»Nemški lov« — uradno glasilo deželne zveze pruskih lovcev) je prilepljen rumen listek s tole vsebino: Naročniki der »Deutschen Jägerzeitung« (»Nemškega lovskega lista«) bodo odsihdob, na podlagi zakonskih sprememb v lovstvu, prejemale uradno glasilo »Deutsche Jagd« itd. Zakaj so spremenili naslov, kako Nemci lov pojmujejo in kakšne naloge imajo lovci, pa razvidimo iz že omenjenega uvodnega članka »An unsere Leser!« (Našim čitateljem!). — V pruskem ministrstvu je bil sklenjen dne 18. jan. 1954 nov lovski zakon. Le-to je za prusko kakor tudi za ostalo nemško lovstvo velik napredek. Izredno važen je ta zakon, v popolnem izvajanju za domačo prirodo in njeno ohranitev. Novi lovski zakon daje pruskim lovcem častne naloge, pri tem pa jim nareka resne dolžnosti.

V okviru zakona je prejelo založništvo I. Neumann v Neudammu od pokrovitelja nemškega lovstva, ministrskega predsednika H. Göringa, časten in važen nalog. izdajati za po zakonu obvezno lovsko zvezo pruskih lovcev posebno glasilo. To glasilo naj se imenuje »Deutsche Jagd« in mora izhajati tedensko. List mora biti po obsegu, vsebini in opremljenosti tak, da bo lahko vzgajal naše celokupno lovstvo v lovskopravičnem duhu. Doseči hočemo, da postanejo naši lovci, v smislu narodnosocialistične državne misli, pravi čuvarji skupnih državnih prirodnih zakladov.

Navodila za odgovorno delo vzgojevanja in vodstva lovcev bo dajalo vodstvo združenja. To združenje ima namen, uradno glasilo od 1. aprila 1954 poceniti in tako omogočiti, odnosno olajšati izobrazbo lovstva.

Nadalje čitamo, da vprav iz teh razlogov neha izhajati, kakor pred kratkim »Deutsche Forstzeitung«, tudi »Deutsche Jägerzeitung«, ki je izhajala več kakor 50 let.

V nadaljnjem prinaša prva številka tudi novi pruski lovski zakon.

Zadeva je za nas zanimiva z raznih stališč: Važno je, da so naši lovci obveščeni, da je nehal izhajati lovski list, ki so ga radi čitali naši lovci in iz njega črpali mnogo zanimivega in poučnega. Omenjeni list je bil, če ga primerjamo z drugimi lovskimi listi, posebno dobro urejevan, menda najbolje med vsemi sedaj izhajajočimi. Radovedni smo gotovo vsi, kako bo sedaj, ko postane uradno glasilo? Posebno važno je pa dejstvo, kakšen pomen pripisujejo nekateri narodi lovstvu in lovcem: Narod naj se povrne k večno lepi prirodi. — Kako dragoceni so za narod prirodni zakladi in lovci naj bodo tisti, ki jim je narekovano častno, a odgovorno delo, da čuvajo prirodne zaklade.

Ali se nam ne zdi potrebno, da se tudi mi nekoliko zamislimo v vse to!

Kje je več prirodnih zakladov kakor pri nas! Tuji lovci, ki prihajajo v naše kraje, se ne morejo načuditi našim prirodnim lepotam. Naš prijatelj dr. prof Zedtwitz, ki je tolikokrat posnel naše kraje in našo divjad ter vse to objavil v najrazličnejših revijah, mi je nekoč potožil, ko sva bila skupaj na lovu: »O kako lepo je tukaj pri vas, ko gospodari še po svoji volji mati priroda! V Nemčiji je široka nepregledna ravnina. Pokriva jo gozdič, kjer so prešeta vsa drevesa in skoraj kar postavljena v vrste. Premoderno gozdarstvo je iztrebilo podlesje, strogo gospodarstvo pa izkoristilo vse do zadnjega kotička, da skoraj ni več prostora za pravo prirodno življenje divjadi. Tam ni več pravega lovskega veselja. —s.

Joža Herfort

Srčna kultura

Nekaj suhoparnih dejstev

Dne 26. dec. 1955 so ustrelili na lovu med Hrušico in Štepanjo vasjo pri Ljubljani lisico, ki je imela nad medenico žičnato zanko, ki ji je prejedla kožo, se zadrgnila na hrbtni strani vse do kosti, na trebuhu vse do drobjja. Teči ni mogla, s težavo se je vlekla; strel jo je rešil nadaljnjih muk in bedne smrti. Štirinajst dni prej pa so v istem lovišču, v Molniku, ustrelili lisjaka, ki je imel na vratu zadrgnjeni dve zanki.

Smučarji so pred nedavnim pobili na svojih smučarskih pohodih srednjevelikega merjasca, nekaj dni prej nekje drugje divjo mačko, spet drugi so pobili sestradanega zajca.

Pod Krimom so prinesli lovcu srnjačka, ki je imel raztrgane prsi in sploh je bil poln ran, tako da je čez nekaj ur poginil. Tako so ga izdelali klateči se psi.

Časopisje z naslodo priobča take vesti, mi lovci pa molčimo in mirno gledamo, kako nam brezobzirni in divjaški smučarji uničujejo in skrunijo večno lepo prirodo. Kdaj ste videli pred petimi, šestimi leti, da bi križala

krimske gozdove ali tihi Kurašček sled smučí? Danes pa divjajo po svetih, deviških prirodnih tleh mlečezobi kričači z napol doraslimi frkljami. To so smučarji — skaze, ki gredo v hribe zato, da se tam izkriče. Uboga žival, ki se v visokem snegu ne more niti umakniti, še manj pa brani, jim pade v brezsrčen plen. Opisuj, opevaj prirodo, uči, vzgajaj, kakor hočeš in moreš, tvoj uspeh bo zasmeh. Skrajni čas je, da se zganemo enkrat mi, ki smo prizadeti, in zajezimo ta val, ki grozi uničiti na stotine gamsov po planinah in drugo, divjakom na smučeh dostopno divjad.

Kričeče reklame za smuške izlete nimajo niti najmanjše prošnje ali opomina, da, niti ne besede o čuvanju in varovanju naravnih lepot.

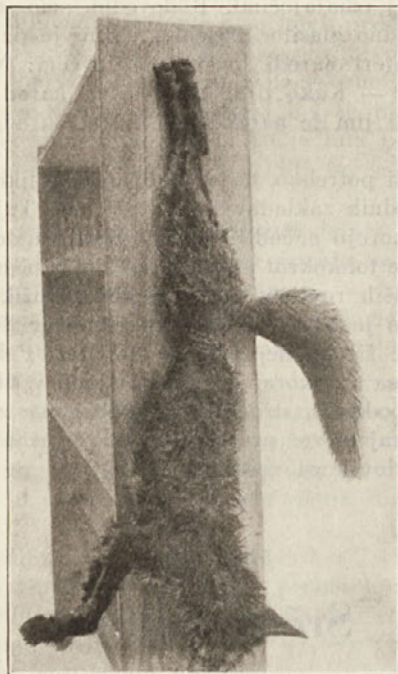

Foto Herfort

Lisica z zanko

Včasih je imela divjad pozimi mir, danes plaho bega pred drhaljo, drvečo na smučeh. Ne pojmutje me napačno; niso vsi graje vredni, toda mnogi, žal, premnogi. Iz ene nevarnosti beži divjad v drugo, iz enega prokletstva v drugo. Komaj se umakne zlim duhovom z ene strani, že pade v območje drugih: od smučarjev v zanke. Ni dovolj, da streljajo in love v pasti, še zanke nastavlja divji lovci. Ne bi se mi toliko gabili divji lovci, če bi samo streljali, toda zankarji so oni, zaradi katerih vre v meni žolč. Dvomim, da bi bil kdo tako brezsrčen, da bi še kdaj nastavi zanko, če je samo enkrat videl, kakšne peklenske muke trpi ujeta žival v zanki, preden pogine.

Zganimo se, da ne bo prepozno; zastavimo vse svoje sile, da zajezimo pogubonosno preteče divje sle raznih temnih elementov. To bodi naša sveta vojska.

Marec

Z marcem se precej oddahnemo, toda za divjad pa konec zime še ne pomeni konec nevarnosti. Sestradena divjad hlastno pade na ozelenjajoče trate in si nabaše zgrbančeni želodec, ki je bil navajen le skromne, po večini suhe hrane, s prvim cvetjem. Posebno srnjad kaj rada uživa cvetje pomladanskega žefrana kakor tudi teloh, lapuh in slično. Le-to je povod, da dobi hudo drisko, ki se v večini primerih konča s smrtjo. Dve tretjini poginule srnjadi odpade na pomlad. Kako temu odpomoči? Kdor je pozimi dobro krmil in obdržal divjad v dobrem stanju, ta jo je že obvaroval tudi pred pomladansko nevarnostjo. Neobhodno potrebno je, da so urejene slanice. Vprav sol mnogo pripomore k lažji prebavi in obvaruje srnjad nevarne driske.

V marcu so že v jazbinah in lisičinah mladi jazbeci in vidre. Nečloveško je takrat nastavljeni pasti ali streljati stare. Mladiči morajo v takih primerih poginiti od gladu.

Marca meseca se prične selitev ptic. Prav zanimiv je lov na razne vrste divjih rac, izvzemši velikih, katerih lovljenje se konča prvega marca. Tudi kljunači nas obiščejo marca. V nekaterih krajih se pojavijo prav številno. Ker so pa baje že mnoge samice oplojene med selitvijo, zaradi tega kljunačev ne streljamo tako pogosto kakor jeseni, marveč jih pozdravimo na večernih poletih, kjer si odstrelimo enega ali dva dolgokljuna za spomin na pomladanske večere. V zgodnji pomladi prilete k nam tudi redke ujede. Marec je ugoden mesec za lov z uharico.

Najvažnejše delo za lovca v marcu pa je izpuščanje poljske perjadi in zajcev. Ko odleze sneg, moramo spustiti jerebice, ki smo jih imeli čez zimo ujete in shranjene v varnih prostorih. Čim bolj se prebuja природа, tem bolj postaja nemiren ptičji rod. Petelini poljskih jerebic se pričnejo pretepati in se celo pobijejo medsebojno, če jih ne ločimo, odnosno izpustimo pravčasno. Jerebice spuščamo v parih, dočim pride pri fazanih na enega samca do pet samic. Tako razmerje je dopustno tudi pri zajcih. Seveda je pa priporočljivo število samic na enega samca nekoliko znižati. Važno je vedeti, kako fazane spuščamo, da se družina ne razcepi, da samec ne odleti od samic. Vprav zaradi tega spuščamo fazane v mraku. Če jih spustimo podnevi, moramo postaviti odprt kurnik v gosto grmičevje, da se fazani ne dvignejo, marveč tečejo po tleh v goščave. Nekateri naredo pred kurniki iz vej umetne, predorom podobne hodnike. Dobro je, če nasujemo v grmičevje, kjer smo izpustili fazane, koruze, da se fazani privadijo.

Za razvedrilo

Inž. Vojko Koprivnik

Jelenovo maščevanje

Nad gozdnato našo Belo Krajino se je v prvem svitu delal dan. Blesteča tanka črta je kakor rez na obzorju ločila zvezdnato noč nebá od globokih temin po zemlji. Biló je rane jeseni.

Gospod Lovro, mlad tovarnar je šel prvič na jelena. Preko zložnih slemen ga je peljala pot v tiste črne lesove, ki se nepretrgoma vrsté doli na Hrvaško in preko Like do pragozdov ponosne Bosne. Spremljal ga je logar Matevž, starček, ki je zaradi svoje težke naduhe komaj sledil mlademu gospodarju in vid mu je tudi že pešal.

Iz velikih daljav je bilo že slišati včasih tisto zamolklo in votlo hropenje, ki jeseni tako žlahtno zveni skozi goščave jelenjih lovišč.

Gospod Lovro pogleda Matevža, ali on odkima brezbrizno. »Niso naši. Naši so bliže.« Nato postane in izvleče pipo iz ust: »Samo ne oglašajo se, mrcine. Ne vem, kaj jim je.«

Nato sta nadaljevala pot, polagoma in mirno... škornji so se jima bili zmočili od prve slane. Če je zapihal jug, so se jima usule kapljice trdo po klobukih. Obdajal ju je še gost mrak.

»Matevž,« vpraša spotoma gospod Lovro, »imaš li tudi katerega kapitalnega tam zdolaj?«

Matevž se okrene in iz njegovih drobnih, od gostih obrvi zasenčenih oči, je zablisnilo. Siva brada se mu je upognila na prsih in stara glava je pokimala: »Da se nama le hoče pokazati, gospod!« In vtaknil je pipo med zobé.

»Dvajseterec! Ustrašili se ga boste.«

»No, no!« odvrne gospod Lovro. »Tako hudo pa menda le ne bo!«

»Boste že videli, kolikšen je,« nadaljuje neustrašeno Matevž in oči so se mu iskrile. Obrnil se je.

»Samo je trmast, rogovilež,« je mrmral v žolte brke in pipo, ko je nadaljeval pot. »Star je že, pa mu se ne trobi več prav.«

V tem zadoni globok glas iz globeli, nedaleč od jase, ki je bila staro, znano plemenišče jelenov slehernó zlato jesen.

»Ta pa utegne biti,« se ozre Matevž, »zdaj le oprezno, gospod.« Krenil je po stezi na desno in stopil naprej, da pokaže pot v dolino.

Nekoliko sežnjev sta se spustila in logar je vrgel površnik na štor ter pomignil gospodu, da je sedel. Sam se je prislonil ob borovo deblo.

Skozi goščo debel in vej, kopriv in robidja je bila videti le siva megla, ki je ležala zunaj po travniku tiha in nepremična. Sicer ničesar... Ko sta tako pritajeno čepela v zatišju, se je slišalo tajinstveno življenje tam z livade. Zdaj peketanje par-

Močno rogovje jelena, ki ga je ustrelil lansko jesen industrijalec g. Aleksander Folhi na Gorenjskem v lovišču dr. Borna

kljev košut, zdaj rogoviljenje jelenov, krepko udarjanje roga ob rog, pa zopet tišina. Brez dvoma, jelenjad je bila tu.

Od onstran jase, iz gošče je zabučalo.

Matevž zmaje z glavo. »Še ni pravi. Ta je le slabič.« In oba sta zopet ostro strmela v topo svetlobo sive megle v jasi.

In znova zatrobi... Gospod Lovro se spogleda z logarjem. »Ni ne pravi!« odkima mirno Matevž.

Gospodu Lovretu pa je le razburjalo živce. Roka na puški, ki mu je ležala čez kolena, se mu je bila vsa spotila. Bližina

jelenjadi, v somraku in megli zakrite, je slehernemu lovcu vendarle nekaj posebnega. Kaj šele, ko prvič čaka v zasedi.

V tem pokaže Matevž s pipo po strani po tleh. Vsenaokoli je bilo prevrnjeno kamenje in razdrapana ruša. »Nocoj je pa medved brskal tod.« In obesil je pipo zopet v usta. »Tako si išče žuželk.«

In zopet je bilo vse tiho. Iz globine megla tajinstven šelest. V tesnem lesovju je včasih zaklical skovir. Prve sinice so se oglašale. Jutrnji veter je sveže šumel po vrhovju.

Gospoda Lovreta je spreletavalo. Po golih kolenih se mu je delala kurja polt. Nekoliko ga je zeblo, nekoliko pa ga je vznemirjalo napeto pričakovanje.

Tedaj je v jasi nenadoma zatrobilo. Dva jelena hkrati, kar namah. In bliže nego poprej. Eden izmed glasov je bil posebno globok in mogočen.

Oba lovca je presunilo. Srce je utripalo. Poslušala sta pozorno. Rukanje. Vedno bliže, vedno razločnejše. Zdaj izmenoma. Čim je prenehal prvi, je zarukal drugi. Nato hud klopot rogovja. Trd spopad. Udar za udarcem. In znova mir in tišina. V tem topôt težkih parkljev, naravnost v smeri proti zasedi...

Gospod Lovro je privzdignil vznemirjen risanico... Streljaj od njiju je lomastil jelen godrnjaje skozi gozd. Grudi so orale grmovje.

»Ta je zgrešil zelnik,« je hudomušno črhnil Matevž. In z zelo modrim pogledom dostavil: »Stari si pač ne dá hoditi v pravico.«

Obema je bilo jasno, da je glavni jelen še ostal na plani in da je le tekmeča srečno prepodil.

»Tega nočeva,« odmahne Matevž. »To so mladi nezrelci,« nadaljuje šepetaje, »saj jih je več, ki mu hodijo štrečno mešat, staremu gospodarju. Seveda pridejo tudi na račun. Košute so pač košute.«

Gospodu Lovretu se je v nasmehu nakremžil obraz in Matevž je dostavil: »Ali le kradoma. Midva pa čakava gospodarja!«

Polagoma se je začela zibati megla, zgostila se je v dolge valujoče proge ter se iztezala kakor s prsti čez temne vrhove smrek. Nizko nad travami se je čistil zrak in prečiščeval vedno više, tako da se je skoraj skozi bohotno koprivje pokazala zdolaj na livadi čreda jelenjadi. Napeto sta oba lovca gledala po tihih, ličnih živalih, kako so se zaupno in brezskrbno pasle po zeleni trati. Včasih je katera izmed košut dvignila glavo, se razgledovala po daljavi z velikimi očmi, strigla z uhlji, odganjala z njimi sitne muhe, nato pa zopet spustila glavo v travo ter se mirno prestopala dalje za pašo, ne da bi slutila nevarnost...

Veter je pihal dobro, v obraz, in lovca sta čakala. Jelena ni bilo videti. Zgolj košute. Že so prvi solnčni žarki ožarili vrhove smrek, po katera bukva je kakor v zlatu zažarela v jesenskem listju, in belo je bieščalo steblo breze iz temnega ozadja... Kopneča slana je kapljala z vejevja.

»Da poskusimo rog?« vpraša gospod Lovro.

»Dobro,« prikima nekoliko prisiljeno Matevž, ki zavoljo nade ne kaj rad trobil. Ali bil je že toliko spočit, da je zmožgel potrebno sapo. Pipo je prislonil ob panj, obrisal z laktom po brkih in trikrat zasukal školjko, dokler se mu ni dobro prilegla na usta... Votlo je zabučalo preko plane. Spočetka rahlo, pozneje močnejše. V krdelu košut so se hipoma dvignile vse glave. Vse oči in vsi uhlji so štrleli nepremično, semkaj proti zatišju obrnjeni. Po črnih, vlažnih nosnicah so bežale iskre.

Lovca sta čakala negibna in pričakovala, kaj bo.

Ali jelena ni bilo. Ne videti ne čuti. Nič odziva, kakor da ga danes nalašč ni pri čredi.

Matevž je pogledal in skomignil z rameni: »Kaj hočeva? Morava še enkrat!«

Gospod Lovro prikima in iz školjke zadoni nekoliko silneje kakor poprej, večje ponarejen zamolkli glas.

Matevž še ni odstavil školjke, ko se je z leve strani, na dobrih dve sto korakov, izza temnega grma pokazal velik jelen. V solncu so sijale rjaste dlačice oprsja. Orjaško rogovje mu je stalo ošabno na čelu. Paša... Oba sta vedela, pred njima stoji gospodar tega plemenišča. Ponosen in veličasten.

Oči so mu bile ostro usmerjene v stran, odkoder ga je bilo primamilo rukanje.

Rogovje se je zazibalo, belo so zableščale osti čašaste krone in kraljevski pojav je stopil oblastno na zeleno plano. Vsak korak odmerjen, samozavesten in dostojanstven...

Jelen obstane. Velika rjava uhlja se obračata proti sumljivemu zatišju. Oči streljajo in pretijo. Hipoma se mu zlekne iztegnjeni vrat, rogovje se položi vznak, vzdolž doli po hrbtu, in iz polnih prs zagrmi globoko rukanje, da se vsa šuma strese. V divjih sunkih, izzivalno proti skrivališču je ponavljal svoj gromki glas, da mu je debela megla iz votlega žrela ovila vso glavo... Nejevoljno se je prestopal, srdito je teptala noga ob tla. Oko pa mu je nepremično strmelo in bulilo v zatišje, odkoder sta vabila lovca...

Gospod Lovro je ves drhtel. Lovska strast in lepota prizora sta ga s tako silo prevzela, da ni mogel streljati. V grlu mu je utripalo srce. Komaj je dihal.

Matevž ga je podregnil: »Ustrelite, gospod!«

Ali gospod Lovro se ni zganil. Kakor prikovan je zrl tja v jelena, od jutrnjega solnca ožarjenega, v boj korakajočega.

Matevž zopet pocuka za rokav. »Gospod, ustrelite nó!«

Ali gospod Lovro je stal kakor zamaknjen. Njegove oči se niso mogle odtrgati od divnega prizora in v rokah ni imel moči, da bi bil privzdignil cev. Rjavi orjak je stal tam v jasi tako imenitno in veličastno, da je pomislil, če bi imel samo še bel križ vrh čela, bi bil jelen prav onega zaščitnika zelene bratovščine, ki je spreobrnil lovca v svetnika, svetega Huberta, svetega Evstahija.

Matevž si vsega tega seveda ni mogel tolmačiti. Čemu to obotavljanje in zavlačevanje? Skoraj smešno se mu je zdelo to neodločno oklevanje. Zakaj sva odrinila dve uri pred zoro? Sva zaman čepela poldrugo uro v zasedi in prezebala? Kaj je mojemu gospodu? In skoraj ga je prijela jeza, da je nestrpnost zašepetal gospodu:

»Kaj pa odlašate? Saj bo izmaknil, če naju dobi v nos.«

To je streznilo gospoda Lovreta. Nič ni zameril Matevžu. Dvignil je puško in prilonil ob deblo. Počil je strel.

Čreda košut, na mah vsa zbegana, ne vedoč odkod je počilo, se je skokoma razpršila in križema razbežala po livadi ter izginila v goščavah.

A jelen stoji... Trd, nepremičen, kakor vkopan. Malo je razkrečil prednji nogi. Sicer brez vsakega giba.

Matevž seže brzo po daljnogledu.

»Naj ponovim?« je vprašal ves razburjen gospod Lovro.

»Ni treba!« je odmahnil logar in motril skozi kukalo.

»Zadet je, dobro zadet! Vidim curek krvi... S pravega mesta.«

V tem se je začelo gibati mogočno rogovje... Še enkrat se je mukoma dvignila glava, kakor da bi hotela zatrobiti. Trudoma in krčevito sta se uprli sprednji nogi v zemljo. Jelen je zahropel, da se je kri v sunku razškropila po zeleni travi... Tolsta žival se je jela majati, zazibala se je in trdo kot klada zrušila v trato...

Podrl ga je.

Lovca sta stopila iz zasede in razmeroma mirno odkorakala v jaso. Živčna napetost ju je bila minula.

Ko sta pristopila, ni bilo nič več življenja v njem. Ozek trak krvi je curljal iz majhne rane na plečih po jelenovem truplu. Oči pol zaprte, globoko vrezane solznice pod njimi... Bleščeče rjav in velik je ležal jelen v solnčni livadi... Rogovje je kot suh grm štrelelo kvišku...

»To je strel!« se je odkril stari Matevž in na rdeče čelo so se mu usuli beli lasje. »Kak lep dvajseterak!« Dvignil je z naporom težko rogovje. Belo so se zasvetile osti izbrušenih parožcev... In Matevž je skočil v stran po vejico.

Gospod Lovro pa je stal ponosen in resen pred svojim plenom. Glavo pokonci, risanico ob strani...

In vendar mu je skoraj z grenkobo kanilo v dušo, ko je Matevž brezčutno namakal hrastovo vejico v puhteci krvi podrtega orjaka... Ko so se obračali listi v rdeči lokvi, se mu je napolnilo srce z neznano bridkostjo... Jelen, dvajseterak! Še v smrti ponosen in žlahten in plemenit. In klonila mu je glava. V tem mu je obstal pogled vrhu puškine cevi, na drobni, črni odprtini. Kakor uganka mu je hodilo po mislih: »Kaj ga je iztrgalo iz livade zelene, iz črede košut? Kaj iz tihe samote visokih goščav? —« In glava mu je klonila še nižje...

Matevž je pogledal po gospodarju in ko ga je videl tako zamišljenega, je izpregovoril suhotno: »Dosti je vasoval v tej svatovski jasi.«

Ali gospoda Lovreta je zbolel ta prosti glas, ta trda beseda. Skoraj razžalila ga je. Malone razdraženo je zavrnil logarja: »Hajdimo!« — nato se je obrnil in urno krenil proti domu.

Starček Matevž je moral napeti vse sile, da ga je zasopel dohitel z namočeno hrastovo vejico. (Nadaljujemo.)

Iz lovskega oprtnika

Zeleni križ.

V počastitev spomina društvenega člana g. Josipa Malenška sta poklonila po 250 Din (skupaj 500 Din) v prid »Zelenega križa« Društvo ostrostrelcev v Ljubljani in Prvi strelski klub iz leta 1820.

Odbor lovskega plesa v Laškem je poslal v prid »Zelenega križa« od čistega dobička znesek 250 Din. Isto najstore vsi odbori sličnih prirediteljev.

Blagajnik.

Lovske karte in takse.

Leta 1935. je bilo vsega skupaj izdanih 4534 lovskih kart (l. 1932. pa le 3759). Državnih lovskih kart za lovske gospodarje (lastnike samosvojih in zakupnike občinskih lovišč ter njihovih gostov) je bilo oddanih 5347 (l. 1932. le 2990 komadov). Za te karte se je l. 1933. pobralo 112.505 Din državne kolkovne takse (l. 1932. pa 101.600 Din).

Zapriseženim lovskim organom je bilo l. 1933. izdanih 1114 lovskih kart (l. 1932. samo 694 komadov).

Državni gozdarski nameščenci so prejeli l. 1933. 68 lovskih kart (l. 1932. pa 55). 5 komadov se je izgotovilo konzularnim organom brezplačno.

Banovinske takse na lovske karte se je pobralo v koled. l. 1933. 535.000 Din (l. 1932. pa 505.120 Din).

Ker se je pričela koncem leta 1932. ostrejša kontrola nad lovci, je bilo število lovskih kart l. 1933. mnogo večje nego l. 1932. Inž. A. š.

Zapriseženi lovski čuvaji; izkaznice in legitimacije.

Na neko konkretno vprašanje obveščamo vse prizadete, da bodo lovski in gozdni čuvaji prejeli nove izkaznice in legitimacije od pristojnih sreskih načelnikov. Inž. A. š.

Kmetsko gozdarstvo.

Ljubljanska podružnica JSU v Ljubljani je izdala koncem lanskega leta

za naše kraje zelo potrebno knjižico »Kmetsko gozdarstvo«. Spisal jo je strokovnjak inž. Jože Miklavžič, šum. pristav v Murski Soboti. Tako knjigo smo že dolgo pogrešali. Pisec pripoveduje in poučuje na prav poljuden način življenje gozda, kako raste, kako drevo živi in kako živi družba dreves.

Kmet, pa bodisi kot gospodar ali kot lovec, hodi po gozdu z zaprtimi očmi. Kot prvi gleda le to, kar je v njegovem gozdu, in sicer samo to, kar je prejel bržčas od očeta. Ne zna si pa pomagati, da bi to izboljšal in tudi tega ne ve, kako bi gozd dobro izkoristil. Kot lovec gleda le za divjadjo, vse drugo pa prezre. Kdor je pa prečital omenjeno, devetdeset strani obsegajočo knjižico, pa bodisi kmet posestnik ali samo lovec, bo gledal gozd z drugega stališča.

Kako malo je pri nas ljudi, ki bi vedeli, da v Dravski banovini pokrivajo gozdovi 700.000 ha zemlje. Kako važno je vedeti, da pripada 480.000 ha gozdov našim kmetom. Popolnoma pravilno pravi pisec v uvodu, da je podlaga vsake naše kmetije gozd. Nu, in če hočemo, da je le-ta podlaga trdna, moramo zopet ž njo pravilno postopati. Vprav zaradi tega pa je tako zelo važna knjižica za našega kmeta. Že k splošni izobrazbi spada, da vemo, iz česa sestoji drevo in kakšne funkcije imajo posamezni deli.

V drugem poglavju čitamo: Pomen in važnost gozdov, v tretjem o nevarnosti gozdov. Četrto poglavje obravnava: Oskrbovanje in izkoriščanje kmetskega gozda.

Za izpopolnitev knjižice je še troje nadaljnjih poglavij, in sicer izvlečki iz najvažnejših zakonov o gozdarstvu, sedem naglavnih grehov nad kmetskim gozdom in h koncu še: O državnem nadzorovanju gozdov. Knjigo »Kmetsko gozdarstvo« dobite v vseh knjigarnah in stane 8 Din.

Laboratorij V. Herforta,
kr. dvornega preparatorja:

Droplja hubara. Afriška droplja.

Jako redka ptica je bila ustreljena na Ježici pri Ljubljani. V lovišču g. Žiliča je čuvaj dne 17. novembra l. l. ustrelil neke vrste dropljo. Velika je kakor srednje velik puran, rjavorumenega, črno črtkastega perja po hrbtu, perutih in repu; prsi in glava so zamazano rumenkasto sivobele barve; na temenu in ob vratu ima črne čope, levo in desno na prsih pa dolga mahedrava peresa v obliki ovratnice. Je to hubara (otis [houbara] macqueeni, Gray, die Kragentrappe), posebne vrste droplja, ki živi v Afriki in le jako poredkem zaide v Evropo. Kirgizi jo imenujejo droplja kljusaca, morebiti zato, ker se v teku ziblje kakor velblod ali slon, ki — kakor znano — kljusata.

Ustreljena ptica je 720 mm dolga; peruti merijo 395 mm, rep 200, krak 115 in kljun 55; oči so rjavorumene, kljun škrljaste barve; raztelesenje je pokazalo, da je samec. Nagačena hubara je v zasebni lasti g. B. Žiliča.

Ker spada sedaj kot nov član v seznam naših najredkejših ptic, naj navedem še dva jako redka ptiča, ki spadata zraven. Prvi je severni tupik (marmon arcticus, Lund); ustreljena sta bila dva komada, in sicer dne 22. avgusta 1927; eden je padel pri Plitvičkih jezerih, drugi pri Senju v Hrv. Primorju. Uplenila sta jih dr. I. Tavčar ter čl. konzul dr. Resl. Sedaj sta v ljubljanskem muzeju. Druga redkost je ropna čigra (sterna tsche-grava, Raub-Seeschwalbe), ki jo je ustrelil 5. aprila 1929 na Vevčah gosp. Frančič in je sedaj last g. Lipa.

Petje jerebov pozimi.

Kakor sem že omenil v januarški številki, in sicer v črtici »Novoletna idila«, sem slišal prvič peti jereba v l. 1934. že prvega januarja, popoldne ob treh. Bil je to lep, precej mrzel dan. Moj mali prijatelj, vesten opazovalec jerebov, je slišal peti jereba 15.

in 25. januarja, obakrat okoli 7 zjutraj. Prvi omenjeni dan je bil menda najbolj mrzel v januarju. Živo srebro je stalo visoko v cevki barometra, toda še tisto popoldne je pričelo padati; prihodnji dan pa je snežilo. 25. januar je bil bolj mehek, se je pa tudi že pričelo vreme nekoliko kisati. — Z Dolenskega sem zvedel, da je prvo nedeljo v decembru pel jereb v bližini Ortneka, v najhujšem snežnem metežu.

—r.

Kakšni jerebi prihajajo na klic v avgustu mesecu.

Začetkom jerebje sezone sem ustrelil v škofjeloški okolici 5 gozdnih jerebov. Našel sem vse le posamezne in popolnoma dorastle po teži; ker so bili sami in so dobro peli, sklepam, da so bili vsi starci. Jereb, ustreljen 29. VIII., je tehtal 410 g, 30. VIII. 430 g, 31. VIII. 400 g, 1. IX. 400 g, 3. IX. 465 g. Vsi so prišli po tleh. Trije so bili našopirjeni, dva pa sta prilezla tiho in mirno. Večina je imela le naznačen črn podbradek.

Jože Koman.

I. Šašelj:

Ornitološki zapiski

za št. Lovrenc ob Temenici na Dol.
in njegovo okolico za leto 1935.

Ker je bila zima l. 1935. precej mila, kakor tudi spomlad, z nekaterimi izjemami, posebno v zadnji tretjini aprila, še dosti ugodna, so se vrstile nekatere ptice selivke k nam primeroma dosti zgodaj. Med selivkami, ki se vračajo k nam prve, so škorcji, prvi znanilci bližajoče se spomladi. Prve sem videl letos že 2. marca, in sicer v Novem mestu, zvečer, ko sem čakal na vlak. Tedaj je preletela kolodvorsko streho jata okoli 80—100 škorcev. Drugi dan, 3. marca, pa so videli tudi pri nas že, in sicer na Veliki Loki, prvih 6 škorcev. Gotovo pa so se bili pri nas že prej pojavili, le da jih nisem opazil, in sicer že februarja, ko smo imeli prvih 10 dni februarja tako izredno lepo in ugodno vreme. V Belo Krajino se vračajo nekatera leta ob ugodnem vre-

menu že koncem januarja, ali pa v začetku februarja. Kasneje sem videl letos večkrat škorce, toliko, kakor še nobeno leto v zadnjih desetih letih. 18. marca jih je letelo 12—15 nad Martinjo vasjo. Da jih je bilo vprav letos toliko, mislim, da bo vzrok v tem, ker je bilo letos hroščevo leto in so imeli ob času gnezditve za mladiče obilo hrane. Saj je znano, da so škorci največji uničevalci hroščev, kar vem tudi iz lastne skušnje iz Bele Krajine. Pred kakimi 20 leti je gneznil par škorcev v starem orehu, nasproti župnišča. In tu sem videl, kako sta nosila stara ves dan, neprenehoma, mladičem v gnezdo hrošče. Ostali so pa letos škorci tudi nenavadno dolgo pri nas, kakor še ne pomnim. 1. novembra jih je letelo kakih 15 nad Martinjo vasjo, 2. novembra 50—40 nad št. Lovrencem, 4. novembra zopet 15—20 prav tam. 9. novembra sem jih opazil 50—60, ki so letali okoli Velikega Gabra. Zadnje jato, 80—100, pa sem videl 15. novembra nad št. Lovrencem. Da so se letos tako nenavadno dolgo pri nas mudili, bo po mojem mnenju vzrok v tem, ker smo imeli prav lepo, ugodno in kopno jesen, in so našli zaradi nje po naših poljih, njivah in travnikih še obilno hrane.

Tudi kukavica se je vrnila letos primeroma zgodaj. Prvo so slišali v naši okolici 4. aprila v Sajenicah, 11. pa v Marčjem dolu. Nenavadno dolgo je ostala letos kukavica pri nas. Slišali so jo še 19. julija na Veliki Loki, 20. pod Martinjo vasjo. Neki posestnik z Muhobrana pa mi je zatrdil, da jo je slišal v hosti pod Martinjo vasjo celo še par dni pred sv. Jakobom, torej okoli 22. jul. Potrdil mi je, da ni verjel, da sliši res kukavico, ker je ni slišal še nikdar tako pozno, a se je nazadnje, ko je delj časa kukala, vendar prepričal, da se ne moti.

Prav zgodaj so se pojavile letos pri nas tudi postovke. Prvi dve so videli že 19. marca nad Vel. Vidmom in dve tudi na Vel. Loki isti dan. Jaz pa sem opazil prvi dve 3. aprila nad Mar-

tinjo vasjo, drugi dan pa prav tam tri. Letos je bilo pri nas tako koristnih ptic obilo. Tako so pravili, da sta bila lani na Korenitki na cerkvi in njenem zvoniku samo dva para, a letos kar šest. 28. aprila sem jih videl v Stehanji vasi 5. Tam gnezdi na cerkvi in zvoniku navadno po 3—4 pare postovk. 29. aprila in 1. maja je letelo nad št. Lovrencem 7, nad gradom na Mali Loki pa 20 postovk. 3. maja pa zopet 10 nad št. Lovrencem. Zadnje pa so videli 2. in 6. avgusta na Mali Loki.

Primeroma pozno pa so se letos vrnile k nam lastovke. Ko jih vidimo druga leta navadno 24. marca, ali pa tudi že kake dni prej, smo letos opazili prve šele 6. aprila. Teh tako ljubkih in koristnih ptic je pri nas in okoli nas vsako leto manj, in če se bo njihovo število vsako leto tako manjšalo kakor zadnja leta, jih, vsaj pri nas, kmalu ne bomo več poznali. Ko sem jih opazoval pred kakimi 8—10 leti cele jate, ki so se spreletavale po Temeniški dolini, ali pa posedale po brzozavnih žicah ob železnici, jih vidim danes samo še posamezne, po 1, 2, 8—10, malokdaj več, pa še od teh včasih po ves teden nobene. Nekdaj so tudi obilno gnezdile po vseh naših vaseh, po nekaterih hišah so imeli tudi po več gnezd, a danes so njih gnezda prav redka. Največ jih gnezdi še na Veliki Loki, četudi v primeri z nekdanj prav malo. Najnavedem tu, kdaj sem jih videl po več skupaj. 17. aprila jih je letelo 6 nad Martinjo vasjo, 2. maja 6—8 nad Malo Loko, 11. maja je letela jata kakih 80 do 100 po travnikih pod Vrhovim. 6. in 9. avgusta je letelo na Temeniško dolino kakih 15. 3. septembra pa je videl nekdo, kakor mi je zatrjeval, večjo jato lastovk, ki je letela nad Temenico, in v kateri je bilo, kakor je trdil prav za gotovo, da je dobro videl, 7 belih lastovk. 25. septembra je letelo med silnim deževjem kakih 8—10 lastovk nad št. Lovrencem. To so bile zadnje, ki sem jih opazil letos pri nas. Gospod gvardijan p. Ciprijan Na-

past, ki mi je poslal o pomladanski selitvi poročilo, mi je pisal tudi o jesenski selitvi lastovk v novomeški okolici tole: Dne 13. oktobra popoldne ob 2 je priletela jata lastovk, kakih 40 do 50, na naš samostanski vrt in je obletavala samostan. Bržčas so bile kakšne zaostale, ki so se odpočile, ali pa jih je deževno vreme odkod prepodilo. Prenočile so na obrobkih zvonika in so 14. oktobra odletele.

2. marca so videli prvi dve pastirici na Dolgi njivi.

9. marca sem videl čopasto sinico, ki se vidi pri nas prav redkokrat, v hosti nad št. Lovrencem. Tudi kesneje sem jo opazil vprav tam še večkrat, 7. aprila pa dve. Bil je par, ki je gnezdil, kolikor sem opazil, v duplu stare jablane ob cesti od št. Lovrenca proti Martinji vasi. Videl sem jo še tudi 30. aprila in 3. maja.

29. marca sem videl dve gozdni sinici, ki se pri nas tudi redko kdaj opazijo, v hosti nad Vel. Vidmom, 24. aprila pa eno v hosti nad št. Lovrencem.

15. aprila sem slišal v št. Lovrencu prvega grilčka.

Divje golobe sem videl a) navadne: 8. marca jih je letela nad Marčjim dolom velika jata. 16. marca sem jih slišal v hosti pod Martinjo vasjo. 2. in 5. aprila, 8. maja in 11. junija sem videl po dva, ki sta letela nad št. Lovrencem in Muhobranom. 15. junija sta letela dva nad Vel. Vidmom, 26. avgusta štirje nad Martinjo vasjo, 17. septembra dva nad Stehanjo vasjo, 9. oktobra je letela jata 40—50 nad Temeniško dolino, 20. okt. sem videl zadnjega, ki je letel nad Martinjo vasjo. b) velike golobe: 29. marca sem videl dva v hosti proti Vel. Vidmu, 7. aprila enega na njivi pod Muhobranom, 1. septembra dva prav tam.

2. maja sem slišal prvič kobilarja.

18. aprila sem videl v grmovju nad Vel. Vidmom modro taščico, 25. aprila v grmu pod Muhobranom, 28. aprila v grmu pod Stehanjo vasjo, 29.

avgusta in 20. septembra sem videl po eno na strehi zaplaške cerkve, 28. oktobra sem videl tri na zaplaški cerkvi, štiri pa na Čatežu.

Prvo prepelico sem slišal 7. maja na njivi pod Vel. Vidmom, v sosednji šentvidski župniji pa so slišali prvo, kakor je pisal »Lovec« str. 176., 25. aprila. Kasneje sem jih še slišal: 2. junija v Praprečah, 26. junija pod Martinjo vasjo, 29. junija v Praprečah, 25. julija v Martinji vasi in 26. julija pod Korenitko in Martinjo vasjo. Do zdaj še nisem nobeno leto slišal prepelico tako malokrat, kakor letos. Isto so mi potrdili tudi drugi ljudje.

Jerebice pa sem videl a) poljske: 2. junija dve pod Muhobranom, 28. septembra pa so jih videli enajst na njivi nad Malo Loko. — b) hostne: 15. aprila eno nad Krtino, 16. junija in 3. avgusta po eno v hosti nad št. Lovrencem, 5. septembra eno v hosti pod Korenitko, 14. oktobra eno v hosti pod Zaplazom.

16. marca sem videl in slišal prvi dve konopljenki v hosti nad št. Lovrencem.

11. aprila sem slišal in videl prvega čička v hosti nad št. Lovrencem, 12. aprila pa dva ravno tam.

25. febr. sem videl jato dleskov, kakih 15—20, ki so leteli nad drevjem v hosti od št. Lovrenca proti Martinji vasi, 27. marca pa vprav tam okoli 15. Teh ptičev v tukajšnji okolici še nisem opazil.

30. julija sem videl pod Korenitko velikega srakoperja, ki so pri nas prav redki.

Sivih čapelj sem opazil letos prav malo. Po ena je letela 6. apr. od Prapreč proti Vel. Loki, 5. avg. nad št. Lovrencem proti Praprečam, 3. sept. nad št. Lovrencem proti Mali Loki.

Štorkljo so opazovali od 18. do 25. avg., kako je hodila vsak dan po travnikih ob Temenici in si iskala hrane.

28. nov. sem videl na Krtini vodomca, ki je letel nad Temenico.

Teh ptičev že nisem videl nobenega menda od l. 1929., četudi sem jih opazoval prej večkrat ob Temenici.

Lovska predavanja podružnice SLD v Ljubljani.

Dne 5. marca predava g. mr. ph. Bakarčič v gostilni g. Stepiča v Šiški o lovskem orožju in municiji. To je deseto predavanje letošnjega cikla. Ako se hosta vršili še ostali dve predavanji, ki sta na programu, še v tej sezoni, ali na jesen, bo sklepal novi upravni odbor podružnice in obvestil člane na do sedaj običajni način v dnevnem časopisju.

O dehorju.

Že več let sem imel priliko opazovati dehorja, ki si je uredil pod podom našega kurnika udoben stan, v katerem zlasti pozimi stalno domuje. Zanimivo je dejstvo, da zginejo v par dneh po njegovi vselitvi v bližnji okolici vse miši in podgane, ki jih sicer nikjer ne manjka. To je pa tudi edina korist od te roparice. V veliki meri prevladuje škoda, ki jo povzroča. Posebno huda je na dehorja naša služkinja. Takoj ko zasliši kuro kokodakati, mora hiteti v kurnik po jajce, sicer je že gnezdo prazno. Piščeta mora zvečer skrbno zapirati v prostor nad kurnikom, ki ne sme imeti nikake odprtine. Zgodilo se je že ponovno, da je ležalo zjutraj eno ali kar po par piščet na tleh s pregriznjenim tilnikom.

Dehorja je treba torej ali pregnati ali ujeti. Na streljanje ni misliti zaradi neprikladnosti. Poskusil sem najprej dehorja izgnati. »Dietzel« navaja v znani knjigi o nizkem lovu, da razdraži dehorja brušenje železnih predmetov ali rožljanje z verigami tako, da zgubi razsodnost in pride iz skrivališča ter leta ves zmešan in divji okoli. Ta poskus se mi ni obnesel. Ali je imel ta dehor izjemoma močnejše živce in zaradi tega vztrajal v svojem kotu, ali je bil takrat slučajno odsoten, nisem mogel ugotoviti.

Napravil sem drugi poskus. Nasta-

vil sem pred eno od treh lukenj, ki vodijo pod pod, železno past, na katero sem pritrdil s tankim motvozom kurje jajce. Ker je ostalo jajce na pasti tri dni nedotaknjeno, dočim je v tem času v gnezdu zopet eno zmanjkalo, sem ga namazal z beljakom, in to je pomagalo. Četrty dan se ga je dehor lotil in prejel zaslužen plačilo. Domnevam, da se dehor ni dotaknil prej jajca, ker sem ga prijemal z golo roko in mu je zaradi tega dišalo po človeku. Ne zdi se mi torej točna Dietzlova trditev, da se dehor lahko ulovi v železno ali leseno past, ker ga napravi požrečnost neprevidnega, čeprav ima čutila zelo dobro razvita. Nedvomno je, da je dehor zvit, okreten in da se svojega dobrega voha tudi v polni meri poslužuje. Pripominjam, da lovijo tod in najbrž tudi drugod dehorje razen v lesene pasti tudi v zanke iz tanke žice, najrajši iz strun za tamburice, ki jih nastavljajo pred luknjo ali na prehod, pred zanko pa ali jajce ali svežo kurjo glavo.

Prednje navajam, ker se mi zdi važno uspešno lovljenje dehorjev, ki so tudi za lovišča zelo škodljivi.

Dr. J. T.

Prip. uredn. Dietzlova trditev je pravilna, da je dehor nepreviden. Primerjajmo zvitost lisice z dehorjevo. Kako moramo zakriti past in vse maskirati, če ji hočemo priti do živega; za dehorja pa že zadostuje pomazano jajce.

Razglas.

Dne 9. marca 1954 se bodo oddajala v zakup na javni dražbi pri tukajšnjem sreskem načelstvu, soba št. 6, naslednja lovišča:

1. ob pol 10 bivše obč. Kmpolje v izmeri 1029.85 ha za dobo od 1. aprila 1954 do 31. marca 1957. Izklicna cena znaša 500 Din, vadij pa tudi 500 Din;

2. ob 10 bivše obč. Dolenja vas v izmeri 4208.0102 ha za dobo od 1. aprila 1954 do 31. marca 1959. Izklicna cena znaša 2000 Din, vadij pa tudi 2000 Din;

3. ob pol 11 bivše obč. Turjak v izmeri 2526.90 ha za dobo od 1. aprila 1954 do 31. marca 1957. Izklicna cena znaša 1000 Din, vadij pa tudi 1000 Din;

4. ob 11 bivše obč. Sušje v izmeri 252.5145 ha za dobo do 31. marca 1955, t. j. preostale zakupne dobe, ker prejšnja dražba ni bila odobrena. Izklicna cena znaša 250 Din, vadij pa tudi 250 dinarjev.

Če dražba za katero od lovišč ne bi bila uspešna, se bo čez 8 dni vršila ponovna dražba na istem mestu brez posebnega oklica.

Dražbeni pogoji so interesentom na vpogled pri tukajšnjem sreskem načelstvu med uradnimi urami.

Sresko načelstvo v Kočevju.

Naročite gozdne sadike za pogozdovanje iz banovinskih gozdnih drevesnic!

Banovinske gozdne drevesnice imajo namen, da vzgajajo gozdne sadike in jih oddajajo po nizkih cenah gozdnim posestnikom v Dravski banovini. Te drevesnice vodijo, oskrbujejo in nadzirajo gozdarski strokovnjaki občevpravnih oblastev brezplačno.

Take drevesnice so:

v Bršljinu pri Novem mestu,

v Celju,

v Gradcu v metliškem srezu,

v Kamniku,

v Kočevju,

v Logatcu,

v Murski Soboti,

v Ptujju,

v Radečah v krškem srezu,

v Radmirju v gornjegrajskem srezu,

v Radečah v radovljiškem srezu,

v Stari Loki in

v šmartnem pri Litiji.

Tarifne cene posameznim vrstam gozdnih sadik so sledeče (mišljene za tisoč komadov):

3 letne semenske smreke . . .	80 Din
4 letne semenske smreke . . .	90 ..
5 letne semenske smreke . . .	100 ..
4 letne presajene smreke . . .	100 ..
5- in 6 letne presaj. smreke . . .	100 ..
3 letne semenske duglazije . . .	400 ..

2- in 5 letne presaj. duglazije	400 Din
2 letni semenski macesni . . .	120 ..
3 letni semenski macesni . . .	120 ..
2 letni semenski črni bori . . .	60 ..
2 letni semenski gozdni bori . . .	70 ..
3 letni semenski gozdni bori . . .	70 ..
2 letni semenski gladki bori . . .	120 ..
1 letni semenski amer. jesen . . .	110 ..
2 letni semenski amer. jesen . . .	150 ..
1 letne semenske akacije . . .	100 ..
2 letne semenske akacije . . .	100 ..
2 letne črne jelše	120 ..
1 letni domači kostanji . . .	200 ..
2 letni domači kostanji . . .	200 ..
2 letni Kristusov trn	120 ..
1 letni domači orehi	1000 ..
2 letni domači orehi	2000 ..
1- in 2 letni črni orehi	1000 ..
kanadski topoli, okoreninjeni . . .	250 ..
kanadski topoli, potaknjenci . . .	70 ..
vrbovi potaknjenci	60 ..
2 letni hrasti	110 ..
1 letni rdeči hrasti	150 ..
2 letni beli javorji	200 ..

V tarifni ceni je strošek za dostavo do nakladalne postaje, kakor tudi strošek za navadno embalažo že všteti. Za boljšo embalažo, ki je potrebna posebno tedaj, ako se sadike pošiljajo daleč, n. pr. v druge banovine, se embalaža posebe zaračuni in znaša do 20% izkupička za sadike.

Zaloga sadik je v splošnem velika, vendar pa se goje nekatere vrste sadik le v manjšem številu. Zato je treba naročati sadike pravočasno, da bi bilo mogoče ustreči vsem naročnikom.

Nekolkovana naročila po tarifni ceni naj naročnik naslovi na svoje sresko načelstvo ali pa na šumarskega referenta. V naročilu naj navede vrsto, starost in število sadik. Prejel bo nato poštno čekovno položnico, s katero mora vplačati naročilu ustrezajoči znesek naprej. Naročila sprejemajo tudi posamezna županstva, ki jih morajo pravočasno predložiti na pristojno mesto.

Sadike se pošiljajo tudi naročnikom iz drugih banovin.

Popravek.

V 2. številki »Lovca« beri na strani 52. v osmem odstavku: lovskimi zakupi mesto zakupniki.

Na strani 59. naj se glasi odstavek, ki pojasnjuje, kdo mora v službi nositi znak javne straže, takole: »Znake, ki jih morajo nositi v službi le zapriseženi nedržavni čuvaji gozdov, dalje vsi zapriseženi čuvaji poljščine, lova, ribolova in rudarstva, itd.

(Državni gozdni čuvaji nosijo poseben znak, z oznako: »državni lugar«.) Inž. A. Š.

Društvene vesti

Podružnica SLD v Celju

je priznala v svoji zadnji seji lovskim paznikom in neki žandarmerijski stanici za ovadbe lovskih tatov nagrade v skupnem znesku Din 600.—.

Podružnica Slovenskega lovskega društva v Ljutomeru

za sreze Ljutomer, Murska Sobota in Dolnja Lendava ima dne 4. marca 1934 ob 16. uri (4. uri pop.) svoj redni občni zbor v restavraciji »Triglav«, na kate-rega vabi vse članstvo podružnice.

Odbor.

Redni občni zbor podružnice Slovenskega lovskega društva za Notranjsko v Starem trgu

bo v nedeljo, dne 8. aprila 1934 v Starem trgu v gostilni g. Kovača ob 16. K obilni udeležbi vabi odbor.

Kinološke vesti

Redni občni zbor Jugoslovenskega kinološkega saveza

se bo vršil dne 12. marca ob 20 v restavraciji hotela »Štrukelj« v Ljubljani. Dnevni red običajni. Vabimo k številni udeležbi. Odbor JKS.

Glavna skupščina mednarodne kinološke zveze FCI, ki ima svoj sedež v Bruslju, se bo vršila letos v Monte

Carlu, mestu znane državice Monaco, dne 20. marca. V dneh 21., 22. in 25. marca bo mednarodni kinološki kongres, v dneh 24. in 25. marca pa mednarodna razstava psov. Na tej razstavi psov se bodo podeljevala prvenstva v mednarodnem tekmovanju za prvaštvo CACIB in CACM itd.

Zastopanih bo na teh mednarodnih kinoloških prireditvah nad 25 držav iz vseh delov sveta, tako n. pr. sledeča kinološka združenja:

L' American Kennel Club (New York),
L' Argentino Kennel Club (Buenos Aires),

L' Association des Propriétaires de Chiens de Race (Roumanie),

L' Association des Vétérinaires Cynophiles de France,

Le Brazil Kennel Club (Rio de Janeiro),

Le Canadian Kennel Club (Toronto),

Le Ceylon Kennel Club (Ceylon),

Le Club Cinegetico de Yucatan (Mexico),

L' Ente Nazionale della Cinofilia Italiana (Milan),

Le Federacao Cynologica de Brazil (Sao Paulo),

L' Institut National Zootechnique de Roumanie (Bucarest),

L' Irish Kennel Club (Irlande),

Le Japan Kennel Club (Tokio),

Le Kennel Club d' Angleterre (Londres),

Le Magyar Ebtenyestok Orszagos Egyesulete (Buda-Pesth),

Österreichischer Kynologen-Verband (Wien),

Reichsverband für das Deutsche Hundewesen (Berlin),

Le Raad van Beheer op Kynologisch Gebied in Nederland (Amsterdam),

La Société Canine de Monaco,

La Société Centrale Canine de France,

La Sociedad Central de Foiento de las Razas Caninas (Madrid),

La Société Royale Saint Hubert (Bruxelles),

Le Svensk Kennel Klubben (Stockholm),

L'Union Cynologique Saint Hubert (Belgique),

Jugoslovenski kinološki Savez (Ljubljana) in dr.

Došla poročila k posameznim točkam dnevnega reda so zelo številna. Temu kongresu bo predsedovala monaška kneginja. Dnevni red bo sledeči:

1. Prehrana psov.
2. Bolezni v mladosti.
3. Mednarodna kodifikacija običajev in medsebojnih pravic pri kritju psic.
4. Določitev vzornega tipa za standarde.

Pri razstavi psov bodo vsako pasmo sodili sodniki-strokovnjaki one države, od koder dotična pasma izvira.

Razstava bo dostopna za vse pasme psov, poleg tega pa bo še specialna razstava za foksterijere; sodil bo pri tej dobroznani angleški strokovnjak g. Holland Buckley.

Na zadnji seji je odbor JKS soglasno sklenil, da naj bo tudi naša država na teh prireditvah primerno in častno udeležena kot članica te mednarodne kinološke federacije. Jugoslovenski kinološki savez pošlje v ta namen svoje delegate, ki bodo našo državo in kinologijo javno zastopali in podali svoja poročila.

FCI je poslala Savezu JKS nove statute za podelitev prvenstev in listo sodnikov kinologov-domačinov in onih, ki bivajo stalno na belgijskem ozemlju.

JKS objavlja zaščito nove psarne pod nazivom »PIRY« za sportne pse (nemške ovčarje in terijere), last ge. Tee Pirich v Mariboru. Če ne bo v določnem času nikakega stvarnega ugovora, dobi zaščita svojo zakonito veljavo in se sporoči v registracijo še mednarodni kinološki zvezi FCI v Bruslju.

Nadalje prijavlja JKS pod zgoraj navedenimi pogoji še drugo novo psarno pod nazivom »Podpreska« za pse brake, posebno za baseje, last g. Karla Mikliča v Ljubljani.

Avstrijski Kynologen-Verband priredi svojo glavno razstavo v letu 1954. v dneh 21. in 22. aprila na Dunaju

(Wien). Za vse vrste psov so razpisana priznanja CACIB, prvak Dunaja (Wien) 1954 in mladinski prednjak. Prireditelji vljudno vabijo na udeležbo, programe in prijavnice bo dobiti pri tajništvu Saveza JKS, Ljubljana, Rimska c. 2/II, kakor hitro dosepejo.

Tudi »Reichsverband für das Deutsche Hundewesen« (RDH) namerava prirediti svojo mednarodno razstavo psov v prihodnjem letu 1955. spomladi v Frankfurtu ob Mainu. Vabi na sodelovanje in prosi, da se že sedaj poroča o tem v strokovnih glasilih.

V zadnjem času se je začelo obračati z dopisi na naš Savez JKS rumunsko kinološko udruženje »Association des Propriétaires de Chiens de Race de Roumaine« v Bukareštu z željo, stopiti z nami v tesnejše kinološke stike kot nova članica FCI in navezati medsebojno priznanje in reciprociteto.

Tajništvo JKS.

Izpisek iz zapisnika občnega zbora Društva ljubiteljev ptičarjev.

Dne 9. februarja 1954 se je v gostilni Činkole vršil občni zbor DLP, katerega so razen članov prisostvovali: gg. dr. Lovrenčič kot delegat SLD in JKS, ravnatelj Roštan za KSP, prof. Žmitek za D. brak-jazbečar in KLB in g. B. Stare za KL jamarjev.

Po pozdravnih besedah se je spominjal v lepih besedah predsednik društva g. Urbanc v letu 1953. umrlih članov gg. Hana Luckmanna, Viktorja Omerze in Viktorja Tančiča. Dalje je izrekel predsednik zahvalo vsem dobrotnikom in zaščitnikom društva v l. 1953., zlasti kr. banski upravi v Ljubljani. Dosedanji tajnik društva g. Julij Koder je dal ostavko zaradi preza-

poslenosti v svojem poklicu. Za dose-
danje požrtvovalno in vzorno delova-
nje je bila g. Kodru izrečena posebna
zahvala.

Tajnikovo, blagajnikovo, gospodar-
jevo in vodje rodovne knjige poročilo
je bilo soglasno vzeto na znanje ter
je bil dosedanji funkcionarjem po
povoljnem poročilu revizorjev društva
izrečen absolutorij s pohvalo in za-
hvalo.

Sklenjeno je bilo, da ostane dose-
danja članarina za l. 1954. neizpreme-
njena, to je letno 50 Din.

V novi odbor so bili soglasno izvo-
ljeni:

predsednik g. Franc Urbanc; pod-
predsednik: g. inspektor Feliks Justin;
tajnik: banski načelnik dr. Vilko Pfei-
fer; vodja rodovne knjige in gospodar:
g. Anton Schuster; blagajnik: g. Jean
Nagy; odborniki: gg. sodnik apel. so-
dišča dr. Erik Eberl, dr. Viljem Krejči,
drž. pravobranilec dr. Hubert Souvan,
dr. Ivan Tavčar in inž. Friderek Wein-
berger. Za revizorje so bili izvoljeni:
gg. inž. F. Božič in dr. F. Luckmann,
vsi v Ljubljani. Kot delegati za JKS so
bili poleg predsednika, podpredsednika
in tajnika izvoljeni gg. dr. Eberl in
dr. Tavčar.

Končno je bilo sklenjeno, da se bo-
do kakor doslej tudi v bodoče redne
odborove seje vršile vsak prvi petek
vsakega meseca.

O ostalih sklepih občnega zbora po-
ročamo na drugem mestu.

Poziv DLP gg. lovskim zakupnikom in poklicnim lovcem.

Iz poročila predsednika Društva lju-
biteljev ptičarjev na občnem zboru
9. febr. t. l. sledi, da vlada največje
povpraševanje po dreserjih psov pti-
čarjev. V interesu čim boljše odgojitve
ozir. dresure za vsakega pravičnega
lovca neobhodno potrebnih psov pti-
čarjev je potrebno, da dobi DLP se-
znam vseh poklicnih lovcov, ki se sma-
trajo sposobnim in pripravljenim dre-
sirati pse ptičarje. V to svrhu po-
zivlje DLP, da poklicni lovci bodisi

sami, bodisi potom svojih delodajalcev-
zakupnikov lovišč sporoče DLP svoje
naslove in pa svoje zahteve za dresuro
psov.

Zelo je pogrešno mišljenje nekaterih
gg. zakupnikov lovišč, da jim bo po-
klicni lovec, ako uči v revirju psa, de-
lal pri divjadi škodo. Ugotovljeno je
ravno nasprotno, da so revirji, kjer
goji poklicni lovec-čuvaj bodisi lastne-
ga, bodisi v dresuro prevzetega psa,
mnogo bolj zasigurani pred lovskimi
tatovi itd. kot pa revirji, kjer lovski
čuvaj nima psa. Je to samo ob sebi
umevna okolnost, o kateri je nepotreb-
no izgubljati besedi in ki je v vseh
državah, kjer se pravilno goji lov, v
skoro predpisani praksi, pri nas pa na
žalost neizrabljena in skoro prepove-
dana s strani nekaterih g. lovskih za-
kupnikov. Opozarjamo ne le na dej-
stvo, da bo poklicni lovec, kateremu
se da prilika za postranski, pošteni za-
služek, z večjo vnemo in veseljem vršil
svoje dolžnosti, nego da je s tem pri-
siljen pogosto, razume se dnevno, ho-
diti v revir. Da ne bo pameten poklicni
lovec psa pustil divjati po revirju, se
samo ob sebi razume, ker bi si delal
sam škodo. Dokler ni pes popolnoma
v oblasti dreserja, ga ta v lastnem in-
teresu ne bo puščal prostega divjati,
temveč ga bo vodil — dokler to dopu-
šča kultura — na krajši ali daljši vrvi
— upoštevajoč boljše lovsko nadzor-
stvo, čiščenje revirja od podivjanih
mačk, največjih škodljivcev nizke div-
jadi, in naposled tekom lovske sezone
najdenje obstreljene divjadi, bi vsak
razumen lovski najemnik moral na-
ravnost zahtevati od svojega lovskega
čuvaja, da ima psa bodisi zase, bodisi
za dresuro!

Naj bi o tem našem pozivu razmi-
šljali v lastno korist vsi gg. lovski za-
kupniki, ki bodo potem obenem brez
žrtev mnogo koristili čim boljšemu na-
predku naše kinologije.

Društvo ljubiteljev ptičarjev je uver-
jeno, da ta poziv, vsaj v naši banovini,
ne bo ostal glas vpijočega v puščavi.

Pomladanska vzrejna tekma za pse ptičarje

se bo vršila dne 15. aprila t. l. v dobrem lovišču blizu Ljubljane.

Sestanek ob 7 na vrtu hotela Miklič (Metropol), nasproti glavnega kolodvoza v Ljubljani.

Društvo ljubiteljev ptičarjev pozivlje vse gg. interesente, ki imajo v letu 1935. poležene pse ptičarje, da javijo svojo udeležbo pri tekmi najpozneje do konca marca t. l. Vsem zainteresentom, ki naj prijavi prilože rodovnik svojih psov v originalu ali prepisu, se bodo natančnejši podatki rade volje sporočili.

Mali oglasi

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Gozdne sadike, smrekove in macesnove bom oddajal za spomladansko saditev po nizki ceni iz drevesnice Bukova gora. Naslov: Ožbalt A., oskrbnik, Koprivnik pri Kočevju.

Zarod potočnih postrvi, mladice potočnic kakor tudi križanice potočnic in šarenke oddaja »Ribogojstvo Bukovlje«, A. Zangger, Celje.

Lep gorski lov v Karavankah se ugodno odda. Vprašanja pod »Gorski lov« na upravo »Lovca«.

»Lovca« letnike 1923—1933 poceni prodam. Naslov pove upravništvo »Lovca« ali blagajnik g. I. Zupan.

Dva psa: psica 2 leti, pes 1½ leta; oba čistokrvna »Istrijanca«, prodaja Tone Bule ml., Mokronog.

Istrijanko, psico, oplojeno, ali mladiče, do 6 mesecev stare, kupim. Alojz Colarič, šutna, p. Sv. Križ pri Kostanjevici.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranja obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadransko« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetki cesti 12, telefon šte. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izbiro po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljši »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

htevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higiensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja masčobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

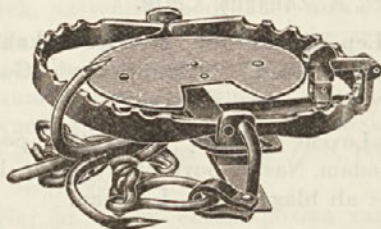
Ne po ceni, temveč po kvaliteti si mora vsakdo izbrati puško. Prave sulške Sauer & sin, originalne belgijske F. N. in Bayard-puške, dvocevke, risanice, Bock in trocevke, s petelini in brez njih — vedno v zalogi pri F. K. Kaiserju, puškarju v Ljubljani. Vsaka puška je preizkušena in natančno pristreljena. Na puške za kroglo montiramo daljnogledne vseh sistemov in povečav strokovnjaško in poceni. Zaloga vseh lovskih potrebščin in municije, »U« patron, »Obilicéva«, pasjih ovratnikov, vrvic, nagobčnikov in klicev za divjad, »Thermos« steklenic, oprtnikov ter čistilnega orodja in mazila.

V komisijski prodaji imam naslednje puške:

Bock-petelinko kal. 16/8 . . .	2400 Din
Trocevko Hammerles kal. 16/8	3600 Din
Mauser-puško kal. 8	1200 Din
Repetirko kal. 6.5	800 Din

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih tovarnen.

Lovci petelinarji!

Od leta do leta je več lovcev. Jeseni vidiš avtobuse, polne zelenih sukenj, odhajajoče v nedeljskih jutrih iz mesta. Kjerkoli sem se še vozil v jesenskih ali zimskih nedeljskih jutrih po deželi, sem srečaval na cestah može in mladeniče, ki so jim viseli raz ramena jekleni pihalniki. Mnoge od njih je spremljala tolpa raznovrstnih kužonov. Vsi so gledali tako resno, kakor da gredo opravljat izredno važno delo. Pri odhodu na lov niti šale niso dovoljene! Kdor ne pozna naših prijateljev, posebno kakšen pregoreč prijatelj prirode, si bo mislil: »Vse mora vzeti vrag! Če bo vsakdo od teh ustrelil samo enega zajca ali celo srno, pa že mora biti zatrta vsa divjad v korenini.« Nu, če si pa zvečer ogledaš tako vračajočo se družbo, boš pa videl, da ni tako hudo. Skoraj vsi bodo dobre, mnogi med njimi predobre volje in to kljub temu, da so bili ustrelili morda dva ali tri zajčke. En sam zajec je povzročil toliko zanimivih prizorov, da si imajo vsi kar ves večer dosti povedati. Obiskal je vse, pokalo je na desno in na levo, nazadnje jo je pa le popihal. Družba je vesela, vsi se vračajo dobro razpoloženi, in to je pač pri mnogih glavni namen lova.

Če premotrimo lovstvo in lovce s tega stališča, potem se ne prestrašimo ne lovcev, še manj pa njihovih jeklenih cevi. Škodljivi taki nimrodi lahko postanejo, kadar jo mahnejo po srnah, kar store ali iz dobičkoželjnosti, po večini pa iz častihlepja. Vprav zaradi tega je dolžnost našega lovskega društva, da s predavanji, v medsebojnih razgovorih in potem društvenega glasila vpliva na članstvo in mu dopove: da je mnogo težje ustreliti bežečega dolgouhca, kakor pa dobro zadeti stoječo, ali obrizgati z zrnjem bežečo srno. Komur gre za čast, ta naj se skuša uveljaviti s težjim strelom, ki pa seveda ne sme prekoračiti dovoljenih mej! Streljati se sme le, kar se dobro vidi in tudi le na primerno razdaljo.

Druge vrste lovci so petelinarji. Lov na divje peteline, se mi zdi, da so naši predniki prvotno smatrali za nekaj gosposkega in da je bilo vprav to za mnoge, posebno vabljivo. Kesneje se

je to spremenilo v »rekordavzarstvo«, kar je bilo prav tako žalostno in škodljivo kakor streljanje srn na brakadah. Vsako pomlad so že gledali, kdo bo prvi ustrelil divjega petelina. Dogodilo se je, da je ta ali drugi ustrelil divjega petelina dan pred dovoljenim časom, že zadnjega marca, ali ga dal ustreliti celo od lovskega čuvaja, samo da je bil prihodnji dan razglašen v dnevnikih, da je on to leto ustrelil prvega »zelo velikega divjega petelina«, ali »izredno krasnega divjega petelina«.

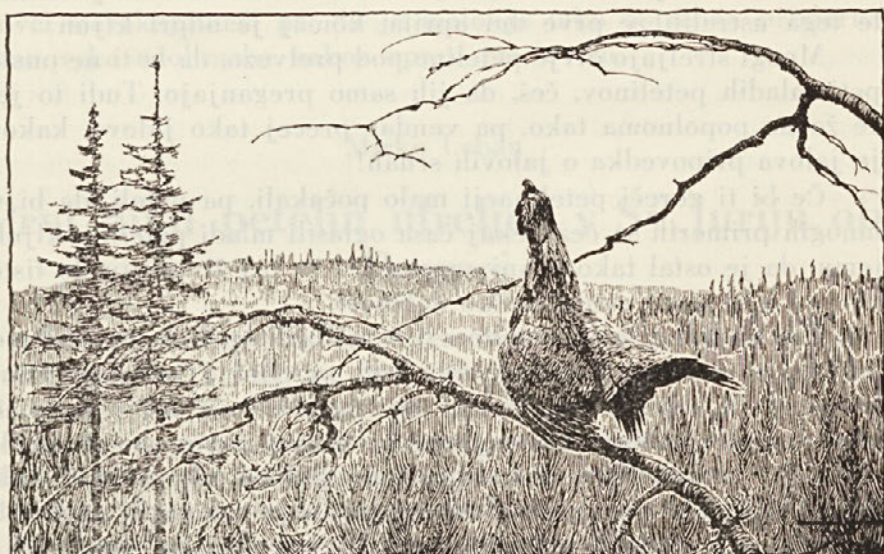
Toda pri tem pa ni ostalo. Že prihodnjo soboto večer so se zbrali v gostilni ali v koči, če je bila gostilna predaleč, in pili do ranega jutra. Preden se je začelo daniti, pa so odšli. Višek je bil dosežen, če je gospod ustrelil v enem jutru kar dva petelina. Zasluga gospodova je bila pač ta, da so imeli dosti denarja, da so si lahko držali dobro, s petelini bogato lovišče, in sicer v takem kraju, kamor ni bilo pretežko dospeti, da so se gospod, če mogoče, pripeljali v neposredno bližino rastišča. To rekordavzarstvo se je bilo strašno razpaslo in postalo skoraj usodno, ko je prešlo na naše domače lovce. Poleg pomladanskega petelinjega lova so pričeli loviti med šmarnimi mašami divje peteline naši »Hribovci«, to so stanovalci na pobočjih Jelovice.

Taki naši petelinji »rekordavzarji« navadno niso poznali lovske družabnosti. Šlo jim je samo za to, koliko bodo postrelili, kako visoke številke bodo dosegli. Merili in tehtali so peteline le zato, da so se lahko pobahali, da je bil to pač največji ali najtežji petelin, da večjega ni še nihče ustrelil.

Prav tako kakor nekoč slavne »vrhniške srninske brakade«, ko so ustrelili en dan po 70 srn, in sicer srn, srnjakov in kozličkov in se jih mnogi naši lovci radi spominjajo, kako je bilo fletno, ko so peljali iz vrhniških gozdov cele vozove srn, morajo biti zapisani v črni knjigi naše lovske zgodovine petelinji lovi s Pokljuke. Že po nekaj dnevnem lovu je pripeljal avstrijski vojvoda Ferdinand Josip, ki je služil pri 27. pešpolku v Ljubljani, kar po 15 velikih in 10 malih petelinov-ruševcev.

Sedaj po svetovni vojni pa se je to že precej izboljšalo. To, kar so spoznali za dobro drugi narodi, smo s časom uvideli tudi pri nas. Tudi pri tem ima gotovo veliko zaslugo SLD in pa njega glasilo »Lovec«. Od neprestanega dopovedovanja je ostalo v glavnem to-le: Lov na velikega divjega petelina ni nobena posebna umetnost, posebno zaradi tega, ker divjega petelina streljamo s šibrami. S šibrami pa je priporočljiv strel na divjega petelina iz teh-le vzrokov: V mraku se z risanico, in sicer brez daljnogleda, prav težko strelja. Petelini pa navadno nehajo peti že takrat, ko se zdani. Ker ima pa le malo lovcev risanice z daljno-

gledi, bi bilo mnogo petelinov ali izgrešenih, kar bi seveda ne bilo še največje zlo, precej pa zastreljenih. Lovcu, ki strelja divjega petelina, gre tudi za trofejo. Če petelina strelja z ekspanzivno kroglo, ga močno razmesari. Če ga pa zadene z gladkim izstrelkom, posebno takim, ki je pokrit z jeklenim, bakrenim ali nikljastim plaščem, ga v mnogih primerih ne pobere, kljub temu, da je petelin zadet. Če je zadet petelin na kost, je navadno močno raztrgan, če gre pa krogla samo skozi meso, ima petelin še toliko moči, da razpne krila in se večkrat močno ranjen še spelje precej daleč v globoke, z razno navlako porastle jarke. Kaj se pa pravi iskati zastreljenega divjega petelina, o tem bi lahko povedal marsikak petelinar žalostne dogodbice; kako hudo

mu je bilo, ko je pobiral odstreljeno perje in iskal petelina ure in ure, toda zaman. Poleti, ko je bil zopet v gozdu, pa je našel globoko v jarku ostanke, ki jih je popustila kuna ali lisica od njegovega petelina.

Strel s kroglo na divjega petelina ni primeren; s šibrami pa, če je lovec miren in počaka, da se nekoliko zdani, ga pa zopet ni nobena umetnost zadeti. Vprav zaradi tega ne pride pri divjih petelinih v poštev lovska spretnost. Poglavitno pri omenjenem lovu so gotovo prirodne krasote, ki jih pa užije le tisti, ki ima razvit čut za lepoto in ljubi prirodo bolj kakor pa mehko posteljo. Kdor pa ljubi prirodo, temu gotovo ne bo do tega, da bi streljal in uničeval tjavendan. Če ima v lovišču mnogo divjih petelinov, bo ustrelil vsako leto po enega, drugače pa se bo veselil

že pri opazovanju lepe divjadi. Če bo spoznal, da je potrebno, da pade več petelinov, potem bo povabil dobrega lovskega prijatelja. Tako delajo pri nas že mnogi lovci.

Pa tudi moda — imeti polne stene pernatih nabiralnikov prahu, je že precej ponehala. En nagačen divji petelin zadostuje za lovsko sobo.

Prav tako važno za razvoj našega velikega tetraona pa je tudi to, da lovci počakajo z odstrelom divjega petelina tako dolgo, da so oplojene divje kure. V loviščih, kjer je mnogo divjih petelinov, to ne pride toliko v poštev kakor tam, kjer so v enem lovišču le redko sejani lepi ptiči. Neštetokrat se je dogodilo, da so videli poleti v loviščih divje kure brez naraščaja. To je bilo navadno tam, kjer so iz strahu, da bi sosed ne ustrelil petelina, le tega ustrelili že prve dni aprila, komaj je odprl kljun.

Mnogi streljajo divje peteline pod pretvezo, da le-ti ne puste peti mladih petelinov, češ, da jih samo preganjajo. Tudi to je, če že ne popolnoma tako, pa vendar precej tako jalovo, kakor je jalova pripovedka o jalovih srnah!

Če bi ti goreči petelinarji malo počakali, pa videli, da bi v mnogih primerih se čez nekaj časa oglasili mladi petelini, kljub temu, da je ostal tako zvani »pretepač« še pri življenju do tiste dobe, ko je storil svojo moško dolžnost.

Vse to mnogi naši petelinarji v zadnjih letih že upoštevajo in zato so se marsikje pojavili divji petelini v večji množini kakor so bili pred leti. Nekaj pa, proti čemur lovci nimamo moči in zelo škoduje največjemu krilatemu pevcu, pa je »kultura«. Ne mislim pri tem kulture srca, pač pa tako zvano »kulturo«, ki je v zvezi s človeškim žepom in je v mnogih primerih v nesoglasju s pravo, človeškemu rodu potrebno kulturo.

Sedaj pa vidimo med petelinarji tudi druge ljudi kakor pred leti. Napredek, nova smer v petelinjem lovu, ki ne pozna ne rekordavzarstva, še manj pa lovsko baharijo in častihlepnost, je močno iztrebila vrste petelinarjev. Tisti, ki jim je šlo samo za številke, rajši grejejo postelje kakor pa bi hodili po gozdovih, v katerih ne vidijo in tudi nikoli niso videli nič drugega kakor debelo in drobno drevje in slabe ter lepe poti.

Če bodo naši nimrodi vse to upoštevali še nadalje, potem se ni treba bati, da bodo to ali drugo vrsto divjadi zatrli lovci. Lovec je za to poklican, da urejuje po zdravem razumu stalež divjadi. Vprav zaradi tega je potrebna primerna lovska naobrazba in pa samozatajevanje. Kar je grešil lovec kot začetnik, naj skuša popraviti kesneje, v poznejši lovski dobi, bodisi z dejanji kakor tudi s poukom med naraščajem. Goreči prijatelji

prirode, med katerimi je tudi mnogo nelovcev, pa naj skušajo razumeti lovce!

Največji prijatelj prirode ne bo nikoli tako točno opazoval v prirodi in ljubil gozdov in planin kakor pač lovec. Turist gre enkrat ali dvakrat na en kraj v letu. Lovec pa gozd obiše pri vsaki priliki in v vsakem vremenu. Vleče ga želja videti, slišati in opazovati divjad. Za plačilo, za spomin pa si že sme tudi nekaj vzeti, in sicer le toliko, kar ne škoduje za nadaljnji razvoj.

Ločiti moramo divjad, ki jo lahko vzgojimo v poljubnih množinah od tiste, ki ji moramo pomagati, da še, odnosno, da bo še mogla prebivati na našem planetu.

Želeti bi bilo, da bi že vendar prišli nelovci do spoznanja, da so vprav lovci tisti, ki se najbolj bore za ohranitev divjadi, lovci starokopitneži pa, da je malokje tako potrebna primerna stanovska naobrazba kakor vprav pri lovcih.

Mirko Leban

Prvi divji petelin utreljen v Sv. Juriju ob Pesnici

Lastnik vinogradov in veren član zelene bratovščine, prijatelj Stanko Terčelj, me je v zadnjem času ponovno opozarjal, da sledi v svojem lovišču v Sv. Juriju ob Pesnici divjega petelina, ki baje prepeva v malem gozdičku, oddaljenem komaj dobrih 20 minut hoda od zadnjega — vinograda.

Ako bi mi bil to trdil katerikoli drugi lovec, bi mu ne bil verjel, ker poznam prav dobro omenjeno lovišče. Menil bi, da ima to lovišče prenizko lego za gozdnega trubadurja.

Lansko leto, v soboto pred Jurijevo nedeljo, sem skočil na kolo in se peljal k Stanku. Na lov nisem niti mislil, kar dokazuje dejstvo, da sem oblekel lahko pomladansko obleko in obul nizke šimi-čevlje.

Stanka nisem našel doma, pa ga tudi nisem dolgo čakal, kajti vrnil se je kmalu iz gozda, po katerem je stikal za divjim petelinom. Z vidnim veseljem je stopil v kuhinjo in mi pomolil pod nos škatlico od vžigalic. Ko sem jo odprl, sem v nji zagledal tri petelinove ocvirke. Omenil mi je, da bi ne dal tega petelina, če ga bo ustrelil, za vse jelenove trofeje, ki jih je dobil z nakupom graščine. Takoj sva sklenila, da greva prihodnje jutro na lov producenta v škatlici se nahajajočih ocvirkov.

Vpričo njegove gospe sem mu zagotovil, da bo prišel drugo jutro do tako zaželenega prvega petelina, ako mi bo sledil s potrebno pazljivostjo. Nato sem ga seznanil teoretično z naskakovanjem. Pred deveto uro je že zapela trobenta, oznanjujoč, da je prišla ura za počitek, kar se nama še ni zgodilo do sedaj.

Drugo jutro ob eni sva bila že na nogah. Ker so bili pokriti šentjurijski gozdovi s snegom, sem naprosil prijatelja Stanka, naj mi posodi palico, kajti brez nje bi bil sicer zaradi šimičevljev več na hrbtu kakor na nogah.

Ko sva krenila mimo zadnjega vinograda v gozd, sem takoj opozoril Stanka, da bo naskakovanje jako težko, kajti ležal je poldrugi pedenj debel zmrzel sneg, ki je prav pošteno škripal pod nogami.

Stanka sem prosil, naj se ustavi kakih 250 korakov pred onim mestom, kjer je dan poprej našel petelinove odpadke.

Čim sva prišla na zaželeno mesto, sva se ustavila. Kljub temu, da je bilo že pol štirih, je bilo še popolnoma temno. Stanko me je opozoril, da se nahaja petelin na levem kraju gozdnega kolovoza. Na tem mestu sva vztrajala do točno tričetrt na štiri, ko mi udari na uho oni značilni »tek-tek-telek«, ki podžge vsakega pravega lovca in prijatelja narave.

Stanko ni mogel zaslišati petelina in je mislil, da je to samo sad moje fantazije in to tem bolj, ker sem ga takoj opozoril, da je petelin na desni in ne na levi strani. Do sedaj je imel on komando, tu sem jo prevzel jaz.

Pričelo se je naskakovanje.

Jaz naprej v šimičevljih, za take promenade prav nič zavidanja vrednih. Stanko pa za menoj. Z vso previdnostjo in s precejšnjim trudom sva se približala petelinu na kakih 100 korakov. Pod košato smreko sem zapazil par kvadratnih metrov širok prostor, kjer ni bilo snega.

Stanko je napravil še dva koraka in se že naslonil na moj hrbet. V uho sem mu pošepnil, ako čuje sedaj glas gozdnega trubadurja. Šele na tem prostoru se je prvič v življenju seznanil z melodijo petelina.

S prstom sem mu pokazal mesto, na katerem sem domneval, da se nahaja petelin. Po vsem gozdu je vladala smrtna tišina, ki je neprecenljive vrednosti za petelinji lov.

Začela sva ponovno naskakovati. Kar pretrga tišino glasen br-br in šum kril velike ptice, ki je spoznala pravočasno nevarnost in jo odkurila. Takoj sem zapazil, da je bila kura. Stankov obraz je v trenutku zgubil ves sijaj in postal smrtno bled. S prstom levice sem mu zažugal, naj bo popolnoma miren.

Gozdni trubadur je utihnil za dobrih pet minut. Ta doba je bila zame neskončno dolga. Za lov nisem bil pripravljen, pričelo me je prav pošteno zebsti. Silil me je namreč kašelj, ki sem ga skušal onemogočiti s tem, da sem si pokrival z obema rokama usta. Pred kratkim sem bil namreč operiran v grlu. Po drugi strani sem se pa v polni meri zavedal, da ne morem pokloniti prijatelju Stanku večjega in lepšega darila, kakor če mu pripomorem do tako zaželenega prvega petelina.

V grlu me je ščegetalo. Končno je pretrgalo tišino ponovno petje gozdnega trubadurja. Začela sva zopet naskakovati in sicer s podvojeno pazljivostjo.

Resnici na ljubo moram priznati, da mi je Stanko sledil z gibčnostjo, ki bi mu je ne bil nikdar prisojal in sicer ne z ozirom na njegova leta, kajti do črnovojniške pozivnice je še daleč, pač pa zaradi njegove prav reprezentativne teže netto 115 kg.

Petelinu sva se približala na kakih 30 korakov. Zagledala sva ga bila v vsej veličini na veji visoke košate smreke. Stanko je dvignil puško takoj k licu in zagrmel je strel. Petelin se je stresel in obsedel na veji. Drugi strel ga je pogodil smrtno. S povešenimi krili je padel na zemljo.

Stanko ga je dvignil, občudoval in zavriskal. Jaz sem pa prišel takrat tudi na račun, da sem se lahko prav pošteno izkašljaj. Kašljaj sem neprenehoma dobrih pet minut. Dvomim, da bi bil pokazal z ozirom na svoje grlo toliko dobre volje za drugega prijatelja.

Krenila sva proti domu in se ustavila v zatišju na prostoru, oddaljenem od mesta, kjer je padel petelin, kakih 300 korakov. Ustavila sva se ob robu Stankove poseke, iz katere se je nutil krasen razgled po naših lepih Slovenskih goricah tja do samega nemškega Gradca. Nahajala sva se v najboljšem razpoloženju in bila temu primerno tudi precej glasna. Kar prileti 17 korakov pred naju drugi petelin in se vsede na sneg. S Stankom sva bila v tem trenutku tako iznenadena, kakor da bi se bil vnil na naju prav vroč tuš iz neba. Petelin je naju gledal kakih pet sekund, nakar je odletel v goščavo.

Ta prizor me spominja na onega gamsa, ki je pred kakimi petimi leti zapustil Kamniške planine, priromal v Kamnik na kolodvor in se tam v bližini s svojimi roglji zataknil v žično oviro, kjer so ga potem ulovili in podarili ljubljanskemu zoološkemu vrtu.

Stankovo veselje je doseglo svoj vrhunec z zavestjo, da niso ostale njegove ljubljene kure brez kavalirja. V najboljšem

razpoloženju sva jo mahnila proti Sv. Juriju in krenila v znano gostilno g. Vrečka. Tam so se zbrali razni neverni Tomaži, ki so se cele tedne norčevali iz Stanka, ko jim je zatrjeval, da je priletel v njegovo lovišče divji petelin. Nudil jim je nepobitni dokaz, da ni govoril latinščine, pač pa čisto slovenščino.

Tudi neka frajlica, ki je dan poprej svetovala Stanku, naj vzame prihodnji dan nekaj škatlic s seboj na lov, je zavihala drobni nosek, ko je zagledala na mizi divjega petelina.

Končno naj omenim še to, da se najstarejši lovci iz Sv. Jurija ne spominjajo, da bi bil sneg na Jurijevo nedeljo pokrival še njihove gozdove in da bi bila obenem na ta dan bukev že zelenela.

A. Mazlu

Lovopust

Marsikdo obesi puško na klin, kakor hitro se neha lov na zajca. Tam počiva ali rjavi do prihodnje jeseni, to je dokler se ne prično veliki lovi. Za lovišče se ne zmeni več, saj nima kaj iskati v njem. Čemu pa je lovopust, če bi tudi v tem času strašil po revirju?

Takšno je mnenje in na žalost tudi ravnanje nekaterih lovcev in celo lovozakupnikov. In ravno te bi rad peljal v njih lastni revir v tem času, da si ogledamo, kako se godi divjadi, kjer ni zakupnik na mestu. Seveda se bo branil in izgovarjal, da ima vendar paznika, ki ga ima zato, da skrbi za divjad. Če ne gre drugače, pa pojdemo v duhu.

Lovskega paznika ne srečamo nikjer. Morda ga pa slučajno danes ni? Takih primerov bomo doživeli še mnogo in to iz več razlogov. V tem lovišču ga ni, ker ga je zakupnik najel zaradi zakona, po katerem mora imeti vsako lovišče paznika. Torej je zakonu zadoščeno, če je paznik napravil izpit in prisegel. Tam pa ni rečeno, da mora od te do te ure biti v lovišču, ali celo na določenem mestu. Gospodarja pa itak ne bo, ker prihaja samo v dobi, ko se lovi. Tedaj pa mu piše, kje naj ga počaka.

Sicer če se lastnik lova ne briga, zakaj bi se paznik? Prislovica: »Kakršen gospodar, tak sluga!« je stara resnica. Celotisti čuvaj, ki ima veselje do nadzorovanja poverjenega mu lovišča, bo sčasoma to izgubil, če ne prejme za delo priznanja. Čemu bi se mučil brez potrebe, če nikoli ne pride gospodar, da vidi, kako redno in vestno čuva, kako skrbi za krmišča in preganja rop-

rice? Dosti je paznikov, ki zanemarjajo revir tudi iz nevednosti. Pri izpitu je nekaj odgovoril, da ga na sreskem načelstvu niso mogli zavriniti. Poleg tega je včasih težko najti res pravega paznika in treba je stisniti oko pri izpitu, v nadi, da bo fant že pozneje v praksi nadomestil ono znanje, ki mu primanjkuje. Kakor pa ni znanja brez prakse, tako ga tudi brez osnovne teorije ni mogoče doseči, zlasti če ni dobre volje.

Tako je lovišče vprav tedaj, ko je najbolj potrebno strogo nadzorstvo, ko divjad najbolj potrebuje zaščite in pomoči, prepuščeno nemili usodi. Ne pozabimo, da zabranjuje zakon odstrel

Slovenski lovci na lobu na kamence ob reki Pčinji v južni Srbiji.

Med njimi brigadni general Rupnik

divjadi v določenem času zato, ker je vprav v tem času najbolj potrebna zaščita. Nekoč je ta zaščita zadostovala. Tedaj je bilo mnogo več divjačine in manj lovcev, ki so nosili slabše orožje. Naselj je sedaj mnogo več. Poleg tega se površina neobdelane zemlje, ki je svojčas nudila divjadi varna zavetišča, vedno bolj in bolj krči.

V januarju in februarju pokriva ledena skorja premrzlo zemljo. Še ona borna hrana je jerebicam in fazanom nedostopna. V hudem pomanjkanju iščejo hrano v bližini človeških bivališč. Kakor mačku, tako se tudi kmečkemu fantu vzbudi poželenje pri taki ugodni priliki. Slednjemu mogoče niti ni toliko do mesa,

kakor iz želje, da prevara sestradano divjad. Drugi dan je že bilo nasuto zrnje. Vmes pa so stale komaj vidne žime. Med koruzo pa je bilo nekaj zrn na močni niti. Uspeh je fanta podžgal, postal je drznejši in kmalu je nastavljal tudi drugod. Na tak način se izrekrutirajo lovski tatovi, ki bi mogoče nikoli ne postali, če bi se jim ne nudila tako ugodna prilika.

V živi meji je majhna vrzel, kakor nalašč za zajčka, da pride laže ponoči na vrt utešiti si prazen želodec, z zeljevim kocljem. Novo zapadli sneg pa ga je izdal. Domači hlapec je tudi opazil sled. »Kar sam se mi ponuja,« si je mislil. »Liter, pa še za kakšno cigaro bo ostalo. Toliko je le vreden. Kaj bi ne, vaški gostilničar bo sam toliko dal zanj,« je modroval, in iskal v kolarnici primerno žico. Drugo jutro ga je snemal še v mraku iz zanke, in še toplega.

Paglavec se je vračal iz šole. Sneg je držal, pa je prišel kar čez polje domov. Tik za hlevom so odfrčale izpod kupa slame jerebice. Dolgo je gledal za njimi in ko so izginile, je pregledal še mesto, kjer so bile. »Hrane so iskale,« je zaključil svoje razmišljanje. Popoldne jim je nasul zrnja, ga poveznil z velikim rešetom, podprtim s palico. Palico je zvezal s konopcem, ki ga je potegnil skozi špranjo hlevskega okna, za katerim je oprezoval. Dolgo je čakal, a prišle so le. Vsa družina se je čudila njegovi iznajdljivosti in prekanjenosti.

Če bi bila postavljena krmišča in dobro oskrbovana, bi poljska perjad ne iskala rešitve tam, kjer je našla pogubo.

S hudo zimo pa pride k nam še druga nadloga: to so ujede. S hribov in gora ter daljnega severa prihajajo na naša gola polja, kjer jim je miza široko pogrnjena.

Ali ni čudno, če v takem lovišču sploh še kaj ostane? In res nič ne ostane! To, kar se v jeseni najde, se je priselilo iz sosednjih lovišč, kjer so krmili in nadzorovali.

Kadar se umakne trdovratna zima vesni, ki prinaša novo življenje v vso naravo, preži še vedno mnogo nevarnosti na poljsko perjad. V dobi paritve je vsa divjad manj oprezna. Tudi naša perjad se bolj brezskrbna kreta ob rasti in vprav zaradi tega kaj rada pade v kremplje ujedam. Nič manj nevarna ni gnezditcev. Mačke, psi, podlasice, dehorji, lisice, jastrebi, kragulji, skobci, vrane, srake, vse stika za ubogo perjadjo ter jo preganja.

Zato ni nikoli dovolj poudarjeno, da je potreba vprav v lovopustu krepke roke. Lovozakupnik naj ne pozabi, da ima revir tudi tedaj, ko se ne strelja. Njegova dolžnost je, da ga sam večkrat pregleda. S tem bo pokazal pazniku, da mu ni vseeno, kako ta vrši službo. Dober paznik pa bo vesel teh obiskov.

Napake pa, ki jih zagrešimo zaradi neznanja, bi prav lahko popravili, če bi pokazali vsaj nekoliko interesa za stvar. Lovovarstveno osebje je treba poučiti z besedo ali pa na kontrolnih sprehodih praktično. Sicer imamo našo organizacijo, od katere tudi lahko kaj zahtevamo. V naši banovini so podružnice že tako lepo razpletene, da skoraj ni nikomur, kdor ima količkaj volje, predaleč do njih. Če bi se prijavilo vsaj skromno število uka-željnih, sem prepričan, da je ni podružnice, ki bi jim ne prišla na pomoč z raznimi predavanji. Priredili naj bi se po potrebi nekajdnevni tečaji, kjer naj bi se obravnavalo vsaj najpotrebnejše. Otresimo se predsodka, da je to poniževalno, ker že vse znamo, če hočemo napredovati! Učenjak je bil, ki je rekel: »Jaz vem, da nič ne vem, a drugi še tega o sebi ne vedo!«

Poleg znanja pa je treba lovcu še ljubezni do stvarstva. Na takih izprehodih bo doživel marsikaj, česar bi sicer ne doživel.

Pravi lovec je zaščitnik divjadi in ne njen preganjalec. To pa naj ne dokazuje samo z besedo, temveč tudi z dejanji. Šele ko bomo vsi dejansko pokazali svoje delo, bo viden tudi uspeh v revirjih. Potem ne bo treba iskati ničevih izgovorov pred gosti, zakaj ni danes divjadi.

K pravilnemu izvrševanju lova spada temeljito znanje, ki se ga ne naučimo mimogrede. Niti ni dovolj, če se znamo korektno obnašati na lovu. Prvo in pglavitno je, da poznamo biologijo živali, kateri so njeni prvi življenjski pogoji, kako jo gojimo in kje jo naj gojimo. Lov ni strelski sport, kakor misli marsikdo. Mislim, da lahko izdamo parolo: »Kdor ne goji, naj ne lovi!«

Rudolf Podgrajski

Lovec . . .

*gre v goré,
prej ko solnce vzide,
in se orne, ko zaide
za vrhé.
Gozd njegovo je svetišče . . .
in divjad družina,
gorske rože pa zlatnina.
Pesmi pa le ljubi tiste,
ki prepevajo jih ptice,
pesmice srebrno čiste.
In ob zori spet gre v góre —
ko prijetno veter veje —
hodi tam . . . družino šteje,
čuva jo, kar najbolj more.*

Francoski baséti

Te vrstice niso namenjene tistim lovskim tovarišem, ki nimajo smisla za glasni lov in jih stresa mraz, ko slišijo besedo »brak« ali »brakada«. Ni jih sicer mnogo, toda zato so tembolj glasni. Pišem te vrste vsem tistim, ki ljubijo poezijo hladne jeseni:

Glej! drevje po gozdu rumeni,
pero za peresom na zemljo pada;
iz redkega grma se pesem glasi,
otožna pesem samca strnada.«

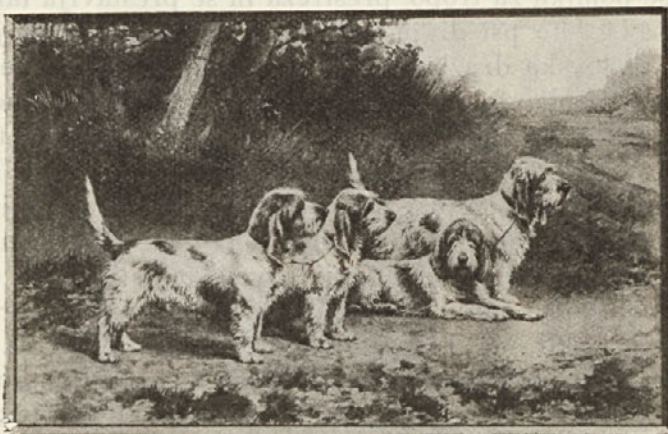
kakor pravi *Stritar*. Namesto pevca strnada vstavimo lovski rog in zvonjenje lovskih psov, in ubranost, kakršno je občutil *Stritar*, bo prevzela tudi nas. Kdor dojmi čar glasnega lova ob lepem jesenskem dnevu, ta me bo razumel in samo njemu pripovedujem o francoskem basetu.

Da ne bo kakega podtikanja, povem že naprej, da spada po mojem okusu in prepričanju glasen pes, pa naj bo brak, baset, ali brak-jazbečar, samo za zajca in za lisico, in le v taka lovišča, kjer ni srnjad stalna ali glavna divjačina; o jelenih in o gamsih niti ne govorim. Toliko, da se razumemo!

Sedaj pa lepo dalje! Ako sem tako srečen, da morem najti v glasnem lovu svoje zadovoljstvo — vsakdo ga ne more, kakor vsakdo ne prenese šampanjca, marveč raje žuli cviček — potem je seveda dober lovski pes za mene kot lovca velevažna točka. Pes naredi lov! Kajti brez dobrih psov tudi dobrega lova ni. Z dobrimi psi tudi v slabem lovišču lahko uspešno lovim, s slabimi pa tudi v dobrem nič ne opravim. O takih dobrih lovskih pseh bi tovarišem rad kaj povedal, in sicer o takih, ki jih pri nas še ne poznamo. Mi smo hodili v šolo, vsaj kar se lova tiče, samo k *Nemcem*, zato poznamo samo nemški način lova, nemško lovsko tehniko, nemško lovsko literaturo, nemške lovske izraze in seveda tudi nemške lovske pse, ali vsaj tiste pasme lovskih psov, ki se jih pri lovu poslužujejo *Nemci*. Toda *Nemci* niso bili vedno na tem višku, kakršne gledamo mi in kakršne so poznali naši očetje ter dedje. Vodilna vloga v lovskih stvareh je ležala svoj čas v rokah *Francozov*; k njim so hodili v šolo tako *Nemci* kakor tudi *Angleži*. Zlasti pa je bila in je deloma tudi še danes, kar se tiče glasnega lova, na prvem mestu *Francoska*. Ker je pri glasnem lovu glavni pogoj dober pes, je seveda razumljivo, da so *Francози* vso

svojo skrb posvetili — braku. Kar velja danes N e m e c pri psu-ptičarju, to velja F r a n c o z pri psu-braku. Gojil ga je stoletja in stoletja, vedno izpopolnjeval, pazil na čistočo pasme, se trudil za lepo obliko in še bolj za dobre lovske lastnosti. Res je vihar francoske revolucije mnogo teh pridobitev porušil in uničil, ali vsega tega, rekel bi pasjega bogastva, le ni mogel odnesti in francoski lovci so mnogo svojih lovskih pridobitev oteli pogube, med njimi tudi svojega braka. Ne pravi mu pa več brak (braque), kakor nekdanj, marveč imenuje tako psa-ptičarja, dočim pravi psu gonjaču: chien courant, nemški: der Laufhund.

F r a n c o z pri lovu z brakom ne pozna samo enega načina, kakor mi, marveč dva, namreč: lov na strel (chasse à tir)

*Vandeški baséti
iz psarne P. Dézamy-ja, predsednika »Club du griffon vendéen«*

in lov na dotek (chasse à courre). Lov na strel se izvršuje prilično tako, kakor v naših krajih. Lovci zavzamejo svoja stojišča in čakajo na divjačino, ki jim jo priganjajo braki. Lov na dotek je pa nekaj povsem drugega. Pri tem lovu pustimo puško doma in prepustimo vse delo braku, ki mu sledimo, bodisi na konju, bodisi peš. Lov z braki na konju se imenuje p a r f o r s n i l o v, ki je še danes na A n g l e š k e m prav za prav najbolj razširjen način lova, dočim se na F r a n c o s k e m danes izvaja v neprimerno manjši meri ko nekdanj; mi v J u g o s l a v i j i ga pa sploh ne poznamo. Pač pa se še danes na F r a n c o s k e m mnogo izvaja lov na dotek peš.

Zjutraj določenega dne se na nekem kraju zbere lovska družba in vsak lovec pripelje s seboj svojega braka, ki ga odda pikerju ali po naše brakirju. Družba se potem napoti peš s psi

vred v lovišče. Psov se nabere včasih 20, 30, 40 ali še več. Če jih je zadostno število, se jih polovica določi za prvo tropo ali ma j t o (meute), druga polovica pa spravi za r e z e r v o (relais). Piker s svojimi pomočniki zavije v gozd, lovci se pa zberejo na kaki vzvišeni točki, od koder morejo zasledovati potek gonje. Psi so tako naučeni, da slede pikerju brez ovratnika in brez vrvic, kajti vse to nadomeščata pikerjev bič in rog. Na dano znamenje začno psi iskati, vsak na svojo pest; toda kakor hitro eden vzdigne, mu morajo vsi ostali prihiteti na pomoč in vsa tropa goni to divjačino čez drn in strn toliko časa, dokler le-ta ne omaga ali z drugimi besedami, dokler je psi ne d o t e č e j o. Smejo jo prijeti, toda ne smejo je raztrgati. Družba, ki zasleduje potek lova, seveda ne ostane ves čas na enem in istem mestu, marveč se pomika za tropo, prestreza in se prestavlja tako, da se pri h a l a l i, ko psi divjačino dotekó ali primejo, pojavi tudi že piker in lovska družba. Piker psom plen odvzame ter jim za plačilo vrže drobovje za u ž i t e k, kar imenujejo Francozi »cu-rée«, pri čemer zatrobi posebno melodijo. Taka gonja traja po večini okrog dve uri, tri ure že malokateri zajec izdrži. Prednost tega lova leži v tem, da plača s svojo smrtjo račun samo tisti zajec, ki je bil prvi spojen. Tropa ne sme p r e s e d l a t i (changer) na drugega zajca, če nanj ob gonji prvega naleti, in če piker to opazi, takoj začne trobiti na umik in cela tropa se mora, kakor na žvižg ustaviti in vrniti k pikerju, da jo dene na prvotni sled. Vprav zato je neobhodno potrebno, da so psi na rog popolnoma izvežbani. Piker jih namreč ne odpokliče samo takrat, kadar je tropa presedlala na drugega zajca, marveč tudi ob drugih prilikah, recimo da se je zajec rešil v kak sadovnjak, ali preplaval reko, jo ubral po zelo prometni cesti, se pomešal med drobnico na paši itd. itd. V vseh teh primerih piker svojo tropo odpokliče z rogom in gre z njo iskat drugega zajca. Seveda tudi plen pri takih lovih ne more biti tak, kakor pri naših brakadah; lovska družba je že vsa srečna, če dobi dopoldne enega, dva, kvečemu tri zajce in morda popoldne še kak par.

Za tak lov na dotek je potreben pes, ki ima dober n o s, Potreben mu je predvsem zavoljo tega, ker morajo psi razvozlati bogve koliko kljuk, ki jih zajec med gonjo napravi. Le-ta namreč prav kmalu spozna, s kom ima opraviti, radi tega se poslužuje vseh mogočih zvijač, da bi tropo, ki ga preganja, speljal na led. Kaj se to pravi, ve vsak lovec, ki pozna zajca.

Pes mora biti pa tudi izredno v z t r a j e n, kajti če se že čez kakšne četrt ali pol ure gonje naveliča, ni sploh za nobeno rabo. Piker ga sicer z bičem napodi nazaj k tropi, toda bič

vselej ne pomaga, zakaj vztrajnost izvira iz lovske strasti ne pa toliko iz zavesti dolžnosti. Pes mora goniti, ker ga to veseli, ne pa ker se boji pikerjevega biča. Ko sem francoskim lovcem pripovedoval, da ocenim našega braka, ki drži zajca zdržema pol ure, že za odličnega gonjača, so se mi pomilovalno smehljali, češ da pri njih tak pes sploh ne pride v poštev, ker v pol ure se zajec ne da upehati in doteči.

Da mora biti pes tudi *p o s l u š e n*, se samo po sebi razume, ker drugače ne bo gonje prekinil in prišel na rog nazaj.

Te tri lastnosti zahteva *F r a n c o z* od vsakega braka, naj pripada že katerikoli pasmi.

Ker je teren različen in različna tudi divjačina, je *F r a n c o z* prilagodil svoje brake deloma terenu, deloma pa divjačini.

Baseti mladiči: Helman in Hudir

last predsednika Slov. lovskega društva g. dr. Lovrenčiča

ki jo lovi in ima za zajce in lisice drugačne pse, kakor pa za merjasce ali jelene. In če lovi na dotek peš, je treba zopet drugačnega psa, kakor če lovi na konju. Zato imamo na *F r a n c o s k e m* prvič veliko število pasem in drugič rekel bi skoraj v vsaki pasmi tri izdaje, veliko, srednjo in nizko. Psi nad 55 cm plečne višine spadajo k velikim brakom (»*grands chiens courants*« ali »*chiens d'ordre*«); srednje brake, ki odgovarjajo velikosti naših brakov in imajo od 48—55 cm plečne višine, imenuje *F r a n c o z* »*briquet*«; nizke pse od 34—42 cm plečne višine pa naziva »*basete*« (*bassets*), po besedi *b a s*, *b a s s e* — nizek, nizka.

Bistvo baseta, kar se tiče njegove zunanosti, je njegova dolžina; on je bolj dolg kot visok, torej pravokoten, tako

kakor naš jazbečar ali bolj rečeno kakor brak-jazbečar, ki sme biti prav tako kakor baset samo 42 cm visok.

Druga značilna posebnost so njegove izredno močne kosti. Baset ima sorazmerno najdebelejše okostje med vsemi psi. Prednja noga meri pod komolcem približno 16 cm, stegno 35 cm, obseg prsnega koša 64 cm, glava od smrčka do takozvane lovske kosti na temenu 25 cm, dolžina vratu 13 cm, od rame do repa 60 cm, rep sam pa 34 cm. Tehta pa baset okrog 18 kg. Vse te številke so povprečne in veljajo le za višje basete.

Tretja značilna točka so za naše pojme nenavadno dolgi uhlji, ki so precej nizko nastavljeni in morajo segati do konice smrčka. Razen tega pa ti uhlji ne smejo viseti naravnost doli, kakor pri naših lovskih psih, marveč morajo biti kakor pravi Francoz »papillotée«, kar bi se po naše reklo zaviti. Take dolge uhlje poznamo mi samo pri španjelih in pa pri barvarjih; angleškega bloodhound-a itak nimamo prilike videti.

Basetov je več vrst, vendar so najbolj razširjene štiri vrste, in sicer: vandeški (basset griffon Vendéen), arteški (basset d'Artois), modri gaskonjski (basset bleu de Gascogne) ter rdeči bretonski (basset fauve de Bretagne). Arteški in gaskonjski baseti so kratke dlake, vandeški in bretonski pa resavci.

Za danes ostanimo pri vandeških basetih, ki jih imamo nekaj že tudi pri nas. Vandeški baset je na Francoskem najpriljubljenejši nizki brak.

Opisoval ga ne bom, ker nam ga prav dobro predstavlja slika čempijona »FARINO« iz slovite psarne klubovega predsednika P. DEZAMY-a, ki si je za povzdigo te pasme stekel največ zaslug. Žal, da je ta veliki kinolog lanske jeseni legel v prerani grob.

Vandeški baset je na moč podoben našemu resastemu istrijanu, samo da je mnogo nižji in da ima mnogo daljši uhlja. Barva ne igra nobene važnosti, največ je belih z oranžno-rmenimi lisami.

Baset je miren, resen pes, ki ne pozna grdega pogleda. Svojemu gospodarju je neizmerno vdan, njegov pogled kaže visok razum in globoko čuvstvovanje. Psu se pozna, da se je človek stoletja in stoletja ukvarjal z njim in občeval z njim

kot s svojim dragim tovarišem. Tudi napram drugim psom je baset neizmerno potrpežljiv in prizanesljiv, četudi ima v svojih močnih čeljustih opasno orožje, da se mu ni treba bati prav nobenega nasprotnika. Baset ima izredno močan glas in kadar laja, bi človek mislil, da laja kak bernardinec.

Sedaj pa nekaj o njegovih lovskih lastnostih! Vodilo bi predaleč, če bi se hotel spuščati v vprašanje, kako je baset nastal in od kedar lovi. Omenim naj samo to, da ga navaja že znameniti francoski lovski pisatelj XIV. stol. *Gaston Phoebus* kot izvrstnega lovca. In to po pravici. Baset je gonjač, da mu je treba iskati vrstnika. Išče živahno, toda čisto, preudarno, ne vihravo, pretakne vsak grm in če pride na sled, se poglobi vanj, skušajoč dognati, kam je divjačina krenila. Ko divjačino najde, zavriska in potem jo goni točno po sledi, ne da bi jo skušal prestrezati ali presekatati ji pot. On gre korak za korakom točno po njenih stopinjah in seveda napravi vse tiste ovinke, kljuke in zanke, ki jih ona na svojem begu zariše. Če se je zajec potuhnil in odskočil v grm ali se pritisnil v kak jarek ali razor, baset ne popusti, on toliko časa vrta in vrta, dokler ga ne izvrta in potem gre gonja zopet dalje, dokler ne pade strel ali dokler zajec ne omaga. Kajpak, taka gonja ne gre hitro dalje, marveč zelo počasi in spominjam se primerov, ko je bil zajec recimo na ljubljanskem *Gradu*, psi pa šele kje na *Rožniku*. Toda tudi taka razdalja ne reši zajca, ker on pušča za seboj sled in v to sled se je baset vsesal ali kakor pravi *Francoz* — prilepil. Ker je razvozlanje kljuk zamudno delo, si pomaga *Francoz* na ta način, da lovi s *tropo* (meute). Pri nas velja tisti brak za posebno dobrega, ki se na svojega tovariša, tudi če le-ta goni, nič ne ozira in mu sploh ne gre pomagat. Mi pravimo takemu braku — *solist*. Francoski lovec postopa vprav nasprotno. On zahteva, da gre vsak pes, kakor hitro začuje, da je eden ali drugi vzdignil, temu na pomoč in da vsi psi, torej cela tropa, gredo za isto divjačino. Meni se je prej, kakor marsikateremu drugemu naših lovcev še danes, zdelo to nespametno, češ čemu naj teče za enim samim zajcem 6 ali 10 psov, ko zajec še pred enim preveč beži. Čim več je psov, tem težje gonijo zajca, ker drug drugemu mešajo sled, — tako sem včasih modroval. Danes gledam pa na stvar drugače. Odkar lovim, to je sedaj kakih 6 let, s tropo, vidim, da tropa zajca, ki se je med gonjo skrila, veliko prej spravi na nogo, kakor en sam ali dva psa. Tropa dere za zajcem, dokler beži naravnost, tako skupaj, da se vidi od daleč kakor velika bela rjuha; čim pa tropa sled zgreši, se naenkrat razvije v rojno črto na levo

in na desno, kakor pahljača in ne vidiš drugega, kakor samo bele repe, kako migajo po grmovju. Kar zopet eden psov zavriska in se zapraši za zajcem; bela rjuha se zopet strne in plava po sledi. Šele kdor ima priliko opazovati, kako tropa zajca goni, to se pravi tropa psov, ki so navajeni goniti skupaj in drug drugega podpirajo, ta šele razume, da je vendarle resničen nemški pregovor: »Viele Hunde sind des Hasen Tod.«

Potem je pa še nekaj, kar daje basetu prednost pred drugimi braki, t. j. njegov glas. Francoski braki imajo med vsemi braki vsega sveta najlepše glasove, tako vsaj trdijo svetovni poslovci. Glas braka mora biti prvič močan, da se ga daleč sliši, drugič poln, da lepo doni in odmeva, in tretjič melodičen ali z drugo besedo: pes ne sme lajati, ampak zvoniti. Za končni uspeh lova res ni važno, ali pes laja ali zvoní, toda, komur ni samo na lovskem uspehu, marveč tudi na užitku, ki ga lovcem nudi ubrano zvonjenje, bo vsekako polagal važnost tudi na lep glas. Baseta lahko vsi drugi psi za njegovo grlo zavidajo. Tudi naši psi, zlasti istrijani, imajo lepe glasove, posebno v višjih legah, vendar so glasovi francoskih brakov bolj melodični in se prelivajo in izlivajo v prelepo harmonijo, kakor bi igral orgle. Med baseti je največ tenor-baritonov, vmes pa tudi mnogo bas-baritonov in kar da zvonjenju še poseben čar, mnogo globokih basistov, ki se oglašajo s svojimi nizkimi enakomernimi hav, hav, hav, kakor bi pritiskal pedale. Sedaj si pa predstavljajmo zvonjenje takih samih izbranih grl, recimo kakih 30—40, kakor je to na francoskem običajno! Pri nas seveda ne moremo računati s takim številom, toda tudi 3—4 baseti že prav lepo zvonijo.

Poleg dobrih baritonistov in basistov pa naletiš med baseti in med francoskimi braki sploh na mnogo vriskačev. Kaj je prav za prav vriskač, je težko opisati. Vriskač je pes, ki ne goni vedno v enakem tonu, marveč, ki za divjačino, rekel bi, vriska. On svoj glas preliva iz višje v nižjo lego in obratno. Francozi mu pravijo »hurleur«, Nemci pa »Heuler«. Za oba izraza imamo sicer v našem jeziku tudi besedo »tuliti« in tudi pri nas volk in pes tulita, kakor pri Nemcih, toda tuljenje ni izraz radosti in veselja, zato se mi zdi boljši izraz za te vrste glasov, ki so izlivi prekipevajočega veselja in radosti, beseda »vriskati«. Pri naših pseh so ti glasovi popolnoma nepoznani. Res se tudi naš brak včasih, zlasti, kadar divjačino spodi, zadere, toda to ni ono vriskanje in zavijanje, ki ga slišimo pri francoskem »hurlleurju«. Že če je en sam vriskač med tropo, dobi zvonjenje poseben prizvok, kaj šele, če jih je več.

To so torej one odlične lastnosti, ki si je z njimi baset osvojil srca francoskih lovcev.

Vprašali me boste, kakšne prednosti ima baset pred našimi braki oziroma braki-jazbečarji? Odgovoril bom prav na kratko: kdor lovi povečini sam z enim ali kvečjemu z dvema psoma v težkem, razklanem terenu, naj ostane pri visokonogem braku. Kdor lovi z večjo družbo in mu je na tem ležeče, da se dosti poka in da je lovina velika, ta naj si nabavi brake-jazbečarje, če teren to dopušča. Komur pa ni na tem, da bi bil plen velik in da bi se dosti streljalo, marveč da bi slišal lepo ubrano gonjo, ta naj vzame s seboj na lov vsaj 3 basete in ne bo mu žal. Plen bo sicer skromen, kajti psi se bodo morda celo dopoldne mučili z enim samim zajcem, toda dolgočasil se prav gotovo ne bo.

Zbral žpk. Al. V.

Lovski pes v pregovorih

Wundern darf es uns nicht,
Dass manche die Hunde verleumden,
Denn es beschämet zu oft
Leider den Menschen — der Hund.
(Schopenhauer.)

Dober lovski pes se ne zateče, slabega pa škoda ni.

Najboljši pes zgubi včasih sled.

Dober lovski pes steče za kamnom in pusti v miru tistega, ki ga je vrgel.

Debel pes je slab lovec.

Star pes — dober lovec.

Drugačni psi za zajčjo, drugačni za medvedjo lov.

Psi lovec postanejo lovci, psi gospodov pa gospodje.

Hudim psom se volk ogne.

Prvi pes ujame zajca.

Pes laja, a volk gre svojo pot.

Pes, ki zajca izsledi, je toliko vreden kakor oni, ki ga ujame.

Zajca ujame pes, plačilo pa dobi lovec.

Pes ne more tovorov nositi, osel ne zajcev loviti.

Pes miga z repom — ne lovecu, ampak kruhu.

Pes, ki se volkovom pridruži, bo z volkovi končat.

Slab pes, ki samo za ene vrste divjačino teče.

Zadnji pes še tudi včasih zajca ujame.

Psi se med seboj koljejo, toda ko pride volk, so vsi eno

Lastni psi — drag lov.

Pes, ki laja, ni za lov.

Bojazljiv pes ne vidi volka.

Bojazljiv pes teče pred zajcem.

Pes, ki hoče vse zajce ujeti, ne pride do miru.

Pes, ki laja, malo ujame.

Pes, ki sam jerebice trga, malo koristi gospodarju.

Laponski ostroglež

(*Calcarius l. lapponicus* L.)

Opazovalec Ornitološkega observatorija v Ljubljani, Kokalj Franc, posestnik v Srednjih Jaršah 56, je ujel 15. decembra 1933 na ondotnem obročevališču samca te ptičje vrste, ki je za naše kraje izreden in redk zimski gost. To je drugi primer, da je bila ta redka ptica ujeta v bližini Ljubljane.

Prvič so ujeli samca in samico laponskega ostrogleža dne 17. nov. 1887 pri opekarni industrijalca Treota na Viču pri Ljubljani.¹ Škoda, da o tem ornitološko tako pomembnem dogodku nisem mogel najti nikjer natančnejših zapiskov.

V današnji Jugoslaviji je ujel tedanji kustos sarajevskega muzeja inž. dr. O. Reiser dne 2. febr. 1895 samico te ptičje vrste, ki je bila v družbi vrabcev in strnadov, pri kopališču lldže; Reiser je prvotno mislil, da je ujeta ptica trstni strnad (*Emberiza sch. schoeniclus* L.), šele kasneje se je pokazalo, da je to gost z daljnega severa.²

Sicer pripoveduje Kokalj, da opazuje to ptičjo vrsto skoraj vsako jesen, pa samo nekaj dni, ne glede na to, če je zima, ki pride potem, mila ali ostra, da pa ne more zanesljivo imenovati nobene letnice, ker ni na to posebe pazil. V prihodnje se bo na to pazilo. Tudi ujeti Kokaljev ostroglež je bil v družbi repnikov in strnadov.

Kokaljeva trditev o vsakoletnem preletu je tem verjetnejša, če prelistamo italijansko ornitološko slovstvo, kjer je ugotovljeno precejšnje število dobljenih laponskih ostrogležev. V Italiji se ostroglež pojavi skoraj redno jeseni in pozimi omejeno v zgornji podalpski Italiji, predvsem na Beneškem, v krajih močnega prehoda škrjancev in morda tudi v drugih podalpskih pokrajinah, kjer so prikladni kraji za njihove prehode. Vseh skupaj v Italiji ujetih ostrogležev ne bo veliko čez 70 v zadnjih 50. letih, ki jih shranjujejo razni muzeji, kakor na pr. v Benetkah, Vidmu, Milanu, Turinu itd. Celo v južni Italiji so ujeli 1 v okolici Rima (18. X. 1911), drugega pri mestu Civitavecchia (2. XI. 1912). Samci v lepem poletnem perju so pa v Italiji zelo redki; dozdej so znane 5 take najdbe in sicer: 1 v Liguriji, 1 v Markah in 1 neznanega izvira.³

Na Češkoslovaškem so ga ujeli nekolikokrat v zimskem perju, tako l. 1880 pri Pragi, 1891 pri Křivoklátu; pač pa je mogoče, da se pojavi neopazovan vsako zimo v deželi.⁴ S potrebnimi izpremembami bi se to lahko trdilo za Slovenijo.

Na Poljskem, pravi L. Taczanowski, je slučajno zelo redk; znana mu je samo ena ptica te vrste, ujeta v začetku meseca marca 1860 v okolici Varšave, ki jo hrani ondotni zoološki muzej.⁵

Za ostrogležovo pravo domovino, prostrano Rusijo, pa navaja svetovnoznan ruski ornitolog prof. M. A. Menčbir, te-le natančne podatke:

Laponski ostroglež je cirkumpolarna ptica, toliko da se podaja gnezditi južneje od belega strnada (*Emberiza nivalis* L.), ki gnezdi, mimogrede povedano, v Triglavskem pogorju, kakor spričuje kustos K. Dežman v svoji rokopisni zapuščini — in ne gre tako daleč na sever kakor ta. Na Norveškem laponski ostroglež gnezdi celo pod 62° sev. šir. V Pečorski tundri je zelo pogost in gnezdi vsaj v južnem delu Novaje Zemlje. V Sibiriji gnezdi po

tundri sempatam proti severu do 75° sev. šir. Na zimo poleti iz Skandinavije na vzhod, preseka Uralski hrbet severno od izliva Kame ter leti za hrbtom proti Altaju v Mongolijo in v Severno Kitajsko, kjer prezimuje v večjem številu, kakor je verjetno, ker ravno sem prilete ptice, ki gnezdiijo v sibirski tundri. Le redko se pojavlja laponski ostroglež v majhni množini, navadno v ločenih poedincih, pozimi v raznih krajih Evrope. V tem času prileti pri nas (t. j. v Rusiji) v Orenburško gubernijo, v centralno Rusijo in izmed južnih gubernij v Harkovsko in Kijevisko. V zapadni Evropi biva v južni Skandinaviji, na Danskem, na Holandskem, na Britanskih otokih, na Nemškem, v Franciji, v Avstriji in celo v severni Italiji. V Aziji se zaleti v Turkestan. V Ameriki gnezdi ta ptica v tundri do 70° sev. šir. v Grenlandiji, prezimuje proti jugu do Nove Mehike.

Po načinu življenja je laponski ostroglež zelo podoben belemu strnadu, pa se ne drži tako divjih, samotnih krajev pobrežja Ledenega oceana in se rad seli v tundri, kjer je dovolj prostega prostora poraslega s travo, z ne posebno močvirno zemljo in z redkimi, sem in tja raztresenimi drevesci in grmiči. Gnezdo je navadno gosto nastlano s peresci, kar služi kot dober znak za njegovo določitev, tako kakor so jajca laponskega ostrogleža zelo podobna jajcem neke cipe (*Anthus cervinus* Pall.), ki gnezdi na skrajnem severu, prezimuje pa po deželah ob Sredozemskem morju,⁶ oziroma jajcem trstnega strnada.^{6a}

Smeli in neumorni raziskovalec življenja ptic skrajnega severa B. Hantzsch je preučeval leta 1910 tudi življenje laponskega ostrogleža v Baffinovi deželi v Severni Ameriki ter je tako razrešil in razvozlal še nekatera nerešena vprašanja arktičnega ptičjeslovja.

Hantzsch je videl 15. junija 1910 prvega samca, čeravno je njegovo spremstvo njegov glas že večkrat slišalo; 27. junija je našel prvo gnezdo 5 svežih jajc; jajca so majhna; valitev se vrši zelo hitro, ker jo pospešuje ugodno gorko vreme, kakor je bilo ravno leta 1910; ostroglež je najpogostejša mala ptica tega opazovalnega okoliša; koncem junija je še veliko neparjenih ostrogležev in se prava gnezditvev še ni pričela. Dne 26. jun. 1910 je našel gnezdo izleglih mladičev. Ptica je včasih zelo zaupljiva, če je nihče ne preganja. Koncem septembra se preletavajo ostrogleži še posamezno ali v malih krdelih po tundri. 3. okt. ter 11. in tudi še 14. je opazoval posamezne.⁷

Ostrogleževo gnezdenje na Spitzbergih zanika A. König; gnezdi bolj v subarktičnih kakor arktičnih krajih, v Grenlandiji in Laponiji, posamezno tudi na Novaji Zemlji. Kot priložnostnega gosta ga poznata tudi Jan Mayen in Franca Jožefa dežela.⁸

Glede razširjenosti bi bilo še pripomniti, da je v Laponiji pogost gnezdilec, na Finskem je zelo redka ptica, ki jo opazujejo samo ob preletu, od polarnega kroga proti jugu do približno 65° sev. šir.; v Baltiku pa je tudi manj ali bolj redka ptica in jo tudi tukaj opazujejo samo ob preletu in obenem je bolj ali manj redek zimski gost.^{8a}

Skoraj vsi ornitologi Srednje Evrope navajajo v svojih delih laponskega ostrogleža kot redkega zimskega gosta dotične favne.

Docela neverjetno se pa zdi, da ornitološko slovstvo Ogrske, kjer se v Alföldu sestajajo čez leto vsakovrstne ptice z vsega sveta, ne pozna laponskega ostrogleža.⁹

Za jugoslovanski Srem ga pa navaja Landbeck, češ, da na svojih seditvah to pokrajino skoraj gotovo obiskuje, čeravno v tem pogledu ne more navesti nič zanesljivega.¹⁰

Uporabljeno slovstvo:

¹ III. Jahresbericht aus Oesterreich-Ungarn, Ornith. III. Jahrg. 1887, 244, št. 179.

² O. Reiser, Neue und seltene Arten der Vogelwelt Bosniens und der Hercegovina, Ornith. Jahrb. 1905, 114.

³ Ornithologia Italiana, Milano 1929, 147/148.

⁴ Kněžourek K., Velký přírodopis ptáku, Díl I. V Praze, 1910, 164/165.

⁵ L. Taczanowski, Liste des oiseaux observés depuis 50 ans dans le Royaume de Pologne, Ornith. 1885, 467, št. 141.

⁶ Prof. M. A. Menchir, Pticy, S. Peterburg 1904—1909, 1117/1118.

^{6a} Rey Eugène, Die Eier der Vögel Mitteleuropas, 1905, 295/296.

⁷ Erich Hesse, Bernhard Hantzsch's ornithologische Ausbeute in Baffinland, J. f. O. 1915, 157—228, št. 34.

⁸ Alexander König, Avifauna Spitzbergensis, Bonn 1911, 153/154.

^{8a} Dr. V. Bianchi, Ueber die Vögel Nordrusslands und des Baltikums, J. f. O. 1926, 426—465.

⁹ Jakob Schenk, Aves, Budapest 1917, 82.

¹⁰ Christian Ludwig Landbeck, Die Vögel Sirmiens, Isis 1845.

Inž. Anton Šivic

Ali je uplenjena vidra lovčeva ali ribičeva?

Zastavljeno vprašanje je rešeno z lovskimi in ribarskimi predpisi, veljavnimi v območju Dravske banovine.¹

A. Lovski predpisi.

1. Po lovskih predpisih, veljavnih za območje bivše Kranjske (patent z dne 28. marca 1786, §§ 5., 19., 20., z dne 7. marca 1849., § 12., razp. biv. dež. vl. za Kranjsko z dne 18. maja 1855., dež. zak. šte. 18) sme vsakdo pokončati škodljive roparske živali, torej tudi vidro. Kdor hoče pokončati vidro s strelnim orožjem, pa mora seveda imeti orožni list, v večini primerov pa tudi lovsko karto in pristanek lovskega upravičenca.

Po navedenih lovskih predpisih je uplenjena vidra last lovskega upravičenca. Prilastitev v škodo lovskega upravičenca je tatvina.

2. Po lovskem zakonu, veljavnem v območju bivše štajerske (z dne 21. sept. 1906., § 66) sme vidro ujeti ali ustreliti in si jo prilastiti le lovski upravičenec, njegovo lovsko čuvajsko osebje, s pismenim dovoljenjem lovskega upravičenca pa tudi druge osebe.

Te osebe in lovsko čuvajsko osebje si smejo prilastiti uplenjeno vidro le z vednostjo in privoljenjem lovskega upravičenca.

3. Povsem enako določilo, kakor za biv. štajersko, vsebuje lovski zakon za biv. Koroško (z dne 4. avg. 1902., § 68).

4. V Prekmurju sme po XX. zak. čl. iz l. 1885., § 15., vidro pokončati posestnik na svojem zemljišču kadarkoli; ako hoče vidro pokončati na lovski način ali s pomočjo lovskih psov, si mora pribaviti v to dovoljenje lovskega upravičenca.

¹ Predpise o lovu in ribolovu vsebuje I. zvezek Lovske knjižnice, izdane po SLD. Glej tudi dopolnilo na str. 50 letošnjega »Lovca«.

Pokončana vidra pripada vselej dotičnemu lastniku ali zakupniku lova, v čigar lovišču je bila uplenjena.

5. Za bivšo občino Štrigovo (sedaj v ljutomerskem deloma v dolnje-lendavskem srezu) veljajo določbe zakona za biv. Hrvatsko in Slavonijo (z dne 27. aprila 1893., §§ 22. in 23). Tam sme vidro ubiti vsakdo ob vsakem času, kadar to zahteva obramba imovine, vendar je tako pokončana vidra last lovskega upravičenca.

B. Ribarski predpisi.

1. Po oblastni uredbi o ribarstvu (z dne 28. okt. 1928., čl. 46), veljavni v območju biv. ljubljanske oblasti,² sme ribarski upravičenec v svoji ribji vodi ali neposredno ob njej loviti ali pobijati vidro vsak čas na kakršenkoli način, toda brez rabe strelnega orožja in strupenin. Lovski upravičenec temu ne more ugovarjati. Vidra pripada v tem primeru ribarskemu upravičencu. Iste pravice imajo osebe, ki jih je postavil ribarski upravičenec za varstvo svoje ribje vode.

2. Za območje biv. mariborske oblasti³ veljajo po finančnem zakonu za leto 1927/1928 (čl. 256) določbe ribarskega zakona za biv. Kranjsko z dne 18. avg. 1888. z vsemi izvršilnimi uredbami vred. Glede vidre določa § 53., da je ribarskim upravičencem dovoljeno, da vidro v svoji ribji vodi ali neposredno ob njej vsak čas na kakršenkoli način, toda brez rabe strelnega orožja ali otrovnih tvarin lovijo ali ubijejo. Lovski upravičenec temu nima ugovarjati. Vidra pripada v tem primeru ribarskemu upravičencu. Isto pravico imajo tiste osebe, ki jih je ribarski upravičenec postavil za varstvo svoje ribje vode.

5. Za območje bivše občine Štrigova veljajo predpisi zakona za ribarstvo za biv. Hrvatsko in Slavonijo z dne 6. apr. 1906. § 54. tega zakona določa, da smejo ribarski upravičenci pokončati vidro brez puške. Vendar ostane vidra last lovskega upravičenca.

Iz navedenih podatkov sledi, da sme v območju vse Dravske banovine vidro ujeti ali ubiti tako lovski kakor tudi ribarski upravičenec, seveda v kraju, v katerem ima lov, odnosno ribolov.

Uplenjena vidra pripada ribarskemu upravičencu le tedaj, če jo je ujel ali ubil na zakonito dovoljeni način, razen v območju občine Štrigova, kjer pripada vidra v vsakem slučaju lovskega upravičenca.

(Kadar bo uveljavljen novi zakon o lovu z dne 5. decembra 1931., bo imel razen lovskega upravičenca in oseb, ki jim on to dovoli, pravico ujeti ali ubiti vidro le lastnik, zakupnik ali užitek posestva v svoji ograjeni naselbi ali na ograjenem lovišču. Uplenjena vidra bo pripadala lovskega upravičencu. [§§ 2., 5. in 113.]

Ribarski upravičenec potem ne bo mogel ne loviti niti si prilastiti vidre, ako predvideni novi ribarski zakon ne bo določil kaj drugega).

² in ³ Območje biv. ljubljanske in mariborske oblasti je točno opisano v knjižici, navedeni v opombi 1. pod črtico.

Smrt zajcu

Zopet je razpeta zajčja koža na sadjarskem bobnu in neusmiljeno se razbija po že itak raztepenem kožuščku. Pomislite, dragi lovski tovariši, škoda, ki jo povzročajo zajci, ne gre več v tisočake, marveč v milijone, morebiti še celo v milijarde. Vsega zla v sadovnjakih je kriv zajec. Edino zajec seveda, ker je zaščiten lovna divjad, je povzročitelj milijonske škode.

Tako nekako se glasi članek v našem dnevniku »Jutru« od 18. t. m. v rubriki »Kmetijski vestnik« pod naslovom »Stara pesem o zajcu«.

Res je, da dela zajec v hudih zimah škodo, o tem se je že neštetokrat pisalo in tudi dokazalo, tudi če sadjar napravi vse potrebno, kar mora storiti, da pade škoda na minimum. Pisec Jutrovega članka se je pa le zajec tako zameril, da ga hoče na vsak način z ognjem in mečem iztrebiti iz naših gozdov in poljan. Najbrž pa si ni ogledal še naših kmečkih sadovnjakov, ako se sploh morejo tako nazivati, kakršne jih po večini vidimo. Vprav obupno: Celi mehovi gosenice vise raz veje, ne da bi se pokončali; debela so porasla z bujnim mahom in lišaji vseh vrst, veje niso obrezane; skratka v žalostnem stanju je ta naša kmetijska sadjereja. Kmet pozna drevje samo takrat, kadar rodi in kadar ga zajec obgloda, drugače mu je pa deveta briga. Redkega, pravega sadjerejca spoznaš že iz dalje: drevje je negovano, lepo zraslo in tam tudi ne vidiš debel, oglodanih od zajca. Seveda, ta mož je napravil svojo dolžnost; on skrbi za drevje in ga ima rad. Drugim pa, kakor sem že omenil, obeli zajec jabolane. Ali je res kriv tega samo zajec? Ali ni malomarnost tako zvanega sadjerejca več kriva? Ali naj zaradi malomarnosti teh ljudi pobijemo zajce? Ali pa naj morebiti lovski najemniki čistijo drevje? Prav tisti pa, ki najbolj zanemarjajo drevje, vpijejo najbolj o škodi, dasi navadno ni desetina tega res, kar trdijo. Pa to ni samo glede sadnega drevja, to je sploh taktika teh ljudi tudi pri drugih pridelkih. Nešteto tipičnih primerov bi lahko napisal v dokaze, da kmetovalcu ni toliko zaradi faktične škode, temveč le, da mleduje in da pride do gotovega denarja. Nekateri že s tem računajo pri setvi in vedo, da bodo dobili odškodnino. Le-ti ne sadijo in ne sejejo zato, da bodo pridelali sadež, ampak zato, da bo na njihovi njivi škoda in da jo bo lovski najemnik plačal. Nasprotno pa vem tudi nešteto primerov o škodi, katere kmet sploh ne upošteva, ker je uvideven in pravičen in ni nahujskan po takih člankih, kakor je na primer ta v »Jutru«.

Kako je pa v drugih deželah, na primer na češkem, kjer je toliko zajcev kot pri nas kobilic? Tam tudi zajec je kot pri nas, pa vendar ni takega ropotanja in še nobenega sadjerejca in kmeta ni zajec spravil na boben. Mislim pa, da ima tam zajec iste navade kakor pri nas, samo ljudje niso tako oblastni, da bi zahtevali zaradi nekaj drevesc smrt zajčjemu rodu do zadnje dlake.

Pisec v Jutrovem članku se tudi pritožuje, da niso zalegla številna zborovanja, protesti, ne pritožbe in apelira na poslance in senatorje, da bi vendar že priskrbeli zajčjo smrt.

Hvala Bogu, da na odločilnih mestih že vedo dosti o pretirani stari pesmi o zajcu in vedo tudi, kam naš kranjski zajec tace moli. Vedo tudi, da so interesi kmetov zadosti zaščiteni, tako da se zaščita občutno čuti na meščanskem hrbtu.

Voluhar, miši, posebno pa rjavi hrošč so izredni škodljivci poljedelstva in smem vprašati slavno Kmetijsko družbo, kaj je pa s temi? Zakaj se ta golazen ne zatira in se o njej ne kriči kakor o zajcu. Seveda, to lahko vsak lovi in jo uničuje, toda s to razliko, da jo žal nobeden ne. Samo proti zajcu so vedno polna usta groze in gorja, ker si ga sme samo lovec prisvojiti, miši, hrošči itd. so pa od Boga poslano gorje in mir besedi.

Stavim, ako bi se našel kdo, ki bi dobil iz kakršnegakoli vzroka izključno dovoljenje, da sme samo on loviti miši, hrošče in gosenice in bi jih vjel in pokončal več, kakor se jih sedaj pokonča, da bi imel na mah zajec mir in bi neusmiljeno padli po tej golazni ter bi zahtevali od zakupnika ogromno odškodnino. Pela bi nova pesem o miših, hroščih in gosenicah.

Priznavam, da dela tudi zajec škodo in da se mora škoda povrniti, ampak le tedaj, ako je oškodovanec napravil vse potrebno, kar mu veleva dolžnost, da se obvaruje škode. Kakor pa je vsakega kmetovalca dolžnost, da zavaruje svojo lastnino, tako je tudi dolžnost pravičnega lovca, da poravna eventualno škodo, nastalo po divjačini.

Mislím pa, ako se zračunata vsa škoda, povzročena po divjačini, in vsa škoda, povzročena po divjih tatovih, da odtehta zadnja škoda prvo in tako smo boti. Ali bi ne bilo umestno v Kmetijskem vestniku napisati nekaj vrstic o lovski kradnji in sicer, da prvič to ni pošteno in drugič, da si škodujejo sami. Najemnik nosi občini leto za letom težke tesočake, s katerimi si občina, če je v umnih gospodarskih rokah, veliko pomaga, v zahvalo pa isti občani (Bog ne daj vsi, vendar pa precej) oškodujejo najemnika, kjer le morejo, posebno pa še ščuvajo druge razumne občane proti lovcu in sploh proti lovstvu. Seveda ne vedo, da ima od lova vsak drug več kakor pa najemnik.

Vendar je pa med podeželskim ljudstvom tudi v našo lovsko radost takih razumnih mož, ki vedo, da marsikdo živi od lova, da je veliko obrti odvisnih od lova in da kmetovalcu ni vseeno, ali so ti ljudje suhi v žepu ali pa so v stanu od kmetovalca kupiti les, pridelke itd. — Tudi zajec, ta uboga preganjana para, je važen člen verige, ki suče in uravnava svet; zato se ga ne more kratkomalo zaradi nekaj črnogledov odpraviti s sveta.

Jutrov pisec se je tudi obregnil ob novi lovski zakon, ki mu tudi ni po volji. Razvidno je, da mu ni povsem znan, ker sicer ne bi svetoval, da se revidira. Vprav po novem lovskem zakonu je namreč lovski najemnik primoran plačati brez usmiljenja škodo, povzročeno po divjačini. Torej tudi to mu ni všeč. Kratkomalo se mora vse uničiti, kar kmetijstvu ni po volji. Vse odpraviti, najbolje. Divjad bodo, kar že deloma prakticirajo, sami pobili, davke naprtili drugim, pa bo nastala obljubljena dežela, kjer se bo cedilo mleko in med. Nobene dolžnosti, nobenega rizika. — Še celo zavarovalne družbe ne povrnejo škode zavarovancu, ako doženejo, da se je uničil zavarovani objekt zaradi malomarnosti zavarovanca. Samo mi lovci naj homo izjema in tista neizčerpna blagajna, iz katere se sipa denar, ne da bi imeli za svoj denar tudi svoje pravice.

Tako, to je pesem o zajčji škodi in dobro bi bilo, da se ta pesem že enkrat jenja, če že ne zaradi nas, pa vsaj zaradi drugih, kulturnejših narodov, da ne bodo mislili o nas kakor o divjakih.

April

Z mesecem marcem je končan za pravega lovca najhujši čas in z njim je zaključeno lovsko leto. V marcu lovec pregleda preteklo dobo lovljenja in gojitve.

Z novim oživljenjem prirode se prične novo lovčevo leto in novo delo. Kakor ob novem letu in sploh pri vsakem začetku nove dobe, sklenemo popraviti nedostatke in nepravilnosti, tako naj stori to tudi lovec v aprilu. Ne ostane pa naj samo pri sklepih in dobrih namenih!

Naši prvi lovski dnevi so veličastni. Povod za to je že letni čas, v katerem je človek že kot tak prerujen, nadalje pa tudi divjad, ki jo lovimo v tem času. Prvi, vsaj pri nas, je v lovskem koledarju divji petelin. Le-ta izvabi lovca v ranih urah iz postelje in pokaže marsikomu čare prirode, ki jih lahko vidimo le v ranih pomladanskih jutrih. Vprav zaradi tega pa moramo ta lov tudi temu primerno izvajati.

Največji užitek ima lovec, če petelina odkrije sam. Lov na divjega petelina zaradi tega lahko porazdelimo v dva dela. Najprej je iskanje in zasliševanje, nato pa šele odstrel. Divje peteline iščemo že v prvih dnevih aprila in sicer navadno tam, kjer so peli v prejšnjih letih. Med tem pa odkrije lovec večkrat še druga nova rastišča. Petelina izsledimo podnevi po njegovih odpadkih in po odpadkih kur, večkrat po odpadlem perju in po sledih v snegu. Zvečer ga slišimo ko prileti na gred, zjutraj pa ko poje. Ko smo petelina odkrili, ga parkrat poslušamo in šele potem, ko smo prepričani, da so kokoši oplojene, naj počí strel.

V aprilu je uspešen lov z uharico, takrat se selijo ujede. Še bolj važen lov kakor na seleče se ujede je lov na one škodljivce, ki gnezdijo pri nas. Že v prvih pomladanskih dnevih lahko opazujemo ujede in druge škodljive ptice kakor vrane, srake in šoje, kje bodo gnezdile. V gozdu, dokler še ni ozelenel, laže odkrijemo gnezdo omenjenih škodljivcev, kakor kesneje, ko so zagrjnene z zelenimi zagrinjali. Posebno važno za lovske čuvaje je tole: One vrane, ki so pozimi pri nas, gnezdijo v drugih krajih. Z odstrelom enega para vran pomladi, smo storili več dobrega za naše lovišče, kakor pa če smo pozimi ustrelili 20 vran. Uspešno uničujemo vrane pomladi s polaganjem s fosforjem zastrupljenih jajc. Te položimo na travnike, kamor vranji pari radi sedajo.

Za razvedrilo

Dr. Fr. Mišic

Lovčevo vstajenje pri »Cerkvici« na Pohorju

Od Rogle, centralnega masiva vsega Pohorja, se pomika njega glavni greben v severozapadni smeri naravnost na koroški Traberg; znameniti njegov razrastek, obenem najvišji in najdaljši v celokupnem pogorju, Volovica, pa pelje zapadno čez Tolsti vrh na Mislinje. Na njem so nad Mislinjami razprostrte obširne Breščakove Rute.

Dokler leži na Breščakovih Rutah sneg, tako dolgo na zapadnem Pohorju ni pomladi; tako pravi domače ljudstvo upravičeno na podlagi sto- in stoletnega opazovanja in poročanja od roda do roda. Ko pa je tam skopnel stari zimski sneg, tedaj je tudi na najvišjih vrhah in kopah na Pohorju vigred, pa naj se mimogrede semtertje še tako zabesnijo hude sape in burje, naj zapade za spremembo kratkotrajni pomladanski sneg še tako visoko.

Sedaj na Breščakovih Rutah ni več snega: na zapadnem Pohorju je zato pomlad, pomladansko življenje je in vstajenje; tudi na Jezerskem vrhu (1532 m), na sosednem Črnem vrhu (1543 m) in kajpada tudi na prekrasnem sedlu med obema: pri »Cerkvici« na Pohorju in okoli ponižnega »Zavetišča pod Jezerskim vrhom«, ki ima najboljšo kuhinjo izmed vseh pohorskih koč in kjer je že zrastle iz zledenelega in zasneženega trdega granita ponosna stavba planinskega hotela kot ponos in veselje vseh pohorskih planincev in tudi lovcev.

Na drugi strani Jezerskega vrha, na položni, večinoma še pobeljeni polici, za smučanje še vedno pripravi, se je že zdramil iz predolgega zimskega spanja pa tudi iz ujetništva bradati zeleni Jezernik; lomi in si trga jeklene verige z orjaških rok in nog, da ob toplih solčnih žarkih pohorske vigredi poka in se tali led in sneg na Ribniškem jezeru. Če stojiš na najvišji točki Jezerskega vrha in se ozreš na jezero, vidiš kako polagoma, pa vendar razločno in vidno dviga Jezernik ruso glavo iz jezerske vode, kako se skuša s svojima prostima rokama oprijeti majhnega zelenečega otočiča, da se povzpne nanj in se tam sonči.

Okoli »Cerkvice« same, pa tudi na južnih obronkih Jezerškega in Črnega vrha ni več snega; sonce pripeka, da se izletniki in lovci v aprilu in maju sončijo na ravni strehi »Zavetišča«; le tu pa tam se vlečejo čez kopne ledine večje in manjše lise tenkega snega, ki je zgodaj zjutraj zmrzel in trd kakor led, proti večeru pa mehek kakor sveži pršič. Sredi med sivim lišajem jelenovcem, med zelenim natekom in med ostrimi bilkami gostega baloha zvedavo pogledava v novi svet vijoličasti pomladanski žefran z rumenimi prašniki in s karminastordečim pestičem: prvi pozdrav ljube pomladi pri »Cerkvici« na Pohorju. V tem visokem rajju, na suhih kopnih ledinah in na sneženih bla-

zinah, gledajočih zgodaj zjutraj in zvečer na jutrnje in večerno sonce, uživa nežno srce najlepšega ptiča na Pohorju, uživa ruševca prvo pomlad in poje prvo pesem hrepenjenja in ljubezni. Stoječ pred »Zavetiščem« ob jutrnji zarji ali ob sončnem zatonu čuješ čudne glase, ki se ne dajo zlahka zapisati: »Čii-šuj.« Kmalu jih uzreš in z daljnogledom lahko mirno opazuješ; pasejo se in sprehajajo se sedaj na kopnem, potem zopet na snegu neočitne rjave samice in krasni črni samci s škarjasto ukrivljenimi repnimi peresi, z belimi lisami preko kril in z živo-rdečimi obrvmi. V elegantnih lokih se suče in pleše mlad petelinček, raztegujoč krila do tal in razkošno prostirajoč rep v črno pah-ljačo z belim osredjem; suče se in pleše okoli kokoši in poje

pesem vstajenja in ljubezni: »Čii-šuj.« Tedaj se razsrdi in razšopiri velik, star petelin; enako pesem zapoje; toda ta pesem se glasi nekako jezno, srdito, kot klic na boj. Mladi utihne, zloži rep in krila in se plaho in ponižno pase med kokošmi; le prikrito opazuje jih od strani. Sonce je zašlo; mrzle sapice prihajajo iz najvišjega dela Mislinjske doline; z njimi mrak in utrujenost. Ruševci odlete v bližnji nižji gozd; kokoši se kmalu poskrijejo; petelini pa, posamič, pa tudi po dva ali trije skupaj, posedajo še dolgo na najvišjih vršičkih smrek in jelk, nekaj časa mirno in nepremično z raztegnjenim vratom in povešenim, dolgim škarjastim repom, tako nepremično, kakor da bi bili izklesani iz črnega pohorskega marmorja; potem zopet pripogibajo vrat in glavo in z daljnogledom dobro vidiš, kako s trdim kljunom cepijo, drobijo, obirajo in zobljejo že nabrekle igle na smrekah in jelkah, dokler ti, komaj slišno kakor golobje gruleč, ne izgi-nejo izpred oči iz mrzlega mraka.

Ko drugo jutro oznanjajo beli dan zvonovi sv. Lenarta na Paškem Kozjaku in zvonček sv. Pankracija na naši tesni severni meji, se podijo megle in oblaki mimo »Cerkvice« in preko Jezerskega vrha. Ni ne sonca, ne ruševcev, ne njihovega petja in gruljenja. A v zmrzlem snegu vidiš še in si lahko natančno ogledaš njihove sledi, ki so deloma v skoraj ravnih črtah, deloma v lokih pisane v sneg; kokošje malo manjše, ker so njihove nožice s tremi prstki nežnejše in gracioznejše; petelinje večje in nekoliko zabrisane, ker imajo petelini večje prste, ki so povrh ob pomladanskem petju, dokler smreka, jelka, macesen, bor in bukev ne poženejo, pokriti s kožnato-pernatimi izrastki. Ko tako stopaš po plesišču in sledeh ruševcev, teh malih divjih petelinčkov, slišiš iz temnega gozda, ki sega doli do Mislinja, planinskega kosa, ki z belim trakom okoli črnega vratu kot pravi komatar naznanja in kliče gori k »Cerkvici«, da se tudi že v njegovem ptičjem srečanju poraja pomlad in Vstajenje. Dve mladi srni se plaho pojavita pod tabo ob gozdnem robu; tedaj se raztrgajo na obzorju oblaki, razpršijo se talne megle in sonce, jasno, ljubko in toplo prisije preko Rogle na Breščakove Rute, na Jezerski in Črni vrh, pa tudi na Sedlo med njima, kjer ti kup razbrskanega kamenja in napol izruvane mlade smrečice naznanjajo mesto pri »Cerkvici«. One hladne pomladanske sapice se še niso umirile. Močno donijo od Breščakovih Rut, mogočno se razlegajo od treh lovskih koč, od Petelinovke, Jelenovke in Globače, vmes pritrkavajo one od Javoriča in Črne mlake izpod Planinke; to je velikonočno zvonjenje, to je lovčev vstajenje pri »Cerkvici« na Pohorju.

Iz lovskega oprtnika

Vabilo h glavni skupščini Slovenskega
Lovskega Društva v Ljubljani,

ki se bo vršila v nedeljo 29. aprila
1954 ob 10 dopoldne v steklenem sa-
lonu restavracije na glavnem kolo-
dvoru v Ljubljani.

Spored:

1. Poročilo predsedstva in društvenih
funkcionarjev.
2. Poročilo računskih preglednikov.
3. Odrešnica.
4. Volitev dveh računskih pregledni-
kov in dveh namestnikov.
5. Članarina za leto 1954 in delež po-
družnic.
6. Proračun za leto 1954.
7. Podružnice in njih okoliši.
8. Samostojni predlogi, ki jih je javiti
predsedstvu do vštetega 20. aprila
1954.
9. Razno.

Dnevni red se giblje v okviru § 20.
dr. pr.; glede udeležbe, sklepčnosti, po-
oblastil itd. pa odločuje § 19. dr. pr.

Odbor.

Izvrševanje lova v obmejnem pasu.

Pritožbe radi prepovedi lova v ob-
mejnem pasu (500 m od meje) so se
svojčas kopičile in so bile temeljito
upravičene, ker so lovskim zakupni-
kom kratile njihove pravice v prav iz-
datni meri. Nekatera dolga, ob meji
ležeča lovišča so se skrčila kar za
tretjino in več svoje površine, a so ob-
činske uprave zahtevale od zakupni-
kov celo, neokrnjeno zakupnino. Ma-
riborska podružnica je storila v tej
zadevi potrebne korake pri merodajnih
oblasteh in se je zadeva sedaj ugodno
rešila. Sresko načelstvo Maribor, levi
breg, je prejelo preko banske uprave
od Komande graničarske trupe v Skop-
lju tozadevno pojasnilo, po katerem
je izvrševanje lova v obmejnem pasu
le v toliko omejeno, da se sme v
globini 500 metrov od meje izvrševati
samo od solnčnega zahoda,

do solnčnega zahoda. Obenem
opozarja odlok na predpis čl. 12 za-
kona o obmejni četi, z dne 5. novem-
bra 1951, po katerem ni dovoljen pri-
stop k državni meji in v državni ob-
mejni pas brez vednosti in odobritve
pristojnih organov obmejne čete, ki
imajo dolžnost, da se prepričajo, ali
imajo lovci predpisane lovske doku-
mente.

S. A.

Zeleni križ.

V zvezi z imenovanjem podružnič-
nega častnega člana tovariša g. dr. A.
Farčnika, sreskega načelnika v Ljuto-
meru, je podružnica danes nakazala
po njem naklonjeno vsoto 500 Din kot
darilo Zelenemu križu.

Lovski dan.

Podružnica Slovenskega Lovskega
Društva v Krškem priredi dne 15. aprila
t. l. ob 5 popoldne v prostorih ho-
tela Gregorič v Krškem »Lovski dan«
s predavanjem. Vsi člani in prijatelji
lovstva se vljudno vabijo.

Proti psom klatežem.

Zaradi ponovnih in hudih pritožb
mariborske podružnice in lovskih za-
kupnikov in lastnikov lovišč, da po-
vzročajo potepuški psi po loviščih oso-
bito v hudi zimi občutno škodo na sr-
njadi — tako so našli v nekem lovišču
na Pohorju v dveh dneh sedem od psov
raztrganih srn — sta sreski načelstvi
Maribor desni in levi breg izdali sle-
deči

R a z g l a s .

Po došlih poročilih so letošnjo ostro
zimo v srninskih loviščih Pohorja in
Boča prostoloveči psi-čuvaji, predvsem
volčjaki raztrgali mnogo srnjadi. V de-
belem ali na površju oledenem snegu
postane udirajoča se srnjad kaj kmalu
plen preganjajočih psov, ki se ne udi-
rajo, love večinoma ponoči ali tiho.
Zimska zaklonišča srnjadi v nižje le-
žečih kmetskih gozdih bližnje in dalj-

ne okolice gorskih vasi ter samotnih kmetijskih domov so tako postala pogubna za najplemenitejšo divjačino naših goratih gozdnih pokrajin.

Tudi brakiranje z visokonožnimi braki pri debelem ali zaledenem snegu povzroča žrtve posebno med mladiči srnjadi, ki se po uredbi kralj. banske uprave o prepovedanem lovskem času z dne 31. julija in 23. novembra 1931, Sl. l. št. 285/42 ne smejo loviti v letu, ko so bili povrženi.

Isto velja glede brakad na gamze, ki so jih nekateri zakupniki lovišč izvajali v preteklem decembru, ko je že lovopust za srnjad, katera ima na Pohorju skupna stojišča z gamzi.

Prostoloveči psi ugonobe mnogo srnjadi razun ob snegu po zimi tudi v dobi nosečnosti srn-koz ter neokretnosti mladičev, t. j. v času do konca julija.

Da se opisano uničevanje srnjadi omeji ali prepreči, odrejam na temelju določb § 67 zak. o notranji upravi Ur. l. št. 213/76 1929 ter § 69 lovskega zakona z dne 21. septembra 1906, drž. zak. št. 5 iz 1907 ter že navedene uredbe o prepovedanem lovskem času:

1. V dobi od 1. novembra do konca julija se morajo psi-čuvaji ter lovski braki doma prikleniti, izven doma pa voditi na verigi;

2. Brakade v srninskih ali gamzovih stojiščih se smejo izvrševati v dovoljenem lovskem času od 15. sept. do 15. januarja le tedaj, če tál ne pokriva debel ali na površju oledenel sneg. Zakupnikom in lastnikom lovišč se pa priporoča, da pri brakadah uporabljajo le kratkonožne brake.

Določbe te odredbe veljajo za gorate dele vseh upravnih občin na Pohorju in Boču.

Zakupniki in lastniki lovišč ter zapriseženi lovski čuvaji se pozivajo, da vestno nadzorujejo svoja srninska lovišča in zatirajo prostoloveče pse z vsemi zakonito dopustnimi sredstvi.

Kršitve te odredbe se kaznujejo po § 100 nav. lovskega zakona.

O tem se obveščajo:

1. Vse upravne občine v razglasitev na krajevno običajni način;

2. Vse orožniške postaje v strogo nadziranje;

3. Podružnica SLD v Mariboru;

4. Podružnica SPD v Mariboru.

Sreski načelnik:

Makar, s. r.

Ker se nedvomno dogaja, da pošiljajo lastniki psov čuvajev svoje cučke, med njimi seveda tudi ovčjake, na hrano v lovišča — razume se, da tuja — ne le na Pohorju, Kozjaku in Boču, ampak tudi drugod, bi bilo želeti, da bi tudi druga sreska načelstva izdala slične razglase, oziroma, da bi banska uprava uredbenim potem to zadevo raztegnila na vso banovino. A. S.

»Sieben Kugeln und mehr«

je naslov knjigi, ki jo je spisal nemški lovski pisatelj M. v. Rogister. Izšla je kakor večina takih knjig v založbi Paul Parey v Berlinu. Stane 5-50 RM.

Knjiga je zanimiva za lovce, saj dobe vpogled, kako love njihovi tovariši po raznih delih Evrope, na kakšni stopnji je lov v tej ali drugi pokrajini sedaj po svetovni vojni. Tekom zadnjih let je lovil pisec knjige na Norveškem, Pomeranskem, v Rusiji, v Rumuniji, v Jugoslaviji, Madžarski, Avstriji, skoraj bi lahko trdili po vsej Evropi. Prehodil je Karbate in obiskal Alpe v najrazličnejših delih. Iz Francije je napisal črtico, lovske doživljaje iz vojne dobe. Toda ta knjiga ni namenjena samo lovcem, marveč jo je smatrati za prav dober popis. Pisec je kot lovec posvetil posebno pozornost prirodi; prav tako dobro kakor divjad je opisal značaj ljudi, ki prebivajo po tistih krajih, kjer je lovil.

Kako je opisal kraje, pa razvidimo iz obeh črtic, napisanih iz naših krajev: »In den Karavanken« in »Im Gebiete Triglav«. V Karavankah je lovil pri baronu dr. Karlu Bornu, v lovišču, o katerem smo imeli priliko čitati že v par člankih v »Lovecu«. V Julijskih

Alpah je bil gost svojega daljnega sodnika, bančnega direktorja Josipa Luckmanna, ki je pisca seznanil tudi z našo mično pravljico. V »Karavan-kah« čitamo ta-le izredno topel uvod:

Pričenja se jug! V Beljaku je že zopet nova pokrajinska meja. Še bolj južno leži Italija. Če se pa obrneš proti vzhodu, se kmalu pripelješ čez Podroščico v Jugoslavijo. Dospeš na Bled, se pripelješ v Kranj.

Ko izstopiš iz vlaka, že te pozdravi slovanski jug z mehkim: »Dobre dan, gospod!« (Majhna napaka, ki nas pa ne moti, če vidimo dobro voljo pisca, ki je poslušal slovenski dobrih štirinajst dni.) Zenske so pokrite s pisanimi rutami, po pobeljenih hišicah se že vije vinska trta. Nad vso pokrajino pa izžareva bleščeča modrina neba neko posebno toploto. Gost s severa občuti božanje nežnih prstov, čudna toplota ga zaziblje v sanjavo omotičnost, da dojema vse okolje še mnogo lepše. »Triglavsko pogorje« pa pričinja: Triglav je najvišja gora na Slovenskem. Mogočno in divje se dviga iz Julijskih Alp troglavi vrh. Romantičen narod je ovenčal Triglav z mnogimi pravljičami. V pogorju prebivajo rojenice, boginje usode, ki štiti uboge in preganjane; pritlikavi škrate uganja divje burke in tudi slovenski polbog »Čatež« pohaja po triglavskih planinah. Pastirji še sedaj radi pripovedujejo, da so videli čudno bitje: kozla s človeško glavo. V zelenih vrtovih, ki se baje nahajajo za strmimi grebeni, se pase »Zlatorog«, beli gams z zlatimi roglji. Gorje mu, kdor bi ga streljal!

Za tema poetičnima uvodoma pa pisec pripoveduje, kako je lovil v naših loviščih. Nu, da so mu le-ta ugajala, si lahko mislimo: Saj je Rogister imel priliko loviti v naših najlepših krajih,

kjer je največ divjadi, seveda po službi lastnikov odnosno zakupnikov lovišč. Prav pohvalno se izraža o naših loveih. Janeza Rabiča vidimo slikanega, ko junaško koraka pred našo kraljevsko dvojico v Krmi. O Janezu meni pisec, da je v lovišču Janez kralj.

Toda Rogister ni pisec, ki bi vse hvalil kar na drobno in debelo. V splošnem je zelo kritičen. Slabih spremeljevalcev ne mara, pa tudi s tem ni zadovoljen, če divjad na lahek način upleni, želi zanimivih lovov in lepih prirodnih slik.

Prav tako kakor pisatelj, je Rogister zanimiv kot večni popotnik. Danes ga najdemo na jugu, čez par dni na severu, povsod, po vsej Evropi.

Pot h gospodarski obnovi.

V založbi »Zveze jugoslovanskih hranilnic v Ljubljani« je izšla iz peresa dr. Vl. Murka 16 strani obsegajoča brošurica. Uvod se ji glasi: Varčevanje — podlaga vsega gospodarstva. V precej zgoščeni obliki čitamo mnogo prav poučnih člančičev, ki nas uče, kako moramo štediti s svojim lastnim premoženjem in kako s tem pripomoremo naši celokupni družbi. Vsebina knjižice je bila že predmet zanimivega radiopredavanja.

Ker je v interesu vsakega človeka, da si pomaga in izboljša gmotni položaj, bo gotovo ta knjižica zanimala tudi naše člane. Pisec na podlagi narodnega gospodarstva prikazuje, kako važne so vprav hranilnice za naše gospodarstvo in kako krivični so tisti, ki begajo ljudstvo in s širjenjem nezaupanja do obče koristnih ustanov — hranilnic odvajajo od štedenja. Brošuro »Pot h gospodarski obnovi« dobite pri »Zvezi jugoslov. hranilnic v Ljubljani«, Prešernova ulica št. 3.

Vprašanja Fr. Štimpfla, zapriseženega lovskega čuvaja.

1. Vprašanje: Kako pravilno odemrem lisico? Do sedaj sem razparal rep pri korenu za kakih 10 cm in potegnil ostalo okostje iz repa. Prekupec kož

pa mi je nasvetoval, da v bodoče rep razpam po vsej dolžini, ker sicer izpada iz repa dlaka.

Odgovor: Rep se mora prerezati nad polovico dolžine in pri sušenju lepo razpeti, tako da se dobro presuši.

2. **Vprašanje:** Ali je s strihnikom in cianinom zastrupljena lisica nevarna za tistega, ki jo devlje iz kože? Ali je koža zastrupljene lisice tudi po ustrojenju nevarna za nosilca kože, ako bi imel recimo na vratu kako rano?

Odgovor: Pri izkoženju mora biti lovec previden, da se ne ureže, ker se lahko tudi pri ustreljeni divjačini zastrupi. Posebno previden mora pa biti pri zastrupljenih roparicah. Strihnin in cianin sta nevarna le za želodec. Ustrojena kozuhovina je absolutno neškodljiva.

3. **Vprašanje:** Kako pravilno odžagam srnjaku rogovje?

Odgovor: Glede odžaganja rogovja so različna mnenja. Nekateri pustijo pri rogovju vso črepinjo s čeljustjo in zobovjem, drugi nosno kost, nekateri pa le polovico črepinje. Če je premalo odžagano, ni lepo, preveč pa tudi ne. Vzemite za primer sliko v »Lovcu« v februarški številki 1954. Dobro je, če shranite čeljust z zobovjem.

4. **Vprašanje:** Katera psarna goji čistokrvne kratkodlake istrijan. brake?

Odgovor: Čistokrvne brake gojita odvetnik dr. Kobal v Ljubljani in M. Rudež v Ribnici.

Iz Skoplja.

Dne 12. februarja sem se z avtobusom peljal iz Velesa v Štip. Na Ovčjem polju v bližini vasi Djumojlija, komaj 200 korakov od ceste, se je pasla jata velikih dropelj; bilo jih je okoli 50. Za avtobus se skoraj niso zmenile, samo posamezne od njih so vzdignile glave, trenutno pogledale in se zopet pasle.

Dne 15. februarja sem se vračal z jutranjim vlakom iz Štipa v Veles. Okoli 7 zjutraj smo se vozili proti postaji Ovčje polje. Tik ob progi so

se pasle posamezne jate dropelj, v jatah jih je bilo po 6 do 10, redko več, a jat je bilo, kolikor sem jih mogel prešteti, 14. Neke jate se sploh niso zmenile za vlak, druge so se pa leno vzdignile, preletele kakih 100 do 150 korakov, zopet padle na ozimino in se pasle dalje.

Kakor sem že omenil v članku »Droplje v okolici Skoplja«, je letos mnogo dropelj v južni Srbiji. Kustos skopskega naravoslovnega muzeja dr. Stanko Karaman misli, da jih je pri selitvi odrinil orkan ali vsaj močan veter, od stare selitvene poti toka Donave in so tako prišle na stepi slična južnosrbska polja, ki po podnebjju, paši itd. popolnoma ustrezajo življenjskim potrebščinam dropelj. Na južnem delu Kosovega polja, pri Uroševcu, so se droplje zadržale samo nekaj dni in so bile ustreljene tri 8. decembra od uroševačkih lovecev. V okolici Skoplja so bile do prvih dni januarja in potem so se zbrale na Ovčjem polju, dokler jih pomladni jug ne ponese nazaj v ogrske stepe. Dropljice (Zwergtrappen) so se tudi že vrnile iz toplih krajev na skopsko polje pri Ajvatovcu in Dušanovcu. Dr. Karaman mi je pravil, da je 5. marca na polju pri Ajvatovcu videl trope z nad 100 dropljicami. Zdaj bodo samci dropljice dobili črne podbradke in prične se veselo svatovanje.

Kljunači so se prvič selili že od 27. februarja do 3. marca. Bilo jih je mnogo po vrbovju ob Vardarju, v neposredni bližini Skoplja. 4. marca so ostali še samo posamezni. Skopsko lovsko združenje je leta 1929 zaplodilo fazane. Kazali so dobro. Po poljih okoli Skoplja jih je bilo že nad 2000, kakor je to ugotovil dr. Karaman. Kljub prepovedi lova so jih lansko leto streljali in skoraj decimirali. Preveč demokratizma pri lovu pač ni dobro. Kjer ni zakupnega sistema, se težko vzgaja divjad; to bodo morali potrditi pač tudi najhujši protivniki zakupnega sistema.

A. K.

Nekaj podatkov o lastavičjem življenju.

Ker je lastovk, teh ljubkih in prekoristnih ptic po Dolenjskem, pa saj drugod menda ni nič boljše, vsako leto manj in jih bomo poznali kmalu samo še po sliki in opisu, če se bo njih število leto za letom tako zmanjševalo, mislim, da bo primerno, če podam tu nekoliko opazovanj o njih življenju. Te mi je povedal g. Fr. Štrekelj, gostilničar in posestnik nad železniško postajo v Št. Lovrencu, v čigar hiši, in sicer v veži, sta gnezdila dva para lastovk skoraj 20 let in je imel zato obilo prilik opazovati njih življenje.

Prvi par se je bil naselil v hiši leta 1910, drugi par pa kakih 5—6 let kasneje, in sta bila potem vsa leta v hiši do pred kakimi petimi leti, ko sta izostala in se nista več vrnila. Zadnje leto je bilo iz obeh gnezd 14 mladičev, ker sta imeli obe gnezdi po dvakrat mlade. Okoli l. 1915—14 pa je v enem gnezdu obolela samica, da je padla iz gnezda na tla. Bilo je takrat v gnezdu 5 jajčec. Naenkrat pa sta zletela oba iz veže na sosednjo njivo in tam je padla samica na tla in poginila. On pa je nekaj časa žvrgolel okoli nje, nato pa ga je zmanjkalo. Ali vendar je priletel isti dan še dvado trikrat pogledat v gnezdo, pa je bil vselej tih, ne da bi se bil kaj oglasil. Četrty dan pa je pripeljal od nekod drugo samico, in je letal, pa le sam, večkrat v vežo in gnezdo, ona pa se ni upala blizu. Šele čez kake tri ure pa jo je vendarle spravil v vežo in v gnezdo, iz katerega sta nato pometala vsa jajčeca, nakar je znesla ona druga, jih izvalila in izpeljala. Drugo leto sta se zopet vrnila in ostala v hiši.

Pri drugem paru pa je zginila meseca junija zopet samica, ko so bili v gnezdu 5 mladiči, še goli. Samec prileti in sede na vejico pri gnezdu in žalostno žvrgoli. Tako stori nekako trikrat in pogleduje otožno v gnezdo. Ko prileti četrtič, gre v gnezdo in vrže iz njega enega mladiča na tla. Tega je

pobral gospodar in ga dal nazaj v gnezdo. Kmalu nato pa prileti zopet in pomeče vse ven, samo enega pusti v gnezdu. Gospodar pa jih zopet pobere in dene nazaj. Nato ga pa ni bilo več nazaj in mladiči so v gnezdu poginili. Drugo leto pa se je vrnil zopet nazaj z drugo samico in sta ostala in imela mlade.

Naj omenim še, da je bil v enem gnezdu samec z rdečkastim perjem, ki je ostal pri hiši kaka štiri leta.

Zanimivo je tudi še, da ljubijo lastavke tudi godbo in petje, kar mi je zatrdil g. Štrekelj in o čemer se je sam prepričal. Če je bila namreč kdaj v gostilniški sobi godba ali petje, tedaj so priletele lastovke v sobo in so letale med godbo ali petjem po sobi, ne da bi se kaj bale gostov, kakor da jim ugaja godba in petje.

I. Šašelj.

Albinizem na Sp. Dravskem polju.

Letos je padlo mnogo fazanov z znaki albinizma. Nekaj jih je bilo skoro popolnoma belih. Nekateri lovci so opazovali ta pojav kot nekaj čudnega. Mislili so celo, da je to druga vrsta fazanov. Bolj kot čuden pa je ta pojav žalosten, ker je to znak degeneracije, torej propadanja. Vzrok je večkratno medsebojno parjenje v najožjem sorodstvu. Nujno je potrebna osvežitev krvi. V to svrhu bi bilo potrebno nabaviti fazane iz oddaljenejših revirjev, kjer je vsako sorodstvo med starimi in doseljenimi fazani izključeno.

Ako degeneracije ne preprečimo, se kaj kmalu pojavijo njene zle posledice. Divjad je manjša in lažja, gnezditvev slaba. Zlasti pa trpi na življenjski odpornosti.

Lovci pa smo v prvi vrsti poklicani, da preprečimo tako propadanje. Poleg tega pa je izdatek za osvežitev krvi dobro naložena glavica, ki se vsakemu lovcu obrestuje. Kdor pa ima mnogo fazanov, naj jih zamenja. Uverjen sem, da pojde Lovska zadruga v tem pogledu prav vsakemu drage volje na roko.

A. Mazlu.

X. redni občni zbor Lovske zadruge r. z. z. o. z.

se bo vršil dne 27. aprila 1954 ob 18 v pisarni g. dr. Iv. Lovrenčiča, Tavčarjeva ul. 12 v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo načelstva (načelnika, tajnika in blagajnika).
2. Poročilo nadzorstva (§ 51. z. p. točke 4, 11 in 12).
3. Dobesedno prečitavanje revizijskega poročila Zveze slovenskih zadrug.
4. Volitev načelstva (§ 14. z. p.).
5. Slučajnosti.

Lovska predavanja podružnice SLD v Ljubljani

se bodo po zadevnem sklepu odbora z ozirom na skorajšnjo lovsko sezono nadaljevala pozimi. Na vrsto prideta še dve splošnejši predavanji iz letošnjega programa, potem pa bo skušal odbor pridobiti predavatelje še za zanimivejša, posebna vprašanja iz lovstva.

Društvene vesti

Nova podružnica za Posavje.

Dne 28. januarja 1954 se je vršil v Krškem ustanovni občni zbor nove podružnice za Posavje, ki obsega Krški in Brežiški srez, t. j. sodne okraje Krško, Kostanjevica, Brežice, Sevnica ter del Radeč in Mokronoga, s sledečim dnevnim redom: 1. Otvoritev občnega zbora, 2. potrditev društvenih pravil, 3. volitev predsednika, društvenega odbora in 4. slučajnosti. Predsednik pripravljalnega odbora g. Franc Žnidaršič iz Leskovca je ob pol 16 otvoril občni zbor, pozdravil delegata centrale g. dr. Ivana Lovrenčiča, g. sreskega načelnika dr. Čuša in podnačelnika g. dr. Tomšiča ter ostale člane ter prešel na dnevni red. Pri odobritvi društvenih pravil je nastala dolgotrajna debata glede sedeža podružnice. Predsedstvo občnega zbora je prevzel zaradi tega predsednik centrale g. dr. Lovrenčič sam, ki je vodil občni zbor do izvolitve društvenega predsednika.

Ko so bila pravila glede onega dela, kje naj bo sedež podružnice, sprejeta in se je določil sedež podružnice Krško, se je prešlo k volitvam predsednika. Ker so vsi člani izrazili željo, da se naj volitve vrše per acclamationem, je bil za predsednika izvoljen z vsemi glasovi g. Žnidaršič Franc iz Leskovca. Pri volitvi odbora je bila predlagana kompromisna lista in so bili izvoljeni: za podpredsednika ing. Miklav Otmar iz Brežic, za odbornike pa Langer France, sodni uradnik v Krškem, Praznik Štefan, višji davčni kontrolor v pokoju v Krškem, Lazarini Henrik, veleposestnik v Krškem, Vidmar Ivan, trgovec v Brežicah, Medved Branko, učitelj na Pišecah, dr. Sočavec Valentin, živinozdravnik v Sevnici in Gajšek Stanko, učitelj na Senovem; za pregledovalce računov pa Podjed Karlo, poštar na Vidmu, Filipič Mato, hranilnični uradnik v Brežicah, za namestnika pa Vanič Franc, gostilničar v Krškem in Zagode Ivan, usnjar v Brežicah. Delegatov za glavno skupščino in v centralni odbor občni zbor ni volil, ker je to poveril novemu odboru.

Pri slučajnostih je bilo stavljenih mnogo predlogov in vprašanj, na katere je predsednik centrale g. dr. Ivan Lovrenčič dajal podrobna navodila.

Po končanem občnem zboru se je sestel novoizvoljeni odbor in se je konstituiral tako-le: Tajnik Langer France, blagajnik Štefan Praznik.

Naznanilo.

Podružnica Slovenskega Lovskega Društva v Krškem naznanja, da so vsi redni člani in lovski čuvaji, ki stanujejo v okolišu podružnice Krško, t. j. v srezih Brežice in Krško ter so bili v letu 1953 včlanjeni pri ljubljanski podružnici, prešli s 1. januarjem 1954 v status nadpisne podružnice. Kdor je izmed teh članarino za leto 1954 že poravnal pri ljubljanski podružnici, za vse tiste je ta podružnica članarino nakazala naši podružnici. Oni člani, ki pa članarino za leto 1954 še niso poravnali, prej-

mejo v kratkem času čekovno položnico krške podružnice in prosimo, da članarino za redne člane, ki znaša z legitimacijo vred in s poštnino Din 82:50, za lovske čuvaje pa Din 62:50, takoj po prejemu položnic poravnajo. Novi člani in lovski čuvaji pa plačajo vrhu tega običajno pristojbino 25 Din.

Občni zbor SLD, podružnice Maribor

se je vršil dne 15. februarja t. l. v hotelu »Orel« ob številni udeležbi članov ter delegatov podružničnih odsekov.

Predsednik, g. ravn. Pogačnik, pozdravi vse navzoče in prečita brzoglavni pozdrav osrednjega odbora. Nato se spominja v pretekli poslovni dobi umrlih članov. V lepem in bodrilnem govoru zagovarja nato g. predsednik lovsko pravičnost ter izreče v imenu podružnice svojo zahvalo vsem onim činiteljem, ki so stali lovski organizaciji verno ob strani.

Tajniško poročilo — poročevalec Schaup — omenja: intenzivno in ekstenzivno delo podružnice; ustanovitev novih odsekov v Prevaljah in pri Zgornji Kungoti, tako da jih šteje podružnica sedaj šest; porast števila članov; zadovoljivo število kupljenih lovskih kart; revizijo orožnih listov, ki jih je oblast v področju podružnice v teku let izdala nad 8000; važnost zavarovanja lovskih paznikov, pri čemer omenja slučaj Dolinšek in Brodnjak, ki sta bila delno lepo odškodovana za gorje, ki so jima ga prizadejali divji loveci; ustanovitev posebnega fonda za nagrajanje lovskih čuvajev in javnih organov, ki so se izkazali pri zatiranju divjega lovstva; zaščita prodaje divjačine in kož divjačine se je vršila potom kontrolnih listkov in se bo na isti način nadaljevala; iz odbora je izstopil g. polkovnik Putnikovič, umrl je odbornik A. Černe; sej je imela podružnica 11 in so bile dobre obiskane; opravljeni zapisnik izkazuje 380 števil, spisov je bilo razposlanih preko 2400, prejetih pa nad 1800.

Blagajnik, ravn. Boltavzer, poda izčrpno poročilo; ob koncu leta 1933 je bilo članov 841, ustanovnih 13, rednih 647 in 187 lovskih čuvajev, stanje blagajne je povoljno.

Pravni odsek — poroča dr. Šmid. — V lovsko-pravnih zadevah pri sodišču in upravnih oblasteh posreduje odsek v prid članstvu brezplačno in so se take intervencije vršile ponovno. Bilo bi jih še več, ako bi člani svoje primere pravočasno javili podružnici. Med družbo »Internationale« in članstvom je sklenjenih 15 jamstvenih in 126 nezgodnih zavarovalnih pogodb.

Streliški odsek: Poroča dr. Kovačec. V ugodnem letnem času so se vršile vsako drugo nedeljo strelske vaje na strelišču v Radvanju, v zgodnji pomladi pa je jako lepo uspevalo sobno streljanje, ki se je zaključilo s posrečeno tekmo. O priliki »Mariborskega tedna« se je priredila strelska tekma, za katero je naklonilo mestno načelstvo strelskemu odseku za najboljšega tekmovalca krasen srebrn pokal kot prehodno darilo. Od februarja t. l. dalje se vrši sobno streljanje tudi za sinove članov in sicer za lovski naraščaj od 12. do 18. leta, a se pred streljanjem nudijo mladim strelcem kratka predavanja iz lovstva.

Propagandni odsek: Poroča dr. Fludernik. Na novo sta bila ustanovljena odseka pri Zg. Kungoti in na Prevaljah, lovski dnevi so se priredili pri Sv. Križu in na Sladkem vrhu ter propagandni izlet na Pohorski Dom. Priredila se je o priliki »Mariborskega tedna« velika lovska razstava, ki jo je posetilo nad 1200 obiskovalcev.

Knjižničar poroča, da vsebuje knjižnica 111 strokovnih knjig in 151 zvezkov. Gospodar R. Vukmanič prečita podružnični inventar.

Slede poročila podeželskih odsekov. Delovanje odsekov je zadovoljivo, ponekod razveseljivo.

Preglednika računov izjavljata, da se je vršilo blagajniško poslovanje v vzornem redu in predlagata odrešnico.

Sprejeto. Izžrebani odborniki, gg. Boltavzer, Schaup in Wregg se na novo izvolijo v odbor. Za preglednika računov se nanovo izvolita gg. Perne in Vidmar, za njuna namestnika Vodopivec in Ulm.

Po nekaterih slučajnostih se je občni zbor zaključil.

Redni občni zbor ljubljanske podružnice SLD

je bil dne 20. februarja t. l. v hotelu Metropol. Udeležilo se ga je 82 članov. Zborovanje je vodil predsednik dr. Bevk, ki je v svojem nagovoru pozdravil zastopnike oblastev in sorodnih društev ter poročal o delu odbora v pretekli poslovni dobi. V glavnem je bilo to delo usmerjeno v to, da se navežejo med člani zelene bratovščine čim tesnejši stiki, da se jim nudi potrebna strokovna naobrazba ter ščitijo pravice lovcev, zlasti v tem pogledu, da se zatre krivo lovstvo, ki se je v zadnjih letih neverjetno razpaslo. V dosego teh namenov je odbor prirejal družabne sestanke s strokovnimi predavanji, posredoval pri merodajnih oblastvih in uvedel kontrolne listke na lovski plen. Vsa javna oblastva so šla prizadevanju odbora na roko, za kar jim občni zbor izreka iskreno zahvalo, posebej še g. banu za dovoljeni popust organiziranim lovcem pri banovinski taksi na lovske karte. V nadaljnjem govoru se je spominjal predsednik umrlih članov, katerih spomin so počastili zborovalci stoje.

Tajniško poročilo je podal dr. Krejčič Viljem. Iz njegovega zgledega poročila posnemamo, da je imela podružnica 1305 članov, in sicer 75 ustanovnikov, 1005 rednih članov ter 225 lovskih čuvajev. Z ustanovitvijo podružnic v Črnomlju in Krškem je odpadlo 232 članov. Umrlo je v pretekli poslovni dobi 14 članov. Odbor je imel 8 sej, pri katerih se je razpravljalo o raznih društvenih težnjah, zlasti o pobijanju krivega lovstva in o pretiranem izrabljanju lovišč. Rešilo se je 120 dopisov. Predavanj je bilo deset;

obsegala so skoraj vso snov, ki naj jo vsebuje učbenik za lovce, kakor ga namerava izdati SLD kot prvi pripomoček na pripravo za lovske izpite.

Blagajnik dr. Novak Fran je poročal podrobno o društvenih dohodkih (22.254 Din) in izdatkih (14.608 Din), med temi 2738 Din za kompletiranje društvene knjižnice, ki je članom na razpolago v društveni sobi v Komenškega uliči 19. — Preglednik računov Zupančič Leopold je izjavil, da so poslovne knjige v najlepšem redu ter predlagal blagajniku in odboru odrešnico. Ta je bila soglasno sprejeta.

Za predsednika je bil soglasno izvoljen dosedanji predsednik dr. Bevk Stanko, prav tako so bili ponovno v odbor izvoljeni vsi štirje odborniki, ki jim je po pravilih dotekla opravna doba. Tudi 7 članov v osrednji odbor SLD ter 26 delegatov za glavno skupščino SLD je bilo soglasno izvoljenih, kakor jih je odbor predlagal.

Pri slučajnostih se je razvila živahna debata o omejitvi lovske tatvine, kaznovanju lovskih tatov, načinu dražbanja lovišč in podobnih vprašanj. Potek zborovanja je bil živahen, pa vseskozi v najlepši slogi in največjem zanimanju navzočih članov zelene bratovščine.

Kinološke vesti

Vzrejna tekma ptičarjev.

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani javlja, do se bo vršila pomladanska vzrejna tekma ptičarjev, poleženih v letu 1933, dne 8. aprila pri Ljubljani (revir Ježica), in ne 13. aprila, kakor je bilo javljeno v marčevi številki »Lovca«. Sestanek ob 7. uri v hotelu Miklič.

Izvleček

iz zapisnika občnega zbora Društva Brak-jazbečar z dne 27. februarja 1954, ki se je vršil v Ljubljani.

Navzoči so bili: Oskar Kosler, predsednik, Ernesto Bernetich, podpredsednik, odborniki: Gvido Bakarčič st., Anton Schuster, Viktor Herfort, Ivan Göderer, Jože Plaznik. Razen teh gospodov so se udeležili občnega zbora še sledeči člani oziroma zastopniki raznih organizacij. SLD je zastopal gospod dr. Ivan Lovrenčič, SLD podružnico Ljubljana je zastopal gospod dr. Stan. Bevk, Klub ljubiteljev športnih psov gospod I. Rustan, Klub ljubiteljev brakov dr. Stan. Bevk, Klub ljubiteljev jamarjev gospod Bruno Starè. JKS je zastopal gospod prof. Peter Žmitek. Člana: Albin Šifrer in Mirko Stepič.

Po ugotovitvi sklepčnosti pozdravi gospod predsednik Oskar Kosler vse navzoče, posebno pa zastopnike raznih organizacij, med njimi tudi gospoda dir. inž. Cvetka Božiča, direktorja šumske uprave, ter se jim zahvalil za njihov poset.

Nato očrta gospod predsednik v kratkem delovanje društva v preteklem letu ter omeni, da tudi društveno gibanje občuti splošno krizo, ter zaradi tega ni moglo tako delovati in prirejati raznih prireditev, kakor bi jih moralo.

Gospod odbornik Anton Schuster poroča o blagajniškem stanju namesto blagajnika g. Pavla Perlesa, ki je bil odsoten, ter izjavi, da sta našla gospoda preglednika računov Franc Perles in Jean Nagy knjige v najlepšem

redu, kar potrjujeta s svojima lastno-ročnima podpisoma.

Gospod vodja rodovne knjige Ernesto Bernetich poroča o poslovanju tega resora. Na žalost mora konstatirati, da se člani niso v zadostni meri zanimali za vpise, ker je bilo v preteklem letu vpisanih oziroma prijavljenih samo 10 mladičev. Skoraj gotovo je bilo več legel, kakor je bilo prijavljenih psov. Poziva za nadalje, da se vzreditelji malo bolj zanimajo za to in svoje pse redno prijavljajo.

Na predlog člana g. Albina Šifrerja, da se naj izda staremu odboru odrednica, se to soglasno sprejme in se preide k volitvam.

Nato prosi gospod prof. Peter Žmitek za besedo in predlaga, da se izvolijo sledeči odborniki:

Za predsednika gospod Oskar Kosler, za podpredsednika gospod Gvido Bakarčič sen., za odbornike gospodje: Ernesto Bernetich, Anton Schuster, Viktor Herfort, Paul Perles, Viljem Fürer, Ivan Göderer, dir. inž. Cvetko Božič, baron Henrik Lazarini, Jože Plaznik.

Za preglednike računov: gg. Franc Perles in Jean Nagy.

Predlog gospoda profesorja je bil soglasno sprejet in so bili predlagani gospodje izvoljeni.

Med drugim se je tudi sklenilo, da se članarina za leto 1954 zniža za redne člane na 50 Din, za poklicne lovce na 15 Din. Pristopnina ostane kakor dosedaj 10 Din oziroma 5 Din. Tudi vse druge pristojbine ostanejo v veljavi.

Pod samostojnimi predlogi predlaga gospod dr. Ivan Lovrenčič, naj bi se zaprosili direkcija šumske uprave in sploh vse uprave veleposestev, da bi se njih poklicni lovci opremili z braki-jazbečarji. Gospod predsednik pripomni k temu, da bi najbolje služili v tem oziru reverzni psi. Oba predloga sta bila z navdušenjem sprejeta in je gospod dir. inž. Božič obljubil, da bo stvar po svoji možnosti priporočal in podpiral.

Naznanilo Društva Brak-jazbečar.

Tem potom naznanjamo svojim članom, da je gospod Ernest Bernetich prevzel tajništvo. Omenjeni vodi tudi vzrejno knjigo dalje. Vse dopise, ki se tičejo tajništva in vzrejne knjige, je odslej pošiljati le na naslov:

Ernest Bernetich, Zagreb, Domagojeva 2. Prosimo vse vzreditelje, da njih legla prijavijo skupno, torej vse pse mladiče iz enega legla skupaj v roku osmih tednov. Prijava za mladiča znaša le 5 Din. Vsaka poznejša prijava stane pa 20 Din. Opozarjamo še enkrat na vrednost vpisanega psa in ponovno svetujemo:

»Ne kupite nobenega nevpisanega psa,« njegovo poreklo je vedno dvomljivo.

Tajništvo je rado pripravljeno v vsakem pogledu posredovati in Vam bo rado dalo najtočnejša pojasnila.

Mali oglasi

Lovišče, bogato na petelinih, srnah, gozdnih jerebih in zajcih, v bližini Ljubljane, oddam. Naslov sporoči iz prijaznosti uredništvo.

Topinambur je najboljša krma za divjad! Gomolje oddaja »Upravništvo graščine Neukloster, Sv. Peter v Savinjski dolini«.

Gozdne sadike, smrekove in macesnove bom oddajal za spomladansko saditev po nizki ceni iz drevesnice Bukova gora. Naslov: Ožbalt A., oskrbnik, Koprivnik pri Kočevju.

Zarod potočnih postrvi, mladiče potočnic kakor tudi križanice potočnic in šarenke oddaja »Ribogojstvo Bukovlje«, A. Zanger, Celje.

Lep gorski lov v Karavankah se ugodno odda. Vprašanja pod »Gorski lov« na pravo »Lovca«.

»Lovca« letnike 1923—1935 poceni prodam. Naslov pove upravništvo »Lovca« ali blagajnik g. I. Zupan.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporabljaja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkrijuje razne inozemske proizvode. »Jadransko« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškariju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetski cesti 12, telefon šte. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovaren Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljšo »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

hitevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turisticke čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za li-

gijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar usnja

v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

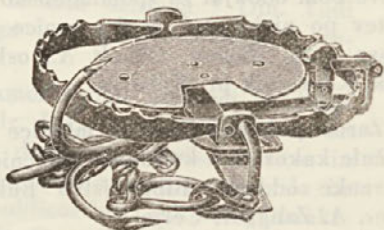
Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke Obilicevac, zaloga vseh lovskih potrebščin se nahaja pri firmi F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

V komisijski prodaji so naslednje puške:

Bock petelinka kal. 16/8	2400 Din,
Trocevka Hamerles kal. 16/8	3600 Din,
Mauser puška kal. 8	1200 Din,
Repetirka kal. 6,5	700 Din,
Browning Automat kal. 16	1600 Din.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trvdka pasti iz drugih tovarnen.

Inž. Z. Ziernfeld, Maribor

Kratek prispevek k spoznavanju ruševca

»In tekmeča kliče na borbe,
da sliši se daleč v dole,
nevestam pokazati hoče
v dvoboju junaško srce.«

VI. Kapus.

Ruševac, škarnjek ali mali petelin: srbskohrvaško: divlji oroz, rušavac, tetrieb mali, tetrieb rušavac; latinsko: Tetrao (Lyrurus) terix L.; češko: tetřívěk; poljsko: głuszec cietrzew; rusko: teterev ali kosač; nemško: Spielhahn, Spiegelhahn, Ried-, Baum-, Schildhahn, kleiner Hahn, Moos-, Mohr-, Heidehahn; angleško: black cock ali black grouss; italijansko: fagiano di monte; francosko: le petit coq de bruyère ali petit tetras; holandsko: Berkhaan; švedsko: Orre; špansko: urogallo pequeno; dansko: Orhane ali Aarfugl.

Kratek opis in življenje.

Ruševac spada v razred divje kuretine (Gallinaceae rasores), v družino kosmatonožcev (Tetraoniadae) in v rod perutnine (Tetrao L.) ter v podrod škarnjekov (Lyrurus).

Ruševac je 500—700 mm dolg. Razkrilje meri 900—1000 mm, rep je 160—200 mm dolg.

Če ruševca primerjamo z domačim petelinom, vidimo, da je ruševac približno prav tako velik kakor domači petelin. Povprečna teža malega divjega petelina znaša 1½ kg. Od šestih malih divjih petelinov, ki sem jih ustrelil na Gorenjskem, je eden tehtal 1.72 kg, dva sta tehtala po 1.50 kg, eden pa 1.90 kg in eden 1.55 kg. Na Pohorju sem ustrelil dva mala petelina, enega, ki je tehtal 1.45 kg in enega z 1.55 kg. Teža je predvsem odvisna od prehrane, nadalje od kraja, kjer ta kuretina živi in končno tudi od petelinove starosti.

Ruševac ima precej krepak in močno zakrivljen kljun, ki je, če ga v ravni črti zmerimo, 24—25 mm dolg, merjen preko krivine pa ima 54 mm. Barve je črnorjave.

V splošnem, posebno pa pri starejšem samcu, prevladuje po vsem telesu črna barva, ki se na nekaterih delih preliva v plavo in se lepo kovinasto, temnomodro leskeče, posebno pa na golši in deloma tudi na gornjem in spodnjem sprednjem delu telesa. Krila imajo 26 sivorjavkastih peres, 7 daljših in 19 krajših. Nekatera krajša letalna peresa so nad polovico bela, tako da se vleče po sredi kril bela lisa, ki se posebno lepo vidi, ko so krila raztegnjena. Druga polovica kril je rumenkastorjave barve, končnice nekaterih krajših letalnih peres so pa belo obrobljene. V zgibu imajo krila čisto belo trikotno pego, ki ji lovci pravijo »zrcalo«. Zgornja krovna peresa na krilih so črna, spodnja pa snežno bela. Zadnji del telesa je temnorjav. Rep ima 18—20 črnih peres. Starejši ruševci imajo v repu nekatera zunanja peresa, po številu 3—5, srpa-sto na ven zakrivljena. Ta peresa so popolnoma črna in se ne leskečejo. Ostala repna peresa so ravna in navadno nekoliko belo obrobljena. Lovci nazivajo zakrivljena peresa krivce. Krivci so lovske trofeje in so kras lovskega klobuka, pa tudi kras nedeljskega klobuka kmečkega fanta. Krivci na klobuku našega gorenjskega kmečkega fanta pomenijo moč in neustrašenost — »korajžo«. Naprej obrnjeni krivci na klobuku pa pomenijo pri gorenjskem fantu voljo na tepež. Podrepno perje pri starejšem ruševcu je popolnoma belo, le včasih — pri mlajšem petelinu — je nekoliko pikasto. Nekatera srednja podrepna peresa — po številu navadno 2 do 4 — so za eden ali dva centimetra daljša kakor srednja nadrepna peresa. Ob petelinovem očesu se vleče svetlordeča proga — obrobek ali kožna guba — to je z bradavicami in ploščami obdana koža, ki ji lovci pravijo »roža« in ki ob rasti močno naraste, odnosno se napne, posebno pri starem samcu. Noge so do prstov porastle z belosivim volnenim perjem. Prsti nosijo močno zakrivljene in ostre kremplje in imajo klinčke. Ruševca teče po tleh zelo naglo, kar je posebno važno za lovca takrat, ko je ruševca zastrelil. Večkrat se dogodi, da zastreljen ruševca uide lovcu po tleh.

Mlad divji petelin je rjavkaste barve in je podoben samici. Barva mladega ruševca se ne preliva tako izrazito v temnomodro, kakor pri starem petelinu. Tudi ima mlad ruševca ob očesu mnogo manjši svetlordeči obrobek kakor star petelin. Po dovršenem prvem letu dobi ruševca eno nekoliko nazven zakrivljeno pero v repu. To pero je navadno tudi ožje kakor krivec starega petelina. Starost ruševca se ne da točno dognati po velikosti krivcev in tudi ne po številu zakrivljenih peres, ki jih ima v repu. Znani so primeri, da je imel star ruševca zelo slabo zakrivljena peresa, pač pa so navadno krivci starca širši kakor oni mladega ruševca. Približna starost malega petelina se da oceniti le po barvi, ki se kakor že

omenjeno, pri starem petelinu lepo preliha iz črne barve v modro, nadalje po petelinovi velikosti in teži in v zvezi s temi okolnostmi tudi po številu krivcev, po njih širokosti ter po večji ali manjši rdeči progji ob očesih. Navadno ima star petelin široke in lepo zakrivljene krivce — vendar se pa to ne more smatrati za pravilo. Po dovršenem prvem letu spremeni mlad petelin rjavo barvo in počrni. Pravo črno barvo, ki se spreminja v modro, dobi petelin šele po dovršenem prvem letu, oziroma v drugem letu.

Kokoš-ruševka, ki jo nekateri nazivajo tudi kuro ali puto, je manjša od samca in nima tako izrazitega rdečega obročka ob

Ruševka z mladiči

očeh kakor samec. Obrobek ob očeh je pri samici tudi znatno manjši. Samica tehtta 0.7 do 1 kg. Dolga je 400—500 mm. Čez razprti krili meri 700 do 750 mm. Njena temeljna barva je rjavkasta oziroma sivorjavkasta, s črnimi rdeče obrobjenimi lisami posuta. Letalna peresa so temnorjava. V zgibu kril in na krilih ima tudi samica belo liso. Rep ruševke je krajši in nima krivcev. Po tem se samica še najbolj razlikuje od samca. Nadrepno perje je temnorjavo in ima prečne rdečkaste vezi, podrepno perje je pa tudi pri samici popolnoma belo. Tudi samica ima nekatera podrepna peresa za 1 mm daljša kakor nadrepna peresa. V barvi se torej samica močno razlikuje od samca. Le zelo stare kure postanejo v posameznih primerih nekoliko v barvi podobne petelinom.

Izjeme v barvi se dobe tudi pri tej divji kuretini. Tako imamo n. pr. popolnoma bele ali pa marogaste peteline in popolnoma bele ali pa marogaste divje kure malega petelina.

Ruševac vidi ostro in sliši dobro, je silno oprezen in boječ. Pravijo, da ima ruševac na vsakem peresu oko. Proučavanje njegove narave je zaradi tega precej otežkočeno. Najlaže in najbolj se njegova narava proučuje takrat, ko obleče svatovsko obleko, torej v času rastiive.

Ruševac je zelo spreten in hiter letalec.

Mali petelin je močno razširjen in razmnožen in živi skoraj po vsej Evropi. Ker njegovo nahodišče ni navezano na gozd, je v Evropi bolj razširjen kakor Tetrao urogallus. Tam, kjer se naseli, je navadno stalna ptica.

V velikih jatah živi na Angleškem (izvzemši Irsko), na Škotskem, na Norveškem, na Švedskem, v Skandinaviji, na Holandskem in Danskem, na Baltiškem Uralu, na Finskem, v Galiciji, posebno v Karpatih. Največ jih je v Rusiji. Dobro je razmnožen po Nemčiji in po nekaterih delih Češkoslovaške. Redkejši je v Avstriji, Belgiji in na Francoskem. Še manj jih je v Italiji, najmanj na Ogrskem.

Povprečni letni odstrel v Jugoslaviji znaša 70 komadov.¹ Še najbolj je v Jugoslaviji razmnožen v Bosni in v Sloveniji. Glede Bosne piše Knotek v »Österreichische Forst- u. Jagdzeitung« 1895, da je glavno nahajališče ruševca v Bosni Hrblina planina in okraj Glamoč. Na posameznih krajih te planine je svojčas pelo na enem rastišču po 30—40 malih petelinov. V ostalem delu Bosne in Hercegovine pa ni ruševcev.

Glede nahajališča ruševca v Črni gori poroča L. v. Führer²: »V istih krajih, v katerih živi veliki petelin, živi tudi ruševac. Posebno mnogo jih je na Bjelasici planini.

V Dravski banovini prebiva ruševac le v visokih legah, v Julijskih Alpah skoraj po vseh grebenih in po vseh planinah. Od Blegaša preko Črne prsti, Rodice, na Govnač planini, Kalu, Komni, na planini pri Triglavskih jezerih, dalje na Klečici, Debeli peči, Lipanskem vrhu, na Viševniku, na Rjavini, Črni gori, v pogorju Martuljka, v Pišenci in Planici; v Karavankah pa od Peči preko Stola, Zelenice do pogorja Košute; v višjih legah Kamniških Alp; v Koroških planinah; v Savinjskih Alpah in po vsem grebenu zelenega Pohorja ter v nekaterih krajih Kozjaka. Živi torej v srezih: Radovljica, Kranj, Kamnik, Gornji grad, Slovenjgradec, Kojnice, Prevalje in Maribor levi breg.

¹ Privredni značaj lova v Jugoslaviji, spisal dr. ing. Marinović.

² L. v. Führer: »Ein Jahr ornithologischer Forschung in Montenegro.«

»Zanimivo je to,« tako piše dr. Jeločnik³ v »Lovcu« letn. 1928., »da je živel — in mislim, da nam ni treba dvomiti o točnosti Valvazorjevih podatkov — v tedanjih časih ruševci še povsod po hribovju in gričevju Kranjske, tedaj ne kakor danes samo v Alpah, temveč tudi po Dolenjskem in nekod tudi po Notranjskem.«

Za naše kraje je značilno, da živi ta divja perjad le v visokih legah, navadno od 1200 do 1800 m nad morsko gladino, torej že v gornjem drevesnem pasu in v pasu ruševja in skalovja, medtem ko živi na Češkoslovaškem, v Nemčiji, v Rusiji in po drugih krajih največ v nižjih legah, v brezovih gozdih, v močvirnatih krajih, na poljih in na livadah. Nahajališče velikega petelina pri nas je navadno pod nahajališčem malega petelina, medtem ko je na Češkoslovaškem, v Nemčiji in v drugih krajih narobe, da je nahajališče velikega petelina nad nahajališčem malega petelina.

Lepo strnjenih, urejenih in dobro negovanih gozdov ta žlahtna ptica ne ljubi, pač pa zanemarjene in močno razredčene mešane gozdne sestoje. Ljubi sestoje, v katerih je mnogo čistin in goličav, v katerih raste malinovje, rastejo brusnice, jagode, breze, jelše in razno drugo grmičevje.

Značilno nadalje je tudi to, da se ta kuretina neutegoma nekje pojavi, kjer je prej sploh ni bilo, oziroma je že več let ni bilo in pa tudi narobe, da se ta kuretina izseli iz krajev, kjer je nekoč stalno bivala. Petelinarjem, posebno pa lovskim čuvajem povzroči ta nenadna sprememba v lovišču, da malega petelina ni več, mnogo dela in skrbi, ker si ne vedo tolmačiti, kje tiči vzrok. Ta nenavadna sprememba v lovišču izvira najbrž iz vzroka, ker se ta ptica rada seli oziroma se rada preseli iz enega kraja v drug kraj, kjer ji bolj ugaja in prija. Tako mi je nekoč pripovedoval naš stari lovski znanec M. Oitzel iz Kranjske gore, da so se ruševci neutegoma preselili v Mali Pišenc, iz »Čipernika« v »Pod Rupo«, nadalje v Martuljku iz »Za Akom« na »Vršič« in v Belci iz »Špika« v »Kurji vrh«. Pred leti je ruševci pel na Mužaklji, in sicer vrh Petelina in vrh Jerebikovca. Pred dobrimi 20 leti so prebivali ruševci po vsej Pokljuški planoti. Na Brdo planini, na Lipanci, v Avšah in na Kleku ter v nekaterih drugih krajih Julijskih Alp je bilo pred kakimi 20 leti — kakor mi je pripovedoval gozdni čuvaj Ravnik iz Boh. Bistrice — mnogo malih petelinov. Pri enem zaslonu jih je bilo 10 do 20 komadov. Sedaj jih je v teh krajih le še nekaj. Danes je največ ruševcev v Bohinjskem kotu, v Savinjskih Alpah ter na zelenem Pohorju.

Nekateri lovci so mnenja, da je ruševci, ki živi v gorskem pasu, močnejši kakor pa ruševci v nižavah, oziroma v spodnjem

³ Dr. V. Jeločnik »Lov in lovstvo v Valvazorjevi dobi«, Lovec 1928.

delu gozdnega pasa. Tudi trdijo nekateri lovci, da ima naš gorski ruševac bolj zakrivljene krivce, kakor oni ruševac v nižavah. Vzrok, pravijo le-ti, je ta, da postane ruševac, ki živi v gorskem pasu, starejši, ker ga zaradi neugodnih terenskih prilik ni moči tako lahko ustreliti, kakor pa ruševca, ki živi v nižavah. Prirodoslovno se pa menda ne razlikujeta v ničemer.

Ruševac se hrani pomladi in poleti v planinah z raznim popjem, cvetjem, jagodami, semeni in mrčesjem. V jeseni in v zimskem času, posebno pa takrat, ko je gorska narava pokrita s snežno odejo, se mora ta perutnina zadovoljiti tudi s popjem in z iglicami od ruševja in smreke. Ruševac, ki živi v nižavah, se hrani največ z zrnjem in raznimi mrčesi. Iz navedenega je razvidno, da se mali divji petelin hrani deloma z vegetabilno, deloma z animalno hrano. Če prerežemo petelinov malinec, najdemo v njem med drugimi tvarinami tudi kakih 50 do 150 malih, odrgnjenih in zbrušenih kamenčkov različnih barv, ki mu pomagajo pri prebavi. Te kamenčke hranijo nekateri lovci kot lovske trofeje.

Odpadki ruševca — rumenorjava tvarina, deloma mehka, deloma trda — se od onih velikega petelina razlikujejo v tem, da so odpadki malega petelina nekoliko manjši in tanjši kakor odpadki velikega petelina.

Rastiti se prične ta divja kuretina že v zgodnji spomladi. Ko se je torej narava začela prebujati v visokih legah iz zimskega spanja, se začne v srcu tega ptiča zbuhati ljubezen. Sicer pa je rastiveni čas in ž njim združeno rastiveno petje zelo odvisno od vremenskih prilik in od lege kraja, kjer mali divji petelin živi. V naših krajih, v mislih imam predvsem gorenjske in pohorske prilike, se začne pravo rastiveno petje nekako sredi aprila in traja v najvišjih legah tja do konec junija. Najbolj vneto poje mali petelin v drugi polovici maja. Za Bosno piše Knotek sledeče: »Die Balz beginnt im letzten Drittel des März und dauert bis Ende Mai, einzelne Hähne balzen auch noch bis Mitte Juni, den Höhepunkt erreicht sie in der zweiten Woche des Mai.« Kakor že prej omenjeno, je čas petelinovega petja odvisen od vremenskih razmer. Pri lepi zgodnji spomladi začne mali petelin s svatovsko pesmijo nekoliko prej. Seveda so v tem pogledu tudi pri nas izjeme. Nekateri ruševci se začenjajo oglašati že v drugi polovici marca ali pa v prvi polovici aprila. V Nemčiji začne mali divji petelin peti zgodaj spomladi, večkrat že v prvi polovici marca.

Mali petelin poje 6 do 8 tednov. Petje malega petelina je temperamentnejše kakor petje velikega petelina. Mimogrede naj omenim, da sva leta 1922 slišala s tovarišem ing. Krautom, ko sva bila na zalazu na gamse v Planci »Pod Ponco«, peti malega divjega

petelina v oktobru, ki je prav pridno grulil, manjkala pa je druga kitica petja, to je pihanje.

Po dnevnem času razločujemo jutrnje in večerno petje. Večerno petje navadno ni tako vneto kakor jutrnje.

Pravo spomladansko rastiveno petje se začne še preden se je prikazala jutrnja zarja, torej preden se začne daniti. Večkrat — posebno, če luna sije — že ob dveh; če je vreme slabo, snežno ali deževno in oblačno, pa kasneje.

Rastišče zbere kura. Kure so prve na rastivenem kraju, potem pride — prileti — šele petelin. Rastišče leži navadno popolnoma na prostem, na nekoliko nagnjeni površini, ki je pokrita še s snegom. Često je rastišče tudi na kupi, s snegom pokriti, s snegom pokritem hrbtišču, v kaki dolinici ali pa vrh kake planine.

Rastišča delimo v glavna in stranska. Knjiga »Die hohe Jagd« razločuje tri vrste rastišč in sicer rastišča v nižavah, rastišča v srednjem gorovju, v gričevju, in rastišča v visokem gorovju. Naša rastišča spadajo k rastiščem v visokem gorovju. To naše visokogorsko rastišče bi mogli razdeliti v glavno in stransko rastišče. Na glavnem rastišču poje več petelinov, na stranskem pa navadno samo eden. Nadalje razločujemo stalna in nestalna rastišča. Prva so taka rastišča, na katerih pojejo eden ali več petelinov stalno, druga pa taka, kjer petelini le nekaj časa pojejo, potem se pa kam drugam preselijo in tam petje nadaljujejo.

Ruševca ne »vpade« na rastišče zvečer, kakor to dela veliki petelin, ampak prileti zvečer prav mirno in tiho na kako v bližini rastišča rastoče drevo — macesen ali smreko — ali pa tudi pride zelo tiho in oprezno po tleh do rastišča in potem zleti na drevo, kjer prenoči. Na vse zgodaj se iz tega prenočišča »spusti« na rastiveni prostor, kjer začne navadno takoj — že po 5 do 10 minutah — peti. Slišal sem pa že večkrat ruševca pihati na drevesu, preden se je »spustil« na rastiveni prostor.

Petje ruševca sestoji iz dveh različnih odstavkov. Prvi odstavek je najmočnejši in ga čujemo daleč naokoli, pri ugodnem vremenu iz enega brda v drugo. Ta odstavek obstoji iz močnega pihanja. Nemci pravijo temu pihanju »Blasen«, »Zuschen«, »Zischen«, »Rauschen« ter se glasi nekako takole: »čiiij-šuuuj«. Mi pravimo, da petelin piha. Temu odstavku petelinovega petja pravimo tudi bojno petje, kajti s pihanjem izziva tekmeča — petelina rivala — na dvoboj. Že po bolj ali manj močnem pihanju spozna izvežban petelinar, ali ima opraviti z mlajšim ali starejšim petelinom. Med pihanjem steguje vrat, odskakuje do 1 m visoko, dviga krila ter udarja obenem s krili tako močno, da se ti udarci čujejo precej daleč naokoli. Čimbolj postane petelin razburjen, tembolj

so njegove kretnje, ki se posebno pri snežnem belem ozadju dobro vidijo, komične. Ti skoki kvišku so značilni ter nudijo lovcu in sploh ljubitelju in opazovalcu narave izreden užitek. Vtisi narave, ki jih lovec dobi, ko opazuje pevajočega ruševca, mu ostanejo v nepozabnem spominu. Drugi odstavek rastičvenega petja, za katerega rabijo Nemci lovsko-tehniške izraze: »Kollern«, »Rodeln«, »Rudern«, »Fauchen«, Slovenci pravijo, da petelin »gruli« ali »grglja«, se glasi nekako takole: »gru, gru, gru« ali »glo, gloglo, glo« ali pa tudi »rutru, rutru, ruickurr«. Kadar petelin grglja, poveši krila, tako da se konci drsajo po tleh v mehkem snegu in napravijo vidno brazdo. Rep razširi v pahljačo ter stopica s povešeno glavo in z naježenim perjem na vratu veličastno in ponosno naokoli. Čeprav od ljubezenske strasti precej omamljen, med petjem mali petelin dobro vidi in sliši. Sploh pa je tudi med petjem zelo boječ, čuječ in do skrajnosti previden in plašen. Zaradi tega je zalezovanje malega petelina težavno. Če mali petelin med petjem opazi kaj nenavadnega, takoj umolkne, stegne vrat in navadno kmalu zatem odleti. Ruševca ima tudi to navado, da se med petjem rad preseli iz enega rastišča na drugo oziroma iz enega dela v drugi del rastišča; posebno stori to rad tedaj, če ima v bližini petelinarivala, kajti vprav med petjem je zelo bojevit, besen in komaj čaka, da se bo meril v boju s svojim tekmečem. Kmalu zatem, ko se je petelin med petjem preselil, se navadno začne boj za izvoljenko. Čuje se močno udrihanje s kljunom, slišijo se krepki udarci s krili in — perje frči naokoli. Ta boj se konča šele, ko slabejši od boja utrujen, zmučen in upehan, večkrat do krvi ranjen, zapusti bojišče in se umakne. Dogodi se, da se zbere na enem rastišču več petelinov, ki se med seboj tako pretepajo, da perje kar frči naokoli. Med petjem se marsikdaj čuje tudi čuden glas, ki se glasi nekako takole: »kijieu«. S tem glasom izraža petelin nezadovoljstvo, nezaupanje. Bržčas je kaj opazil, kar mu ni po volji. Nekateri lovci so mnenja, da daje petelin ta glas od sebe, ko je v največjem afektu. Ruševca poje na rastišču — ako ga nihče ne moti — do sončnega vzhoda. Včasih nadaljuje po sončnem vzhodu petje na drevesu, navadno vrh kakega macesna ali smreke. Temu petju pravimo »sončno petje«. To petje traja večkrat v beli dan. Rastišče obdrži ruševca po več let. »Schäff« piše v knjigi »Jagd-tierkunde«, da se celo obstreljen petelin povrne na ono rastišče, na katerem je bil obstreljen.

Ruševca kaj rad poje v deževnem vremenu. Tudi v snežnem vremenu sem ga že večkrat slišal peti.

Po končanem petju odleti ruševca na pašo v kak mlad gozdni nasad ali pa na kako goličavo. Ko se prične mračiti, se zopet vrne

v bližino rastišča, da prespi noč na drevesu, navadno na spodnjih vejah, stisnjen ob deblo. Ako na rastišču med rastiščno dobo zapade mnogo snega, se škarjavec rad preseli v niže ležeče lege, kjer ni toliko snega in tam nadaljuje »Amorjevo« petje. Kakor hitro pa sneg skopni, se zopet pomakne višje. Naši gorenjski kmetje pravijo, da hodi petelin za snegom. Tak primer sem opazil na planini »Klek« na Gorenjskem. Ko je na planini »Klek« skopnel sneg, so se ruševci, ki so do tedaj peli na tej planini, preselili na višje ležečo planino Brdo.

Med petelinovim petjem se kure, ki se drže v bližini rastišča, pridno oglašajo. V drugi polovici rastiščne dobe, se pa kure zberejo v neposredni petelinovi bližini — na rastiščenem prostoru samem — ga tamkaj s kokanjem »nek, nek«, dražijo, petelin jih obkrožuje, se jim dobrika toliko časa, dokler jih ne pokopča. Močan petelin oplodi 6 do 8 kur. Oplojena kokoš zapusti takoj rastišče, si poišče skrit in varen kotiček v gostem grmovju — v ruševju — ali pa v resju, kjer znese od 6 do 16 jajec, ki so približno tako velika kakor jajca domačih kokoši. Mlada kokoš znese samo 6 do 10 jajec, stara pa do 16. Kura malega petelina vali zelo vztrajno. Valjenje traja 22 dni. Če mora valeča kura gnezdo zaradi hrane zapustiti, pokrije navadno jajca z listjem. Mladiči so izpostavljeni mnogim nevarnostim in sovražnikom. Znaajo se pa, ko jim preti nevarnost, prav spretno in hitro skriti. Pa tudi kura zna mladiče dobro skriti. Piščeta iščejo takoj hrano, ki obstoji iz črvov, mravljinčnih bub itd. Godni so šele po 6 tednih tako, da morejo leteti; ostanejo pa kljub temu pri materi do prihodnje spomladi. Prva sprememba mladega ruševca so črne pege, ki jih dobi jeseni. Šele takrat petelina lahko razločimo od kure.

Večkrat se pusti ruševci tudi zamesti — zasnežiti — in vztraja pod snegom več dni. Za tak primer si navadno poišče kako duplino, kjer je v bližini nekaj vegetabilne hrane. Večkrat sem na službenih obhodih na Gorenjskem naletel v snegu na take prostore, ki so bili napolnjeni z odpadki malega petelina in ki so pričali, da je moral delj časa prebiti v teh prostorih.

Ruševci je, če je pravilno pripravljen, zelo okusna jed, posebno, če je mlad.

Križanje med velikim in malim divjim petelinom je bolj redko. Primeri spačkov v Sloveniji so kljub temu, da živita ta dva petelina v nekaterih krajih v neposredni bližini, da sta si torej bližnja soseda, zelo redki. Spačka — bastarda — velike kure in ruševca je ustrelil g. Franc Klemenc dne 22. aprila 1912 na Krvavi planini pri Medvodah. Spačka, križanje med kuro ruševca in velikim petelinom, je ustrelil 29. marca 1884 Galle na Črni gori pri

Dovjem.⁴ Herfort piše v »Lovcu« l. 1929 o nekem spačku pod Toščem. Posamezni spački so bili ustreljeni tudi v Bosni. Spaček med velikim in malim petelinom ni le spaček po križanju in po zunanji podobi, ampak je tudi spaček po petju. Navadno vleče spaček med petjem na isti način krila po tleh (snegu) kakor ruševce. Križanje med ruševcem in med snežno jerebico, ali pa med leščerko, so še bolj redki primeri; najbolj redek primer pa je križanje med škarjcem in med fazanom oziroma fazanko.

Ta perjad se pri nas ne goji v pravem pomenu besede in tudi taka gojitev ni potrebna. Če se strogo držimo lovskih pravil in predpisov in če smo lovsko pravični, je to — smelo morem trditi — dovolj. Najbolj pravilna se mi zdi ona gojitev divjadi, ki obstoji v tem, da se zna lovec pri izvrševanju lova obvladati, namreč, da ne strelja vsega, kar pride pred cev in tudi izven prepovedanega časa ne. Vsaka divjad in tako tudi mali petelin, mora imeti v času rasti mir, da kure oplodi. Nelovsko se mi zdi, če lovec ustrelji petelina takoj, ko je lovopust pri kraju. Že večkrat sem čital v naših dnevnikih o takih »nimrodih«. Naši dnevniki take celo poveličujejo. Menim, da to ni prav nobena lovsko spretnost, če lovec ustrelji petelina takoj, ko je začel peti, ali pa takoj, ko je prepovedan lovski čas potekel. Dajte ruševcu mir, dajte mu čas, pustite naravi to, kar narava mora imeti, in prepričan sem, da bo ta zlahtna divja kuretina v naših lepih petelinjih loviščih, kjer so vsi pogoji podani že od narave, se sama po sebi dovolj razmnožila. Onim lovcem, ki se ne morejo obvladati, pa naj velja: Ni lovsko pravičen tisti, ki divjad goji, da jo strelja, ampak lovsko pravičen je tisti, ki divjad pravilno strelja, da jo goji. Pri nas, žal še vedno velja za pravega lovca tisti, ki ima razobešenih v svojem stanovanju mnogo lovskih trofej in ne tisti, ki ima v svojem lovišču mnogo divjadi.

Bolezni se pri tej kuretini pojavijo zelo redko. Največkrat se pojavi črevesna bolezen, ki, žal, zahteva mnogo žrtev. Kuretina ima mnogo sovražnikov, ki jo zasledujejo in uničujejo. Posebno so škodljivi: lisica, kuna, podlasica, kragulj, sokol, velika uharica in omeniti moram tudi mišarja.

Ruševce se zelo težko udomači. Le mladiče je mogoče udomačiti, starejšega petelina in kure pa ne.

Škode ta perutnina pri nas ne dela prav nobene — ne gozdarstvu in tudi poljedelstvu ne.

⁴ »Lovec« letnik 1912 in 1914.

Nekaj statističnih podatkov o odstrelu ruševca

Nekaj statističnih podatkov o odstrelu ruševcev v posameznih srezih Dravske banovine:

Leto	Radov- ljica	Kranj	Slov. Gradec	Prevalje	Gornji Grad	Kannik	Maribor d. breg	Opomba
1911	54 ¹⁾	16 ¹⁾						1) zbral ing. Igo Kraut
1912	24	5						
1913	(86?)	18						2) zbral ing. Emil Pupis
1914	16	14						
1915	4	12						3) zbral
1916	10	5						ing. Franc Miklavič
1917	8	7						
1918	11	0						
1919	20	8						
1920	16	6						
1921	7	11						
1922	7	12						
1925	16	19	2 ²⁾	6 ²⁾	3 ²⁾			
1924	30	11	5	8	6			
1925	28	7	7	4	5			
1926	26	8	8	12	4			
1927	29	7	7	8	6			
1928	25	8	4	5	6			
1929	34	9	7	6	5			
1930	44	15	8	12	12			
1931	32	5	6	14	14		1 ³⁾	
1932	34	15	6	14	12		1	
Skupno	455	214	60	89	71	—	2	

Povprečen odstrel na leto v posameznih srezih je:

v srezu Radovljici	22	v srezu Prevalje	10
v srezu Kranj	10	v srezu Gornji grad	7
v srezu Slov. Gradec	6	v srezu Maribor desni breg . . .	1

Lovski čuvaj Oitzl mi je dal na razpolago naslednje podatke o ruševcih, ki so bili ustreljeni v samolastnih versko zakladnih loviščih Belca, Martuljk in Pišenci in v občinskem lovišču k. o. Kranjska gora.

Leta 1899 je bilo ustreljenih . . .	7	Leta 1907 je bilo ustreljenih . . .	0
» 1900 » » »	6	» 1908 » » »	5
» 1901 » » »	8	» 1909 » » »	6
» 1902 » » »	4	» 1910 » » »	5
» 1903 » » »	5	» 1911 » » »	2
» 1904 » » »	5	» 1912 » » »	8
» 1905 » » »	5	» 1913 » » »	5
» 1906 » » »	5	» 1914 » » »	7

Leta 1915 je bilo ustreljenih . . . 6	Leta 1921 je bilo ustreljenih . . . 6
» 1916 » » » . . . 0	» 1922 » » » . . . 5
» 1917 » » » . . . 4	» 1923 » » » . . . 1
» 1918 » » » . . . 6	» 1924 » » » . . . 1
» 1919 » » » . . . 0	» 1925 » » » . . . 5
» 1920 » » » . . . 1	» 1926 » » » . . . 5

Ing. Alojz Rus mi je poslal glede odstrela ruševcev v državnih in versko zakladnih samolastnih loviščih, ki spadajo pod državno šumsko upravo v Boh. Bistrici, naslednje podatke:

Ustreljenih leta	Versko-zakl. lovišče Bohinj	Državno lovišče Martinček	Ustreljenih leta	Versko-zakl. lovišče Bohinj	Državno lovišče Martinček
1886	—	1	1913	50	0
1898	3	1	1914	3	0
1900—1902	—	0	1915—1919	0	0
1903	—	1	1920	4	0
1904	—	0	1921	4	0
1905	0	0	1922	4	0
1906	6	1	1923	3	0
1907	7	0	1924	5	0
1908	11	1	1925	6	0
1909	12	0	1926	4	0
1910	4	1	1927	10	0
1911	4	0	1928	10	0
1912	2	0			

*Mlad veliki petelin,
ki je šele deloma zamenjal otroška repna peresa*

Zmrznjenje

V februarški številki »Lovca« poroča Oprtnik pod naslovom »Poginuli gozdni jerebi«, da so našli 14. januarja dva mrtva jereba. Vsestranska preiskava ni ugotovila najmanjše poškodbe; jereba sta bila debela in da zato ni misliti na to, da bi poginila od nezadostne prehrane. Prav tako je izključena tudi smrt od mraza. V golši sta imela obilo poganjkov, oz. popkov črne jelše, iz katerih se pozneje tvorijo prašniki. Eden je celo v kljunu še držal te popke... itd.

Dne 6. januarja t. l. so našli v lovišču g. Bogdana Žiliča divjo kokoš, ki je tudi imela še v golši popje oziroma hrano. Raztelesenje ni pokazalo nobenih znakov poškodbe, niti drugih bolezenskih izprememb.

V prvem in drugem primeru imamo tu po mojem mnenju smrt od zmrznjenja. Ker je ta stvar za lovce dokaj važna, mislim, da je na mestu, če točneje obravnamo ves potek zmrznjenja.

Ob vplivu srednje jakega mraza izgine kri izpod kožja, t. j. iz periferije telesa. Pri sebi opažamo to v bledici kože. Kmalu pa mraz jenja, kri v obilnejši meri priteče v podkožje, vendar pa izgubi organizem občutek za mraz prej, preden pride do močnejšega dotoka krvi. To si razlagamo z otrpnjenjem čutnih celic, oziroma kožnih živcev. Rdečica, ki nastopa po tem zmanjšanem občutju za mraz, kaže na to, da so živci, ki uravnavajo krčitev in širitev žilja, omamljeni, odnosno ohromljeni. Ker pa ni žilje več pod pravim zdravim vplivom živcev, pride do počasnejšega toka krvi in s tem do slabše prehrane določenega žilja odmerjenega dela telesa. Vendar pa nastopi zmrznjenje tkiva in mišic šele tedaj, ko je ohlajeno pod $-2,5^{\circ}\text{C}$, t. j. temperatura, ob kateri zmrzne beljakovina; iz te pa kot znano sestoji celična živ (protoplazma).

Splošna smrt od zmrznjenja nastopi šele tedaj, ko odpove središče za uravnavo telesne toplote. Mimogrede bodi povedano, da leži središče na možganih pod četrto možgansko kamrico. Ko odpove to središče, se prične telesna toplota nižati. Če se temperatura zniža toliko, da nastopi smrt, potem govorimo o zmrznjenju; zato pa je potrebna nižja zunanja temperatura. Nikakor pa niso potrebne zelo nizke temperature. Tako n. pr.: nastopi pri človeku smrt od zmrznjenja že pri temperaturi med $+5^{\circ}\text{C}$ in 0°C , če vpliva nanj dalj časa in pod raznimi za telo neugodnimi vplivi (bolezen, zmučenje, pijanost itd.) Vse,

kar krepí oddajo toplote ali manjša nje tvorjenje, pospešuje shlajenje oz. zmrznjenje. Pri živalih je važno zmanjševalno sredstvo za oddajo toplote zaradi mokrega perja ali dlake, ker porabi telo naravnost ogromne množine toplote za izparitev vode. V hladnih septembrskih dneh, po deževnih nočeh, ko se temperatura suče od 15° C do 0° C, najdemo mnogo ptic pevk mrtvih, ki so dejansko zmrznile. V zimi pa pospešuje oddajo toplote v glavnem pomanjkanje masne plasti pod kožo, ki je izredno slab prevodnik toplote. Zato velika večina živali in ptic zmrzne, ne v pričetku, pač pa na koncu zime, ko jim je mastna zaloga podkožja pošla. Zmrznjenje pospešuje prav tako mirovanje, spanje in slaba prehrana. Vsi ti faktorji silijo žival na mirovanje, da s tem instinktivno hrani svoje moči, obenem pa žival peša, mraz pa pojačeno deluje na organizem.

V dobi pred zmrznjenjem nastopa močnejše delovanje mišičevja, pojačeno dihanje in zvišan krvni pritisk. Mišice prično trepetati, to je z nasilnim delom tvorijo toploto. Nato nastopi druga doba, nekako omrtvenje, trudnost telesa, zaspanost in končno nezavest. Dihanje postaja počasneje, srce peša, krvni pritisk pada, tok krvi je počasnejši. Iz povedanega sledi, da mraz omrtvi življenjsko važna središča drugega za drugim; končno srce in potem organizem odmre. V dobi pred zmrznjenjem porabi telo vse razpoložljive zaloge hranil, sladkor, tolščo in beljakovine, in sicer precej urno, zato ne moremo pri raztelesenju najti nobenih vidnih bolezenskih sprememb in znakov.

Ne bom iz navedenega sestavljal slik za posamezne primere, ker si to lahko napravi vsak sam. Poudariti pa moram, da ima v težkih zimskih mesecih pri pernati in dlakavi divjadi odločilno vlogo prehrana z vodo. Organizem, ki ne dobi vode, urno podleže lakoti, ki je itak v zimskih mesecih pri vseh živalih stalen gost. Organizem s tem popolnoma oslabi, in ima zato mraz, čeprav ne velik, usodne posledice. Vse navedeno pa nam jasno govori, koliko trpi divjad v zimskih mesecih zaradi prehrane, mraza in žeje, kajti niti sesalci niti ptice ne jedo snega.

Medvedova orientacija

Koncem lanskega leta je neki knezov logar ujel onkraj Kočevja malega medvedka, ki jo je dobil najbrž malo preveč po butički z vejo, ki jo je vihar odlomil. Od udarca omamljen je plesal v krogu. Takega je logar stlačil v zaboj in poslal v soteški grad. Tu je medvedek kmalu dobil ravnovesje v možganih, bival v udobnem brlogu v ogradi in čakal pomladi, ko so ga nameravali izpustiti zopet na prosto. Nekaj tednov je bil tako konfiniran, pač tožil po izgubljeni svobodi in po ljubljeni mami, zraven pa hrustal koruzo in jabolka, toda najrajši ponoči. Podnevi se je sramežljivo skrival v brlogu in se izmikal radovednim očem. Ker pa ga je hotel nekdo fotografirati, so ga s silo izbezali iz brloga. Renčaje je kazal nevoljo nad motenjem zimskega počitka, ves nejevoljen prilezel na svetlo in ustregel fotografski kameri: toda z maščevalno mislijo v srcu! Komaj je soteški zvon odpel večerni Ave, je že plezal medvedek po visoki žični ograji, nerodno sicer, toda vztrajno, in ko so prve zvezde zablestele nad Sv. Petrom, že je čepel vrhu ograje in planil na prosto. Kam sedaj? Ni dolgo pomišljal. Krenil je sicer najprvo mimo soteške cerkve v bližnjo severno soteško reber, toda kmalu zavil skozi soteške vinograde proti zahodu, obkrožil vas Drenje, se spustil po globeli proti vodi, streljaj pod Grmadarjevo hišo preplaval Krko in tako mahnil proti jugu v temne gozdove v Rogu proti domačemu brlogu. — Kako čudovita orientacija mladeniča v medvedovih hlačah!

Žpk. A. V.

Glava mladega divjega petelina

K članku »Lanski smodnik«

Z veseljem in zanimanjem sem čital članek, ki je izšel pod tem naslovom ter se veselil, da se je vendar našel človek, ki priporoča naš brezdimni smodnik Obiličevac.

Vendar si pa nisem na jasnem, kateri smodnik misli g. —s. Zasedujem že od vsega početka razvoj našega Obiličevca. Po ljubeznivosti tedanjega pomočnika upravnika barutane Obiličevo g. dr. inž. V. Jeločnika mi je bil že prvi Obiličevac poslan v preizkušnjo. Prvi me je bil zadovoljil popolnoma. Napisal sem bil nekaj člankov in jih priobčil tako v »Lovec« kakor tudi v drugih lovskih listih. Smodnik je bil odličen. Vsi, ki smo ga bili rabili, smo bili z njim zelo zadovoljni. Nato je izšel smodnik brez številke serije, za tem so izšle serije: 2, 4, 6 in sedanja serija št. 12. Vsi ti smodniki, razen serije 2, ki je bila popolnoma neuporabna (svetlosivi lističi, veliki), so bili uporabni, če so se polnili naboji po predpisih, ki so jih ugotovile inozemske preizkuševalnice kakor: Borovlje, Neumannswalde in Wannsee. O seriji št. 12 pa žal še nič ne vemo, katera polnitev je najboljša.

G. —s bi opozoril, da so do danes sledeče serije našega Obiličevca izšle, in sicer: Obiličevac v velikih kositernih škatlah, brez naznake serije, za tem Obiličevac v kositernih manjših škatlah, brez številke serije, pač pa je bil na teh škatlah prilepljen čez prvo navodilo polnjenja zelen listek, z navedbo novega polnjenja, ki se je razlikovalo od prejšnjega. Leto za tem smo dobili serijo 2, še isto leto serijo 4, katerim je sledila serija 6. Te serije smodnik je prav odličen, če se polni po predpisih preizkuševalnic Neumannswalde in Wannsee. Letos — (saj jaz sem ga dobil šele letos) — je prišla v promet serija št. 12. G. —s bi bil zelo hvaležen, če bi nam povedal, katero serijo misli pod Obiličevac 1935, ker mnogi smo že kupili pred letom Obiličevac in sedaj ne vemo, kateri je boljši, ali serija 6 ali 12. Pa tudi prodajalca spravimo v zadrego, če od njega zahtevamo smodnik iz leta 1935.

Pisec pristavlja tudi, da so bili njegovi naboji točno polnjeni po isti meri, ki je predpisana na škatlah. Tudi tu si nisem na jasnem, ali je uporabljal pri letnem polnjenju 1.6 g Obiličevca in 27, 28, 29 ali 30 g šiber ali pri zimskem polnjenju 1.8 g Obiličevca in 27, 28, 29 ali 30 g šiber, ker ni pač vse eno ali vzamemo večjo ali manjšo količino. Večja količina šiber da manjšo, a manjša količina šiber večjo začetno hitrost in s tem vendar moramo računati pri strelu na bežečo oz. letečo divjad. Pripomnim, da smo morali poslati naš brezdimni Obiličevac v tuje preizkuševalnice, ker žal še nimamo domače preizkuševalnice. Preizkuševalnica v Borovljah je mnenja, da je najboljše polnjenje za serijo brez oznake z 1.8 g Obiličevca in 30 g šiber, za serijo 4 po 1.8 g in 29 g šiber. Neumannswalde je pa ugotovilo za serijo 4 1.8 g Obiličevca in 30 g šiber. Za serijo 6 sta določili preizkuševalnici Neumannswalde in Wannsee za primerno 1.8 g Obiličevca in 27 g šiber. S to polnitvijo je imel vsakdo uspeh, pa bodisi da je streljal poleti ali pozimi. Sam sem izstrelil nekaj sto takih nabojev in bil sem zelo zadovoljen.

Glede nošenja šiber sem že večkrat pisal in ponavljam še enkrat, da je dober strel z drobnimi ali debelimi šibrami odvisen od cevi. Nekatere cevi dobro vržejo drobne, druge pa zopet debele šibre.

Na vprašanje g. —s, kako se bo obnesel Obiličevac 1935, serija ? prihodnje leto, to se pravi, če bo ostal stabilen, lahko trdim, da se pač ne bo spreminil oz. razkrojil. Imam manjšo količino vseh gori navedenih smod-

nikov vseh serij, ki jih preizkušam že skozi več let in sicer pri raznih temperaturah, pa vendar do danes še nisem opazil na njih najmanjše izpremembe. Mraz nima nikakega vpliva na naš smodnik! O tem sem bil že pisal, da vzrok, zakaj se smodnik ni dobro užigal, mora tičati nekje drugje.

Bilo bi zelo važno za lovce, da bi kdo izmed gospodov, ki so se udeležili izleta »Središnje uprave Lovačkovg udruženja« v Obilicévem, in ki so bili pri raznih preizkušnjah Obilicéveca, povedal, katero začetno hitrost in pritisk so ugotovili, in katera polnitev je najboljša. Ne bilo bi nam treba pošiljati smodnika v tuje preizkuševalnice. Kapetan Zvonko.

Inž. Anton Šivic

Ali je uplenjena vidra lovčeva ali ribičeva?

Na straneh 126. in 127. letošnjega letnika »Lovca« sem izčrpno odgovoril na vprašanje, čigava je uplenjena vidra.

Letošnji finančni zakon, ki je bil objavljen v začetku meseca aprila, pa nam je prinesel glede ribarstva važne spremembe. Po § 48. finančnega zakona je razširjena veljavnost uredbe o ribarstvu, ki jo je izdala Ljubljanska oblastna skupščina dne 28. oktobra 1928 (Samouprave šte. 55/15 iz l. 1928), na območje vse Dravske banovine. Po tej uredbi je prenehala veljavnost dosedanjih ribarskih predpisov za območje bivše mariborske oblasti, kakor tudi zadevnih predpisov za občino Štrigovo, ki sem jih naštel na strani 127. »Lovca« pod točkama B 2 in B 5. Odslej velja torej za območje vse banovine le to, kar sem navedel pod točko B 1.

Vidro sme torej odslej v območju vse Dravske banovine ujeti ali ubiti tako lovski kakor tudi ribarski upravičenec, seveda v kraju, v katerem ima lov, odnosno ribolov.

Uplenjena vidra pripada ribarskemu upravičencu tedaj, če jo je ujel ali ubil na zakonito dovoljeni način. Ujeti in prilastiti si vidro sme ribarski upravičenec le dotlej, dokler ne dobi veljave novi zakon o lovu. Slednji bo uveljavljen pri nas takoj, ko bo objavljena banovinska uredba k temu zakonu. Letošnji finančni zakon je dal banovinskim svetom pooblastilo, da izdajo napominjano lovsko uredbu.

Letošnji pomladni vzrejni tekmi

Društvo ljubiteljev ptičarjev je priredilo letos dve tekmi in sicer v Ljubljani dne 8. aprila in v Mariboru dne 15. aprila.

A. Ljubljanska tekma.

Grdo vreme — lepi uspehi. Po navadi to ne gre skupaj, to pot je pa vendar šlo. Ni sicer lilo, ampak samo rosilo, vendar je bilo treba večkrat razpeti dežnike. Vkljub temu je korona izdržala do konca, zakaj delo posameznih psov je bilo kaj zanimivo. Tudi divjačine smo našli dovolj, jerebic sicer manj, četudi zadosti, da je vsak pes lahko pokazal, koliko obeta. Zajcev je bilo še preveč. Gosp. Žilič u naša zahvala in naše čestitke za tako bogato lovišče!

Nastopilo je pri tekmi 12 psov in sicer 5 nemških ptičarjev, 5 angleških setrov in 2 poenterja. Ker veljajo za angleške pse drugačna pravila kakor za nemške, je vodja tekme s. o. s. dr. Eberl odredil dve skupini: nemško in angleško ter določil pri nemški skupini za sodnike gg. Urbanca in Justina, pri angleški pa gg. dr. Lovrenčiča in Schusterja, kot pripravnika sta bila prideljena nemški skupini g. ing. Weinberger, angleški pa g. dr. Souvan. Pri tej tekmi smo imeli prvokrat priliko pozdraviti nekaj zunanjih gostov. Iz Trevisa v Italiji je prispel g. C. skupaj s svojim lovskim tovarišem g. Aleksandrom Gorupom s Sušaka in pripeljal s seboj 3 angleške setre, dva samca in eno psico. Pa tudi pri nemški skupini niso tekmovali samo domači psi, zakaj tekme se je udeležil g. Cizl, veleposestnik iz Samobora s svojo nemško kratkodlako tigrico »Ilko«.

Naključilo se je, da sta pri obeh skupinah najbolje odrezala nedomačina in sicer Italijan g. C. in Hrvat g. Cizl, katerima prav iz srca privoščimo te uspehe, posebno, ker se nadejamo, da bo ta zgled pritegnil prihodnjic še večje število oddaljenih tekmovalcev.

Psi so se pri angleški skupini preizkušali v tem-le redu:

1. Lord-Smledniški, poenter, poležen 20. III. 1935. Vzreditelj psarna Smlednik (lastnik Henrik baron Lazarini), lastnik in vodnik: Mr. ph. Gvido Bakarčič, Ljubljana, Telesna ocena: prav dobro. Ocena: III.

Pes kaže dobro zasnovo in se utegne ob zadostni praksi razviti v prav porabljivega ptičarja. Res ne išče še z visokim nosom v elegantnem stegnjenem galopu, kakor to zahtevamo od poenterja, vendar se z njim že da loviti. Spočetka išče zelo previdno, se zanima za sledove, postojkuje, stoji na zajčji lož, iz katerega se je zajec kratko prej dvignil, ne da bi ga pes opazil. Parkrat lepo stoji na jerebice, previdno nateza in ne vskoči. Seveda nos ni najboljši, posebno ne za poenterja. Ali, kakor rečeno, pes bo z večjo prakso pridobil tudi na nosu, zlasti, če ostane še nadalje v rokah svojega mirnega, previdnega sedanjega vodnika.

2. Felix-del Rovere, angleški seter, poležen 22. IV. 1935. Vzreditelj, lastnik in vodnik: N. H. Cavalli Cav. Fausto, Treviso. Telesna ocena: odlično. Ocena: II. b.

Pes povsem ustreza pasemskim znakom. Nam se zdi nekoliko nizek, ker smo navajeni še na stari tip angleškega setra, ki je bil višji in težji.

Ta pes dela včasih prav slabo, včasih pa naravnost odlično, kakor ga ravno prime. Ob prvem nastopu je prav slabo pokazal. Taval je sem pa tja, se vrgel v oster galop, pa kmalu zopet popustil. Nekaj časa je slušal svojega vodnika, pa mu je naenkrat popolnoma ušel iz rok, da je stalo vodnika dosti truda, preden ga je zopet priklical.

Pri drugem nastopu je bil pa pes kakor izpremenjen. Iskal je v prožnem galopu smotreno in neumorno, trdno stal na jerebice, čeprav ne v sijajni pozi, pokazal prav dober nos, skratka, povsem drug pes kakor prej. Samo v eni točki je ostal dosleden — v sekundiranju. V tem predmetu je pa res izvrsten.

3. Fram-del Rovere, angleški seter, poležen 22. IV. 1955. Vzreditelj, lastnik in vodnik, isti kakor pod št. 2. Telesna ocena: prav dobro. Ocena: I. a.

Pes sicer ustreza pasemskim znakom, manjka mu pa eleganca. Toda, kar se dela tiče, je ta pes razred zase. Kakor da ima železna pljuča; tako je drvil ves čas v najostrejšem galopu preko njiv in pri tem vendar reagiral na vsako sled, trdno stal na jerebice in na zajca, pokazal prvovrsten nos in mnogo preudarnosti. Tako naj išče seter! Seveda, še lepše bi bilo videti, če bi

pri iskanju glavo malo bolj dvignil. Psu se pozna, da ima veliko vaje, ima pa tudi vse predpogoje za odličnega lovca.

4. Boj, angleški seter, poležen 27. II. 1955. Vzreditelj Franc Flis, Domžale. Lastnik in vodnik: Petrovič Jože, Trzin. Telesna ocena: dobro. Ocena: p. o.

Pravo nasprotje prejšnjega! Predvsem ne vzdigne nosu in brska po sledovih, pri tem se pa ne more sprožiti v izdatnejši galop. Ni ravno brez nosu in tudi stoji še zadosti trdno, toda za setra je vse to, kar pokaže, premalo.

5. Flay-del Rovere, angleški seter, psica, poležena 22. IV. 1955. Vzreditelj, lastnik in vodnik: isti kakor pod št. 2. Telesna ocena: odlično. Ocena: II. a.

Psica ne zaostaja dosti za svojim bratom Framom, zlasti kar se tiče iskanja. Seveda takih močnih pljuč kakor Fram nima, če tudi lepo sistematično išče, trdno stoji, lepo nateza. Svojemu vodniku, ki je skrajno nervozen, da se je bati, da bo vsak hip skočil iz kože, prav nič ne zameri, ko jo brutalno kaznuje, ker jo je ubrala za zajcem. Odpusti mu in si misli svoje ter v lepem, mirnem galopu išče dalje, ko da se ni nič zgodilo. Dobra psica!

6. Flora, angleški seter, psica, poležena 27. II. 1955. Vzreditelj, lastnik in vodnik: Fran Flis, Domžale. Telesna ocena: dobro. Ocena: I. b.

Preglednica pomladanske vzrejne tekme ptičarjev (nemških pasem) dne 8. aprila v Ljubljani

Številka zreba	Številke učinitve: 0 = nezadostno 1 = zadostno 2 = povojno 3 = dobro 4 = prav dobro		Predmeti preizkušnje								Vesota	Ocena	Smotra	Darila		
	Ime psa	vpisan v	Nos (6)	Način iskanja (4)	Stoja (4)	Natezanje (3)	Hitrost (5)	Vztrajnost (3)	Zasnovava za delo po sledu (4)	Ubogljivost (3)					Strejlost mirnost (2)	
1	Cera (Loti) von Paffendorf nem. kdl.	J. R. P. 85 B	(4 ^b) 24	(5) 12	(4) 16	(4) 12	(5) 9	(5) 9	(5) 12	(5) 9	(5) 6	109	I c	prav dobro	Častno darilo DLP	
2	Ilka von Pratzertal nem. kdl.	J. R. P. 81 B	(4) 24	(4) 16	(4) 16	(4) 12	(4 ^b) 12	(4) 12	(5) 12	(5) 9	(5) 6	119	I a	dobro	Častno darilo DLP	
3	Biba Ortneška nem. kdl.	V. R. P. 41/55	(4) 24	(5) 12	(4) 16	(4) 12	(5) 9	(5) 9	(4) 16	(5) 9	(5) 6	115	I b	prav dobro	Častno darilo DLP	
4	Kora nem. kdl.	V. R. P. 52/55	(4) 24	(5) 12	(4) 16	(4) 12	(4) 12	(5) 9	(5) 12	(5) 9	(5) 6	109	I d	dobro	Častno darilo DLP	
5	Seppel v. d. Elisabethhöh nem. žim.	J. R. P. 5 J	(5 ^{1/2}) 21	(5) 12	(4) 16	(4) 12	(5) 9	(5) 9	(5) 12	(5) 9	(5) 6	109	I e	dobro	Častno darilo DLP	
6	Dan nem. kdl.	V. R. P. 55/55	ni bil pripeljan k tekmi							

Vodja tekme: Dr. Erik Eberl

Sodnika: Feliks Justin, Franc Urbanc

Pripravnik: Ing. F. Weinberger

Med vsemi angleškimi setri je ta psica pokazala za naše lovske prilike najprikladnejše lastnosti. Nos izvrsten, še dokaj visok, iskanje preudarno, čisto, primerno brzo. Stoja trdna, poza sijajna, natezanje mirno, previdno in se pri tem ozira na vodnika. Poslušnost prav dobra. S to psico se da že sedaj z užitkom loviti.

7. King-Smledniški poenter, poležen 20. III. 1933. Vzreditelj: Psarna Smlednik (lastnik Henrik baron Lazarini). Lastnik in vodnik dr. Luckmann Fric, Ljubljana. Telesna ocena: dobro. Ocena: p. o.

Ni dosti pokazal. Prvič nima vaje dosti več ko nič, ne kaže ne nosu ne iskanja, kakršno zahtevamo od poenterja. Stoji sicer, se pozneje tudi nekoliko razmaje, toda nos ostane pri tleh.

Ker že govorim o nosu in iskanju pri poenterjih in seterjih, bodi omejeno to:

Od poenterja se zahteva najboljši nos med vsemi ptičarji. Vsak ptičar zlasti pa poenter mora iskati z visokim nosom po možnosti tako, da reže smer vetra in da je vodnik prepričan, da ni pes preskočil nobene divjačine. Pri pseh: King, Boj in Lord pa so morali biti tako sodniki kakor korona naravnost prepričani, da so ti psi divjačino prezrli, kar se je v par primerih tudi pokazalo. Pes mora iskati kakor bi plaval in z nosom tipati po zraku, kako bi prišel v stik z divjačino. Tako kakor iščejo sedaj nekateri ptičarji, ko glave sploh ne dvignejo od tal, iščejo braki. Prejšnja leta se je vendar videlo na tekmah še kakega visokonosega psa, danes je pa vse pri tleh. Ta slika ni razveseljiva ne pri nemških ne pri angleških pseh. Je pa razumljiva, kajti Nemci polagajo zadnje čase veliko važnost na to, da ptičar najde tudi obstreljeño divjačino, ne samo zdrave. Le-to se pa najde samo, če se dene nos k tlom. Posledica tega je ta, da današnji nemški ptičarji, če ne vsi, pa vsaj velika večina iščejo z nizkim nosom. Pri angleškem ptičarju je nizki nos manj razumljiv, kajti Anglež ima za obstreljeno divjačino posebnega psa in zato pač upravičeno zahtevamo, da poenter in seter iščeta z visokim nosom.

Na tekmi je dalo delo angleške skupine mnogo gradiva za vprašanje: »Ali se da z angleškimi psi à la Fram pri nas loviti?« Odgovor je kaj enostaven, zakaj lovec se mora pri izberu psa ravnati po terenu. Če lovim po prostranih livadah in travnikih, lahko uporabljam angleškega ptičarja, sicer ne takega z blazno brzino à la Fram, pač pa psa à la Flora; ako pa lovim na nepreglednem terenu, potem že rajši vzamem Nemca. Dr. L.

V drugi skupini so tekmovali 4 nemški kratkodlakarji in 1 nemški žimavec, ki so bili prav dobro vojeni, v svoji zasnovi odlični in so dosegli vsi za 1. oceno predpisano število točk. Posebno sta se v nekih predmetih odlikovali psi Cera (Loti) in Ilka iz slovitih psarn Zieverich-Südwest-Schornbusch in v povsem opravičili sloves svojega porekla. Čudovito je bilo n. pr. iskanje, natezanje in stoja teh dveh mladih, nežnih, zelo urnih psic, ki sta pokazali izvrsten nos in sigurnost starega izkušenega psa. Iz vsega dela, ki ga je človek z užitkom opazoval, se je jasno in vzorno odražala pravilno podegovana odlična zasnova in kri tega daleč preko Nemčije znanega plemena in je naša kinologija s tem importiranim prvovrstnim materijalom veliko pridobila. Vse priznanje gre v tem pogledu neumornemu tajniku društva g. dr. Pfeiferju, ki se ni ustrašil rizika in truda, da pridobi ti plemeniti psi.

Potek tekme:

Štev. 1. Cera von Paffendorf, JRP 85 B * 11. 5. 1935, nem. kdl. od Aste Zieverich po Rino Schornbusch, lastnik in vodnik Karel Polajnar, Ljubljana. Psica išče prav dobro ter pride kmalu na jerebice, ki pa ne vzdrže, temveč tečejo pred njo, nateza in gre za sledom prav dobro, dokler precej daleč pred njo ne odlete. Tekom nadaljnjega iskanja obstoji hipoma ter stoji trdno, potem nateza lepo ter se končno uleže pred mestom, ki so ga nekoliko prej zapustile jerebice in ki so ta dan zaradi neugodnega vremena zelo slabo držale. Posamezno jerebico, ki se je prepojena spustila na njivo ozimino ter po njej tekla, nateza zelo lepo ter stoji prav dobro. V galopu pride na druge jerebice, obstane v trenutku, ter stoji trdno. Psico odlikuje posebno sijajen nos. Na zajčji sledi dela dobro. Ocena: I c s 109 točkami, telesna ocena: prav dobro.

Štev. 2. Ilka von Pratzertal, JRP 81 B * 20. 5. 1935, nem. kdl. od Gretel-Südwest po Rino Schornbusch, lastnik in vodnik Anton Cizl, Samobor. To majhno psico odlikuje sistematično, vztrajno, dalekosežno ter neutrudljivo iskanje v krasnem, zelo živahnem galopu. Kljub veliki brzini iskanja pa pokaže odličen nos. Pride večkrat na jerebice, jih vselej prav dobro nateza, gre po sledu za tekočimi jerebicami daleč in stoji končno trdno oziroma se uleže pred njimi. Zajčjo sled drži dobro z očitno voljo do tega dela. Ocena: I a s 119 točkami, telesna ocena: dobro.

Štev. 3. Biba-Ortneška, VRP 41/1935 * 20. 2. 1935, nem. kdl. od Bonnie v. d. Bode po Jupp v. Laa, vzreditelj, lastnik in vodnik Oskar Kosler. Ortnek. Že znana psica, ki je že lansko jesen, še zelo mlada pokazala svojo prav dobro zasnovano. Psica izvrstnega nosu, išče dobro in vztrajno. Jerebičjo sled nateza prav dobro. Na mladega zajčka stoji prav dobro, vendar pa skoči v trenutku, ko se ji približa sodnik, na zajca ter ga pograbi. Pride ponovno na jerebice, pred katerimi ali trdno stoji, ali se pa pred njimi vleže. Zajčji sled izdela prav dobro. Ocena Ib s 115 točkami, telesna ocena: prav dobro.

Štev. 4. »Kora«, VRP 52/1935, * 25. 6. 1935, nem. kdl. iz Zore Krške po Samo Dravskem, lastnik in vodnik dr. Vilko Pfeifer, Ljubljana. Tudi ta psica išče v živahnem stegnjenem galopu. Pride trikrat na jerebičjo sled, pri čemer vselej na mah obstane, potem pa prav dobro nateza. Pozneje pride zopet parkrat na jerebice, ki jih prav dobro nateza in končno pred njimi trdno stoji. Psica veliko obeta, vidi se ji pa, da še ni bila mnogo vojena. Ocena: Id s 109 točkami, telesna ocena: dobro.

Štev. 5. Seppel v. d. Elisabethöh, JRP 5 J, * 2. 3. 1935, nem. žimavec od Rege Elisabethöh po Nestor Elisabethöh, lastnik in vodnik Leo Matajc, Ljubljana. Išče dobro ter stoji trdno pred mestom, ki so ga jerebice malo poprej zapustile. Pride parkrat na jerebice, nateza prav dobro, stoji trdno in se pred njimi tudi uleže, ko se vodnik približa. Zajčjo sled izdela dobro, zelo ubogljiv in vodljiv pes. Ocena: I e s 109 točkami, telesna ocena: dobro.

Upravičeno je pričakovati, da bodo ti mnogo obetajoči mladi tekmovalci — pravilno vojeni — na jesenskih prireditvah z enakim uspehom tekmovali. — Kakor čujemo, je iz ene prvih psarn nemških kratkodlakarjev »Fuchspass« naročenih 5 mladičev in se nam za bližnjo bodočnost obeta prvovrsten material, za katerega naj bi se zanimali v prvi vrsti ljubitelji nemških kratkodlakarjev.

Ing. W.

B. Mariborska tekma.

Mariborska podružnica D. L. P. je letos priredila tekmo v lovišču občine Šmiklavž, katero je — pri danih težkočah — zakupnik g. dr. Edmund Kupnik dal v ta namen drage volje na razpolago, za kar mu naj bo na tem mestu izrečena zahvala.

Prijavljenih je bilo 9 psov, in sicer 2 irska seterja ter 7 nemških kratkodlakarjev. Prišlo jih je na tekmo 8, od teh sta bila dva zaradi očitnega nerazpoloženja, ki je izviralo iz prestane bolezni, med tekmo odjavljena. Udeležba je bila prilična, mogla bi biti boljša, zlasti so se pogrešali gostje iz Savske banovine.

Vreme lepo, vendar pa prevroče za mlade, neutrjene tekmovalce, ki se zaradi tega na tekmi niso mogli povsem uveljaviti in jih je deloma tudi utrudilo dolgotrajno iskanje precej redke divjačine.

Sodili so gg. Dragotin Klobučar (ki je tudi vodil tekmo), Feliks Justin, Anton Schuster in pripravnik g. podpolkovnik Peter Kiler.

Pred tekmo se je vršila telesna ocena, rezultat je razviden iz nastopne preglednice.

Vrstni red izžrebanih tekmovalcev je bil sledeči:

Štev. 1. »Nel«, irski seter, VRP 54/1933, *28. 5. 1933 od Sente v. Kleengrund JRP 1 T po Dečko JRP 2 š, vzreditelj Fric Priege, Bistrica, lastnik Ivan Grivec, Ormož, vodnik Ivan Hržič, Mihovci pri Ormožu.

Štev. 2. »Miloš«, irski seter, VRP 53/1933, *28. 5. 1933 od Sente v. Kleengrund JRP 1 T po Dečko JRP 2 š, vzreditelj Fric Priege, Bistrica, lastnik dr. Adam Ban, Ormož, vodnik Ivan Hržič, Mihovci.

Štev. 3. »Tanne — Nikolsburg«, nem. kdl., D. J. St. H. (Č. K. U. 643/N, od Myre Nikolsburg po Hasso v. Grenzwald, *19. 11. 1932, vzreditelj Otto Pressler, Kolybi, lastnik in vodnik Ivan Regul, Hajdina 15.

Štev. 4. »Urach — Nikolsburg«, nem. kdl., D. J. St. H. (Č. K. U. 221/33, od Myre Nikolsburg po Hasso v. Grenzwald, *29. 6. 1933, vzreditelj Otto Pressler, Kolybi, last. Josip Poberaj, Ptuj, vodnik Fric Valand, Hajdina.

Štev. 5. »Tell«, nem. kdl., VRP 72/1933, *19. 3. 1933 ob Fraye Krške JRP 48 B po Rigo Dravskem JRP 33 A, vzreditelj A. Lininger, Maribor, lastnik Viljem Wregg, Maribor, vodnik Štefan Majcen, Maribor.

Preglednica pomladanske vzrejne tekme ptičarjev dne 15. aprila 1934 v Mariboru (lovišče Sv. Miklavž)

Številka žreba	Številke učinitve:		Predmeti preizkušnje									Vsota	Ocena	Smotra	Darila	
	Ime psa	vpišan v	Nos (6)	Način iskanja (4)	Stoja (4)	Natezanje (3)	Hitrost (5)	Vztrajnost (3)	Zasnovano delo po sledu (4)	Ubojnost (3)	Streljivost (2)					
1	Nel	irski seter	V. R. P. 54/53	(2) 8	(1) 4	—	(2) 6	(2) 6	(2) 8	(3) 9	(1) 2	49	—	dobro	Vodnik Din 50—	
2	Miloš	irski seter	V. R. P. 53/53	odstopil									•	•	dobro	
3	Tanne	Nikolsburg nem. kdl.	Č. K. U. 645/N	preizkusila po določilih veljavnih za pomladanske tekme									108	II	pravdobro	Časno darilo podržnice, Vodnik Din 100—
4	Urach	Nikolsburg nem. kdl.	Č. K. U. 221/53	(1) 6	(1) 4	(2) 6	(2) 6	(2) 6	(2) 8	(3) 9	(3) 6	55	p. o.	dobro	Vodnik Din 50—	
5	Tell	nem. kdl.	V. R. P. 72/53	(4) 24	(5) 12	(4) 16	(4) 12	(3) 9	(3) 9	(3) 9	(3) 6	105	I	pravdobro	Časno darilo podržnice, Vodnik Din 100—	
6	Astor	nem. kdl.	V. R. P. 47/53	(5) 18	(2) 8	(3) 12	(2) 6	(2) 6	(3) 9	(3) 9	(3) 6	82	III	dobro	Časno darilo podržnice, Vodnik Din 50—	
7	Dijana	nem. kdl.	V. R. P. 74/53	odstopil									•	•	pravdobro	
8	Gera	nem. kdl.	V. R. P. 75/53	(5) 18	(5) 12	(3) 12	(3) 9	(4) 12	(5) 9	(2) 8	(5) 9	95	II	dobro	Časno darilo DLP Ljubljana	
9	Lump	nem. kdl.	V. R. P. 71/53	zbolel, ni bil pripeljan k tekmi									•	•	•	

Sodniki : Feliks Justin, Dragotin Klobučar in vodja tekme, Anton Schuster

Prilagodil : Peter Kiler

Štev. 6. »Astor«, nem. kdl., VRP 47/1933, * 25. 6. 1933 od Zore Krške JRP 59 B po Samo Dravskem JRP 110 A, vzreditelj in lastnik Gvido Pongratz, Dornava, vodnik Blaž Toplak, Bukovci.

Štev. 7. »Diana«, nem. kdl., VRP 74/1933, * 19. 3. 1933 od Fraye Krške JRP 48 B po Rigo Dravskem JRP 33 A, vzreditelj A. Lininger, Maribor, lastnik in vodnik Norbert Felber, Maribor.

Štev. 8. »Gera«, nem. kdl., VRP 75/1933, iz istega legla kot št. 7, lastnik in vodnik H. Lininger, Maribor.

Štev. 9. »Lump«, nem. kdl., VRP 71/1933, iz istega legla kot št. 7, lastnik in vodnik A. Lininger, Maribor.

Tanne v. Nikolsburg poležena 19. 11. 1932 se je z ozirom na svojo starost preizkusila po določenih, veljavnih za pomladanske tekme in je s 108 točkami dosegla drugo oceno.

Uspeh bi mogel biti brezdvomno še boljši, mnogo krivde leži — kakor vedno — na nekaterih vodnikih, ki vodijo mlade kandidate nesmotreno, ne oziraje se na veter in na kritje na polju. Ker se na mladinskih tekmah v glavnem preizkuša zasnova psa, ne pripomore beganje in motenje tekmovalca z neprestanim žvižganjem znatno k uspehu. Tudi ni pričakovati od mladega psa čudežev pri delu, če ni bil pred tekmo še nikdar ali pa zelo redkokdaj v lovišču.

Korona je z zanimanjem sledila tekmi, navzoči odborniki podružnice so z vnemo podpirali delo sodnikov, za kar jim gre vse priznanje.

Člani mariborske podružnice se živahno zanimajo tudi za prireditve uporabnostne tekme v letošnji jeseni in je to hvalevredno prizadevanje že z lovskovzgojnega stališča prav toplo pozdraviti. Treba je le primernega zanimanja, nekoliko truda in energije — uspeh ne bo izostal. F.I.

Maj

V maju lovec uživa v prvi vrsti prirodne lepote. Kar si storil dobrega za divjad, si storil v prejšnjih mesecih, v maju lahko le še nekoliko izpopolniš.

Lov je le na divjega petelina in na ruševca. Pri tem lovu ne gre toliko za plen, kolikor za užitek lepih pomladanskih juter in večerov.

Dobro je, če moreš odkriti gnezda ptic in to koristnih in škodljivih, ne da bi jih s tem kaj motil pri valjenju. Uničiti je treba vrane, srake, kragulje in skobce. Morajo pa se pokončati tudi mladiči, da ne poginejo od glada. O streljanju kanj ob gnezdu ali na gnezdu so mnenja lovcev deljena. Kjer jih je preveč in delajo res škodo, nu, tam so izjeme. Nelovsko pa je streljanje lisic samic in jazbečevk, ki doje. Če tako po naključju naletiš na lisico, pri gozdnem sprehodu, zvečer ali zjutraj, ko imaš navadno pri sebi daljnogled, že ugotoviš, kaj je.

V nobenem mesecu pa niso tako nevarni klateči se psi in mačke, kakor prav v maju. Večina srn povrže konec maja. Močno breje srne težko beže in se kmalu upehajo. Če jo pes ujame, jo raztrga, če je ne ujame, pa dolgo gonjena srna izvrže. Izgubljena je srna, če jo pes iznenadi neposredno ko je povrgla. Ko je mladič povržen, ga srna brani, a v največ primerih podležeta oba. Najbolj nevarni so, žal, sedaj zelo razširjeni psi, nemški ovčarji, ki tiho gonijo in imajo sploh mnogo volčjega v sebi.

Mlade zajce uničujejo poleg psov domače mačke in vrane, ki so posebno nevarne tudi jerebičjim in fazanjim gnezdom. Kdor hoče imeti v jeseni bogato lovišče, mora sedaj očistiti gozd in polje od hudih škodljivcev.

Za razvedrilo

Inž. Vojko Koprivnik

Jelenovo maščevanje

Gospod Lovro je sedel v razkošnem, po turško opremljenem salonu. Bilo je to po polnoči precej let izza onega lepega uspeha na lovu na jelena. Medtem se je bil oženil in dobil tudi prijaznega sinčka, ki se je rad veselo plazil po dragocenih preprogah. Topot je že sladko spal z mamico, tam zadaj za zavesami tople spalnice.

Gospod Lovro je slonel udobno v širokem naslanjaču. Prijatelji so bili odšli in skozi odškrnjena vrata je bila videti še pogrnjena miza jedilnice. Na mizi so stale v neredu odmašene steklenice. Med zelenimi čašami, praznimi in polupraznimi, so ležali krožniki z olupki oranž in banan, z luskami mandljev in laških orehov, s koščicami dateljnov in rožičev, med skodelicami použite črne kave pa nekaj rabljenih servijet.

Gospod Lovro si je prižgal debelo smotko in vonj havane se je opojno mešal z dišavo žlahtne kave iz sosednje sobe. Bila je tiha pomladna noč in mesečina je blestela po težkih orijental-skih zavesah in šarah preprog.

Prav za prav se mu je že dremalo. Ves dan napornega dela za seboj in za večerjo goste. Razgovori, alkohol, kofein, nikotin in še ostala dražilna sredstva meščanskih gostij so delovala po njegovem telesu, tako da je ledbela v njem le še tista pusta in votla utrujenost onemoglih živcev po polnoči...

Goreča žarnica ga je motila in skelela v oči. Toda ni se mu dalo vstati, da jo utrne. Pozvonil je sobarici in ko je vstopila v belem predpasniku s širokimi naramnicami, ji je medlo ukazal:

»Ugasite luč! — Odprite okno in prinesite mi še skodelico črne kave, po turško pripravljene.«

Ko mu je postavila brhka služabnica kavo na perzijski stolček, z mavričasto bisernino obložen, je gospod Lovro zamahnil z roko:

»Rezika, zdaj pa le lezite!«

In tako je ostal gospodar sam v iztočno razkošni sobi, z debelo žarečo smotko v ustih in vroče dehtečo kavo poleg sebe. Tiha mesečina je ležala po perzijskih preprogah in blazinah in medel baržunast sijaj je blestel od pisanih vezenin tako ta-

jinstveno, da so se jih jele oprijemati misli ter jih opletati z zverženimi venci sanj.

Polagoma mu je plulo vprašanje skozi dušo: »Kje so drobni prstki pletli in vezli te bajne oblike? Bog vedi, kje in kdaj, v žgočih dneh in modrih nočeh?«

Domišljija se mu je rada igrala v tistih ličnih in pestrih podobah jutrovih dežel. Z daljnih potovanj, kjerkoli je videl kaj znamenitega iz kulturnega kroga perzijskega, turškega, arabskega in drugih semitskih plemen, vse je pokupil in znosil v to svojo orientalsko sobo in v njej sanjaril tupatam, obdan s temi čudovitimi, razkošno prepletenimi oblikami, ki jih more zasnovati in izmisliti človeški duh pač samò v praznih goljavah vročih puščav ali pa v bujni bohotnosti tropskega gozdovja. Tisto patrijarhalno življenje pod šotori in ostrogi, z velblodi ob strani, daleč za Jafo in Damaskom, in prehod do preobilja in razkošja Indije in Kitaja, vse to ga je opajalo in zanosilo tako, da je bil v nočeh, ko je do zore sanjaril sam v tej sobi, kakor zamaknjen, izgubljen v to bohotno zverženo miselnost orijenta in njega nekdanji veličastni sijaj...

Oživela mu je perzijska dežela s poljanami razcvetelih vrtnic kraj rumenega trnja, s slavčevimi bulbul-gaji za belimi vodoskoki, z bodali za rdečimi pasovi, s svilenimi haljami v dišavah ambre in jasmína, ki dehtijo visoko v modro južno noč... kakor sta jo opevala Hafis in Firdûzi in kakor so jo tisočeri marljivi prstki spletli v prelestne tkanine blazin in preprog Horasana, Širvana, Ispahana in Ferahana. Preproga in njena simfonija barv in slik je tam nosilec bogastva umetninskih oblik. V te mehke četverostrane površine je zlita vsa pestrost iztočnih duš in njenih domišljij, ki se razživljajo v vseh prelestih svetá in umirajo v slasteh viteških junaštev... Spomnil se je tistih divjih mongolskih drhali, ki so pridrvele kot vihar, skoraj vsakih sto let po enkrat, v te cvetoče vrtove čez Taškent in Samarkand, ki so preplavile te bogate krajine z neštetiimi drobnimi konji, s surovim mesom pod sedli, kot temni oblaki razdevajočega hudo urja... Atila, bič božji, Džingis-kan in Timur-leng — drevoredi obešencev, verige povezanih zadavljencev, zvrhane piramide posekanih glav... povesod zverstva, pustošenje in smrt...

Iz teh krvavih slik je odsanjal v Arabijo, deželo dehteče kave. Zgrnila ga je zopet pokojnejša slika zelenih oaz, belih turbanov nad črnimi obrazi in pahljačami košatega listja kokosovih in dateljnovih palm. Ljubil je njih pesnitve, ubrane po ritmu velblodjih hoj in polne hrepenenja, iz vročih, peščenih puščav z zlatimi fazani, srebrnimi žerjavi, modrimi pavi in raz-

pletenimi strahotami roženih pozojev daljnega vzhoda. Razodela se mu je vsa tista strastna in pohlepna ljubezen do življenja, spojena s prešernim zaničevanjem smrti, ki je sladka kot borba in boj in opojna kot vonj noči kraj obali Rdečega morja... Od arabskih Semitov so mu splavale misli v krog izraelski. Besede iz ust katehetovih v rani mladosti so mu zazvenele po duši, besede polne in zvočne, kakor jih ne najdeš v drugih jezikih, besede, ki done kot struna in vonjajo kot južni sadeži... Judeja in Kanaan... Jordan in Jeriho... Hebron in Libanon... Šepetal jih je rahlo, komaj slišno, kakor pesmi. Vsaka beseda zvon. Zasijala mu je vsa jutrna dežela... Marija Magdalena in Betlehem... Nazaret in Genezaret... Jozafat in Gedzemani... po duši mu je valujoče zaplula vsa tista idilična mehkoča in blagost legende iz Galileje, ki se tako kruto konča z božanstveno tragedijo vrh Golgote. Zajela ga je z vso silo svoje nadčloveške lepote in vso močjo globine njene neodoljivo osvajajoče mistike...

Tako je sedel gospod Lovro v mraku, polzatisnjenih trepalnic, pogreznjen v široki naslanjač. Kot temna roža mu je žarela cigara med zobmi in preko blazin je dehtela turška kava... Nenadoma škrkne nekaj ob zidu. Trd pok. Gospoda Lovreta je streslo. Presekalo mu je vso praznično ubranost, zdramil se je hipoma. Ali se ni zavedal, kaj se je prav za prav zgodilo. Dvignil je glavo in pogled mu je strmel naravnost v jelenovo trofejo, tam ob zidu nad preprogo. Pogled ga je presunil. Za hip mu je šinil prezirljiv tenek nasmeh preko usten. Ali kakor je gledal in motril, čedalje bolj je videl zagoneten svit po belih osteh številnih parožkov in dolgo belo lobanjo, pričvrščeno ob temno desko, v bledikastem sijaju kot pošast... Na čelo mu je stopil znoj... Mukoma in napeto je bulil v jelenovo lobanjo in ni razumel... Trenutno se mu zazdi celo, da so v votlih očnicah vžžarele drobne, zlobne oči... Oči ga bodejo, kakor da mu hočejo predreti srce... Gospod Lovro poskoči, toda mrak je bil v izbi. Mesec se je bil že davno skrila za oblaki. Ni bilo mogoče presoditi, kaj se dogaja. Morda čarovnije? Je li mogoče kresnica zgolj po naključju zablodila pod lobanjo? Je bila vsa prikazen le na videz? Prevara preutrujenih čutil? Ga je preslepil živ sen?

Nervozno je segel po električnem stikalu... Toda ko plane luč, mu zatisne oči. Trdo in s skelečo bolečino... Preden si je otrl solzo in pogledal iznova v jelenovo rogovje, ni bilo ničesar več, kar bi spominjalo na pravkaršnji privid. Pristopil je, pregledal rogovje prav od blizu, odrinil deščico za prst, vendar niti trohe posebnega ni bilo več na njem. Staro, že zaprašeno rogovje — nikdo v hiši ga zaradi teže ni rad čistil — je viselo kakor

doslej nedotaknjeno ob steni, brez sijaja, brez iskre v očnicah, brez vsakega sumljivega znaka.

Gospod Lovro je zmajal z glavo. Zamišljeno je pogledal skozi okno. Nekako čudno mu je bilo pri srcu, ko je stal v tako pozni noči pod jelenovo lobanjo... V mislih se mu je porodil spomin na solnčno zeleno planjo in sredi nje na rjasto bleščečo, orjaško žival, ponosno, mogočno rogovje na čelu... Nekaj tistega trpkega občutka, ki ga vzbuja misel na smrt, se mu je porodilo v srcu...

Stopil je k zidu in utrnil luč. Polagoma je odhajal skozi jedilnico utrujen in zamišljen k počitku.

(Konec prihodnjič.)

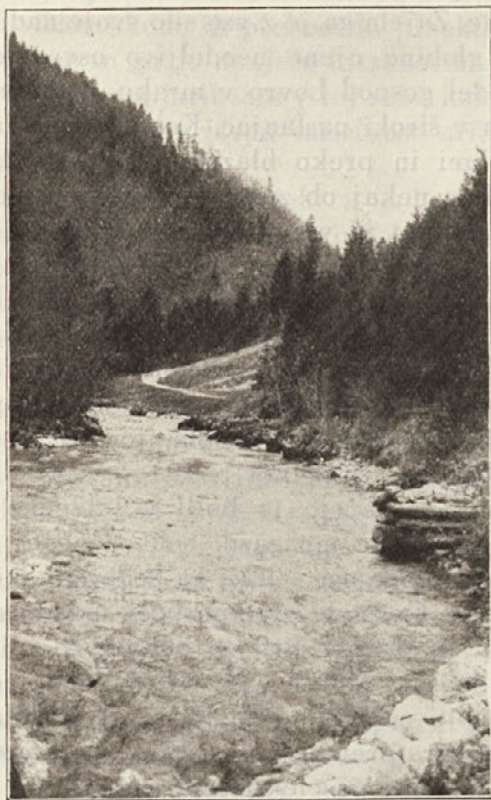

Foto J. Lovše

Ob postrojem potoku

Iz lovskega oprtnika

Novi lovski zakon.

Finančni zakon za leto 1954/55, objavljen v »Službenih novinah« dne 29. 5. 1954, vsebuje v § 76 glede novega lovskega zakona nastopno besedilo:

»1. Ovlaščuju se Banska večja, da donese uredbo spomenutu u stavu 1, § 112, zakona o lovu od 5. decembra 1931 godine; sa danom obnarodovanja te uredbe u »Službenim novinama« dobiva obaveznu snagu Zakon o lovu od 5. decembra 1931 godine u pojedinoj banovini.

2. Strani lovcu pozvani od zemaljskih lovačkih organizacija dobiće po prethodnom odobrenju Ministarstva šuma i rudnika besplatnu lovačku kartu, a dozvoljeno im je u Kraljevini Jugoslaviji slobodno od carine uneti dve lovačke puške i pet stotina patrona (naboja) od osobe.

Besplatne lovačke karte izdaje Ministarstvo šuma i rudnika.

3. Članu 15 zakona o lovu od 5. decembra 1931 godine dodaje se: Opštinski odbor opštine, na čijoj teritoriji se nalazi zemljište, koje je izdato pod zakup, može po odobrenju Banske uprave doneti zaključak da se dobivena zakupnina za lov ne podeli sopstvenicima zemlje već da se ista knjiži kao prihod opštine.«

Ker določa § 115 novega lovskega zakona, da je treba banovinske uredbe izdati najdalje v roku 6 mesecev, je prilagoditi to določbo tudi gori navedenemu § 76 finančnega zakona tako, da bi novi lovski zakon dobil obvezno moč v vseh banovinah najkasneje z 29. septembrom 1954.

S tem je dokončno rešeno vprašanje: ali bo novi lovski zakon sploh kedaj dobil obvezno moč ali ne?

Banovinskim svetom so pridržane v zakonu te-le točke:

določba onih krajev, ki jih ogražajo zveri (§ 5), natančnejše odredbe za lovske družbe (§ 8), dopustno število sozakupnikov (§ 11), spisek zaščitenih ptic (§ 17), pravilnik za polaganje strupa (§ 22), promet z divjačino (§ 24), hajke na zverjad in nagrade za ubito škodljivo divjačino (§ 37), ocenitev lovske škode (§ 75), uporaba lovskega sklada (§ 84), višina denarnih kazni, ki jih naj lovskim tatovom nalagajo s reska načelstva (§ 89), cenik odškodnine, ki jo mora plačati lovski tat za vsak kos ukradene divjačine lovskega oškodovancu (§ 92), odkup lovskih rezervatov (§ 108).

Določba § 96 n. l. z. se ne tiče nas, pač pa krajev regalnega sistema.

Kedaj se sestane naš banovinski svet, da reši poverjeno mu nalogo, še ni gotovo. Pričakujemo, da čimprej!

Predsedstvo SLD.

»Ribarsko-lovski vestnik«.

Naši ribiči, ki so več let vedrili pod streho »Lovca«, so si končno vendarle zgradili svoj lastni slovstveni dom »Ribarsko-lovski vestnik«, ki je pričel izhajati začetkom aprila t. l. Lep list, okusen po zunanji opremi, bogat po vsebini in vzoren po jeziku. Veseli nas pokret, ki hoče nadaljevati ono literarno brazdo, ki jo je »potegnili nester Franke v ribiško celino«, kakor se uvodoma izraža urednik.

Saj so ravno v »Lovcu« pionirji slovenskega ribarstva Franke, dr. Robida, Bučar, dr. Munda in dr. dolgo let gradili temelje današnji zares lepi literarni stavbi. Zato »apostole lovskepravičnega izvajanja ribolovi« in njih polnega priznanja vredno glasilo kar najprisrčneje pozdravljamo! Dr. L.

Smrt starega nimroda!

V celjski bolnišnici je umrl dne 10. marca star lovec iz Hrastnika, g. Učakar Ferdo. Rajniki je bil splošno znan kot eden najboljših lovcev. Z

rajnkim je legel v grob lep kos lovske zgodovine, pa tudi izrazil lovski original. Bistre glave, izrednega spomina, gladke govornice, nenavadno dovtipen, je znal sijajno zabavati gospodo ali kmeta.

Pogreb se je vršil dne 14. marca ob 16. uri v Hrasniku.

Blag mu spomin!

† Anton Plevel.

Dne 11. aprila je šel pokojnik z g. Petkom Jožetom na petelina v Gojsko lovišče pri Kamniku. Ko sta se vračala, se je Petku, ki je hodil par korakov za lovcem, pri padcu sprožila puška. Strel je zadel poklicnega lovca Toneta, ki je po nekaj minutah izdihnil. Zrtev strašne nesreče so pomagali turisti prenesti na Rakovo pod Volovljek, kjer je stanoval. Anton Plevel zapušča ženo in dva fantka brez vsakih sredstev.

Tone je bil odkrit značaj in velik ljubitelj lova. Sveti Hubert naj ga popelje v večna lovišča, vsegamogočni Bog pa naj bo njegovi duši milostljiv sodnik!

Našim lovskim tovarišem naj bo ta žalostni dogodek zopet resen opomin, naj vendar nikar ne hodijo z nabasanimi puškami ali celo z napetimi petelinami po lovišču. Dovolj je bilo že nesreč po malomarnosti in neprevidnosti!

A. St.

Za »Zeleni križ«

je daroval višji vladni svetnik in graščak v Preddvoru g. Oton Detela 500 dinarjev zato, da mu je prepustil lovski mejaš gosp. dr. Mohorič Jakob, odv. v Ljubljani, rogovje jelena.

Spored streljanja Društva ostrostrelcev v Ljubljani za l. 1934.

6. V. (nedelja) popoldne streljanje na letečega goloba in bežečega zajca.

10. V. (praznik) popoldne streljanje na specijalne in lovske tarče.

15. V. (nedelja) popoldne streljanje na letečega goloba in bežečega zajca.

27. V. (nedelja) popoldne streljanje na specijalne in lovske tarče.

31. V. (praznik) zaključno in pristopno tekmovalno streljanje:

Dopoldne streljanje na letečega goloba in bežečega zajca;

popoldne streljanje na specijalne in lovske tarče.

Dopoldansko streljanje se prične ob 8 in traja do 12, popoldne od 14 do mraka. Vodja napove konec streljanja točno pol ure prej. Vodja vseh streljanj je strelski mojster dr. Ad. Kaiser ali njegov namestnik.

Prijavnina znaša 5 Din za 10 strelcev na tarčah, 10 Din za 10 golobov in 5 Din za 10 zajcev.

Za vsako tarčo in za streljanje na goloba in zajca je določenih 5 daril. (I. 100 Din, II. 80 Din, III. 60 Din, IV. 50 Din in V. 40 Din.)

Vsa darila se izplačajo, ne glede na število udeležencev, vendar pa more prejeti vsak strellec le eno darilo na vsako tarčo, na goloba in zajca. Na letečega goloba se strelja s šibrami št. 12, na bežečega zajca pa s šibrami št. 8.

Takozvani poskusni strelci niso dopustni, samo tarča št. 5 bo na razpolago za pristreljevanje, ki pa naj se osobito pri večji udeležbi po možnosti omeji le na najnujnejše primere. Pred pristreljevanjem se mora obvestiti vodja streljanja.

Even. spremembe strelskega sporeda bodo objavljene na strelišču.

K streljanju na letečega goloba in bežečega zajca v dneh 22. aprila, 6., 13. in 31. maja t. l. so vabljeni poleg članov našega društva (DO) tudi člani »Slovenskega lovskega društva« (SLD) in »Strelske družine« (SD), ki pa seveda ne morejo reflektirati na denarna darila našega društva (DO).

Pri zadnjem tekmovalnem streljanju dne 31. maja t. l. pa bodo za članegoste zgoraj navedenih korporacij na razpolago različna dragocena darila,

ki so jih v ta namen poklonili ljubitelji strelskega sporta, naše in druga društva.

K obili udeležbi vabi

strelski svet.

Škodljivost domače mačke.

Redko katera žival povzroča toliko škode kakor domača mačka. O samcih domače mačke, ki zapuste pomladi dom, odidejo v gozdove in žive le kakor najbolj spretne roparice, ropajoč po tleh in po drevju, to pot niti ne govorim ne. Oglejmo si življenje prijazne mačke samice, ki se po večini drži doma in jo obožujejo posebno gospodinje.

Kako redke so res dobre mačke, ki se žive po večini od miši! Če so čez noč in morda tudi podnevi doma, zjutraj in zvečer že odhajajo od hiše. Največjo škodo delajo pri pticah pevkah. Kdor je mačko opazoval, kako stika po grmičevju, pleza po drevju in preži na ptice, se mora čuditi, da sploh doraste kakšno gnezdo ptic v vrtovih blizu vasi.

Posebno škodo, ki jo dela domača mačka, pa sem opazil v zadnjih letih pri ribah. Mačka se kaj hitro navadi tega sporta. Lansko leto sem napisal v »Lovcu«, kako je mačka ujela postrv v nizki vodi. Letos pomladi pa sem videl primer, ko je mačka ujela postrv prav tako spretno kakor vidra. Ko sem šel mimo potoka, sem slišal precej močan cmok v vodo. Že sem opazil, kako je puhnila iz potoka mačka s kakih 20 cm dolgo postrvijo v gobčku. Kolikor sem mogel ugotoviti, je skočila mačka delj kakor pol metra od obrežja in ujela v 30 cm globoki, precej deroči vodi, stoječo postrv.

Take spretnosti bi ne bil pričakoval od mačke. Ko se navadi tega dela, gotovo po večini živi od rib. Najlažje jih dobi, ko se ribe vrste. Vzemimo za primer, da ujame vsak dan samo po eno postrv, kakšna škoda je to v enem letu. Pravili so mi zanesljivi znanci, da so videli, ko je mačka sleherni dan

prinašala mladim ribe iz bližnjega potoka.

Kdor ima mačke pri hiši, naj jih dobro nadzoruje, in gotovo bo kmalu odkril kaj takega, ki mu bo zagrenilo prijateljstvo z mačkami za vedno.

Kinološke vesti

Visoko pokroviteljstvo.

Predsedstvo Jugoslovenskega kinološkega saveza je prejelo od Ministra Dvora obvestilo, da je Nj. Veličanstvo kralj Aleksander I. blagovolilo privoliti v to, da prevzame poslej naprej pokroviteljstvo nad Jugoslovenskim kinološkim savezom Nj. Visočanstvo kraljevič Andrej Karadorđević.

To visoko pokroviteljstvo se razteza tudi na vse v JKS včlanjene edinice.

Madžarski »Kennel Club Hongrois«,

sočlan mednarodne kinološke zveze F. C. I. v Bruslju sporoča, da priredi letos dve svoji mednarodni razstavi za vse vrste psov, na katerih se bo podeljevala tudi pravica na tekmovanje v mednarodnem prvenstvu C. A. C. I. B. in sicer prvo dne 6. maja, drugo pa dne 16. septembra 1954 v Budimpešti.

Ker se po mednarodnih pravilih v dotični državi, ki je včlanjena v F. C. I. v istem letu smeta vršiti samo dve mednarodni razstavi psov, na katerih se podeljuje tudi C. A. C. I. B., nas K. C. H. sočasno obvešča, da če bi bile za Madžarsko objavljene v tem letu poleg zgoraj navedenih razstav še kake druge razstave psov na Ogrskem, da jih K. C. H. kot madžarska vodilna kinološka organizacija, članica F. C. I. nikakor ne bo priznala.

Od »Ente Nazionale Della Cinofilia Italiana« pa je došlo poročilo, da se bo vršilo v Italiji letos pet mednarodnih razstav psov in sicer po sledečem vrstnem redu:

1. 28. in 29. aprila v Gardone — Riviera;
2. 12. in 20. maja v Rimu;

- 3. 2. in 3. junija v Genovi;
- 4. 23. in 24. junija v Milanu, in
- 5. 29., 30. septembra in 1. oktobra v Meranu.

Kakor je zgoraj razvidno, bodo v Italiji letos poleg dveh običajnih mednarodnih razstav psov še tri druge, ki so bile odstopljene kot še neizrabljene od drugih držav, sočlanice v F. C. I.

Tajništvo J. K. S.

Klub ljubiteljev jamarjev

je prijavil poleg prejšnjih štiri nove pripravnike za sodnike psov jamarjev, in sicer: Kopača Valentina, industrijalca, Zgornja šiška 96, Medena Viktorja, veletržca, Ljubljana, Celovška cesta 10, Stareta Brunota, dir. Splošno kred. društva, Ljubljana, Aleksandrova cesta 5 in Schusterja Antona, trgovca, Ljubljana, Mestni trg št. 25.

Tajništvo JKS.

Klub ljubiteljev jamarjev

je imel dne 20. marca t. l. svoj redni občni zbor, na katerem so se obravnavale ob obilni udeležbi članov in prijateljev kluba vse tekoče zadeve.

Sestavil se je tudi nov delovni odbor pod predsedstvom industrijalca g. Viktorja Medena in bančnega ravnatelja g. Bruna Huga Stareta. Za tajnika je bil pa izvoljen g. prof. Peter Žmitek, za kinologijo priznan javni delavec.

Sklenilo se je med drugim prirediti mednarodno razstavo psov v zvezi z velesejmom v Ljubljani. Vsi lastniki psov, ki mislijo svoje ljubljence razstaviti, so že danes vabljeni, da primerno ukrenejo za opremo svojih psov, tako specijelno za čupanje (trimanje) foxterrierjev. Priprava se mora izvr-

šiti najmanj mesec dni pred razstavo, tako da bodo naši posestniki psov mogli zavzeti častno mesto, če ne že pred tujci, pa vsaj v svojih vrstah.

Klub ima svoje poslovne lokale na Aleksandrovi cesti 5 (v prostorih Splošnega kreditnega društva), kjer se dobe vse informacije brezplačno. Če si želi kdo nabaviti res dobrega in plemenitega psa, je najbolje, da se obrne na klub, ki mu gre radevolje vsestransko na roke. Klub ima razen drugih ugodnosti tudi to, da ima naročenih več strokovnih časopisov, tednikov in mesečnikov, ki so članom kluba in prijateljem kinologije na vpogled na razpologo v kavarni Metropol, v Ljubljani, Masarykova cesta.

Ker nudi vsakemu tujcu pogled na lepega psa v vsakem mestu užitek, je stremljenje kluba tudi z narodnega kakor tujskoprometnega stališča najboljše pozdraviti.

Odbor Kluba ljubiteljev jamarjev v Ljubljani.

Predsednik: Viktor Meden, veletržec, v Ljubljani, Celovška 10.

Podpredsednik: Bruno Hugo Stare, v Ljubljani, Erjavčeva 16.

Tajnik: Prof. Peter Žmitek, v Ljubljani, Rimska cesta 2/II.

Blagajnik: Viktor Vrenjak, krojaški mojster, Vič pri Ljubljani, Rožna dolina c. VII/77.

Člani odbora: Inž. Vladimir Candelini v Ljubljani, Pred škofijo 1/III. Stane Gale, Vič pri Ljubljani, Rožna dolina c. V/58, Valentin Kopač, Zgornja šiška 92, Teodor Korn, kleparski mojster, v Ljubljani, Poljanska cesta 8, Alojzij Sekula, član opere, Zgornja šiška 41 (dopise v opero), Karel Miklič, v Ljubljani, Hotel Metropol, Masarykova cesta, Ana Wamboldt, baronica, grad Hmeljnik, Mirna peč.

Revizorja: Gvido Bakarčič, lekarnar, Sv. Jakoba trg, Zupančič; namestnik: Anton Schuster, trgovec, Mestni trg, vsi v Ljubljani.

Strokovni referent: Dr. Ivan Lovrenčič, v Ljubljani, Tavčarjeva ulica.

Mali oglasi

Lovsko društvo v Starem trgu pri Rakeku sprejme še pet članov v svoja obširna lovišča, v katerih se nahaja v veliki množini jelenjad in srnjad ter račji lov na Cerkniškem jezeru. Natančne podatke daje odbor.

»Lovca« letnike 1923—1933 poceni prodam. Naslov pove upravništvo »Lovca« ali blagajnik g. I. Zupan.

Francoski baseti. Naprodaj stavljamo:

1. Emir-Podgorski, pol. 6. I. 1929, goni izvrstno zajca in lisico, prižene nazaj.

2. Annie-Belle-Turjaška, pol. 10. VI. 1934. — Uprava psarne Turjak (last Hervarda grofa A u e r s p e r g a), pošta Turjak.

Francoske basete čiste pasme, z rodoovnikom, v starosti šest tednov — starši izvrstni za zajca in lisico — odda po 250 Din Zalaznik Francce, posestnik in lovec, Vrzdenc, pošta Horjul.

Pet čistokrvnih istrskih brakov, odraslih, iz psarne »Podgora«, prodam Marko Rudež, Ribnica, Dolenjsko. Cena po dogovoru.

Trocevko petelinko, 16 × 16 × 8, dobro ohranjeno, malo rabljeno, prodam, ker opustim lov zaradi bolezni. Cena 2200 Din. Na ogled pri puškarju Kaiserju v Ljubljani.

16 kalibrska Hammerles tvrdke Joh. Springer, Wien, z angleškim kopitom ter holandskim zaklepom, zelo dobro ohranjena, naprodaj za 2200 Din. Maribor, Blaha, Aleksandrova 45/II.

Krojaško delavnico sem otvoril v Koldvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonoma«) pod imenom atelje »Šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovecih in strokovnjakih že odličnih sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadranc« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovske in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetški cesti 12, telefon šte. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izbiro po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovec in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljšo »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

htevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga

v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

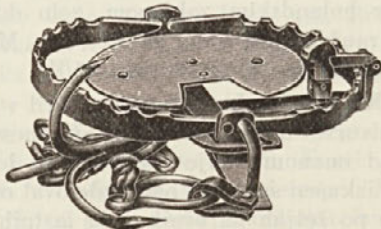
Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke Obiličevac, zaloga vseh lovskih potrebščin se nahaja pri firmi F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

V komisijski prodaji so naslednje puške:

Bock petelinka kal. 16/8	2400 Din,
Trocevka Hamerles kal. 16/8	3600 Din,
Mauser puška kal. 8	1200 Din,
Repetirka kal. 6·5	700 Din,
Browning Automat kal. 16	1600 Din.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih tovarnen.

Inž. Z. Ziernfeld, Maribor

Kratek prispevek k spoznavanju ruševca

Mali petelin je uvrščen med zaščiteno divjo perutnino, ki spada k visokemu in zlahtnemu lovu. Vprašanje, ali naj se ruševca strelja z malokalibrsko kroglo ali s šibrami, še ni definitivno rešeno. Zagovorniki krogle so mnenja, da je za malega divjega petelina primerna le krogla. Če je ruševca v strelni daljavi za šibre, sem mnenja, naj se strelja s šibrami, ker je ta strel veliko bolj gotov. Seveda ni strel s šibrami nobena strelska spretnost. Jaz uporabljam zrno št. 6. Smelo pa lahko trdim, da sem s to številko imel prav lepe uspehe. Če pa lovec hoče na vsak način streljati in mu petelin ne pride na strelno daljavo za šibre, tedaj naj poskusi z malokalibrsko kroglo. Po vsakem strelu, najsi bo s šibrami ali pa s kroglo, priporočam lovcu, če je petelin odfrčal, da ga s pogledom toliko časa zasleduje, kolikor časa mu je pač mogoče, oziroma mu dopušča terenska konfiguracija, ker se premnogokrat pripeti, da zadet petelin ne pade takoj, ampak šele med odletom.

V Dravski banovini se začne za malega divjega petelina prepovedani lovski čas 1. julija in traja do 14. aprila. Prvi in zadnji dan se štejeta v lovopust. Najprimernejši čas za lov na malega petelina pa se mi zdi mesec maj. Pred tem mesecem naj lovci v Dravski banovini le izjemoma streljajo male peteline.

Vsak lov ima svoje posebnosti in mikavnosti. Prav posebno mikaven pa je lov na ruševca, zlasti v naših visokogorskih loviščih, v katerih je ta lov združen z marsikaterim naporom in težavo in baš to ga napravi mikavnega.

Lov na ruševca se izvaja na štiri različne načine:

1. lov iz zaslona in s klicanjem;
2. lov z zalazom;
3. lov z gonjači (pogoni);
4. lov s psi-ptičarji (grmarjenje).

Pri nas je najbolj v navadi lov iz zaslona in lov s klicanjem. Tam pa, kjer se ta divja kuretina nahaja v jatah in živi v nižavah, po ravninah in livadah ter močvirjih, se lovi tudi z

gonjači ali s psi-ptičarji. Pri nas pa je bil, je in bo ostal le lov iz zaslona kot glavni način in le redkokdaj se izvaja tudi lov z zalezovanjem. Zaradi tega se bom v naslednjem opisu omejil samo na opis tega načina, ostali pa naj bodo le na kratko omenjeni.

Lovec, ki hoče v naših gorah ustreliti ruševca, mora biti predvsem za to fizično sposoben. Z lahkoto mora prenesti vsak večji napor. Posebno pa mora biti utrjen na slabo vreme.

V naslednjem bom na kratko opisal lov iz zaslona tako, kakor sem ga izvajal sam. Služboval sem v romantičnem Bohinju pri državni šumski upravi. V lovišču, ki ga je ta šumska uprava imela v lastni režiji, so bili tudi ruševci. Lepega pomladanskega dne meseca maja sem prejel od gozdarske postaje M. prav prijetno in veselo poročilo z naslednjo vsebino: »Gozdni čuvaj R. iz K. d. poroča, da prav pridno pihajo trije ruševci na planini K. v ‚Paradižu‘; četrti pa v gozdnem oddelku 104, na Robu. Zasloni so že napravljeni«. Najrajši bi bil na to veselo lovsko sporočilo takoj odpotoval. Toda služba, te neštete računске zadeve, ki se pri šumskih upravah vrste brez konca, in uradni spisi mi niso tega dopuščali. Čeprav nerad in v nevarnosti, da bo znabiti pozneje ves lov zaradi slabega vremena pokvarjen, sem bil primoran lov odložiti na kasnejši čas. Gozdni postaji M. sem sporočil, da pridem, če mi bo služba dopuščala, na »malega« šele drugo soboto. Čuvaj R. naj me torej ta dan pričakuje okoli 17. ure v koči K. d. Nestrpno sem čakal na to soboto. Toliko zaželena in nestrpno pričakovana sobota je nastopila. Bog Pluvius mi je bil naklonjen — bil je krasen pomladanski dan. Ob 13. uri, opremljen z vsem potrebnim, s puško, gorsko palico in z oprtnikom, v katerega sem bil spravil za dva dni potrebni živež, sem se poslovil od šumske uprave B. in se napotil proti visoki planoti P., ki leži kakih 1200 m nad morsko gladino in na kateri se razprostirajo obširni, lepi, ponajveč čisti smrekovi sestoji, znabiti najlepši v naši državi. Do te visoke planote pelje dobro zgrajena gozdna cesta, ki je deloma zelo strma, deloma pa položna. Na obeh straneh te ceste se razprostirajo pašniki, gozdovi in njive. Narava se je bila tukaj pravkar prebudila iz dolgega zimskega spanja. Drozgi in druge ptice pevke so hvalile in častile z žvrgolenjem Stvarnika za srečno prebito zimo ter so se pripravljale na ženitev, veverice so se podile po smrečju, trobentice, zvončki in vetrnice ter modri jetrniki so krasili prebujajočo se naravo, drevje in grmičevje je imelo nešteto bujnih popkov, različne žuželke in mrčes pa so tekali hitro ali pa lazili počasi naokrog in se pripravljali na

pomlad. Vse je bilo polno življenja — le tu pa tam v skritih kotlinah in dolinah, ob gornjem delu gozdne ceste, je še ležalo nekoliko snega, ki ga pomladansko sonce ni moglo doseči.

Po triurni hoji sem bil dospel do vrha planote, ki se razprostira skoraj tik pred triglavskim pogorjem. Ta planota je bila še docela pod snegom, le tu in tam, v prisojnih legah, se je bila zemlja nekoliko osvobodila zimske odeje. Dospевši do lovske vile na M., sem odložil za kratek čas oprtnik, palico in puško in se nekoliko odpočil. Po kratkem odmoru sem krenil po stranski gozdni poti proti K. d. Pot je bila še vsa pokrita s snegom. Hoja je postajala vedno težavnejša. Sneg se je po-

*Gozdarska kočа, kjer sva prenočevala
z lovskim čuvajem*

nekod močno vdiral, v nekaterih krajih do kolen in tudi še več. Hodil sem skozi lepo urejene, največ čiste smrekove gozdove raznih starosti. Po dobri uri hoda sem dospel do gozdarske kočе K. d., kjer me je že pričakoval gozdni čuvaj R. Pripravljen je imel čaj, ki se mi je po tem prvem naporu kaj dobro prilegel. Ko sem se bil nekoliko okrepčal in odpočil, sva jo mahnila skupaj dalje proti lovski kočici na Z. Ta kočica leži kake tri ure oddaljena od gozdarske kočе K. d., na pobočju predgorja triglavskega grebena, pod Debelo pečjo, približno 1500 m nad morsko gladino. Ta kočica je bila cilj naše današnje ture. Gozdna steza, ki pelje h kočici, je bila pokrita z debelo snežno plastjo. Na

posameznih deblih ob stezi so bila znamenja, rahle zaseke v lubje tako, da je bilo tudi pri visokem snegu mogoče najti stezo. Sneg se nama je vedno bolj vdiral, hoja je postajala vedno bolj težavna. Po kaki pol urici naporne hoje sva si morala navezati krplje. Čeprav je skoraj sleherno drevo ječalo pod težo snega, vendar je bila slika teh temnozelenih, skoraj čistih smrekovih sestojev, tudi v tej zimski obleki krasna. Veličasten mir je vladal naokoli. Počasi, večina molče, sva se vzpenjala vedno više in više. Zmračilo se je bilo. Čuvaj R., ki je hodil pred menoj in delal gaz v snegu, je vzel iz oprtnika svetilko in jo prižgal.

Tiho samoto, ki tako blagodejno vpliva na človeka, je le včasih motila sova, ali pa skok srne, ki je preplašena zbežala. Po triurni, precej naporni hoji, sva dospela do lovske kočice Z. Večer je bil krasen, luna se je bila pravkar prikazala izza gora ter obsevala tiho gorsko pokrajino. Kako lep je ta kotiček, tudi takrat, ko vse ječi pod snegom in ko vsa narava počiva. Odvezala sva si krplje in stopila v kočico. Ko sem odložil še palico, puško in oprtnik, sem se vrnil zopet pred kočico. Obdajal me je čar pomladanske, precej hladne noči. Na nebu luna in nešteto lučk, okoli mene nepregledna planota snega, obsevana od luninega svita. Iz snega so se dvigale temne postave — živa bitja — smreke in macesni in na vejah teh in na tleh pa se je bleščalo v luninem svitu na milijone snežnih kristalov. V ozadju so štrleli proti nebu velikani Triglavskega pogorja, pokriti z belo odejo. Dolgo sem stal pred kočico ter občudoval to divno zimsko prirodo in užival blagodejni mir. Šele čuvajev opomin, da je čaj pripravljen, me je prebudil iz lepega sna. Ves napor, ki sem ga bil imel, je bil samo s tem užitkom že stoterokrat poplačan. Vrnil sem se v kočico. V kočici ni nobenih udobnosti, kakor v onih lovskih kočah, ki so opremljene z različnim pohištvom in ne manjka jedače in pijače. Preprosta je ta kočica. Sredi kočice stoji iz kamenja in lesa zgrajeno ognjišče. Na straneh in v ozadju ognjišča so lesena ležišča, postlana s slamo. Na ognjišču je prasketal ogenj, ob njem pa se je grela kozica, napolnjena s snegom. Voda v koritu pred kočico je bila zamrzla. Kako je tukaj gori vse enostavno, vse naravno in vendar kako blagodejno vpliva vprav ta enostavnost na človeka! Tukaj gori, daleč od vsakdanjega hrupa, prerekanja in potrebnega in tudi nepotrebnega boja, ni zavisti, ni hinavščine, ni hudobije! Vse se zdi človeku odkrito in prisrčno. Kakor pre-rojen sem bil. Večerja je obstajala iz kosa kruha, koščka slanine in sira in na vse to gorak čaj s pristnim domačim hruškovcem. Vsako leto vsaj enkrat ali dvakrat sem pribežal semkaj

gori v to gorsko zavetišče, da se tukaj naužijem miru. Vedno mi je čuvaj pripovedoval ob takih prilikah kakšne nove lovske dogodljaje. Zelo rad sem ga poslušal. Poslušal bi ga tudi vso noč. Saj je znal tako zanimivo pripovedovati o starih, izkušenih lovcih in neizkušenih novincih. Dolgoletna gozdarska in lovska čuvajska služba mu je marsikaj nudila. Takrat, ko sva bila zadnjič na lovu na malega petelina, je bilo preteklo že 23. leto, odkar je bil šel prvič na ruševca. Že kot mladenič je bil vedno v takih krajih, kjer so bili *Tetraoni tetrix* doma. 23 let že je vsako pomlad zasliševal za različne lovske goste ruševce.

Dobro maskiran zaslon na Pohorju

Smelo lahko trdim, da je tekom svojega službovanja zaslišal gotovo več kakor 400 ruševcev. Bil je v zasliševanju pravi mojster. Ta lovski čuvaj, ki mi je bil obenem drag lovski tovariš, je bil tudi drugače poštenjak od pete do glave. Le malo takih je. Naglo je minevala ura za uro. Treba je bilo iti k počitku. Še enkrat sem stopil pred kočo, da se naužijem divne narave in da se prepričam, da se vreme ni spremenilo, in kmalu zatem me je bog Morfeus sprejel v svoje naročje. Kratka, zelo kratka je bil noč. Okoli pol dveh zjutraj mi je čuvaj R. že voščil dobro jutro. Čaj je bil tudi že pripravljen. Ko sva se okrepčala, sva navezala krplje. Čuvaj je prižgal svečo v svetilki

in že sva stopala po nad 1 m debeli snežni plasti vedno više in više, proti pasu ruševja, tja gori, k onemu prostoru, kjer dajejo ruševci duška vroči ljubezni. Tam gori je bil pred nekaj dnevi zaslišal male peteline in napravil zaslone. Tudi na ta dan mi je bil bog Pluvius naklonjen. Jutro je bilo krasno, nebo brez oblačka, vse jasno in brez najmanjšega vetra. Luna se je bila že davno skrila za gorske grebene Triglavskega pogorja. Pravi lovec ne more nikdar pozabiti lepih nočnih lovskih pohodov. Po dobri uri hoda sva prispela v bližino rastišča. Čuvaj je upihnil luč. Ko sva se bližala zaslonu, sva bila vedno bolj oprezna in stopala kolikor mogoče tiho. Čuvaj me je opozoril, da lahko prepodiva ruševca, če spi v bližini zaslona. Dospela sva na cilj. Pri nas delajo zaslone navadno iz vej. V obliki kroga ali pa v obliki kvadrata se zapičijo v zemljo ali v sneg smrekove ali ruševe veje in zaslon je gotov. Slika nam kaže zaslon, ki ga delajo lovci za malega petelina na zelenem Pohorju. Ta zaslon je pritrjen ob smreki. V zaslonu se napravi kolikor mogoče udoben sedež, pokrit z vejami. Večkrat se dogodi tudi, da se petelin preseli. V tem primeru je treba zaslon prenesti. Stopila sva v zaslon. Sedel sem na sedež, pokrit s smrekovimi vejami, ogrnil plašč in položil puško na kolena. Svečana tišina je vladala v krasni zimski naravi, tako, da sem mogel šteti udarce utripajočega srca. Napeto sem poslušal, kdaj se bo oglasil petelin. V takem razpoloženju lovec prav nič ne presliši. — Kar nankrat, kakor da bi nekdo z naglim zamahom s palico prerezal zrak, je v bližini zaslona zašumelo, zafrfotalo. Priletel je in kmalu nato je tišino prekinil glas »tšhui, tšhui, haui...« in potem »gurru, gurru...« V kakih 300 korakov oddaljeni kopi se je pa začel oglašati z nekoliko slabejšim glasom njegov rival. Od zaslona dobrih 50 korakov, na snegu, se je pa premikala temna točka. Ruševca je odskakoval, se vrtel, šopiril, sukal, grulil in pihal ter zopet dostojanstveno in samozavestno plesal po snegu z našopirjenim perjem in dvignjenim repom, razprostrto pah-ljačo s povešenimi krili. Stopical je sem in tja. Pričelo se je daniti, konture Julijskih Alp so prihajale do izraza, na vzhodu se je polagoma prikazovala jutrnja zarja. Na snegu je pihal, grulil in odskakoval ruševca, plesal in vrtel se po snegu ter postajal od trenutka do trenutka bolj vnet in bojevit. Slika divne gorske prirode v jutrnjem svitu omami pravega lovca tako, da pozabi, da je lovec in da ima puško. Zdanilo se je že bilo popolnoma. Čuvaj, ki je čepel zraven mene v zaslonu, me je s komolcem rahlo sunil in mi zašepetal: »Streljajte vendar!« Šele tedaj sem se spomnil, da sem prišel na lov, na ruševca. Prav

previdno sem na ta opomin prislonil puškino kopito k licu. Medtem je petelin še enkrat zapihal in potem... Kratek, rezek pok je pretresel jutrnjo tišino; petelin pa se je frfotaje valil po snegu navzdol in obležal v majhni kotlini. Na sosednjem griču se je pa poslovil in odfrfotal petelin rival. Par skokov in kmalu zatem je bil čuvaj s petelinom pri meni. »Lovski blagor — star petelin,« mi polglasno reče in mi na klobuku izroči vejico ruševja. »Hvala,« mu odgovorim ter ga pogledam hvaležno...

L o v s k l i c a n j e m. Ali moremo malega petelina priklicati? Gotovo! Toda le kdor zna dobro posnemati pihanje ali pa kokodakanje kure, ga privabi k sebi. Gozdni čuvaj R. je znal posebno dobro posnemati kokodakanje kure. Prijel se je za nos, povetil nekoliko glavo in ni trajalo dolgo, že je bil navadno petelin pri zaslonu.

Pri klicanju se mora posebno paziti na to, kako se petelin, ki se hoče v strelno daljavo privabiti, obnaša. Na petelinovo pihanje naj se takoj reagira. Pihanje, ki se posnema, pa mora biti bolj dražljivo in vneto kakor resnično petelinovo pihanje. Priporoča se, da se s pihanjem od časa do časa nekoliko prekine in da se ne piha samo v eni smeri, ampak v razne smeri, da se tako čuje, kakor da bi petelin spreminjal stališče.

Kdor zna dobro posnemati grgljanje, naj se tudi tega pri klicanju poslužuje. Če se pa petelin ne zmeni za pihanje in na grgljanje, naj se poskusi s posnemanjem kokodakanja kure. Tudi pri klicanju velja prislovica: »Potrpežljivost odpre železne duri«. Končno zmaga oni, ki dalje časa vztraja.

Kot zaključek k temu člančiču naj omenim še prav na kratko naslednjo resnično zgodbico, ki jo je obelodanil višji gozdni upravitelj G. v lovski reviji »Wild und Hund« 1932, št. 25. Imenovani je postavil nagačeno divjo kuro in nagačenega petelina pred zaslon. Ko se je bilo zdanilo, je na klic priletel v bližino te nagačene divje kure mlad petelin, ki jo je takoj pohodil in na njej dalje časa telovadil ter jo s kljunom prijel za perje na glavi in opetovano poskušal svojo srečo...

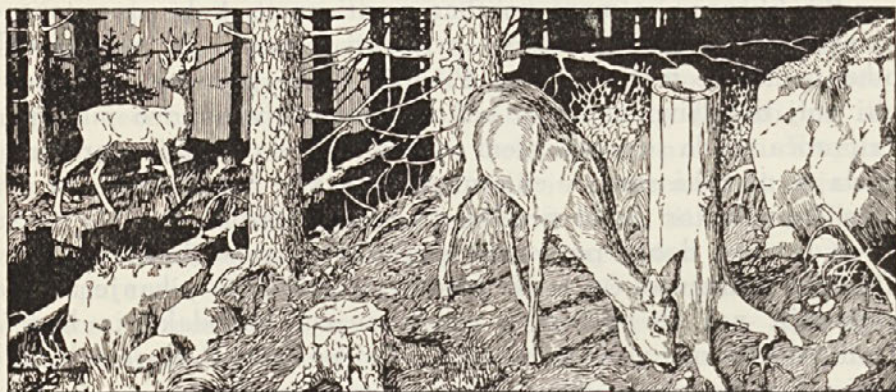

Med. vet. M. Koritnik

Zaščita srnjadi

Želim se dotakniti s par črticami članka — Odstrel srn. — ki ga je bil napisal g. Niko Lenček in je bil objavljen v »Lovcu« v mesecih oktobru in novembru lanskega leta.

Zahvaljujem se blagemu slogu pisca, toda poudariti moram, da je bil članek prenežno napisan z ozirom na razmere v naših srninskih loviščih. Vsem pravim lovcem je znano, kako nelovski postopa mnogo naših lovcev, koliko trpi vprav zaradi tega srnjad in ne bo dolgo, ko bomo že občutili slabe posledice nepravilnega lovljenja srnjadi.

Vem za več lanskih brakad, ko je v majhnih loviščih padlo po 15 komadov srnjadi. Nazadnje pa so si taki »brakirji« dovolili trditi in hvaliti se, da divjad gojijo! Dve leti morda goje, a tretje leto vse pobijejo. Če pogledamo poleg tega še na hude posledice zadnje zime, nas mora res skrbeti za našo najlepšo divjad.

Pisec članka priporoča, naj bi se osnovalo udruženje za zaščito srnjadi. Ker bi bilo to gotovo zelo potrebno, naj bi se že enkrat pričelo s takim delom. Dobro bi bilo, da bi se že pri prihodnjih lovskih dražbah pri lovskih podružnicah osnovale sekcije, ki naj bi gledale na to, da pridejo lovišča v prave roke. Če dosežemo to, da se lovci prostovoljno odpovedo odstrelu srn samic, bo s tem visoko dvignjena etična plat našega lovstva. Prepričan sem, da se vsak pravi lovec z radostjo spominja na trenutke, ko se je premagal in pustil pasirati srno čez čakališče.

Ali naj bi bili za piščev predlagani »koncesijski odstrel« srn? Bojim se, da bi to nekateri zlorabljali!

Spominjam se že iz zgodnje mladosti, ko so pripovedovali lovci, da nikdar več ne streljajo in tudi ne bodo več streljali na srne, odkar so jih slišali, obstreljene z zrnjem, plakati kakor deteta. Trenutna zavest in glas vesti sta za lovca zelo važna.

Zakon je mrtev, udruženje, ki bi imelo za cilj prostovoljno obveznost, naj bi spodbujalo s pisano in živo besedo.

Ožigosajmo večkrat postopke lovcev junakov, ki streljajo na plaho srnjad z zrnjem, ko prihaja pred cev. Pravi lovec je bil vedno človek čuvstev, otrok narave in bil je zadovoljen le, če je dosegel uspeh z naporom in vztrajnostjo.

Ne maram ponavljati hvale vrednih in konkretnih predlogov pisca, priključiti hočem par besed o zaščiti mladih srn.

Znano je, da mnogo mladih srn, še preden je dana prilika, da bi jih obrizgali z zrnjem, polove trdosrčni ljudje in jih zasušnijo. Ne zavedajo se taki ljudje, da mnogo trpi srna, ki ji je bil odvzet mladič. Poleg psihične boli trpi srna tudi telesno. Gotovo ni dobro za srno mater, zlasti poleti, če nima mladiča, da ji izprazni vime. Taki srni se rado vname vime; zboli na bolezni mastitis.

In mladiči? Koliko jih pogine v sužnosti. Srna je zares lepa samo na svobodi, v gozdu. Večina onih, ki so gojili srne, je prišlo prej ali slej do tega, da so srne, ki so jih držali doma, spustili na svobodo.

V zadnjih letih se opaža, da kmetje love mlade srnice in jih prodajajo tujcem. Znan je celo drzen primer, ko je bil neki kmet na Hrvaškem ponudil v nakup srno zakupniku lovišča. Zahteval je celo odškodnino za prehranjevanje tiste srne, ki mu jo je bil poprej ukradel.

Take krivce bi bilo treba kaznovati zaradi tatvine in pa trpinčenja živali.

Čudno petje divjega petelina

Pred skoraj 30 leti sva lazila s pred enim mesecem umrlim Učakarjem za petelinom tam po Javorju nad Sv. Planino (Trbovlje) in po Vukovem lesu. Učakar je baš rekonvalesciral po težkem legarju, ki si ga je bil nakopal v samaritanski službi ob priliki tifuzne epidemije v Hrastniku. Težko je še hodil in z muko sva — bilo je lepo aprilsko jutro — prišla iz Vukovega lesa navzdol do gostilne »Pri Lizi« v Podmeji nad Trbovljami. Ura je bila $\frac{1}{2}$ 7, pa sva sedla na hlode pred gostilno in se pokrepčala s požirki iz najinih čutaric pa z grižljaji; borni so bili, kakor sta bila najina oprtnika borna in prazni najini žepi. In vendar so bili lepi časi: v Učakarju moška leta in vračajoče se sile in zdravje, v meni mlada kri, v obeh neusahljiva ljubezen do narave in njenega življenja. Po polurnem počitku jo mahneva dalje po kolovozu, vodečem preko rudniških smrekovih nasadov, »kulture«, znane po onem divjem petelinu »ciganu«, ki je prepeval svoje arije po Bokovem hrbtu. Rob nad kolovozom je mejil trboveljsko in marijareško lovišče. Prvo je imel v zakupu moj oče, drugo neki nam takrat neprijazni gospod, nadučitelj pri Sv. Katarini. Stopala sva tiho in previdno, vedoč, da se tam v kulturi na meji pridno oglašajo petelini — takrat jih je bilo več kakor danes. Nenadoma nama hkrati zastane korak: te-lék, te-lék, nato pa neki neposnemljivi glasovi, deloma petelinje brušenje, več pa neko rukanje ali kruljenje, slično onemu malih pujskov, pa močnejše, deloma bolj zateglo, pa zopet krajše. Ozrem se na Učakarja. Režečega obraza mi pokima in pošepeče: urogallus! In res, kmalu je sledila cela ljubavna pesmica z glavnim udarom in normalnim brušenjem, nato pa zopet: te-lék in ono tajinstveno kruljenje in brušenje, venomer se ponavljajoče. Kmalu razločiva, da pojeta dva petelina v razdalji kakih 30 korakov, oba tolčeta, pa krulita in brusita, oba pa pod kolovozom, za mejo. Učakar mi pomigne »naskočiva«! Svarim ga, da je preko meje. »Poglej na uro.« Pogledam: »pol osmih«. »No, P. je v šoli, danes je torek, čeprav je bil tu, vendar je že moral domov, da ne zamudi pouka.« Vdal sem se in lovska strast je pripomogla, da sem se dal zapeljati. Dogovor je bil, da naskočiva vsak svojega, kdor bo prej pri njem, oni strelja. Tam pred nama pa je tolklo in krulilo in brusilo brez prestanka in vendar mi naskakovanje ni šlo tako kakor običajno. Nisem mogel presoditi, kdaj naj skočim, kdaj obstanem. Učakar pa se je neustrašno

bližal svojemu in odjeknil je strel. Moj je utihnil in odletel. Učakarjev pa je z razprtimi krili grmel z bora navpično na tla, odbijajoč se od vej. Priskočil sem in videl petelina, ki je — bilo je pač že koncem aprila — zgubil veliko perja in tudi iz repa. Prav žalostno in oguljeno je zgledal. »Zdaj pa nazaj na mejo,« pravi moj zvesti tovariš, »in perje poberiva, da zabriševa sled.« Hitro je bilo storjeno, že sva bila preko meje, oddaljena komaj 25 korakov. Tam sva si izbrala lep bor, pod njega sva raztrosila nabrano petelinje perje, pa mi je še Učakar pomagal in me dvignil, da sem splezal na drevo in potrosil še po vejah. Učakar je še prinesel pol klobuka cigar in pa nekaj petelinove »smole«, ki sem jo lepo naškropil in namazal po iglastih vejah. Nato pa ponosno mimo Sv. Katarine v Hrastnik, potem ko sva se domenila, da bom jaz dal svoje ime, ker Učakar ni imel dovoljenja za streljanje. V časopisih so me trgali takrat zaradi tega petelina, ker so sumili, da je padel preko meje, pa je moj oče poslal Učakarja, ko mu je pretipal obisti, tja k nasprotniku z odškodnino za petelina, ki pa jo je odklonil, nakar se je razburjenje poglelo. Ne čudite se lovci temu prostodušnemu priznanju greha, ki bi ga ne smela storiti — nisva bila lovska tatova, pravično sva se vedla, le petelin naju je večkrat spravil takole iz te pravičnosti. Morda bom v spominu na dragega Učakarja še kdaj katero povedal. — Dolga leta so potekla od tega časa, mnogo petelinov sva še zaslišala ali izsledila, naskakovala, poslušala, gledala in uživala njih veličino v božjem stvarstvu, marsikateri je tudi moral raz veje. Vojna naju je ločila, po vojni sem si poiskal nove revirje, Učakar pa je tudi sem rad prihajal in spoznal lovišče Slomnik, nizko pogorje med Celjem in Laškim. Komaj pol ure od ceste so tam petelini, tudi Učakar je mogel do njih, čeprav je že pešal in mu naduha ni več dovoljevala visokih tur. Zadnjega petelina je poslušal v Slomniku, letos pa me je zapustil tik pred petelinjim petjem. — Dne 12. aprila t. l. sem šel z I. v Slomnik z namenom, da ga privedem do strela na petelina, ki sva ga že prej hodila gledat. Ob ½ 4 sva prišla v rob, nazvan Petelinjek, kjer je imel svoj prostor, pa sva ga zaslišala v sosednjem robu Ravnišče, od kate-rega naju je ločil ozek, pa grd, strm in gosto zarasel jarek. Za uspešen naskok ni bilo upanja. Spustila sva se tedaj po strmini navzdol, ne oziraje se na petelina, ki je pridno klepal in brusil. Ko sva prišla že nizko v dolino, sem obstal in poslušal. Petelin je molčal, saj je moral slišati najino lomastenje. Stojiva četrť ure in naenkrat: te-lék, te-lék. Temu je sledilo preletavanje kur in petelina, ki se je spustil na tla. Bilo je še tema,

da nisva mogla ničesar razločevati. Zopet kratko klepanje, nato pa ono kruljenje in cviljenje, pomešano z brušenjem in klepanjem, kakor sem to slišal pred 25 leti tam v Podmeji. Vmes so se redko vrstili celi spevi, pač pa se je slišalo, kako je petelin hodil po tleh, pa odskakoval in prhutaje odletaval ter vozil kočijo. Ko sva se po gotovo več kot 20 minutnem čakanju hotela približati, naju je čula kura, ki je odletela, pa se kmalu zopet vrnila po petelina, opozarjajoč ga s kvakanjem na nevarnost. Petelin jo je res mahnil peš za njo in konec je bilo lepega jutra. Napisal sem te vrstice, da bi se oglasili tudi drugi petelinarji in povedali, ali so že imeli priliko poslušati to čudno petje divjega petelina. Preden pa sem članek odposlal, sem se le še hotel v literaturi prepričati, če je kruljenje petelina znano drugod. V dr. Schäffovi Jagdtierkunde sem našel, da se petelin večkrat, ko je raščenje na višku, zvečer oglašja s čudnimi glasovi, podobnimi škripanju slabo mazanega kolesa in jih pretrga z redkim klepanjem. V »Die hohe Jagd« piše dr. Wurm, Bad Teinach, da se petelin v poznem rastilnem času zvečer rad oglašja s čudnim petjem, ki spominja na škripanje kolesa ali cviljenje pujskov, pri čemer krčevito premika in obrača vrat. Bržčas bo eno in drugo, pisatelja imenujeta to petje »Worgen« in ga opažata le zvečer, ono, kar sem jaz v dolgem petelinovanju slišal le dvakrat in obakrat zjutraj.

Divji petelin v Zasavju

Leta 1899 in 1900 so začeli opazovati v naših krajih velikega črnega ptiča, posebno v sosedni občini M. Reka. Občinski lov M. Reka je imel v najemu takratni rudniški ravnatelj TPD g. D. Ta je pa dobro vedel, kaj je to za en velik ptič, katerega je hodil s svojim sinom poslušat. Javno se je pa divji petelin po-

kazal l. 1901 na meji med občino M. Reka in Trbovlje. Ta petelin se je pa navadil k posestniku Brinarju (vulgo Vahovec). Pri tem kmetu je bila v najemu v majhni koči kmetica Jerica, katera je imela čast, da se je divji petelin nje popolnoma navadil in udomačil. Njej ga je bilo le treba poklicati Čokl ali Cigon, tako mu je namreč dala ime, in že je priletel k njej. Pustil se ji je celo prijeti. Pel je po navadi zjutraj kakor drugi, in sicer najrajši na črešnji 3 m nad hišo ali na kostanju 4 m pod hišo. V tem času so ljudje spoznali, kakšen je prav za prav divji

petelin. Gledati so ga hodili seveda prvi le Trboveljčani, kar se je pa kmalu razvedelo tudi po drugih krajih. Opazovati in poslušati so ga prišli celo iz Ljubljane, Maribora, Dunaja in dr. Ta petelin je bil pa zelo hud posebno na tuje ženske. Omenjena Jerica je s tem petelinom zaslužila, kakor se je govorilo, čez 200 gl. Ta dobrota se je pa v 4 mesecih končala, kajti petelin je nečastno končal pod palico. Šel je namreč neki kmet Uplaznik od Jeričine koč, petelin pa za njim, se mu zaletaval pod noge, kmeta je bilo seveda strah, zato ga je s palico potolkel do mrtvega. S tem je bilo konec slavnih obiskov pri Jerici kakor tudi dohodkov. Bilo je marsikateremu žal tega nenavadnega petelina, posebno pa Jerici, katera je noč in dan prejokala za njim in za lepimi srebrnimi kronicami in goldinarčki. V spomin na tega petelina in na Jerico pa nam je vendar še ostala slika, kakor jo vidite.

Drugo leto, to je 1902, pa je prvega petelina ustrelil takratni ravnatelj TPD. Od tega časa se je začelo večje zanimanje za petelinji lov.

Žpk. V.

Volčji braki

Nastopil je ravnokar lovopust, ko zaslišim, da po dolini gonita dva psa. Radoveden, kaj bi to bilo, stopim k cerkvi, ki kraljuje nad dolino. Kaj vidim? Srna je skočila v Krko in jo preplavala — kmalu za njo pa pridrvita dva neznana visokonoga braka, ki se brez pomišljanja vržeta po srninem sledu v mrzle valove in nadaljujeta tostran Krke divjo gonjo za bežečo srno. Srna zavije svoj beg po bregu Sv. Valentina proti Stisnjenemu griču navzgor, se obrne slednjič navzdol, tako mi pride na dvorišču tako rekoč v naročje, po bogve kolikournem begu vsa spehana in izčrpana, sopeča z odprtim gobčkom. Tik pred menoj pa skoči čez leseno ograjo, ki je nad precej visoko škarpo, v zelenjadni vrt, se nekoliko odpočije, nato pa zleze na južni strani vrta skozi žico, ki je napeljana po brajdi, in utrujenih korakov stopa ob cerkvi čez pokopališče v ono smer hriba, odkoder je prišla. — Napolnim žepe s kamenjem, da dostojno sprejemem krvoločna zasledovalca (sprejeti bi jih sicer moral s pihalnikom, kar zaradi bližine poslopij ne bi bilo varno) in jih neusmiljeno razpodim v nasprotno smer. — Tako sem rešil srno gotovega pogina pod zobmi brakov, ki spominjajo na vztrajnost in krvoločnost volkov, ki so decimirali, ponekod skoraj iztrebili ljubko srnjad. — Kak užitek naj ima lovec ob gonji takih brakov, ki spodijo, se morda isti dan ne vrnejo pred nočjo in raztrgajo divjad na lastno pest? Ali niso taki braki-volkovi prava šiba tudi za vse sosednje revirje? Vsak razsoden in pravičen lovec bo odstranil braka, ki se vsaj po polurni gonji ne vrne k lovecu. Sicer: komu v korist?

Na petelina z muco

Rrrr! se oglasi budilka. Dve je ura. Vstani! Petelin poje. — Pa sem vstal in šel. — Z menoj pa moja zvesta spremljevalca ptičarja, ki sta na vse viže dajala duška svojemu veselju in mi pritrjevala, da se strinjata z mojim pohodom. Pa jo režemo in se motamo skozi gosto meglo in črno temo, da dospemo do gozda. Tri sto, kaj pa je to? Me me — mi mi — miau miau. Moja muca! Bes te lopi, — še tebe je treba. Ogorčeno protestiram najprej s šec, šec, potem pa še bolj temeljito s kamenjem. Pripomniti moram, da ta moja muca ne zahaja nikdar na svojo pest v hosto ali na polje. Je zelo pridna. Bil sem uverjen in prepričan, da je ta moj možati nastop in kamentiti veto v vsakem oziru uspel. Pa nadaljujemo svojo pot, ki se vije vedno više in vzpenja strmo v vrh, da nam kar sapa pohaja. Že smo visoko. Kar začujem znani miau, pač zelo tiho, komaj slišno in ponižno, češ, pa le grem, če vam je prav ali ne. Ne delam škandala. Kaj sem hotel. Pa pojdi. Bomo pa štirje. — Kratko povelje »doli«, pa smo vsi na tleh. Po kratkem oddihu se oddaljim sam kakih 200 korakov, pa že zaslišim petelina. Pa v tem trenutku pridivja za menoj moj imenitno zdresirani pes. Lahek, kratek »bum«, pa miruje — petelin pa tudi. »Dober bobenček imaš,« se jezim in godrnjam. Dolgo, dolgo čakam, že obupavam. Petelin se je vendar potolažil in začel drobiti svojo srčkano jutrnjo molitvico, molitvico, ki tako čudno dirne, pošegeta in vpliva na lovca, da ga kar do mozga elektrizira. Navadnega zemljana brez vsake lovske poezije, navdušenja in strasti pa tako razočara, da te kar vznejevoljen vpraša: »Kaaaj, — to je vse?« Pričakuje pač, da petelin kar kvartet poje in brinovec pije. Že napravim par korakov. Glej ga spaka, pa se oglasi miau, miau. Kar ostrmim. Nisem imel zlohotnih namenov, ne krvoločnih misli, zato se hitro pomirim in vdam. Pa pojdi z menoj, bom vsaj doživel, kak smisel ima petelin za tvoj miau. Počasi naskakujem, muca se pa vije in smuka okoli mojih krač. Enkrat na desno, drugič na levo, zdaj spredaj, zdaj skoči na štor. Listje suho šumi in njen miau se razlega glasno po gozdu. Vse to petelina najmanje ne moti. Prideva prav podenj. Pel je na dolgi, suhi borovi veji, kakih 10 m visoko, kakor na nebu pripet. Jaz ga ogledujem, kak fant od fare je, muca pa sedi na stezici. Se umiva, liže, čisti, briše in molči. Pa to čudno cmokanje jo le opozori in zdrami, da pogleda kvišku, če ni kaj zanjo. Nikdar ne pozabim tega pogleda, tega prizora. Miau, miau, miau se počne dreti na ves glas, češ, poglej no, ali ne vidiš tega tiča, ki tako čudno cmoka.

In petelin... sam prezir ga je. Pravi španski grand. Niti zmeni se ne, češ, taka mačja muzika pa figa. Ima prav — lepa res ni. — Kakor sva prišla, tako sva odšla. Petelin je pa nadalje trubaduril in fantoval.

Premišljeval sem in tuhtam še sedaj, kako je to mogoče. Na malenkostni »bum«, ki ga je dobil pes, je takoj reagiral in utihnil, dasi je bila razdalja okoli 200 korakov. Za vse mijavkanje, ki se je čulo daleč naokrog in pod njim, glas, ki ga gotovo še nikdar čul ni, pa nobenega upoštevanja. Majhna vejica da počí o nepravem času pod nogo, pa je že rep med nogami. To mu imponira. Mačja muzika pa ne. Neverjetno! Tega petelina sem poznal že tri leta. Vsako leto sem ga hodil dražit. Kadar je nehal peti, sem ga oponašal. To ga je nekoč tako razbesnilo, da se je zakadil in zagnal proti meni. Letos sem ga pa — snel. Pa me srce boli.

Dva

Jako prijetno toploto je izžareval gašperček v nizki koči. Zunaj je zavijalo okoli vogalov in bučalo v gostih krošnjah jelk in smrek in macesnov, ropotale so preperete oknice. Kljub pozni uri in trudnim nogam me še ni vabilo borno ležišče, preprijetno je bilo kramljanje s starim Janezom, ki je gospodaril tu gori kot graščinski gozdar in lovski čuvaj že mnogo let. Seveda se je sukal pogovor okrog lovcev, lova in okoli petelina, ki bi moral biti prihodnje jutro moj. »Če ne bo veter prenehal ali se vsaj nekoliko polegel, ne bo nič,« je »tolažil« Janez, vlekel iz očrnelega lončnega vivčka, sempatja pa tudi iz čutarice, ki jo je bila primahala z menoj v oprtniku, na vrh planin.

»Taki so in taki,« je modroval Janez. »Eden bi kar dva petelina na eno jutro pohrustal, pa tudi s tremi bi bil zadovoljen, drugi se jezi in kolne, ako je petelina preplašil ali zastrelil; — kriv sem v takem primeru seveda vedno jaz; — zopet drugi se vda v voljo božjo in reče: bo pa drugič. Enega pa, enega, vedó, gospod, pa le ne bom pozabil, pa če bi živel še sto let, kar Bog ne daj! Saj ga poznajo tistega zdravnika dr. N-a, tam doli v mestu. Pred dvema letoma je bilo ob tem času. Zjutraj ob pol štirih sva začela naskakovati starega petelina tam v smrečju na Strmi rebri. Vse je šlo kakor namazano. Čez dobre četrte ure sva ga imela na 55 korakov. Klepal je in se zvijal, da je bilo veselje in v jutrnji zarji je bilo že tako svetlo, da ga je bilo mogoče prav natanko opazovati. Slednjič, po preteku morda cele pol urice, so gospod dohtar vendar dvignili puško, stisniti pa le niso hoteli, kljub mojemu drezanju in prišepetavanju. »Pojmo Janez! Je prelep!« so rekli, vrgli puško čez ramo in odšli s trdimi koraki po rebri navzdol. Petelin se je prestrašen odpeljal in se prestavil. Doli na poti so še rekli: »Saj sem že predlanskim enega ustrelil!« Potem so molčali do kočice in ko so po enournem počitku odhajali, so se poslovili z besedami: »Pa bova drugo leto še enega naskakovala, kajne, Janez?«

Legla sva. Kmalu sem zadremal, in ko je zjutraj zaropotala budilka, je še vedno bučalo v krošnjah in zavijalo okoli vogalov stare kočice. Bolje tako. Morda bi se bil sicer obnašal pred petelinom kakor gospod dr. N.

Popoldne sem jo mahnil v dolino. Do prihoda vlaka sem imel še precej časa in zavil sem v gostilno. V lovski sobi — katera boljša gostilna pri nas je nima? — je hrupna družba. Lovci. Na obešalniku zeleni klobuki in oprtniki in dva petelina. Na mizi liter, dva. Plačeval je stasit možakar, po zunanosti sodeč lesni trgovec ali posestnik. Pa ga vpraša sosed: »Nu, Franc, koliko pa letos?«

»Eden več kakor lani,« se odreže mož, dvigne roke in pokaže šest prstov. »Pa bo morda še eden!«

»Kaj pa delate z njimi?« ga pobara drugi, »ali daste vse nagačiti?«

»Nak,« odgovarja dedec ter se glasno zakrohota, »bila bi to predraga šala in bi tudi sten za peteline ne bilo dovolj v moji hiši.«

Plačal sem in naglo odšel. Iz različnih vzrokov. Vlak je zažvižgal on-kraj predora, pa tudi se mi ni dalo poslušati nadaljnjih izvajanj tistega »lovca«, iz katerih bi bil morda posnel, da z žlahtno divjačino hrani domače — mačke. Tudi gospoda dr. N.-a sem se spomnil in ugotovil: Na oba sije isto zlato sonce in iz istega oblaka rosi na oba blagodejni dežek.

Manija po malokalibrskem sportu

Dovoli dragi lovski tovariš, da te v duhu popeljem v lepo Vipavsko dolino, zemljo rodovitno, bogato na divjadi, ne toliko po količini, pač pa po posameznih vrstah. Blagostanje je vladalo pred dobršnim četrstoletjem. Zemlja je rodila obilo, velika tekstilna tvornica v Ajdovščini je zaposlovala malega kmeta, ki je obdeloval košček zemlje kot priboljšek, medtem ko je hodil na delo v tvornico v nočnem času. Novo izpeljana železnica Gorica—Ajdovščina je dobrobit še povečala. O kaki krizi ni bilo govora, kvečjemu, da je obležal vipavski hlapon pri dornberškem predoru in da je kurjač poruval kole iz vinogradov, da jih je mogel pokuriti v lokomotivski peči. Po kakšnem četrtturnem postanku, med katerim se je potujoče občinstvo služevalo z obiranjem sadja v vinogradih, je hlapon precej časa žvižgal in nato čvrsto potegnil in piskal na vsakem prelazu, češ, sedaj imamo kratek vozni čas in se lahko kosamo z najhitrejšim brzovlakom.

Nekega dne mi je povedal prijatelj »Pepč«, da je našel gnezdo divjih golobov. Opazil jih je bil v luknjah kurilnice, ki so služile za odvod dima. Dvomil sem, da bi bili divji golobi. Ko sva jih par dni opazovala in ugotovila, da jih nihče ne krmi, sva bila enakih misli. Po natančnem ogledu in v času, ko ni bilo nikogar v bližini, sva s pomočjo droga splezala do lukenj in potegnili dva mladiča. Prijatelj si je še večkrat privoščil tako pečenko. Toda golobom se je zdelo preneumno, da se njihov rod ne pomnožuje, pa so jo odkurili v takrat še dobro ohranjeno, gradiču podobno poslopje »Palo«. Nahajalo se je v soteski, oddaljeni približno 2 km od Ajdovščine. Na desni strani potoka Hublja je bil svoječasno mlin, na levi pivovarna. Obe poslopji sta bili solidno izgrajeni iz obsekanega kraškega kamenja in opeke. Na levi strani potoka sta bila izvrtana v hrib 2 po približno 100 m dolga in 20 m široka predora, ki sta svoječasno služila za zalogo velikih sodov piva. Podjetje je bilo last Grkov. Nehalo je obratovati menda na velikonočno soboto leta 1868, kakor mi je pravil pokojni oče. Pomnil je še, kako so vozili s parizarji žito iz Trsta in nazaj moko. O Trstu se stari vozniki niso nič kaj posebno pohvalili. Saj je eden dobil namesto zlate ure čebulo. Zgodilo se je na ta način: Preden je voznik odpeljal žito iz Trsta, se je okrepčal v gostilni. Pa pristopi tržaški fakín in pove vozniku prav na tiho, da ima zlato uro naprodaj. Naš voznik ni hotel nič slišati o uri, ki je bila samo ob sebi umevno ukradena. »Kaj se boš bal, saj tebe nihče ne pozna, nobeden te ne bo vprašal po uri, vendar pa je vredna med brati 10 goldinarjev,« mu je pihal na uho fakín. Za vožnjo iz Trsta do Ajdovščine so prejeli vozniki po 10 goldinarjev; pač lepa vsota za tedanje razmere. Beseda da besedo, končno sta se sporazumela. Prej pa je hotel voznik na vsak način uro videti. Odšla sta na stranišče. Tu je fakín vzel iz žepa uro, ki je bila v svilen papir zavita, podal jo je vozniku, kateri je strokovnjaško uro pregledal in jo vrnil. Ko sta se zmenila za 10 goldinarjev, je segel fakín zopet v žep in mu podal uro, rekoč, da ni potrebno pogledati na uro v mestu, češ, oko postave bi moglo vseeno videti. Rečeno, storjeno; pila sta še likof in hajdi proti domu. Ko je prišel voznik iz mesta, je segel previdno v žep, odvijje papir in zagleda navadno čebulo, ki je bila na koncih obrezana in je imela svinčeno ploščo v sredini. Lahko si mislite, kakšen obraz je naredil voznik. Doma je dejal ženi, da je denar izgubil, kar je pomenilo toliko, kakor da ga je zapil.

Gospodarji poslopja »Pale« so se izselili ter pustili v poslopju čuvaja, ki je za kratek čas, razvedrilo in jelo pretrgal nit življenja marsikateremu divjemu golobu, ki so gnezdili v poslopju. Na pivovarniškem poslopju je bila streha opremljena z odprtimi linami, v bližini ostrešja so bile na zunanji strani zidovja približno pol metra dolge in 20 cm v premeru velike luknje. Tu so gnezdili divji golobi, postovke, sove in čuki. Na desni strani poslopja, v hribu, ki se je strmo dvigal nad poslopjem, je bil skalnat kamin. Imel je velike razpoke, v katerih so tudi gnezdili divji golobi. Lepo je bilo v tistih časih, ko je tropa golobov letela iz kamina na streho s korci krite pivovarne. Na korcih so bili položeni kamni, ki so onemogočali kraški burji dvig strehe. Ker so bili kamni take barve kakor skalni golobi, je človeško oko s težavo razločilo mirno sedečo ptico. Pravijo, da je mlin nehal obratovati, ker so v Trstu ustanovili velik parni mlin ter je prevoz od Ajdovščine preveč podražil moko. Varilec piva je bil pa menda od drugih pivovarn podkupljen, da je varil slabo pivo. Zaradi tega je prišlo dobro pivo ob sloves, ljudje ob zaslužek in gospodar je obe podjetji zaprl; saj je imel denarja še več kot preveč, po govoricah starejših ljudi. Da je vladalo takrat res blagostanje, priča 15 m široka cesta, ki ima na obeh straneh drevored.

Tisto leto se je razpasla manija malokalibrske puške. Konec šolskega leta so nekateri dijaki prejeli par kronic, drugi desetak in naročili 2 FN malokalibrski puški. Meni je kupil oče staro FN puško, pri kateri je bila pokvarjena vzmet. Popravil jo je vaški kovač, ki je bil dobavitelj orožja slavnemu Laskarju. Preden je šel Laskar z Gore na daljši odmor, oziroma na letovišče v sodišče v Ajdovščino zaradi lovske tatvine, je naprtil koš z maslom, jajci in kokošjo. Na dnu koša je postavil prelomnjačo, da mu jo je vaški kovač popravil ali predelal. Ako ga je kak vaščan pobaral, kam gre, je Laskar nedolžno odgovoril, da nese malo jajec in masla sodniku v Ajdovščino. Začeli smo se vaditi s floberti ter po kratkem času dosegli uspehe. Kot žrtve so razen škodljivih ptic, žal, padale tuptam tudi koristne. Spravili smo se tudi nad golobe. Najprej je plačal kak domač golob; pozneje so prišli na vrsto divji. Dasiravno skrivaj, vendar je bilo lovskim najemnikom znano, da streljamo golobe. Kot dobričine nam niso delali ovir. Še lovski paznik, ki je lovišča zelo lepo čuval, nam nikoli ni očitil lovske tatvine. Kako je bil pa ta mož priljubljen, priča napis na njegovem nagrobnem kamnu, ki so mu ga postavili lovski prijatelji, tedanja mladina: »Tukaj sanja lovske sanje Vide Kompare, umrl 2. VI. 1924, star 85 let. Lovski tovariš, ki mimo greš, postoj in pomoli.« — Orožniki so dobili migljaj, naj mladino puste pri miru. Ko sem nekoč gladko odstrelil srakopera, pa se je izkobacal izza grma orožnik, zarohneč: Še pri spanju nima človek miru pred smrkavci! Ako smo streljali golobe pri poslopju »Pali«, smo morali vedno paziti, da ni bilo v bližini starcev. Mladiče, ki so čakali na hrano pred luknjami, smo lahko večkrat streljali, preden je zadet z razprostrtimi perotmi padel v vodo. Če je bil starec v bližini, je bil slišati krepak udarec s perotmi in za več ur ni bilo mladičev na izpregled. Pri raztelesenju smo dognali, da so hranili divji golobi svoje mladiče z žitom, ki takrat pri nas še ni bilo dozorelo. Sklepali smo, da so letali do 60 km daleč v Furlanijo. Posebno v zimskem času ni bilo golobov opaziti preko dneva; vračali so se šele zvečer. Doma je ostal le kak invalid, ki je končno izdihnil v krempljih skobca. Ugotovili smo, da imajo golobi jamarji mladiče od aprila pa do konca septembra meseca. Pozimi so imeli mladiče le podivjani golobi, ki so bili v barvi skoraj enaki divjim. Le belo pero v perotnici jih je izdajalo. Bili pa so zelo plašni.

Začeli smo opazati, da je bilo skalnih golobov v poslopju vedno manj in še ti so postali presneto oprezni. Tudi so se preselili kesneje v kamin. Zvedel sem, da se je med strelci našel uničevalec, ki je v kratkem času uničil več golobov, kakor mi vsi skupaj. Podnevi je spravil skozi okno poslopja dolgo vejo, nasajeno na dolg drog. Ponoči, ko so golobi spali, je vžgal močno acetilenko, pričel mahati po ostrejšju in plašiti golobe. Zasepljeni od luči niso mogli dovolj hitro najti line za izhod. Medtem je ugasnil luč, golobje so še frfotali in se ustavljali po gladkem zidu, naposled v temi popadali na tla, kjer jih je grabežljiva roka pobasala v vrečo. Ko je to večkrat ponovil, so se golobi izselili.

Prišla je vojna in poslopja so služila za bivališča na fronto odhajajočih vojakov. Na desni strani je bila tovarna za kisik. Čete so se v prostem času vadile v streljanju in tako so bili golobi prisiljeni preseliti se iz okoliša. Tudi oni iz kamina so odšli neznano kam. Poslopja so razpadla, sedaj je samo razvalina, brez strehe. Vprašal sem sedanje lovce, če je še kaj golobov. Rekli so, da se še kak grivar dobi v gozdovih, skalnih golobov pa ni več. Lovišča so se po vojni popravila, zakupniki so postali lovci v pravem pomenu besede.

Žpk. V.

Lovski pes v pregovorih

(Nadaljevanje.)

Ni dvoma, da je že v najstarejših časih pes človeku služil ne samo v varstvo in spremstvo, ampak predvsem kot pomočnik pri oskrbi prehrane, t. j. pri lovu. Naj navedem zato po vrstnem redu kronologije, kar piše Sv. pismo o psu.

Ze druga Mozesova knjiga (XI. 6, 7.) govori: »In veliko vpitje bo po vsi egiptovski deželi (vsled smrti prvorojencev), kakršnega ni bilo in ga tudi več ne bo. Pri vseh Izraelovih otrocih pa kar pes ne bo čehnil od človeka do živine, da veste, s kolikim čudežem Gospod loči Egipčane od Izraela.«

Pes, ki je v kuhinji zrastel, ni za lov.

Kdor svojemu psu zobe ostrí, volku kremplje prisekava.

Pes, ki dolgo vzdrži, zajca ulovi.

Pes, ki dva zajca lovi, nobenega ne ujame.

Pes, ki volkove lovi, od volkov pogine.

Kadar je volk v selu, ni psu počinka.

Nastreljen pes se strelbe boji.

Včasih beži pes, včasih zajec.

Večkrat majhen pes tudi merjasca zmore.

(Častokráte psiček malý velikáho vepře svalí.)

Suh pes je dober za dolg lov.

Hudemu psu ne smeš volka pokazati.

Spečemu psu ne prileti zajec v gobec.

Za razvedrilo

Cene Kranjc

Po očetovih stopinjah

Golobje

V Repnjah je zdajle pomlad. Naši carjeviči bleste v celih grozdih cvetov. Čebele lete iz panjev in vse pisane padajo spet vanje. S Tonjevih češenj je pa že skopnelo cvetje, veter ga je raznesel čez hiše v hrib in čez vrtove na njive. Hiše so svetle in lahke, vrtovi so zeleni in mehki, hrib nad Repnjami je spet zelen in mah pod kostanji je gorak. Pa steze tam okrog in mehko bukovo listje nad njimi! Šolarice gredo za kako uro v hrib in spode zajca iz stelje. Ne ve, kam bi tekel; vsepovsod okrog je polno smeha in glasnih besedi. Pa poskoči v grm, a se še ne čuti varnega in steče počasi in nerodno proti hišam. Če bi šel jaz zdajle od naše hiše v hrib in bi počakal pri kaki smreki, bi ga takoj slišal v listju in bi čisto mirno slonel pod smreko, da bi zajec pritekel skoraj do mene, takrat pa bi me zagledal, obstal za trenutek kot kip, potem pa bi spet odskakljal v hrib. Gledal bi za njim, šolarice pa bi se smejale v hribu.

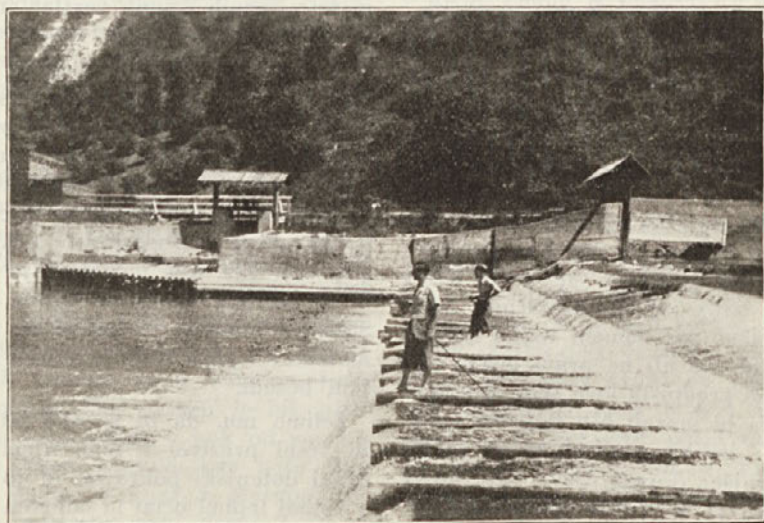
Pa zemlja, kako je lahka sedajle v Repnjah! Če bi stopil h kozolcu in pogledal na polje: Lepo zaokroženi kraji, setev komaj dobro poganja iz njih, vsepovsod se še vidi prst; nekatere njive so pa že čisto zelene in veter se vidi, kako gre čeznje. Vsako jutro je velika rosa. Takrat še zmeraj prilete vrane iz Trdin in Kloštrskega boršta na njive in travnike. Sonce, ki stoji šele komaj nekaj pedi nad Bukovico, se ogleduje v njih svetlikajočih se perotih kot v motnem steklu, ki leži tu pa tam po njivah. Vozovi po skaruški cesti teko zelo tiho; le malo motijo klic fazana za Antonovcem. Okrog tistih gmajen, do katerih sega polje, pa rastejo jelševe meje. Tiste jelše so sedajle čisto posebno sive; kot nekaka sopara so. Zdi se ti, da tam gozdovi dihajo. Proti poldnevu pa so že vse vrane v gozdovih. Sede po smrekah in v gostih bukvah in počivajo. Nekatere delajo gnezda in vpijejo pri tem, da se takoj izdajo, če jih iščeš. Druge se pariyo in njih kriku prisluškujejo borovci. Pa lastovke so priletele nad polje pa postovke pa škorci!

Tole je bilo že pred veliko leti. Takrat menda še v šolo nisem hodil. Pa je bila menda prav taka pomlad, kot je danes.

Menda je bila nedelja. Z očetom sva šla v gozd. Pred tedni sva po najrazličnejših grmovjih po gozdu cepila divje češnje, jablane in hruške. Šla sva gledat, kako se je prijelo najino drevje. Za vsako češnjo, jablano ali hruško sva vedela, kje raste. Le včasih sva morala katero malo poiskati. Skoraj vse so se nama prijele. Končno sva šla gledat posebno močno češnjo v hrib skoraj do Smleškega gradu. Tudi ta je že poganjala. Takrat je bilo že skoraj poldne. Zato sva šla od tiste češnje takoj domov. Že blizu Repenj sva v neki smreki zaslišala goloba. Oba sva gledala, kje sedi. Smreka je bila pa tako gosta, da ga nisva mogla ugledati. Zato sem z dlanjo udaril po smreki. Golob je utihnil. Udaril sem še enkrat in golob se je zagnal iz vej, da je zažvižgal zrak. Potem sva z očetom še enkrat pregledala smreko in opazila v nji gnezdo. »Ali boš prišel gori?« Do takrat sem plezal samo po bukvah za našo hišo, v kako smreko pa še ne. Pogledal sem očeta, pa je rekel, da bo zlezl sam v smreko, če si jaz ne upam. Potem mi je oče pomagal skoraj do vej in s težavo sem skozi goste veje prišel do gnezda. »Ali je kaj?« — »Še nič ne vidim! — Dve jajci sta, čisto gorki!« — »Le pusti jih pri miru!« — Zlezl sem s smreke. »No, boš videl, kdaj se bodo izvalili golobje!« —

Potem sem velikokrat opomnil očeta, naj greva gledat, kaj je že zdaj v gnezdu. Pa sva le odlašala in odlašala tako dolgo, da je bilo potem, ko sva prišla spet gledat, gnezdo že prazno. Tudi jajčnih lupin ni bilo nikjer.

Bogve, če v tisti smreki tudi letos gnezdiijo golobje.

Kraljestvo sulcev in lipanov

Foto J. Lovše

Iz lovskega oprtnika

Dva naša jubilanta.

Slučaj je nanesel, da se v isti številki našega glasila spominjamo dveh važnih sotrudnikov, ki sta zelo obogatila naše glasilo in s tem slovensko lovsko literaturo. Zanimivo pri stvari je pa tudi to, da sta oba, kakor že omenjeno, napisala mnogo koristnega za naše lovstvo, toda vsak popolnoma različno snov in na čisto različen način. Vse, kar sta pa napisala, je neobhodno potrebno za organizem našega lovstva, če hoče le-to živeti.

V Krškem je praznoval šestdesetletnico rojstva v mesecu aprilu višji sodni svetnik dr. Jakob Jan, ki ga poznamo iz »Lovca« pod imenom Comes Huberti. Dr. Jan je tisti, ki je v letniku »Lovec« 1925, v mesecu marcu pričel pisati velevažen članek »Kaj je lovski pravično?«.

Že v uvodu spoznamo pisca kot lovca in tudi izvemo, kaj ga je privedlo, da je segel po peresu in napisal obsežen članek, ki se prične: Če dogodke na posameznih lovih različnih lovskih najemnikov kritično opazujem, vidim ob presojanju precejšnjega števila dokaj pestrih slovenskih lovskih tipov: tu, da se predpisi o lovopustu ne spoštujejo, tam, da se lahkomišelnost strelja proti sosedu, drugod, da se neusmiljeno postopa z divjadjo, zopet drugod, da se vse pobija do zadnje dlake in delajo eni in isti pogoni od nedelje do nedelje, itd. — Pri tej priliki naj ponovim še to, kar je posebno značilno za pisca in važno za vse lovce, kako definira izraz »lovski pravično«. Lovski pravično naj pomeni toliko kakor: lovu primerno ali na pravi lovski način ali po predpisih lova (koji predpisi pa ni, da bi morali biti tudi vsi kodificirani); lovski pravično bi se lahko reklo krajše: »lovski prav«, ozir. »lovski neprav«; še krajše pa bi bilo, če se reče samo: »lovski«, oziroma »ne-lovski«.

Dr. Jan je s tem močno prijel za lovski plug, zaoral novo brazdo in zasejal zdravo seme, ki je, če pogledamo na naše lovske polje, sicer že močno ozelenelo, toda ni pa še rodilo tistega sadu, ki bi ga zaslužil sejalec za lepe posejane misli.

Ob njegovi šestdesetletnici mu želimo lovci, da bi še mnogo let hodil s puško po logih in poljih in da bi dobilo uteho njegovo lovske srce tudi v tem, da bi se njegove želje in nauki razširili med vso zeleno bratovščino.

Drugi jubilent, ki že skozi več let polni naš »oprtnik«, pa je gospod župnik Ivan Šašelj. Zdrav in krepak je dočkal 75 letnico svojega rojstva pri Sv. Lovrencu ob Temenici. Kdo izmed bravcev »Lovca« ne pozna tega kraja, tistih gajev in ptičk, ki tamkaj gnezdiijo ali pa samo med poletom skozi omenjene kraje posede ob Temenici, vsaj toliko, da pozdravijo svojega dragega prijatelja, gospoda župnika od Sv. Lovrenca. Čeprav nismo bili še tam doli, pa so nam kraji in prebivalci vendar že znani, saj jih imamo vsako leto opisane v »Lovecu« in še v raznih drugih revijah in časopisih, kjer sodeluje g. župnik Šašelj.

Dočim se je dr. Jan dotaknil lovske etike, je župnik Šašelj neke vrste prirodni estet. On ni zajemal prirodoslovja iz knjig, on se ga je učil od naše pramatere. Vprav zaradi tega pa on vse vidi in razume govor ptic, česar drugi učeni prirodoslovci večkrat ne zmorejo. Vse, kar je opisal, je ljubko in iz mnogih spisov še danes odseva šašljeva mladost, v kateri je napisal marsikaj lepega tudi v vezani, v merjeni besedi.

Želimo mu, da bi še več let zdrav in vesel preživel v lepi, njemu tako dragi dolenjski pokrajini in jo gledal s tistimi lepimi očmi in odprtim srcem, ki so lastne pravim prijateljem prirode.

—s.

Lovski pravično ali ne?

Povabljen sem bil pred leti na velikega petelina in vabitelj je zabičal pazniku, da mora gledati na to, da pridem do njega. Šla sva na kraj, kjer je stari petelin pel že več let in tisto pomlad vsako jutro. Prišla sva pod bukev, njegov večletni prestol — nič! Čakala sva, napenjala oči in ušesa — nič! Šla sva naprej in se vrnila pri belem dnevu pod tisto bukev: iznad naju se je utrnila iz bukove krošnje črna senca — zaželenca ni bilo več! Kaj sedaj? Lovska napetost me je nekam minila, paznik pa je svetoval, da poskusiva na sosednji gozdni vzpetini, kjer je bilo prejšnja jutra slišati petelina. Šla sva, medtem je sonce že sijalo in naju kaj prijetno gredo v hrbet. Po par sto korakih sva začula petelina, ki je delal na vse pretege. Pred nama je bil strm breg, sredi pobočja je stala skupina smrek, kakih 30 korakov proč od njih se je pričenal bukov gozd. Pustil sem lovca v dolinici, sam pa naskakoval navkreber in se prav hitro približeval smrekam, iz katerih je bilo kljub sončnemu svitu izvrstno slišati petelina, toda zagledati ga nisem mogel, pa če sem še tako nاپenjaj oči. Tudi daljnogled mi ga ni odkril. Naskakoval sem dalje. Približavši se smrekam na kakih 30 korakov, sem s strahom začul kokaneje dveh kur, ki sta zleteli s prvih bukev v gozd, dočim je tretja obsedela. Na sprelet kur se je petelin prestavil, videl sem ga samo v loku, ko je preskočil z ene smreke na drugo in tam nadaljeval z vso vnemo svoj jutrnji spev. Za trenutek sem pomislil in se odločil, da naskakujem dalje med dvema ognjema: na desni na bukvi meni dobro vidna kokoš, na levi v smrekah petelin, meni neviden, toda ves v ognju. Moj namen je bil, priti petelinu tako rekoč v bok od zgoraj, pa naj kura napravi kar hoče. Pri prvem skoku je kura z glasnim kokanejem odletela meni desno vzad, v istem hipu pa jo je potegnili za njo

tudi petelin v smeri meni levo za hrbet.

Instinktivno sem vzdignil puško, pomeril, sprožil in petelin se je prekobil smrtno zadet v glavo.

Ali je bilo moje postopanje lovski pravično ali ne? Dr. Černič.

Po nosnem obadu napadena srnjad ozdravi.

Prijatelj z Gorenjskega mi je pravil, da ima v lovišču, kjer je nosni obad žal zelo razširjen, bolnega srnjaka. Kadarkoli gre mimo poseke, kjer se srnjak pase tudi podnevi, sliši čudno smrčanje. Nekolikokrat da je bolnega srnjaka videl. Sredi junija ni bil prebarvan in nosil je še vedno kosmato rogovje. Bil je zelo suhljat. Rekel sem mu, naj bi ga odstrelil in oddal glavo in grlo za preparat SLD. V drugi polovici junija pa srnjaka ni bilo več videti. Šele koncem julija se je zopet pokazal. Toda bil je ves drugačen kakor prej. Sedaj je dobro prebarvan, nekoliko se je poredil in osnažil si je rogovje, ki je pa tudi sedaj, ko je oguljeno, še vedno zanikarno in priča, da je nosilec pomladanski bolnik.

Omenjeni srnjak se je popravil, toda kaj bo z zalego, ki se je razvila v njem. Znano je namreč, če gostitelj pogine, poginejo z njim tudi gostje — ličinke nosnega obada. Če na ličinke izkašlja, se le-te v zemlji zabubijo in iz bub zlete nove muhe, novi obadi, ki zopet naprej razširjajo nevarno zalego in uničujejo srnjad.

Orientacija fazanov ali slučaj?

Lansko leto 6. avgusta je prišel k meni posestnik iz Bišč, občina Ihan, in mi povedal, da je med košnjo, koncem julija ranil valečo fazanko. Ker se fazanka ni hotela vrniti na gnezdo, je vzel iz gnezda osem jajec. Trije komadi so se mu med potjo ubili, pet jih je pa podložil kokoši, ki jih je zlegla dne 2. julija. Takoj prihodnji dan sem se bil napotil in že tudi zredel žalostno novico, da je dobro uro

pred mojim posetom posetil fazanovo družinico skobec, ki je enega mladiča odnesel.

S precejšnjim trudom, posebno moja žena je posvetila veliko pozornost novim gojenčkom, nam je uspelo jih vzgojiti. Po dobro prestani zimi se je porodil tudi v naših gojencih pomladanski čut in ker je bilo razmerje neprimerno, dva samca in dve samici, so se pričeli boji, ki so bili od dneva do dneva hujši. Da bi spustil vse štiri fazane v lovišče Ihan, se mi je zdelo še malo prezgodaj, saj je bilo šele sredi marca. Toda ločiti sem jih pa le moral. 16. marca zvečer sem močnejšemu samcu pritrtil na nogo obroček, ga položil v košaro, jo dobro pokrtil in odnesel fazane k 4 km oddaljeni vasi Bišče.

Nekaj dni ni bilo nič slišati o mojem gojencu, mislil sem, da se je bil pač pridružil drugim fazanom, ki jih ne manjka v okolici Bišča.

Toda glej ga spaka! Na velikonočni ponedeljek me vpraša neki deček, če niso morda pobegnili moji gojenci. K sosedu namreč, ki je oddaljen od moje hiše kakih 200 m, je prišel v klet fazan. In res, kmalu sem imel že v rokah prijatelja, ki sem mu pred ločitvijo pritrtil na nogo obroček. Takoj pri vstopu v kletko sta se bila že zagrabila brata-rivala, toda čez par dni sta postala znosnejša.

Važno je, da omenim, da stanujem v sredini Domžal in je okoli mojega posestva več hiš z vrtovi. — Kakor sem zvedel kasneje, je že par dni poprej, preden je priromal fazan v kletko, šel mimo moje hiše, po cesti proti pošti. Skušal je priti tudi v neki vrt, obdan z žičnato ograjo, ki ga je bržčas zamenjal s kletko, kjer se je nadejal, da najde sestri in brata.

Uganka mi je, kako je fazan v taki razdalji našel nazaj in da se mu med potjo ni kaj zgodilo. Saj so vprav v krajih, kjer je hodil, vedno na cesti mačke in psi. Da je hodil, sem prepričan, kajti leteti ni znal, ko sem ga

bil spustil v lovišče. Zanimivo bi bilo vedeti, če so tudi drugi lovci opazili že kaj podobnega. - Herbert Ladstätter.

Pasja nadloga.

Lovski prijatelj s Snežnika nam piše: Lovsko srce mi ne dopušča, da bi zamolčal grozodejstva, ki so jih v pretekli zimi povzročali psi v gozdovih na Snežniku. Skozi mesece smo imeli nad en meter debelo snežno odejo. Sneg je bil toliko pomrznil, da je držal jelenjad, če je hodila, toda bežeča se je vdiralala do zemlje. Jelenjad se je najrajši zadrževala v bližini krmišč in si pustila približati lovce, noseče ji hrano.

Ko je 8. januarja lovski čuvaj šel skozi gozd proti državni meji, je zaslišal lajež gonečih psov. Takoj nato pa je že bilo slišati obupne glasove šibkega komada jelenjadi. Ko je prihitel na mesto, odkoder je bil zaslišal obupni glas, se je nutil čuvaju grozen prizor: v okrvavljenem snegu, do pasu vdrt, je stal mlad jelenček, v njega pa se je zaganjal pes in trgal s telesa divjadi kose mesa. Ko je pes začutil lovca, je hotel pobegniti, toda bilo je že prepozno, doletela ga je bila pravična kazen, obležal je na mestu.

Ker je bila divjad že močno ranjena, je čuvaj tudi njo rešil nadaljnjih muk. Kmalu za tem žalostnim prizorom je opazil košuto, pritisnjeno k skali, krito od zadaj, kakor da bi bila pripravljena na borbo s psi. V bližini košute je našel že mrtvega, od psov raztrganega mladiča. Kakor je čuvaj kasneje ugotovil, sta lovila dva psa; oba sta bila z bližnjih obmejnih vojaških postaj z Bičke gore.

Ker psi graničarjev povzročajo večkrat veliko škodo, bi bilo potrebno, da se kaj ukrene, da bodo taki psi pod strožjim nadzorstvom. I. H.

Zaščita proti zajcem.

Oprostite, da Vas s tem pisanjem nadlegujem, pa imam že tako dosti stare pesmi o zajcu, da bi bilo treba

že vendar enkrat narediti konec tej gonji, zato podam spodaj preizkušen recept. Naravnost hujskanje ubogega kmeta proti zakonu se mi zdi ta starokopitna gonja. Najbolj čudno pa je, da celo izobraženci tako udrihajo po zajcu, saj bi, če so ti le malo sadjarški strokovnjaki, morali vedeti, da ni lažjega, kakor drevesa pred zajcem zavarovati. Gospodje na rajši kaj iznajdejo, kako bi se moglo voluharja zatreti.

Jaz imam tik gozda nasajena drevesca, pa se jih niti en zajec ne dotakne. Zgodaj v jeseni obdrgnem drevesca z lojem, kateremu sem pred strjenjem primešal malo arborina. To je vsa coprnija! Drevesca so tako vso zimo pred zajcem zavarovana, ker dež ne more loja izprati. Ta recept je poceni, zanesljiv in se v eni uri z lahkoto 100 drevesc obdrgne. Po navadi vzamem gamsov loj, ker je najbolj trd. Gospodje lovci in posestniki sadnih drevesc naj bi se za zgled drugim poslužili omenjenega recepta in bo v kratkem prenehala gonja proti zajcu. Z odličnim spoštovanjem Franc Deu.

Kragulj in postovka.

Kralj golobov kragulj ne sme postati. Zakaj on nima navade, da bi strelovil na muhe. Pa ne samo na globe, piščeta in kokoši, kragulj ima piko — to sem letos prvokrat videl — tudi na postovke. Koncem marca so se postovke vrnile iz južnih prezimovališč. Gledal sem, kako je gibčna postovka sama plavala nad izorano njivo. Kragulj pa nobenega goloba nima rajši od onega, ki se sam preletava. Tudi ta osamela postovka je vzbudila njegovo pozornost. Kar zaslišim prestrašen postovkin klic, ki se glasi: Fifi, fifi! — Ozrem se in vidim, kako je kragulj kot puščica treščil na postovko, ki je gotovo v zadnjem trenutku opazila smrtno nevarnost in vsled strahu letela komaj deset metrov nad zemljo, iskaje skrivališča. Ko pristrelil kragulj prav tik nad postovko, se mu ona

bliskoma izmakne. Toda kragulj se hitro dvigne više v zrak in poskusi drug bliskovit napad na postovko. Vnovič se mu na isti način ponesreči. Še v tretje tvega napad, toda z istim neuspehom. — Ker sem se bal, da bi postovka v nevarni tekmi morda vendarle podlegla, sem zaploskal z rokami in kragulja prepodil. Nejevoljen je odletel v lesovje onkraj Krke.

Ker je kragulj velik škodljivec lova in še vedno velja pravilo: Kjer bivajo kragulji, ne pojejo slavčki, je zato lovčeva dolžnost, da kraguljev rod zatira. Lovci-začetniki imajo tudi kanjo za kragulja. Po čem torej lovce najbolj hitro in zanesljivo prepozna enega od drugega? Po mojih mislih je pri tej presoji, posebno na daljavo, merodajno tole: kragulju se vedno mudi, kanji nikoli. Kragulj ne trati časa, kanja pa ure in ure kroži nad enim in istim mestom, kakor da bi iskala izgubljeno šivanko med listjem. Kragulj je nervozen, kanja pa flegma, kragulj je motor, kanja pa ciza, kragulj plava navadno z razprostrtimi peruti v elegantnem poletu, le tupatam parkrat naglo udari z njimi, kanja pa nekako trudno mahedra po zraku. Kragulj leti kakor spočit telovadec, kanja kakor utrujen težak. Sta torej različnega temperamenta in jih na daljavo pa navedenih kretnjah najhitreje razločiš. Žpk. V.

Nenavadno zgodnje leglo mladih rac

(anas boschas), starih kakih 14 dni, sem opazil dne 22. maja letos na Malenšci pri Planini. Bilo jih je 15. Prav dobro so preplavale zelo deroči potok; v zrak se še niso mogle dvigniti.

—d—

Rani kosov mladič.

20. aprila letos je bilo, ko sem na sanatorijskem vrtu v Mariboru, tako rekoč sredi mesta, zagledal v travi mladega kosa, ki se je prav dobro vzdignil in letel na bližnji plot, kjer sta kmalu prišla stara za njim in ga pitala. Oče kos je moj dobri znanec

že par let sem: ima namreč malo na desno od srede repa popolnoma belo pero, ki se prav lepo vidi pri letu in ko pristane, krmileč z repno pah-ljačo. Drži se ta delni albinec stalno na našem in sosedovem vrtu, le pozimi izgine v bližnji mestni park.

Ker se mi je zdel ta mladič nekam zelo zgoden kljub izredno ugodni letošnji pomladi, sem prelistal v Brehmu poglavje o kosu in našel, da ne-sejo kosovke pri ugodnem vremenu že sredi marca, valitev traja 14—16 dni in po treh tednih so mladiči godni. Po Brehmovem računu imamo torej v primernih pomladih okoli 1. aprila kose izvaljene, izpeljejo pa se okoli 21. aprila. Opazovani mladič 21. aprila letos ni bil potemtakem nič kaj posebne-ga.

Dr. Černič.

O valjenju kosov v mesecu »breznu« nam pripoveduje in poje že naš stari slov. pesnik Valentin Vodnik.

Letošnji pomladanski prihod ptic selivk na Notranjskem.

Med prvimi selivkami so se letos že okoli 16. marca pojavile postovke. Malo pozneje kot običajno so se pojavile lastovice, 10. aprila. Nenavadno pozno se je prvič oglasila kukavica, 19. aprila. Točno 1. majnika, torej prej kot druga leta, ko pride ob hrastovem zelenju, je zapel svojo znano pesem kobilar. Dne 8. maja smo čuli že tudi srakopera. Prepelice so začele pedpedikati okoli 10. majnika. Od 5. do 16. majnika se je zadrževala manjša tropa štokelj (5—16) v Planinskem logu.

—d—

Razglas o dražbi občinskih lovov v srezu Ptuj.

Sresko načelstvo v Ptujju naznanja, da se bodo občinski lovi ptujskega sreza za dobo od 1. julija 1954 do 31. marca 1940 oddali na javni dražbi v zakup po naslednjem načrtu:

Pri sreskem načelstvu v Ptujju, II. nadstropje, 4. junija 1954 ob 8 zjutraj občinska lovišča: Breg, 1462 ha, izklic-

na cena 1250 Din; Cirkovci, 3552 ha, 2000 Din; Dornava, 2786 ha, 2000 Din; Gorišnica, 2250 ha, 2000 Din; Grajena, 2638 ha, 1500 Din; Markovci, 5121 ha, 2250 Din; Pobrežje, 2985 ha, 2000 Din; Rogoznica, 2256 ha, 2500 Din; Slovenja vas, 5396 ha, 4000 Din; Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 3499 ha, 2500 Din.

Pri sreskem načelstvu v Ptujju, II. nadstropje, 5. junija 1954 ob 8 zjutraj občinska lovišča: Drbetinci, 1713 ha, izklicna cena 400 Din; Juršinci, 5194 ha, 1000 Din; Leskovec, 2595 ha, 400 Din; Majšperk, 5522 ha, 700 Din; Podlehnik, 4856 ha, 800 Din; Ptujška gora, 2635 ha, 750 Din; Sv. Barbara v Halozah, 2754 ha, 500 Din; Sv. Urban, 3546 ha, 1000 Din; Trnovska vas, 2574 ha, 600 Din; Zavrč, 1914 ha, 500 Din.

V občinski pisarni v Ormožu, 7. junija 1954 ob 8 zjutraj občinska lovišča: Hum, 2058 ha, izklicna cena 1400 Din; Ivanjkovci, 5410 ha, 850 Din; Kog, 1698 ha, 500 Din; Koračice, 4065 ha, 400 Din; Ormož, 758 ha, 500 Din; Osluševci, 2999 ha, 800 Din; Središče ob Dravi, 2580 ha, 2000 Din; Sv. Miklavž, 1955 ha, 400 Din; Velika Nedelja, 2715 ha, 1200 Din.

Kdor hoče dražbati, mora pred pričetkom dražbe položiti izklicni ceni enako vsoto kot varščino, in sicer v gotovini ali v vložnih knjižicah pupilarno varnih hranilnic, oziroma Reifeisenovk ali Hipotekarne banke ali državnih in drugih za pupilarno varne proglašanih vrednostnih papirjih, in sicer po borznem tečaju dneva položitve.

Vložnim knjižicam mora biti priložena izjava denarnega zavoda, da je naložena vsota na zahtevo sreskega načelstva vsak čas na razpolago.

Najvišji ponudnik mora takoj po sklepu dražbe plačati dražbene stroške, nadalje mora po zgornjih določilih položiti varščino v višini enoletne zakupnine in enoletno zakupnino v gotovini.

Na dražbi ugotovljena zakupnina se zviša ali zniža, ako se občinsko lovišče

po dražbi poveča ali zmanjša, in sicer v obsegu povečanja in zmanjšanja.

Ako zgoraj razpisana dražba ne bi uspela, se bo vršila ponovna dražba brez posebnega oklica, eventualno tudi pod izklicno ceno. Dan ponovne dražbe se bo določil takoj po neuspeli dražbi.

Končno opozarjamo, da se bo kot lovski zakupnik potrdil le oni zdravitelj, ki bo s člansko izkaznico dokazal, da je član Slovenskega lovskega društva.

Sresko načelstvo v Ptuju,
dne 17. aprila 1954.

Predelava mesa divjačine v konzerve.

Svetovnoznana tvrdka E. Vajda, Čakovec, je zgradila moderno tovarno za izdelavo mesnih konserv. Do tega jo je dovedlo dejstvo, da se naša ustreljena divjačina zelo težko za boljše ceno plasira na svetovnih tržiščih. Večje povpraševanje je le za hrbtne dele in stegna. Ostalo ostane brez odjemalca. V novi tovarni Vajda se bo predelavalo meso vseh vrst divjačine, kar bo gotovo ugodno vplivalo na ceno ustreljene divjačine. Tovarna prične z obratom 1. junija 1954 in bo izdelovala najfinejše konzerve vseh vrst (perutnine, divjačine, gosjih jeter po strasburški metodi).

Društvene vesti

Glavna skupščina SLD.

Letošnje zborovanje lovcev je posebno važno za nadaljnji razvoj naše zelene bratovščine že s tega vidika, ker je bil z zadnjim finančnim zakonom sprejet tudi novi lovski zakon.

V uvodu je pozdravil predsednik centralnega odbora SLD dr. Lovrenčič vse zastopnike oblastev in prijateljskih združenj. Za pozdrave se mu je prvi zahvalil za naše lovstvo zaslužni delavec, višji banski svetnik, načelnik dr. Vilko Pfeifer kot zastopnik g. bana. V imenu ostrostrelcev je nato govoril

njihov dolgoletni predsednik g. Jean Schrey, bodreč lovce k složnosti. Šumarsko direkcijo je zastopal direktor ing. Božič, Jug. kinološki savez direktor Bruno Stare, Lovsko zadrugo pa profesor Zmitek.

Na skupščini so bili zbrani člani vseh 12 podružnic, zastopajočih 4856 v SLD včlanjenih lovcev. Predsednik je predlagal vdanostni brzojavki našima najvišjima lovcema Nj. Vel. kralju in kraljici in pozdravno brzojavko novemu ministru za šume in rudnike g. dr. Ulmanskemu, ki je tudi vnet lovec. Nato se je spomnil med letom umrlih članov, čijih spomin so počastili zborovalci s polminutnim molkom. Predsednik je nadalje razpravljal o spremembah, ki bodo nastale z novim lovskim zakonom, in o banovinskih taksah. Izrekel je posebno zahvalo banovinskemu svetniku, načelniku županske zveze g. Babniku, ker se je bil le-ta posebno zavzel, da je ostala neizpremenjena uredba glede takse pri lovskih kartah, od katere odpade 80 Din za SLD. G. predsednik je omenjal, da znašajo dohodki od lovstva za državno blagajno samo v Dravski banovini letno 1.500.000 Din. Je pa še mnogo lovcev, ki love brez lovskih kart.

Sledilo je tajnikovo in blagajnikovo poročilo. Blagajnik je poročal, da glasilo društva »Lovec« izhaja v 5500 izvodih mesečno. Preglednik računov je našel vse v redu in je predlagal posebno zahvalo blagajniku za vzorno vodstvo. Temu se je pridružil tudi predsednik, poudarjajoč, da je gospod blagajnik vršil ob nezgodi tajnika tudi njegove posle.

Med važnimi predlogi je omenil predloge podružnic iz Maribora. Predsednik tamošnje podružnice, g. direktor Bogdan Pogačnik se je zavzel za lovske čuvaje, da naj se nagradijo za zasluge v službi denarno in naj se jim izročijo tudi posebne diplome, nadalje, da naj izda centralni odbor potrebne učbene pripomočke, da se lovsko osebje lahko izobrazuje. K temu je pripomnil direktor B. Stare, da naj

bi bila učbena knjiga o lovstvu pisana ne samo za čuvaje, marveč za vse lovce. Dr. Bevk je pojasnil, da bo knjiga za izpite že kmalu spisana.

Dr. Lovrenčič je omenil, da se bo skušalo doseči, da prejmejo lovski čuvaji tudi odstotek od globe lovskih tatov. Zaradi izpitov je omenil ing. Miklave, naj bi se izpiti vršili v Mariboru na šumarski šoli.

Za podružnico Ljutomer je predlagal nje predsednik dr. Stajnko, naj bi se znižale takse pri dražbah lovišč. Zadnje interpelacije, in sicer dr. Šalamuna, predsednika podružnice Ptuja, in viš. sod. svetnika Mladiča so se tikale zavarovalnine lovcev, posebno poklicnih. Važno za vse prijatelje prirode je bilo poročilo g. Marka Rudeža iz Ribnice, da je bilo v pretekli lovski dobi po lovcih in nelovcih uničenih v Dravski banovini 15 medvedov, med njimi več samic in mladičev. Če pojde tako dalje, bo v nekaj letih izginila ta lepa in v splošnem dobrovoljna divjad, za katero nas danes zavidajo vsi kraji, kjer prebivajo pravi prijatelji prirodnih zanimivosti in divjadi.

Občni zbor podružnice SLD v Ljutomeru

dne 4. marca 1954 ob 4 popoldne v »Triglavu«.

Predsednik tov. dr. M. Stajnko pozdravi številno obiskan zbor, predvsem pa navzočega častnega člana dr. Antona Farčnika. Nato sporoči poslano pozdrave predsednika SLD in centrale Ljubljana, katere so zborovalci prejeli z velikim navdušenjem. Sprejet je bil enodušen sklep, da se pošlje neumornemu predsedniku SLD dr. Lovrenčiču in centrali pozdrav z občnega zbora.

Predsednik dr. Stajnko se spomni umrlih članov Bolkoviča Jakoba iz Sv. Jurija ob Ščavnici in Zemljiča Stefana iz Beltincev — v njih spomin pol minute molka. Nato poda poročilo o delovanju društva v preteklem poslovnem letu in poziva vse lovce, da se organizirajo v SLD, katero širi ljube-

zen do narave in vzgaja pravilne in poštene lovce. Soglasno sprejeto.

Tajnik poroča: Prejetih in poslanih dopisov 314, število članstva 219, kar pa še ni zadovoljivo za tako veliko podružnico, ter predlaga, da se v tekočem letu vrši več strokovnih predavanj v raznih krajih podružnice ter se tako pridobi novo članstvo. Smatra, da je samo organiziran član pošten lovec. Poroča o mrharstvu, ki se je med lovci nečlani hudo razpaslo, kar se mora v kali zatreti in se že zatira. Poroča, da se podružnica udeležuje dražb zaplenjenega orožja, da tako orožje preide v last podružnice in ne nazaj v roke divjih lovcev. Ugotavlja, da je le malo lovskih čuvajev organiziranih v našem društvu in poziva vse zakupnike, da le-te čimprej vpišejo v članstvo. Soglasno sprejeto.

Blagajniku se da razrešnica za njegovo vzorno vodenje blagajne. Iz njegovega poročila je bilo razvidno celotno stanje blagajne, katero je ugodno.

Gospodarja poročata, da je ves inventar podružnice v redu.

Pri volitvah je bil ponovno soglasno izvoljen za predsednika podružnice tov. dr. Marko Stajnko. Istotako je bil soglasno izvoljen celoten stari odbor. Za dopisnika društvenemu glasilu »Lovec« je bil na predlog tajnika tov. Cirila Reicha izvoljen tovariš Dominkuš Jurjev Maks. Izvolijo se tudi delegati za glavno skupščino.

Slučajnosti: Obširno poroča tov. notar Koder o raznih lovskih vprašanjih, tako glede zavarovanja lovcev, glede strokovnih predavanj, katera naj se vršijo v Beltincih, Apačah in drugih krajih podružnice, glede zakupov lovišč v bodoče, da se vsem zakupnikom lovišč ponovno pošlje poziv, da se izključijo iz društva, ako se jim dokaže, da pozivajo na svoje redne love lovce, ki niso člani SLD.

Razvila se je tudi velika debata o prodaji divjačine, ker se članstvo s tako nizkimi cenami divjačine ne more strinjati. Predlaga se, da jo člani

pošiljajo direktno veletrgovcem z divjačino, ne pa prekupčevalcem, a veletrgovci naj uredijo enotne najvišje cene: pri tem se pripominja, naj se jerebice takoj po strelu iztrebijo, ker tako ne postanejo v vročih jesenskih dneh zelene, kakor se je to dogodilo nekaterim lovskim zakupnikom, da so trgovci z divjačino od pošiljke zavrnilo 50% kot zeleno ali nerabno blago.

Tovariš Dominkuš predlaga, da se pošlje vsem zakupnikom lovišč sreza Ljutomer revers, da se zavežejo za dobo treh let, da ne bodo streljali nobene srnjadi, kakor se je to izborna obneslo svojčas v mariborski podružnici; vsak bolan komad, ki ga ustrelil lovski zakupnik, mora biti pregledan od tričlanske komisije in živinozdravnika, katera odstrel odobri; v nasprotnem primeru mora dotični lovski zakupnik razen stroškov — globe v prid »Zelenega križa« — iz tujega sreza nabavljen živ komad pred komisijo izpustiti v lovišče, katera ga obenem markira (označi).

Ob pol 8 zaključil predsednik občni zbor z željo, da najde vsak posameznik v viteškem udejstvovanju v božji naravi svoje veselje in zadovoljstvo.

Iz tujih časopisov

Zaradi nelovskega postopanja kaznovan v Afriki!!

V Nairobi, Britski Vzhodni Afriki, so bili nedavno zaradi nelovskega postopanja kaznovani trije principi, in sicer princ Kamal Said, Liechtenstein in Fuerstenberg, prvi na globo 100 funtov (približno 25.000 dinarjev), drugi pa po petdeset funtov (ca. 12.500 dinarjev) in to zaradi tega, ker so streljali divje živali iz tovornega avtomobila, kar je sodnik sodišča v Kenya smatral kot nelovsko in za onečaščenje lova.

Prijavljamo to v zglede vsem mrharjem, ki bi pri nas v civilizirani Evropi zaslužili še dokaj večjo kazen.

B. H. S.

V posnemanje!

Iz št. 7 »Deutsche Jagd« povzamemo, da je bavarski justični minister podal državnim tožilstvom odredbo, v kateri izvaja:

Lovski in ribarski upravičenci nimajo gozda in vode v svrhu sebičnega izkoriščanja, temveč je smatrati, da imajo gojiti in varovati lov in ribolov kot obče dobro po najboljši vesti. Lovski in ribji tatovi torej ne oškodujejo samo premoženjskih interesov zasebnikov; v večji meri grešijo zoper ljudsko imovino, ki jo mora sedanjim rod ohraniti in zapustiti sledečemu neokrnjeno. Lovski in ribji tatovi so torej škodljivci ljudske imovine in kot taki ne zaslužijo milosti.

Brezposelnost in beda nista več taki, da bi bilo take tatove soditi mileje. Socialne ustanove so tako razvite, da ljudem ni treba več stradati in zmrzovati in je torej samopomoč po tatvinah divjačine in rib neopravičljiva.

Naročam torej državnim tožilstvom, da postopajo proti lovskim in ribjim tatvinam posebej in brezobzirno, da predlagajo občutne kazni in take predloge obširno utemeljijo, se prizovejo zoper neupravičeno mile razsodbe in nadzorujejo, da se pravomočno izrečene razsodbe brez odloga izvrše. Pogojne obsodbe pri takih tatvinah nimajo smisla in nikakor ne dosežejo od zakonodajalca predvideni namen kazni. Milostnim prošnjam in prošnjam za odlog kazni ni priznati odločilne moči. —d.

Kinološke vesti

Jugoslovenski kinološki savez

privedi letos svojo IV. mednarodno razstavo vseh vrst psov za časa jesenskega velesesja na svojih prostorih, in sicer v dneh 1. in 2. septembra.

Opozorjamo na to že sedaj cenj. interesente, posebno pa v J. K. S. včlanjene kinološke organizacije, da opozore na to prireditve svoje člane, ki naj pravočasno poskrbe za čim-

boljšo nego zunanosti psov, ki jih nameravajo razstaviti. Pogoje in ostale podrobnosti bo določil in objavil razstavni odbor, ki bo v kratkem sklican, da se konstituirata in prične s pripravljalnimi deli. Začasno se je zadevno obračati za event. pojasnila na savezno tajništvo, Ljubljana, Rimska cesta 2/II., kesneje pa na razstavni odbor, odnosno na specialne kinološke organizacije.

Kakor navadno na mednarodnih razstavah psov, kinoloških združenj onih držav, ki so včlanjene v mednarodni kinološki zvezi F. C. I. v Bruslju, se bodo tudi topot podeljevali pravice na spričevala C. A. C. I. B., kar naj izvolijo cenj. interesi vzeti na znanje.

V mednarodno kinološko zvezo F. C. I. v Bruslju letos nanovo sprejeto romunsko kinološko združenje »Asociatia Proprietarilor Cainilor de Rasa din Romania« v Bukarešti (Bucarest I., Pasajul Roman, 11) nam sporoča, da priredi v dneh med 7. in 10. junijem t. l. svojo mednarodno razstavo psov v Bukarešti ter vljudno vabi na udeležbo. Tajništvo J. K. S.

»Društvo Brak-jazbečar«

je sklenilo pri odborovi seji dne 13. aprila t. l., da razdeli v tekočem letu brezplačno nekaj mladičev na poklicne lovce. V to svrhu bo označeno društvo kupilo nekaj brakov-jazbečarjev od odgajevalcev. Prosimo za obvestilo na spodnji naslov, katere pse bi imeli oddati. Istočasno prosi Društvo Brak-jazbečar, da se po mož-

nosti prepusti v to svrhu nekaj mladičev brezplačno. Tozadevne prijave je nasloviti na tajnika in vodjo rodovne knjige: Ernest Bernetich, Zagreb, Domagojeva št. 2.

Društvo je pozvalo tudi vse gozdne direkcije in gozdne uprave, naj priporočajo uporabo brakov-jazbečarjev in poklicnim lovcem naj se razjasnijo velike prednosti te pasme.

Brak-jazbečar, njegova vzgoja in uvedba.

Društvo Brak-jazbečar je v svoji založbi izdalo knjigo pod gornjim naslovom.

Spisal jo je Viljem Fürer pl. Haimendorf, Kočevska Reka, naš najboljši poznavalec te pasme.

Knjiga, ki obsega 12 strani in je opremljena z mnogimi lepimi in zanimivimi slikami, je prva in edina v slovenščini, ki se peča z brakom-jazbečarjem, kateri povsem ustreza potrebam lovca v pogorskih in gozdnih loviščih. Obsega vse, kar mora vedeti vzreditelj, vzgojitelj in lovec o vzreji, dresuri in uporabi braka-jazbečarja. Posebno obravnava uvedbo in uporabo psa na brakadah, na barvni sledi obstreljene divjadi in v rovu na roparice.

V dodatku so priključene še sledeče tvarine:

Pasemski znaki braka-jazbečarja.

Pravilnik za tekme.

Pravilnik za vpis v »Društveni vzrejni register«.

Pravila »Društva Brak-jazbečar«.

Knjiga, ki je zelo čedno vezana, bo v kras vsaki knjižnici in bi si jo moral nabaviti vsak lovec, ki ne lovi le brezmiselno tjavendan.

Vezana knjiga stane 50 Din, broširana pa 20 Din. Naročila, katerim se naj priloži prej navedeni znesek, sprejemajo g. Anton Schuster, trgovec, Ljubljana, Mestni trg 25, puškar Albin Šifrer, Ljubljana, Gosposvetska c. 12, in društveni tajnik Ivan Göderer, Ortnek.

Mali oglasi

Lovsko društvo v Starem trgu pri Rakeku sprejme še pet članov v svoja obširna lovišča, v katerih se nahaja v veliki množini jelenjad in srnjad ter račji lov na Cerkniškem jezeru. Natančne podatke daje odbor.

»Lovca« letnike 1925—1953 poceni prodam. Naslov pove upravništvo »Lovca« ali blagajnik g. I. Zupan.

Francoski baseti. Naprodaj stavljamo:

1. Emir-Podgorski, pol. 6. I. 1929, goni izvrstno zajca in lisico, prižene nazaj.
2. Annie-Belle-Turjaška, pol. 10. VI. 1954. — Uprava psarne Turjak (last Hervarda grofa A u e r s p e r g a), pošta Turjak.

Francoske basete čiste pasme, z rodomnikom, v starosti deset tednov — starši izvrstni za zajca in lisico — odda po 250 Din Zalaznik France, posestnik in lovec, Vrzedenc, pošta Horjul.

Enoletno srno, zdravo, kupim. Naslov: Črnomelj h. št. 252.

Trocevko petelinko, 16 × 16 × 8, dobro ohranjeno, malo rabljeno, prodam, ker opustim lov zaradi bolezni. Cena 2200 Din. Na ogled pri puškarju Kaiserju v Ljubljani.

Krojaško delavnico sem otvoril v Kolodvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonomca«) pod imenom atelje »Šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odličnih sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadranc« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu šiferju v Ljubljani na Gosposvetski cesti 12, telefon šte. 55-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovaren Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne

poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljšo »Hubertus gumi-tranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

htevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turisticke čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za hi-

gijsko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za

več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

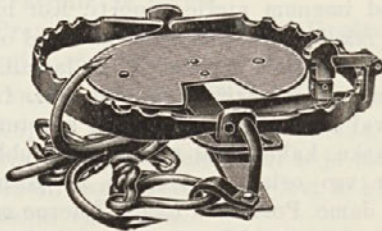
Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilievace«, zaloga vseh lovskih potrebščin se nahaja pri firmi F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

V komisijski prodaji so naslednje puške:

Bock petelinka kal. 16/8	2400 Din,
trocevka Hammerles kal. 16/8	5600 Din,
Mauser puška kal. 8	1200 Din,
repetirka kal. 6·5	700 Din,
Browning Automat kal. 16	1600 Din,
Browning Automat kal. 12	1400 Din,
trocevka petelinka kal. 16/8	2400 Din,
Lefuše dvocevka kal. 12	250 Din,
Lefuše dvocevka kal. 16	350 Din,
Lefuše dvocevka kal. 16	350 Din.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trvdka pasti iz drugih tovarn.

Vladimir Kapus

Podedljivost na rogovju

Raesfeld piše na 119. strani svoje velike in dobre knjige o podedljivosti oblik rogovja srnjakov. Omenja, da mnogi to jemljejo prepovršno in da to še ne zadostuje, če imata dva blizu

Glavna »jajčasta oblika« srnjakovega rogovja iz »Ravnika« na Notranjskem

skupaj prebivajoča srnjaka podobno rogovje. Večkrat da vplivajo na rast rogovja klimatične razmere, hrana in podobno. Če se v to poglobimo, pa pridemo do zaključka, da mož nima popolnoma prav, kajti vprav vse te prilike morda skupno vplivajo na razvoj rogovja in tako rogovje se zopet podeduje v večjem ali manjšem okolišu. Napačno pa je seveda na podlagi takih oblik rogovja iskati kakšne podvrste ali celo nove vrste srnjadi, kakor to skuša dokazati neki profesor, Rus po rodu, ki

sedaj prebiva v Beogradu. Obliko rogovja, ki jo najdemo v posameznih primerih in tupatam tudi v večjem obsegu po vsej Sloveniji, skuša prikazati kot posebnost za južnobalkanskega srnjaka.

Tako naziranje seveda ni pravilno! Raesfeld piše tozadevno na strani 326.: »Rogovje, sekunderno spolni karakter, ima vsa skupina srnjadi. Rogovje v isti temeljni obliki krasí prav tako glave črne srnjadi kakor naše poleti zagorelo rjave, pozimi pa sive. Pa tudi močno rogovje, s posebno razvitimi rožami vzhodno pruskih srnjakov, ima isto temeljno obliko, kakor slabo razvito rogovje srnjakov iz raznih drugih krajev. Ne smemo torej govoriti o posebni vzhodno prusko srnjadi.« S tem je zavržena tudi trditev omenjenega pisca iz Beograda, ki je skušal izkonstruirati posebnega južnobalkanskega srnjaka.

V prirodoznanstvu poznamo le tri vrste srnjadi, in sicer lahko rečemo: evropsko vrsto — *Cervus capreolus*, nadalje azijsko — *Cervus capreolus* var. *pygarus*, ki jo pa deloma najdemo v Evropi, in sicer čisto in križano z našo srnjadjo. Glavna domovina *Cervus pygarus* pa je Sibirija in zato imenujemo mi to srnjad sibirsko. O rogovju sibirskega srnjaka je »Lovec« pisal v letniku 1952. Raesfeld omenja poleg *C. pygarus* še *C. capreolus* var. *mandschuricus*, ki »baje« prebiva v mandžurskem gorovju. Ta vrsta, da je nekoliko manjša kakor glavna azijska vrsta — sibirski srnjad in ima rogovje podobno naši evropski srnjadi. Glede posebnosti južnobalkanskega srnjaka naj omenim še to, da sem si bil ogledal rogovje srnjakov, ustreljenih na Šar planini in videl, da so prav taka kakor ona naših srnjakov ter da ni misliti na kakšno posebnost.

Pa se povrnimo k oblikam rogovja, ki jih najdemo pri naših srnjakih. Glavne oblike smo imeli slikane že nekajkrat v »Lovcu«. Poznamo ravna stebela, ki tvorijo navadno ozko obliko, z majhno razkrečenostjo; izbočena in zavita stebela nižje ali višje, povzročajočaja jajčasto, košarasto ali prežeto obliko. Te oblike so še podedljive in to ne glede na moč srnjakov in rogovja. V splošnem lahko trdim, da sem našel, da so manj razkročena rogovja bolj jagodičasta kakor pa tista, ki so zgoraj zelo široko odprta. To je mogoče v delni zvezi s tem, kar je prinesla že letos »Die Deutsche Jagd«, da imajo mlajši srnjaki — poudarjam v splošnem manj razkročena rogovja kakor starejši srnjaki. Prav stari srnjaki nosijo že okrnjeno rogovje in ne moremo pri teh govoriti o posebnih podedljivih oblikah. Kar sem ugotovil po zobovju srnjadi pa je gotovo, da imajo tri- in štiriletni srnjaki najbolj jagodičasto rogovje. Kratko povedano: mlajši srnjaki imajo po

mojem mnenju navadno nekoliko manj razkrečeno in bolj jagodičasto rogovje kakor starejši. Podedljivo je tudi, da so nekatera stebila bolj jagodičasta kakor druga, da so manjše ali večje, krožne ali strešne rože, daljši ali krajši odganjki ali odrastki, ki jih nekateri nazivajo tudi parožke.

Posebnosti oblik rogovja sem imel priliko opazovati v Ravniku na Notranjskem. V teh prekrasnih gozdovih, kjer se

Rogovji sorodnih srnjakov

srnjad izborno počuti, najdemo dve zelo tipični obliki srnjakovega rogovja. Omenjeni obliki sta tako tipični, da se celo to lahko opazi, če se je srnjad, pripadajoča k eni obliki, križala z drugo, katere moški zastopniki imajo drugače izoblikovano rogovje. Bržčas se pa pri nadaljnem križanju oblika rogovja zopet povrne v eno ali drugo glavno smer. Glavni obliki v Ravniku sta: jajčasta in malo razkrečena, s krajšimi odrastki. Te vrste rogovje je v splošnem močno jagodičasto in ima velike rože. Druga oblika ima gladka stebila, z manjšimi rožami, dolgimi odrastki in je precej razkrečena. Ker prihajajo srnjaki z ro-

govjem obeh oblik na iste travnike skoraj ni verjetno, da je dolžina odrastkov ali jagodičastost posebno odvisna od hrane.

Zelo zanimiv primer za podedljivost, tudi iz Ravnika, pa je tale, ki ga kljub izredni karakteristiki nisem opazil takoj, marveč šele pri splošnem primerjanju rogovja.

V Štritovniku, v hribu, ki se nekoliko dviga iz Ravniške ravnine, ki ima vprav zaradi v ravnini ležečih gozdov to zanimivo ime, se nahaja vedno nekaj močnih srnjakov. Vprav ta del ima tudi izredno lep gozd. Porastel je z visokimi jelkami, deloma leščevjem in robido. Srnjad v Štritovniku gotovo nikdar ne strada. Leta 1926, 9. avgusta, sem tamkaj ustrelil srnjaka. Bil je srednje velik, rogovje pa bolj šibko; na desni je bil vilar, na levi pa šesterak. Toliko sem si ogledal in bil bolj zadovoljen z lovom kot takim kakor pa s trofejo. Naslednje leto sem imel zopet priliko tamkaj klicati srnjaka, in res, 5. avgusta opoldne, točno ob dvanajsti, se mi je odzval srnjak. Že takoj, ko je prišel med močnimi jelkami, sem opazil visoko, v splošnem močno rogovje. Tembolj sem bil vesel, ko sem srnjaka pobral in ogledal rogovje iz bližine. Ker sem bil oba omenjena srnjaka ustrelil na istem mestu in privabil oba na klic, sem obesil njih rogovje skupaj in primerjal: prvo, kar mi je vzbudilo zanimanje, je bilo to, da je pri obeh desno steblo vilar, levo šesterak. Kljub veliki razliki v meri, eni so visoki 20 cm, drugi pa 24 cm, sem opazil, da ima oboje rogovje točno iste linije in da je celo sorazmerje med desnim in levim rogom isto. Tudi rože so popolnoma enako izoblikovane in čelni nastavki enako nagnjeni. Odrastki so kratki. Iz teh dvoje rogovij imamo imenitno priliko čitati, da je bolj kakor velikost rogovja podedljiva oblika. Škoda, da nisem vzel zobovja in določil starost omenjenih srnjakov. Ni izključeno, da je bil slabši srnjak starejši in morda celo oče onega, ki sem ga bil ustrelil l. 1927. Nastane zopet vprašanje, zakaj je bil prvi srnjak slabši in njegovo rogovje manjše kakor pri drugem? Saj sta bila, neovrgljivo, gotovo najbližja sorodnika in živela v istem kraju. Ker so čelni nastavki precej enaki, je morda nekoliko povzročila razliko v rogovju zima. Toda glavni vzrok pa tiči bržčas kje drugje. Ni izključeno, da sta bila v enem primeru povržena dva, v drugem primeru pa le en mladič, kar gotovo znatno vpliva na razvoj mladine.

Podedljiva oblika so gotovo tudi križaki. Znano je, da je v nekaterih revirjih veliko špičakov, v drugem zopet pogosto vidimo vilarje. Vsi so gotovo srnjaki istih let. Seveda pa najdemo povsod tudi mešane oblike, ki se pa bržčas v teku let približajo prejšnjim oblikam.

Na tem polju imamo lovci odprtih mnogo vprašanj, čijih rešitev bi bila zelo važna za gojitev srnjadi. Vse te zanimivosti pa lahko opazuje in razglablja le tisti lovec, ki mu ni za ropot in lovske parade, marveč sam ali v družbi dobrih lovskih prijateljev čita knjigo prirode.

Zbirka rogov in rogljev ne sme biti za lovca samo kup kosti, s katerim se baha nasproti lovskim drugom, češ, koliko in kaj vse je postrelil, da so roglji njegovih gamsov za 1 cm debelejši in rogovje srnjakov za toliko gramov težji kakor ona, ustreljena od znancev. Soba, kjer vise lovske trofeje, je za pravega lovca zakladnica najdražjih spominov. Vsaka trofeja mu kliče v spomin vse doživeto, najdragocenejše trenutke, spomin na lepoto prirode in na drage prijatelje. Lovska soba pa mora biti za pravega lovca tudi študijska sobica, v kateri se lahko uči skozi leta in leta, vedno kadar mu dopušča čas. Zbirka lovskih trofej, posebno rogovja in rogljev, naj bo za lovca važen učni material, iz katerega se uči sam in poučuje tudi svoje mlajše lovske prijatelje.

Foto H. Gagern

Dioji prašiči v snegu

Lovska statistika Dravske banovine za l. 1932 in 1933

Iz sumarično po srezih sestavljenega posnimka iz lovskega katastra, priobčenega na straneh 220 in 221, je razvidno, koliko je bilo v vsakem srezu Dravske banovine samosvojih (lastnih in rezervatnih) in koliko občinskih lovišč. Razvidne so tudi površine, ki odpadajo na navedene skupine.

Izmed samosvojih lovišč je samó eno ograjeno. Last je graščaka in industrijalca g. dr. Borna Karla pri Sv. Katarini pod Košuto. Ograjeni, jelenjadi odmerjeni prostor obsega 2754 ha, t. j. 0·18% napram lovni površini Dravske banovine. Ograjena je prav za prav večja površina, namreč 3128 ha; ker je pa jelenjad delala po zasajenih posekah v obori obilo škode, so te prostore, ki zavzemajo 374 ha. še posebej pregradili, tako da divjad iz obore ne more vanje.

Neograjени lastnih lovišč je bilo konec leta 1932 vsega 531, leta 1933 pa 533. Nekatera lastna lovišča ležijo v dveh srezih, štejejo pa seveda le za eno lovišče in so na straneh 220 in 221 samo po enkrat izkazana.

Površina samosvojih lovišč je znašala brez ograjenega lovišča in rezervatov konec leta 1932 224.844 ha, konec leta 1933 pa 225.243 ha. Izkazana celokupna površina v toliko ni točna, ker so nekateri srezi prišteli površino enklav, drugi pa ne.

Med letom 1932 je nekaj lastnih lovišč odpadlo vsled delitve posestev (4), nekaj se jih je zmanjšalo, ker so veleposestva nekaj zemljišč odprodala (5), nekaj lovišč pa se je povečalo z dokupom zemljišč (7), nekaj lovišč je po številu prirastlo, ker so pri prodaji bila izločena od večjih lastnih lovišč (4), 1 lasten lov je bil nanovo priznan.

Za leto 1933 izkazuje celjski srez povečanje samolastnih lovišč za 120 ha, ker je prišteta površina enklave v lastnem lovišču celjske mestne občine. V kočevskem srezu je eno lastno lovišče odpadlo vsled delitve posestva (148·96 ha) med štiri dediče, dve lastni lovišči sta se povečali z dokupom zemljišč za skupaj 10·58 ha, eno lovišče se je zmanjšalo za 102·76 ha, iz enega lastnega lovišča sta vsled delitve nastali dve. V radovljiškem srezu sta bili priznani dve novi lastni lovišči s površinama 381·72 ha odnosno 116·82 ha, eno lastno lovišče pa se je povečalo z dokupom zemljišča za 16·14 ha. V škofjeloškem srezu se je povečalo eno lastno lovišče za 17·19 ha.

Po velikosti je bilo:

leta 1932	leta 1933	lastnih lovišč s površino
282	283	od 115 do 200 ha
158	158	od 200 do 500 ha
51	52	od 500 do 1000 ha
40	40	nad 1000 ha

Lovišč, velikih pod 200 ha, je bilo leta 1932 282, ob koncu leta 1933 pa 283.¹ Nad 200 ha velikih lovišč je bilo konec leta 1932 249, konec leta 1933 pa 250.

Največ lastnih lovišč je v prevaljskem srezu (76), kranjskem srezu (50), mariborskem srezu ob desnem bregu Drave (48), v gornjegrajskem srezu (41), v radovljiškem srezu (36), slovenjgrajskem (33). Med njimi je veliko malih lovišč, ki so last planinskih kmetov.

Po površini so največja lastna lovišča v radovljiškem srezu, koder je mnogo neplodnega visogorja, dalje v gornjegrajskem, kočevskem in novomeškem srezu.²

Reservatnih lovišč je bilo konec leta 1932 20, konec leta 1933 ravno toliko. Eno se razprostira po dveh srezih in se je štelo samo enkrat. Glede rezervatov je omeniti, da so nastali na ta način, da so si veleposestniki pridržali lov na nekaterih gozdnih zemljiščih s površinami nad 115 ha, ob priliki, ko so ta gozdna zemljišča odstopili v last tedanjim servitutnim upravičencem. To se je zgodilo za časa odveze zemljiških bremen (servitutov).

Površina vseh lovskih rezervatov znaša slejkoprej 6105 ha ali 0,59% napram lovni površini vse banovine.

Nekateri rezervati ne dosegajo za lasten lov predpisane površine 115 ha. Nastati so morali svojčas tako, da so bile manjše površine, ki se držijo lastnih lovišč, od občinskega lova po eni strani popolnoma odrezane, po drugi pa mejijo na zakupno lovišče druge, tuje občine.

Reservatne love imajo: Kranjski verski fond, Brežiška graščina, sedaj Poljoprivredno d. d., Zagreb, Kočevska graščina, graščina v Goričanah (lov je v dveh srezih), Ortneška graščina (samo 1 ha), Konjiška graščina, graščina v Slatni (samo 30 ha) in Hasperška graščina.

¹ Lastna lovišča pod 200 ha površine bodo odpadla, ko bo postal novi zakon o lovu izvršen.

² Vsled razlastitve po agrarni reformi nastale izpremembe za leto 1933 še niso izkazane.

Sumarični podatki lovskega katastra Dravske banovine

Ležeče številke se nanašajo na leto 1952, ostale na leto 1953

Srez	Samosvoja lovišča				Pregled lastnih lovišč po velikosti				Občinska lovišča				Odstotno razmerje			
	ograjene obore		lastna lovišča		reservati		od 1-200 ha		od 200-500 ha		od 500-1000 ha		nad 1000 ha		Samosvoja lovišča	občinskih lovišč
	število	po površini v ha	število	po površini v ha	število	po površini v ha	število	po površini v ha	število	po površini v ha	število	po površini v ha	število	po površini v ha		
	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Brežice	—	—	7	3.135	1	225	2	2	3	—	—	—	—	884	9116	
	—	—	7	3.135	1	225	2	2	3	—	—	—	—	884	9116	
Celje	—	—	9	1.483	—	—	8	1	1	—	—	—	—	229	9771	
	—	—	9	1.603	—	—	8	1	1	—	—	—	—	229	9771	
Črnomelj	—	—	4	865	—	—	2	2	2	—	—	—	—	207	9793	
	—	—	4	865	—	—	2	2	2	—	—	—	—	207	9793	
Dolnja Lendava	—	—	21	13.246	—	—	—	9	10	2	2	—	—	38	62	
	—	—	21	13.246	—	—	—	9	10	2	2	—	—	38	62	
Gornji grad	—	—	41	20.093	—	—	27	10	3	1	1	—	—	3810	6190	
	—	—	41	20.093	—	—	27	10	3	1	1	—	—	3810	6190	
Kamnik	—	—	10	8.483	—	—	5	2	2	1	1	—	—	1413	8587	
	—	—	10	8.483	—	—	5	2	2	1	1	—	—	1413	8587	
Kočevje	—	—	26	13.613	6	189	11	10	1	4	39	89.956	—	1306	8694	
	—	—	26	13.613	6	189	11	9	2	4	39	90.204	—	1306	8694	
Konjice	—	—	9	7.658	1	743	4	1	1	3	25	24.384	—	2392	7608	
	—	—	9	7.658	1	743	4	1	1	3	25	24.384	—	2392	7608	
Kranj	1	2.754	50	16.722	—	—	28	14	4	4	19	39.204	—	3320	6680	
	1	2.754	50	16.722	—	—	28	14	4	4	19	39.204	—	3320	6680	
Krško	—	—	26	8.570	—	—	13	7	5	1	20	77.892	—	991	9009	
	—	—	26	8.570	—	—	13	7	5	1	20	77.892	—	991	9009	

Lastna in rezervatna lovišča uživajo njihovi lastniki večinoma sami; so pa tudi izjeme. Lastna lovišča države, dalje Kranjskega verskega fonda, banovine, občin in solastnikov se dajejo običajno v zakup. V izkazu na straneh 220 in 221 ni izkazano, koliko lastnih in rezervatnih lovišč in po kateri ceni je danih v zakup.

Občinskih lovišč³ je bilo v Dravski banovini konec leta 1932 1081 s površino 1,547.540 ha, leta 1933 pa ravno toliko s površino 1,547.136 ha. Odstotno razmerje napram celokupni lovni površini banovine je znašalo leta 1932 85·20%, leta 1933 pa ravno toliko.

Lovišča občin: Celje (mesto), Maribor (mesto), Višnja gora — niso všteta, ker se tam ne more izvrševati lov zaradi gostega naselja. Pri drugih občinskih loviščih se nelovna površina (zazidana stavbišča, trgi, ograjena dvorišča in dr.) ni izločila.

Zakupnine za občinska lovišča so znašale leta 1932 2,500.774, leta 1933 pa 2,528.525 dinarjev. Povprečna zakupnina na 1 ha je bila v banovini leta 1932 1·85 Din, leta 1933 pa 1·73 Din. V srezih je bila najnižja povprečna zakupnina na 1 ha leta 1932 v novomeškem srezu (0·35 Din), v črnomeljskem (0·41 Din), v metliškem (0·42 Din), v krškem (0·49 Din), najvišja pa v kranjskem (4·55 Din), v radovljiškem (4·02 Din) in v ljubljanskem (3·94 Din). — Leta 1933 pa je imel najnižjo povprečno zakupnino na 1 ha zopet novomeški srez (0·35 Din), črnomeljski (0·40 Din), krški (0·49 Din), najvišjo pa zopet kranjski (4·23 Din), ljubljanski (3·82 Din), radovljiški (3·49 Din).

Leta 1932 je prišlo na dražbo 79, leta 1933 pa 206 lovišč, ker jim je bila zakupna doba po večini potekla. Pri dražbah so se dosegle za nekatera lovišča višje zakupnine, večinoma pa nižje. Uspeh na dražbi je odvisen večinoma od zanimanja dražiteljev. Na znižanje zakupnin pa vpliva tudi splošna gospodarska kriza.

Zakupna doba je bila leta 1932 podaljšana za 25, leta 1933 pa za 22 občinskih lovišč.

Po izvedencih se je upravljalo v smislu štajerskega lovskega zakona eno samo lovišče v šmarskem srezu, ker ga ni bilo mogoče oddati.

Posestniki lastnih lovišč so leta 1932 in 1933 plačevali od vsakega polnega hektara lovišča po 50 par banovinske davščine

³ Podatki se nanašajo na bivše upravne občine; komasacija občin še ni upošteta.

na leto. Zakupniki občinskih lovišč in osredkov so plačevali banovinske davščine po 10% od letne zakupnine, poleg tega pa še 20 par od vsakega polnega hektara lovišča.

Od lastnih lovišč, ki so jih posestniki oddali v zakup, se je plačevala enaka banovinska davščina, kakor za občinska lovišča.

Če je zakup občinskega lova prestal ali se pričel med letom, se je odmeril zakupniku sorazmeren del letne davščine.

Vsega skupaj se je od 1. aprila 1932 do 31. marca 1933 porabalo 355.457,41 Din, od 1. aprila 1933 do 31. marca 1934 pa 439.822 Din banovinske davščine na lovišča. Neizterjanih je bilo še 14.598 Din.

L o v s k o o s e b j e. Leta 1932 je bilo v službi 182, leta 1933 pa 194 organov, katerih lovska služba je bila poklicna. Od teh je imelo izpit za lovsko službo 65, pred prisego »na kratko« izprašanih pa je bilo leta 1932 42, leta 1933 pa 40. Neizprašanih je bilo leta 1932 75, leta 1933 pa 89. Od navedenih 182, odnosno 194 organov je opravljalo v prvi vrsti gozdarsko službo leta 1932 89 organov, leta 1933 pa 103 organi, poleg gozdarske pa tudi lovsko varstvo. To so predvsem nameščenci državnih, zakladnih in privatnih gozdnih veleposestev.

Zapriseženih lovskih čuvajev je bilo leta 1932 v službi 1788, leta 1933 pa 1782. Od teh je bilo takih, ki so bili svojčas pred prisego za silo izprašanih, leta 1932 822, leta 1933 pa 846. Neizprašanih čuvajev je bilo leta 1932 966, leta 1933 pa 956. Od teh je opravljalo v prvi vrsti službo gozdnega čuvaja leta 1932 290, leta 1933 pa 265, poleg gozdne službe pa tudi lovsko.

Lovskih gospodarjev, ki so se dali za čuvanje lova zapriseči, je bilo leta 1932 14, leta 1933 pa 11. Brez čuvaja je bilo v Dravski banovini leta 1932 179 lovišč, leta 1933 pa 149 lovišč. Gre večinoma za majhna lastna lovišča, deloma tudi za majhna občinska lovišča.

L o v s k e k a r t e. Razen v ograjenih loviščih ne sme nihče loviti brez lovske karte. Izvzeti so člani vladarskega doma.

Občeupravna oblastva so za koledarsko leto 1932 izgotovila 3739, za leto 1933 pa 4534 komadov lovskih kart. Od teh je bilo tako zvanih državnih lovskih kart za lovske gospodarje (lastnike samosvojih in zakupnike občinskih lovišč ter njihove goste) leta 1932 oddanih 2990, leta 1933 pa 3347 komadov.

Izkaz o divjačini, uplenjeni v Dravski banovini

Ležee številke se nanašajo na leto 1952, ostale na leto 1953

Srez	Užitna divjačina										Skodljive živali																		
	jelenjad	kozorogi	srnjad	gamsi	zajci	divji petlini	ruševci	gozdne jerebice	korone	bela jerebica	fazani	poljske jerebice	prepelice	sloke	vel. kozice	divje gosi	divje race	medvedl	divji prašiči	jazbeci	listce	kune	podlasice	dehorji	vidre	divje mačke	veverice	njude	vrane, srake
Brežice	-	-	46	-	812	-	-	59	-	71	145	2	46	-	4	96	-	-	-	20	41	1	9	9	-	-	84	137	895
Celje	-	-	46	1	866	6	93	93	1	28	115	19	65	-	129	129	129	-	8	13	48	2	3	10	-	106	133	661	
	-	-	63	2	1.791	8	136	134	-	86	218	3	16	-	2	42	46	-	-	13	66	5	23	23	1	-	849	900	1.449
Črnomelj	-	-	75	-	1.438	-	-	8	-	92	164	8	21	-	2	42	-	-	12	86	8	24	15	-	-	608	170	685	
	-	-	47	-	1.031	-	8	14	-	1	19	-	10	-	44	235	44	1	11	20	70	3	2	14	5	53	15	200	
Dolnja Lendava	-	-	45	-	826	-	-	-	-	330	1.303	109	28	2	9	142	-	-	20	9	65	5	1	7	7	60	48	300	
	1	-	20	-	1.585	-	-	-	-	588	1.776	83	33	-	7	158	-	-	1	18	22	-	38	3	-	28	239	500	
Gornji grad	-	-	108	12	331	10	30	28	5	-	18	-	-	-	1	15	-	-	7	21	33	19	4	4	4	74	7	22	
	-	-	120	8	399	10	8	28	5	-	-	-	-	-	1	15	-	-	8	33	19	4	4	4	-	71	17	75	
Kamnik	-	-	145	38	977	13	86	86	5	420	707	228	84	36	3	85	-	-	25	79	13	38	16	-	5	217	175	919	
	-	-	217	28	1.246	9	75	75	-	116	1.125	159	116	2	7	174	-	-	17	99	13	9	21	1	2	187	134	1.338	
Kočevje	6	-	707	1	1.132	13	168	-	-	-	6	-	12	-	3	34	1	66	34	121	14	4	9	2	13	183	152	234	
	8	-	857	2	1.107	33	128	-	-	-	14	2	10	-	2	53	2	65	45	166	32	3	8	1	12	156	185	368	
Konjice	-	-	69	3	400	21	35	-	-	3	80	2	9	-	5	14	-	-	6	39	2	1	11	1	-	212	53	399	
	-	-	122	3	516	13	27	-	-	4	93	7	15	-	5	14	-	-	28	57	6	3	11	-	8	172	83	248	
Kranj	66	2	200	108	1.540	26	42	2	2	157	558	229	68	7	1	21	-	-	14	87	9	7	9	1	-	244	158	569	
	60	-	242	102	1.362	25	77	1	1	95	578	158	63	1	1	31	-	-	18	112	17	13	9	1	-	471	187	1.220	
Krško	-	-	61	-	1.282	5	152	-	-	38	133	17	57	-	1	368	-	-	19	104	4	13	28	1	9	392	274	943	
	-	-	44	-	1.177	2	138	-	-	33	98	22	33	1	6	99	-	-	1	10	87	-	4	15	3	15	304	192	873
Laško	-	-	42	-	681	3	111	-	-	-	7	-	-	-	-	5	-	-	3	8	40	-	5	2	1	83	52	517	
	-	-	30	-	405	-	72	-	-	3	30	-	-	-	-	4	-	-	9	4	22	2	-	6	1	101	18	300	

Litija	65	1	1 041	19	307	26	89	11	9	6	2	71	2	11	79	1	27	12	2	2	654	215	1 297				
Ljubljana	3	302	8 2 737	26	128	4	280	297	152	91	2	360	5	30	108	6	43	15	6	6	692	312	1 130				
Ljutomer	404	2	3 064	22	130	227	1 970	351	158	10	23	569	2	37	135	7	24	23	3	11	245	223	1 619				
Logatec	10	1	2 710	—	8	1 032	1 900	58	40	—	3	185	—	8	53	1	21	13	—	—	211	283	1 828				
Maribor	19	186	1 095	11	70	—	28	11	14	7	2	310	6	40	49	7	10	8	2	9	590	207	1 483				
Maribor	35	250	3 984	9	62	—	49	15	7	10	6	200	1	3	43	8	18	1	10	10	120	120	198				
desni breg	223	19	3 560	29	95	—	1 032	36	24	—	1 498	104	6	13	61	18	90	45	—	1048	384	1 744					
levi breg	246	6	2 260	36	111	12	842	669	42	27	1	105	13	16	64	30	52	12	1	1	660	201	1 070				
Metlika	32	3	2 331	8	42	—	1 402	1 302	40	42	—	171	—	28	70	5	40	49	3	—	1756	288	2 500				
Murska	44	—	2 218	6	58	—	1 157	909	15	53	128	—	—	24	88	8	38	55	—	1439	285	2 057					
Sobota	—	—	268	—	4	—	—	6	7	5	4	25	—	4	26	—	2	6	—	3	26	19	180				
Novomesto	—	—	229	—	7	—	—	—	8	16	—	4	23	2	5	31	—	3	—	—	15	44	100				
Prevalje	25	—	2 756	—	—	—	639	57	128	—	4	24	—	5	51	—	20	5	1	—	456	286	1 591				
Ptuj	42	—	3 427	—	—	—	650	88	169	—	—	37	—	9	91	1	8	11	1	—	1486	308	1 728				
Radovljica	164	—	1 137	8	142	—	—	13	6	—	4	122	1	32	31	114	1	6	2	3	366	78	700				
Slovenj-	140	—	1 168	—	147	—	—	4	4	1	12	134	10	33	135	13	2	6	1	11	452	148	600				
gradec	181	9	676	62	137	—	3	48	10	8	—	10	—	6	64	10	5	3	2	—	240	50	170				
Šmarje pri	1	264	816	66	213	—	3	44	3	14	—	2	—	29	124	22	15	17	—	—	607	109	222				
Jelšah	38	—	4 795	—	40	—	3 185	2 737	123	177	2	371	—	3	23	75	14	136	36	—	675	724	5 237				
Izpostava	47	—	3 579	—	34	—	2 728	1 844	124	170	6	280	—	7	83	3	159	37	2	—	593	598	4 951				
Škofja L.	3	222	264	59	71	—	—	24	2	4	1	58	—	—	7	101	34	20	7	—	160	89	309				
Skupaj . .	4	233	186	41	88	2	17	4	4	4	—	—	—	20	84	21	11	11	2	—	170	80	346				
	—	145	6	832	21	6	42	8	12	—	3	22	—	—	53	5	6	3	1	—	122	41	255				
	—	100	2	616	23	4	69	3	—	—	—	19	—	3	44	7	1	2	—	—	159	41	248				
	—	35	—	1 063	—	—	1	39	—	8	—	10	4	12	49	1	6	4	—	—	347	101	831				
	—	50	—	909	—	6	107	—	27	—	1	20	12	26	67	3	23	18	1	—	318	155	896				
	—	136	10	371	33	1	103	2	—	1	21	9	—	1	21	49	12	5	9	1	87	92	277				
	—	144	3	426	37	1	81	1	11	2	21	—	—	1	14	56	8	2	—	—	100	84	263				
Skupaj . .	98	2 377	483	37 423	371 100	2115	6	—	8 876	14 517	1273	949	147	77	2783	2 139	408	1660	178	564	341	26	56	9 000	5 255	25 174	
	108	—	3875	370	34	920	360	101	2015	18 107	640	14 260	1273	1080	40 378	2454	4 148	475	2027	243	495	355	27	96	9 910	4 320	23 485

Za navedene državne lovske karte se je leta 1932 pobralo po taksnem zakonu predpisane državne kolkovne takse 101.600 dinarjev, leta 1933 pa 112.305 dinarjev.

Zapriseženim lovskim čuvajem je bilo leta 1932 izdanih 694, leta 1933 pa 1114 lovskih kart. Te karte so proste državne kolkovne takse.

Državni gozdarski nameščenci so prejeli leta 1932 55, leta 1933 pa 68 državnih lovskih kart. Tudi te karte so proste državne kolkovne takse. — Leta 1933 se je izgotovilo konzularnim organom pet državnih lovskih kart brezplačno.

Po pravilniku o banovinskih davščinah za leto 1932/33 se je pobrala od vsake lovske karte, izvzemši karte, izdane državnim gozdarskim nameščencem in nekaterim konzularnim organom, banovinska davščina v znesku 200 Din. Zapriseženi lovski čuvaji niso imeli nobenega znižanja. Člani Slovenskega lovskega društva in člani ostalih lovskih organizacij, včlanjenih v »Središnji upravi saveza lovačkih udruženja Kraljevine Jugoslavije« so uživali 40%, t. j. 80 Din popusta. — V metliškem srezu so veljale stare lovske karte Savske banovine do 31. marca 1932. Dravska banovina je zatorej v tem srezu pobrala banovinsko takso samo za dobo od 1. aprila do zadnjega decembra 1932, torej za tri četrti leta.

Od 1. januarja 1933 so imeli zapriseženi lovski čuvaji plačevati le polovico banovinske takse, torej 100 Din, ako pa so bili člani imenovanih lovskih društev, pa so imeli še 40% popusta; ti člani so plačevali tedaj le po 60 Din.

Banovinske takse na lovske karte se je pobralo v koledarskem letu 1932 505.120 Din, v letu 1933 pa 535.000 Din.

Število leta 1933 izdanih lovskih kart se je napram letu 1932 izdatno povečalo, ker je postala kontrola nad lovci ostrejša.

Lovski plen. Da bi mogel število uplenjene divjačine čim točneje ugotoviti, zbiram podatke ločeno za samosvoja in za občinska lovišča. Kljub temu niso vsi podatki zanesljivi, ker nekateri lovski gospodarji (marsikateri bralec bo med temi!) dostavljenih jim vprašalnih pol ne izpolnijo točno in vestno. Podatki se dajo kontrolirati samo glede redkejših vrst divjadi, dočim se da pri številneje zastopanih vrstah divjadi marsikaj zamolčati. Izkazuje se torej premalo lovskega plena.

Na straneh 224 in 225 izkazujem celokupno zbrani lovski plen, torej za vsa lovišča skupaj. Večina tega plena je bila

pridobljena s strelnim orožjem. Kar se tiče škodljivih živali, jih je bilo nekaj tudi v pasti ujetih, deloma pa pokončanih s strupom.

Vsled snežnih plazov, hude zime in poplav je poginilo veliko divjadi. Ta divjad ni izkazana v tabeli. Ravno tako ni izkazana divjad, ki je prišla v roke divjim lovcem.

Glasmom prijavljenih izkazil so največ jelenjadi postrelili v loviščih: pri Sv. Katarini pod Košuto, dalje v nekaterih kokrških in jezerskih lovih in v okolici Snežnika na Notranjskem. Posamezni komadi so bili uplenjeni tudi drugod, posebno v kočevskih gozdovih in v okolici gorske doline Krme na Gorenjskem.

Kozoroga sta bila leta 1932 ustreljena dva v lastnem lovišču pri Sv. Ani nad Tržičem.

Gamsov je bilo največ uplenjenih v planinskih revirjih radovljiškega, kranjskega in kamniškega sreza, nekaj tudi v ostalih planinskih krajih. Zanimivo je, da so se gamsi stalno naselili v ljubljanskem srezu v strminah nad Iško, dalje na Pohorju, posebno v Križevem jarku, odkoder prihajajo tudi v sosedne gozdove v okolju Črnega vrha. Nekaj jih je tudi že na Plešivcu, dalje pri Šumiku in ob Radolni na Pohorju. Tudi v laškem srezu se držijo majhne trope.

Velikih divjih petelinov je padlo največ v srezih: Prevalje, Radovljica, Škofja Loka, Kranj, Ljubljana, Maribor desni breg, Slovenjgradec in Kočevje.

Največ ruševcev izkazujeta prevaljski in radovljiški srez.

Medvede izkazujejo med lovskim plenom črnomeljski, kočevski, logaški in novomeški srez.

Volkov ni bilo ne leta 1932 ne leta 1933 med plenom lovcev. Upati je, da bodo skoro iztrebljeni.

Divjih prašičev je veliko. Odstrel prašičev v letu 1932 odn. 1933 izkazuje nič manj kot 14 srezov; največje število prašičev so postrelili v kočevskem srezu. Visoke premije izpodbujajo lovce, da to poljedelstvu zelo škodljivo divjad močno in z vidnimi uspehi zasledujejo.

Po napovedih lovcev sklepamo, da divje mačke pri nas še niso redke. Med napovedanimi pa je gotovo tudi kaka podivjana domača mačka.

Izjemna dovoljenja za odstrel divjadi v lovopustu je kraljevska banska uprava izdala samo v redkih, izjemnih primerih in le za določeno, manjše število.

Štorklje

Dr. Stanko Karaman, kustos naravoslovnega muzeja v Skoplju, piše v članku »Ptice okoline Skoplja« (Glasnik Skopskog naučnog društva, knjiga VI, odelenje prirodnih nauka 2, leto 1929) o štorkljah sledeče: »Bela roda (*ciconia ciconia*) je česta preko leta u celom donjem delu skopske nizine, gde se leže po kućama i drveću u selima. Pre ih je mnogo bilo u Dušanovcu ali zadnje dve godine izbegavaju to selo i verovatno će ga sasvim napustiti. U ostalim selima, tako Ibrahimovu, Araćinovu, Kadinom selu, Ajvatovcu i t. d. imaće još dosta zaposedenih gnezda. Ali svuda se opaža, da im se broj smanjuje i svake godine ostaje po koje gnezdo prazno. Uzrok je tome s jedne strane, što ih deca često uznemiravaju na gnezdu, a drugo, što ih neki lovci ubijaju kad ih nađu podalje od sela (jer u blizini sela ne mogu); a livade, koje su bile podvodne sve do Dušanovca, pomalo presušavaju i pretvaraju se u oranice, te im tako nestaje glavnih lovišta žaba. Prve rode sam nalazio 1927. na dan 20. marta. Tog dana ih se je pojavilo oko podne nekoliko komada visoko iznad Ajvatovačkog jezera i posle dužeg kruženja se spustiše na livade a jedna je prosledila put Kumanova, verovatno za koje obližje selo, gde joj je staro gnezdo. 1928. su prve stigle 25. marta. S jeseni ih nestaje koncem augusta.

Crna roda (*ciconia nigra*) je retka prolaznica. Jednu sam našao 14. jula na Lepencu u društvu belih roda. Inače je ne videh, ali znam, da su je vidali te godine uz potocić na putu od Skoplja Tetovu. 1927. vidoh jedan komad na Ovčem polju 17. aprila i ta je selila.«

Bil je sončen dan začetkom junija. Na močvirnatih livadah pri Ajvatovcu so kosili seno. Od vseh koncev in krajev so se bile priteple štorklje, ki so slastno pobirale žabe in drugo golazen, ki je zaradi pokošene trave ostala brez skrivališča. Štorklje se niti malo niso bale koscev, ampak so med njimi hodile sem in tja. S prijateljem sva po odvodnih jarkih iskala vodne hrošče in pri tem zapazila, kako sta dve štorklji, ne meneč se za družbo na livadah, stali pri nekem grmičku in vneto kljuvali pod njega. Zanimalo naju je to početje in šla sva pogledat. Pred nama je ležala mrtva jerebica, gnezdo s skoraj že izleženimi jajci je bilo razbrskano, jajca potolčena, a iz nekaterih lupin se je moglo videti, da so bile pravkar izlezle že nekatere jerebičke, ki sta jih seveda štorklji požrli. Nekaj dni pozneje sem bil zopet

v Ajvatovcu in v mraku stal ob obali jezera v bičevju. Počasnih korakov se je sprehajala po bičevju štorclja, loveča žabe. Iz skrivališča je priplavala račja družina. Nad samim jezerom je krožil sokol, ki se ga račke niso prav nič bale; ali komaj je raca opazila štorcljo, je zakričala in že je bila vsa družinica poskrita. Ali tudi štorclja je bila zagledala račke, zagnala se je na kraj, kjer so se bile skrile, in začela kljuvati v vodo in res ujela eno izmed račk. Na moje vpitje in mahanje, se je nerodno zagnala v zrak in odletela.

Večkrat sem opazoval cele jate štorcelj na poljih in njivah, kjer prav gotovo ni žab, ker so dotična polja popolnoma suha.

Jez ob Kolpi

Foto J. Lovše

Lanskega leta 12. julija sva se s prijateljem Zdravkom vozila s kolesi po cesti med Kačanikom in Skopljem. Kar sva opazila na požeti njivi okoli 20 štorcelj. Ker sem imel pri sebi flobert, sem s kroglo (longrifle 6 mm) na približno 80 korakov streljal na eno izmed njih. Ostala je na strelu, a druge so odletele. Razparala sva jo na mestu in kako sva se začudila, ko sva našla v njenem goltancu komaj za rokavico velikega zajčka.

Da štorclja tudi med domačo perutnino lepo pospravi, to vedo vsi kmetje, kjer gnezdijo štorclje.

V skopskem zoološkem vrtu so nekaj časa imeli štorclje skupaj z racami v istem bazenu; niti enega račjega zaroda niso mogli spraviti pokonci, dokler so bile štorclje skupaj z racami.

Gorje nižinskemu lovišču, kjer se pojavijo štorcklje ob času zaroda.

Na Črnem kamnu pod Ljubotenom, mi je pravil komandir orožniške izpostave, gnezdiyo neke velike črne ptice. Gnezdo imajo na neki stari bukvi. »Kaj, od zlodja, bi to moglo biti?« sem si mislil. Petelin ni, prvič, ker on ne gnezdi na drevesu, in drugič, ker jih v teh krajih sploh ni.

Ko sem prišel na Črni kamen, sem si ogledal gnezdo in čakal, da se njegovi stanovalci vrnejo. Okoli šestih zvečer je priletela prva in kmalu za njo druga črna štorcklja na gnezdo. Valili v tem času še nista. Pozneje mi je komandir izpostave pravil, da sta imeli štorcklji mlade, ki so se srečno izpeljali. Pod gnezdom je našel ostanke kač, žab, želv, mladega zajca in veverice.

Nekdo od orožnikov je bil streljal na črno štorckljo, ali je ni zadel. Rekel sem mu, da naj prepove streljanje na štorcklji, ker so te vrste ptice že zelo redke.

Poizvedel sem, da so štorcklje leta 1931 gnezdile tudi v Slatinski šumi pod Ljubotenom in nad Globočico. Torej kar v treh krajih.

Leta 1932 je imel opravka na Črnem kamnu neki gozdarski inženjer, in ker sta bili v gnezdu dve mladi, že skoraj dorastli črni štorcklji, je ukazal gozdarju, da jih vzame iz gnezda. Gozdar mi je pravil, da je v gnezdu našel poleg ostankov kač, žab in želv tudi ostanke zajcev, mnogo perja različnih ptic, divjjo mačko in mladega jereba. Štorcklji je podaril inženjer skopskemu zoološkem vrtu. Eno so njene bele — navadne sovrstnice — umorile, a druga se še danes nahaja v vrtu.

Črna štorcklja je zelo redka, ako jih sploh še kaj pride v naše kraje, in je zato potrebna varstva. Kar se pa tiče njene posestrime navadne štorcklje, naj pa lovcu ne bo žal, ako slučajno kakšno od njih ustrelj, posebno ako se pritepe v kraje s fazani, jerebicami ali zajci, saj spada ona med največje škodljivke lova.

Izvedeniško mnenje o orožju in strelivu pri sodišču

Skoraj pri vseh kazenskih razpravah, kjer gre za orožje in strelivo, s katerim je bil izvršen zločin, pokličejo k sodišču puškarja, ki se izjavi o orožju oz. strelivu. Kot izvedenca pozovejo navadno najstarejšega puškarja iz kraja, kjer se vrši razprava. Navadno povprašujejo po sestavi, kalibru in tudi ev. po učinku orožja oz. streliva. Večkrat sem že prisostvoval takim razpravam in prišel do zaključka, da so izjave teh izvedencev največkrat zelo pomanjkljive, da se nikdo ne spozna v stvari. Saj smo še pred nedolгим časom čitali v časopisih, da so si mnenja civilnih in vojaških izvedencev pri nekem procesu tako nasprotovala, da je sodni dvor sklenil, da pozove še druge strokovnjake. Kako se je stvar iztekla, ne vem.

Ni se čuditi, da imajo izvedenci različna mnenja. Saj le malokateri puškar čita najnovejše razprave o orožju in strelivu in še posebno o najnovejšem napredku balistike. Take razprave izhajajo v jezikih, ki so tuji našim puškarjem. Vendar pa pride v poštev skoraj največkrat pri takih razpravah najnovejše orožje in strelivo, s katerim so se zlikovci oborožili za zločin. Če se vzamejo civilni izvedenci puškarji ali pa vojaški izvedenci, so le-ti navadno samo enostransko poučeni v svoji stroki, v drugi stroki se pa sploh ne spoznajo. Da bi pa le eden izmed teh izvedencev bil vsaj deloma poučen tako v izdelovanju civilnega oz. lovskega orožja in streliva, revolverске in pištolske municije, je popolnoma izključeno, ker se vsak briga samo za svojo stroko ter se v tej tudi izpopolnjuje, ne briga pa se za druge stvari, katere le toliko pozna, kolikor se tiče stroke, ne pozna pa ustroja, elementov in izdelave druge stroke. Civilni puškar se pač dobro spozna v lovskem orožju, strelivu in njegovem učinku, ne pozna pa vojaškega orožja in streliva, še manj pa raznih smodnikov, njih učinka, balističnih vrednosti in polnjenja teh smodnikov, da se izrabi njih največji učinek. Vojaški pa zopet pozna vojaško orožje, ne pozna pa lovskega orožja in njega učinka. Ravno zaradi tega neznanja si zato nasprotujejo izvedeniška mnenja. Kdo naj bo tedaj merodajen v takih stvareh? V naši državi je ta stvar res zelo kočljiva, v drugih državah je pa stvar zelo enostavna, ker imajo tako državne kot tudi civilne privatne preizkuševalnice, ki so v takih stvareh merodajne in njih izvedenska mnenja strokovno podkrepjena.

Pred dobro četrť stoletja me je bil naprosil znanec, odvetnik v D., da naj dam izvedeniško mnenje o orožju njegovega klijenta, s katerim je bil baje ustreljen neki čuvaj vinogradov. Bil sem tedaj polkovni orožni častnik in me je zaradi tega sodišče pripustilo, da sem podal svoje mnenje. Pred razpravo sem bil poklican pred preiskovalnega sodnika, ki mi je izročil mešano dvocevko kal. $16 \times 9.3/72$ in pa svinčenko, ki se je našla v telesu žrtve. Puška, močno zarjavela, mi ni dala trenutno nikakih podatkov (sploh bi se moralo vsako orožje takoj po zločinu predložiti izvedencu, ker se da pri takojšnjem pregledu marsikaj dognati, ker sicer rja vse sledi pozneje uniči), pač pa sem takoj na svinčenki ugotovil, da mora biti vsaj ena brazda v puški močno poškodovana, ker se je to prav dobro videlo na svinčenki. Zahteval sem od preiskovalnega sodnika, da mi izroči puško in svinčenko, ker moram oboje šele doma točno pregledati, da lahko doženem, ali je bila ta svinčenka iz te puške izstreljena. Po dolgem razpravljanju in ko je bil napravljen tudi zapisnik, mi je bila izročena puška in svinčenka. Doma sem s pomočjo polkovnega nadpuškarja g. Z. puško očistil ter sva takoj konstatirala, da iz te puške ni bila nikdar ta svinčenka izstreljena, ker so bile brazde vse pravilne. Tudi žvepleni odlitki cevi so to dokazali. Ko sva svinčenko ogledovala natanko s povečevalnim steklom, se je naenkrat g. Z. spomnil, da je še pred nedolгим popravljal neki revolver, kateri je imel eno brazdo precej pokvarjeno. V knjigi popravil g. Z. sva kmalu našla naslov dotičnega in tudi kaliber revolverja 9 mm se je strinjal. Drugi dan sem stvar javil preiskovalnemu sodniku, da se je morilec bržčas poslužil lovske krogle 9.3 mm pri zločinu, ter s tem hotel zamesti sled. Vprav ta krogla, ki je malo večja od revolvervske krogle 9 mm, pa ga je izdala, ker se je brazda tako karakteristično vtisnila v svinčenko. Morilec je bil še isti dan prijet, ter je priznal zločin.

Stvar je bila v tem primeru zelo lahka, ker so bili vidni znaki na svinčenki, vse drugo pa bi bilo, če bi ne našel na svinčenki nikakih znakov. Kako potem dognati stvar? Prišlo bi tu pač v poštev, na katero daljino je bila krogla izstreljena, kakšen učinek je krogla imela v telesu in iz katere smeri je bila izstreljena. Iz tega bi se pač dalo marsikaj sklepati, vendar pa bi bili vsi dokazi zelo problematični. Potrebni bi bili tudi razni poskusi na licu mesta, da bi se prišlo do zaključka. Stvar bi bila tudi v tem otežkočena, ker je bila puška popolnoma zarjavela, ter bi se komaj dalo sklepati, ali je bil oddan strel s črnim lovskim smodnikom ali s smodnikom št. 8 ali z brezdimnim

smodnikom. Učinek bi bil v vsakem primeru drugačen. Prerešeti bi se morali vsi balistični podatki o enem kot drugem smodniku. Rja pa je tudi uničila vse ostanke smodnika, tako da bi bilo izključeno dokazati, ali se je streljalo s črnim ali brezdimnim smodnikom in bi zaradi tega še vedno ostalo vprašanje, ali bi se moglo sploh kaj dokazati.

Strel iz pištole, revolverja ali puške risanice je vsakokrat tako značilen, da se prav lahko da dokazati, iz česa je bil izstreljen, seveda pa se tu predpostavlja znanje balističnih podatkov. Večkrat pa tudi vse znanje nič ne pomaga ter se moraš zateči k raznim poskusom, iz katerih se šele da sklepati. Izstreljene krogle dajo največkrat prav dobre podatke in navadno se tudi prav lahko ugotovi po raznih znakih, kje je bilo strelivo izdelano, kdo ga prodaja in kdo ga je kupil. Tudi nenavaden kaliber orožja da marsikatero podatke. Pri ročnem orožju, pištoli in revolverju, ki so zelo poceni ter si jih lahko vsakdo nabavi, je mnogokrat karakteristično, da se krogla prav rada prevrne ter povzroča zaradi tega podolgaste prebitke. Pri revolverjih, posebno pri cenenih, se večkrat zgodi, zaradi njih površne izdelave, da se ležišča nabojev v bobenčku ne ujemajo s sredino cevi in popuste zaradi tega nedostatka na izstreljenih svinčenkah karakteristične brazde, po katerih se da lahko sklepati, iz katerega revolverja je bila izstreljena krogla. Analize svinčenih krogel navadno ne dajo nikakih podatkov, ker imajo skoraj vse tvornice krogel iste zlitine v kroglah, pač pa se da sklepati iz krogel, katere je kdo sam ulil. Te krogle se ulivajo v posebnih kleščah in se uporablja za ulivanje samo star svinec, te krogle je prav lahko spoznati po tem, da ima skoraj vsaka majhen repek, ki se navadno z navadnimi kleščami odščipne, in vprav po rezilu klešč se da marsikaj dokazati.

Največkrat izvedenca vprašajo, na katero daljino je bilo streljano in iz katere smeri. Daljina oddanega strela je najbolj merodajna za dokaz, ali je bil izvršen samomor, umor ali samobramba, ali če je bilo udeleženih več oseb. Tu ima največjo vlogo čas, ko je krogla zapustila cev in ko je bilo zadeto telo. Ta čas se pa da ugotoviti samo s poskusi z istim orožjem in strelivom, ki dajo največkrat pozitivne dokaze. Streli iz neposredne bližine se dajo prav lahko dokazati, ker se to vidi na ožgani in od strela očrneli koži oz. ožganih laseh, če gre za strel v glavo. Točna daljina pa se da dokazati v takih primerih tudi z raznimi poskusi iz enega in istega orožja in streliva. Pri takih poskusih pa se mora tudi točno ugotoviti vrsta in kvaliteta smodnika, vrsta svinčenke in razmerje premera svinčenke in

kalibra cevi, ker samo iz tega se lahko sklepa očrnelost oz. ožganost kože. Dostikrat so pa tudi rane močno očrnele na robih, to pa ni nikako znamenje, da bi bil strel oddan iz neposredne bližine, temveč se da to očrnenje rane razlagati na ta način, da je bila svinčenka že v cevi očrnela, in sicer zaradi tega, ker je bil bržkone kaliber cevi večji od svinčenke ter so zaradi tega udarili plini smodnika pred kroglo iz cevi, ter so na ta način počrnili svinčenko, ki je potem očrnila rano.

Vse kaj drugega je, če se je streljalo iz avtomatskih pištol in z brezdimnim smodnikom. Taki streli tudi iz neposredne bližine 15—20 cm ne dajo skoraj nikakega počrnenja, ker brezdimni smodnik, posebno gelatinirani, ki se uporablja v finih lističih za polnjenje te municije, v cevi popolnoma izgori, ter ne zapušča nikakih sledov. Pri takih prilikah se sicer lahko sklepa iz rane, povzročene po strelu, ker rana od strela iz neposredne bližine ni okrogla, temveč bolj razparana. Da se pa sklepati tudi po tem, kako globoko tiči krogla v telesu in kakšna razdejanja je napravila, kakor tudi po deformaciji krogle same, iz katere daljine je bil strel oddan.

Še težja pa je stvar pri strelu s šibrami. Zadnje čase se je že večkrat čitalo, da so uporabljali lovske puške na šibre za razne umore. Lažja je stvar, kar se tiče nezgod na lovu, kjer je obstreljen nehote tovariš lovec ali živina ali celo delavec na polju. Tu se stvar lahko razjasni s pričami, ker pride tu v poštev samo vprašanje, ali je bil oddan direkten strel, ali pa je bila povzročena nesreča s tem, da je zrno odletelo od kakega predmeta ter na ta način poškodovala dotičnega.

Ugotoviti krivca pri strelu s šibrami je zelo težko, kadar ni drugih dokazov kakor strelivo, najdeno pri osumljencu, ki na nikak način ne da zadostnih dokazov, ker so lovski naboji navadno ene in iste vrste in znamke, ki jih uporabljajo vsi lovci iz okoliša. Tudi šibre ne dajo nikakega dokaza, ker le-teh ne delajo posamezniki, temveč jih izdeljujejo samo tvornice. Seveda, če se je pa na licu mesta našel tulec, ki ni v kraju običajen, je to dober dokaz. Strel iz puške na šibre, streljan iz bližine, se prav lahko dokaže, ker so znaki skoraj isti kakor pri strelu iz revolverja ali pištole, samo da je očrnelost večja, če se je streljalo s črnim smodnikom. Pa tudi brezdimni smodnik navadno pušča neizgorele ostanke. Strel iz puške na šibre, oddan na večje daljine, se pa prav lahko dokaže z različnimi poskusi iz puške in streliva okrivljenca.

Pri nesrečah na lovu se da prav lahko z gotovostjo ugotoviti, iz katere puške je bil oddan strel in na katero razdaljo, in to na

tej podlagi, ker vsaka puška drugače nosi ter ima tudi drugačen obseg strela. Po mojih poskusih, ki so bili izvršeni iz nekaj sto pušk, sem skoraj vedno ugotovil, da nosi vsaka puška drugače ter je skoraj pri vsaki obseg strela drugačen. Zato naj služi tale primer: Pred nekaj leti se je zgodilo, da je obstrelil lovec lovca soseda. Pred sodiščem se je lovec, ki je streljal, zagovarjal, da je pač streljal na vodo, na noben način pa ne na lovca soseda, ki ga niti videl ni. Priznal pa je, da res živi s sosedom v neprijateljstvu in to vprav zaradi lova, a zaradi tega le ni streljal na njega. Sodnik, sam lovec, me je vprašal, ali je mogoče, da bi odbite šibre lahko koga poškodovale in če je bil oddan direkten strel. Sodniku sem stvar pojasnil, da je pač mogoče, da so odbite šibre lahko ranile lovca, sicer pa bom to najlažje dokazal s poskusi na licu mesta. Na licu mesta smo ugotovili, da gre meja med obema lovoma skoraj po polovici ca. 80 korakov širokega bajerja, južni del obrežja bajerja je bil kakih 5 m višji od severnega obrežja. Obdolženec je bil na severnem delu obrežja, a ranjenec je sedel v grmičevju na južnem delu tako skrit, da ga obdolženec ni mogel videti. Po izjavi obtoženca so race sedele na ca. 45—50 m od njega na bajerju ter je na te streljal, in sicer z dvema streloma. Oddal jih je bil zelo hitro, in sicer brez uspeha za race, pač pa je po strelah zaslišal glasno klicanje na pomoč. Na te klice je takoj hitel na drugo stran bajerja, kjer je našel obstreljenega soseda. Potrebne poskuse za to smo napravili na ta način, da smo na mestu, kjer je sedel ranjenec, razprostrli precej velik papir. Obdolženec je moral streljati na vodo s kraja, kjer je bil oddal oba usodna strela. Race na vodi smo markirali z lesom. Na te je streljal s šibrami št. 4. V razprostrtem papirju smo ugotovili, da ga je prebilo nekaj šiber, ki so se odbile od vode. Za točno ugotovitev smo oddali še nekaj strellov na vodo, z istim uspehom. Direkten strel iz severnega dela na južni del je dal sicer tudi nekaj zadetkov, ali le-ti so bili tako raztreseni po vsem papirju, da smo lahko ugotovili, da tu ni šlo za direkten strel, marveč samo za nesrečno naključje. Nasprotnika sta se bila na licu mesta pobotala.

Odbitje šiber pa ne povzroča samo vodna gladina, marveč tudi trdo perje leteče divjadi, drevje, veje drevja, trda zemlja, led, poledenela tla in posebno še trda cesta. Večkrat pa povzroča odbitje šiber iz ene smeri v drugo — kakor se to skoraj neverjetno sliši — tudi šibra sama, ki se med letom zaleti v drugo, seveda je v tem primeru odbitje le malenkostno, ki pa vendar lahko povzroči nesrečo. Da bi se pa šibre direktno nazaj odbile ter tako poškodovale lovca oz. strelca, je popolnoma izključeno;

čeprav bi se streljalo na navpično kamenje, železne plošče ali na zelo trde navpične predmete. V tem primeru se šibre sploščijo ter se odbijejo na stran ali pa za predmet.

Zgodi se pa tudi večkrat, da je ranjen kdo na skoraj neverjetne daljine s šibrami. Te daljine največkrat presegajo nošenje šiber, pa je le vendar mogoče, da se kaj takega zgodi. To pa se zgodi lahko samo tedaj, če je strelec šibre zalil s kolofonijo, voskom, stearinom, žveplom ali kakim drugim sredstvom. V takem primeru je potem strel skoraj enak strelu iz risanice in je zato mogoča poškodba. Dokazi v tem primeru so mogoči samo, če se orožje in strelivo na licu mesta preizkusi, kar stane seveda mnogo truda, pa tudi dobre volje ne sme manjkati.

Izvedenec pa mora tudi večkrat dati mnenje pri civilnih procesih za razne patente oz. njih ponaredbo, dati tudi mnenje o strelu vobče, o raznih napravah, izdelavi in posameznih delih orožja, posebno lovskih pušk, revolverjev, raznih avtomatskih pištol, kakor tudi vsega ostalega orožja. Pri preizkušnjah raznih nabojev za risanice, pištole, revolverje kakor tudi pri nabojih za lovske puške na šibre mora znati ugotoviti oz. preiskati razne pritiskne plinov v nabojju kakor tudi v cevi, hitrost vžiga, zakasnelost strela, odsunek puške in pri avtomatskem orožju tudi še enakomernost samostojnega polnjenja po strelu. Mora pa tudi poznati, če hoče res podati izčrpno izvedeniško mnenje, najrazličnejše jeklo, železo, strukturo, trdnost, elastičnost, razteznost, krhkost itd. ter uporabo jekla in železa za razne dele orožja in mora tudi znati presojsati, če se sme eno ali drugo uporabiti za ta ali oni del mehanizma in če je tudi primerno za te dele.

Poznati pa mora tudi vse smodnike, njih lastnosti, sestavo, balistične vrednosti in njihov pravilno uporabo za polnjenje tulcev tako za šibre kakor tudi za risanice.

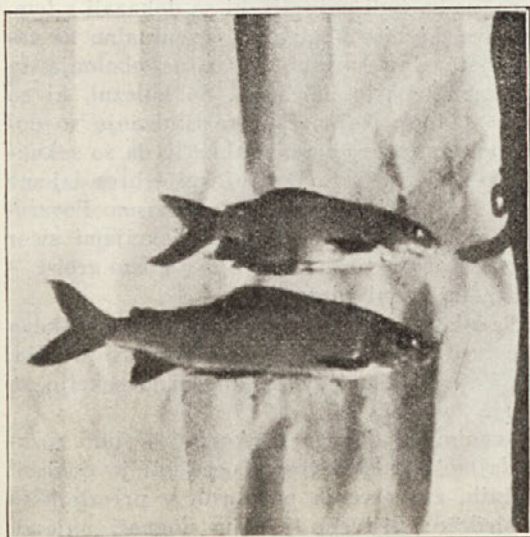
Pri puškah, ki so se razletele zaradi napačno polnjenih nabojev, mora to znati dokazati in utemeljevati, in sicer če se je nezgoda zgodila zaradi slabega materiala, prevelikega pritiska smodnika, nepravilne polnitve, uporabe nepravilnega naboja, za katerega pritisk ni bila preizkušena puška oz. cev, ali zaradi nepravilne krogle, ki je zaradi težine dala večji pritisk, in slično. Poznati pa mora tudi vse značke preizkuševalnic ter znati te značke tudi pravilno čitati. Z eno besedo, izvedenec bi moral znati vse, če bi hotel podati res pravilno mnenje.

Vprašam pa, ali je mogoče sploh dobiti danes izvedenca, ki bi lahko nepristransko odgovoril na vse to, kar sem omenil? Vsakdo mi mora odgovoriti, da takega izvedenca strokovnjaka sploh ni na zemlji. Kje pa naj dobi tak izvedenec razne aparate, ki so

potrebni za merjenje pritiska v naboju in cevi, kje naj dobi aparate za merjenje hitrosti strela, za hitrost vžiga, kje naj dela razne analize raznih smodnikov, železa, jekla itd., odkod naj pozna najnovejše izume v orožju, posebno v avtomatskem, v strelivu in raznem drugem eksplozivu. Vse to je za posameznika skoraj nemogoče in vendar se zahteva od njega, da poda »strokovno izvedeniško nepristransko« mnenje, mnogokrat pri stvareh, o katerih nima pojma, pri katerih se pa večkrat gre za velikanske vsote, ki se morajo plačati poškodovancem ali pa raznim izumiteljem.

Če pa hočemo imeti v takih vprašanjih res popolnoma nepristransko izvedeniško mnenje, ki bo podkrepjeno tudi s točnimi dokazi, moramo pač misliti na to, da si ustanovimo prepotrebno preizkuševalnico za civilno kakor tudi vojaško orožje in strelivo. To preizkuševalnico pa naj vodi res priznan strokovnjak, kateremu so vsaj deloma poznani načini izdelovanja orožja in municije, kateremu naj bodo prideleni razni specialisti, ki bi ga podpirali v strokah, katere so mu neznanе. Vsi ti bi pa potem mogli dati res nepristransko strokovno mnenje o vseh stvareh pri sodnih razpravah, in to pravilno in z vsemi dokazi. Potem pa bi tudi ne bilo potrebno, da se sodne razprave prelože zaradi nesoglasja izvedencev in da se povpraša šele v inozemstvu po strokovnem mnenju o teh stvareh.

Po petnajstih letih naše samostojne Jugoslavije bi pač lahko ustanovili svojo prepotrebno preizkuševalnico, kot jo imajo že vse sosedne države.

*Abnormalnosti pri ribah:
Zgornji lipan je do
polovice telesa normalen,
druga polovica pa je
okrnjena. Ujet je bil v
Kolpi*

Monte Carlo

Mesto Nica — na francoski rivijeri — je spojeno z Monte Carlom, kjer kraljuje monaški knez, znan po širnem svetu kot protektor vseh živali, kot ljubitelj narave in njenih krasot. V teh krajih se je konec marca vršil svetovni kinološki kongres. Plapolalo je 27 zastav raznih držav in državc svetla, ki so se udeležile kongresa. Celo afriški Kongo je bil reprezentiran, le Jugoslavije in nje prapora nisi našel med njimi. — A ne smete misliti, da morda naš kinološki savez ni bil vabljen. Pozvan je bil i on in rad bi se udeležil, če bi višja mesta v Beogradu tudi hotela in morda uvidela potrebo subvencije za to mednarodno prireditel. Imamo ljubitelje psov, ki bi gotovo častno zastopali našo stvar, toda z vložno knjižico, tudi če garantira mestna občina, se ne da potovati. — Tako se je torej kongres vršil brez — Jugoslavije.

Bilo je dokaj referatov, sproženih dokaj novih idej, mnogo pobude k smotrenemu delu. Navajati na tem mestu vse, bi bilo preobširno. Naj navedem predvsem sklep: da se nikjer v nobeni državi ne sme vpisati v rodovnik pes, ki ni vpisan v rodovnem ali vzrejnem registru rodne zemlje. — Med znanstvenimi prispevki pa naj omenim dva nemška, in sicer dr. Rosenbeckovega »O pasji boleznii« in dr. Loesslovega »O smotreni prehrani psa«. — Oba sta zelo zanimiva za vse lastnike psov. Natančnost, vestnost in stvarnost nemških profesorjev se zrcali iz poročil. — Tako naj iz prvega omenim le nekaj glavnih misli.

»Pasja bolezen je ono strašilo, ki najbolj plaši nas, ljubitelje psov, in ki faktično zahteva največ žrtev naših prijateljev. Tudi če jo pes prestane, so posledice večkrat vidne na telesu kakor tudi intelektu pacienta. Duševno dokajkrat popolnoma zaostane. Desetletja se boré znanstveniki z raziskovanjem povzročitelja te boleznii, toda nikdo ga še ni ugotovil. Znano je le, da je bolezen različna, na koži, v trebuhu, na očeh, v prsih, živčna, mrzlična, da različno napada, se različno pojavlja in nastopa ponajveč spomladi. So, ki pravijo, da je skrajno nalezljiva, pa so-tudi gojitelji, ki so dokazali s tem, da so pustili pri obolelih psih zdrave, ki niso oboleli, da eventualno ni nalezljiva. Vzreja, prehrana, razne kataralne bolezni, parazitna obolenja in drugo so morda tudi v vzročni zvezi s pasjo boleznijo. So bolezni, ki so popolnoma podobne pasji boleznii »Staupe«. Najnovejša raziskovanja so dovedla do spoznanja, da je prvotna bolezen prav za prav lahka in da so sekundarni pojavi največja nevarnost za življenje psa. Vse injekcije brez izjeme so izdelane na osnovi, da je pasja bolezen infekcijska — prenosna. Povzročitelja boleznii ni še nikdo našel. Primarna bolezen je z injekcijami sicer morda odstranljiva, sekundarna posledica pa grozi slej ko prej z isto grozo — in za njo je ponajveč narava psa edini pravi zdravnik.«

Treba je torej smotrenega dela s kliničnega, parasitološkega, patološkega in prehranilnega vidika, treba je mednarodne pobude za ustanovo študija, kako to najhujšo bolezen zatreti. Zato ustanavljajo mednarodno sekcijo za raziskovanje in ugonabljanje pasje boleznii.

Vprašanje prehrane psa je zanimivo. Strogo strokovno je bilo tozadevno na kongresu več poročil. Najlepše je podal dr. Loessl, ki je dokazal s številkami in po raznih praktičnih, znanstvenih poizkusih v privatnih in fizioloških institutih za živali, sledeče: Bistveno je bilo dognati najeno-

stavnejšo, najekonomičnejšo in najboljšo hrano za mladiče. Vsi mladiči so bili za poskus hranjeni s temeljno hrano, kolači, ponajveč iz rži, mlekom, posebno sočno doklado, s svežim sekljanim mesom, soja-kolači, soja-moko in konjskim mesom. Vse porcije so bile strogo analizirane na vrednoto hranila, beljakovine itd., a obenem se je stavilo na tehtnico i gospodarsko vprašanje: to je — poceni. Surovo konjsko meso je odneslo zmago v vsakem oziru, tako glede sestavine, vrednosti prehrane in kot najcenejši produkt beljakovine. Tudi polnomastno mleko je daleč zaostalo. Vendar se mora dajati konjsko meso v manjših porcijah, dobro razrezano in kotodatek k drugim, že zgoraj navedenim hranivom.

Kinološkemu kongresu v Monte Carlu je sledila krasna razstava psov. Interesantne so bajne cene — tako za neke seterje po 35.000 frankov, za dva terierja po 1.200 dolarjev, za pse novih križanj iz Anglije po 10.000 frankov. Tudi v tej smeri smo torej mi v Jugoslaviji zelo skromni.

Sklenilo se je prirediti l. 1935 svetovno razstavo psov — kraj še ni določen. Bog daj, da bi vsaj na tej i Jugoslavija zavzela primerno in častno mesto!

Ličinke nosnega obada v grlu srnjadi

Za razvedrilo

Inž. Vojko Koprivnik

Jelenovo maščevanje

In zopet je minula dobra kopica let.

Gospod Lovro se je bil postaral. Osivel je in osamel za vdovca. O ljubezni in lovu so mu govorili le še spomini. Sin, mlad gospod, pa je bil medtem dorastel; prav korenjak je bil postal, da so ga bili veseli Bog in rodbina.

Oskrbnica, ki je gospodarila gospodoma, očetu in sinu, je bila odredila običajno pospravljanje in čiščenje stanovanja, ker je bilo tik pred božičnimi prazniki. Kar so volitve v soseski, to je tako pospravljanje v domačiji. Vse je narobe. Očetu in sinu, obema so bili ti dnevi skrajno zoprni. Nista jih marala zaradi nereda in ropota, ki sta ta dan pač neizbežna. Kamorkoli sedeš, te prežene metla in brisača, ali pa te moti rogoviljenje po zidu in vratih iz sosednjih sob.

Tako je bilo tudi pri gospodu Lovretu te dni.

Mlad gospod, da bi se izognil tem neprilikam, se je bil že rano davi podal na lov. Oče Lovro pa, ki so ga komaj še nosile noge, je mrko in zlovoljno použil svoje kosilo ter nato z dokaj osornim glasom nagovoril oskrbnico: »Kje pa bo popoldne kaj miru?«

»V turški sobi, gospod! Tam smo že končali,« mu je prijazno odgovorila. Zase pa si je mislila: »No, danes so pa gospod zopet natakneni. Bržčas jih tare zopet zlomek: revmatizem.«

»Dajte mi čaja,« veli gospod Lovro in se težko, z bolečinami v križu in kolenih, odpravlja polagoma v turško sobo ter sede v svoj stari naslanjač. Odrinil ga je bil mukoma malone do peči.

Iskal je ravno vžigalice, ko so mu postavili čaj na perzijski stolček poleg njega. In ko so se zaprla vrata za služkinjo, in ko si je bil zanetil debelo smotko ter pogledal ven v lep zimski dan, ves bleščeč po zasneženih strehah, in ko mu je zlati čaj tako prijetno zadehtel po gorki sobi, se mu je duša že toliko razvedrila, da je pozabil na ves nered po hiši. V svojem udobnem naslanjaču se je pristrčno izleknil, spustil glavo vznak, pogledal proti stropu in lagodno iztegnil bolehtne noge v preprogo. Nad njim je štrlelo jelenovo rogovje. S tihim dopadenjem se je domislil solnčnega jesenskega dne, ko je podrl svojega prvega jelena. »Da, tedaj še niso odrekli kraki, in roke se še

niso tresle. En sam strel in zrno je udarilo, koder treba.« Skrivnostna sila je vživila v njem, da so mu oči vse plamenele. Spomnil se je sina, ki ga je imel iz duše rad in ki je ta lepi zimski dan lovil zunaj v loviščih, njemu dobro znanih, vever in čil, kakor oče svoje čase... In rahla otožnost se ga je lotevala. »Hvala Ti, Bog, da si mi dodelil življenja polno čašo... zdaj gre pač navzdol, po zakonu vse prirode...« In glava mu je klonila in oko se je odtrgalo od jelenove lobanje. Zavzdihnil je: »Ti lepa žival, tebi se je prestrigla nit življenja v dneh polne moči.« In puhnil je oblak dima pred se, kakor da je hotel vse naokoli zagrniti vanj... »Žalibog.« — Danes je mislil takó. — Da bi prepodil te neljube misli, je segel na polico po knjigo, katerokoli že... Izvlekel jo je. Droben snopič izbranih misli Velikega Frica Pruskega.

Komaj je bil odprl zvezek in začel po njem listati, se mu je že pokazal izrek z rdečo črto ob strani. »Kdo je to mogel začrtati?« Najbrž on sam pred mnogimi leti. Ni se spominjal. In čital je:

»Lov je zgolj počutno, polteno veselje, ki pretresa sicer vse telo, toda človeški duševnosti ne nudi nič... Neprestano raztresujoče razvedrilo je, divja zabava, ki polni praznine duhá ter sčasoma ugonobi vso zmožnost razmišljanja.« Ta misel ga je iznenadila. Kako je mogel tako bister duh, kot je bil Veliki Fric, biti takega nazora? Ali lova ni poznal? Saj je vendarle ravno narobe. Govori vendar lastna izkušnja! Mu je stroga očetova roka ogabila tudi to veselje, kakor pobratimstvo in marsikaj drugega? So njegovi nemški vrstniki, kralji, vojvode in knezi, bili tako siromašni v duhu, da so se samo zavoljo tega klatili po hostah in podili divjad? »Čudno,« si je rekel natihoma, »meni se je vendar duh na lovu vselej razvedril. Koliko svežih misli! Koliko krepkega in iskrega veselja za delo po njem! Ta lastnost je lovu vendar glavno opravičilo.« — Stvar mu ni hotela prav v glavo. »No, ta mu je pač spodletela.« In z nihajočo glavo se je naslonil v naslanjač ter odložil knjigo.

Topli, prijetni vzduh v sobi mu ni dal dalje razmišljati. Prijel je za časnik in nataknil očali, da bi lažje sledil drobnemu tisku. Toda tudi to se mu ni dalo. Smotka mu je ugasnila med prsti. S pojemajočim zanimanjem in čedalje bolj topo je gledal v veliki list, dokler mu ni zdrknil iz roke. Tako je po kosilu mirno zadremal. —

Gospoda Lovreta ni nihče vznemirjal. Znano je bilo, da je na take dni zelo slabe volje in vsa služinčad je vedela, da je tedaj najbolje, iskati čim manj stika z njim.

Ob pol petih, ko se je bilo že popolnoma zmračilo, se je vrnil mladi gospod z lova. Izvlekel je iz torbe nekoliko divjih rac in zajca, psa pa je odvedel na ležišče. Dobro so mu bile premrzle roke, da si jih je mêl nepretrgoma in ukazal, da se mu pripravi čaj in večerja. Nato se obrne k sobarici, rekoč: »Kje pa so oče?«

»V turški sobi. Bržkone spijo,« je odvrnila in pograbila divjačino, da jo odnese.

Mladi gospod je ostal sam v sobi. Podrgnil se je po licih, da bi ga minul mraz ter stopil do vrat v turško sobo. Oprezno jih je odškrnil in pritajeno poklical: »Oče!« Bal se je, da ga ne bi nerodno iztrgal iz sna. V sobi je bilo popolnoma temno, da ni bilo ničesar razločiti. Oče se ni odzval.

Sin, še vedno pred durmi, pogleda na uro in vidi, da je še dovolj časa do večerje. Dalje se ni zmenil za očeta in je odšel v svojo sobo, da se obrije in preobleče.

Za poldrugo uro se je vrnil v jedilnico. Sobarica je že pripravljala mizo za večerjo.

Mladi gospod vpraša: »Se oče še niso prebudili?«

»Ne,« se odreže kratko in odide iz sobe.

Mlademu gospodu ni bilo všeč. Zdelo se mu je vendar ne- navadno, da očeta tako dolgo ni iz sobe. Odkar je čez šestdeset, urico, dve, — toda več ravno ni bila njegova navada. Stopi zopet k vratom ter jih narahlo odpira.

Mehko pokliče v sobo: »Tata!« Vendar iz mraka zopet ni bilo odziva. Sin prisluškuje, da bi razločil dihanje. Gospod Lovro je sicer prilično slišno sôpel v spanju. Zdaj pa ni bilo nič slišati. Hipoma se mu je vzbudila zlà slutnja. Oče so stari... revmatizem, skleroza, kap... mu je šinilo v možgane.

V tem seže po stikalu. Ko sine luč, ga kot krč udari po roki, da je obstal ob steni kot pribit:

Gospod Lovro je mrlič. —

Sedel je v naslanjaču, pokrit z jelenovim rogovjem. Ost očnjaka je tičala globoko zarita v lobanjo. Kakor debel žrebelj. Tanek curek krvi preko tihega, spokojnega obraza se je bil že posušil.

Okoli treh so bili posli sicer slišali neki zamolkel tresk iz turške sobe. Toda kdo bi smel odpreti vrata in pogledati? — Vdal se je klin in rogovje se je zrušilo...

Mladi gospod je jokal in ihtel vso ono noč.

Drugi dan je ukazal odstraniti vse lovske trofeje iz sobe in svoje puške se od tega dne ni več dotaknil.

Služinčad pa se je pritajeno vpraševala: »Je li bil to zgolj slučaj? Le golo naključje? Ali pa se je morda jelen na ta način maščeval?«

Vendar odgovora ni bilo odnikoder.

Žpk. V.

Lovski pes v pregovorih

(Nadaljevanje.)

Ne krmi psa, ki gre na lov.

Psa, ki si predaleč upa, volk raztrga.

Es ist nicht jeder Hund ein Fuchsjäger.

Slabo za mlade pse, če se z mladimi medvedi igrajo.

Gute Hunde finden die Spur ohne Dressur.

Daj psu, kolikorkrat z repom mahlja, in ustrezni otroku, kolikorkrat kaj zahteva, pa boš zredil dobrega psa in slabega otroka.

Dobri psi brez učenja dobro gonijo.

Dobri psi in konji žalujejo za mrtvim gospodarjem.

Dum fugans canis mingit, fugiens canis evadit.

(Ko bi pes ne bil na potrebo šel, bi bil zajca ujel.)

Mali psi zajca zalezejo, veliki ga ujamejo.

(Minores canes lepores inveniunt, maiores capiunt.)

Če so psi budni, volkovi ne dobe ovac.

Pes in zajec bežita, pa vsak iz drugega vzroka.

5.

Invitos canes venatum ducere stultitia est.

Pasja reja malo nese in mnogo stane.

(Plautus.)

Psi, ki več ne lové, se postrelé.

Psi in dvorjani so enega rodu.

Psi in obrekljivci si vrstnike odzad ogledajo.

Vsak pes poišče svojega gospodarja.

Noben pes ni zajčji prijatelj.

Če pride tuj pes v hišo, gre domači ven.

Divjačino lizati se psu dopusti, najboljšega pa ne dobi.

Psa treba s povodca spustiti, če hoče loviti.

Prepozno je psa rediti, ko je volk že v vasi.

Loviti moraš s psi, ki jih imaš.

Z lenimi psi ni dobro zajcev loviti.

Lovski psi imajo razpraskane gobce.

Najbolj je varen lov s starimi psi.

Če s psom tečeš, moraš z njim tudi lajati.

S psi dobiš zajce, s pohvalo norce.

Ne prežene vsak pes jazbeca iz jazbine.

Večkrat psi lovca snedó.

Ne sodi psa po dlaki, sodi ga po zobeh.

Še pes v tujini sedem let ne laja.

Mnogo psov volka zakolje. Veliko psov je zajčja smrt

Iz lovskega oprtnika

Anton de Gleria star., umrl.

V nedeljo, dne 17. junija 1954 smo pokopali v Dol. Logatcu edinega še ostalega ustanovnika najstarejšega slovenskega lovskega društva logaškega lovskega kluba g. Antona de Glerio star. Bil je od ustanovitve l. 1887 nepretrgano zvest in aktiven član imenovanega kluba in od l. 1927 tudi častni član istega. Kot blagajnik kluba je nad 20 let izvrševal posle z izredno marljivostjo in zvestobo brezplačno. Vedno se je izkazal kot pravičnega lovca, ki ga je dičila tudi brezmejna ljubezen do narave. Prijazen in postrežljiv do skrajnosti je skušal ugoditi vsaki želji lovskih tovarišev in je bil zaradi tega priljubljen pri vseh.

Slava njegovemu spominu! —d—

Lovske nezgode.

K tragični smrti lovskega čuvaja Plevelj Antona iz Rakovega, ki se je 11. aprila 1954 ponesrečil v lovišču Gozd pri Kamniku, smo doznali po izvedbah, da je bil Plevelj samo leta 1951 član ljubljanske podružnice Slovenskega lovskega društva. Za l. 1952 vključ opominu ni plačal članarine in tudi ne za l. 1953 in 1954. Petek Jože ni bil član SLD. Niti Plevelj niti Petek nista imela državne lovske karte.

Pri teh okolnostih umljivo ne pripada Pleveljevi vdovi nikaka nezgodna zavarovalnina in tudi iz »Zelenega križa« se ji v smislu § 52 pravil ne more priznati podpora.

Neumljivo je, da vključ opetovanim takim dogodljajem lovski čuvaji ne vplačujejo malenkostne članarine Lovskemu društvu, ki jim za borih letnih 60 Din nudi društveno glasilo, 40 Din popusta banovinske takse na državno lovsko karto in nezgodno zavarovalnino za 12.500 Din za slučaj smrti in 25.000 Din za slučaj trajne invalidnosti. Pri takih ugodnostih je vsak izgo-

vor na gospodarsko krizo in siromašnost prazen.

Sveta dolžnost vsakega zakupnika lova je, da svoje lovske čuvaje opozori na to okolnost in ako bi res sami ne zmogli članarine, isto mestu njih poravna. Kaže pa žalostni dogodek tudi, kako potrebna nam je uvedba obveznega jamstvenega zavarovanja, ki bi za obe stranki ponesrečenega in neprevidnega spremljevalca grozne posledice vsaj znatno omilila. —d—

Koliko je trpela srnjad na Gorenjskem.

Boh. Bistrica, dne 26. maja 1954.

Čeprav sem le neznamenit gozdarski praktikant in vem, da bi mogoče iz gotovih vzrokov komu zaradi teh mojih vrstic ne bilo prav, toda vseeno se oglašam. Kosti govore in dajo misliti! Zdaj, ko se bliža konec lovopusta, zdaj, ko se oglašajo že interese za odstrel srnjakov, vprav zdaj naj se izve, da se bodo gospodje vprašali, če se bo sploh, oziroma koliko in kaj se bo letos odstrelilo.

Posiljam Vam nekaj skrbno zbranih podatkov glede v letošnji hudi zimi poginule srnjadi, ki je bila najdena v navedenih revirjih, na področju šumske uprave v Boh. Bistrici. Seveda te številke zdaleka ne odgovarjajo faktu stanju, kajti kdo ve, če se je staknilo prav vse kottičke in našlo vse, kdo ve koliko srnjadi so poklali ljudje? Koliko primerov je bilo samo tukaj v Bohinju! Saj se govori, da je dobil neki tukajšnji usnjar nad 50 srnjakovih kož v delo. Koliko jih je šlo drugam? Ponavljam besede enega izmed tukajšnjih gozdarjev, kateremu je ta žalostna stvar istotako pri srcu, da ni prav nič pretirano, če trdimo, da je letošnja zima vzela samo tukaj v Bohinju najmanj 400 kom. srnjadi.

Državni gozd: Martinček 20 komadov. (Lansko leto se jih je po

zakupniku odstrelilo 40 komadov.) Po vsem tem ni čuda, da je izjavil gozdar Hanzlowsky, da letos še ni videl niti enega kosa.

Verskozakladni gozdovi:
Rotarca-Ribčeva 49 komadov, Bistrica-Gorjuše 28 komadov, Notr. Bohinj pa 41 in 4 gamsi. Skupaj 138 komadov srnjadi in 4 gamsi.

Točnih podatkov glede občinskega, oziroma drugih privatnih lovišč ni bilo mogoče dobiti. Bolje gotovo ni. Tam ni bilo nobenih krmilnic, niti zadostnega nadzora.

Spričo teh žalostnih podatkov bi bilo najbolj umestno, da bi banska uprava vsaj za dve leti prepovedala kakršenkoli odstrel srnjadi. V dveh letih bi se stalež gotovo dvignil na prejšnji nivo, kajti kar je ostalo, mora biti vsekako zdravo.

Z lovskim pozdravom

Gustav Broman, gozd. prakt.

Nekaj o valeči gozdni jerebici:

Letos meseca maja, ob priliki pogodovanja goloseka, je našel delavec pri štoru, ki je bil prekrit z vejevjem gnezdo, v katerem je valila samica gozdnega jereba 8 jajec.

Jerebica ni odletela in se je pustila delavcu tako približati, da jo je dvignil z gnezda. Da bi se jerebici ne zgodilo kaj hudega, sem pristopil, vzel jerebico v roke in ko smo si le-to ljubko, krotko putko ogledali, jo zopet varno položil na gnezdo. Jerebica je obsedela in ostala na gnezdu, dokler smo delali v bližini. Šele, ko smo se odstranili kakih dobrih 50 korakov od gnezda, je jerebica odletela. — Radoveden sem bil, ali bo jerebica zaradi omenjenega dogodka zapustila jajca. Le-to pa se ni zgodilo. — Kakor sem se prepričal kasneje je izvalila jerebica vseh 8 jajec in odpeljala mladiče z gnezda, ker sem našel tam vseh zvalenih osem jajc oziroma teh luščine.

Mežica, 5. junija 1934.

Anton Metarnik, logar pri grafu Douglas Thurnu.

Ornitološki zapiski od Sv. Lenarta iz Slov. Goric za l. 1934.

Po točnem opazovanju sem ugotovil letošnjo vrnitev sledečih ptic selivk, in sicer:

Prve škorce, 7 po številu, sem opazil 15. februarja v bližini Radehove; ležalo je tedaj še precej snega, le prisojna mesta so jim nudila že nekoliko hrane. Golobe grivarje sem opazil že 16. febr. v Gočovi, na dveh krajih po dva in dva skupaj; tudi tedaj je bil še hud mraz in skoro ped snega. Razkopavali so pod hrasti za želodom, ker druge hrane se jim je še prav malo nudilo. Pribe (kibici) so se vrnil 25. februarja; bilo jih je 7. Našel sem jih, ko sem hodil za racami po nekoliko otaljenih močvirnih travnikih, v bližini Šetarove, kjer so iskale borno hrano. Prav tam sem videl 5. marca prvo čapljo! Prva postolka se je pojavila 14. marca nad Šetarskim poljem. 29. marca sem videl prvo smrdokavro, ko je stikala po nekem kolo-vozu, blizu Senarske! Lastovice so se vrnil 6. aprila sem jih opazil, in sicer samo eno, v splošnem sem opazil, da je letos lastovic skoro polovico manj kakor lansko leto.

Kukavica je prva zakukala 12. aprila v Zg. Žerjavcih. Te se vračajo skoraj vsako leto v istem času. Zelena ali zlatovranka se je prva pokazala 19. aprila na Vardi. V tukajšnjih krajih jih je še precej. Zanimivo je to pri tem lepem ptiču, da za časa gnezditve prežene vse sive vrane, srake in šoje iz svojega okoliša, kar se mi zdi važno posebno v fazanskih revirjih. Grlico sem prvo slišal gruliti 26. aprila v Črnem lesu; tudi teh je manj kakor lansko leto! Prvi kobilar se je bil oglašil 28. aprila, v bližini Sp. Voličine. Prvo prepelico sem slišal 30. aprila blizu Sv. Lenarta. Zadnji, kakor pač vsako leto, je zabrusil svojo pesem muhasti in neutrudljivi kosec. Slišal sem ga 2. maja v njegovem rednem letenskem bivališču.

Dolenjska lovišča v pravi luči.

Ni moj namen, da bi komu kaj podtikal o slabem stanju lovišča, ker sam nisem mogel, da bi se lovišča, ki jih imam v zakupu, dvignila na ono višino, kakor zahtevajo sedanje lovske razmere. Spodaj navedene razmere sem posnel iz raznih svojih in tujih zapiskov, iz podatkov zakupnikov in mejašev, ki slikajo stanje lovišč v povsem drugačni luči. Pri dražbah občinskih lovišč slikamo lovišča v skrajno slabem stanju, da dosežemo najnižjo zakupnino, potem pa se zelo malo pobrigamo za podvig staleža divjadi v nadi: saj je včasih bilo mnogo divjadi, katere niso gojili. Pri sestankih pa hvalimo zopet lovišče, ki je po prepričanju polno divjadi. Taki smo pač vsi; pa brez zamere!

Po končani svetovni vojni smo se lovski zakupniki vračali v lovišča s strahom, ker je bilo upravičeno mišljenje, da so lovišča bila v vojni brez nadzorstva. Roparice so se nemoteno množile in divji lovci so lahko brez strahu postrelili ostalo. Pa smo se tudi tu urezali. Kjer ni bilo volkov, so bila lovišča polna divjadi in roparic. Poznam lovišče, obsegajoče 500 ha, ki je dalo prvo leto 80 zajcev in 15 lisic. Tu ne drži pravilo: kjer so lisice, ni zajcev, ker bi te lisice lahko v enem mesecu požrle vse zajce. Kjer so doma fazani, tam naj se ta roparica popolnoma zatre, jerebom še malo škoduje, ostali divjadi pa naj bo — sanitejec. Samoobsebi je umevno, da ako se ji ponudi prilika, ne zavrže kosa, mesa, napravijo pa kmetovalcu tudi mnogo koristi, ker uničijo miši, ogrce itd.

Naša največja ptica, ponosni trubadur, divji petelin v nekaterih krajih izumira.

Kjer je prej prebival divji petelin, je sedaj njegova mesta zasedel jereb. Temu so bila posekova, ki so pogajala različno grmovje in jagodičje, dobrodošla. Pomnožil se je in pri brakadah smo prva leta po vojni imeli

priliko, da smo videli včasih kar par komadov leteti pred brakirji. Jerebarjev je bilo zelo malo. Z naraščajočim številom lovcev so se pomnožili tudi jerebarji, od katerih so postali nekateri pravi mojstri in v nekaterih loviščih jereba skoraj iztrebili. Največ so se ponašali »rekordavsarji«, ki so v enem dnevju uplenili kar po 8 in več jerebov. Ni nobena umetnost, v mesecu avgustu, ko so še družine skupaj, postreliti vse gnezdo s stanko vred! Koliko jerebov pa pade meseca oktobra, ko je potrebno pravilno piskati? Ako bo šlo tako naprej, bo treba skrbeti, da bo jereb odprt šele meseca septembra. V preteklem letu so bila uničena nekatera gnezda zaradi slabega vremena. Tudi jeseni je pomagalo vreme, da se jerebji zarod ni po lovcih posebno zmanjšal.

Poljske jerebice so zastopane v tako majhnem številu, da nas je lahko sram! Ni lepšega terena kakor so dolenjske dolinice z grički, obraščeni z grmičevjem, ki brani v zimskem času to lepo perjad pred roparicami. Jerebice imajo nebroj sovražnikov, od katerih so najhujši človek, mačka in skobec. Kmetovalci jim uničujejo gnezda, ko kosijo. Jerebica ima navado, da znese v rdeči detelji ali v travi. Prvo kose začetkom, drugo koncem maja, ravno v času, ko sedi jerebica na jajcih. Mnogo jerebic pri tem poslu pokosijo, ako ne, pa vrane uničijo ostalo gnezdo. Jerebica znese drugo gnezdo v grmičevju ali pa ob skalah v gmajnah. To gnezdo razpelje, vendar je število zaroda kaj majhno, 4 do 8 komadov. V hudih zimah zakupniki ne krmijo jerebic, ker se Dolenjec drži starega izreka: po hudem pride dobro! V zadnjih 15. letih nisem slišal, da bi bil kak zakupnik vložil spomladi jerebičji zarod. V hudih zimah so jerebice primorane, da pridejo v vasi h kozolcem, kjer jih uničujejo domače mačke. Tudi vaška mladina kaj rada nastavlja zanke. Kar ostane pomladi od trope, to po večini uničijo ujede

ob selitvi, ker drži selitvena pot vprav po naših dolinah. Poleg skobca sta od ujed največja škodljivca kanja in sova. Končno opozarjam, da se lov na jerebice pri nas zelo malo izvršuje, ker kmet zakupnik pravi, da je škoda strela za pest perja.

V vojni dobi je bil fazanji rod kaj dobro zastopan. Ker takrat niso polagali posebne važnosti na to perjad, so jo uničile roparice in ljudje. V nekaterih krajih so bili zakupniki prepričani, da je fazan krągulj, ker ima dolga krila in še daljši rep ter zna izvrstno leteti. Vse so postrelili, ob vsakem času in vrgli na gnoj, češ, sedaj bodo imele kokoši mir. Nekateri so znali ceniti pečenko, niso pa drugim povedali, da so dalje časa mogli uživati. Poskusili so večkrat fazane naseliti, posebno v lovišču Žalna, ako se ne motim, vendar se je vsak poskus izjalovil. Fazan se kaj kmalu preseli, posebno ako mu primanjkuje hrane. Sicer pa ni njemu nobena težkoča v presledkih prileteti k Savi, kjer ima dane najboljše pogoje. Ker so obrežja obraščena z grmičevjem in šikaro, v bližini pa njive, se tu lahko nemoteno plode. Na Dolenjskem fazani pogrešajo peska, ki je zanje neobhodno potreben.

Glede vodne perjadi bi bilo omeniti, da so race zadnja leta skoro popolnoma izostale. Letos jih je zgodnja zima prignala v naša lovišča. Ker so vodovja regulirana, obrežja očiščena vseh šikar in dreves, se ta perjad ne more stalno in nemoteno držati. Posebno hrasti, ki so bili ob vodah, so bili posebna vaba za divje race.

Divji golobi so bili letos zastopani v častnem številu, toda le ob jesenski selitvi, ki je bila zelo zgodnja.

Kras dolenjskih gozdov, srnjad se ne more množiti. Precej ji je opomogla zaščita, da se je vsaj nekaj komadov do danes rešilo. Največ srnjadi imajo lovišča, ki mejijo na posestva, spadajoča pod agrarno reformo. Gorje srnjadi, ako prestopi v lovišče, kjer je

redka. Takoj se zbere vse, kar ima in nima po postavi dovoljenja in hajdi za njo. S parolo — na srne gremo — mora pasti vse. Nato pa v časopisih pohvala, da je bila v lovišču X ustreljena srna, ki je tam redka prikazen, in končno čestitke. Srečni lovec pa ni pomislil, da je uničil edini komad, ki je bil v lovišču. Kaj pomaga, da se posamezni predeli lovišč nikoli ne brakirajo z upanjem, da se srnjad razmnoži, ko pa sosed na meji komaj čaka, da z zrnjem uniči redko divjad. Ako bo šlo tako naprej, bo srnjad zopet iztrebljena. Le poglejte novi lovski zakon v Nemčiji, ki zabranjuje odstrel z zrnjem in se krivcu odvzame pravica za dobo 5 let. Na vsak način bo treba razmotrivati o vprašanju odstrela srnjadi in je nasvet v oktobrski številki »Lovca« popolnoma umesten.

Številčno stanje zajcev je po vojni rapidno padalo. Sedanje razmere omogočajo, da se zajec lahko razplodi, ako bi se polagala večja pozornost na prosto loveče pse, mačke, divje lovce ter osvežitev krvi. Lovišča bi bila polna, ako bi vsak zakupnik izpustil vsaj en par divjih zajcev. Letos smo upali, da bo v jeseni pokalo po dolgoušcih, toda motili smo se — salamensko — ker je najbrž slabo vreme od februarja do maja vplivalo neugodno na legla. Spočetka smo se na polju tolažili, da so zajci v gozdu, pri brakadah pa so brihtni lovski čuvaji izjavili, da je prišla neka bolezen. Na vprašanje, ako so videli poginulega zajca, so se moško odrezali — ako bi bil vol, bi ga morda videli, zajca pa je le težko najti.

Z roparicami je križ. Takoj po vojni smo s strelom in strupom uničili neverjetno množino lisic, tako, da so nekaj let skoraj izumrle v veliko veselje gospodinj. Šele zadnja leta in na pobudo, da so lovci opustili zastrupljanje lisic, se je ta roparica nekoliko razmnožila. Vendar smo se letos z dolenjskimi lisicami na kožuhovinskem trgu kaj slabo obnesli. Trgovec je gra-

jal, da so premajhne, da imajo slabo dlako. Kakor razvidno, je pri dolenjskih lisicah kriza.

Jazbec je v naših loviščih maloštevilno zastopan. V letu 1931 jih je precej poginilo za neko boleznijo v poletnem času.

Kakor razvidno, vladajo v naših dolenjskih loviščih primitivne razmere. Vse gre v okviru zakona, toda nihče ne pomisli, da predstavlja zakon le minimum onega, kar se sme zahtevati od pravičnega lovca. Zakon nikakor ne zabranjuje, da eden ali več članov, posebno kmetov, domačinov, dan za dnem prireja brakade ob mejah lovišč ter v kratkem času uniči vse dolgouhce. V tak pas je težko naseliti kako divjad. Upamo, da bo tudi dolenjski lovec dosegel ono lovsko izobrazbo, ki je potrebna, da zna pravilno ščititi in negovati zaupano mu lovišče.

Ta članek se nanaša na lovišča, ki so ob progí Višnja gora—Trebnje, posnet je na podlagi večine lovišč. Izjema je v lovskem pogledu dobrodošla.

Nosni obad.

Na Jelovici je bil omenjeni škodljivec lansko leto zelo razširjen. Mnogo srnjadi se je bilo zelo pozno prebarvalo in posebno mlajši srnjaki so imeli dolgo kosmato rogovje. Mrtvega so našli lansko pomlad samo enega. Letos, po hudi zimi za divjad, pa so dosedaj v Jelovici opazili šele en primer, da je srna hropla, kar je znak, da nosi v sebi nevarne ličinke nosnega obada. Kakor je videti, nosni obad v omenjenem kraju ni povzročil posebne škode in bo morda počasi celo izginil. Mnogo po nosnem obadu napadene srnjadi pa so letos opazili v Bohinju, kjer bo še ta nepridiprav oslabeval že itak po hudi zimi izredno močno prizadeto srnjad. —s.

Jerebica in električni tok.

Ko je šel 5. aprila eden tuk. šolarjev iz Korenitke v št. Lovrenec, je zapazil pod Korenitko ob veliki cesti, kako je

sedel neki ptič na brzojavno žico in se tisti hip zvrnil mrtev na tla. Zadel ga je brez dvoma električni tok. Šolar je pobral tiča in ga spravil. Ko je šel pa po maši domov, ga je vzel in ga nesel proti vasi. Tu pa sem ga srečal jaz na potu, ki sem se vračal tudi iz Korenitke in šolar mi pokaže tiča in vpraša, kak tič je to, ker ga ni poznal. Povedal sem mu, da je jerebica in ga prosil, da naj mi jo prepusti, da jo oddam šolskemu vodstvu v št. Lovrencu, da jo pošlje v Ljubljano v nagačenje za šolski pouk, kar se je tudi zgodilo. J. Š.

O albinistični modri taščici.

Ko sem 28. maja maševal na Zaplazu, sem opazil albinistično modro taščico, ki je letala od grmovja na cerkveno streho in zopet nazaj proti grmovju. Imela je, kakor sam opazil, v vsakem krilu po eno belo pero. V okolici zaplaške cerkve, kjer je več grmovja in prav miren kraj, v zatišju, morajo tudi kje gnezdit, kjer imajo tu te tako plahe ptice popoln mir. Zato jih opazujem tam že več let, po 1—2 para, posebno še v jeseni, ko letajo nad cerkveno streho, kjer pobirajo muhe. Vendar pa albinistične do zdaj še nisem opazil med njimi. Pač pa sem videl albinistično rdečo taščico pred kakimi 14 leti v Adlešičih v Beli Krajini, kar sem bil priobčil v »Lovecu«. J. Š.

Novi znaki za javne straže.

Opazamo, da lovski čuvaji še vedno nosijo stare, slabo izdelane znake. Opustite stare znake in si nabavite novih, ličnih, trdnjših, okusnejših! Dobite jih komad po 10 Din pri pristojnem sreskem načelstvu.

Dražba lova.

Lovska pravica katastralne občine Žabljek se odda z javno dražbo do 31. marca 1935 v zakup. Dražba se bo vršila v četrtek, dne 5. julija 1934 ob 8 v uradnih prostorih obč. Slov. Bistrica, t. j. na uradni dan.

»Zelenemu križu«

je daroval g. Zupančič Leopold, trgovec v Ljubljani, Jegličeva cesta št. 15, znesek 100 Din iz neke kazenske poravnave.

Društvene vesti

Strelske tekme.

Naš odsek priredi v nedeljo, dne 15. julija (v primeru slabega vremena v nedeljo, dne 22. julija) 1934 prvo lovsko strelsko nagradno tekmo na Koroškem.

Tekma se bo vršila v graščini na Ravnah pri Guštanju obenem s praznovanjem 70-letnice rojstva našega najstarejšega člana-ustanovitelja gospoda grofa Douglasa Thurna, s sledečim sporedom:

I.

Streljanje s šibrami:

1. Brakada, sestojeca iz: petih bežočih zajcev, leteča skupina treh jerebic, en kljunač, en fazan in dva goloba. Strelja se s šibrami št. 8. — Strelov 10.

2. Na leteče golobe (10) se strelja s šibrami št. 12. — Strelov 10.

II.

Streljanje s kroglo, prosto stoječe in sedeče:

1. Na spominsko tarčo 1 strel.
2. Na izginjajočega srnjaka 5 strelov.
3. Na izginjajočega lisjaka 1 strel.
4. Na izginjajočega zajca 1 strel.
5. Na izginjajočega ruševca 1 strel.
6. En viteški strel.

III.

Streljanje z najmodernejšo brzometno zračno puško na tarčo prosto stoječe.

Odbor si pridrži pravico na spremembo programa.

Vsak tekmovalec strelja z lastno puško izvzemši III.

Vsakdo strelja na lastno odgovornost.

Pravico do tekmovanja imajo samo člani Slovenskega lovskega društva in strelskih družin, povabljeni gostje in dame.

Ocena končnih pogoikov kakor tudi sporna vprašanja rešuje posebno določeno razsodišče.

Tekmovalno streljanje se prične ob 8. uri in traja ves dan do 15. ure.

Ob 15. uri se razdelijo pridobljene nagrade.

Od 16. ure dalje prosta zabava.

Pristop k prireditvi imajo vsi lovci, strelci in njih prijatelji.

Obleka lovska — preprosta, po možnosti lovski kroj.

Municijo na šibre se lahko dobi na streljišču za dnevno ceno.

Za dobro postrežbo in godbo je prekrbljeno.

Vstopnina prosta.

K udeležbi vljudno vabi
odbor.

Prevalje, dne 6. junija 1934.

Kinološke vesti

Saint Hubert club

velike kneževine Luksemburg, nas kot član mednarodne kinološke zveze F. C. I. obvešča, da priredi svojo mednarodno razstavo psov dne 1. julija t.l. v Luksemburgu, kjer se bodo izstavljali C. A. C. I. B. in C. A. C., na katere udeležbo vabijo tudi naše cenj. kinologe. — Savezno tajništvo.

Nova tarifa za prevoz psov.

Na pobudo raznih činiteljev, osobito direkcije drž. žel. Ljubljana je generalna direkcija drž. železnic, po »Sao-bračajnem vesniku« z dne 3. junija br. 282 znižala tarifo za prevoz psov. Nova tarifa stopi v veljavo 1. julija 1934

Za prevoz malih živali, katere vodijo potniki s seboj in pod katere spadajo tudi psi, katerih višina ne presega 30 cm, merjeno v sprednjem delu do vihra — se obče ne plača nikaka pristojbina.

Vozarina za ostale pse znaša:

Kilometri	Vozarina za 1 psa Din	Kilometri	Vozarin ^a za 1 psa Din
1— 5	1'—	101—110	11'50
6— 10	1'50	111—120	12'50
11— 15	2'—	121—130	13'50
16— 20	2'50	131—140	14'50
21— 25	3'—	141—150	15'50
26— 30	3'50	151—160	17'—
31— 35	4'—	161—170	18'—
36— 40	4'50	171—180	19'—
41— 45	5'—	181—190	20'—
46— 50	5'50	191—200	21'—
51— 60	6'50	201—210	22'—
61— 70	7'50	211—220	23'—
71— 80	8'50	221—230	24'—
81— 90	9'50	231—240	25'—
91—100	10'50	241—250	26'—

Do 500 km je omenjena prevoznina za vsakih 10 km, nadalje pa je enotna cena za vsakih 25 km. Tako znaša n. pr. za 300 km 31 Din, za 400 km 41.50 Din, za 500 km 52 Din, za 600 km 65 Din, za 700 km 75 Din, za 800 km 84 Din, za 900 km 94 Din, za 1000 km 104 Din, za 1100 km 115 Din, za 1200 km 125 Din, za 1300 km 136 Din, za 1400 km 146 Din, za 1500 km 156 Din in za 1575 km 164 Din.

Po omenjeni lestvici se plača za vsakega psa, v kolikor prevoz ni brezplačen, tudi ako se prevozi v posebnem oddelku prtljažnega voza ne oziraje se na vrsto vlaka in razred.

Psi, katere se odpošlje v kletkah, zabojih, košarah itd. se odpravljajo kot ročna prtljaga. Najmanjša vozarina znaša v tem primeru 5 Din.

Kakor razvidno, je sedanja tarifa precej znižana ter bo vsem lovcem dobrodošla in bodo prišli lovci, kakor

tudi njihovi zvesti spremljevalci na svoj račun. B. N.

IV. MEDNARODNA RAZSTAVA PSOV dne 1. in 2. septembra 1934 na prostorih ljubljanskega velesejma v Ljubljani.

Kakor je bilo že v zadnji številki »Lovca« javljeno, se vrše priprave za to prireditev, na kar ponovno opozarjamo.

Sedanji razstaveni odbor sestoji sledeče:

Vodja razstave, dosedanji, g. Urbanc Franc, veletržec, Sv. Petra cesta 1.

Namestnik: g. Meden Viktor, veletržec, Celovška cesta 10.

Gen. tajnik: g. Žmitek Peter, prof. v p., Rimska cesta 2/II.

Namestnik: g. Drmota Josip, teh. asist., Dolenjska cesta 19.

Blagajnik: g. Zupan Ivan, ravnatelj Dohod. urada, Pogačarjev trg 3/II.

Načelnik reklamnega oddelka: g. Roštan Ivan, viš. fin. svetn. v p., Resljeva cesta 3/I. — Vsi v Ljubljani.

Poleg navedenih gg. pošlje vsaka v J. K. S. včlanjena kinološka organizacija določeno število delegatov, ki jih zastopajo in tvorijo s tem skupen razstaveni odbor.

Vse pismene pošiljke je naslavljati na tajništvo, Rimska cesta 2/II., kesneje pa na ljubljanski velesejem, oddelek za razstavo psov, kar bo še posebej objavljeno.

V izredno prijetnem položaju smo, obvestiti cenj. interesente, da stopi z dnem 1. julija t. l. v veljavo nova, zelo ugodna tarifa za prevoz psov po vseh naših železnicah na bližnje in daljne razdalje, ki bo tako minimalna, da bo prišlo povprečno za vsak kilometer po 10 para za prevoz v vseh vlakih, potniških itd., ki jih vzamejo potniki s seboj v kupeje.

Za pse pa, ki se pošiljajo po železnici v zabojih, košarah itd. kot potniška prtljaga, je pa določena posebna tarifa, ki bo vse skupaj še posebej objavljeno, na kar že sedaj opozarjamo.

Mali oglasi

Lovsko društvo v Starem trgu pri Rakeku sprejme še pet članov v svoja obširna mlovišča, v katerih se nahaja v veliki množini jelenjad in srnjad ter račji lov na Cerkniškem jezeru. Natančne podatke daje odbor.

Francoski baseti. Naprodaj stavljam:

1. Emir-Podgorski, pol. 6. I. 1929, goni izvrstno zajca in lisico, prižene nazaj.

2. Annie-Belle-Turjaška, pol. 10. VI. 1954. — Uprava psarne Turjak (last Hervarda grofa Auersperga), pošta Turjak.

Francoske basete čiste pasme, z rodoovnikom, v starosti deset tednov — štarski izvrstni za zajca in lisico — odda po 250 Din Zalaznik France, posestnik in lovec, Vrzedenc, pošta Horjul.

2 lovski puški »Bock« Hammerles, kal. 16 × 8 mm, »Forgeron« - belgijska dvocevka, kal. 16, naprodaj. Na ogled pri tvrdki Bizjak Filip, Ljubljana, Kongresni trg 8.

Trocevko, kal. 16-16, 9,5 × 72 ali 20-22, M 88/8 B, rabljeno, v dobrem stanju, kupi po preizkušnji Hugo Jäger, Vršac, Banat.

Trocevko petelinko, 16 × 16 × 8, dobro ohranjeno, malo rabljeno, prodam, ker opustim lov zaradi bolezni. Cena 2200 Din. Na ogled pri puškarju Kaiserju v Ljubljani.

Krojaško delavnico sem otvoril v Koldvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonomac«) pod imenom atelje »Sport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenade obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadranc« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg št. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetki cesti 12, telefon št. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovaren Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovske pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izbi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljšo »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

hitevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

gijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga

»NC« olje in mast za lovske in turistske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za hi-

gijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga

v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo. Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

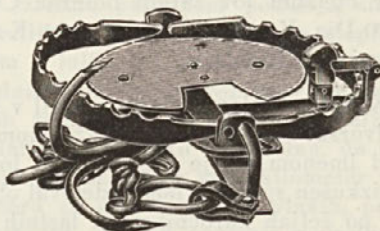
Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilicevac«, zaloga vseh lovskih potrebščin — se nahaja pri firmi F. A. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

V komisijski prodaji so naslednje puške:

Mauser puška kal. 8	1200 Din
Repetirka kal. 6.5	700 Din
Browning automat kal. 16	1600 Din
Browning automat kal. 12	1400 Din

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trvdka pasti iz drugih tovarov.

Niko Lenček

Nekaj misli o naših loviščih in lovcih

Dober članek, žal nepodpisanega pisca v julijskem »Lovcu« o dolenjskih loviščih, mi daje vzpodbudo, da podam tudi jaz nekaj misli o naših loviščih, divjadi in lovcih.

Med strelci

Ch. Kröner

Dosti je bilo o tej témi že napisanega v našem glasilu, zato se hočem omejiti le na nekaj vprašanj, ki so bila doslej deloma manj premlevana, deloma pa so tako pereča, da je nujno potrebno, da o njih javno razpravljamo.

Lepe navade lovskih sosedov, homatije ob priliki dražb, izkoriščanje lovišč po posameznikih, kakor tudi po celih eksploatacijskih družbah in slično, so stara pesem, ki se je naravno tu ne bom dotaknil. Hočem pa opozoriti na neko zlo v našem lovstvu, namreč na okolnost, da nas je lovcev mnogo preveč in da se žal naše število stalno veča.

V primeri z velikostjo pokrajine, v kateri lovimo slovenski lovci, in s staležem divjadi, ki ga imamo pri nas, ni število lovcév in lovečih vobče v nikakem pravem razmerju; in to slabo razmerje pa se še od leta do leta slabša.

Dokazati bi se dalo, da vsak naš lovec najmanj vsako drugo ali tretje leto pritegne v krog lovcév najmanj po enega novega nelovca in tako se množimo lovci z neverjetno naglico. Eden spravi na lov svojega prijatelja, drugi svojega znanca, tretji svojega poslovnega prijatelja, nekdo zopet svojega uslužbenca, svojega predpostavljenega in to ne glede na to, ali je ta novi lovec že kdaj v življenju nosil puško, ne glede na to, ali zna ločiti vrano od jerebice, predvsem pa ne glede na to, ali ima ta novi »lovec« sploh zmisel za prirodo, za divjad in ali ima vobče tako zvano »lovsko žilico«, ki mora biti prirojena.

Ko tako rekrut sprašuje, kako takale reč prav za prav gre, ga poučuje učitelj lakonično: »Boš že videl na lovu samem.« Učenec pa si misli, saj ne more biti prav težko, da le znam na levo oko zamižati in prst ukriviti, pa sem dober lovec.

Morda mi bo kdo očital, da ne privoščim, da bi tudi drugi ljudje lovili, ki imajo veselje in zmisel za lov, a ne dovolj prilike in sredstev. To že, da se razumemo, toda vsakdo, ki hoče loviti, mora imeti res veselje in zmisel za prirodo in divjad, ki mu tudi ne sme biti vsiljeno ali sugerirano — ne glede na to, ali je premožen ali ne. Ne gre pa, da bi postajali lovci taki ljudje, ki imajo le nekaj pod palcem, ki jim je lov le sredstvo za pridobivanje poslovnih zvez, ki imajo lov ali ki lovijo le zato, ker je to imenitno in moderno, ker je to zanje neka senzacija.

Pri nas je nelovcu kaj lahko in brez posebnih težav priti do lova ali med lovce. Nihče se ne zmeni za navodila, ki so natisnjena na izkaznicah SLD, popolnoma vseeno je, ali ima novinec lovsko karto ali orožni list, da ima le gostitelj kak star pihalnik odveč, novinec pa sportne hlače, pa je že lovec narejen.

Če se bo množilo število nas lovcév v takem pravcu kakor ravno v zadnjih letih, bo kmalu premalo divjadi. Saj se čuti že danes, kaka je razlika med današnjo dobo in dobo recimo pred desetimi leti in to posebno pri posameznih vrstah divjadi, ki so prišle »v modo« tako n. pr. pri jerebih, ki sploh tvorijo poglavje zase, kar se tiče pojemanja staleža.

Kdor torej uvaja v lov novinca, se mora zavedati usodepolnosti tega koraka, saj nam izkušnja kaže, da le malokdo, ki je šel le nekajkrat na lov, tega opusti in tako pridejo v naše vrste le prečesto prav neprimerni elementi, ki so za lovišča in lovce prava šiba božja.

Vsi lovci, zlasti pa lovski zakupniki, imajo zato napram vsemu našemu lovstvu dolžnost, da strogo in vestno izbirajo, preden koga uvedejo ali vabijo na lov. Saj se često maščuje taka dobrohotna prenagljenost napram njim samim, ko jim lastni gostje izdražijo lovišča in zagospodarijo tam, da je joj.

Orožje vsakega novinca bi moralo biti leto dni palica in nahrbtnik, čtivo pa »Lovec« in še kak drug strokovni list. V tej preizkusni dobi bi se že pokazal značaj bodočega lovca in marsikoga bi se še dalo spraviti na prava pota ali pa ga odvrniti od lova, preden bi pričel »gospodariti« med divjadjo.

Gozdni jereb

Akvarel I. Gorjup

Druga napaka nas slovenskih lovcev je, da posvečamo gojitvi še vedno premalo pozornosti, odnosno da gojimo popolnoma nepačno.

Mnogo je takih zakupnikov, ki imajo ogromna in številna lovišča, katerim pa izven lovne dobe ne posvečajo prav nikake pozornosti. Često žrtvujejo najpremožnejši ljudje najmanjše vsote za nadzorstvo in gojitev divjadi, ali pa to puščajo sploh v nemar.

Pri dražbi, ko gre za to, da se odvzame lovišče komu, ki je visel na svoji divjadi in se zanjo brigal, vržejo z lahkoto na mizo težke tisočake, ne vzamejo pa v kalkulacijo, koliko bo treba plačati nadzorovalnemu osebju, koliko bo izdatkov za krmljenje divjadi, koliko za nabavo žive divjadi in drugo. Ko bi bilo potem

treba kaj takega investirati, se izgovarjajo: »Plačam že toliko in toliko na sami zakupnini.« Nekateri zakupniki mislijo, da je njihovim lovskim dolžnostim zadoščeno, če v kaki zakotni vasi zaprisežejo kmečkega fanta in mu dajo v roko orožje. Tolažijo se često s tem, da imajo pač v tej in oni vasi »čuvaja«. Ali se pozimi krmi ali ne, ali se preganjajo pravi lovski škodljivci ali ne, to je vseeno: »Saj je tam in tam lovec, ki bo že opravil svoj posel dobro, saj mu dajemo mesečno celih 25 Din in od lisic, ki jih zastrupi, dobi tudi napitnino, pa na brakadi si bo smel izbrati dobro stojišče.« Famosni lovski čuvaj pa si misli: »Če se gospodar ne briga za lov, se jaz tudi ne bom, ko bo jeseni prirejen veliki lov, bom že šel zraven, sicer naj pa gre kakor hoče.«

Vidite, to je tista rana, ki neznansko škodi našim loviščem. To je tista indolenca naš lovcev, ki morda dosti bolj škodi kakor pretirano lovljenje ali često pohajanje v lovišče.

Vsako lovišče zahteva stroge, ostre in neizprosne kontrole. V vsako lovišče je treba toliko in toliko investirati, toda te investicije ne obstojajo v tem, da se plača zakupnina občini in drugega nič, to je kupnina za pravico lovljenja. Lovišča z nizko divjadjo dalje prav posebno zahtevajo, da se vlaga letno živa divjad, ona z visoko divjadjo pa, da je kontrola prav posebno stroga. Kdor vsega tega ne zmore, stori boljše, če se udinja kot turist, lov pa prepusti takim, ki se nanj kaj razumejo.

Često se gojitev ali boljše skrb za lovišča pri nas izvaja napačno in pogrešeno. Doba, ko je bilo glavno načelo lovca-gojitelja, da sme ščititi edinole tako zvano koristno divjad, dočim mora tako zvano škodljivo divjad neusmiljeno preganjati, je — hvala Bogu — za nami. Danes že med najpreprostejšimi lovci najdemo mnogo zaščitnikov in zagovornikov lisic in drugih tako zvanih roparic. Do svojega naziranja bržčas seveda niso prišli iz humanitarnih ali etičnih razlogov, marveč deloma zato, ker jim lovi donašajo precejšen izkupiček, deloma pa zato, ker so postale posamezne roparice že sila redke. Toda vsekakor — najsi bo razlog ta ali ta — uspeh je tu.

Vsak napreden lovec danes čuti in se zaveda, da so roparice prav tako živo bitje, ki imajo pod soncem isto pravico življenja kakor vsa druga »koristna« divjad, ki daje mesojedemu človeku svojo divjačino. Ne glede na to pa je postala naša današnja favna tako enolična — rekel bi dolgočasna, da je skrajni čas, da posvetimo skrb temu, da se ohranijo vsaj še te živali, ki jih imamo, čeprav v omejenem številu.

Vprašati se moramo, kaj je prav za prav vzrok temu; kaj je pregnalo n. pr. naše lisice, jerebice, vidre in drugo? Mislim, da

smo si vsi v tem sporazumni, da jih je zatrlo pretirano lovljenje, preganjanje, zlasti pa zastrupljanje.

O zastrupljanju se je tako pri nas kakor tudi po drugih kulturnih državah mnogo razpravljalo in lovstvo je uvidelo, da je zastrupljanje neprimeren način uplenjevanje divjadi, to pa zato, ker je na eni strani nečloveško, nemoralno in zahrbtno, na drugi strani pa preveč učinkovito in preradikalno.

Gamsova koza z mladičem

Foto dr. grof Zedtwitz

Izgovor, da se v nekaterih loviščih ne more priti lisicam drugače v okom kakor s cyaninovimi kapsulami, ne drži. Kaj pa je bilo pred desetletji, ko še ni bilo ne tega in ne onega strupa? Ali je bilo morda takrat kaj več »škodljive« divjadi in kaj manj »koristne« divjadi kakor danes? Ali je bilo morda takrat kaj težje gojiti kakor danes? V časih, ko je bilo dosti lisic, je bilo tudi dosti zajcev in srn. To je izven vsakega dvoma.

Vsi zagovorniki strupov imajo povečini v mislih bolj dobiček, ki ga jim dado kožuhi, kakor pa zaščita druge divjadi. Dobro, če gre komu le za zaščito druge koristne divjadi, ni treba, da čaka z uničevanjem ravno na dobo, ko mu vržejo roparice dobiček!

Ko očitamo strupom zahrbtnost, marsikdo odgovarja, da so pasti prav tako zahrbtne in nečloveške, kakor strupi. No, da, naj bi to veljalo, zato pa tudi moderni lovec večinoma odklanja pasti enako kakor strup. Eno pa stoji, da se s pastmi uniči dosti manj divjadi, kakor s strupom in da pasti zdaleka niso tolikanj zahrbtne, ker se ujame divjad dosti bolj nerada v nastavljeno železo kakor pa prime sredi trde zime grižljaj, ki vsebuje smrt.

Kar lovec ne more upleniti iz oči v oči preko puškinih cevi, naj ostane živo. Toliko viteški moramo že biti.

Pretirano pobijanje te ali one vrste »roparic« nima pravega smotra. S tem, da popolnoma zatremo kako vrsto »škodljive« divjadi, ustvarimo neko protinaravno stanje, ki se brez dvoma maščuje na drugi divjadi, ker dopušča, da se marsikateri nezdrav in zanikaren komad plodi naprej, namesto da bi ga spravila s sveta »zdravstvena komisija«. Pravi način lovljenja roparic obstoja v tem, da jim ne pustimo, da bi se preveč zaredile, na drugi strani pa tudi ne pobijemo vseh do kraja, ker se s tem pregrešimo proti narodi. Nемеc ima za pravilno lovljenje roparic pravi izraz, ko pravi, da se morajo »kurz halten«, to se pravi, na kratko držati.

Toliko glede plemenitejših roparic, katerih škodljivost ni tako izrazita ali boljše, katerih škodljivost ni v sorazmerju z njihovo redkostjo, njihovo interesantnostjo ter zanimivostjo lova nanje. Te roparice je poklonila narava našim loviščem in te roparice moramo v naših loviščih tudi ohraniti.

Poleg teh plemenitih roparic pa imamo še druge nevarnejše, popolnoma neinteresantne in neredke, katerim pa naše lovstvo posveča dosti premalo pažnje. To so predvsem klateči se psi, mačke ter vseh vrst vrane.

Posebno poglavje med lovskimi škodljivci tvorijo danes psi. Škoda, ki jo delajo te mrcine našim loviščem, gre v tisoče in tisoče dinarjev. Psi lahko leto in dan nemoteno in neovirano ropajo po naših loviščih, lahko moré poleti mladiče, pozimi v snegu pa odraslo, izmučeno in izstradano divjad. Nihče se za to ne zmeni, in lovec, ki tu pa tam ubije kakega izmed teh roparjev, mora biti vesel, da ga kdo ne toži in se nad njim ne maščuje. Najhujše pri tem pa je to, da so često lovci sami lastniki takih psov, za katere se, lahko rečem, v svoji kaznivi malomarnosti ne brigajo dovolj. Če takemu brezbriznemu lovcu potem upihneš njegovo, polpodivjano mrcino, je takoj ogenj v strehi, odgovor pa je nagajanje pri prihodnji dražbi tvojega lovišča. Kateri lovec ne ve, da mora na svojega psa skrbno gledati, da ta ne pohaja okoli, kdor ni v stanu svojega psa pridržati doma, ta ni nikak lovec.

Po vojni so se v naših krajih neverjetno razmnožili nemški ovčarski psi, pri nas imenovani volčjaki. Ime volčjak sicer za te pse ni pravilno, vendar je zanje precej primerno, ker so ti psi po obliki in lastnostih zelo podobni volkovom. Če se taka ovčarska mrcina kdaj navadi loviti, je dan na dan v lovišču in tu vse pokolje, kar mu pride pred žrelo. Najnevarnejše pri teh psih pa je, da gonijo običajno tiho, tako da je često prav težko lovcu najti in zasačiti takega roparja, ki včasih leta in leta popolnoma

Španjela

Foto Cilka Černe

tiho in tajinstveno opravlja svoje pogubonosno delo. Gorje sni-nemu lovišču, kjer se je udomačil tak volk.

Oblastva povsod pospešujejo pokončevanje volkov, za ovčarje (lahko rečem volčjake), ki so naši privilegirani volkovi dvajsetega stoletja, pa se nihče ne zmeni, dasiravno često povzročajo nepri-merno večjo škodo kakor pravi volkovi. Saj imajo stalno potuho pri človeku ter neomejeno svobodo razmnoževati se. Ker so zelo plodni in odporni, se ta zalega neprestano množi in izpodriva vse druge pasje vrste. Pred vojno so imeli ljudje pri nas razne manjše psičke, ki so bili lovu večinoma prav nenevarni, zraven so pa bili zelo dobri čuvaji; danes pa mora imeti že vsaka bajta svojega nemškega ovčarja.

Mi lovci pa stojimo prekrižanih rok in gledamo, kako nam ti volkovi ropajo naše srne, zajce in drugo divjad. Umestno bi bilo in skrajni čas, da bi naše društvo storilo pri oblasteh korake, da se zajezi ta kuga. Menim, da bi bilo prav učinkovito, če bi se na ovčarje kot luksuzne pse ali pa na vse pse, ki so višji od 50 cm, uvedle zvišane davščine.

Naš novi lovski zakon bo v tem oziru, upajmo, lovцем precej pomagal. § 85. v zvezi s § 38. namreč določa za one, ki bodo pse namenoma ali po nemarnosti spuščali v tuje lovišče, denarno kazen od 50 do 500 Din ali pa zaporno kazen od 1 do 10 dni. Ne glede na to pa bo smel lovski upravičenec v zmislu § 38. tega zakona ubiti vsakega psa, ki bo pohajal (torej ni treba, da bi zasledoval divjad) po lovišču. Že zaradi tega določila si želim skorajšnjega uveljavljenja lovskega zakona.

Često lovci tudi posvečamo premalo pažnje mačkom, ki pohajajo po lovišču. To utegnejo v nižinskih revirjih napraviti zlasti poleti začasa valitve in gnezditve ogromno škodo. — Oster pes in flobertovka so zoper to golazen najboljša sredstva.

Prav znatno škodo pa delajo naši divjadi tudi vrane, srake, šoje in slično. Tudi njihova škodljivost se navadno podcenjuje. Ta črna svojat je tako predrzna, tako stikava in tako številna, da jo je treba na vsak možen način in ob vsakem času preganjati. Gorje jerebičjemu ali fazanjemu gnezdju, gorje mladim zajčkom, če jih najdejo vrane, ki so se ponekod že jako razmnožile.

Smelo trdim, da staležu divjadi vrane dosti bolj škodijo, kakor vse druge žlahtne ujede skupaj.

Aprila, maja in junija meseca bi morali lovci posvečati posebno pažnjo prav tem škodljivcem. Kakor je sicer nečloveško uničevati gnezda ali mladičem jemati starše, je to v tem primeru nujno potrebno, ker je to silobrambeno dejanje. Toda kdo izmed lovskih čuvajev danes strelja vrane? Lov je nezanimiv, škoda je patrone, povrhu pa zakupnik ne plača nič za odstrel, kdo neki bi potem še lazil za temi črnimi ptiči? Ko pa pride jesen, se zakupnik čudi, ko najde v lovišču samo neznatne in okrnjene jate jerebic. Na delu so bile pač vrane! Z nekaj dinarji nagrade za vsako vrano in za uničeno leglo se da rešiti življenje stotinam jerebic in fazanov ter drugih ptic.

Vsem tem škodljivcem moramo lovci napovedati energičen boj na življenje in smrt, vse nedostatke, ki sem jih gori omenil, je treba odpraviti — ker bodo šla sicer naša lovišča stalno navzdol!

Albert Jordan

Lov v Gorjancih

Nežno in tajinstveno se oglašča zvon po šentjernejski dolini iz belih lin samostanskih stolpov očetov kartuzijanov v Pleterjah. S pobožnim glasom objema polja, travnike, drami pa tudi veličastne Gorjance, ki se dvigajo tik za visokim in obširnim zidovjem belih samotarjev. Gorjanci, dika dolenjske zemlje, toliko opevani od navdušenih turistov — tako pozabljeni v lovski literaturi! Nič čudnega, saj dandanes je lov v Uskokih na stopnji naših slabših lovišč. Nekdaj seveda pa je bilo drugače.

Večer

Olje H. Gagern

Bili so časi, ko so se po gorjanskih lozah sprehajali z mogočnim rogovjem oboroženi jeleni in pozivali tekmece na dvoboj. Zadnji teh orjakov, močan šestnajsterak, je bil uplenjen leta 1825 (glej sliko). In kje je danes vsa ona številna srnjad, ki se je do predvojnih let pasla po tamošnjih jasah in posekah? Medvedkosmatinec seveda se je že v davnih časih umaknil v globine kočevskih pragozdov. Pred nekaj leti so še enega sledili ter obstrelili šentjernejski lovci. Izza vlaške meje se pa kaj pogostokrat pojavijo previdni ščetinarji. Ko sem pred kratkim napravil izlet z večjo družbo na Gorjance, smo našli na grebenih Trdinovega vrha vse polno sledov divjih prašičev. Zemlja je bila na več mestih močno razrita.

V samolastnem lovišču samostana Pleterje (v izmeri circa 1575 ha) je sedaj še največ divjadi; tam je še dokaj gozdnih jerebov. Pred štirimi leti je ustrelil neki lovec malo nad gorjansko vasico Apnenik lep eksemplar divje mačke, katero mu je prignal pes pred puškino cev.

Dobro mi je še v spominu, kako mi je pred kakimi petnajstimi leti pripovedoval star gorjanski očak, vulgo »Čardaš-majka«, pokojni oskrbnik cerkvice sv. Miklavža, o čudni živali, katero je videl v Kukovi gori. (Tako namreč domačini tudi nazivajo Gorjance.) Ko mi jo je mož natančneje opisal, sem začel domnevati, da je mogel biti to edinole ris. (Glej polemiko »O bajnem risu in medvedu v Gorjancih«, ki je bila priobčena v junijski številki »Lovca« 1929.) Pozneje sem večkrat poizvedoval o tej, v naših krajih iztrebljeni posestrimi divje mačke, toda brez uspeha.

Pač pa sem videl novembra l. 1951 na lovu v samostanskem lovišču močnega gamsa. Takrat sem bil glede obeh gamsov, o katerih so mi večkrat pravili gorjanski lovci, da domujeta v skritih pečinah Pondirjevke in strmih Kobil, »neveren Tomaž«. Tedaj pa sem se prepričal na lastne oči, da vest o gamsih ne izvira iz lovske latinščine. Lahko bi se torej zaredila tudi pri nas na Dolenjskem ta plemenita visokogorska divjad. Saj so v Uskokih dani pogoji, primeren teren s planinskimi zelišči in — kot najboljši dokaz dva gamsa, ki sta se tu naselila. Ali glavni pogoj, razumevanje in zmisel za pravilno lovstvo manjka žalibog premnogim, ki se spominjo divjadi v Gorjancih le tedaj, ko je prosta ali pa neprosta za odstrel. V Kukovi gori namreč cvete krivolovstvo kot malokje. Tako sta padla kaj kmalu tudi oba gorjanska gamsa kot žrtvi omenjenih razmer.

Ob sličnih in podobnih prilikah gre človek s svojimi mislimi nazaj v ono dobo, ko so bili Gorjanci kras in ponos naših lovišč.

Zanimivo je, da so v romantično gorjansko prirodo hodili na lov tudi celjski grofje. Baje je dal soustanovitelj pleterskega samostana, celjski grof Herman II., na široki jasi pod Špilarjevo špico (618 m visoko) sezidati lovsko cerkvico, posvečeno svetemu Ožbaltu. Tu gori je visoka gospoda običajno bila pri maši, ki jo je opravil pleterski prior, nato pa odšla na lov. Danes pričajo o tem le še razvaline, ki jih je najti nad gorsko vasjo Javorovico. V pleterskem samostanu pa hranijo še par komadov z vtisnjenim grbom celjskih mogočnikov na eni ter gotskim napisom na drugi strani.

Da, lepi so bili časi, ko se je duša idealnega lovca lahko naslajala na bogastvu, ki so ga bajni Gorjanci skrivali v samotnih

zatišjih. Lepa je tudi sedaj gorjanska priroda. Svet mir kraljuje v njej, le tu in tam prekine živalski glas gorsko tišino. Ko razgrne poletna noč temni plašč, se tajinstveno oglasi sova-uharica. Nenasitni polhi hodijo na pašo, na košate bukve, prepolne žira.

Ob prvem svitu previdno izstopi iz goščave ponosen srnjak, da se na košenicah pogosti s sočno gorsko travo.

Ko bo začelo rumeneti listje in bo čopič jeseni pobarval prostrane gorjanske gozdove, tedaj se bodo žal zopet začeli pogoni na srnjad, glas lovskega roga in vekanje srn se bosta združila v melodijo, ki se bo turobno razlegala po Kukovi gori.

Tudi pozimi so Gorjanci prepolni čarov. Vetrovi bučijo skozi gole bukve, da ječi in stoka v lesu. Snežna odeja vsepovsod, vmes pa te iznenadijo rdeče jagode med zelenimi lističi božjega drevca.

Gorjanci, krasni v vseh letnih dobah, prelepi za vsakega, kdor vas obišče, najlepši, najtajinstvenejši za onega, ki vas zna opazovati z idealno lovsko dušo in ljubiti s pravim lovskim srcem!

Foto Nada Jordan

Rogovje zadnjega orjaka z Gorjancev

O krokarju in jastrebih

Ko hodiš po grapah, stikaš po trnju za zajci, ti udari v nos neznošen smrad. V majhni stranski grapi leži mrhovina oslička. Ob slabi hrani in krutih udarcih gospodarja je tovoril zanj pozimi v najhujšem mrazu in poleti v neznošni vročini. Ko je omagal, ga je gospodar še živega zavlekel v grapo in prepustil usodi. Srake so bile takoj pri njem in še živemu izključvale oči. Ko je poginil, so se privlekle še sive vrane in ga pričele žreti.

Krokarja, ki gnezdita na Kitki in sta izpeljala že nekaj rodov, sta napravila kratek jutrnji izlet ob Vardarju in se vračala na dom, letéča ob grapi Moranske reke. Opazila sta globoko pod seboj, v grapi, jato srak in vran, se spustila niže, nekolikokrat obkrožila kraj in sedla v bližini na star oreh. Oprezno motreč okolico, da li ni v bližini pastirja ali sestradanih ovčarskih psov, ki so tudi ljubitelji mrhovine, sta skrita v vejevju nekaj časa posedela in se potem v hitrem poletu zagnala na mrtvega oslička. Sodrga srak in vran je kričeč odletela, nova gosta pa sta začela s pojedino. Sčasoma se je vrnila na mrhovino najbolj predrzna sraka, in ko je videla, da se krokarja, ki sta žrla drobovje, ne zmenita za njo, se je usedla na glavo mrhovine in kljuvala v očesno duplino. Priletele so še ostale srake in vrane, nastal je ravs in kavs. Krokarja sta bila razvlekla črevesje in za to je bilo največ razprtije in krega.

Visoko v zraku so se pokazale tri majhne točke, ki so nad mrhovino krožile po zraku. Ena od njih se je spustila proti zemlji kakor kamen. Završalo je, ptice pri mrhovini so odletele, in že je prvi beloglavi jastreb sedel na osličku in takoj za njim sta se spustila še druga dva. Prišlo jih je več, drobovje je bilo hitro pospravljeno, za odpadke pojedine so se pretepale srake in vrane, a krokarja sta dobila boljši delež z jastrebi vred. Mrhovina je bila oglodana do kosti, kar je ostalo na njih mesa, je bilo za sinice in sličen drobiž.

Krokarja sta se vrnila v Kitko, a jastrebi so se leno speljali v zrak in odleteli v pečine soteske reke Treske na odpočitek.

Slične prizore sem opazoval nekolikokrat, ko sem bil na lovu. Kdo bi pospravljaval mrhovino, če bi ne bilo jastrebov, krokarjev, vran in srak? Makedonskemu kmetu niti ne pride na um, da bi poginulo žival zakopal. Pusti jo, kjer je padla ali kvečjemu, da jo zavleče v kakšno grapo.

Krokar (*Corvus corax*) v Vardarski banovini ni redek. Posebno pozimi ga lahko opazuješ celo v najbližji okolici Skoplja, oziroma v samem mestu, ob koritu Vardarja. Pred nekaj leti so gnezdili celo v pečinah Dušanovega grada, torej v mestu; sicer pa so se v teh pečinah do leta 1925 zadržavale tudi kamence. V visokih planinah gnezdi v skalah in v gozdovih. V pečinah soteske reke Treske, 17 km od Skoplja, je mnogo gnezdišč. V tem kraju

Korito reke Treske Foto Tone Kappus

gnezdiijo tudi beloglavi jastrebi (*gyps fulvus*), kolikor sem lansko leto sam opazoval in poizvedel, na devetih mestih, in kakor mi je pravil dr. Karamon, gnezdiijo na treh mestih rjavi jastrebi (*aegyptius monachus* — Kuttengeier). Do leta 1922 je gnezdil v skalovju soteske tudi še (*gypaetus barbatus* — Bartgeier). Torej samo redke ujede, ki jih v naših krajih ni več. Najbolj redka ujeda, *gypaetus barbatus*, gnezdi sedaj še v Šarplanini, Korabu, Solunski glavi, kamor redko zaide človek, razen pastirja s čredo. Gnezda krokarjev sem našel tudi v Lokmi in Biljaku ter v Tisovici in Plačkavici in v šupljem kamnu pri Kačaniku.

Kultura, največji sovražnik prirode, ki je že pregnala te redke ptice v nedostopne pečine, jih bo s časom skoraj popolnoma uničila, sicer ji pa zvesto pomaga nekulturen lovec, ki ubija vse, kar mu pride pred cev, in takih lovcev žalibog ni malo.

Poznam lovskega tovariša, ki je lansko leto hodil v sotesko reke Treske samo zato, da je čakal na beloglave jastrebe in jih streljal z vojaško karabinko. Ni si dal dopovedati, da so jastrebi koristni in že redki. Naj se zganejo merodajni gospodje in uzakonijo prepoved lova na jastrebe in druge redke ptice v Vardarski banovini, dokler je še čas!

Srnjad na Pohorju

Dosti se je že pisalo o gojenju srnjadi na Pohorju, a žalibog ostalo je v mnogih primerih pri starem. V nekaterih lastnih loviščih, kjer se res gleda na njo, se je tudi precej razmnožila. Posebno zadnji dve leti, ko sta bili mili zimi. A letos je zopet slabše; lanski zgodaj zapadli sneg, in to na debelo, po vrh Pohorja, je prisilil uboge srne, da so se že v novembru pomaknile v nižje dele Pohorja.

V novo zapadlem snegu sem opazil, da so bile vse sledi usmerjene v dolino. Prišla mi je zla slutnja, da bodo danes ali jutri lovili sosedje. Žal, tako se je tudi zgodilo! A tudi uboga žival ima srečo. Ni kaj dosti ostalo v ognja; večino so psi prignali nazaj. Ni pa še minil dober dan, ko se je vreme zopet poslabšalo in srnjad se je spet pomaknila niže, gotovi smrti nasproti. Kajti že so šli junaki na delo, in to še po večini znani lovci. Njih geslo je bilo: še par dni je november, zdaj je še čas in priložnost, potem je konec z lovom. In spet so pokali seveda samo s šibrami.

Bil sem navzoč, ko je padlo sedem strelcov po srnjadi, a obležalo ni nič. Ko sem na zbirališču vprašal bolj priletnega lovca, kje in kako je streljal, pa mi je v zagati odgovoril, da je videl samo uhlje. To se je žalibog zgodilo v lovišču, katerega najemnik je celo »zaupnik« SLD. Nu in potem se ti gospodje čudijo, da najdejo pozimi toliko poginulih in od psov raztrganih srn. Spet je kriva »degeneracija«, ker nočejo uvideti, da so to samo od šiber nastreljeni komadi, ki so storili nečastno smrt.

Res žalostno je, da se kaj takšnega dogaja, ko je v »Lovcu« toliko poučnih člankov! Vsem gre le za to, da se lov izplača. Vsi ti lovci pa se še zavzemajo za neki odstrel srnjakov. Moje skromno mnenje je, da vsak lovec, ki pozna svoje lovišče, pač sam dobro ve, koliko srnjakov lahko odstrelji, da ne bo lovišče trpelo škode. Nepravilno ravnamo, ako pred avgustom odstrelimo najlepše srnjake. Največ močnih srnjakov sem postrelil pred leti na klic v mesecu juliju. A kmalu bi ne našel več lepega šesteraka v lovišču, ako bi naprej tako ravnal. Bilo bi prav, ako bi prišlo na sramotni oder rogovje onih kapitalnih srnjakov, ki so bili ustreljeni pred 1. avgustom. Pred 1. avgustom naj bi se ne postrelili najlepši srnjaki, nadalje pa naj bi se streljala srnjad le s kroglo. Brakado na srnjad v snegu bi morali prepovedati. Dokler bodo sodišča tako milo postopala z lovskimi tatovi in zankarji, sploh ni misliti na izboljšanje srnjadnih lovišč.

Lovec s Pohorja.

Lovstvo in slikarstvo

Kakor že večkrat omenjeno v glasilu SLD, v »Lovcu«, temelji pravo lovstvo na zanimanju za prirodne lepote, v lovski spretnosti in pa na zdravem gospodarstvu.

Med temi tremi faktorji pa ima vprav prvi glavno vlogo. Večina lovcev se niti dobro ne zaveda, kaj jih žene na lov, v gozd

Premagan

Ch. Kröner

in na polje. Če jih pa povprašamo malo bolj natančno, pa nam bodo pričeli pripovedovati: da je bilo lepo jutro, da so lepo pele ptice, kako lep je bil zahod ob reki, kako prijetno je šumljal potok, kako veličasten je bil jelen, da nikoli ne bodo pozabili na sliko, ki jo jim je nudil sredi cvetja se pasochi srnjak, črni gams na pečini in še razno drugo.

Prišli bomo do zaključka, da je vprav hrepenenje po nečem lepem bilo povod, da je lovec hodil v ranih jutrih, ko so še drugi spali, na lov in da je žrtvoval denar in ni štedil s časom. Zbiralec trofej bo pri pogledu na vsako posamezno trofejo vzbujal spomine na tiste lepe dneve in ure, ki jih je užil pri lovu na dotično divjad, od katere ima trofejo. Lahko smelo trdimo, da je res čut za uživanjem prirodnih lepote ena izmed gonilnih sil, ki vlečejo lovca v lovišče.

Čut lepote pa je zelo važen za umetnost. Vprav zaradi tega so lovci upravičeni, da govore o slikarstvu in umetnosti, da se za oboje tudi zanimajo.

Kako naj se lovec udejstvuje ali pa podpira umetnost? Med lovci najdemo precej slikarjev, v zadnjem času se lovci zelo bavijo s fotografiranjem, nekateri lovci pa se udejstvujejo kot pripovedniki in pesniki. Ni ga pa skoraj lovca, ki bi ga ne veselile lovske slike, spominjajoč ga na lepe prizore v prirodi, pa bodisi tudi samo pokrajinske, brez divjadi.

Kakšne slike si nabavi lovec, pa je deloma odvisno od okusa, izobrazbe, v poglavitnem pa od vsebine mošnjčka. Kdor ima denar, si lahko kupi dražje in več lepih slik kakor pa oni, ki si mora večkrat denar za naboje pristradati.

Preden govorimo podrobneje o lovstvu in umetnosti ali umetnosti v prirodi, je potrebno, da ugotovimo, kaj je umetnost. Veliki francoski romanopisec Zola pravi: »Umetnost je košček istinitosti, gledan skozi temperament umetnika.« Torej — istinitost — in temperament! To velja za ustvaritelja in tudi za onega, ki si sliko izbira ali jo ocenjuje. Važno je, kakšen je predmet in kako je prikazan. O stvari, o kateri sem imel že davno namen pisati, pa piše vprav v zadnjem času znani nemški lovski pisatelj Lux. V lovskem časopisu »Wild und Hund« čitamo članek: »Jagdkunst auf der Deutschen Jagdtausstellung 1954«. V začetku pravi, da so nemški lovci dosegli lep uspeh s tem, da so bili slikarji iz lovske stroke pripoznani za prave umetnike »von der Reichskammer der bildenden Künste«. — Nadalje pravi pisec, da je najvažnejše za lovske slikarje, da se ne podvržejo slepo v tem ali drugem času vladajoči umetniški smeri, marveč da uporabijo vse resnično znanje za to, da stremijo, kolikor le mogoče resnično posneti prirodno lepoto. Te zahteve pa se mi ne zde popolnoma pravilne, če se hočemo priključiti definiciji francoskega pisca, ki pravi, da je umetnost del istinitosti, gledam skozi temperament umetnika!

Vprav v lovstvu imamo, če si le to ogledamo samo dobrih 100 let nazaj, veliko razliko, pa bodisi v pomenu lovstva samega, v načinu lovljenja, v družbi, v nošah, v orožju in še raznem dru-

gem. Vse to pa zelo različno učinkuje na opazovalca. Vzemimo samo stanovsko: V srednjem veku so lovili po večini le graščaki. Vse to, kar so lovili oni, je spadalo v visoki lov, kar je ostalo za njih podložne, pa je bilo uvrščeno v nizki lov. Kako je odhajala na lov gospoda, kako drugi! Že v tem so bile velike razlike. Pa pride druga doba, ko prehaja lov v meščanstvo. Tudi tukaj najdemo druge tipe in z njimi drugačno pojmovanje lova in tudi druge navade. Vse drugače je gledal na gamse cesar Maksimilijan, ki jih je čakal z dolgo sulico, skrit ob prelazu za kakšno pečino, kakor pa lovec danes z risanico v roki. Cesar je videl

Zima

Foto Cilka Černe

tropo: drobiž, kozličke, koze z dolgimi vratovi in tankimi roglji, gams samotar pa mu ni bil mar, ker je le-ta mnogo previdnejši in se je le redko tako približal človeku, da ga je lahko zabodel s sulico ali pognal čez steno. Cesar Maksimilijan je užival pri pogledu na tropo, in sicer na gamse v poletni obleki. Pozimi, ko je bilo po planinah mnogo snega, jih ni lovil. Če bi bil on slikar, bi jih gotovo prikazal vse drugače po obliki in v drugi pokrajini, kakor pa današnji lovec. Odkar ima lovec puško, s katero lahko daleč strelja in ima dober daljnogled, je divjad, posebno gams, za njega vse kaj drugega, kakor pred par sto leti. Ljubka je za njega družina gamsov. Dočim so bili mladi gamsi cesarju plen, je za današnjega lovca zanimivo njih igranje in sploh vse

njih kretanje. Današnjemu lovcu gotovo najbolj ugaja naslikan ali pa kip močnega gamsa v zimski obleki v zasneženi pokrajini. Želi si takega ustreliti ali pa vzneta spomine na to, kar je bil doživel na lovu na take gamse.

Ne zadostovalo bi lovcu videti naslikano samo to, kar je bilo v splošnem, on želi videti ovekovečene posebno lepe trenutke, bodisi ojačene s pokrajino ali kako posebno razsvetljavo. Lovec hoče imeti prikazano kolikor mogoče tudi tisto, kar je občutil pri pogledu na divjad. Le-to pa se ne ujema popolnoma s tem, kar piše Lux v »Wild und Hund«.

Tudi to ni popolnoma priporočljivo, da naj bi se slikarji popolnoma odpovedali časovni umetniški smeri. Kakor že omenjeno, se tudi lovstvo spreminja s časi. Seveda v splošnem pa mora veljati, da se slikar ne sme oddaljiti od narave in da mora stremeti, da se poglobi v lovca in gleda košček istinitosti skozi lovčeve oči. Čisto napačno bi bilo, kakor nekateri trdijo, da za dosego cilja — ekspresije lahko naslikajo gamsa z naprej zakrivljenimi roglji. Še bolj značilne kakor slike gamsov, so pa razne dobe slike jelenov. Če jih primerja človek, ki ni lovec, bo trdil, da so naslikane različne živali z jelenovim rogovjem na čelih. Tisti pa, ki dobro pozna lov in lovsko zgodovino, bo spoznal, da so zelo različne slike vendar pravilno slikane in kljub veliki razliki večkrat prave umetnosti. Gospoda v srednjem veku je gojila jelene v ogradah, kjer so jih krmili posebno z repo. V tisti dobi so izrezljavali jelenove glave kot podstavke za rogovje z repo v gobcu. Večina teh glav je bila prav mojstrsko izrezljana. Naslikani pa so jeleni v tisti dobi sloki in visoki, navadno več skupaj, kakor so jih pač gledali lovci na lovu, ko so jih jim bili prignali kar cele črede pred slabe puške. Danes pa vidimo jelena naslikanega navadno pač takega, kakor je v enem ali drugem letnem času. Kdor hoče prikazati pomlad, naslika jelena, ko mu je odpadlo rogovje ali mu še poganja. Takrat je pogled na jelena žalosten. Poleti je slikan jelen slok. Na najlepših slikah pa vidimo jelena rukajočega. Rukajoči jelen ima silno napihnjen vrat, rogovje vrženo po hrbtu, iz gobca pa se mu vali močan dih v hladno jutro. Vprav te slike so izredno značilne za prikazovanje jeseni. Vsak lovec, ki je tedaj videl takega jelena v naravi ali čital dober popis o rukanju jelenov, bo pri pogledu na tako sliko močno občutil jesen.

Slikar na vseh teh slikah hoče prikazati lovsko razpoloženje. Vsi ti slikarji pa se zelo razlikujejo od onih umetnikov in umetničičev, ki se ne zanimajo za naravo in prirodoslovje, marveč gle-

dajo skozi popolnoma drugi umetniški temperament. Pri teh pa naletimo vprav v sedanji dobi večkrat na zanimive stvari. Tako vidimo v Kranju nad »Jelenovo gostilno« jelena, za katerega model je bil vzel »upodabljavec« čistokrvnega hrvaškega »koštruna«. Rogovje mu je zvil po »koštrunsko«, glavo in dlako ima »koštrunsko«, z eno besedo vse, pa je vendar — jelen! Ostalo pa ni samo pri obliki, »upodabljavec« je dal jelenu tudi »koštrunov« temperament. Glavo mu je prav tako zasukal kakor jo ima za štrkanje razpoloženi »koštrun«. In vendar sem naletel na ljudi, ki so ob-

Planike

Foto Cilka Černe

čudovali to delo! Strašne stvari vidimo uprizorjene tudi v keramiki, ki je pa pri mnogih narodih zelo visoko razvita. Če že divjih živali možje ne pogodijo, naj bi si vsaj nekoliko bolj točno ogledali naše domače živali. Naj omenim samo ta primer, da je bil lansko leto razstavljen v ljubljanski keramiki bik z močno grivo na vratu. Kaj bi rekli ljudje, če bi na primer modelu nogometaša dejali zvonec na vrat? Kaj je hotel dotični umetnik, ki je delal tistega bika, poudariti z grivo? Podobnih cvetk najdemo vse polno med slikami in kipi. Večina slik, ki vise po naših lovskih ali po gostilniških sobah, ki predstavljajo lov in lovstvo, so po večini tujega izvora in zelo slabe. Na več takih slikah vidimo zelo napete prizore iz Rusije, kako volkovi trgajo konje, vprežene

v sani, medvede, ki so napadli lovce. Morda se je bilo to kdaj zgodilo, toda kakor nam pripovedujejo ljudje, ki lovijo že mnogo let volkove, je vse to precej neverjetno. Prav tako čudne pa so tudi medvedje slike. Neumne in za lovstvo sramotilne slike so v neki večji ljubljanski restavraciji; ogledajo naj si jih tisti lovci, ki žele, da bi »Lovec« pisal o tako zvanih starih lovskih običajih, o krstu in sličnem. Zelo značilne za naše lovstvo pa so slike lovčeve poroke in lovčev pogreb, ki gotovo niso nikaka umetnost. Na teh slikah vidimo sicer razne neverjetne prizore, toda iz vsega posnemamo lovsko miselnost iz neke dobe. Lovec je vendar tisti, ki je divjad ustrelil, kljub temu pa se je vse zbralo, da se z njim veseli, odnosno za njim žaluje. Kakor omenjeno, so slike slabe, prizor pa imenitna bajka. Da je lovec res prijatelj divjadi in da je streljanje, kljub temu, da ga vsi smatrajo za poglavitno pri lovu, le važno sredstvo za dosego cilja, najbolje vidimo v vsaki še tako preprosti lovski sobici, kjer najdemo več ali manj boljšega ali slabšega, kar spominja lovca na preživelo v prirodi. Da je bilo med našim narodom veliko zanimanje za lovstvo že pred dawnimi leti, pa vidimo prikazano na končnicah panjev. Na vsakem starem čebelnjaku si našel naslikanega lovca, zajca, jelena, gamsa kakor tudi razne ptice.

Še bolj kakor mi pa so se zanimali za lovsko slikanje Rusi in Nemci. Čim številnejši in bogatejši je narod, tem lažje goji umetnost. Naši lovci so pred svetovno vojno najbolj poznali nemški lovski časopis »Weidmannsheil«, ki je izhajal v Celovcu. Imel je dobre članke, toda še bolj vabljive pa so bile slike. Mislim, da imam prav, če trdim, da ga je mnogo ljudi imelo naročenega bolj zaradi slik kakor pa zaradi čtiva. Največ so slikali za »Weidmannsheil« Mailick, Anderle, Enlicher in Dombrowsky. Toda večji mojstri v slikarstvu živali in divjadi so bili slikarji svetovnega slovesa. Med slovečimi slikami sta na primer Dürerjev zajec in ptičje krilo. V slikarstvu živali se je proslavil Rubens. Posebnost so divji prašiči od Holandca Snydersa. Mojster v slikanju divjadi je bil Christian Kröner. Kot navdušen lovec je videl in naslikal vse, kar želijo še danes videti vsi pravi lovci. Med najboljše Krönerjeve slike spadajo »Divji prašiči«, »Jutro v Harzu«, »Premagan«, »Borba jelenov«, »Okuli so že prišli!«, »Za lisico« in pa »Med strelci«. Na tej sliki je vsa pozornost posvečena samo begu jelena. Le poglejmo to plašno oko in napeto muskulaturo, pritegnjene sprednje in odbite zadnje noge. Gledalec slike občuti silen beg in sliši iz neme slike hrstenje hoste in udarjanje parkljev. Slikarju pa le to ni zadostovalo, drugi, ki mu je posvetil precej pozornosti, je lovec, ki dobro preračunano čaka, da mu skoči be-

žeča divjad na muho puške. Med mojstre lovskih slikarjev pa spadata tudi naša domača slikarja: za naše lovstvo zaslužni, nepozabni in bržčas pokojni Gorjup, ki je žal vprav takrat odšel od nas, ko bi ga bili najbolj potrebovali, in pa Hans baron Gagern, ki je tako zelo obogatil naši zadnji lovski razstavi v Ljubljani in v Mariboru. Pa tudi v »Lovcu« smo imeli že večkrat priliko videti njegove umotvore.

V zadnjih letnikih imamo v »Lovcu« po večini fotografske posnetke, med temi take, na kakršne bi bile lahko ponosne naj-slovitejše revije. Izredno lepi so bili posnetki grofa Zedtwitza. Po-

Naša najvišja lovca pri odmoru

Foto S. Plemelj

klonil jih je bil nam, ker je lovil po naših planinah. Precej njegovih slik smo imeli priliko videti tudi po raznih drugih nemških revijah, in sicer sportnih, v znanstvenih, največ pa v lovskih. O njegovem načinu fotografiranja je napisal avtor sam v našem glasilu zelo zanimiv članek. S prav lepimi fotografskimi posnetki pa so oživljali naš list še mnogi drugi lovci in prijatelji prirode. Važno za fotografe, kakor tudi sploh za vse lovce je pa to, da vemo, kako se danes razvija fotografiranje. Pri snemanju in gledanju slike je treba vedeti tole: ali naj fotografija služi za to, da prikazuje predmet ali del predmeta, bodisi v poučne, zdravstvene svrhe, ali naj kaj pojasnuje, ali pa naj bo fotografija slika. V prvih primerih mora fotograf gledati, da predmet fotografira

s prave strani, v primerni razdalji in seveda v dobri luči. To pa ni tako lahko kakor si predstavljajo mnogi. Vzemimo za primer fotografiranje srnjakovega rogovja. Večkrat se zgodi, da močno rogovje na sliki sploh ne pride do veljave, dočim drugo majhno, brezpomembno kdo prikaže na sliki kot posebno izreden komad. Pri tem je zelo važna razdalja. Dobro je, če fotograf vzame skupaj več komadov iste vrste, v svrhu primerjanja. Pa tudi v takih primerih je treba izredno paziti glede porazdelitve predmetov. Vsakemu fotografu so znane najrazličnejše optične prevare. Ribiči so mojstri v tem, da znajo prikazati srednje veliko ribo kot velika. Fotografija je prav za prav najtočnejši posnetek, pa se zgodi, da za naše občutke kljub dobri luči in točni izvedbi ni prav nič podoben tistemu, kar naj predstavlja. Vprav iz tega razvidimo, koliko je odvisno od fotografa, da stvar razume in da zna to, kar čuti, odnosno kar mi želimo, pokazati. Le ta možnost pa dviga fotografiranje upravičeno v umetnost.

Kakor že uvodoma omenjeno, lovci vidimo radi slike — prizore, ki dvignejo našo fantazijo in nas spominjajo na lepa doživetja. Že na primer samujoči križ sredi polja, če je posnet v pravi luči, nas spominja, kako smo se vračali v lepih poletnih večerih z lova. Prav tako nam zasnežena cesta pripoveduje, kako težko smo gazili sneg in kako smo si želeli, da zagledamo od daleč prve vaške strehe. Reber, ki je nekoliko kopna, nam poje, da bo kmalu prišla pomlad. Kaj vse občuti lovec gamsar, če gleda na sliki sive pečine, četudi brez gamsov. In tisti trši, razdejani od gorskih viher, kaj vse nam oni pripovedujejo. Slikanje takih stvari, ko ne gre za točni posnetek, marveč le za vtis, ki naj ga naredi na nas slika, je odvisno od drugih momentov in zahteva tudi drugih zmožnosti. Mnogo odvisi od temperamenta fotografa in seveda od pridnosti in natančnosti, kar pa večkrat žal noče iti v sklad z ženialnostjo slikarja. V zadnjih letih se lovci zelo bavijo s fotografiranjem in mnogi so že zamenjali puške za fotokamere. Le to pa zopet potrjuje dejstvo, da ni samo prirodni nagon lovljenja tisti, ki žene lovce v lovišče, marveč je vprav hrepenenje po nečem lepem, po novih doživetjih ena izmed najjačjih sil, ki žene lovca v prirodo.

Trofeje

Iz pipe dimčki valové.
Srebrnosivi krožijo,
se širijo, se ožijo;
so kakor kodri,
ki se na bradi starčkovi srebré.

Oči na steni obvisé,
kjer zvrščeni najdražji so spomini:
Rogovja vejasta in črni roglji,
pokriti s prahom divji petelini.

»K pokoju šla je črna noč;
še preden se rodil je dan
odjeknil v gozd je votel pok,
in rani spev je bil končan.
Odtrgal sem nato si cvet,
volčin dehteč in teloh bel,
zavriskal sem, zapel vesel,
k dekletu sem odšel. —
Pokriva ptico sivi prah,
a moja draga trdno spi,
ostal sem sam in zapuščen —
prijateljev več ni...

Rogovje ono, v kotu tam
prinesel mi je sin!«
Iz prsi starčku vzdih vzkipi:
»Najdražji ta mi je spomin!
Poleten lep je bil večer,
nebo krvavo je žarelo,
prav kakor da je sodni dan
na laški fronti je grmelo.
V nedeljo pošto sem prejel,
da padel Janez, lovski je čuvaj
ostal v tolminskih je gorah.
Več ne povrne se nazaj!...«

In roglji gamsov oživé:
S stene stopi samotar,
mogočni roglji, temen šop,
bil dolgo je gora vladar.
Prišel pa je usodni dan,
ko moral je s pečin:
na gamse in na zlati čas
na steni je spomin.

Spomini se porajajo
in davni časi oživé,
zaplešejo, zavalové,
se kakor dimčki izgubé...

Krakanje divjega petelina

Pozivu pisca v članku »Čudno petje divjega petelina«, obelodanjenem v junijski številki letošnjega »Lovca«, se rad odzivljam in morem o tej stvari poročati to-le: V teku 25 let sem v najrazličnejših loviščih Slovenije večinoma sam zaslišal mnogo nad 100 petelinov, vendar navadno nisem imel prilike, vedno tudi zvečer slišati petelina. Pri vseh teh lovskih pohodih tako v nižinskem svetu kakor v pogorju pa sem samo enkrat slišal tako zvano krakanje (Worgen).

Bilo je 18. dan aprila meseca v l. 1922., torej že po svetovni vojni, ko že nisem imel lastnega lovišča, marveč sem bil navezan na povabila lovskih prijateljev. Tako sem tudi prišel v vas B. neko popoldne, pa lovskega čuvaja, ki bi moral priti k zakupniku lovišča, da bi me vodil, ni bilo od nikoder. Po brezuspešnem čakanju mi zakupnik, moj prijatelj, pokaže smer in pravi: »Kar tja gori k cerkvi pojdite, prenočite pri cerkveniku in zjutraj se oglejte v okolici, kje bi bil petelin. Ljudje pripovedujejo, da so ga že večkrat videli tam v bližini.« Ker sem prav rad hodil sam na peteline, pa tudi na drugo divjad, spremljan od zvestega fermača, me to ni spravilo v zadrego in sem kot neznanec v tem lovišču vprašal za meje ter jadno krenil na pot. Pot k cerkvi je bila bolj strma, vendar precej razgledna, toda okolica nič kaj obétvana, kar se tiče petelinov. Prišedši na vrh sem preudarjal, kako in kaj naj ukrenem prihodnje jutro in sem si zapomnil nekaj izrazitejših točk v okolici, da se bom v lovišču zjutraj spoznal. Da bom slišal petelina, sem imel kaj malo upanja. Ker je bil še dan, sem pohajkoval po grebenu, češ da se vrnem v nočišče, ko se zmrači. V veliko veselje sem našel tu pa tam petelinove iztrebke, dasi niso bili prav sveži. Pri tem pregledovanju se je že precej stemnilo in vprav ko sem šel po plitki kotanji navzdol — ptički so bili že utihnili —, zadoni na moje uho znani »te-lek«, ki vsakega lovca kakor elektrizira, vendar brez končnega brušenja. Petelin se je oglašal kakih 100—150 metrov nad menoj iz večjega šopa smrek in borovcev, mogel sem torej natančno čuti vsak njegov glas. Da bi ga naskočil, je bilo že preveč temno in ker sem itak imel prihodnje jutro na razpolago, sem obstal na stezi in prisluškoval. Zdaj je začel petelin pravilno peti in po brušenju se je tisto krakanje (Worgen) čulo prav razločno. Ponovil je to najmanj desetkrat, nakar je naenkrat utihnil. Krakanje se čuje kakor škripanje ali cviljenje nenamazanega kolesa v osi ali vrat v tečajih in se ne sme zamenjati s čvrlikanjem, ki ga je čuti včasih pri mladih petelinih, po brušenju.

Otto Grashey omenja v opisovanju divjega petelina dvakrat krakanje in pravi, da kraka zlasti zvečer, ko sede v gred, da si nekako prečisti svoj glas. — Zvečer se zapelje petelin z jakim ropotom na rastišče, se enkrat ali dvakrat prestavi, potem nekolikokrat zakraka, če mu gred ugaja, nato pa kaj hitro zaspi.

Zaradi »sostanovalcev«, ki so v temi postali kaj živahni, sem dosti pre zgodaj vstal. Ko sem stopil pred hišo, sem mogel upati na lepo jutro, kajti bila je mirna in jasna zvezdnata noč. Že daleč od rastišča sem zaslišal pravilno petje, vendar brez onih krakajočih glasov, ki sem jih čul prejšnji večer. Še preden je solnce poljubilo s svojimi žarki slemena hribov, je ležal petelin, eden mojih najboljših, ob mojih nogah.

Divji prašiči v Dravski banovini

Gozdarski odsek Dravske banovine vodi statistiko o odstrelu divjih prašičev. Iz statistike za leto 1955 objavljamo sledeče podatke:

Vsega je bilo ustreljenih divjih prašičev v tem letu 116 komadov. Od teh je bilo 60 komadov merjascev, a 56 komadov krmač; med njimi je bilo 25 komadov takih, ki tudi pod varstvom svojih čuvajočih krmač niso utekli smrtonosni lovčevi krogli.

Skupna teža vseh prašičev je bila 7300 kg ali povprečno 63 kg po komadu, kar priča, da je bila življenjska usoda nemila predvsem še neizkušenim mlajšim komadom. Preko 80 kg teže je imelo 48 komadov, pod 80 kg pa 68 komadov. Najtežji komaj je tehtal 156 kg, njemu sledi 1 kom. s 148 kg, nato 2 komada po 145 kg, 1 kom. 145 kg, 1 kom. 140 kg, 1 kom. 132 kg, 1 kom. 130 kg, 1 kom. 127 kg, 1 kom. 126 kg, 1 kom. 125 kg, 2 kom. po 120 kg, 1 kom. 116 kg, 5 kom. po 115 kg, 1 kom. 110 kg, 2 kom. po 105 kg, 1 kom. 104 kg, 1 kom. 102 kg, 1 kom. 101 kg, 1 kom. 100 kg, 1 kom. 98 kg, 1 kom. 96 kg, 2 kom. po 95 kg, 4 kom. po 92 kg, 1 kom. 91 kg, 3 kom. po 90 kg, 5 kom. po 87 kg, 2 kom. po 86 kg, 4 kom. po 85 kg, 2 kom. po 83 kg, 1 kom. 82 kg, 1 kom. 76 kg, 2 kom. po 75 kg, 1 kom. 74 kg, 1 kom. 72 kg, 2 kom. po 71 kg, 2 kom. po 70 kg, 3 kom. po 65 kg, 2 kom. 62 kg, 1 kom. 60 kg, 2 kom. po 58 kg, 2 kom. po 57 kg, 1 kom. 55 kg, 1 kom. 48 kg, 2 kom. po 45 kg, 4 kom. po 40 kg, 1 kom. 37 kg, 2 kom. po 35 kg, 1 kom. 32 kg, 6 kom. po 30 kg, 2 kom. po 28 kg, 2 kom. po 26 kg, 2 kom. po 15 kg, 6 kom. po 10 kg, 1 kom. 6 kg, 4 kom. po 5 kg, 4 kom. po 4 kg, 4 kom. po 3 kg, 6 kom. po 2 kg.

Največ prašičev je bilo ustreljenih, kakor je bilo tudi pričakovati, v srezu Kočevskem, in sicer 58 komadov, nato se vrstijo srezi: Novo mesto 16 kom., Črnomelj 15 kom., Laško 8 kom., Maribor desni breg 8 kom., Šmarje pri Jelšah 4 kom., Krško 4 kom., Litija 2 kom., Ljubljana, Brežice in Škofja Loka po 1 kom.; najtežjega merjasca s 156 kg je ustrelil lovec Naglič Jožef, dne 25. septembra v občinskem lovišču Koče v srezu Kočevskem. Lovec Ivan Putre iz Mozlja (srez Kočevje) pa je imel v tem letu največji lovski blagor, saj ima devet ščetinarjev na vesti. Nadalje je zanimivo, da so bili ustreljeni vsak mesec divji prašiči; ne samo ob zimskih mesecih, ko je sneg, in je divje svinje po sledih lažje ugotoviti. V mesecu januarju so namreč ustrelili 3 kom., v februarju 8 kom., v marcu 9 kom., v aprilu 22 kom., v maju 2 kom., v juniju 17 kom., v juliju 1 kom., v avgustu 7 kom., v septembru 11 kom., v oktobru 4 kom., v novembru 14 kom., v decembru 18 kom. — Prvi mladiči so bili ubiti dne 17. aprila, iz česar se da sklepati, da so bili povrženi koncem meseca marca. Največ so ubili prašičev v mesecu aprilu: 22 komadov, vendar je med temi 17 mladičev.

Kakor je znano, plačuje kralj. banska uprava iz banovinskega lovskega fonda nagrade lovcem za odstrel divjih prašičev, in sicer 100 Din do teže 80 kg, 200 Din za preko 80 kg težke komade. Izplačalo se je v letu 1955 nagrad v skupnem znesku 16.400 Din. Ker morda vsi lovci ne prijavljajo svojih odstreliv banski upravi zaradi izplačila nagrad, je navedeno število ustreljenih divjih prašičev prenizko.* Zaradi točnejše lovske statistike vabimo torej lovce, da prijavljajo vsak slučaj odstrela divjih prašičev — krajevski banski upravi.

Ing. R. J.

* Primerjaj statistiko na strani 224—25 letošnjega »Lovca«.

Predrznost divjega mačka

Mačko hvalijo, če išče delež, ki ji pripada. To je mačja odlika, da jo mišja lov mika. To je mačji red, da gre na mišjo sled. — Sicer že domača mačka, ukročena in ponižana, ne uživa najboljšega slovesa. Ali ne slišimo, kako jo sodi ljudstvo, ki živi z mačko od pamtiveka pod isto streho? To je prava mačka, ki spredaj liže, zadaj praska, tako narod prisposodablja mački neodkritega hinavskega človeka. Že stari Rimljani so danes moderno mačjo mentaliteto opisovali. Rekli so: Mel in ore, fel in corde: med na jeziku, žolč v srcu. — Kdor mačjo naravo nekoliko temeljiteje pozna, mora reči, da mačka svoje srce odpre le na polovico, pes pa na stežaj. Vse mačke imajo kremplje, dasi v žamet skrite.

Mačka je narodu simbol nesloge. Mačka in miš, dva petelina pri isti hiši, star mož in mlada žena — sloga od hiše zapodena.

Mačka je že od nekdanj podoba tatinstva. Ta njen temni madež je neizbrisljiv. Narod pravi: Črne mačke tudi z mlekom ne moreš oprati. Ni zveste mačke, kjer je mleko. Ako spodiš mačko od krožnika, leti k skledi. Postavi kozla v zelnik ali pa mačko k slanini.

Kar velja o domači mački, velja o divji v podvojeni meri. Komaj sto metrov od svojega stanovanja slišim leto in dan cicirikati gozdne jerebe. Noben človek jim ne greni življenja. Dosleden sklep bi bil: Morajo se pomnožiti. Vendar opazujem ravno nasprotno: Vedno jih je manj. Tudi zajčji rod je začel iz neznanega vzroka izumirati. Dolgo nisem mogel te zagonetke rešiti. Letošnji pomladni dogodek pa je to uganko razvozal.

Ves marec se je klatil divji maček okoli Soteske in kradel kokoši. Mariji Š. je odnesel ponoči eno kokoš, ki je zakričala v mačkovih krempljih. Gospodinja leti z lučjo pogledat in ga prepodi. Čez dva dni vpraša v Ključu po kokošji pečenki in eno kokoš požre, drugo pa umori in pusti. Gospodinja ga pri nečednem poslovanju zasači; lahko bi ga v kurjici zaprla in tako živega ujela, pa se ga ustraši. Tudi naši trgovki je predpisal davek ene tolste kokoši. Cvetno nedeljo se je oglasil nad župnikovim svinjakom, kjer je koklja sedela v gnezdu in valila. Od koklje so ostali samo konci perutnic, košček repa in del noge. Jasno je bilo, da pri tem umoru nista bila udeležena ne lisica in ne dehor. Lisica bi bila kokoš odnesla, dehor bi ji bil izpil kri in izpraznil podložena jajca. Sum je torej padel na divjega mačka, ki je kradel po okolici. — Ob kokljinih ostankih mu je logar nastavil dve železni pasti in jih pokril z listjem. Toda maček ni mogel tako hitro prebaviti skoraj cele kokoši. Šele sredi velikega tedna je prišel na ostanke. Toda bil je premalo previden. Železna past ga zagrabi za desno prvo nogo, maček odskoči in prileti s sproženo pastjo na drugo odprto past, ki zagrabi ne mačka, ampak prvo past, tako da je bila past v pasti ujeta, maček pa z dvema pastema oblagodarjen.

Ujeti maček ni močno star. Vaga 7½ kg. Ima z našimi domačimi mačkami precej potomstva. Mnogo naših mucov je zelo njemu podobnih. Ima vse znake pravega divjega mačka. Rep je vseskozi enako debel, na koncu črn in z ločenimi črnimi obročki posejan. Tudi hrbet je podolgem prečrtan s temno progjo.

Da se je ta divji maček klatil okrog človeških bivališč, je lahko dvojen vzrok. Prvi bi bil mesec brezen (sušec), ko se vrši mačje bréznanje ali mačji

brézen. Ko pa se mačke brézijo, ni mačkom nobena pot predolga. Marsikaterega mačka ob teh slovesnostih ni cele tedne domov. — Meseč brezen je vremensko silno nestalen. Sonce in dež in sneg se menjavajo v kratkih presledkih. Kar v breznu zraste, april pobrije. Kako lepo in točno izraža zvezo med mačjim breznom in nestalnim suščevim vremenom otroška narodna popevčica:

Sonce sije, dižek gre,
črna mačka v brezen gre.

Drugi vzrok bi bila mačja lakota. Ker je ta divji maček požrl, preden je padel v roke pravice, kar celo kokljo orpingtonske pasme, ki je ena najtežjih, bi bilo po tej obilni večerji zanimivo opazovati njegov trebušni obseg in otežkočeno hojo. Iz dogodka je razvidno, da so bili potrebni trije dnevi in tri noči, da je mogel prebaviti ta izdatni zalogaj.

Snidenje med logarjem in mačkom ni bilo iskreno. Na oster logarjev pogled je maček tajil in prisegal na ta način, da je kazal dolge nabrušene kremplje iz svojih marogastih rokavov in jih visoko in svečano privzdigoval, češ, nimam umora debele koklje na vesti. Prisegal je kar z levico, ker je bila desnica zaposlena med ostrimi žebli železne pasti. Ko pa ga je logar z debelo grčavo drenovko prvokrat (hudobne mačke se ne loti brez rokavic!) primazal po široki butici, je spoznal, da je sodba že izrečena in je zato začel z ofenzivo, skušajoč rešiti svoj grešni kožuh. Razkačena mačka postane tiger. Dasi z dvema železnima pastema obtežen, se je skušal vreči na logarja. Ponoven možganski pretres potom logarjeve drenovke in napad se je izjalovil in za vedno končal.

Ta divji maček je gostoval v revirju Brezova reber, kjer vsako leto uplenijo dve do tri divje mačke.

Odborniki podružnice SLD v Krškem

Od leve proti desni sede: Vidmar Ivan, trg. v Brežicah, odbornik; Praznik Štefan, v. davčni upravitelj v pokoju, blagajnik; Žnideršič Franc, posestnik v Leskovcu, predsednik; Ing. Miklav Otmar, Brežice, podpredsednik; Langer France, sodni uradnik, Krško, tajnik. Stojе: Baron Lazarini Henrik, Krško, Gajšek Stanko, učitelj, Senovo, Medved Branko, šol. upr., Globoko, odborniki

Iz lovskega oprtnika

Janez Meglič †

Dolgoletni član našega društva Janez Meglič iz Loma pri Trziču, lovski čuvaj bratov Gassnerjev, je postal 26. junija t. l. žrtev svojega poklica. Z njim izgubi društvo zvestega in neumornega člana. Pokojni je bil izredno sposoben lovec, vesten gojitelj divjadi, izvrsten vodnik in vzgajatelj psov, kar je večkrat pokazal na tekmah našega društva in tudi na mednarodnih prireditvah v inozemstvu. Društvo ga bo ohranilo v najboljšem spominu.

Naj mu bo lahka domača zemljica!

Društvo Brak-jazbečar.

† Elimir Vajda

Ne le slovenski lovci, marveč po vseh na divjadi bogatih krajih v naši državi, so poznali Elimira Vajdo. Ni bil lovec, pač pa je bil v neposredni zvezi z lovstvom in je njegovo delo vprav za nas velike važnosti. Kaj nam koristijo še tako bogata lovišča, če nimamo prilike njih vrednosti vnovečiti! Lovci so po večini, kar se tiče gospodarstva, precēj nepraktični, Streljali bi, toda kam s plenom? V interesu lovstva in narodnega gospodarstva je, da se vse, kar nam nudi zemlja, primerno izkoristi. Le to zelo upravičuje naše delo napram onim, ki jim ni dano, da bi poznali, odnosno razumeli tajne lovstva. Elimir Vajda pa je bil oni, ki se je lotil tega dela in organiziral trgovino divjačine v naši državi, moderno, času primerno, prav tako kakor jo imajo urejeno po drugih naprednih državah. Gotovo, da je bilo to v prvi vrsti njegov interes, toda zelo važno je pa tudi za vse naše lovstvo. Kot dober organizator in zelo ugleden trgovec, ki je trgoval po vsej Evropi, je bil odlikovan z redom »Bellega orla« in »Jugoslovansko krono«. Konec junija pa smo zvedeli žalostno vest, da je gospod Vajda v Čakovcu, kjer je imel svoje glavno podjetje, za

vedno zaprl oči. Kot zaslužnemu možu za lovstvo in ustanovnemu članu našega društva mu želimo vsi lovci, da naj mu bo lahka domača zemljica.

Lovsko-strelska tekma v Guštanju

Dne 15. julija t. l. je priredil agilni odsek SLD podružnice Maribor na Prevaljah prav uspelo lovsko-strelsko tekmo v idiličnem grajskem parku na Ravneh pri Guštanju. Ni prav verjetno, da bi zmogla tudi kaka večja edinica naše organizacije prireditve, pri kateri bi sodelovalo kar 70 tekmovalcev na vzorno urejenem strelišču ob udeležbi prav mnogobrojnih gostov iz Gornje Dravske, Mislinjske in Mežiške doline ter iz Maribora. Vsa čast prirediteljem, zlasti vrlemu načelniku prevaljskega odseka, kapetanu Ljudevitu Gošlerju, ki mu je stal na strani cel štab spretnih sodelavcev domačinov in ki sta mu šla na roko strelski in propagandni odsek mariborske podružnice.

Tekma je bila združena s proslavo sedemdesetletnice enega naših najboljših lovecev skrajnega severozapadnega kota Dravske banovine, gospoda grofa Douglasa Thurna, graščaka na Ravneh pri Guštanju, ki se je kljub svoji razmeroma visoki starosti osebno udeležil tekme ter dosegel lepe uspehe.

Slavnost je otvoril gospod načelnik odseka kapetan Gošler, pozdravil sivolasega slavljenca, ki skozi dolga desetletja vzgledno deluje na lovskem polju, ter mu iskreno čestital k sedemdesetletnici v imenu zbranih lovecev ter prevaljskega odseka. Nato je gospod predsednik mariborske podružnice, ravnatelj Bogdan Pogačnik s toplimi besedami v imenu podružnice pozdravil idejo prireditve strelske tekme ter kakor predgovornik iskreno čestital slavljenca, članu podružnice, k lepemu življenjskemu jubileju. V lepo zasnovanem govoru se je nato

g. grof Thurn, vidno ginjen in vzradoščen, zahvalil za čestitke, omenil svojo skrb za podvig lovstva na svojih prostranih posestvih ter končal z besedami: »Ena okolnost, na katero Vas hočem posebno opozoriti in katera opravičuje najboljše upanja za bodočnost, je veliko zanimanje za lov, ki ga kaže naš prvi lovec, Nj. Vel. kralj Aleksander, ki najde prav v lovskem sportu potrebnega odpočitka v svojem težkem delu za blaginjo naroda in države. Mislim zaradi tega, da bomo tukaj zbrani lovci in strelci najlepše začeli svojo tekmo, če zakličemo Njegovemu Veličanstvu kralju, najvišjemu pokrovitelju našega lovstva, vdani in prisrčni: Lovski blagor!«

Po besedah jubilarja, ki so vzbudile splošno pozornost, je načelnik Gošler izročil grofu Thurnu časten album s slikami Nj. Vel. kralja in predstavnikov našega lovstva ter otvoril strelsko tekmo. Streljalo se je s kroglo in s šibrami. Med tekmovalci je bilo opaziti med dr. državnega prvaka v streljanju prof. Cestnika, grofa dr. Attemsa iz Slov. Bistrice in grofa Jurija Thurna iz Pliberka ter številne strelce iz Maribora.

Prvo nagrado je prejel kapetan Gošler s 55 točkami od 90 dosegljivih. Naslednja mesta so zasedli: Langeršek 54, grof Jurij Thurn 50, lekarnar Jordanič 45, Praper 41, grof dr. Attems 41, ravnatelj Hrubesch 40, Primožič 40, Pouh 35, Obertaus 35, grof Oton Thurn 32, Fortin 32, Obertan 31, Štangl 28, Legner 25, Tischler 25, Punzengruber 25, Pratincker 22, grof Douglas Thurn 20, Šepulj 18, Plešivčnik 18, Običnik 15 in Lesjak 12 točk.

Malokalibersko streljanje s kroglo: Dame: Vukmaničeva 72, Marta Kreuchova, Linzingerjeva, Kušarjeva, Jordaničeva, Kapuhova in Encijeva. Gospodje: 1. Legner (87), 2. prof. Cestnik (85), 3. Cepin (75), 4. Pleiner (74).

Mariborski strelci, ki so se udeležili tekmovanja izven konkurence,

so dosegli naslednje rezultate: 1. Vukmanič 70, 2. primarij dr. Robič 69, 3. R. Janežič 67, 4. Sprager 60, 5. dr. Kovačec 55, Vodopivec 50, inž. Scherer 46, prof. Cestnik 46, železnik 42, Kreiner 41, Gustinčič 40, Moravec 20, ga. Kušarjeva 18 in ga. Robičeva 16 točk.

Razdeljeno je bilo veliko število prav lepih nagrad in diplom. Zanimiva so darila, ki so jih prejeli mariborski tekmovalci zmagovalci; obstojala so v dovoljenju odstrela enega ali dveh komadov gamsov, srnjakov, velikih petelinov in ruševcev. Udeležba je bila proti pričakovanju izredno velika, bila bi pa brez dvoma še večja, če ne bi bilo zelo neugodno vreme motilo poteka prireditve, ki pa se je navzlic temu končala z najlepšim uspehom. Za organizacijo strelske tekme so si pridobili največ zaslug načelnik kapetan Gošler, načelnik strelskega odseka v Mariboru ravnatelj dr. Kovačec in strelski mojster Vukmanič ter dame Marica Soršakova, Marija Mastkova in Ema Bizjakova. Številni gostje so bili s potekom tekme zelo zadovoljni in so odnesli najlepše vtise. Bil je prelep dan lovške in strelske vzajemnosti, ki bo vsem udeležencem ostal v najlepšem spominu in ki bo obrodil gotovo lepe sadove za našo organizacijo v krasnem, lovsko bogatem kotu naše severozapadne meje.

Poziv lovskim tovarišem!

Najstarejše lovsko društvo v stari Srbiji, namreč »Lovačko udruženje« v Kragujevcu, si je postavilo z velikimi žrtvami svoj lastni dom. V tem lovskem domu, ki stoji sredi gozda, 2 in pol km oddaljen od mesta, hoče društvo ustanoviti tudi lovski muzej. Ker pa so njegova denarna sredstva povsem izčrpana in mnogih vrst divjadi, ki dičijo naša lovišča, v ondotnih krajih sploh ni, da bi jih člani mogli podariti muzeju, se je društvo obrnilo na slovenske tovariše s prošnjo, naj mu priskočijo na pomoč. Zlasti dobro-

došla bi jim bila nagačena ali sicer preparirana divjad visokega lova, kakor jelen, gams, srnjad, veliki in mali petelin, gozdni jereb, dalje belka (snežna jerebica), kamenica i. dr., potem trofeje divjadi, kože, okostja, slike, fotografije in slično, torej vse, kar spada v lovski muzej. Vsak tak dar bi dobil v muzeju plaketo z imenom darovalca, darovalec pa poleg pismenega potrdila o prevzemu še zahvalnico ali diplomo.

Lovski tovariši! Pokažimo, da nas vse lovce naše kraljevine veže vez prijateljstva ter ustrezimo prošnji naših srbskih tovarišev vsak po svoji moči! Mnogo lovcev je, ki imajo nagačene živali, na katere jih ne vežejo posebni spomini ali nepozabni lovski dogodki. Take primerke naj bi odstopili muzeju kragujevačkega lovskega društva, kjer bodo dobro spravljene še poznim potomcem v dokaz solidarnosti članov zelene bratovščine. Prosimo, javite tajništvu SLD v Ljubljani, kaj bi mogli odstopiti, odnosno podariti lovskega muzeju kragujevačkim lovcev, da potem prilično zberemo vse skupaj in skupno odpremimo našim lovskim bratom v Kragujevcu.

Osrednji odbor SLD v Ljubljani.

Banovinski lovski zaklad v l. 1935.

(Obračun.)

Premoženje 1. jan. 1935 Din 164.912.21

Dohodki l. 1935:

a) obresti naloženega denarja	Din 4.435.25
b) izkupiček za znake za javne straže . . .	> 1.376.—
c) lovske globe . . .	> 1.400.—
č) prispevek od lovskih kart, prodanih v dobi od 1. aprila do 31. decembra 1935, v smislu § 65. pravilnika o banovinskih davščinah za l. 1935/34	> 27.610.—
skupaj	Din 199.731.44

Izdatki l. 1935:

a) nagrade za ubite divje svinje	Din 12.600.—
b) podpore za škodo po divjih svinjah poljedelcem	> 14.672.50
c) podpore SLD . . .	> 69.400.—
in sicer:	
za slavnostno številko »Lovca« Din 25.000.—,	
za glasilo »Lovec« Din 40.000.—, podružnici v Mariboru za lovsko razstavo in strelsko tekmo Din 4000.— in za zastrupljenje vran Din 400.—	
č) Streljačka družina v Mariboru, dvakrat po Din 1.500.—	> 3.000.—
d) Društvu ljubiteljev ptičarjev za dve spomladanski in dve jesenski tekmi	> 5.000.—
e) Narodnemu muzeju v Ljubljani, podpora za izkop kostnih ostan- kov jam. medveda . . .	> 5.000.—
f) razne nagrade . . .	> 2.700.—
g) društvu »Brak-jazbecar« za 30 knjig . . .	> 2.000.—
h) za natis lovskih kart za leto 1935	> 4.150.—
i) za razne tiskovine (statistične)	> 1.060.—
j) nagrade orožnikom . . .	> 500.—
k) poštnočekovni promet in razno	> 194.22
skupaj	Din 120.276.72

Vsega dohodkov Din 199.731.44

Vsega izdatkov Din 120.276.72

Ostanek koncem l. 1935 Din 79.454.72

Ing. A. Š.

Kdo plača izvršilno takso?

Na rednem občnem zboru 29. aprila 1934 je bilo sproženo vprašanje, kdo mora plačati pri dražbah lovišč 5% iz-

vršilno takso, predpisano v tar. postavki 81. taksnega zakona: zakupnik ali občina. Navzoči davčni upravitelj g. Prime Albert iz Ptuja je že takrat pojasnil, da se mora ta taksa plačati iz prvoletne lovske zakupnine in da jo plača občina kot zakupodajalec. Nekateri člani so trdili, da predpisujejo posamezna sreska načelstva to takso zakupnikom.

Na podlagi informacij, ki smo jih dobili na pristojnem mestu, opozarjamo članstvo, da mora plačati to izvršilno takso, ki znaša po tar. postavki 81., točka 2., 3% od izkupička zakupodajalec, torej občina. Potemtakem mora plačati lovski zakupnik samo te-le takse:

a) Kolkovino za dražbeni zapisnik Din 5.

b) Kolkovino za odlok o domiku Din 20.

c) Za pravni posel 1% celotne zakupnine. 1% se ne računa samo od zakupnine enega leta, marveč od zneska, ki ga dobimo, če seštejemo zakupnino za celo zakupno dobo; torej, če traja zakupna doba 5 let, za vseh 5 let skupaj.

d) Stroške razglasitve v Uradnem listu in stroške dražbe.

To velja pa samo za take dražbe, ki se vrše še po sedaj veljavnem lovskem zakonu. Po novem lovskem zakonu bo moral zakupnik plačati še 3% enoletne zakupnine v banovinski lovski sklad.

Kako medved lovi mravlje.

Kakor znano, v snežniških gozdovih, ki so last kneza Windischgrätza, gojimo medvede.

Vsak lovec, bodisi lovski čuvaj ali nadlovec, mora tiho in previdno lesti po potih in stečinah, kadar gre pregledovat lovišče. To pa vsak rad dela, kajti pri tem ima priliko opazovati mnogo zanimivega. Tako se je dogodilo pred mesecem dni, da sem se približal medvedu na 20 korakov, prav medtem, ko je razkopaval mravljišče in lovil mravlje. Ko so bile mravlje, katerim je podiral kosmatinec hišo, pošteno razkačene, je vtaknil v raz-

drto mravljišče jezik. Mravlje so platile po njem in ga pričele gristi. Le-to kosmatinca ni motilo. Zavedal se je, da bo prigrizek sladak in zadovoljno je prenašal vse bolečine, ki so za kosmatinca bržčas le bolečiniče, če ga okoljejo mravlje. Ko se jih je dosti nabralo na jeziku, je vse skupaj pojedel. Tako gospod kosmatinec lovi mravlje, brez smeti. To je delal bržčas precej dolgo. Ker ga nisem hotel motiti, sem prav tako previdno, kakor sem prišel, tudi odšel.

Le škoda, da človek pri takih prilikah nima aparata pri sebi. Posnel bi lahko marsikaj zanimivega, toda ta primer je bil pa menda višek. Večkrat sem našel pri lovskih pohodih prevrtljene kamne, toda ni mi bilo mar, da to dela medved.

Z lovskim pozdravom I. Hutter.

Ob srninem prsku.

O malokaterem lovu se je že toliko pisalo kakor o klicanju srnjakov in o doživetjih pri tem lovu. Temu pa se ni čuditi, če pomislimo, kaj vse so že lovci doživeli pri klicanju srnjakov. Kdor je klical v slabih revirjih ali le malokaterokrat, bo gotovo dvomil o marsičem, kar bodo trdili lovci, ki so privabili pred cev že več srnjakov. Nekateremu lovcu je prišel srnjak hitro. Ta bo trdil, da je klicanje lahka stvar, drugi zopet, ki ni bil morda posebno spreten ali imel smolo, da je naletel na slab dan, se bo zaklinjal, da je le slučajno, če se srnjak odzove lovčevemu klicu. Lovec, ki pa lovi in kliče vsako leto v juliju in avgustu, bo vedel povedati vse kaj drugega.

Že lansko leto je bilo omenjeno, da srnjak večkrat med prskom pozabi na vsako nevarnost, tako da je v poedinih primerih prišel zopet takoj za tem, ko je bil streljan, že na drugem kraju, kjer ga je bil lovec privabil; v enem primeru se je vrnil na klic popoldne celo tisti, ki je bil dopoldne obstreljen. Najzanimivejši primer pa je pripovedoval o lanskem klicanju prijatelj Polde iz Selške doline.

Meseca avgusta je priklical srnjaka. Takoj, ko ga je opazil, je videl, da ima močno rogovje in le-to je bilo povod vznemirjenja, čigar posledica je bil slab strel. Srnjak je po strelu lajal, in ker se ni hotel odstraniti, je Polde ponovno poklical. Srnjak je nato reagiral in prišel k lovcu na par korakov. Po drugem strelu je srnjak obležal. Lovec je bil vesel rogovja, saj je imel pred seboj osmeraka. Začudil pa se je, ko je videl, da je bil srnjak obakrat zadet. Prvi strel je srnjaku pretrgal na trebuhu kožo, v dolžini kakih 7 cm. Le malo je manjkalo, da ni rnil trebušne mreže. Kljub temu pa se je srnjak ponovno odzval vabljenju. Srnjak je moral biti izredno razpoložen, da je prezrl lovca, preslišal pok in da ga celo rana ni prebudila iz čudne opojnosti. —s.

Jerebica in električni tok

V zadnjem »Lovcu« je pisano, da je električni tok brzjava ubil jerebico. Pisec ne omenja, da li je bila to poljska ali gozdna jerebica. To namreč pripominjam, ker poljska jerebica sploh ne more sestiti na žico, ki bi bila tanjša od približno 20 mm premera (dasiravno vsi vemo, da poljska jerebica sploh nikoli ne stoji na drevju, žici itd.), ker ne more sključiti krempljev. Gozdna jerebica bi eventualno lahko sedla na brzjavno žico, ki je približno 4–5 mm debela.

V nobenem primeru pa jerebice ne more ubiti električen tok brzjava, in sicer iz sledečih razlogov:

Električen tok v brzjavnih žicah je tako šibak, da sploh ne pride tu v poštev. Električen tok visoke napetosti, kot je v daljnovodih, ki imajo 2.000 do 100.000 Voltov, bi mogel ubiti one ptice, ki imajo tako velike razpetine kril ali višino, da dosežejo vedno dva voda (žici). S tem naredi kratek stik in vsa napetost preide skozi telo ptiča, ki zogleni. V nekaterih državah, kjer so selitvene poti štorcelj, čapelj, gosi, kanj itd., imajo vode (žice) tako daleč vsaksebi, da ptič ne pride v dotiko z

dvema žicama, kar bi imelo za posledico kratek stik. Saj je pred kakimi 6 meseci ujeda, ki je sedla na daljnovod falske elektrarne, povzročila z dotikom perutnic kratek stik in zoglenela.

Jerebica pa ima tako majhno razpetino kril, da nikakor ne more vezati dveh žic. Vsak dan lahko opazujete postolke, ki sede na daljnovodu visoke napetosti, se prav dobro počutijo in lahko trdim, da niti ena postolka ni postala žrtev električnega toka, ako se ni dotaknila dveh žic. Ker ima razmerno le majhno razpetino, ne doseže dveh ali več vodov. Ako strela udari v vod, potem je jasno, da lahko usmrti ptiča, ki se ni dotaknil dveh žic, ker v tem primeru zadostuje le ena žica.

Iz omenjenega sledi, da ptiče ubije udarec žice, ko se vanjo zaletijo, ker je prej niso videli. Posebno na ljubljanskem polju imate priliko, da večkrat opazujete ubite ali ranjene jerebice, ki so se v letu zaleteli v vod. Ako skrbno pregledamo žrtve, vidimo, da jih je le udarec ob vod ubil ali pohabil in ne električni tok.

Toliko v pojasnilo. Omenjam pa pri tej priložnosti, da električni tok lahko ubije človeka, tudi ako se dotakne s tal, droga, drevja itd. le ene žice visoke napetosti, ker tu igrajovažno vlogo povsem drugi momenti. Zatorej: ne dotikaj se vodov visoke napetosti, ako nočeš postati žrtev neprevidnosti.

B. N.

Električna struja more ubiti ptiča, tudi če se ne dotakne neposredno druge žice, ampak jo zveže s to žico n. pr. pajčevina. Take primere so že večkrat opazili. (Opomba uredništva.)

Pi-pi-pi

Poznamo več vrst in različne načine lova. In vendar je vsak lov po svoje lep in zanimiv. Vzemimo samo en primer: Kako se razlikujeta lov na divjega petelina in lov na divje race. In vendar sta oba lova lepa. Vprav tako kakor se razlikuje lov od lova, tako različno je tudi zanimanje lovcev za

različne vrste lova. Poznal sem pravega lovca, navdušenega »srnjakarja«, tako nekako bi ga lahko imenoval. Ta se ni brigal ne za race, nekoliko še za jerebe, brakad pa še pogledal ni. Ali da ste ga videli meseca maja, ko se je bližal konec lovopusta za srnjaka. Poprej mirni človek je oživel. Med drugimi mi je pravil tudi to-le mično dogodbo.

Leta 1928. sem imel v zakupu veliko, s srnjadjo bogato lovišče. Težko sem čakal začetka avgusta. Končno je vendar prišel težko pričakovani čas. Prve dni avgusta so mi prihajali sami slabi srnjaki. Lepši uspeh pa sem imel kasneje. Krasno jutro je bilo 11. avgusta. Tisto jutro sva šla z gostom na srnjaka. Ker nisem imel dosti upanja, sklepajoč po uspehih prejšnjega tedna, in ker sem povabil gosta, sam nisem vzel puške. Po precej strmi poti sva le počasi lezla v osrčje lovišča. Med tem se je že močno zdanilo. Pomignil sem gostu, naj se požuriva, ker sem le v tem času upal na kak večji uspeh. Sedla sva na mesto, kjer sem že prejšnji teden tolikokrat zaman klical. Sedla sva kar kraj pota, s hrbtom obrnjena drug proti drugemu. Poprej sva seveda še ugotovila veter. Še to moram povedati, da je bil gost glede lova še začetnik; današnji srnjak naj bi bil njegov prvi.

Po četrtturni pavzi se je že glasila v dremajoči, mešani gozd znana melodija: »pi-pi-pi«. Nisem še dobro umaknil piščalke od ust, že sem slišal po robu navzdol rom-romp-romp. Oba z gostom sva se zdrznila. V kakih občutkih sva bila, si lahko predstavlja vsak navdušen lovec. Kar mi je gost zašepetal, ali naj strelja, če ni morda razdalja prevelika? Ker pa tako, preko ramen nazaj, nisem mogel ugotoviti razdalje, obrniti se pa tudi nisem smel, ne da bi listje zašumelo, sem zašepetal gostu, naj naredi kakor misli sam. Med tem je defiliriral kapitalen srnjak z najmanj 25 cm dolgim rogovjem, z gobčkom tik pri tleh mimo naju, v razdalji 60 korakov,

torej v najlepši razdalji za kroglo. V par trenutkih ga že nisva videla več. Kako sva se »oddahnila«, ker sva se ga »rešila«, si lahko mislite. Ker sem upal, da se morda povrne, sem parkrat ponovil klic. Zgodilo pa se je drugače. Po isti poti je priromplal drugi, za spoznanje slabši srnjak in šel na točno isti način mimo naju. Sedela sva še vprav tako, ker sem bil trdno uverjen, da mi od te strani pač ni več pričakovati srnjaka. Ker sem gostu že prej povedal, da razdalja nikakor ni bila prevelika, sem bil mnenja, da bo sedaj sigurno streljal. Dolgo je meril in meril, počilo pa le ni. Srnjak se je lepo pametno umaknil v goščavo, da ne bi še nadalje razburjal najin的角度 lovskih src.

Pi-pi-pi se glasi že v tretje skozi smrečje. In še enkrat je zašumelo in prišel je še tretji, kakor po vrvi po že markirani poti. Vrag vedi kaj ga je zmotilo, da je zapustil že tako lepo speljani tir in se postavil pred gosta lepo na trideset korakov. Tedaj je vendar počilo in njegov prvi se je prevrnil in tolkel s tekači naokrog. Bal sem se, da ne bi pri brcanju zlezal v dva metra oddaljeno strmo drčjo, po kateri so svoj čas spuščali les, odkoder bi ga le z veliko težavo spravila nazaj. Zato sem silil gosta, naj še enkrat strelja, pa se je z vsemi mogočimi izgovori branil. Medtem se je srnjak že umiril, tudi očesni svit mu je ugasnil.

Med poklonitvijo zelene vejice je prijatelj vzel iz puške izstreljeni naboj. Takrat sem opazil, da v sosednji cevi sploh ni imel naboja. Vprašal sem gosta, če je morda že tako izboren strelec, da sploh ne potrebuje drugega strela. Šele tedaj mi je odkritosrčno priznal, da je pozabil vse naboje doma in da je še tega edinega našel slučajno v žepu suknjiča.

Ustreljeni srnjak je bil le reven okrnjenec, dočim sva kapitalna šestera pustila do druge ženitne ponudbe lepo v miru.

Obračunč Drago.

Društvene vesti

Podružnica Slov. lov. društva v Krškem zadnjič opominja člane, ki doslej še niso poravnali članarine za leto 1954, da to store v prvi polovici meseca avgusta, ker bo sicer podružnica primorana članarino izterjevati na podlagi društvenih pravil. Tudi podružnica mora redno plačevati tangento centrali.

Dalje se članstvo opozarja, da si pravočasno preskrbi lovske karte za leto 1954. pri sreskih načelstvih. Ni zadosti, da ima lovec člansko izkaznico SLD, imeti mora tudi lovsko karto, če hoče izvrševati lov. V tem letu bodo oblasti strogo pazile na to, kdo ima lovsko karto in kdo ne. Kazen za tak prestopak pa je dokaj občutna. Toliko v svarilo.

Kinološke vesti

Na zadnji seji odbora JKS, dne 17. julija t. l., so bila sprejeta vposlana in od pristojnih oblasti ponovno potrjena savezna pravila, ki so bila na letošnjem občnem zboru JKS deloma spremenjena.

Sklenjeno je bilo jih pomnožiti, nar kar se bodo razdelila med vse v JKS včlanjene edinice in merodajne činitelje, da se bodo poslej naprej po njih ravnali.

S posebnim zadoščenjem se je vzelo na znanje poročilo Mednarodne kinološke zveze FCI v Bruslju, čije član je tudi naš Savez, povodom pritožbe na njo s strani zagrebškega kinološkega kluba »Naš pas«, ki mu je Savez JKS iz stvarnih razlogov sprejem za svojega člana odklonil. Za nas je s tem ta zadeva končana; na zgoraj omenjenem klubu pa je, da najde pravo pot, če hoče, da ga bomo sprejeli v naše kinološke vrste, kar bi bilo gotovo le želeli. Predvsem se mora zavedati, da morajo na novo snujoče se kinološke skupine iti legalno pot in se ravnati po pravilih, ki jih je začr-

tal naš JKS na podlagi mednarodnih kinoloških smernic.

Vsa v FCI včlanjena kinološka udruženja so medsebojno pogodbeno vezana, da ne sprejmejo v svojo sredo nobene tuje kinološke organizacije, če ni včlanjena v vodilni kinološki organizaciji one države, ki je zastopana v FCI, ali da bi v kateremkoli oziru posegalo v kinološke razmere drugih pri FCI včlanjenih držav.

Istotako so pogodbeno medsebojno vezana, da ne dovolijo vpisa v svojo rodovno knjigo onemu psu, kojega lastnik živi v kaki drugi pri FCI včlanjeni državi, dokler pes ni vpisan v rodovno knjigo vodilne organizacije one države, kjer živi lastnik dotičnega psa.

Vseh teh stavljenih pogojev se morajo vse v FCI včlanjene kinološke organizacije točno držati in se po njih ravnati, da ne nastanejo kaka nepotrebna nesporazumljenja.

Savezni odbor JKS.

Mednarodne razstave čistopasmenih psov

Za letošnjo mednarodno razstavo psov, ki bo za časa jesenskega vele-sejma dne 1. in 2. septembra v Ljubljani, nastaja vedno večje zanimanje in so zadevne prve priprave že v polnem teku. Po tej naši razstavi pa se bo vršila v dneh 15. in 16. septembra t. l. mednarodna razstava čistopasmenih psov tudi v Gradcu (Graz) v sosedni Avstriji, kjer je skrb za gojitev in negovanje psov na višku. Mesto Graz se lahko kosa z Dunajem in drugimi inozemskimi mesti, kjer se goji kinologija v pravem smislu.

Ob priliki zgoraj omenjene razstave psov v Grazu je izšel zelo umesten članek v tamošnji »Tagespost«, večerni list dne 14. julija t. l. št. 190, ki zasluzi uvaževanje, da tudi v naših kinoloških vrstah objavimo njegovo glavno vsebino in pomen.

Razstava psov je za njih lastnike nekaj izreden dogodek, ki ga vsakdo radovedno pričakuje. Res ponosen je

lahko tisti, čigar pes je dobil pohvalo bodisi v lepoti, zunanosti ali učinkovitosti dela.

Žal se v podeželju, da celo v nekaterih mestih, posebno pa tam, kjer kinologija še ni na vrhuncu, mnogokrat prezre kako in v kaki obliki naj se predvede pes sodniku. Pes mora biti po svoji vnanosti brezhiben, živahen in pozoren; mišičevje strumno in napeto, da izpriča v celoti vso svojo resnično lepoto. Manj temperamenten naj bo pa predvoditelj, odnosno lastnik psa, ki naj ga povsem in mirno obvlada. Vsako, pa bodi še tako malenkostno razburjenje, se odziva tudi na psu. Kratka in ljubezniva povelja ohranijo psa živahnega, veselega in pazljivega. Le v takem razpoloženju se pokaže sodniku tak kot je v resnici.

Ko je pes pri oceni, je dobro, če kdo domačih, ki se nahaja izven ocenjevalnega kroga, nalahko zažvižga, kar napravi psa pozornega; prisluhne, oči se mu zablesče in oprsje vzraste. Pri oceni naj ima pes kolikor mogoče ozek ovratnik in tanko vrvico odnosno verižico. Močni in široki ovratniki zakrivajo in krajšajo vrat. Da pride oprsje do veljave, naj se dvigne na lahko z roko vrat ocenjevanega psa.

Ker je treba večkrat ponovno ugotoviti pravo poreklo psa, je treba imeti rodovnik odnosno potrdilo o pripustitvi psa na razstavo pri sebi, ker le na ta način je mogoče kupcem dokazati, da si nabavijo blago čiste pasme.

Preden oddaš psa na razstavo, poskrbi za njegovo brehibno zunanost, to se pravi, da mora biti pes v vsakem oziru v svoji najboljši kondiciji, t. j. pravilno hranjen, ne mršav in ne preveč rejen. Dlaka mora biti brezhibna, zdrava, pasmi primerna. Izključene so kožne bolezni, razni izpuščaji, posebno pa zajedavci in katerikoli — mrčes. Priporoča se, psa, preden ga oddaš na razstavo, večkrat kopati, dnevno česati in krtačiti, nikakor pa ne striči.

Resaste, trdodlake ali dolgodlake pse je treba pasmi primerno trimati

t. j. izpuliti staro, zamrlo dlako, odnosno podlanko in jo na več način odstraniti. Zaradi tega je treba strokovno pravilno postopati ali prepustiti to dotičnemu, ki se na to res razume. Taka nega naj se prične že 8 tednov pred razstavo.

Nepravilno negovan pes, pa bodi še tako lepo zgrajen, ne more napraviti dobrega vtisa in ne doseči take ocene, kot morda njegov sovrstnik ali tekmeč, ki je po vseh pravilih negovan, pa bodi tudi sicer slabše ustvarjen. Tudi očem in uhljem psa je treba posvetiti posebno pozornost. Oči morajo biti živahne, ne zalite ali solzljive, uhlji znotraj snažni, brez vsakršnih vnetij, zobovje negovano, zdravo, belo in brez zobnega kamna.

Razume se, da je ocenjevalni krog oni prostor, kjer se psi po razdelitvi svoje pasmenosti ocenjujejo. Predvsem pride v poštev vodljivost psa in njega poslušnost. Napake so: če pes grize vrvico, ali da se brez povelja uleže; taki psi ne bi smeli sploh priti v oceno. Lastniki takih psov naj se ne čudijo, če s svojimi, pa še tako oboževanimi ljubljenci, na uspehu slabo odrežejo. Preden psa pelješ pred sodnike, je priporočljivo, da ga pustiš poprej nekoliko izletati ali vsaj sprehoditi, da ne opravi morda svoje nujne potrebe v ocenjevalnem krogu, v trenutku, ki ni za to primeren.

Pse pretrepače je treba pravočasno tega odvaditi (kar spada itak že v splošno vzgojo), to se zgodi, če take pse večkrat pelješ v njih družbo. Tudi psi, ki grizejo in so nevarni za okolico ali celo za lastnika, nimajo primerne vzgoje in so nevarni tudi za sodnika, ker jih po potrebi mora prijemati.

Da bolni psi ali brezne psice ne spadata na razstavo, je pač že znano v kinoloških vrstah, priporočamo pa, da to uvažuje tudi vsak drug lastnik, ljubitelj in razstavljalec psov, in se resnično po tem ravna.

S kinološkimi pozdravi

Savezno tajništvo.

Za IV. mednarodno razstavo vseh vrst psov,

ki se bo vršila za časa letošnjega jesenskega velesejma v dneh 1. in 2. septembra na njegovih prostorih, je imel razstavni odbor JKS svojo tretjo sejo, na kateri so se poleg drugih obravnavala tudi sledeča vprašanja:

O čim izdatnejši reklami, o tiskovinah, razstavnih katalogih, prijavnicaht itd., o nabiranju oglasov, zagotavljanju stanovanj za razstavljalce, goste in sodelujoče sodnike v raznih ljubljanskih hotelih itd.

Od 18. julija t. l. dalje se nahaja pisarna za to razstavo psov že na prostoru Ljubljanskega velesejma, pri vходу na desno s Celovške ceste. Poslovne ure so za sedaj vsak dan od 10.—12. pred otvoritvijo razstave bo poslovanje tudi popoldne med 15. in 18. uro, za razstave pa po potrebi celodnevno.

Za vse prijave psov in druge zadevne informacije, se je obračati naravnost na Ljubljanski velesejem, oddelek za razstavo psov.

V kratkem bodo začele razpošiljati vse v JKS včlanjene kinološke organizacije svojim članom vabila, prijavnice itd., da jih razstavljalci svojih psov izpolnijo in čimprej vrnejo, da se more pravočasno vse pripraviti in urediti za tisk razstavnega kataloga.

Prijavnina za vsakega psa na to razstavo znaša za člane kinoloških organizacij, ki so v okviru JKS po 50 Din, za nečlane in inozemce po 60 Din, za poklicne lovce, ki hočejo razstaviti svoje lastne pse brake ali brake-jazbečarje, pa samo po 10 Din, kar bo natančno razvidno na zadnji strani prijavnice.

V nadi na obilno udeležbo, vabi s kinološkimi pozdravi

razstavni odbor JKS.

Uporabnostne tekme za pse ptičarje

Društvo ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani namerava letos v jeseni (v sredini oktobra) v ljubljanski okolici prirediti prvo uporabnostno tekmo za pse ptičarje vseh vrst.

Kljub prav visokim stroškom, ki so zvezani s tako tekmo, hoče DLP svojim članom in prijateljem nuditi možnost, da pridobe zase in za svoje štirinožne prijatelje lavorike na taki tekmi, ki pokaže lastnosti zares »vsestransko lovsko uporabnega« psa. Upoštevajoč resnično geslo, katero je pravilno porabil g. dr. J. Lokar v svoji izvrstni knjigi »Ptičarji: »Lovec brez psa je isto kakor jahač brez konja«, hoče in mora DLP skrbeti za čim najboljši material ptičarjev. Kakovost ptičarja se pa ne da presojati le po več ali manj subjektivni oceni lastnika, temveč najlažje pri uporabnostni tekmi, kjer mora ptičar poleg prirojenih lastnosti v vseh panogah praktičnega lova pokazati, dali je res uporaben lovski pes.

Razen tega nudijo uporabnostne tekme najlažjo presojo za izbiranje dobrih plemenskih psov. Naša namepravana uporabnostna tekma bo tem večjega pomena, ker se bo pri nji preizkušalo tudi delo pri roparicah (davljenje mačke ali lisice). Ta predmet se zaradi novih zakonov v Nemčiji in v nekaterih avstrijskih deželah letos ne bo preizkušal. Zaradi tega se pri uporabnostnih tekmah v teh krajih letos ne bodo mogla oddajati prva darila, kar bo povzročilo, da se bodo tudi inozemci udeležili naše tekme.

Reja dobrih ptičarjev, ki je v naši banovini, upoštevajoč sedanje težavno gospodarsko stanje, na dokaj visoki stopnji, ne more dobiti boljše spodbude za nadaljnjo uspešno rejo kakor

ravno s pomočjo uporabnostnih tekem. Za vzreditelja bodo te tekme kar najboljši kažipot za nadaljnje njegovo delo.

Ker nekaterim rediteljem ptičarjev niso točno znane zahteve, ki se stavljajo pri uporabnostnih tekmah, navajamo kratko predmete preizkušnje za uporabnostne tekme:

I. Gozdno delo:

1. Delo po krvni sledi parkljaste divjačine (srnjadi).

To delo je lahko trojno in si vodnik psa lahko izbere katero koli vrsto tega dela in sicer:

a) delo izključno na vrvi. Pes, navezan na 5 m dolgi vrvi, mora sodnika dovesti k mrtvi divjačini. Sodniki morajo dobiti vtis, da vodi pes vodnika in ne narobe. Barvna sled, ki je napravljena s pomočjo nerazredčene, čiste krvi divjačine, je 500 korakov dolga in ima več kljuk. Na koncu prve tretjine barvne sledi je napravljeno »ležišče ranjene živali«.

b) Prosto iskanje s pokazanjem mrtve divjačine: Pes naj izdelava prvo tretjino sledi (do »ležišča ranjene živali«) samostojno na vrvi, nato se odveže ter mora prosto po sledi priti do odložene divjačine. Vrniti se mora urno k vodniku ter ga prosto dovesti do mrtve divjačine. Pred početkom te vrste preizkušnje mora vodnik sodnikom naznaniti, po čem spozna, da je pes mrtvo divjačino našel.

c) Prosto iskanje z oblaganjem mrtve živali: pes naj izdelava prvo tretjino barvne sledi samostojno na vrvi (kakor pod b); nato ga vodnik odveže in mora pes prosto po sledi priti do odložene mrtve divjačine, pri kateri mora glasno lajati, dokler k njemu ne pride vodnik.

Ponovno poudarjamo, da si sme vsak vodnik katero koli teh treh del po krvni sledi izbrati. Pri mladih psih, ki niso sigurni pri oblaganju ali pokazanju, je izbira prve vrste dela po krvni sledi priporočljiva, čeprav je številka

strokovne vrednosti samo 4, dočim je ta številka pri prostem iskanju s pokazanjem 5, pri oblaganju pa 6.

2. Donašanje izgubljene divjačine in sicer:

- a) donašanje izgubljene lisice in
- b) donašanje izgubljenega zajca.

Napravi se 500 korakov dolga vlečka z lisico in posebej z zajcem. Eno in drugo mora pes po umetno napravljeni sledi najti in donesti vodniku.

3. Šarjenje v goščavah.

4. Grmarjenje.

5. Zadržanje na stojišču med ganjo.

6. Čakanje na določenem mestu.

7. Vodljivost (na vrvi).

Pod točkami 3 do 7 navedeni predmeti so našim vodnikom že od jesenskih tekem znani ter je podrobno razlaganje na tem mestu odveč.

II. Delo pri roparicah.

1. Davljenje lisice ali mačke. (Vodnik si lahko sam izbere eno ali drugo.)

2. Ustavitev lisice ali mačke.

Za doseg prvega darila je neobhodno potrebno samostojno davljenje in sicer najdalje 5 minut. Zadavljeno roparico mora pes donesti vodniku.

III. Vodno delo.

1. Šarjenje.

2. Šarjenje v bičku za izpuščenimi racami.

3. Donašanje iz globoke vode.

IV. Poljsko delo.

Pri tem delu se preizkuša odnosno ocenjuje: nos, iskanje, stoja, donašanje izgubljene perutnine, ubogljivost, vključno zajcačednost, natezanje, strelomirnost, obnašanje vpricho odletele perutnine.

V. Donašanje:

1. roparice (lisice ali mačke),

2. zajca ali kunca,

3. perutnine,

4. lisice čez ovire.

Tudi večina predmetov, naštetih pod II. do V., je večini naših vodnikov že znana.

Kdorkoli želi podrobnejših navodil, naj si nabavi pri Društvu ljubiteljev ptičarjev brošurico »Določila o tekmah ptičarjev in spanijelov«, ki jo dobi za ceno 5 Din, ali pa naj pri DLP zahteva pismena ali ustna navodila. DLP bo vsakemu interesentu drage volje v vsakem oziru dalo vsa potrebna in zaželena navodila ter se nada, da se bodo naši lastniki ptičarjev v pravilnem razumevanju važnosti te uporabnostne tekme udeležili, zlasti ker se bo vršila šele oktobra meseca ter je časa dovolj za pripravlanje psa za to tekmo.

Prijave za udeležbo pri uporabnostni tekmi je najdalje do 20. avgusta t. l. poslati Društvu ljubiteljev ptičarjev v Ljubljani.

V prijavi je navesti ime psa in številko vpisa v rodovno knjigo. Člani DLP plačajo za vsakega prijavljenega psa Din 50, nečlani Din 200. Poklicni lovci, ki se udeležijo tekme z lastnim psom, so oproščeni te takse. Takse se lahko vplačajo tudi šele na dan tekme pred njenim pričetkom.

Za uspešne tekmovalce je DLP preskrbelo lepa darila.

Društvo ljubiteljev ptičarjev
v Ljubljani.

Društvo »Brak-jazbečar«

opozarja lastnike psov na internacionalno razstavo psov, ki se bo vršila dne 1. in 2. septembra 1954 v Ljubljani in priporoča čim večjo udeležbo.

Društvu se nudi pri tej priliki najboljši pregled o napredku in uspehu

v vzreji, lastnikom pa možnost, da se prepričajo o kakovosti in vzrejni vrednosti svojih psov.

Društvo namerava prirediti v jeseni tekmo po novem pravilniku, ki stopi v kratkem v veljavo. Po tem pravilniku se bodo psi lahko preizkusili le v gonji zdrave divjačine (brakiranje), delu z roparicami in predmetih o poslušnosti, ali pa po želji vodnika tudi še v delu po rdeči sledi.

Da se društvu olajšajo prve priprave, se že danes naprošajo vsi člani, ki se žele udeležiti te tekme s svojimi psi, da to čimprej sporoče društvenemu tajniku: Ernest Bernetich, Zagreb, Domagojeva 2.

Društvo »Brak-jazbečar«.

Po sklepu internacionalnega kluba »Dachsbucke«, v katerem je včlanjeno podpisano društvo, in s pristankom društvenega odbora, veljajo od dneva razglasitve te-le določbe:

1. Onim članom, ki dolgujejo tekoče letne članarine, se pri razstavah in smotrah ne smejo priznati medalje (kolajne, plakete), ne druga darila društva.

Takih članov tudi ne bo pripuščalo k udeležbi uporabnostnih tekem.

2. Priznanje psarn in vpisi v društveni vzrejni register (DVR):

a) Društvo bo v bodoče predlagalo »Jugoslovenskemu kinološkemu savezu« v zaščito le one psarne, ki razpolagajo z vzrejnimi materialom, predpisanim po IKS, t. j. 1 pes plemenjak in 2 psiči, toda le, ako so ti psi ocenjeni z najmanj »dobro«.

b) V bodoče se bodo vpisali v DVR le psi, katerih starši so ocenjeni z najmanj »dobro«. Ako ti še niso bili ocenjeni na razstavah, smotrah ali tekmah, ali o priliki vpisa v JRbj, mora predložitelj prijave za vpis doprinesti pismeno potrdilo o oceni po overovljenem sodniku ali ocenjevalcu.

c) Legla se vpišejo v društveni vzrejni register samo do starosti 10 tednov. Ako je ta termin prekoračen, se morejo izvršiti samo še posamezni vpisi. Nad 9 mesecev stari psi se sme-

jo vpisati le, ako so ocenjeni po ovelovljenem sodniku ali ocenjevalcu z najmanj »dobro«. Tudi tem prijavam je priložiti potrdilo o oceni staršev (točka b).

d) Pristojbina za vpis legla do 10 tednov znaša Din 5.— od mladiča, za posamezne vpise pa Din 20.—

Mali oglasi

Udomačen srnjak, star dve leti, je naprodaj za 250 Din. Naslov v tajništvu SLD.

Francoski baseti. Na vežbanje se izročita za dobo od 15. avgusta do 15. januarja 2 baseta, pes in psica, pol-druugo leto stara, zapriseženemu lovskemu čuvaju, ki ima na razpolago zajčje lovišče brez srn. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo psarne »Podgora«, Vrhnika 51.

Irška seterica, poležena 28. III. 1954 iz znane prvovrstne psice »Sente Kleengrund« JRP 1 T, že vpisana v vzrejni register ptičarjev, je še na prodaj pri ravnatelju Fric Prieger-ju, Bistrica pri Limbušu, Maribor.

Nemško kratkodlaklo ptičarko, prav dobro dresirano, z rodovnikom, prodam. Pojasnila daje Ožbalt Ivan, D. M. v Polju pri Ljubljani.

Braka jazbečarja, dve do tri leta starega, ki je uporaben za krvavo sled, vzdržljivega za gorski teren, kupim takoj. F. Natek, Šoštanj.

2 puški dvocevki kupim, sulsko ali »Forgeron«, kal. 16 in za lovskega čuvaja na črni smodnik. Naslov v upravi.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Krojaško delavnico sem otvoril v Kolodvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonom«) pod imenom atelje »Šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih iz-

kušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadranc« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg št. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrer-ju v Ljubljani na Gosposvetški cesti 12, telefon št. 53-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izbiro po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnjaška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitranolje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-

hteajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higiensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga

v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

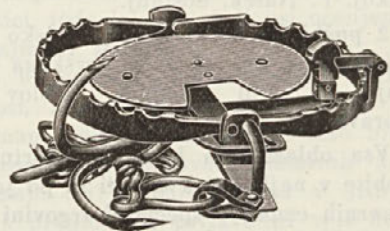
Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilčevac«, zaloga vseh lovskih potrebščin — se nahaja pri firmi F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

Trocevka Hamerles	kal. 16/8	Din 5.200
Dvocevka Hamerles	kal. 14	Din 900
Dvocevka petelinka	kal. 16	Din 500
Dvocevka Lefuše	kal. 16	Din 350
Mauser puška	kal. 8	Din 1.200
Repetirka	kal. 6.5	Din 700
Browning automat	kal. 16	Din 1.600
Browning automat	kal. 12	Din 1.400

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih tovarn.

C. Bloudek

Iz češkoslovaške lovske literature

Meseca februarja 1954 je prof. ing. A. Dyk, na prošnjo delovnega odbora »Čsl. lovske enote« napisal knjižico z naslovom »Malo lovstvo«, ki bi naj bila vodilo za lovske tečaje in kot pripomoček mladim lovskim naraščajnikom in morda tudi kandidatom za državni izpit iz lovstva. Vsebina te knjižice, ki sicer ni posebno široko razpredena, podaja pregled vsega nauka o lovstvu. Knjižica šteje 138 strani žepnega formata in je razdeljena na poglavja:

- I. Nauk o divjadi (prirodopisna in lovska razdelitev divjadi, prvine lovskega govora, kratek popis najvažnejših vrst koristne in škodljive [roparic] divjadi).
- II. Nauk o zaščiti divjadi (varstvo, gojitev).
- III. Nauk o lovu (način, pripomočki, potrebe).
- IV. Nauk o lovski morali.
- V. Lovski zakon.
- VI. Dodatek, ki govori o pogojih in snovi za državni lovski izpit.

V uvodu je avtor očrtal v nekoliko stavkih osnovo lovstva in pravi: »Lovstvo je gospodarsko usmerjeno izkoriščanje divje živečih živali, ki jih imenujemo divjad. Lovstvu je dan karakter gospodarskega udejstvovanja zaradi smotrenega gojenja divjadi in ker smatramo lov za izvajanje, ulovek (plen) pa za sad gojitve. Lovstvo varuje in tvori gmotne vrednote; poleg tega ima izvrševanje lova v sebi duševne vrednote in prvine vzgoje telesa, mišic, karakterja in uma. Izvori lovstva rastejo iz prirode in se k nji tudi vračajo. Nagnjenje k lovskemu uveljavljanju pa tiči v nagonu zdravega človeka. Njegova moralna utešitev je potreba kulturnega človeka. Lovstvo upravlja prirodno razmerje med človekom in prosto živečim stvarstvom in je zato važen faktor zaščite in varstva prirode. Lovstvu pristojata torej trajno mesto v sestavi ljudskega delovanja in v gospodarstvu narodov in držav.«

Prav lepo in vedno aktualno je IV. poglavje, ki govori o »Nauku o lovski morali«. Podajam ga zato v celoti:

»Nauk o lovski morali je dopolnilo državljanskega in družabnega nauka o npravstvenosti in govori o lovskem občevanju, določujoč smernice za dejanja, obnašanje in mišljenje oseb, ki se hočejo dčiti z naslovom lovec.

Ta označba zavisi od moralnih in strokovnih nazorov na poslanstvo in pomen lovstva pri zaščiti prirode in narodnega gospodarstva. Z moralo, disciplino, s strokovnim izvajanjem lovstva, s spoštovanjem lovske tradicije ter starih običajev in navad hoče pravičen lovec služiti javnemu blagru. V vsem tem se razlikuje od nelovca in divjega lovca.

Namen nauka o lovski morali je, doseči višino lovske zrelosti vseh oseb, ki goje lov. Razen tega vzgojnega pomena naj nauk o lovski morali prispeva tudi k redu in varnosti pri izvrševanju lova in končno k povzdigi samozavesti lovcev, njih spoštovanja in lovstva sploh.

Lovska morala se tvori z razvojem in z izkušnjami ter zahteva teoretično in praktično znanje v glavnih panogah lovstva, torej izobrazbo in izurjenost.

Vsebinsko nauka o lovski morali tvorijo ustaljena pravila, običaji in navade, ki jih mora lovec prostovoljno in tako izpolnjevati, kakor če bi bili uzakonjeni. Kljub velikim razlikam v duševni, telesni in karakterni zasnovi posameznikov je potrebno od lovca zahtevati, da v lovstvu vidi sredstvo k vzpodbudi in povzdigi nad vsakdanjost življenja in da v prostovoljno narekovani disciplini duše in telesa ter v samoobvladanju išče prilike k človeško čistemu užitku. V razmerju do lovstva se zahteva, da je lovec možatega vedenja in obenem gentlemanskih nazorov. Lovske lastnosti ne smejo biti nikdar družabno motljive in smešne. Prenapetosti vsake vrste se je varovati, gojiti pa je potreba nevsiljivo in dostojno družabnost in požrtvovalnost. Glavni znaki lovca so skromnost, zmernost in neomajnost dobre misli tudi pri lovskem neuspehu. Zaveden lovec se zanima za napredek lovske znanosti, k njej prostovoljno prispeva in skrbi za svojo lovsko organizacijo.

Vzajemni odnošaj med lovcem in divjadjo je najboljše merilo in znak lovstva. Pravičen lovec mora z divjadjo dobro gospodariti, jo mora predvsem ščititi in šele potem je moralno upravičen, da jo lovi. Le z aktivno ali vsaj s pasivno težnjo po gojitvi divjadi je mogoče premostiti navidezno in lovstvu pogosto očitano nasprotje med ljubeznijo do divjadi in njenim ubijanjem.

Lovskega gospodarstva si ni mogoče predstaviti brez grobosti usmrtitve. Lovca spoznamo po tem, da se tega dejstva za-

veda in da ravno zaradi tega stremi kar najbolj, da to omili. To doseže lahko s primernimi načini lova, razsodnim samoobvladanjem ter zmernostjo pri izberi in uporabi orožja in lovskih sredstev. Pravičnega lovca vodi načelo, da ima moralno pravico samo na ono število divjadi, ki presega normalni stalež odgojenega plemena in čuti nasproti javnemu blagru dolžnost, da osnovnega staleža divjadi ne poruši.

Kot lastnik ali najemnik ali samo kot prehodni uživatelj se mora lovec poslužiti vseh svojih sil in okoliščin, da o pravem času izrabi v lovišču vse možnosti za primerno zaščito in povzdigo divjadi. Z loviščem moramo gospodariti tako, da postane

Sorško polje — Pred zajcem

Foto M. Hafner

divjadi trajna domovina. Toda le za primeren stalež. Prekomerno gojiti divjad na škodo lastnega lovišča in na račun in škodo tujih interesov, je nelovsko, kajti lovec mora biti tudi varuh in upravitelj ravnotežja med divjadjo in poljedelsko kulturo. Važno je, da posebno ugodnih delov lovišča ne vznemirjamo z lovom. Tako nastanejo zatočišča za divjad. Neizogibna dolžnost lovčeva je, da se pobriga za tako uredbo lovišča, ki nudi divjadi zaščito v dobi zimskega stradanja in pozneje v dobi oplojevanja. Lovec mora lovišče stalno nadzorovati. Volja po dobrih lovskih odnošajih z lastniki sosednjih lovišč bi morala biti trajna in nesebična in dika pravega lovskega gospodarja.

Vsak udeleženec lova se mora obnašati lovsko pravično in vedno imeti ozir na interese celote, v katero je bil včlanjen.

Pravočasen prihod je družabna vljudnost, primerna oprema ter oborožitev spodobnost. Udeležba na lovu zahteva, da se podrejamo vsem navodilom, naredbam in nameram vodje, v kolikor so seveda lovske pravilne. Pri družabnem lovu je potrebno, da se prilagodimo celoti in na nevsiljiv, nesebičen in neočit način prispevamo k uspehu. Gost se sme lova udeležiti le, če je povabljen. Ako pa se vabilu ne more odzvati, je njegova dolžnost, da se opraviči. Gost ne sme na lov pripeljati nepovabljene osebe, tudi mora predhodno vprašati, ali lahko privede psa. Brezobzirno je voditi lovskega psa. Gost, ki mora vselej imeti pri sebi potrebne listine, se mora poučiti o tem, kaj in kako se bo lovilo, kaj in koliko lahko strelja. Prekoračiti dovoljeno mero je največja nedostojnost. Skromnost, negodrnjava, poslušnost vseh navodil in vljuden obzir do vseh udeležencev, strelcev, osebja in gonjačev naj je glavni znak gosta.

Na odrejenem stojišču naj se vsak udeleženec lova prepriča o možnostih izstrela, naj se brez hrupa sporazume s svojimi sosedi, postavi naj se tako, da sosedom ne ovira izstrela in naj se obnaša ves čas mirno. Svoje stojišče sme zapustiti nujno le po predhodnem sporazumu s svojimi sosedi in po pogonu le sporazumno z vodjem. Streljati sme na divjačino samo v nakazanem odseku. Nelovsko je streljati predaleč in kvariti možnost strela sosedu, ali mu celo žival pohlepno odstreliti.

Pri ravnanju s strelnim orožjem veljajo sledeča pravila:

1. Puško, čeprav nenabasano, nosimo v družbi vedno tako, da so cevi usmerjene strmo navzgor ali navzdol.

2. Puško nabašemo šele na odrejenem stojišču, ali pa šele pri začetku pogona. Po vsakem pogonu puško izbašemo.

3. Nabasano puško pri prehodu zaprek zavarujemo, pri večjih zaprekah pa rajši izpraznimo.

4. Streljati smemo na divjad šele, ko smo jo točno spoznali in ocenili, nikdar pa pred pogonom ali pa po že končanem pogonu.

5. V pogon smemo vstopiti samo na izrečno dovoljenje vodje in to na lastno odgovornost. Pri zamrzli zemlji, na ledu, streljanju na vodno gladino ter pri streljanju na nizko letečo perjad moramo povečati pozornost in previdnost.

6. Med lovom moramo pripravljeno puško nositi ali držati tako, da ni okolica ogrožena. S puško meriti proti ljudem ali zlasti bežeči ali leteči živali slediti s puško skozi strelsko črto, je kaznivo.

Nelovsko je pri družabnih lovih kvariti red in prestrezati žival na račun soseda in brez dovoljenja zaostajati. Dolžnost

lovca je, da opozarja gonjače na red, da pazi na znake in povelja, da se briga za pravočasno odnesenje in pazljivo nošnje ustreljene divjačine, da javi zastreljeno divjad vodji in ne zatajuje lastnih pogrškov. Na nedovoljenosti naj udeleženec na primeren način opozori vodjo ali osebje. Godrnjava kritika ali očitni izrazi nezadovoljstva so groba neotesanost. Vsak skupen lov je smatrati za dogodek, ki je podrejen pravilom družabnega obnašanja. Vsi udeleženci so dolžni prispevati z enakim delom k zadovoljivemu poteku lova, kajti samo tak prinaša radosten in čist užitek.

Vsak lov naj se po stari navadi konča z razglasitvijo uspeha pred lepo razvrščenim plenom. Oboje je dolžnost vodje. Udeleženci ne smejo zapustiti lova prej, preden lovodja ne poda poročila in morajo temu prisostvovati odkritih glav in dostojno v znak zadnje časti položeni uplenjeni divjadi in v zahvalo sv. Hubertu. Po tem naj se udeleženci osebno zahvalijo lovskega gospodarju, vodji in osebju.

Vejico (vršič), ki jo podeljujemo samo za uplenjeno veliko divjad, predvsem za parkljarje, podajamo po dotaknitvi dotičnega plena na štuli klobuka z lovskim pozdravom. Vršič nosimo za klobukom, toda samo do konca dneva, v katerem je bila divjad uplenjena. Razen tega uporabljamo vejico za označbo nastrela, kamor jo položimo narobe in z odlomljenim koncem v smeri, kamor je žival odšla. Končno velja vejica kot zadnji pozdrav umrlemu sodrugu, izjemoma tudi kot stanovski znak pri pomembnih lovskih prilikah.

Pravilna in umestna uporaba lovskega govora je tradicionalen okras lovskega občevanja. Toda varujmo se pretiravanja in kvarjenja jezika.

Iz starih časov, ko je lovsko osebje bilo plačevano skoraj izključno samo v naturalijah in ko mu je od divjačine, ulovljene v njegovem službenem rajonu, pripadal kot deputat del divjačine, se je ohranil do danes običaj, da mu od parkljarjev pristoja lovski delež, t. j. drob. Strelec sam pa ima pravico na jelenov rep, gamzov čop, na sulčice kljunačev, na repe divjih petelinov, ruševcev in fazanov, ter (z dovoljenjem lovskega gospodarja tudi) na rogovje.

O tem, ali si sme lovec obdržati kako naključno uplenjeno žival, morda tudi kožuhovino, odločajo krajevne navade.

Lovci se pozdravljajo z lovskim pozdravom, na lovih z »lovski blagor«, »dober pogled«, »mnogo ognja«, na kar odgovarjamo z enakim pozdravom, oziroma z lovsko zahvalo.«

September

Lepa je pomlad v novem svatovskem oblačilu. Polje, gozd, livada ožive v poljubih toplega sonca. Naveličani mrzle zime komaj čakamo prvih pomladanskih sapic, ki skrivnostno podrtavajo v vrhovih zelenih smrek — in zato se nam zdi pomlad najlepši letni čas. Kajpada ima tudi zima svoje čare in lepote za zdrave in site ljudi... In kakor po zimi težko čakamo pomladi, se tudi, po nevarno osonjenih poletnih mesecih, vprav z otroško dušo veselimo mirnega, ustaljenega septembra. Jesen... Pero je preokorno, da bi popisali vso jesensko lepoto. Dragi lovski prijatelji, pojdite v gozd, v božjo naravo in čitajte knjigo stvarstva, ki leži pred vami odprta. Z odprtimi očmi pojdite čez polja in gozdove in vaše duše bodo videle neslutene, tajne in prelestne lepote božje knjige, katerih niste morda še nikoli videli ne slišali v svojem, že morda dolgoletnem lovskem udejstvovanju.

Jesen. Po julijskih in avgustovskih prirodnih pustolovščinah omršaveli srnjak se je potegnil v temačne samotne gozdne predele. Mlade srnice so zopet deležne materine ljubezni in varstva. Jereb z družico si je izbral mirno dolinico s sončnim parobkom. Zajec se je pomaknil s skoraj praznega polja v gozd. Člani pičlih lisičjih družin so absolvirali visoko šolo in se razšli v vsakdanjo zasebno prakso. — Polhi se debelē. Pod širokovejnimi bukvami opazaš vse križem nastlano izglozanega žira: »Polhi omečejo,« se vesele polharji in pripravljajo samostrine. Ena sama mirna in topla jesenska noč med našimi starimi polharji v gozdu odtehta pet srnjih brakad. — Neokretni jazbec si je natrpal tolšče pod kožo in pridno nosi mah in suho travo v svoj grad, da bo — ako srečno uide lovčevim zvižacem — prav udobno in zdravo preupal dolge zimske mesece.

Jeleni postajajo nemirni — oktober se bliža.

September. Bliža se čas brakad. Brakadarji, posebno oni, ki jim letos ali začetkom leta 1935 poteče zakupna doba, naj malo pomislijo na letošnjo debelo zimo in njene zle posledice: polovico srn in jerebov je šlo v večna lovišča. Naj se ne ravnajo po onem 'lovcu', ki je rekel: »Poslal bom sina v lovišče, da potolče še ono, kar je ostalo.« — Kaj takega ne bo bleknil lovec nego — mrhar.

Vodje brakad, še vam besedo. Na stajališča spadajo samo starejši, dobri in mirni strelci. »Naraščaj« postavljajte na slepa

stojišča, kamor gotovo ne bo prišla nobena žival. — Še bolje bo, da uvrstite naraščajnike med gonjače s palico ali prazno puško v roki. Sploh pa lovec začetnik — po petletni lovski praksi pod najstrožjim nadzorstvom izkušenega in vestnega lovca, postane, naj bo star ali mlad, šele lovec »naraščajnik«, ki še vedno ne sme sam in brez nadzorstva v srnja lovišča.

Koliko se v tem greši, hudo greši, a kriv ni lovec začetnik, temveč oni, ki ga prepovršno in malomarno vzgaja in pušča samega v lovišče. — Kaj pa trpinčenje divjadi? Pri neki brakedi je obstrelil sicer spreten in pošten lovec mlado srno — komu izmed nas se ni kaj takega že primerilo — ki se je zatekla v bližino dveh lovcev in legla pod leskov grm. Bližnji

Brez matere Foto N. Lenček

lovec je ustrelil po njej, pa sama je vstala in zopet legla z odbitima zadnjima nogama. Na strel je pritekel drugi lovec in ko je uzrl srno, se mu je že zbudila grda ubijalska strast in lopnil je s kanonom po srni ter ji odbil še prednji nogi. Srna je žalostno zaječala in skušala po odstreljenih koncih nog ubežati. Med tem mučnim prizorom so pribeskali psi in pod njihovimi zobmi je kmalu utihnilo plakanje strahotno trpeče srne.

Obstreljeni srni hitro strel v glavo ali vrat in hipno bo konec trpljenja. Nekdo izmed novincev je srečno pogodil zajca in še živemu potegnil drobovino — a žival je še potem vekala v strašnih mukah. Obstreljenega še živega zajca s krepelcem za uhlje in hitro bo po njem. In je res, da se vprav med lovci hitro spozna človek; na zunaj morda poliran, a v srcu — bestija. Lovci, srčna kultura je prvo

in okoli te naj se suče vse vaše dejanje v lovišču in izven njega, pa vas bodo imeli vsi v čislih. Še dveh grdih razvad se moram dotakniti. O priliki brakad spuščajo nekateri lovci brake v sosedovo lovišče in čakajo na meji, da pobijejo ali zastrele divjad, ki jo dober sosed skrbno neguje. In če mu pri takih prilikah sosed postreli sicer nedolžne psičke, ga opsujejo z mrharjem in mu groze s tožbo. V tako nečedno družbo štejemo tudi onega lovca-soseda, ki ob priliki tvoje enkratne ali morebiti dvakratne brakade v sezoni čaka namenoma ob meji in pobija tvoje živali... Pozor na take tiče! Kazen: objava njihovih imen v Lovskem kotičku.

O vsem tem in podobnem je bilo že ponovnokrat obširno popisano v »Lovcu«, zato vedno poudarjam mladim lovcem: več teoretične lovske izobrazbe in bolj temeljito prebiranje starejših letnikov našega »Lovca«.

Kaj pa lovsko pohujšanje? Tudi to igra važno vlogo pri opustošenju srnjih lovišč.

»Petnajst srn, pet lisic in zajcev en voz so dobili na brakadi v onegavem lovišču,« se pohvali nekdo pred sosednjimi lovci. »Če so jih oni, jih bomo tudi mi, in prihodnjo nedeljo, če ne prej, le po njih, kdor more in zna.« In nekateri posamezni lovci tako radi nosijo svoj plen čez dve ali tri vasi in pripovedujejo vsakemu radovednežu, kako in kje je dotično divjačino ustrelil in tako nevede netijo in podžigajo lovsko strast. In še o streljačih na brakadah. »Moja puška ubija tudi na 80 korakov,« je nekoč hvalil možakar svoj dvanajstkalibrski kanon. — Pametna beseda, da preko štiridesetih korakov ne sme streljati po divjadi, ne zaleže nič. On trdi svojo, in namesto da bi ti bil za pouk hvaležen, te zasovraži. —

Ako nekatere lovce pokaraš zaradi nelovskih dejanj in jih skušaš usmeriti na pravo pot, te bodo grdo gledali in ne bo dolgo, pa te bodo kot ‚nergača‘ in ‚zgago‘ sunili iz lovske družbe. Zdi se, da je danes bolj kot kdaj prej prišla v posebno veljavo rečenica: »Kdor resnico govori, slabo naleti.«

Končno pripomnim še to: o brakadah so mnenja zelo različna. Neki starejši lovec, ki je bil v mladosti hud brakadar, je dejal: »Najlepša koračnica pri vojakih ni bila tako poskočna, kakor je bilo ‚klenkanje‘ mojih brakov po hostah. — A danes? Če bi prišle rojenice in mi ponudile: ‚Tri želje se ti bodo spolnile, kakršnekoli že hočeš,‘ pa bi rekel: ‚Prva želja naj bo, vsi lovci brakarji naj se za en dan spremene v srne, srne pa v lovce, psi pa naj ostanejo in gonijo v srne spremenjene lovce tako dolgo, da jim bodo jeziki segali do kolen.‘«...

Res, prijetno je prisluškovati zvonjenju dobrih brakov, ki tako ubrano odmeva po gozdu, dehtečem v jesenskem vonju, ko zaslutiš komaj slišne skoke preganjane divjadi, hiteče proti stajališču, in še, ko zagledaš zasopljeno srno v strelski razdalji. Kako vzdrhti lovčevno srce — a kljub vsem tem užitkom nismo prijatelji brakad, že iz enostavnega vzroka, ker veliko streljanega ne poberemo.

Pogoni z braki jazbečarji ali sploh malimi psi naj bi že bili, seveda pod dobrim vodstvom. — Površno in nestrokovno vodene brakade z visokonogimi kužoni in slabimi strelici so največji skrunilci prirode...

Lov naj ne bo samo ubijanje, temveč sport, pa zopet ne zabava na račun uničene divjadi. —

Lovec, ki ne stremi za vsestranskim izboljšanjem lovišča, s posebnim ozirom na srnjad — ni lovec.

Uporaba psov na rdeči sledi

Topot ne nameravam pisati o posebni pasmi barvarjev, o katerih je prinesel »Lovec« obsežnejši članek v l. 1952. izpod peresa ing. Sonnlichlerja, marveč kako sva uporabljala moj rajni oče in jaz razne vrste psov za iskanje ranjene divjadi.

Moj oče je gojil zalezovanje in klicanje divjadi pred več kakor štiridesetimi leti. Lovil je v takih primerih brez psa. Saj takrat še ni bilo v navadi, da bi imeli za take vrste lovov posebno izšolanih psov, kakor jih imamo danes. Dogodilo pa se je tudi njemu, kakor vsakemu lovcu, ki večkrat strelja na divjad, da jo je zastrelil. Treba jo je bilo iskati s psom.

Kaj dobro se spominjam, kako je prišel oče pred kakimi štiridesetimi leti, vprav na večer pred svojim godom, ki ga je praznoval 17. junija, z lova in mi kot otroku pripovedoval, da je čakal v »Strmi rebri« srnjaka. Vprav takrat, ko je zazvonilo »Ave«, ko kaj rad izstopi srnjak, pa se je pokazalo pred njim v travi nekaj čudnega: v večernem mraku je bilo videti, kakor da stoji ali čepi pred njim bel gozdni pritlikavec — škrat. Ko je pa pogledal bolj natančno, je spoznal v čudni prikazni velikega jazbeca, ki je sedel vprav po pasje in oprezoval v lep poletni večer. Puška je bila pri licu in gozdno tišino je zmotil votel pok. Oče je imel puško, pri kateri je bila ena cev risana, druga pa gladka. Na jazbeca je bil streljal z zrnjem. Ko se je izkadil dim črnega smodnika, je zaman iskal v visoki travi plen. Zavedajoč se, da je dobro pomeril, je razmišljal, kako bi najsigurneje prišel do divjačine. Ker je mnogo bral lovske časopise, mu je bilo znano, da so prav dobri za iskanje zastreljene divjadi mali jazbečarji, ki jih je on gojil deloma čiste deloma križane že precej let. Rekel mi je, da pojdeva prihodnji dan iskat jazbeca z našim »Svedrom«. Tako namreč je bilo ime enemu izmed pradedov naše današnje pasje pasme, križancev med resastimi braki in jazbečarji.

Iz neznanega vzroka nisva odšla zjutraj, marveč šele okoli desetih dopoldne. Prav vroč dan je bil že, ko sva okoli enajstih dopoldne prišla na kraj, kjer je bila divjad, ko je počila puška. Iskala sva, če bi bilo kaj rdeče sledi ali odstreljene dlake. Šele čez nekaj minut sem našel v travi odpadel jesenov list in na njem suho kapljico rdeče sledi. Na to sled sva dala »Svedra«. Pes je potegnul in začel vleči v goščavo. Ker je bilo zelo gosto in nisva mogla za psom v grmovje, sem ga bil odvezal. Toda že

nama je bil izginil izpred oči. Zaman je bilo vse klicanje. Oče se je jezil, zakaj sem snel psu vrvico, da je sedaj bog ve kam odšel, da mu bo prepodil srnjaka in slično. Čakala sva kakih deset minut. Kar pa se je zamajalo grmičevje in že je bil »Sveder« pred nama. Pričel je skakati in se vzpenjati ob očetovih nogah. Nato je stekel zopet v goščo. Očetu se je le-to zdelo čudno in odšla sva za psom. Le-ta je tekel pred nama, se obračal nazaj, izginil in se zopet povračal, dokler naju ni pripeljal do takrat nama neznanе jazbine. Ta jazbina je imela spredaj kake tri kubične metre veliko jamo, ki je prehajala nato v ozek rov. Na koncu omenjene veže pred rovom je bila tema in zato sva slabo videla z očetom, kako je pes nekaj vlekel. Zlezel sem zato v vežo in našel mrtvo veliko jazbečevko. Oče me je bil pri tej priliki tudi poučil, da žival, če ni motena in če le more, pred smrtjo pride izpod zemlje v kako večjo odprtino, ali pa še celo kar na plan. »Svedra« je seveda pohvalil za imenitno delo, ko je našel plen najmanj 15 ur po strelu in sicer v hudi dopoldanski vročini. Ta kužek je našel pri neki drugi priliki tudi zastreljenega srnjaka.

Pa ne samo lovski psi, tudi drugi kužoni so večkrat prav uporabni za iskanje zastreljene divjadi. Nekaj posebnega sem bil doživel z Zakamnekovim »Torinčkom«. Že ime pove, da je moral to biti pes neke posebne pasme.

Leta 1918. sredi junija me je naprosil blagopokojni gospod ing. Hano Luckmann, če bi hotel iti pokazat mejo njegovega lovišča, ki ga je nameraval oddati, bodočemu zakupniku, lesnemu industrijaleu J. z Jesenic. Pri tej priliki da lahko pogledamo za srnjaki. Odšli smo 14. junija zvečer in sicer s tudi žal prerano umrlim prijateljem J. in njegovim lovцем Francetom, ki me je večkrat spremljal na lovu. Vprav tisto jutro, ko je bil polom na Pijavi, je bilo izredno lepo in ugodno za zalaz. V tako zvani »Zakamnekovi pronti« sem streljal na močnega šesteraka. Ker sem ga bil streljal, ko se je premikal, ga je krogla prijela deloma v mehko, deloma v oprsje. Srnjak, ki je po strelu močno krvavel, je bil pobegnil v goščo. Na strelu sem počakal prijatelja, ki sta kmalu prišla, nakar smo odšli po rdeči sledi. Ko je le-ta pričela pojemat, smo se razdelili. Čez dobre četrt ure brezplodnega iskanja sem se bil povrnil žalosten. Hudo mi je bilo za plen, še bolj pa seveda za močno rogovje, ki sem si ga imel priliko ogledati pred strelom. Kmalu sta prišla tudi moja spremljevalca s sicer precej navihanimi pogledi. Skušala sta markirati žalost in izražati meni sočutje,

toda ni jima popolnoma uspelo. Svetovala sta mi, da naj grem z njima, da bi bilo nadaljnje iskanje gotovo brez pomena. To čudno vedenje pa je rodilo v meni nov sklep. Sklenil sem, da ne odneham in da poskusim poiskati srnjaka z najbližjim psom in sicer kar z Zakamnekovim »Torinčkom«. Odšel sem k bližnji, v Jeseniških rovtih samujoči hiši in zaprosil za kužona. Smejali so se mi, češ, kaj neki bom naredil s to mršino, in res: videti je bilo precej smešno, ko sem peljal na debeli, dolgi verigi kosmatega, nizkega kužona, prijazno mahajočega z nekoliko zavitim kosmatim repom. Posebno smešnega so naredili »Torinčka« kratki, nekoliko stoječi mali uhlji na koničasti glavi, ki je precej spominjala, da je bil »Torinček« bržčas v daljnem sorodstvu s »špici«.

Potil sem se že po poti, razriti od hudournika, ki še ni bila posebno napeta. Debele znojne kaplje pa so mi zalile čelo, ko me je »Torinček« vlekel po hudi strmini Zakamnekove pronti. Saj je bilo sredi poletnega, jasnega dopoldneva, ko je sonce s posebnim užitkom poljubljalo planinsko senožet. Kar sva se znašla s spremljevalcem na točki, kjer sem bil streljal in nekaj minut nato je »Torinček« že s posebnim užitkom povohal posušeno rdečo sled. V meni so vstali novi upi, lepe nade. »Torinček« je, neprestano mahajoč s kosmato zastavo, zamahal še bolj temperamentno in potegnil v goščo. Vlekel me je do tam, kjer smo se bili s pomagačema razšli in kjer smo zjutraj izgubili sled. Na tej točki je »Torinček« malo postal, a že se je bil znašel: z vlekel me je skozi skoraj neprodirno goščo mladih smrek in obstal med gostimi vejami. Gledal sem, kaj se vzpenja po nekaj metrov visoki smreki, ki je bila z vejami porastla do tal. Kar sem zapazil v drevesu nekaj rjavordečega. Ko sem odstranil nekaj vej, sem že vedel, kaj je pomenilo čudno zavijanje ustnic mojih spremljevalcev. Dober meter od tal je bil vržen čez močnejšo vejo moj težko zaželeni srnjak. Kakor sta mi kesneje priznala, sta ga mi hotela, seveda v šali, odnesti. Zato sta ga bila skrila v veje. France bi ga bil zvečer odnesel domov, na kar bi bil J. povabil poleg drugih lovskih prijateljev na večerjo tudi mene. Rogovje pa mi bi bil izročil šele čez nekaj mesecev. Le tako pa jima je »Torinček« vse pokvaril. Zanimivo je bilo posebno to, da je pes šel nekaj metrov po sledi še za tem, ko sta bila srnjaka nesla in ga nista, kakor sta mi povedala, prav nič vlekla po tleh. Sled je imel pes gotovo po vejah, kjer sta oplazila s srnjakom. Kako debelo sta me pogledala, ko sem jima srnjaka pokazal, si lahko mislite! Vso zadevščino o pomočniku »Torinčku« sem jima bil povedal šele kasneje.

»Torinček« pa se je bil izkazal še pri drugi priliki. Pokazal je, da je nizke nožice podedoval po kakem pradedu, dobrem lovskem psu, ki se je bil ženil pri njegovi prababici, kosmati ovčarski psici.

Leta 1918. sem pričel že precej zgodaj klicati srnjake. Vsak je pač kolikor mogoče skušal izkoristiti prilike, kajti nihče ni vedel ure, kdaj bo spet poklican med bojni grom, ali vsaj v neposredno bližino krajev, kjer je bil vsak strelec tudi cilj. Prvega srnjaka sem bil ustrelil na klic že 21. julija. Nekaj dni

*Znani gorenjski lovec g. M. Černe z Bleda
s 129. in 130. vidro*

nato pa sem klical spet v Jeseniških rovtih nad Zakamnekom. Prav kmalu se mi je odzval srnjak. Po strelu se je močno nagnil naprej, takoj nato se zopet vzel in odskočil v dolgih skokih. Iskal sem po velikem listniku, kjer je bilo kar na debelo listja. Kmalu sem izgubil rdečo sled in ni mi preostalo drugega kakor iti v dol po »Torinčka«. Kakor vedno, me je tudi topot pozdravil zelo veselo. Pričel je lajati in ropotati z verigo, na kateri privesan je preživel večino dolgočasnega življenja.

Dospevši na nastrel, je tudi topot takoj prijel za sled in pričel močno vleči. Toda že po dobrih desetih metrih se je zakrenil v ostrem kotu v drugo smer kakor sem videl srnjaka

bežati po strelu. Lezla sva s psom skozi drobno mlado bukovje in veriga se je večkrat zapletla v rogovilasta debla. Kar pa se je goščava odprla in s »Torinčkom« sva se znašla pri opuščnem kopišču. Takrat pa je »Torinček« že sedel pred živim srnjakom, ležečim v visoki travi. Ker sem imel psa na verigi, mi ni bilo mogoče streljati. Naredil sem korak proti srnjaku. Kar se je le-ta dvignil in se odpravil hudo šepajoč proti meni. Nagnil je bil glavo in nameril z rogovjem. Komaj sem ga bil pograbil za rogovje in preprečil nevaren sunek. Bil sem v prav nevarni situaciji, kajti z levico sem držal verigo, z desnico pa se boril s srnjakom. Srnjak se mi je izpulil in se zagnal v strmino pod kopišče. Nato sem izpustil psa z verige. »Torinček« je skočil za srnjakom in že sem slišal ropot in plakanje srnjaka. Med tem, ko sem hitel po strmini, sem zaslišal enolični pasji lajež, ki se je ponavljal v kratkih presledkih. Kmalu nato se mi je nudila izredna slika: ob majhnem potočku je sedel pred mrtvim srnjakom »Torinček« in ga oblajaval, kakor najbolj dresiran barvar. Šele ko sem prijel srnjaka za rogovje, da si ga bolje ogledam, sem opazil, da na roki močno krvavim. Roko sem si bil prerezal, ko sem pograbil srnjaka in se obranil pred nevarnim sunkom.

Poleg »Svedra« in »Torinčka« pa sem uporabljal še druge pse pri iskanju divjadi in divjačine. Nekateri so se bili obnesli, drugi zopet ne. Iskal sem gamsa z izšolanim barvarjem in ga nisem našel, kajti pes je sledil mnogo rajši zdravi divjadi kakor zastreljeni. Nekaj dni nato pa je našel tistega gamsa lovski čuvaj brez psa.

Znan mi je celo primer, ko so iskali s psom zastreljenega srnjaka. Kar so čuli močno vekanje in ko so prišli na lice mesta, so našli psa, ki ni držal ranjenega srnjaka, marveč je bil vprav takrat trgal nekaj dni starega kozlička. Našel ga je v gošči, ga zadavil in pričel trgati.

Tako vidimo, da imajo razni psi pogoje za iskanje zastreljene divjadi, da je pa seveda tudi pri iskanju treba biti zelo previden. Izšolani psi pa so gotovo bolj priporočati kakor drugi. Nikdar pa ne bom pozabil na Zakamnekovega »Torinčka«, ki je imel izredne talente.

Ali sprejme srna ugrabljenega mladiča nazaj?

Že nekaj let sem, odkar se je srnjad nekoliko bolj zaplodila v mojem svetokrištofskem revirju, se množijo tudi primeri, da kmetje tuintam poberejo kakega zapuščenega, po nekaj dni starega mladiča ter mi ga prinesejo, ali pa poizvem za njega po svojih lovskih čuvajih. Seveda poučim primerno vsakega, naj pusti divjad v miru tam, kjer jo najde. Končno mu moram pa dati le še napitnino, saj bo drugič sicer srnico pobil.

Večkrat sem že čital, da srna-mati ne sprejme več k sebi svojega mladiča, ki je bil v človeških rokah.

Letos so mi polovili 3 mladiče. Prvega mi je prinesel kmečki fant, ki ga je našel brez matere. Bila je srnica, ki sem jo nekaj dni redil z mlekom, nato pa oddal na svojo kočarijo, kjer jo je dojila domača koza. Zdaj se sprehaja po kopališkem parku v Rimskih toplicah. — O drugi sem zvedel, da jo ima neki kmet v Rečici. Govoril sem z njim in ga naprosil, naj jo obdrži prosto toliko časa, da odrase in odide v gozd. Čez dobrih 14 dni mi pride povedat, da je prišla stara srna v gozd nad hišo, kjer je »piskala«. Ko je mladič slišal njen glas, je postal pozoren in skočil v gozd, kjer se je pridružil materi in ni ga bilo več nazaj. Pač pa jih še zdaj vidiijo večkrat oba zdrava blizu nad kmetovo domačijo. Torej ne bo držalo, da se srna in mladič, ki so ga ugrabili ljudje, ne družita več. — Tam doli pri Rimskih toplicah so s težkim avtom navažali gramoz. Ko se je avto vračal proti kamnolomu ob potoku Ični, zagleda šofer na sredi ceste težko srno, ki se ni hotela umakniti. Ustavil je avto ter se bližal srni, ki je na nekaj korakov odskočila v breg, kjer jo je čakal mladič in sta skupaj odhitela. Komaj pride avto v kamnolom, zaslišijo delavci za cesto neko »cviljenje«. Ko gredo gledat, najdejo v grmovju ob potoku pod cesto mladiča, ki ni mogel ven na cesto za materjo in bratom. Zato je srna vzdržala na cesti in gledala v potok. Srnačka so prijeli, k meni pa poslali kolesarja z vprašanjem, kaj naj napravijo z mladičem. V moji odsotnosti je žena naročila, naj spustijo mladiča tam, koder je šla srna s prvim mladičem. In res, srnjaček je previdno odšel v isto smer, koder je šla srna. Čez nekaj dni sem poslal lovske paznike pregledat oni gozd, ki ni velik. Pretaknili so vse, pa ni bilo ne sluha ne duha ne o srni, ne o mladičih. Če Bog da, me bodo še kdaj razveselili!

Lov z železnimi pastmi na lisico in kuno

Za poklicne lovce začetnike spisal L. Fric, logar

PREDGOVOR

Naši predniki lovci so se svoje dni vsebolj intenzivno bavili z lovom na pasti kakor današnji poklicni lovci, zlasti začetniki. Vzrok temu je po večini neznanje. Dostikrat pa si tak revež tudi ne more nabaviti precej dragih lovnih priprav, njegov lovski gospodar pa je ali skop ali pa nima nobenega smisla za to. Seveda, šteti denarce za tako reč tjavendan, to niso mačkine solze, posebno v teh slabih časih. In če še potem lovec nima takojšnjega uspeha, mine lovskega gospodarja vsa potrpežljivost, ter s primernim nagovorom zagreni lovecu vse veselje do tega lova.

So pa tudi gospodje, ki se ne ustrašijo stroškov za nakup železnih pasti, vedoč, da se bodo te vsote dobro obrestovale v izkupičku za kožuhe, kakor tudi v sigurnem prirastku koristne divjadi. Končno pa take pasti držijo dolgo vrsto let, če se varujejo proti rjavenju.

Recimo, da lovski gospodar ugodi želji svojega mladega lovca, — pasti so tu, sedaj je vrsta na lovecu, da on izpolni dano mu nalogo. Toda kako naj začne, videl še tega nikdar ni, pove mu navadno nihče, zadevne knjige so pa pisane v tujem, njemu nerazumljivem jeziku.

Bodi tedaj ta spis kažipot vsem tistim mladim poklicnim lovecem, ki jih veseli, priučiti se lova s pastmi na našo dragoceno kožuhovinasto divjad. Naj si bistrijo um in »zvijača proti zvijači« naj bo njihovo geslo!

Opisal bom v glavnem lov na lisico in kuno, in če uspe ta, potem bo lovec z lahkoto uporabil navedene metode tudi proti drugim štirinožnim škodljivcem naše plemenite divjadi.

Sv. Bolfenk pod Veliko Kopo, meseca januarja 1932.

L. Fric, logar

I. poglavje

Železne pasti

Razločujemo dve vrsti železnih pasti, ponekod jim pravijo klešče ali skobci, in sicer: past na krožnik ali stopalko (Tellerreisen) in veliko železo, ki ga sproži divjad s potegljajem (Abzugeisen, Schwanenhals).

1. Stopalke

So to pasti s premerom 20—25 cm (za lisico in kuno) in z valovito nasekanimi čeljustmi (Bügel), pero pa je pod krožnikom. Ta ne sme biti premajhen, sicer stopi žival lahko poleg, t. j. med krožnik in čeljusti, občuti s šapo, da ni nekaj v redu ter takoj odskoči. Pero mora biti močno, da ga lahko samo z nogo pritismo navzdol, ne pa z roko.

Stari sistem stopalke z zadaj ležečimi peresi in s prikovanimi koničastimi zobmi na čeljustih ni za rabo, ker je takšno železo pri vkopavanju v zemljo zelo nerodno že zaradi zadaj ležečega peresa, še slabši pa so koničasti zobje. Žival lahko stopi na zob — in srečno, lovec!

Valovito nasekane čeljusti primejo popolnoma gotovo in nobena žival ne more potegniti šape zopet ven.

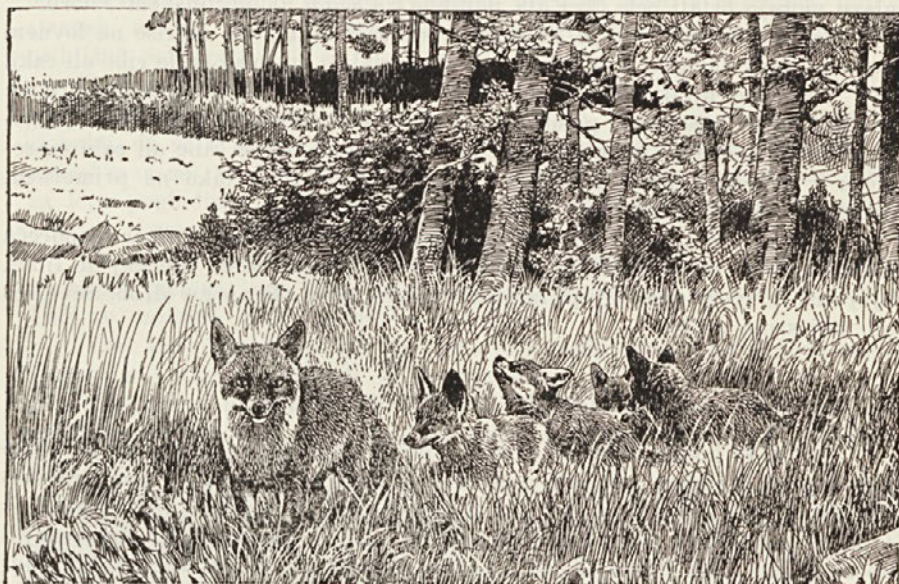
2. Veliko ali berlinsko železo

Te velike, močne pasti imajo namen, da žival pograbi za vrat ter jo zadavijo. Izdelujejo se v različnih konstrukcijah, v bistvu pa so si enake. Pri vseh se namreč mora vaba namestiti tako, da sproži žival, ki hlastne po vabi, mehanizem, in sedaj prosta peresa bliskovito sklopijo čeljusti.

Sicer pa da vsaka tvornica, ki izdeluje te pasti, rade volje kupcu potrebna pojasnila.

Za lisico naj imajo pasti premer 50—55 cm, za kune nekaj manj.

Kakor pri nakupu puške, naj se pazi tudi pri nakupu vseh teh pasti, da so res izdelane solidno, da leže čeljusti v razpetem stanju malo navzdol ali vsaj v vodoravni legi, nikdar pa navzgor. Peresa morajo biti iz dobrega jekla, da napeta tudi v najhujšem mrazu ne počijo.

Kakor puška, tako morajo biti tudi vse te lovne priprave vedno snažne, ne smejo rjaveti, ker je sicer potem vsak uspeh izključen. Ko se spravijo konec zime domov, naj se očistijo vsi deli z vročo vodo in peskom, potem se na štedilniku zmerno segrejejo, namažejo dobro s srnjim lojem ali s kakšno drugo nesoljeno mastjo ter se obesijo na suh prostor.

In še nekaj. K stopalkam privežemo tudi kako pol metra dolgo verižico, ki ima na koncu dva ali tri kaveljne (mačka). Tudi ta se mora držati snažna, brez rje.

Veliko železo ne potrebuje nobene verige, ker je samo dosti težko, da ga žival ne povleče daleč, ker jo navadno prej zadavi.

II. poglavje

Pripravljanje vabe

Poleg dobrega železa je potrebna lovcu še druga reč, in to je vaba. Priskrbim si že rano jeseni nekaj mačk — saj teh ne zmanjka, jim mrtvim

porežem glave, ostalo pa serekam z dlako vred na koščke, kakor za golaž, ter jih vložim v snažen glinast lonec. Da pa se poveča vonj, potrosim koščke v loncu z baldrijanovim praškom, ki se dobi v vsaki lekarni ali drogeriji za majhen denar. Ko je tako lonec poln, ga zavežem dobro z mokrim pergamentnim papirjem ter postavim nekam na toplo, najbolje v gnoj. Paziti pa je treba, da ne pride gnoj na papir, ker ga drugače prejé in je delo uničeno. Mačje glave denem cele vedno na vrh v loncu, da jih imam hitro pri rokah, kadar treba.

Tako si napolnim kake 3—4 lonce. Ko se vzamejo iz gnoja, jih spravim na suh prostor.

Vaba je pripravljena. Toda drži sapo, ko odpreš prvi lonec! Takega smradu si niti od daleč ne moreš predstavljati. Toda učinek je izboren! Posebno lisici bije to vablivo na nos ter jo slej ali prej izvabi v past. Mačje glave morajo ostati cele, ker jih porabim za vabo na berlinskem železu.

Pa še neko sredstvo je, ki razvija še hujši smrad, da zabriše na lovnem prostoru vsak človeški duh, a lisico vendar privlači, in to so gnile ribe ali raki.

V snažno litrsko steklenico narežem rib kakršnekoli vrste na drobne koščke, da je steklenica polna skoraj do vrha, zavežem jo dobro s pergamentom ter postavim za nekaj dni na vroče sonce, da se ribe ali raki izpremene v nekakšno gosto tekočino. Potem shranim prav tako na primernem prostoru, kjer ni podgan ali miši.

Ti dve vabi zadostujeta za lisico popolnoma. Za kune se sicer priporoča marsikaj, vem pa iz lastne izkušnje, da kuna takšnih dišav nič kaj ne ljubi, njej diši le sveže meso divjačine, zlasti ljubi zajca ali njegov drob, ververico ali tudi srnin drob.

Ureditev lovnih prostorov

Lovec, ki hodi z odprtimi očmi po lovišču ter obrača pozornost ne samo kakemu kapitalnemu srnjaku, temveč tudi sledem roparic, jih zna pravilno razločevati, ali kakor se pravi, zna pravilno čitati iz odprte knjige narave — to bi se moral vsak lovec začetnik najprej učiti — mu po nekaj opazovanjih ne bo težko najti stečine lisice ali kune. Opazil bo, da se lisica kakor tudi kuna zelo radi vračata na svojih pohodih v daljših ali krajših presledkih na en in isti prostor v lovišču. Četudi en kos tam uloviš, se kmalu pojavi drugi, temu sledi tretji in tako naprej.

Take prostore si je treba zapomniti. Pregledati moramo, ako se morebiti nahaja v bližini kakšen topel vrelec, ki tudi v najhujšem mrazu ne zamrzne, ali so tam groblje ali pa debelo, spodaj votlo drevo.

Ako se nahaja takšen topel izvirek ali mlaka na majhni goličavi, je to izvrsten lovni prostor, posebno za lisico. V temnem gozdu lisica ne pograbi rada vabe, to uči izkušnja. Nasprotno pa kuna zlatica rajša stika po gostih mlajih ali pa po mračnih starih lesóvih, posebno za kakšnim potočkom navzgor ali navzdol. Pa tudi kjer se delita stari les in kultura, boš pogosto sledil kuno, in če se nahaja v lovišču divji maček, boš gotovo našel tu njegovo sled.

(Sicer je divji maček danes na Pohorju zelo redka prikazen, pa stari logarji so mi pravili, da so ga nekdam, ko jih je še bilo več, lovili v železja z uspehom ravno na omenjenih prostorih. Op. pis.)

Že v začetku septembra začnemo urejevati lovne prostore. Izvirek ali mlako razširimo, ker sem bomo pozneje vložili berlinsko železo, vodo zajezimo tako, da ne more ne bolj narasti ne pasti; dno osnažimo in pogladimo

lepo, da potem železo dobro leži, na izkopano kamenje in blato pa lepo naložimo plasti tam rastočega mahu ali sploh materijala, ki se v bližini nahaja.

Voda v tem koritu mora biti tako globoka, da bo stala še kakšna dva prsta nad železom, ker se morajo tudi najvišji deli železa popolnoma skriti v vodi. Dobro je, da že sedaj vložimo na dno na vsako stran, kjer bodo ležali konci peres, po en ploščat kamenček, zlasti, če je dno mehko. Peresa železa se namreč na trdi podlagi bolje odbijejo, past skoči više in prijem je bolj gotov. Tako pripravljene prostore pustimo v miru nekaj tednov.

V groblji naredimo tako: na primernem, tudi v debelem snegu lahko pristopnem prostoru sezidamo iz bolj oglatih kamnov okoli tri četrti metra visoko, pol metra široko in meter dolgo utico, jo prizidamo zadaj h kakšni večji skali, ali sploh zadelamo eno stran s kamenjem, tako da ima žival le od ene strani dostop v luknjo. Pokrijmo utico na gosto z vejevjem, tudi ob straneh, da vse skupaj izgleda kot kup stelje. Odprtina spredaj naj meri približno pol metra.

Ravno v sredini te odprtine, kakih 20 cm globlje, izrežemo ali izkopljemo lepo okroglo jamo v zemljo, tako široko, kakor je stopalka in tako globoko, da se ta lahko v razprtem stanju lepo skrije v njej. Izkopani material moramo zmetati daleč proč. V to jamico denemo za sedaj mravljišče, ga lepo pogladimo, da ne nastane kup in da se nič ne razloči od okolice, nato ga potrosimo tudi dalje v rov in zunaj okoli.

Postavimo pa lahko take utice tudi iz raznega okrog ležečega suhega ali napol trhlega lesa, samo da je še tako močno, da ga sneg ne potlači. Tudi to moramo dobro pokriti z vejevjem.

Vsak tak prostor moramo pač tako prilagoditi okolici, da izgleda kolikor mogoče naravno ter divjadi ne vzbuja suma.

Kjer pa se nahaja na omenjenih prostorih staro votlo drevo, osnažimo ali izrežemo pri tleh trhlovino, da nastane globokejša luknja, drugo pa pripravimo kakor sem rekel o uticah.

Zakaj zasipljemo z mravljiščem in ne s čim drugim, n. pr. z listjem? Zato, ker je mravljišče prepojeno z mravljinčjo kislino, katere duh je močnejši od duha železa in človeških rok, kuni in lisici pa ne vzbuja nobenega suma, ker vendar pogosto šarita in kopljeta po mravljiščih.

Takih prostorov si mora lovec pripraviti večje število in kolikor možno bolj skupaj, da jih lahko vsak čas pregleda, ne da bi mu bilo treba hoditi od enega konca do drugega bog ve kako daleč.

Vse to pa se mora izvršiti v začetku septembra.

K zbirki „Predpisi o lovu in ribolovu v Dravski banovini“

V februarski številki letošnjega »Lovca« sem naštel naslove predpisov, razglasov in navodil o lovu in ribolovu, izdanih v dobi med 15. majem 1951 in koncem januarja 1954.

Da bo zbirka lovskih normativnih odredb na temelju starih lovskih zakonov popolna in zaključena, podajam v nastopnem seznam onih odredb, ki so izšle v dobi od konca januarja t.l. do uveljavljenja novega državnega zakona o lovu.

(Predpisov, ki se tičejo ribolova, za to dobo tu ne navajam.)

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 21. oktobra 1953, II No. 22886/1 — o kontroli nad orožjem in prodajanju orožja pri licitacijah. (To okrožnico bi bil imel na strani 52 »Lovca« na tretjem mestu navesti.)

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 22. junija 1954, III No. 1290/55 — o vrsti in številu dovoljenega orožja na podlagi legitimacije, ki jo imajo zapriseženi lovski čuvaji za nošenje orožja.

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 20. aprila 1954, II No. 7345/1 o zaščiti lova.

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 11. junija 1954, II No. 7351/1 — o zaščiti divjačine in pobijanju divjega lova.

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 28. maja 1954, II No. 12535/1 — o zatiranju divjega lova v državnih loviščih in o taksah iz tarif. post. 97 zakona o taksah.

Uredba o izvrševanju budžeta Savske banovine za l. 1954/1955 (zad. al. ša 24) določa, da plačujejo lovci, ki imajo bivališče v drugih banovinah in so si tam priskrbeli lovsko karto, banovinsko takso na lovsko karto le tedaj, če imajo v tej banovini svoje lovišče, bodisi lastno, bodisi zakupno. (B. u. Drav. ban. III No. 287/2—1954.)

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 15. junija 1954, III No. 1650/2 — o policijsko-kazenskem postopanju radi lova brez lovske karte in o nagradi ovaditeljem.

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 22. marca 1954, III No. 748/4 — glede lova v obmejnem pasu.

Okrožnica kralj. banske uprave Dravske banovine z dne 10. marca 1954, III No. 2246/1 o rigoroznejšem obravnavanju prošenj za podpore oškodovancem po divjih svinjah.

§ 76 finančnega zakona za l. 1954/1955 pooblašča banovinske svete, da izdajo uredbo, omenjeno v prvem odstavku § 112 z. o l. z dne 5. XII. 1951; z dnem razglasitve te uredbe v »Službenih Novinah« dobi zakon o lovu v poedinih banovinah obvezno moč.

Lovsko-strelska tekma v Mariboru

Dne 12. julija t. l. se je vršila letošnja lovsko-strelska tekma SLD — podružnice Maribor. Prireditelj je postala nekako obligatna, saj se morajo meriti tukajšnji strelci vsako leto za krasni prehodni pokal, ki ga je darovalo mestno načelstvo mariborsko. Lansko leto si ga je priboril s krasnim številom točk g. prim. dr. Hugon Robič in je vse kazalo, da odličnemu strelcu tudi letos ne bo mogel do živega noben drug tekmovalac, kljub vestni pripravi pri vežbalnem streljanju, ki se je vršilo na radvanjskem strelišču vsako drugo nedeljo od srede aprila dalje. Pa je prišlo drugače. Rahlo zdravstveno nerazpoloženje je potisnilo dosedanjega prvaka nekoliko nazaj in na njegovo mesto je stopil načelnik strelskega odseka, ravnatelj ing. Janko Kovačec.

Borba je bila silno ostra in se je njena prva polovica odigrala ob jako ugodnih vremenskih prilikah, ob zastrtem nebu, kar je nudilo idealno razsvetlavo in ob popolnem brezvetriju. Po hudem nalivu v zgodnjih popoldanskih urah se je izvršil, še deloma med ponižnejšim dežjem, drugi del tekme, streljanje z zrnjem. Jako prijetno so bili iznenadeni tekmovalci za pokal po skrajno posrečeni tehnični novotariji, ki jo je uvedel neumorni strelski mojster Robert Vukmanič. Vsak tekmovalac je dobil namreč v papirnatem zavitku, opremljenem z izžrebano številko, vse tarče, na katere mu je bilo treba streljati. Po končani tekmi se je mogel na ta način vsak tekmovalac prepričati, se li krijejo telefonsko naznanjeni zadetki v protokolu z zadetki na lastni tarči. Tako je bila izključena prav vsaka napaka v presojanju rezultatov, s čimer je odpadlo tudi vsako prerokanje in namigavanje, ki je sicer pri sličnih prireditvah možno. Streljalo se je na spominsko tarčo, na tarčo stoječega in izginjajočega srnjaka, na tarčo izginjajočega ruševca, zajca in lisice, na tarčo bežeče svinje, na leteče golobe (50 komadov), na bežečega zajca (10 komadov) in na brakado (5 zajcev, 2 goloba, 1 fazan, 1 jerebica in 1 kljunač).

Prvo nagrado v mojstrskem streljanju si je pridobil g. Sprager Alojzij, ki je bil najboljši strellec dneva in ki bi si bil priboril morda tudi pokal, ako bi bilo dovoljeno ponavljanje streljanja za to panogo. Pri seniorjih je zavzel prvo mesto g. Rudolf Janežič, pri juniorjih Železnik Blaž. V tej zadnji kategoriji je treba omeniti edino tekmovalko g. Kušarjevo, ki si je priborila tretje darilo in se je odlikovala pri streljanju z izredno mirnostjo.

Rezultati celotne tekme so sledeči: Tekma za pokal: dr. Kovačec 125, Vukmanič 121, Sprager 121, Janežič 117.

Mojstrsko streljanje: Sprager 155, dr. Kovačec 125, Vukmanič 121.

Seniorji: Janežič 89, ing. Scherer 87, Vodopivec 66.

Juniorji: Železnik 64, Drnovšek 62, ga. Kušarjeva 56.

Gostje: Hajnrihar (Ljubljana) 125, Gorup (Zagreb) 99.

Rezultati so ugodni in kažejo velik napredek v primeri s prejšnjimi leti. Osobito presenetljivo je učinkovala sigurnost pri streljanju na golobe.

Zvečer se je vršila v hotelu Orel razglasitev rezultatov in razdelitev daril. Navzoča sta bila gg. mestni župan dr. Lipold in srezki načelnik dr. Ivan Senekovič ter razni drugi ugledni gostje. Večer je otvoril s kratkim nagovorom podpredsednik g. dr. Ignac Fludernik, nakar je predsednik razsodišča g. ravnatelj Boltavzer, razglasil rezultate. Pokal — polni — je izročil zmagovalcu g. župan sam, želeč mu zmage še v sledečih dveh tekmah, s čimer bi postal njegova trajna last, kar bi pa imelo za posledico, da bi se mestno

načelstvo gotovo odzvalo z naklonitvijo novega pokala kot prehodnega darila za vsakoletno tekmo. Ta izjava je izzvala seveda kar najživalnejše odobravanje vseh navzočih. Sledila je običajna prav prizrčna in živahna zabava tja pozno v noč.

Za uspeho tekmo gre zahvala predvsem načelniku strelskega odseka g. dr. Kovačecu in strelskemu mojstru g. Robertu Vukmaniču, nato še gg. Špargerju, Janežiču sen., ing. Schererju in drugim. Prireditvev sta brzojavno pozdravila gospod predsednik osrednjega odbora dr. Ivan Lovrenčič in na dopustu se nahajajoči predsednik podružnice Maribor, g. ravnatelj Bogdan Pogačnik.

Na vsej prireditvi je bilo, kakor sicer že vsa prejšnja leta, grajati le eno: tekmovalcev je bilo premalo. Tekmovalno streljanje in priprava za tekmo, ki obstoja v vztrajnem vežbanju, so pač stvari, ki zahtevajo velike gmotne žrtve.

Zpk. V.

Lisjakovo trdno spanje

Kadarkoli sem šel po kosilu mimo kočje starega Erjavca v Soteški gori, je navadno počival zleknjen na podolgovati gladki skali poleg bajte. »Nekoliko počivate, oče, kajne?« sem ga ogovoril. »Da se južinica malo poleže,« je počasi in važno odvrnil. — Nič dobrega ni imel stari Erjavec na tem žalostnem svetu. Živel je izmlada v stanu zakrpanih hlač. Pa se zaradi svojega bornega življenja ni vznemirjal. Bil je drvar in polhar. Ker mu niso drugi življenja sladili, si ga je pač osladil sam, kakor je vedel in znal. Par kuhanih krompirčkov, zabeljenih z zdravilno polhovo mastjo (saj je imel vedel malodane za vsako polšino v naših hribih in pravili so, da je imel v podstrešju razpetih več poljšjih kožic nego najboljši advokat človeških), je bil njegov opoldanski jedilnik. Nato primeren telesni in duševni odmor na ploski skali poleg bajte, pa je bil srečen in zadovoljen. Človek si mora kar sam izsiliti kako razvedrilo. Tako je tudi stari Erjavec uresničil na sebi: »Ist das Leben noch so trüb, einmal scheint die Sonne lieb« (po naše: »Naj burja še tako brije, včas pa vendarle sonce posije«). Ta počitek na trdi skali mu je bil slajši nego gospodu na mehki otomani.

To lepo in koristno navado ima tudi lisica. Po kosilu se rada položi z namenom, da se i njena južinica malo poleže. Manj je znano, da pri tem počitku trdno zaspi. — To je izkusil logar, ki je imel v začetku letošnjega aprila opravka v strmih Péčkah. Ker se mu ni zdelo prilično, da bi plezal s puško po napornem terenu, je pustil puško v oglarski bajti v Mrzlih dolinah. Kar zagleda med koreninami debele bukve nekaj rjavega. Stopi bliže in vidi, da si je ondi lisica izbrala ležišče in se grela ob prvih žarkih zmladletnega sonca. Kaj naj stori? Splazi se potihoma nazaj in gre iskat puško v oddaljeno bajto. Ko se čez čas vrne, je lisica še vedno trdno spala. Po logarjevem strelu je premenila časno spanje v večno. Ko jo logar dvigne, vidi, da je ustrelil močnega košatorepega lisjaka, ki se ni nadejal, da se bo tako usodno končal njegov opoldanski počitek. Kljub pozni sezoni je bil lisjakov kožuh brezhiben. Nista ga oskubila ne jug ne raj v svečanu. Vita cadiť, dum stare putatur, so modrovali stari Rimljani. Življenje zamrè, ko se zdi, da še vrè.

Vlad. Kapus

Planinske cvetke

S planine fantič je prišel,
prinesel cvetke tri:
planiko, murko in pa sleč,
ki rdeč je kakor kri.

Poljubil me je bil v pozdrav,
poljubil za slovo,
saj zjutraj zgodaj spet odšel
na lov je, na goro.

V dolino več se vrnil ni. —
Le nekoč je prišel:
ko zanj zvečer molila sem,
me v sanjah je objel.

Oj, strašen to je bil objem!
Moj fantič bil je bled,
roke koščene je imel
in mrzle kakor led.

Na prsih pa namesto cvetk
so bile kaplje tri,
rdeče kakor sleča cvet,
rdeče kakor kri.

Za razvedrilo

S. A.

Presenečenje

(Doživljaji na jerebjem lovu.)

Bliža se zopet čas ciciricanja po naših gozdnih parobkih, in z neodoljivo silo, pa tudi z jako mešanimi občutki se mi vzbujajo spomini na mojo prvo lanskoletno kampanjo proti lepemu malemu vitezu.

Priznavam najprej, da sem novinec v piskanju. Učil me je te pretete umetnosti priznan jerebar. Spočetka sem drgnil s prstom po žlebičku na piščalki, ker samo z ustmi ni hotelo iti: manjkal mi je namreč del zgornjega sekavca, tako da nisem mogel piščalke z zobmi prav pritisniti na nebo. Ojunačil sem se, dal si vstaviti nov zob — ej, lov je drag sport in zahteva marsikdaj mnogo srčnosti, samozatajevanja in požrtvovalnosti! — In šlo je. Moj učitelj je bil z menoj zadovoljen. Nekaj ur sem prepiskal v teku več tednov doma v sobi. Žena me je po strani gledala, otroci, že veliki, so se muzali, potem pa sem jo udaril z največjo lovsko vnemo in s precejšnjo količino zmago-slavja kar tja gori, kjer so jerebi doma.

Ni bilo nič. Češ, da ni še pravi čas za to, da je jerebov silno malo, ker so jih lisice ugonobile, da morda piščalka ni dobra... Ho! Tega pa vendar ne! Saj imam »najboljšo« v Sloveniji! Vsak jerebar ima namreč vedno »najboljšo« piščalko... Jaz sem jo zmaknil dobremu prijatelju, ki jo je bil podedoval po dedu nekega slovečega jerebarja in ki je tudi velik v tajnah in umetnostih jerebarstva. Zavedal sem se vrh vsega, da znam piskati za »odlično«. Pa kljub vsemu temu ni bilo nič in dajal sem krivdo prezgodnjemu letnemu času, vremenu in lisicam, zlasti tem. Vražje lisice!

Neko popoldne je zapihal krivec; mrzel dež, pomešan na višinah z redkimi snežinkami, je ozračje prav občutno ohladil, ponoči se je zjasnilo in ko sem zjutraj vstal, je pokrivala slamnate strehe rahla slanica, ki pa jo je zlato soncece raz vedro nebo kmalu ugonobilo. Bradati Andrej, lovski paznik v tamošnjem lovišču, me je čakal pred vratmi ter izgovoril razodetje: »Danes bodo odgovarjali in prihajali, gospod, danes pa le pojedite nanje!«

Šel sem seveda. Nekaj sto korakov od vasice stoji majhna kapelica ob poti. Gosto smrečje povsod, visoko in nizko, jelševje, leskovje, praprotni in daleč na okrog nikjer žive duše. Legel sem v mehko travico na sonce, prižgal neizogibno cigareto ter se vglobil v čitanje. Po preteku predpisanih desetih minut sem se skrnil v grmovje, tako da sem lepo videl na pot gor in dol, na stezo za seboj in na majhno jaso okoli kapelice. »Ci, ci, ciceri-cuj!« Enkrat, še enkrat, — nič. Ponovim parkrat, uspeh isti. Minila me je potrpežljivost, malo po »jagersko« sem zarobantil, se zopet zleknil na travico in čital ter v presledkih občudoval pred seboj velikansko gmoto Pece, tam na levi Uršljo goro, nad njima v daljavi vrhove Savinjskih planin, na desni Obir in pod njim lepe korotanske ravnine. Miru mi pa le ni dalo, zopet in zopet sem zapiskal, brez upa zmage seveda.

Ko zopet enkrat zacicirikam, zašumi rahlo nad menoj. Lovsko srce se vznemiri, tako da mi buta skoro do vratu, oči buljijo v smer onega rahlega šuma in pred menoj stoji naenkrat, namesto pričakovanega jereba, — dvojica pravih pravcatih jugoslovenskih žandarjev. Tableau! Situacija je bila v resnici precej komična in temu dejstvu je pripisovati drugo dejstvo, da sem namreč bušil v glasen krohot, ki sta se mu prav od srca pridružila tudi oba varuha postave. Eden je bil celo lovec in kot takemu res ni bilo težko, živeti se v moj položaj. Vprašal sem ju, še vedno smeje se, sem ju li pripiskal, pa sta mi odgovorila, da sta bila res mislila, da jerebi piskajo, češ da jih dobro oponašam. (Oj, ta hinavski poklon!) — Rekla sta, da sta me pa opazila z vrha, videla lovsko puško, kar ju je seveda napotilo, da vršita svojo dolžnost. Uradni posel z lovsko karto in orožnim listom je bil kmalu opravljen in razšli smo se, vsak na svojo stran.

Na vzhodni strani pobočja, nekako četrť ure oddaljena od tiste kapelice, je bila starejša poseka, s potjo po sredi, jako ugodna za piskanje. Dobro skrit za nizkim grmovjem sem ponovno poskusil svojo srečo, pa zopet brez uspeha. Toda naenkrat stoji pred menoj na poti, kakor da bi iz zemlje vzrasel, — ne, tokrat ne jugoslovensko oko postave — pač pa krasen lisjak, ki je kakor vkopan stal pred menoj in oprezal, vsaj domišljal sem si to, za jerebom, ki bi si ga bil rad privoščil. Morda četrť minute sem ga opazoval. Lepo glavico na desno, pa zopet na levo, z mehko tačko korak naprej, zopet popolnoma miren, zdajci pa me je najbrž zavohal ter izginil, kakor da ga je zemlja požrla.

Silno ponosen sem bil na ta uspeh, saj sem celo zvitega lisjaka premamil s svojo piščalko, in hvaležen sem bil istočasno

slučaju, ki mi je dovolil ta za vsakega lovca res prelep pogled na zvitorepko, ki je bila na pohodu za kosilcem.

Še isto jutro sem imel tretje presenečenje, oziroma zadoščenje. Na pisk mi je odgovoril jereb, jako živahno, ponovno, toda v bližino ga le ni bilo, ali pa ga, zelenec v jerebarstvu, nisem opazil.

Drugega dne me je dolžnost klicala v mesto med zidovje in konec je bilo za to leto zlate prostosti. Nadejam se za letošnjo jesen boljših uspehov. Pripravljaj sem se nanje jako vestno s piskanjem doma, čeprav me je žena zopet po strani gledala in so se mi otroci muzali.

B. N.

Pika

Nikar ne mislite, da je to ime psice, ker dolenjski lovci imajo zelo v rabi to ime za svoje četveronožce, temveč Pika je bila živahna kavka. Izlegla se je v zvoniku farne cerkve v Pliberku ob času bojov na Koroškem. Kot zadnja izvaljena je bila preveč korajžna, pogledala je preko roba linice v zvoniku in še preden so jo mogla krila dobro nositi, se je spustila in padla na avto. Ostale tri sestrice so se srečno izpeljale. Upali smo, da jo bosta stara dva pitala, toda vsa družina je odletela in stara se nista brigala za izgubljenko.

To je bilo v mesecu maju 1919, ko je naša avtomobilska kolona čakala na proboj koroške fronte. Ker so šoferji imeli malo dela, so se zabavali s kavko. Krstili so jo za Piko. Če je bila lačna, je kljun odpirala in kričala in brž smo jo nahranili. Od začetka smo ji dali le prirodno hrano s priboljškom mesa. Neverjetno hitro se nas je privadila in rastla. Pristrigili smo ji krila, da nam ne bi ušla. Ko je revica parkrat poskušala se dvigniti in ji ni uspelo, je žalostna gledala v oblake in niti jesti se ji ni ljubilo. Naposled se je navadila, da je na ime Pika takoj priletela. Razločevala je dobro vojake od civilnega ljudstva. Varovali smo jo pred psi in mačkami, spala je vedno v omarici za orodje. V to omarico je nanosila vse mogoče stvari, ki so bile svetle, od žebeljev do stekla. Odslej smo morali matice in bakrene zagostke zelo dobro shranjevati, ker v drugem primeru so izginile. Ako je bila sita, je hrano dobro skrila. Imela je več skrivališč. Neverjetno dober spomin ima ta žival. Čez nekaj dni se je spomnila na zalogo in odletela naravnost k skri-

vališču. Tudi se je navadila, da je avto spremljala. Sedela je na sedežu ali pa na strehi in mirno opazovala vse dogodke.

Nekega jutra, v mesecu maju, smo dobili povelje za odhod v Celovec, katerega je zavzela jugoslovanska vojska. Klicali smo vse na okrog po Piki, toda zastonj; kakor da se je bila udrla v zemljo. Nič ni pomagalo, odriniti smo morali proti Celovcu brez Pike. Preden sem odhajal, sem prosil gospodinjo, pri kateri sem stanoval, da naj poroča, ako bi kaj zvedela o Piki. Čez kakih 14 dni dobim dopisnico, da imajo Piko otroci nekega meščana. Takoj je odšel v Pliberk šofer in nam prinesel Piko. Od samega veselja, da je zopet v naši sredini, je živalca skakala okrog nas in kričala. Odslej se nas je vedno držala in ni zapustila kolone. Ako jo je hotel tuj človek pogladiti, je takoj zasadila ostri kljun in mu odščipnila kos mesa, tako, da se je v bodoče premislil šaliti s Piko.

Po nesrečnem plebiscitu se je kolona vrnila v Ljubljano, kjer smo avtomobile predali. Kavko sem vzел s seboj, ker se mi je priljubila, čeprav ni bila preveč čista in je stanovanje preveč belila. Tudi gospodinji se je živalca priljubila, delala pa je na vrtu občutno škodo. Vsaka rastlinica, ki je poganjala iz zemlje, je bila odtrgana od Pike. Najrajši je trgala fižol in večkrat je okoli palic razbrskala, ker ni mogla pričakati rasti. Nekega dne je bila drugič ukradena. Nekaj dni smo se tolažili, da bo vendar sama prišla nazaj, potem smo se vdali v usodo. Pa je hotela usoda, da sem jo zopet dobil in vprav na nasprotni strani mesta. Ko sem nekega dne malo pogledal za dekleti drugih okrajev, pa zaslišim znani glas —kev—. Brž zakričim Pika, nato začne kričati na vse grlo. Glas je prihajal z dvorišča. Potrkam na vrata in vprašam, ali so tu gospodarji kavke. Pritrdili so in mi zagotavljali, da jo imajo že več mesecev, da so jo vzeli iz zvonika šenklovža in da je ne prodajo. Ni mi kazalo drugega, kakor da se obrnem na prvega stražnika. Z njim se napotim v hišo in zahtevam svojo kavko. Gospodar me vpraša, kako da poznam svojo kavko, ko so vendar vse enake. Odgovorim, da bomo napravili poskus. Najprvo se oglasi stražnik in zakriči: Pika. Ne dobi nobenega odgovora. Kletka je bila zastrta in precej daleč na dvorišču. Tudi gospodar poskusi s klicem, odgovori pa Pika le enkrat, kakor da bi se nje zadeva ne tikala. Nato sem šel na ulico, kavko so izpustili na dvorišču in jaz sem jo poklical. Da bi videli, kako se ji je mudilo na ulico, prav kakor da bi imela zamuditi priložnost in kričala, kakor bi jo drli. Ko me je zagledala, je hotela zleteti na ramo, reva pa ni mogla, ker je imela ponovno prstrižena krila. Dal sem

gospodarju naslov z opombo, da kavko vzamem s seboj in naj me toži. Pa se je vendar premislil, posebno, ko sem zvedel, da so mi kavko odnesli njegovi otroci.

Ko sem se poročil in je imela žena na Dolenjskem gospodarstvo, sem Piko transferiral v vas V. G., kjer smo imeli novi dom. Pika se je kaj kmalu privadila in komandirala kokoši. Edino koklje se je bala in to ne zastoj, ker se je koklja bala za piščeta in se zaganjala v kavko. Kavka pa je sfrčala na kostanj in od tam žvižgala popevko. Tudi je rada pila vino. Ker smo imeli gostilno, je komaj čakala prilike, da pomoči kljun v kozarec. Če ji niso dali vina, se je naredila povsem domačo in marsikateri gost ji je dal kozarec z vinom. Prav pošteno je potegnila nekajkrat iz čaše, nato še malo blebetala in odletela spat na kostanj.

V zimskem času je spala vedno s kokošmi skupaj. Čakala je v gostilni do poznega mraka, nato je zletela v hlev. Zaletela se je med kokoši in zlezla pod krilo petelina ali pa kokoši. Nekaj časa sta se ravsala, nato pa umirila, čeprav je bila šibkejša. Tudi vrabiče je znala dobro loviti. Čim je prišel vrabec h krmišču, med kokoši, se je Pika lepo počasi, kakor bi se nje nič ne tikalo, približala vrabcu. V hipu ga je zagrabila s kljunom in ga prinesla v kuhinjo, češ, glejte tatu. V kuhinji smo ji ga lepo odvezli in pohvalili Piko, za priboljšek pa ji dali sira, salame ali pa sladkorja, ki ga je ljubila nad vse. Glede hrane ni bila izbirčna, opazil pa sem, da je najprvo použila slabše, boljše jedi je nazadnje použila ali pa shranila.

Tudi na lov me je spremljala visoko v zraku. Čim je začelo pokati, je še malo časa počakala, nato pa odletela domov. Vsak dan ob 11 je počakala šolarčke, ki so jo dražili s šibicami. Ko je imela zadosti, pa »kavs« po roki in šolarček je imel luknjo, v veliko veselje ostalih. Psov se sploh ni bala in se je pogumno branila. Z domačimi psi je popoldne rada skupaj poležavala.

Nekega dne je izginila. Ker smo imeli pri hiši kuharico, ki je skrbno pazila na Piko, je meni do danes uganka, kam je Pika izginila. Skoraj osem let je bila Pika pri hiši, vsi so jo daleč na okrog poznali in je izključeno, da bi bila ukradena. Po mojem mišljenju jo je moral nekdo ubiti in zakopati iz sovraštva, ker je bila tako domača.

Iz lovskega oprtnika

Njegovo kraljevsko Visočanstvo knez Pavle je prevzel posle predsednika društva Rdečega križa.

Pred nekaj dnevi se je vrnil Nj. kralj. Vis. knez Pavle z daljšega potovanja iz inozemstva in je na Vidov dan 28. junija t. l. prevzel dolžnost predsednika društva Rdečega križa. Tega dne so mu bili predstavljeni na dvoru člani predsedništva in izvrševalnega odbora društva ter se je vršila konferenca, na kateri so mu I. podpredsednik senator dr. Svetozar Tomić in direktor društva referirali o splošnih poslih predsednika glavnega nadzornega odbora in predsedniki sekcij pa o raznih panogah društvenega dela.

Nj. kralj. Vis. knez Pavle je izrazil svoje posebno zadovoljstvo na dosedanjem delu glavnega in ostalih odborov društva, vsled katerih more naš Rdeči križ pri vsaki priliki ustrezati dolžnostim, katere so mu poverjene, ter je izrazil upanje, da bodo vsi odbori in člani društva tudi nadalje vztrajali v tem delu, s čimer ga bodo najbolje podprli pri izvrševanju njegovih predsedniških dolžnosti.

Na tej konferenci se je sklenilo, da se najaktivneje zastavijo vse moči za razširjenje organizacije v naši kraljevini s tem, da se bodo osnovali odbori in poverjeništa društva v vseh občinah v smislu odredb Zakona o društvu Rdečega križa, kar ta izrečno predpisuje. To pripravljeno delo, katero je osnovano za izvršitev glavnih namenov društva, je pa odvisno v prvi vrsti od števila sodelavcev. Zaradi tega se mora posvetiti posebna briga in pazljivost pridobivanju članstva, tako da bo tudi naše društvo po vzgledu enakih društev v drugih državah doseglo ono moč, katero naš Rdeči križ po svojem delu v polni meri zasluži in katera je naši državi in našemu narodu potrebna. Po podatkih, kateri so prispeli do-

sedaj od državnih blagajni in poverjenikov, je znatna večina državnih nameščencev že vpisana v članstvo. Vojaske komande in oblasti v tem oziru prednjačijo; so komande, pri katerih so vsi od najvišjega starešine do redova vpisani v članstvo društva. Pričakovati je, da bodo do konca leta skoraj vsi državni nameščenci s svojim vpisom v članstvo in aktivnim sodelovanjem pomagali pri društvenem delu, toda največja podpora se pričakuje od ostalega prebivalstva. Organizacija še ni povsod izpeljana, ali se je pokazalo, da je uspeh hiter in siguren povsod, kjer obstoja volja, požrtvovanje in ljubezen za veliko dobrotvorno ustanovo Rdečega križa. V posameznih krajih, osobito v Južni Srbiji, so srezi, v katerih so že ustanovljeni odbori v vseh občinah. V osnovnih, srednjih in drugih šolah je vpisane preko 350.000 mladine, katera se v organizaciji Podmladka Rdečega križa pripravlja za izpolnjevanje dolžnosti dobrih državljanov, članov in samarijanov Rdečega križa.

Nj. kralj. Vis. knez Pavle je izrazil svoje zadovoljstvo, da more stati na čelu našega Rdečega križa ter je sporočil vsem sodelavcem tale pozdrav:

»Vrnivši se s potovanja iz inozemstva sem z veseljem prevzel dolžnost predsednika društva Rdečega križa naše drage kraljevine Jugoslavije.

Naše društvo je znano in spoštovano med narodom zaradi dobrotvornega dela. To mi daje upanje, da bom našel v izpolnjevanju poverjenih mi dolžnosti mnogoštevilne in navdušene sodelavce in da bo naš Rdeči križ sposoben in pripravljen, da izvrši svoje naloge, katere njegovi vzvišeni zaščitniki

in naš narod od njega pričakujejo. Vsem odboram, članom in prijateljem Rdečega križa pa sporočam svoj pri srčni pozdrav.« Pavle, s. r.

Glavni odbor društva Rdečega križa, ponosen in srečen, da more z zaupanjem in vero na uspeh nadaljevati delo pod vodstvom svojega vzvišenega predsednika, bo v najkrajšem času začel s pripravami za izpolnjevanje tudi drugih važnih nalog, osobito pa s pripravljanjem svojega pomožnega osebja — prostovoljnih bolničarjev in bolničark, poleg pripravljanja samarijanov in samarijank za izkazovanje prve pomoči v primeru neprijateljskega napada iz zraka in v nesrečnih primerih, kar je vse vršil tudi dosedaj.

Iz pisarne Glavnega odbora društva Rdečega križa v Beogradu, A. br. 7762 od 29. junija 1954.

Z oziroma na gornji poziv Nj. Vis. kneza Pavla in Glavnega odbora društva Rdečega križa vabimo vse naše sodržavljane, da javijo svoj pristop kot redni člani našim edinicam, ki obstojajo že skoraj v vseh občinah.

Dravski banovinski odbor društva Rdečega križa kraljevine Jugoslavije.

Preprečenje poškodb po divjadi v mladih gozdnih kulturah!

Poizkusi za preprečenje obgrizenja gozdnih sadik po divjadi so se zadnje leto izkazali na našem veleposestvu kot posrečeni.

Že v poletnih mesecih smo nakopali in spravili na suhem prostoru ilovico. Ilovico smo dobro presušili. Dobro presušena ilovica se namreč lažje zdrobi v prah in se tudi rajši razpusti v vodi, v enakomerno brozgo. Suho ilovico je najbolje presejati, da se tako odstrani kamenje in korenine.

V drugi polovici oktobra smo v lepem, suhem vremenu vzeli tako pripravljeno ilovico in naredili v posodi za 10—12 litrov vsebine gosto, z vodo

zmešano ilovnato brozgo. Brozga je bila narejena malo gostejša, vendar tako, da je bila še tekoča. Tej količini smo prilili čašo cca $\frac{1}{2}$ litra karbolineja in smo ga dobro vmešali v brozgo. Brozgo je treba med delom večkrat premešati, da se karbolinej razdeli enakomerno po vsej masi.

Sadike se naj mažejo le v suhem vremenu, da se brozga bolje prilepi in dalj ostane na vejicah. Izkušnja nam je pokazala, da so za mazanje sadik boljši moški, ki imajo večje in manj občutljive roke, kakor pa ženske. Delavec, zaposlen z mažo, enostavno pomoči v dobro premešano brozgo roko ter nato stisne vejico sadike v pest, nakar s polzaprtro pestjo potegne nalahko po sadiki navzgor. S to manipulacijo so prevzele vejice vso brozgo iz roke nase.

Razmerje mešanice karbolineja in ilovnate brozge naj bo tako, kakor sem omenil zgoraj, ker ta količina karbolineja popolnoma zadostuje za odvrčanje divjadi od sadik, odnosno tako zavarovanih prostorov. Pri večji primesi karbolineja bi se dosegel nasprotni učinek, ker bi karbolinej požgal namazane sadike.

Pri v suhem vremenu izvedeni maži ostane ilovica na vejicah do spomladi, do brstenja sadik, to je, ko je že dovolj sočne trave na posekah in nima divjad več potrebe segati po sočnatih vršičkih sadik.

Omenjeni način zavarovanja mladih smrekovih nasadov se je izkazal povsem zanesljiv, kajti mladi, v neposredni bližini krmišč ležeči nasadi, so ostali nepoškodovani, dasi je jelenjad in srnjad v velikem številu prehajala vprav čez to kulturo iz enega na drugo krmišče.

Ta način zavarovanja gozdnih nasadov je najcenejši in obenem najenostavnejši. En delavec lahko namaže na opisani način do 2000 sadik na dan, v ravnih legah pa gotovo še več.

Rud. Medven

Izredno slabi izgledi za lov na jerebice.

Ko so stekali lovci, lastniki lovišč, kjer je uničevala zima srnjad, takrat so bili lastniki poljskih lovišč še precej zadovoljni. Saj takrat jerebice niso toliko trpele, in vsak skrben lastnik ali zakupnik lovišča je marno krmil nekaj družinic jerebic. Še koncem zime in v predpomladi ni bilo slišati posebnih pritožb. Mnogi lovci so vedeli povedati, da so jerebice dobro prezimile, da gnezdiijo v njihovih loviščih. Lastnike poljskih lovišč pa je pričelo skrbeti za njihove zimske gojence, ko je tako hitro nastopila pomlad in se je obetala zgodnja košnja. Človek bi mislil, da bo zgodnja pomlad morda vplivala tudi na živalstvo tako, kakor vpliva na rastlinstvo. Toda kakor imamo priliko opazovati, se to ne zgodi rado. Jerebice pričnejo gnezditi sleherno leto, skoraj v istem času, ne glede na to, ali sta žito in trava višja ali nižja. Razlika obstaja morda le v tem, da v zakesneli pomladi jerebice rajši znesejo jajčeca v ozimini, kjer najdejo boljše kritje, kakor pa v nizki travi. Če je pa zgodnja pomlad in visoka trava, je mnogo gnezd v travi in detelji, ki jo prvo pokosijo in s tem odkrijejo še ne izležena gnezda jerebic. Navadno manjka le še par dni, da bi bile izležene jerebice, toda nič ne pomaga, ker se prepodena jerebica ne povrne več rada na odkošeno gnezdo. Večkrat se dogodi, da je jerebica ranjena ali celo mrtva, včasih so jajca pobita od kose, v mnogih primerih pa celo ljudje pobijejo jajca.

Vprav zaradi zgodnje pomladi so bili letos lovci tako razočarani, ko so iskali jerebice sredi avgusta, pri tem ko so lovili prepelice. Mnogi so pričakovali slabo, toda da ne bo skoraj nič, niso mislili. Pravili so, da so na Sorškem polju, kjer so naša dobra poljska lovišča, dvignili namesto tropa petnajst ali šestnajst jerebic, komaj po eno ali dve in še to je bilo popolnoma nedorastlo. Vprav to, da so bile jerebice še

prav majhne, pa potrjuje žalostno dejstvo, da je bila večina gnezd uničenih pri košnji in da so nekatere jerebice gnezdile v drugič. Druga gnezda pa so seveda številčno vedno precej manjša kakor prva. Tako je v bivši ljubljanski oblasti. Kako pa je v bivši mari-borski oblasti, pa pač ni še nihče poročal in »Lovec« zato ne more o tem pisati. Slabo zaenkrat kaže tudi z zajci. Letos jih niti pomladi, pri zalazu srnjadi, ko navadno srečamo mnogo zajcev, niso videli kaj prida. Vprav zaradi tega bo treba nekoliko še počakati, da perjad in divjad nekoliko odraste. Kdor bo odstrelil kaj več, pa bo moral pač skrbeti, da to nadomesti pomladi in s tem tudi osveži kri v svojem lovišču.

Skrajni čas je pa tudi že zato, da se navadijo lovci in da pouče tudi kmetško ljudstvo, da je potrebno prijaviti najdena jerebičja gnezda. Zakupniki in lastniki poljskih lovišč naj bi imeli pripravljene koklje za valjenje. Če jih nimajo takrat sami, pa naj bi zaprosili za to sosede. Seveda je pa potrebno, da se tistemu, ki prijavi gnezdo, dá primerna nagrada.

Le na ta način bo mogoče dvigniti ali vsaj ohraniti naša poljska lovišča.

Lisice.

Junija se pokažejo mlade lisice. So kakor navihane nagajivke, drzne in vesele, ki se ne brigajo dosti za nevarnega jim človeka. Vsako leto se sliši kakšna vesela, smešna dogodbica. To razpoloženje pa ne traja dolgo, kajti kmalu spoznajo življenjske nevarnosti. Povod omenjenemu razpoloženju je pač mladost in pa to, da so že precej velike in vidne, čutijo se že precej samostojne, so pa vendar še vse skupaj. Izgleda, da jim vprav prvi lovski pohodi ugajajo in da se hočejo izkazati, katera bo bolj drzna ali celo bolj krvoločna. Pri takih prilikah pa se pokažejo tudi stare lisice, deloma v družbi mladih, ali pa same pri iskanju hrane. Če pomislimo, za staro li-

lisco ni malenkost, napolniti sleherni dan po parkrat želodce vse družine. Mlade so že precej odrastle, hrane pa si še ne znajo poiskati zadosti. Zanimivo dogodbico mi je pravil letos lovski čuvaj iz Bohinja. Naletel je na veselo rjavo družbico, sestojčo iz petih mladice, korakajočo precej v vrsti. Prva lisička je nesla v gobčku šojo. Za tem, ko jih je pustil pasirati mimo sebe, je zakričal, na kar je prva lisička spustila šojo. Njena naslednica, ki se je bala, da bi bil plen izgubljen, je pobrala šojo in odnesla z družbo. Le to pa ni bilo po volji tretji lisički in skočila je na svojo prednico. Pričelo se je kar pred lovskim čuvajem valjanje in trganje in je trajalo precej dolgo, preden so se zopet oddaljile in izginile v bližnjem grmičevju.

Zanimivo sličico so nam sporočili s Sneznika. 20. junija okrog dveh popoldne, ko so lovski čuvaji prihajali v graščino, da javijo, kaj je v revirju, je srečal neki čuvaj lisico, ko je prihajala vprav s poseta z graščinskega dvorišča. Drzno je korakala čez polje, v gobcu držeč velikega grajskega petelina. Nu, pa dobila je hitro plačilo. Po strelu je petelin ostal na mestu, lisica pa je obležala že v bližnji goščavi.

Gozdni jerebi.

Kakor smo imeli priliko čitati v našem glasilu, je obstajalo pozimi mnenje, da je zima uničila mnogo gozdnih jerebov. Tudi pomladi se niso posebno pokazali. Prav malo jih je bilo slišati. Kakor hitro pa so bili izleženi mladici, so oživeli jerebji revirji. Prijatelj, ki ima letos v zakupu prvo leto večji revir v Jelovici, je do srede junija sploh dvomil, da bi bili gozdni jerebi v njegovem lovišču. Ko je pa hodil na srnjaka v juniju, posebno proti koncu meseca, so se pojavljali vedno bolj. Podobno je bilo v več naših gorenjskih loviščih. Največ jerebov pa sem bil slišal 25. julija v Jelovici. Bilo je sicer nekoliko južno, vetrovi so se

menjali neprestano. V višavah sta se bojevala zapad in burja. Toliko jerebov in tako pogosto peti, jih še nisem slišal kakor tisti dan. Oglašali so se stari in mladici. Tako sem slišal na enem mestu po pet mladicev in samico ter dva starca. Mladici so drobili nevezano kitico, ki je bila v sredini kar za cel takt pretrgana. Malo proč pa se je oglašalo drugo gnezdo in vmes zopet starci. Najbolj živahno je bilo okoli 10 dopoldne. Ko sem bil zapiskal med vabljenjem srnjaka 5. julija na jerebjo piščalko, so se oglašali jerebi, toda sami starci. Tudi priletela sta mi dva, in sicer takoj, ko sem bil poklical s šušljo, oponašajoč jerebovo samico. Pa tudi moj prijatelj je bil privabil tisti dan več jerebov.

Jerebi so prav dobro peli do srede avgusta. Ko je bil pa lov odprt, so se že redkeje oglašali. Toda kljub temu so se pohvalili nekateri jerebarji že prve dni lova s prav dobrim plenom. Vsi pa, ki so mi poročali o jerebjem lovu, so si bili edini v tem, da so ustrelili same starce. To so pač ugotovili po teži, po perju in po petju. Proti koncu avgusta so letos jerebi skoraj popolnoma onemeli.

Naj pri tej priliki omenim še to, da sem slišal v mesecu maju peti jereba dne 14., in sicer okoli 7 zjutraj. Kadar so jerebi peli, pa se je vedno vreme kaj kmalu spremenilo. —s.

Tatinska nadlega.

Malokje je menda lovskih tatov toliko, kakor po naših revirjih okrog Laškega. Vsaka koč, ki ležijo raztresene po bregovih in hribih, ima puško. Letos so jih pobrali orožniki že gotovo 50. V juniju letos sem naprosil za preiskavo pri nekem sumljivem kočarju. Puške niso našli, pa je vendar bil rezultat popoln. V ponvi so našli hrbitišče srnice, že lepo pečeno, o katerem je žena trdila, da je od domačega kozliča. Ko pa so premetali gnoj, so našli čisto svežo kožo mlade srnice, katere se je držala še glavica. Na koži sem

ugotovil, da je bila žival ustreljena zadaj v stegno. Mož se je nato izgovarjal prvotno, da je otel srnico lisici in da je nato poginila, pozneje pa, da jo je ujel njegov pes. 14 dni zapora je dobil in bil prav zadovoljen s tako nizko kaznijo, ki jo bo lepo odsedel, nato pa še hujše kradel. Mnenja sem, da bi sodišče vzpričo brezprimerne posurovelosti storilca, ki na tak način ukrade življenje nedolžni stvarci, moralo izreči pač dosti strožjo kazen.

—o—

Novi znaki za javne straže.

Opazamo, da lovski zapriseženi čuvaji še vedno nosijo stare, slabo izdelane znake. Opustite stare znake in si nabavite nove, lične, trdne, okusneje izdelane! Dobite jih po 10 Din po komadu pri pristojnem sreskem načelstvu.

Gozdne sadike iz banovinskih drevesnic.

Banovinske gozdne drevesnice imajo namen, da vzgajajo gozdne sadike in jih oddajajo po nizkih cenah gozdnim posestnikom v Dravski banovini.

Take drevesnice so:

v Celju, v Gradcu v metliškem srežu, v Kamniku, v Kočevju, v Logatcu, v Murški Soboti, v Novem mestu, v Ptujju, v Radečah v krškem srežu, v Radmirju v gornjegrajskem srežu, v Ratečah v radovljiškem srežu, v Stari Loki in v Šmartnem pri Litiji.

Cene posameznim vrstam gozdnih sadik so za tisoč komadov (v dinarjih) naslednje:

5 letne semenske smreke	70
4 letne semenske smreke	80
5 letne semenske smreke	90
4 letne presajene smreke	90
5 in 6 letne presajene smreke	90
5 letne semenske jelke	180
3 letne semenske duglazije	400
5 in 4 letne presajene duglazije	400
2 letni semenski macesni, navadni	100
3 letni semenski macesni, navadni	100
2 letni semenski japonski macesni	300

2 letni semenski črni bori	60
2 letni semenski gozdni bori	60
3 letni semenski gozdni bori	60
2 letni semenski gladki bori	110
3 letni semenski gladki bori	140
2 letni semenski navadni jesen	100
1 letni semenski amer. jesen	100
2 letni semenski amer. jesen	150
1 letne semenske akacije	90
2 letne semenske akacije	90
1 letne semenske črne jelše	90
2 letne semenske črne jelše	120
1 letni semenski domači kostanji	200
2 letni semenski domači kostanji	300
1 letni semenski Kristusov trn	100
1 letni domači orehi	800
2 letni domači orehi	1000
1 letni črni orehi	500
2 letni črni orehi	600
Kanadska topola okoreninjena	200
Kanadska topola, potaknjenci	60
Populus pyramidalis, potaknjenci	250
Vrbovi potaknjenci	60
1 letna okoreninjena vrba	100
2 letna okoreninjena vrba	110
1 letni navadni hrast	100
1 letni rdeči hrast	150
2 letni rdeči hrast	200
2 letni beli javor	150

Razne eksote po velikosti.

V ceni je strošek za dostavo do nakladalne postaje, kakor tudi strošek za navadno embalažo že všteti. Za boljšo embalažo, ki je potrebna, ako se sadike pošiljajo daleč, n. pr. v druge banovine, se embalaža zaračuni posebej in znaša do 20% izkupička za sadike.

Nekolkovana naročila po tarifni ceni naj naročnik naslovi na pristojno sresko načelstvo ali pa na šumarskega referenta.

V naročilu naj navede vrsto, starost in število sadik. Prejel bo nato poštno čekovno položnico, s katero mora nakazati naročilu ustrezajoči znesek vnaprej. Naročila sprejemajo tudi posamezne občine, ki jih morajo pravočasno predložiti na pristojno mesto.

Kr. banska uprava Dravske banovine.

»Pes II. čete«,

povest češkega pisatelja Františka Langerja v prevodu prof. Pavla Holečka, je najnovejša knjiga Tiskovne zadruge v Ljubljani, ki jo pravkar razpošilja svojim naročnikom.

Knjiga je vredna, da si jo vsakdo nabavi. Je za mladino in za odrasle, za ljubitelje živali, za bivše udeležence svetovne vojne, kakor za one, ki niso bili v vojni; vsi, prav vsi bralci bodo našli v njej prav zanimivih in lepih poglavij. Povest je visoko etične in domoljubne vsebine; četudi se opisujejo boji, je vendar polna ljubezni do ljudi in do živali in je izraz kopnenja in ljubezni do domovine.

Na ljubek način se prepleta povest o sibirskem psu, ki dobi v češkem legijonarju Sohorju dobrega gospodarja, z epizodami češkoslovaških legijonarjev na poti domov iz Rusije do Vladivostoka. Povest je film raznih prizorov in celo veselih dogodivščin Švejkove vrste in dramatskih prizorov legijonarske anabaze preko Sibirije. Ni čuda, da je povest učakala že 8 čeških izdaj in da se šteje med 100 zlatih knjig češkoslovaške književnosti. Zaradi lahke in zanimive vsebine je knjiga posebno primerna za počitnice; ima 272 strani in lepo naslovno stran.

Cena knjigi v knjigotrštvu je broš. 48 Din, vezana 62 Din, pri izdajateljici jo dobijo naročniki drugih zbirk Tiskovne zadruge na 12 mesečnih obrokov za broš. po Din 3.50, za vezano po Din 4.50.

Popravek.

Na strani 219. letošnjega »Lovca« naj se glasi v zadnjem odstavku, ki pričinja z besedami: »Rezervatne love imajo...«, namesto: »Brežiška graščina, sedaj Poljoprivredno d. d. Zagreb«, pravilno: »Brežiška graščina in Poljoprivredno d. d. Zagreb«. Šivic.

Na strani 277. »Lovca« za avgust 1954 — beri v drugem odstavku namesto: »vsega je bilo ustreljenih«

pravilno: »vsega je bilo za nagraditev prijavljenih — — —«.

V zadnjem odstavku beri: »je navedeno število (116 komadov) za 32 komadov pre nizko.« — Ing. R. Z.

Kinološke vesti

Jugoslovenski kinološki savez

prijavlja zaščito sledečih psarn:

a) »Blackpond« za pse jamarje, predvsem za siljemterijerje. Lastnik: Kornelij Zwilling, Zdenčina pri Zagebu.

b) »Woodland« za foksterijerje. Lastnica: Marija grofica Thurn, Guštanj.

c) »Osoje« za ilirske ovčarje. Lastnik: šink Stevo, notar, Škofja Loka.

d) »Celeja« za sportne pse. Lastnica: Anna-Marie Zanger, Celje.

Zaščita postane pravomočna, če ne bo v roku 4 tednov nobenih prigovorov.

Ljubljana, dne 20. avgusta 1954.

Tajništvo JKS.

Mali oglasi

Logarsko službo na štajerskem želi 40 let star logar, oženjen. Žena je dobra kuharica. Nastop službe spomladi 1955. Naslov: Tajništvo SLD v Ljubljani.

Mesto upravitelja razpisuje Meščanska korporacija v Kamniku. Reflektanti šumarski inženjerji naj vložijo nekolekovane prošnje čimprej. Nastop službe in plača po dogovoru.

Gozdne sadike, smrekove, macesnove in borove, bom oddajal po znižani ceni za jesensko saditev iz drevesnice Bukova gora. Vzorcji brezplačno na razpolago. Naslov: Ožbalt A., oskrbnik, Koprivnik, Kočevje.

Resavec ptičarje, čistokrvne, stare 6 tednov, komad po 500 Din, proda Dorothea Hauser, Vojnik pri Celju.

Ptičarji, 5 mesece stari, čistokrvni, se oddajajo pri Arturju Seriancu, zobotehniku, Slovenska Bistrica.

Lovsko psico (braka), 2 leti staro, prodam za 250 Din. Krek Alojzij, Volča štev. 17, pošta Poljane nad Škofjo Loko.

Mlad lovski pes »fermač« se je zatekel 11. avg. t. l. k Petelinkarju Francu, Zbilje št. 25, p. Medvode.

Vzrejališče resastih foksterijerjev »Woodland« ima oddati mladiče po materi, ki je bila najboljše ocenjena v

Ljubljani leta 1952 »Brandy's Jerry«. Mladiči so potomci »Laurus v. Sonnenwinkel«. Vsa pojasnila daje posestnica: Marija grofica Thurn, Guštanj.

Udomačen srnjak, star dve leti, je naprodaj za 250 Din. Naslov v tajništvu SLD.

Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilčevac« ter vse lovske potrebščine se nahajajo pri firmi F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9.

Trocevka Hammerles kal. 16/8	3200 Din
Dvocevka Hammerles kal. 14	900 Din
Dvocevka Lefuše kal. 16	550 Din
Mauser puška kal. 8	1200 Din
Repetirka kal. 6.5	700 Din
Browning automat kal. 16	1600 Din
Browning automat kal. 12	1400 Din
Dvocevka Hammerles kal. 16	1600 Din
Enocevka Winchester, 5 strelov, kal. 12	600 Din
Dvocevka petelinka kal. 12	1200 Din

Krojaško delavnico sem otvoril v Kolodvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonomac«) pod imenom ateljeja »Šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg štev. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetški cesti 12, telefon štev. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporabljaja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumitrano olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkričuje razne inozemske proizvode. »Jadranc« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnja-

ška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitrano olje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Zatevajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi napravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

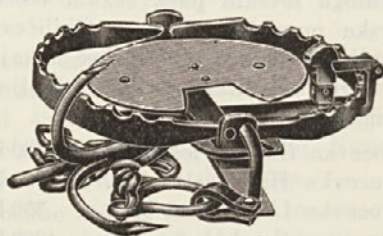
Nagačevalec. V prejšnjem lokalnem znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higijensko obutv, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči. da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trdka pasti iz drugih tvari.

Vrhovski

To in ono o jerebih

Mnogo se je že pisalo o jerebu, morda malce preveč, posebno glede nekaterih domnev in hipotez, zakaj poje in zakaj pride na klic. Prav in najbolje se je odrezal pisec članka v Lovcu od l. 1933, št. 10, stran 401, kjer pravi: »Jereb prihaja na klic, ker je petelin.«

Ni moj namen, da bi oznanjal nove domneve, temveč povedal bom nekaj zanimivih doživetij na jerebjem lovu in pojasnil nekatere posebnosti o priliki klicanja v gozdu.

Lepega mirnega dne septembra ali oktobra pojdi v gozd, kjer veš, da se nahajajo jerebi. Ako si prišel tiho, da te jereb ni slišal in opazil, bo na klic gotovo prišel, včasih tiho po tleh, včasih s hrupnim vzletom; večkrat prej, ko se poda na pot, tudi zapoje. Največkrat pa te jereb sliši in opazi, ko lomastiš po suhem listju in jo tiho pobriše na ono stran parobka ali doline, odkoder te skrivaj opazuje. Ti boš zapiskal in jereb se bo takoj oglasil. »Aha, kmalu bo tu,« si boš mislil. Ti vztrajno piskaš, jereb odgovarja vedno na istem mestu. Kmalu pa jereb utihne in se zopet oglasi precej oddaljen. Ti pa si misliš: »Danes ni pravi dan, ker se jereb, mesto da bi prišel bliže, še celo oddaljuje.« Zmota.

Tu nima dan ne vreme ničesar opraviti — temveč jereb, prebrisanec, kakršen je, te je videl in ostal na varnem. Kadar koli se ti zdi, da se jereb oglašajoč oddaljuje, vedi, da te je opazil in je vsako, še tako milo piskanje zaman. Vsak jerebji par ima svoj okoliš, v katerem ne trpi ne tujca ne brata. Vemo pa, da je samcev več kot samic, kakor sploh pri divjadi, in taki samci-samotarji, nekaki brezdomci, letajo sem in tja po gozdu, iščo družice in mirnega kotička.

Kamor tak osamljenec prileti, se oglasi in ,preizkuša zrak'. Jereb, gospodar tistega okoliša, se takoj javi in že hiti, da odžene vsiljivca. Zato pa, če danes ustreliš jereba, bo v njegovem revirju kmalu pel drugi, ako je stalež jerebov normalen.

Po cele dneve se jerebi ne oglašajo, ako jih nihče ne vznemirja in je vreme stanovitno. Skoraj sleherni jereb pa se bo oglasil, ako ga prepodiš, pa naj bo spomladi, poleti, jeseni ali pozimi. Ako ga prepodi pes, lisica ali druga večja žival, se bo tudi gotovo jezno oglašal, češ zakaj me ne pustite v miru. Nekoč v najhujši zimi, toplomer je kazal — 26°, sem gazil novozapadli sneg za kuno. Jasen dan je bil. Osirje (srenj) se je svetlikalo v nešteto kristalih po oledenelih vejah, kakor najlepši lestenci. Prigazil sem bil na vrh Kaličev (1110 m) in občudoval nepopisno zimsko lepoto, ki jo je medlo sonce čudovito pestrilo. — Pa sem začul pod seboj za vrhom znan glas ‚brr-rrrr-‘ in takoj na to ‚cii-ci-ce-ri-ci-cuj‘.

Pokrajina je za trenutek oživela in zažarela v jesenskem zlatu... Samo za hipec, in zopet je bila zasnežena v pokojnem snu. »Ti, ti jerebček, saj ti bo zmrznil tisti tvoj srebrni glasek.« sem si dejal. Še enkrat je zapel, in drobna mala sinička mu je odgovarjala ‚ci-ci-ci-ci...‘ Jaz pa sem nemo opazoval krasoto sveže zasneženih gozdnih vrhov, blestečih v kristalizujočih sončnih žarkih — in pozabil na zlato kunico, katere sled se je zgubljala v sosedov revir...

Zakaj je jereb zapel? Zato, ker je bil prepoden in s cicerikanjem izražal čuvstva, ki gotovo niso bila prijateljska.

Tudi domačega petelina se da zmotiti ponoči z oponašanjem. Leta 1918 septembra meseca sem — po neuspelem fazanjem lovu pri Sv. Martinu pod Vurbergom, prvič v življenju sem opazoval lepe ptice in pozabil streljati — prišel na Pobrežje v znano gostilno, kjer so se nekateri gostje pogovarjali, ali se more domačega petelina zmotiti, da bi ponoči zapel? Med njimi je bil možakar, ki je znal imenitno oponašati petelinje petje. Zadržal sem se bil do enajstih, ko je moral tisti možanec pokazati svojo umetnost. Ob enajstih smo šli vsi pred gostilno.

Bila je lepa, jasna oktobrska noč. Vse je bilo mirno, le monotono šumenje Drave je motilo nočno tihoto. Tedaj je mož nastavil dlan na usta in zakikerikal, kot pravi turški petelin. Z zanimanjem smo prisluhnili. Nič. — Zapel je še enkrat, in že se je oglasil sosedov kokot, za njim še drugi in celo onkraj Drave je bilo čuti petelinje petje. — Drugi dan pa so ljudje menili, da se bo vreme sprevrglo ali bo morda kakšna neslutena nesreča, ker so petelin peli o polnoči. — Jereb poje in se pretepa, ker je petelin.

Pred vojno je bilo. V Kaličih sem pasel srne. V krošnji velikanske bukve sem imel lično hišico, v kateri sta dva odrasla lahko spala. Iz tiste hišice sem imel lep razgled po vsej senožeti.

Nekega oktobrskega popoldne sem bil opazil jereba, ki je s pah-ljačastim repkom tekkel ob gozdnem robu. Nekje v bližini pa se je oglašal drugi. Še nisem utegnil pogledati, kam jo maha prvi jereb, sem že opazil drugega, istotako z našopirjenim repkom, ki je brzel po pokošeni senožeti prvemu nasproti in „bumf“ sta udarila kot dve žogi drug ob drugega, obdelavala sta se posebno s krepeljci kake tri minute, potem pa sta se obrnila, nagnila glavici k tlom in z našopirjenima repkoma zginila v šikaro. Zani-

Foto Slavko Vengar, Radovljica

Kozorog na grebenu Begunjščice

mivo je videti, kako se jereb obnaša pri petju. Nekega septembrskega dne sem šel v Repišče. Vreme ni bilo posebno, iz jesenskega ozračja je pršil droben dež. Po orumenelem listju se je nabirala deževnica in v težkih kapljah polzela na tla. Sempatja se je odtrgal orumenel list in v lahnih vrtincih skrivnostno šelesteč legel na tla k večnemu počitku. Poiskal sem primeren prostor s prostim razgledom. Pod debelo, gostovejno hojo sem si napravil sedež, puško sem naslonil na deblo. Pred menoj pa je bila majhna, slabo rasla smreka, z majhnim vršičkom in dolgimi vejami, tako sem bil docela skrit, le tupatam sem odlomil vejico, da sem imel okence za opazovanje.

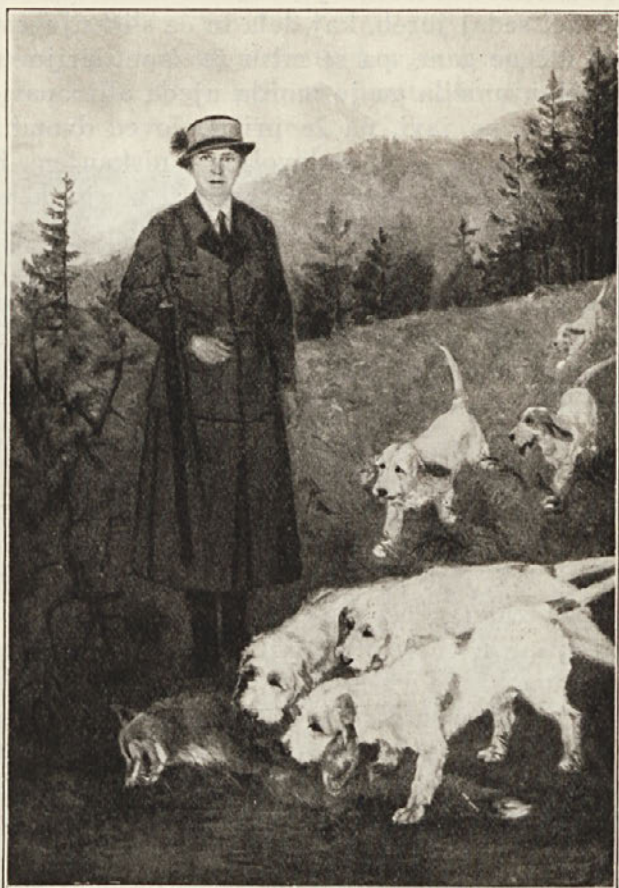
Bilo je vse tiho, kot izumrlo; le posamezne kaplje konec vej so v presledkih polzele na mokra tla. Zapiskal sem. Nič se ne gane. Po dolgem presledku sem poklical še enkrat in zadnjo noto podvojil brez posebnega namena.

Jereb se je oglasil precej oddaljen in tudi on navrgel še eno noto k običajni kitici. Puška je bila še vedno naslonjena na bukev in se mi ni hotelo vzeti jo v roke.

»Ej, bom že, če bo treba,« sem si mislil. Še enkrat sem zapiskal kar se da lepo in ponavljal zadnjo noto ci-cuj, ci-cuj.

»Brr-rrrr-čof« je s šumom prijadril jereb in sedel na nekoliko visečo vejo, tri metre pred menoj stoječe smreke. Lahko si mislite, da je bil to prizor, ki se ne vidi vsak dan. Puška, seve, je ostala naslonjena, i kaj pa bi z njo na tri metre. Ostal sem miren in čakal, kaj bo. Jereb se je pomaknil k deblu, pa zopet proti koncu veje, se otresel, bil je nekoliko moker, in se okošatil kot da je bolan. Hipoma pa je postal gladek, stegnil vrat, popravi perotki — mislil sem, da bo odletel — potem je pozorno motril okolico, sključil vrat, potegnil glavico na hrbet s kljunčkom navzgor, pripri očesci napol in zacicerikal. Premaknil se je na veji, se popraskal s krempljci po kljunčku, katerega je prej čedno obrisal po veji in zopet zapel. V trenutku, ko se je že tretjič pripravljal za petje in zamižal napol, sem mahnil z roko, a ni dal znamenja, da je kaj videl. Po vsaki kitici je pozorno motril okolico, da bi uzrl izzivača, ki je ves zadivljen opazoval prelep prizor in užival. Začul se je še en akt in ne daleč od mene je zapela jerebica svoj značilni pši-pša-pši-pši. I, seveda, ženka je prišla za možičkom. Majčkeno ljubosumja — kdo bi ji zameril. Tudi jaz bi bil rad zapiskal, a se nisem upal geniti; piščalka pa je bila na tleh. Vse to je trajalo skoraj četrte ure, jereb je bil pod streho košate hoje in se mu ni nikamor mudilo in kdo ve, koliko časa bi bil še deležen poredko gledanega prizora, da ni po mokrem listju pridrsela jerebica do mojih čevljev, ki so moleli izpod vej; zaslutivši nevarnost je hitro zginila v visoki travi. Tudi jereb je postal pozoren, dvignil glavico in z bistrim očescem zrl na moje skrivališče. Bržkone je kaj nenavadnega opazil, udaril s perotki in z glasnim bi-bi-bi-bli-bli-bli-bli odjadril za ženko. Jaz pa sem se pretegnil in mislil: »Seveda ‚bi-bli‘ jereba ustrelili, če bi hodili na jerebe radi — pečenke... Več desetletij se bavim z jerebjim lovom, a sem samo enkrat prinesel tri jerebe, drugače le dva ali samo enega; kadar bi ga pa prav rad dobil, tedaj pa gotovo pridem prazen. Nisem poseben virtuoz v piskanju, vendar jih vselej prikličem, a povečini vse zapacam z opazovanjem. — Letos v začetku sep-

tembra sem šel v Kaliče na jerebe, da bi videl, ali nemir in ropot kaj učinkuje na jerebje petje. Kilometer zračne črte zahodno od Kaličev so bile strelske vaje s strojnicami. Odmev je posebno močno udarjal na jugovzhodno stran od Kundrovega laza do Repišča. 'Rata-ta-ta-ta-ta' je sekalo ves popoldan. Klicati sem

Oljnato slika g. Zore dr. Lovrenčičeve, soproge predsednika SLD in KS, je naslikala ugledna akademična slikarica, naša rojakinja, gđč. Marija pl. Patz, ki ima svoj atelje na Dunaju. Na sliki vidimo ugledno lovko s psi »baseti« pred uplenjeno lisico

začel v Podbelovem žlebu in po rebri pod 'Farjevim lazom' do Penzljevega laza. Videl sem znamenje, da so ondod jerebi, a niti eden se ni oglasil niti preletel. Kot izumrlo je bilo vsepovsod. Piskal sem vse popoldne brez uspeha. Tudi sledovi srn so bili vsi obrnjeni na vzhod, v notranjost gozda. Nenadno streljanje — to je bilo prvič v petdesetih letih — je vznemirilo vso divjad, ki je plašno pričakovala, kaj bo in se umikala v goščavo.

Razpoloženje gozdnih jerebov

Menda ga ni jerebarja, ki bi ne bil razmišljal, mirno sedeč v tihem gozdu, skozi katerega je dahnila neka čudna, prijetna otožnost, kje tiči sedaj jereb, kaj dela in če sliši njegovo vabljenje. Ko se le nič ne gane, pa se misli že zopet širijo: morda ga sploh ni v bližini, uničila ga je morda ujeda ali roparica. Ko se na več krajih nič ne javi, pa že prične lovec dvomiti nad piščalko in celo sam s seboj ni zadovoljen s piskanjem. Kjer hodi v istem revirju več jerebarjev, leti ves srd nanje, ki so piskali pred dnevi in jerebe seveda zapiskali.

Po večletni praksi in točnem opazovanju pa boš prišel na to, da je jereb oddaljen od tebe morda samo nekaj korakov, da vse sliši, da skoraj čuti tvojo željo, da imaš dobro piščalko in da tudi kličeš precej dobro, toda on se ne zmeni. Zakaj ne, to je pač — žalibog, ali hvalabogu, drugače bi že itak ne bilo nič več jerebov — njegova lastna zadevščina. Naj navedem nekaj izredno tipičnih primerov o razpoloženju gozdnih jerebov.

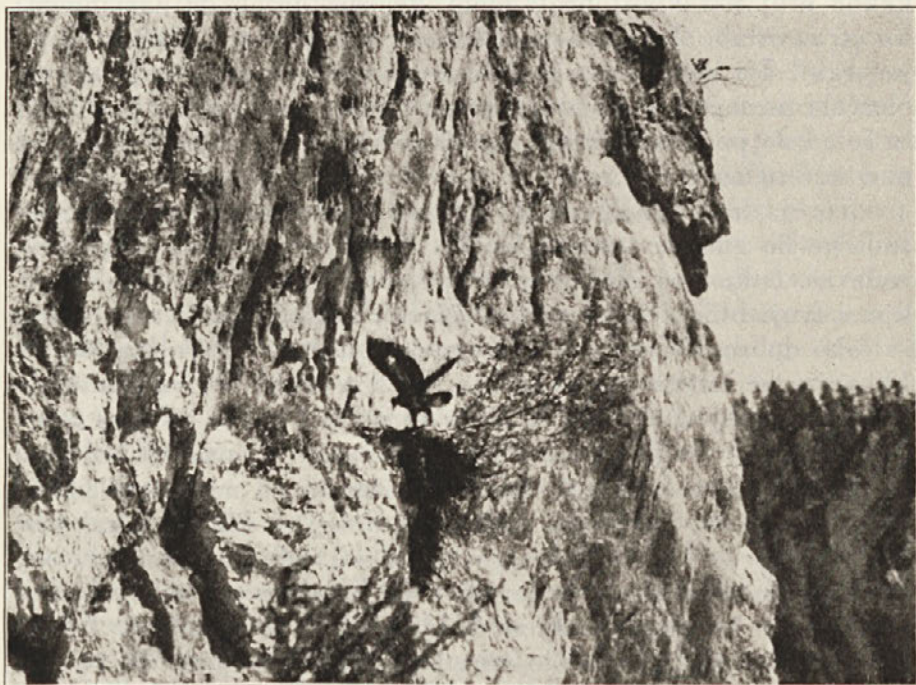
Okoli malega šmarna sem šel na jerebe. Za plen mi ni bilo dosti mar; za streljanje, ki na gozdnega jereba tudi ni posebna umetnost, če se lovec ne prenagli, mi tudi ni bilo, želel pa sem jereba slišati in videti. Posebno to sem si bil želel, da bi ga bil zopet enkrat slišal in videl prifrčati, ko ga vrže, kakor da je bil izstreljen iz topa.

Sedel sem v bukovem listnjaku, blizu majhne poseke, polne malinja in drugih jerebjih dobrot, na kraju, kjer sem bil pomladi in poleti nekajkrat prepodil jerebe. Zapiskal sem bil previdno, tako da ne bi že s piskanjem vzel poguma kakemu mlademu kratkohlačnežu. Ker se ni nič odzvalo, sem poskušil s šušljo. »Kar ne zmore moška beseda, včasi premoti ženski glas!« Toda tudi ta ni zalegel! »Morda ni primerno vreme?« Pogledal sem na nebo, in posamezni oblaki, nežni in beli kakor ovčice, so hiteli visoko na modrem nebu, od vzhoda proti jugozapadu. Vse je v redu, le jereb se ne gane in ne oglasi!

Ker mi je bilo vseeno, ali čakam na tem ali drugem kraju, sem sklenil, da počakam tukaj. Zleknil sem se v suhem listju, puško in oprtnik položil poleg sebe in zadremal. Čez dobre četrt ure sem se zopet zavedel, kje sem in kar zleknjen ponovil kitico na šušljo. Toda ko sem imel še klic pri ustih, je že zabrčalo v poseki, zaslišal sem obenem glasni pliplipli—pli. V suhem listju je zašuštelo in šumenje drobnih korakov je postajalo vedno

jačje, dokler ni prenehalo za debelim bukovim štorom, poleg katerega sem bil počival. Ker sem takoj pri prijavi vedel, kdo me bo posetil, nisem segel po puški, marveč mirno ždel in čakal, kdaj se pokaže posetnica. Pa je že zopet zašuštelo in izza štora je pridrobljala drobna »jerebulja«. Točno osem korakov pred menoj je obstala. Da bi me ne spoznala, sem jo opazoval s pol zaprtimi očmi.

Nu, sedaj pa hočem navesti, kar sem opazil in kar lahko potolaži jerebarje glede njihove umetnosti piskanja. Takoj na

Planinski orel na gnezd

Foto grof dr. Zedtwitz

to. ko je jerebova samica obstala poleg mene, se je že oglasil v poseki mlad jereb. Zapel je v teku petih minut najmanj petkrat ali šestkrat. Toda jerebica se ni ganila. Ždela je pred menoj celih 9 do 10 minut nepremično s skrčenim vratom in povešenim repkom, niti najmanj se meneč za klicanje jereba. Edina giba, ki jih je naredila v omenjenem času, sta bila, da se je enkrat popraskala s krempeljčkom in h koncu obrnila glavico v smer od mene. Le-to priliko sem porabil, da sem se zopet oglasil na šušljo. Kazalo je, da je to ptico prebudilo iz čudne zaspanosti in naredila je zopet pot v daljini dveh metrov,

nakar je postala in dremala dalje, kljub temu, da je pričel mladič ponovno klicati mater. Po preteku petih minut je pričelo šumeti v dolini pod menoj. Le-to je jerebovo samico zopet zdrnilo, da se je precej počasnih, drobnih korakov pomaknila v bližnje grmičevje. Šumenje je prihajalo vedno bliže. Prijel sem za puško in čakal. Toda kmalu sem spoznal po skokih, da ne bo prišel jereb, marveč nekdo drugi. Kar sem opazil veverico z visoko dvignjeno zastavico, ki je puhala proti meni. »Streljal te ne bom, toda če boš preveč drzna, te bom pobožal s cevjo puške!« Ko sem zapiskal na jereba, je hitela še bolj kakor prej naravnost proti meni. Že sem držal, da zamahnem, ko je veverica skočila na nahrbtnik: Ej, da ste videli, kako jo je vrglo! Tri metre dolg skok v stran, nato je pa nekaj sekund obtičala na mestu tako preplašena, da sem videl, kako je dihala in se tresla po vsem životu. Jerebi se kljub ponovnemu klicanju niso več oglašali.

Torej, dragi moj jerebar! Kar ne zmore jerebji glas, bržčas tudi ne bo zmogla tvoja piščalka. Kolikokrat piskaš in se prizadevaš, toda tvoj glas je glas vpijočega v puščavi. Jereb čepi kje v tvoji bližini in se pač ne zmeni, neglede na to, ali piskaš še tako dobro. Drugič, ko bo razpoložen, pa bo prišel na slabše klicanje, ne bo ga motilo, če je to vižo slišal že desetkrat ali pa nikoli prej. Jerebovo samico, ki se ni brigala za glas mladiča samca, je bržčas prignala ljubosumnost ali pa radovednost.

Ker že pišem o jerebjem razpoloženju, pa naj navedem še nekaj primerov, kako zelo različni so dnevi za klicanje, kako bi jih lahko približno razdelili po ugodnosti, odnosno neugodnosti. V splošnem menim, da se jerebi rajši oglašajo pri menjajočem se vremenu kakor pri stalnem. Mislim, da se ne motim, če trdim, da se vreme tudi kaj rado spremeni kmalu za tem, če se domača kuretina in jerebi oglašajo. Stalno deževno in stalno lepo vreme ni ugodno. Glede letnega časa so gotovo dobri prvi dnevi, ko se konča lovopust za jerebe, prav lepe uspehe sem imel že 8. avgusta. Za najboljše dneve imajo Valentinitsch in mnogi drugi jerebarji kvatrni teden, ta je sredi meseca septembra. Najboljši dan sem imel pri jerebjem lovu l. 1929 dne 27. septembra, prav dober pa je bil pred leti 10. oktober, lansko leto pa 5. oktober. Toda isti dnevi so bili v drugih letih zopet prav slabi. Posebno kvatrni teden me je večkrat varal.

Kakšne dneve smatram za slabe: To so dnevi, ki včasih lovec misli, da bodo najboljši, pa kljub temu prav nič ne pride. Niti ne prepodiš jereba, čeprav dobro veš, da se jerebi tamkaj nahajajo. Za srednje dobre dneve smatram take dneve, ko se je-

rebi radi oglašajo, dolgo pojejo, konec koncev pa prav tiho prilezajo, tako da jih komaj opaziš. V takih dnevih ima uspeh navadno le posebno pazljiv jerebar, ki se ne naveliča gledati in paziti. Navadno gre jereb v takih dnevih, ki jih je precej v letu, mimo jerebarja v večji razdalji, medtem večkrat, a bolj zaspano ponavljajoč svojo drobno kitico. Take dneve upleniš po enega ali dva jereba. Vse drugače pa je v dobrih dnevih, posebno če loviš v revirju, kjer je še dosti gozdnih jerebov. Komaj si se oglasil, že zapoje, in sicer živahno in veselo. Po tretjem ali četrtem klicu pa zabrči, da ti kri zastane po žilah. Dogodi se, da se sploh nič ne oglasi pred prihodom. Po nekaj klicih zabučí rjavosiva pernata krogla, pribučí skozi vejevje, zamahne s krili in že trešči na bližnje drevo ali na tla, kjer šušti, cokla, brusi in pleše z razprostrtimi krili, medtem neprestano škripajoč, kakor majhen puran. Tak za jerebji lov ugoden dan ujameš le nekajkrat v življenju. Čudil se boš, ko boš našel jerebe v takih krajih, kjer jih morda nisi nikdar poprej pričakoval. Večkrat naletiš tudi na mešane dneve. Morda se jerebi dobro odzivajo po eno uro, nato pa je zopet vse tiho, kakor da so jerebi izumrli. So pa tudi pri jerebjem lovu izjeme, ki pobijajo vsa pravila. Naj omenim dan iz preteklega kvaternega tedna: bilo je lepo jutro, v višinah je vlekel jugovzhoden veter, spodaj pa je večkrat dahnil sever. Namenil sem se, da obiščem jerebe v »Očevnikih«, kjer sem jih bil toliko spodil konec julija in so se oglašali stari in mladi. Klical sem že med potjo na več krajih, kjer sem še vsako leto ustrelil jereba. Ko na nekaj mestih ni bilo ničesar, sem že pričel dvomiti, ali bom imel kaj uspeha. Toda, ker sem se bil odločil, da bom klical ves dan, sem nadaljeval. Šele okoli poldneva sem spodil prvega jereba na gozdnem kolovozu. Čez nekaj minut se mi je že oglašal prav leno in me obšel neopažen. Nato sem zopet klical po raznih krajih, kjer so bili vedno jerebi. Toda zaman. Okoli dveh popoldne sem prišel na kraj, kjer sem bil lansko leto imel lepo zabavo z jerebi. Že na drugi klic sem zaslišal izredno živahen cii cicirici cii. Komaj sem mu zašušljal glas samice, pa je že zabučalo in treščilo v listje. V razburjenosti sem ga bil zgrešil. Jereb je sedel na bližnjo smreko in prav živahno zaškripal. Le-to mi je bilo povod, da sem ponovil klic. Nekaj sekund nato je bil jereb že zopet na tleh in tekkel proti meni.

Pri tako slabem dnevu pa tako sijajno razpoloženje. Jereb je bil tako razkačen, da je bil preslišal celo strel. Nu, morda bo pa sedaj boljše, sem si mislil in klical na vse načine, ki jih smatram za dobre, toda zopet vse — vse zaman. Proti večeru,

ki je imel vse znake za uspešen jerebji lov, sem prišel na točke, kjer sem vedel za kakih deset jerebov. Iz radovednosti, ali je res toliko odvisno od dneva, sem čakal pred klicanjem, delal daljše pavze, čakal po klicanju, toda vse zaman. V krajih, kjer sem vedel, da so jerebi, kjer bržčas še ni pela jerebja piščalka, je bilo vse tiho. Šele na tretjem kraju v tem delu se mi je prikradel jereb in mi odletel izpod nog, ko sem odhajal. Ko se je že jelo mračiti, je prišla še mlada samica, ki se je oglasila le toliko, da sem jo bil spoznal. Klical sem bil od ranega jutra, ko se je zdanilo, pa do večera, v revirju, kjer je slišalo moj klic najmanj dvajset jerebov, pa tako slab uspeh in še celo tisti čas, ki ga označuje mojster Valentinitšch za najboljšega. Nad vse zanimiv pa je bil gotovo primer z onim jerebom, ki se je odzval tako hitro in jezno in ga ni preplašil niti strel. Kaj neki ga je bilo prignalo? Bržčas je prebival v njegovi bližini nevaren mu rival, s katerim sta živela v hudem sovraštvu, bodisi že za drobno ženico ali pa za mastno pičo.

Tako, dragi jerebarji, iz teh primerov je menda precej dobro razvidno, da se jerebji lov ne da prisiliti, da pa jerebar zopet ne sme obupati. Komur ostaja v lepi jeseni le kaj časa, naj ga posveti temu lepemu lovu. Četudi morda ne bo imel bogve kako bogatega plena, toda opazoval bo lahko vedno in videl mnogo zanimivega v tajnem življenju našega malega tetrava, vrednega bratca velikega petelina in viteškega krivo-
repa — ruševca.

Hribolazci v loviščih

Izleti v prosto naravo, zlasti v gorovje, so bili še pred 20 leti skoraj izključni tribut večinoma v planinskih društvih organiziranih ljudi, ki so še spoštovali društveno disciplino in osnovne pojme o varstvu prirode in kar je s slednjo v zvezi. In danes? Danes je turistika ali bolje rečeno hribolaztvo postala splošna moda. Kdor se ne more postaviti z žigi, da je obiskal toliko in toliko vrhov in preplezal mnogoštevilne stene, ne velja danes nič in ni moderen človek. Ta moda je postala že neke vrste infekcijska bolezen in je zajela že vse sloje, staro in mlado, suho in debelo, lepo in grdo. Mladina si je izbrala za svoje torišče najvišje in najbolj strme vrhove. Lepo izpeljana in markirana pota so ji po večini odveč in gre najrajši kar naravnost k svojemu cilju čez drn in strn preko navpičnih sten. Starina se zadovoljuje s srednjim gorovjem in gričevjem, astmatiki, revmatiki in invalidi z najbližjo okolico selišč; samo notorični alkoholiki ostanejo še lepo doma v beznicah, ker imajo »strte peruti« in večno žejo. —

Ne priznavam samo jaz, marveč priznati morajo vsi, da je ta razmah lep in zdrav, pa tudi občekoristen, toda ima samo to kljukico, da lovcem ni posebno všeč nediscipliniranost večine izletnikov. Moj Bog, saj je objestnost mladine in ostalih opravičljiva, ako bi se kretala v opravičljivih mejah. Toda to, kar se danes dogaja v naših loviščih, presega dostikrat meje vsake popustljivosti.

Vsakdo čisla hribolazce, — mislim namreč dostojne in disciplinirane, — ker gredo in stremijo za prelepo zabavo in za spoznavanjem narave. Nikdo pa ne čisla ljudi, ki jim je narava deveta briga, tuja lastnina komunistično blago, soljudje pa stvari, na katere se sploh ne ozira. Da bi pa vpoštevali, da so gore in njihovi živi zakladi faktična ali pa zakupna last lovcev, o tem se sploh ne govori in se tudi nič ne priznava.

Zato ne rečem samo jaz, marveč še mnogo drugih lovcev: »Vsa čast discipliniranim planincem, ki gredo molče skozi naša gorska in lovska svetišča po potih in stezah, ki so za nje določena. Klobuk doli pred planinci, ki molče in krito opazujejo našo divjad. Vse spoštovanje zaslužijo tudi dotični turisti, ki rajši napravijo velik ovinek, nego da bi vznemirjali pasečo ali počivajočo divjad. Vrag pa naj vzame vse tiste kričače, ki se vsepovsod derejo kakor srake, ki lazijo vedno tam, koder ne bi smeli in ki imajo največje zadoščenje v tem, da plašijo in preganjajo divjad

s huronskim vpitjem, tuljenjem, valjenjem skalovja in s streljanjem iz revolverjev in pištol. Ne vem, komu bi privoščil tudi vse tiste samomorilne kandidate, ki morajo preplezati vsako steno, ne meneč se za svoje življenje, ne za življenje drugih ljudi in divjadi, ki jo ogrožajo s sproženim skalovjem. Najslabši in najpredrznejši so pa tisti tako zvani planinci, ki jim njih kleptomanska žilica ne da miru, da bi mimogrede ne vlomili v kako lovsko kočo in se okoristili z lovčevu zalogo.

Po teh, malce bolj trdih besedah boste gotovo rekli: »Sakra, ta pa ima turiste v želodcu!« — Pa vam tudi kratko odgovorim: Tudi jaz sem bil hribolazec in še sedaj rad grem na kak vrh; zato spoštujem vse prave turiste brez vsakih predsodkov, ker vem, da jih vodijo v gore isti nagibi, kakor mene. Vsakdo bo rad toleriral objestnost človeka, ki ga navdaja v prosti naravi in če ostane v mejah človeške dostojnosti. Žolč se pa razlije slehernemu človeku, ki čuti z naravo, pa trči na že opisane tipe, ali pa alkoholizirane divjake. Tovariši, lovci! V teku svojega dolgoletnega službovanja v gorah sem doživel marsikaj, dostikrat celo stvari, ki bi se zdele drugim neverjetne, zato naj se mi ne šteje v zlo, ako s pikro besedo kažem na novega sovražnika, ki nam bo uničil v naših gorskih loviščih še to, kar je ostalo po gospodarstvu lovskih mrharjev. Predvsem vam kažem samo lovišča, ki se nahajajo v območju gorskih masivov Krvavca, Grintovca, Kočne in Stožiča, ki pešajo od dne do dne in bodo postala sčasoma navadna »gmajna«, če ne bodo regulirali dostope in disciplinirali tudi nedisciplinirane hribolazce.

Priznam, da je to vprašanje jako kočljivo in da bo prišlo do trenja med lovci in publiko, kakor hitro se bo načelo. — In če se bo že hotelo kaj storiti v zaščito lovišč, bo moralo to storiti naše SLD sporazumno s planinskimi in mladinskimi organizacijami, poslužujoč se tudi javnih publikacij.

Lov z železnimi pastmi na lisico in kuno

Za poklicne lovce začetnike spisal L. Fric, logar
(Nadaljevanje.)

III. poglavje

Lov

Mrzle sape so zavele od gorskih vrhov, stresajoč orumenelo listje raz drevje; zbor poletnih pevcev je utihnil v gozdu. V velikih jatah preletavajo divji golobje po bukovju, luščijo sladki bukov žir, da si še poslednjikrat naphéjo golše, preden odlete na topli jug, po dobravah zvonijo braki, veselo poje lovski rog.

Srnjad se je oblekla v tople sive suknje, po leščevju nemirno smuka veriverica, tudi že v zimskem kožuščku z lepimi čopki na uhljih. Mati narava je skrbno pripravila svoja bitja na prihod starke zime.

Pohorski lovec bi zapel:

Zdaj v jeseni ptički, kosi vsi že godni so,
lisjaki no mačaki že kosmati so;
vedno si podpiham svojega šamborja,
ki mi sivca jazbeca izkopat' zna.

Čas je prišel, ki ga željno pričakuje lovec s pastmi. S polnim oprtnikom »blagodišečih« stvari se napoti v gozd, od prostora do prostora, ki je pripravljen za berlinsko železo in povsod dene po tri kose vabe iz lonca, enega v sredino, tja, kjer se bo pozneje nahajal, ko bo privezan na železo (Abzugbrocken), druga spredaj na nasip.

V lovne utice, ki so namenjene v prvi vrsti za kuno, bo pa dal čisto v ozadje svež zajčji ali srnin drob, včasih tudi veriverico. Zdaj se začne pregledovanje, če mogoče vsak dan ali vsaj dvakrat na teden. K lovnim uticam se približuj zmerom od zadaj ter privzdigni steljo, da vidiš noter. Ko je vaba pobrana, nadomesti je takoj s svežo, prav takšno.

Ko je ponovno pobrano, tedaj si priskrbim suho mravljišče, za vsako železo dober klobuk, in nekoliko časopisnega papirja, ki ga prirežem v obliki stopalke pasti, vendar malo večjega, da ga lahko potem, ko ga denem čez železo, zavijam tudi pod čeljusti.

Ta papir namažem z drobom ali pa ga nosim v nahrbtniku poleg vabe, da se navzame duha. Tudi sicer snažna past se mora nalahno naribati z drobom. Toda čisto nalahno, ne preveč!

Še enkrat pregledamo železje, da-li varnostni vijaki dobro držijo in tudi krožnik dobro prime, potem past v nahrbtnik, enako vabo, mravljišče in papir, pa k eni takšnih utic. Pred vhodom vržemo na tla nekaj smrekovih vejic, pokleknejo nanje in vzamemo omenjene stvari iz nahrbtnika.

Iz jamice, izkopane za stopalko, vzamemo staro, mokro mravljišče ven, na dno natrosimo suho za prst na debelo. Na to denemo razpeto stopalko in jo podložimo, da trdo leži. Verigo s sidrom pokopljemo v globokejšo jamico in zasujemo z mravljiščem.

Krožnik sklopimo s prožilcem pa ga previdno izpustimo. Sedaj denimo papir čez vse železo, ga lepo pomalem napnimo in ga začnimo počasi za-

sipavati z mravljiščem. Ob straneh dobro zatlačimo, na papir pa nasujmo mravljišča samo za prst na debelo. Nazadnje odprimo še varnostno kljukico, jo prav tako zasujmo in opravili smo. Sedaj pa nič več tipati okrog železja.

Vse mora izgledati, kakor je bilo prej, in se prostor, kjer leži past, ne sme nič razlikovati od okolice. Vse mora biti lepo izravnano in poglajeno. Smrekove vejice, na katerih sem klečal, odnesem proč. Na zadnji strani utice privzdignem steljo in položim v ozadje svežo vabo. Ako leži sneg, ga pred vhodom in krog in krog lepo pometem z vejami ter zametem nazaj grede tudi svojo lastno sled kakih deset korakov daleč.

S tem je v glavnem povedano, kako se nastavi stopalka v gozdu na kopnem. Seveda ni to edini način in se poslužujejo lovci n. pr. v polju drugačnih metod.

Toda tu govorim v prvi vrsti o lovu v gorskem svetu, kjer tudi sam lovim po tej metodi z uspehom.

Vprašal se bo morda kdo, zakaj take utice? Zato, da dobimo pokrit prostor, ki ga ne zapade sneg, tja tudi ne vidi šoja ali vrana, ki nam le prevečkrat rada uniči ves trud. A kuna in lisica, pa tudi jazbec in divji maček zelo radi stikajo na svojih pohodih po takih luknjah.

Dobro tedaj, toda čemu papir čez železo? Prvič zato, ker papir zaščituje, da bi prišel material pod krožnik, krožnik pa se pod pritiskom šape bolj globoko vdre in past zgrabi više; drugič nam je ta papir kažipot, zlasti v kopnem, da z lahkoto zasledujemo ulovljeno divjad, kar je drugače v gozdu in na kopnem zelo težko.

Pasti stopalk ne smemo nikdar privezati, žival si mora z njo na šapi poiskati zavetišče; le tako ostane mirna čez dan; ako pa ne more od prostora proč, potem v silnem strahu zviija šapo, da si jo prelomi, kožo in kite pregrize in končno pobegne. Izgubljena je potem za lovca, ker boš takšnega trinožnega invalida le težko kedaj zopet izvabil na železo.

Pripominjam, da nastavimo stopalke lahko tudi pod vodo. V ta namen poiščimo primerno vodo, ki ne zamrzne, saj takih izvirkov in močvirij je po gorskih loviščih dosti, izkopljimo, kakor že omenjeno, tolmunček, lepo pogladimo dno s ploščatimi kamenčki, vložimo dobro namazano železo in ga pokrijmo z najbližjim materialom nalahno, ne predebelo, ker drugače material železo pri sklopljenju ovira. Na krožnik, ki moli malo nad vodo, pa denimo lepo plast mahu, da je tudi ves pokrit.

Takega pol metra nad železom obesimo vabo in jo tako zadelajmo od treh strani z vejevjem, da ima lisica ali kuna dostop samo čez železo.

Kadar hoče do vabe, smatra krožnik z mahom za kamen, stopi nanj ter se navadno dobro ujame. Seveda se mora tudi takšen prostor narediti že poprej in obesiti vaba. Namesto pozneje vloženega železa se dene tja z mahom pokrit kamen.

Nekateri lovci privezujejo vabo na krožnik, toda to je nepravilno in ne rodi nikakega uspeha. Nastavljanje pasti v lisičine naj se prav tako opusti. S finejšim nosom, kakor ga ima najboljši ptičar, zavoha lisica v svojem domu nastavljenjo past ter si, ako je doma, prekoplje nov rov, če pa je zunaj, ne gre na noben način več v sumljivi stan, ampak si izbere drugega.

Za izvabljanje lisice na stopalko je še drug način, ki lahko pride povsod v poštev, lahko ga z uspehom izvaja gorski kakor poljski lovec, in to je nastavljanje železa ob mrhovišču.

Na pripravnem mestu, pa nikakor blizu javnih potov, naj se že rano jeseni pokoplje kaka poginula žival, bodisi prase, ovca, tele, konj ali kaj sličnega. V to svrho se naredi jama, najbolje malo v breg skopana, v njo se položi mrhovina, pokrije z vejami ter nato zasuje s prstjo popolnoma, vendar ne predebela.

Ako poginula žival ni velika, na primer mlado prase, ovca, pes itd., se mora sredi jame zabiti kratek kol, na katerega se žival za zadnji nogi z žico priveže ter nato zasuje.

S priostrenim kolom se nato naredi nekoliko lukenj, da se smrad lažje razširja.

Ob marljivem pregledovanju bo lovec kmalu zapazil, da je lisica nasedla ter pričela kopati rov do mrhovine. Ker pa še ni prišel čas, ko je

Srnjakovo rogovje s tremi stebli (gl. str. 353)

njen kožuh kaj vreden — poklicni lovec bo gledal na to, da ubije dve muhi na en mah — bo takšne izkopane rove takoj nazaj zasul in to ponavljal tako dolgo, da bo prišel pravi čas. Videl bo v svoje začudenje, da se lisica tega ravnanja prav nič ne boji, nasprotno, začela se bo med lovцем in lisico nekakšna tekma, kdo bo vztrajnejši, prav gotovo lovcu v veselje.

Torej, kakor omenjeno, ko pride pravi čas — november, ko je kožuh polnovreden, pustimo tak po lisici izkopan rov odprt, pripravimo si pa takoj, in to za gozd mravljišča, za polje suhega konjskega gnoja, ali kar fig, nekako za eno železo, ter se podajmo k mrhovišču. Tam pogladimo rov, ga previdno še malce razširimo, izkopljemo v sredino jamico za stopalko, zasujemo z omenjenim materijalom, potrosimo ostalo krog in krog ter pustimo tako nekaj dni. Kakor hitro lisica spet koplje, vložimo popolnoma

snažno stopalko v prirejeno jamico ter naredimo vse tako, kakor sem navedel. Nato zabrišimo tudi vsako sumljivo sled za seboj. Kaj kmalu nam pokaže papir, kam naj hitimo za beguncem.

Še tisti dan takoj zopet vložimo znova osnaženo stopalko na svoje mesto.

IV. poglavje

Lov z velikim ali berlinskim železom

Ker nastavimo to železo pod vodo, ga je treba zato samo dobro namazati z vročim lojem ali mastjo, da ne rjavi. Berlinsko železo napnemo doma, privijemo vijake čez konce peres, vtaknemo v vilice mačjo glavo (za kuno boljša zajčja ali veverica) ter gremo na pripravljeni prostor. Na »parfum« iz litrske steklenice ne pozabite!

Tam osnažimo tolmunček blata, ki ga je voda zopet noter nanosila, in ga zmečemo daleč proč. V tolmunček denemo napeto železo, podložimo ga s ploskimi kamenčki, posebno pod konci spodnjih peres, da železo potem na trdi podlagi više odskoči, izravnamo vabo ter jo od vseh strani dobro obložimo z mahom, da stoji lepo navpično. Uredimo vodo, da stopi povesod za kaka dva prsta čez najvišje dele železa, ter jo zajezimo tako, da ne naraste više in tudi ne pade.

Odvijmo en vijak ter ga nalahno pokrijmo z mahom, mokrim listjem ali sploh z materijalom, ki se tam dobi. Tako pokrijmo vse železo. Ne pozabimo odviti tudi ostale vijake! Paziti moramo, da ostane vse neizpremenjeno. Vaba moli seve nad vodo. Počakajmo malo, da vidimo, ako mogoče voda ne predre jeza, ker bi potem gledalo železo iz vode in bi bil ves trud zastonj. Pri vsem delu stojmo na mokrem, ne na suhem. Če leži sneg, ga z vejo nazaj pometimo, da zabrišemo vsako sumljivo sled. Nazadnje vlijmo še nekoliko kapljic »dišeče« tekočine na vabo, nekaj je poškropimo okrog po prostoru ter se odstranimo. Zabrišimo pa tudi svojo lastno sled, če je sneg, kakih 10—15 korakov proč.

Pri vsem dejanju in nehanju naj pazi lovec, da ga nikdo ne opazuje, izogiblje naj se na takih pohodih ljudi, naj ne izbira lovnih prostorov blizu javnih potov. Komaj čaka tak radovednež, da se lovec odstrani in že caplja tam okoli iz radovednosti, kaj je lovec tam počel, ter mu s tem, da tam vse pomandra, uniči trud. Pa takšen je še nedolžen. Lahko pa ga opazuje tudi drugačen tič, ki takoj ugane, za kaj gre, ter mu ob prvi priliki izmakne past, ali pa celo počaka, da se kaj ujame, lovca prehití ter mu odnese past in plen.

Meni se je to že zgodilo in samo eno past sem dobil nazaj, vse druge sem izgubil. Pasti in kože so romale najbrž čez mejo in vohaj za njimi.

Skrij železo v nahrbtnik, kadar greš nastavljat, izogibaj se cest in — molči. Pravim ti, tovariš, molči, ker dostikrat boš ujel tudi sosedovega kužka ali pa »mici-muci«, ki sta ti gotovo neljuba gosta v lovišču, in lepo na tihem, brez vika in krika, ju narediš neškodljiva!

Ne mislim pa pri tem na dobrega psa svojega lovskega soseda, s katerim živim v dobrih odnošajih, ne, dolžan sem, da ga pravočasno obvestim!

Ko se končno nastavijo pasti, se začne pregledovanje; in to v zgodnjih jutranjih urah. Posebno stopalke se morajo pregledovati vsak dan. Komur manjka časa, naj rajši ta lov opusti, kajti ujeto žival pustiti, da se več dni muči, je mrharstvo.

Hoditi ne smemo preblizu. Kdor ima daljnogled, je toliko na boljšem, ker lahko tudi od daleč natanko vidi, če se je tam kaj izpremenilo. Ako je stvar taka, potem se ujeti divjadi brez hrupa previdno približaj ter jo usmrti na ta način, da jo udariš močno nekolikokrat čez nosno kost pod očmi. Imej pa za vsak slučaj tudi puško pripravljeno. Hoditi po njej ali jo drugače mučiti, to ni za pravega lovca. Tudi roparice so občutljiva bitja! Tudi one so kras naših gozdov, delo Stvarnika, kakor jaz in ti, in pravega lovca ne vznemiri pogled na lisico ali kuno nič manj, ko na lepega srnjaka ali gamsa.

Stremiti po kakšnem iztrebljenju te ali one vrste lovec ne sme, ampak jih mora držati tako, da se ne razplodijo preveč na škodo druge divjadi.

Lov z železnimi pastmi, ako ga pridno in pravilno izvajamo, našemu namenu popolnoma ustreza. Pripominjam, da love kune tudi v razne lesene pasti, toda jaz tega nisem poskusil ter tudi ne morem o tem razpravljati.

Lovec lastnega lovišča pač lahko dela in zabija te pasti po drevju, kakor hoče, drugače pa lovec v najemnem lovišču. On si ne bo kar tako upal kvariti drevja, ki ni njegova in tudi ne njegovega lovskega gospodarja last, da si ne nakoplje jeze že itak lovu in divjadi neprijaznega kmečkega prebivalstva.

Namen tega spisa je, kakor sem že uvodoma omenil, da seznanim svoje tovariše poklicne lovece s tem starim, lepim načinom lova, posebno, ker ta lov danes že malo lovcev izvaja. Menda zato, ker je prastar ter ni več v modi. Ko pride novo leto, si nabavijo strup, ga namečejo po polju in gozdu, pa mirna Bosna!

Če vabe zmanjka, pa ne najdejo v bližini stvari svojega pričakovanja, si ne belijo dolgo glave, češ, bo pa na drugem kraju kaj. Ne pomislijo, da je vabo lahko pobrala tudi šoja ali vrana ter jo izpustila potem iz kljuna bogve kje.

In tako pogine v globinah gozda marsikatera roparica z dragocenim kožuhom ter brez vse koristi tam strohni. Ne gledč samo na izgubo dragocenega krzna, take smrti naša plemenita roparska divjad ne zasluži.

Železna past pa divjad usmrti, ali jo drži, da pride lovec do nje, ali pa divjad uide, če past dobro ne pograbi, ter je še vedno možno svidenje.

Kar sem napisal, sem vzel iz svoje dolgoletne prakse in opazovanj. Pisal sem v prvi vrsti za poklicne lovece začetnike, ker vem iz lastne izkušnje, kako težavno je mlademu lovcu lotiti se tega lova, ki spada naravnost v njegov posel, brez vsakega pouka in navodil.

Začne tedaj poskušati to in ono, le pravega ne zadene, neuspeh za neuspehom, nazadnje vrže železje proč ter seže po strupu.

Popoln ta spis še zdaleka ni, lovnih metod je menda toliko, kolikor briljantnih glav, toda doseči povprečne uspehe ne bo težko tistemu, kdor je razumel, ta se bo po tem ravnal. Marsikdo si bo omenjene priprave še izboljšal, zmerom kaj novega iznašel, ter tako postal mojster, sebi v veselje in v blagor poverjene mu koristne divjadi.

Opozoriti moram na tem mestu lovca začetnika še na dva roparja, ki v polni meri zaslužita to ime in ki sta strah naše gozdne perjadi od male ptice pevke do mogočnega divjega petelina — na velikega kragulja in njega vrednega manjšega bratca skobca.

Kar sta med štirinožnimi roparji kuna in podlasica, to sta med ptiči roparji kragulj in skobec. Požrešna, premetena, pa tudi skrajno predrzna

si ropata svoj plen, najsibo letečega ali sedečega, v temnem gozdu ali sredi vasi.

Že ob prvem svitu prhne kragulj z veje ter z neslišnim poletom, tik zemlje neznansko spretno se gibajoč, išče plena. Njegovemu zlato rumenemu očesu ne uide najmanjši gib kake živalce na tleh ali na drevesu, pa bodi to zajček, jereb ali veriverica. V velikem loku obkroži kragulj ter kakor puščica napade in z ostrimi kremplji pograbi svoj plen. Redkokdaj mu izpodleti, a v tem primeru ne napade znova.

Samo ob sebi umevno je tedaj, koliko škode napravita ta dva roparja med divjadjo, posebno pa ob času, ko vzrejata mladiče. Treba je samo preiskati njih gnezda in okolico, pa se marsikateremu lovecu ne bi zdelo škoda nabojev (kakor sem že slišal od lovcev), pa tudi lovski gospodarji bi malo rajši odprli mošnjičke ter odšteli zasluženo strelnino, kadar jim lovski čuvaj predloži kremplje in krempeljce teh škodljivcev.

Nekje sem omenil, da mora lovec hoditi po lovišču z odprtimi očmi, zanimati ga morajo vse stvari, poznati mora pa tudi glasove gozdnih prebivalcev. Posebno pri iskanju kraguljevih in skobčevih gnezd pride to zelo v poštev.

Veliki kragulj stavi gnezdo navadno na visokih drevesih, bukvah pa tudi jelkah. Kaj rad si izbere na jelkah tako zvano »vražje gnezdo«, to je omelin grmiček, ki priraste na jelkovo vejo blizu debla. Toda vselej blizu kakega studenca.

Skobec izbira najrajši mlade, goste smrekove gozde, pomešane z listnatim drevjem, tudi blizu vode. Včasih je gnezdo precej visoko, včasih pa komaj nekaj metrov od tal.

Ob času, ko samica vali, to je maj, se pogosto oglašja v jutranjih urah z rezkim, naglo sledečim »kiu, kiu, kiu«, malo sličnim glasu žolne, vendar pa ga lovec, ki natančno posluša, takoj razloči. V tak kraj naj usmeri korak in kmalu bo našel gnezdo. Tudi opazovanje s kakega preglednega prostora, kam kragulj ali skobec nosita plen ob času pitanja mladičev, večkrat pripomore k uspehu.

Najbolj uspešno pa je, da se ne zamudi trenutek, ko so mladiči godni ter poskušajo svoj prvi polet. To je pri nas v planinah okrog 25. julija, tako zvani Jakobov teden.

Ves dan, od jutra do večera, se spreletavajo v bližini gnezda, kličoč se z glasnim »fii, fii, fiji«. Kakor hitro pa začutijo kako nevarnost, takoj posvari starka s »kiu, kiu, kiu« in vse utihne včasih za več ur.

Previdno se naj lovec približa v zgodnjih jutranjih urah takemu prostoru, ko je še vsa družba zbrana ob gnezdu, izbere si naj dobro kritje, pa da ima lep pregled po drevju okoli. Vzame naj piščalko, srnji klic, uglesi ga primerno visoko ter začne oponašati glas mladičev.

Med streljanjem je bolje, da ne pobira ustreljenih, ker se s tem sodrga samo preplaši ter bi moral potem zopet dolgo čakati zama!

Pomni, v enem gnezdu so po navadi štirje mladiči in starka. Samca boš pa ob taki priliki težko dobil na muho, ker ga navadno ni blizu.

Tako naj poklicni lovec tiste dni konec julija in v začetku avgusta neumorno išče ter ugonablja po lovišču te velike škodljivce naše gozdne in domače perutnine, ker jim ob drugem času komaj pride do živega. Ako bo delal tako več let, bo na svoje veselje opazil, kako se zopet oglašajo gozdni jerebi tam, kjer jih že dolgo ni bilo več slišati, pomladi bo pa pri zasliševanju našel marsikaterega petelina več.

Za razvedrilo

Tone Kappus

Medved, ris in druge nevarne živali

Medved je krvoločna zver, to smo brali v časnikih lanskega leta, ko je kosmatinec gospodaril med drobnico, pa celo med govedo v Kamniških planinah. Hujši kakor naš kranjski medved je pa balkanski. Za to jamči tehtna beseda slavnega niroda in stezosledca, pokojnega potopisca »Korlna Maya«.

»Korl May« se je boril z levi, tigri, panterji, leopardi, ameriškimi bizoni in afriškimi sloni in bil je v objemu strašnega črnega medveda grizzlyja, torej imel je opravka z živalmi, ki so mnogo bolj mednarodne in slavne kakor naš jugoslovanski medved in kljub temu ga častno omenja v knjigi »Po deželi Škipetarjev« oziroma »Žuti«.

Ko je namreč zasledoval mednarodne roparje in morilce člane »Žutove« tolpe, je prišel tudi v kraje med reko Tresko in Vardarjem, torej v okolico sedanjega porečkega in gornjepološkega okraja v Vardarski banovini. Spotoma je opazil na nekem kraju pomendrano trnje in pohojeno robidje in malinje in takoj vedel, da se v brinju in robidju niso valjali ljudje, marveč pravi medved. Ko je kot izvrsten stezosledec dognal, da je medved odšel proti vrhovom, je nadaljeval s svojim spremstvom pohod in zvečer prišel v tabor k »Junaku«, Žutovemu zavezniku. Guska, »Junakova« žena, mu je takoj povedala, da je prejšnjo noč medved raztrgal konja, in »Korl« z zvestim služabnikom Halefom je v noči ob konjski mrhovini čakal mrcino. Strašna je bila borba, ko se je kosmatin, ranjen iz medvedarice, vrgel na Halefa, a je še prej pobil berača Mürabeka, in da mu »Korl« ni zasadil naravnost v srce ameriškimi 'bowieknife' — koliko ljudi bi bil še potolkel.

Da je pa nevaren včasih balkanski medved celo ko je mrtev, to sem pa zvedel pred nedavnim. V Suhi gori nad Gostivarjem, torej nekje tam, kjer je tudi »Korl« imel srečanje z medvedom, je star kosmatin noč za nočjo hodil v oves in koruzo siromašne arnavtske zadruge. Starešina zadruge je sklenil, da treba medveda ubiti, ker drugače bo pozimi glad v hiši. Dva brata iz zadruge sta čakala medveda v zasedi in ko je prišel v oves, sta oba streljala iz turških vojaških pušk, ki jih je po kmetih še dovolj skritih povsod. Medved, dobro zadet, je padel po nekaj skokih.

Velika je čast pri Arnavtih, ustreliti medveda; ali medved je imel samo en strel. Brata sta se spričkala, kdo ga je; mlajši brat je v prepiru streljal na starejšega, ki je padel zraven mrtvega medveda. Torej dva mrtva eden pa v zapor, kakor se podobno bere tudi v naših dnevnikih.

Lov na rise, ki so že redki, je prepovedan po uredbi ministrstva gozdov in rudnikov, ki je izšla v »Službenih novinah« št. 156, od 13. julija 1933. Večina lovcev sploh ne ve, da je lov na rise prepovedan, ali pa se za to prepoved malo briga. Letos spomladi je šlo nekaj gospodov častnikov in uradnikov na divje prešiče v Bukovik pod Ljubotenom. Prešičev ni bilo, pač pa je lovcu Elezu iz Belogradcev pri Kačaniku, ki je bil vodja lova, prišla nasproti čudna zver — kakor mi je pozneje pravil — pol mačka, pol lisica. Dvakrat je streljal Elez s karabinko na to zver in je ni zadel. Zver se strelom ni zbala in je šla vedno bliže. Elez je pustil karabinko in ustrelil na čudno žival s šibrami, in žival je obležala. Ko so se lovci zbrali in gledali žival, je neki vojaški zdravnik povedal, da je tudi on streljal na to žival in jo ranil in da je šele potem zavila proti Elezu. V pogovoru okoli dogodka je prišel od nekod državni logar, si žival ogledal in jo zaplenil. Sedaj seveda ni bil srečni strelec ne eden ne drugi. Risovo kožo je kupil v Kačaniku, kjer so jo licitirali, vojaški zdravnik za 400 Din, a zadevo imajo v rokah oblasti, in je precej resna, saj bo treba samo odškodnine za risa plačati 1000 dinarjev.

Rajnkega risa, ki je postal po smrti tako drag, sem bil že omenil v svojem članku »O risu« v lanskem »Lovcu«. Kljub prepovedi imajo skopski krznarji nekaj letošnjih risjih kož neznanе provenience v zalogi.

Lov na gamse, ali kakor tukaj pravijo »divokoze«, kakor da je beseda od »diviti se«, mesto od divji, divjačina, je po srbskem lovskem zakonu sploh prepovedan. Odkrito rečeno, nešteto krat sem bral ta zakon, ali vedno sem si mislil, da to velja samo za koze, ne pa za kozle. Prijatelj, predsednik lovskega društva v večjem mestu ob Vardarju, me je povabil na gamse v »Nežilovske karpe« pod Solunsko glavo. Ker nisem imel časa, se vabilu nisem odzval in on je šel sam na gamse. Pa prinese »Politika« pod naslovom »Uspeo lov na divokoze« sliko mojega prijatelja s štirimi ustreljenimi gamsi in opis lova. Podvizal sem se, da mu čestitam k uspehu. Ali — »Politiko« so brali strogi gospodje v Beogradu, sliko s člankom izrezali in z uradnim pismom poslali okrajnemu načelstvu. Epilog — 80 Din kazni in 4000 odškodnine državi. Tako je, ako se zakon »fovš« bere.

»Hajka na kurjake i divje svinje« tega in tega dne, v tem in tem kraju, vabite se itd. Šlo je precej lovcev iz Skoplja na pogon. Kmetje, ki so bili uradno pozvani, so zelo slabo, oziroma sploh niso gonili, volkovi so srečno odnesli zdrave kože, pač pa je nekdo privlekel s seboj brake, ki so mu takoj v začetku pogona ušli in pognali srne. Plen pogona je bila srna, ki je baje skočila čez visoko skalo in si zlomila nogo. Ko so se lovci prepirali o razdelitvi plena, je spet prišel na kraj gozdar, zaplenil srno in vse skupaj naznanil.

Kakor za gamse velja namreč prepoved lova po srbskem lovskem zakonu tudi za srnjad brez razlike spola. Naj omenim

Častno darilo saveznega pokrovitelja

Nj. Vis. kraljeviča Andreja za IV. Mednarodno razstavo Jugoslovenskega Kinološkega Saveza od 1.—2. septembra 1934 v Ljubljani. Darilo je vodstvo razstave prisodilo gospe Zori dr. Lovrenčičevi, soprogi predsednika SLD in JKS, čije psi so na razstavi dobili največ odličnih ocen.

še to, da je v tem pogonu neki major dobil od nekega šoferja v hrbet dva pp.

Pred nekaj leti so nekatera lovska društva kakor v okolici Skoplja, Velesa, Štipa in Kočan zaplodila fazane in te kraje stavila pod prepoved lova na vsako divjad. Letos je ta splošna prepoved ukinjena in velja samo za fazane. Lanskega leta je bilo nekaj lovcev naznanjenih, ker so streljali fazane, letos jih je že več. Pač zasrbi v prstih, ko se vzdigne pred psom lepa ptica, in puška se nehote sproži.

Torej tudi fazani spadajo med nevarne živali, ki lovca dajo gosposki v roke.

Lovska

(Po lovskih pripovedkah.)

V krčmi sedi več lovcev ter se pogovarjajo o tem in onem. Pogovor nanese tudi na kvaliteto lovskih psov. Seveda so najbolj glasni oni, ki imajo najgrša ščeneta. Lovec Boštjan, ki ima tudi takega psa, ima najhujšo besedo in hvali svojega kužeta na vse pretege. Pravi: »Moj Fidel je v resnici zlata vreden aporter. Pred tedni, ko smo kurili kres, ni hotel ostati doma in je šel za nami; seveda v precejšnji razdalji. Ko je kres že dogoreval, so šli fantini in metali ogorke v zrak. In moj Fidel, — da se pokaže in se predstavi ljudstvu, — kaj da zna, je vse žareče ogorke aportiral in jih prinesel k meni.«

»Pa si ni opalil gobca na žerjavici?« vpraša zvedavo drugi lovec.

»Ah, beži no,« mu odvrne Boštjan. »Pri vsakem še tlečem ogorku je dvignil zadnjo nogo, pogasil tlenje in ga potem aportiral.« — Seveda je sledil krohot tej Boštjanovi izjavi.

»Kaj neki,« se je odzval tem besedam lovec Zgaga, »da sem naučil svojega psa zvečiti tobak in ga kaditi. To je pač potrebno za lovske pse, ki lovijo ves dan po lovišču, a lovec nima pri sebi drugega kot ščipec tobaka. Daš mu šcep tobaka in mirna je Bosna. — Zadnjič pa sva lovila po »klancu«. Pes je v resnici nekaj dvignil in je še nekam pridno »klenkal«, potem je pa utihnil. Čakam in čakam, pa ni bilo od nikoder ne divjadi ne psa. Žvižgam, vpijem — pa zopet nič! No, dobro, si mislim, če ne greš ti k meni, bom šel pa jaz k tebi; toda gorje tebi, če si me samo izzval, si mislim in jo uberem v smer, kjer sem nazadnje slišal pasje lajanje. In kaj naletim? Na štoru v gostem grmovju sedi tatinski lovec, moj pes seveda zraven njega in vlečeta vsak po enkrat iz moje pipe, ki sem jo nedavno izgubil. Bila pa sta tako zamišljena v svoj posel, da sem se jima z lahkoto približal in vsekal vsakega enkrat za uho, češ: Moja fajfa je samo za mene in za nobenega drugega. Poklical sem cucka in šla sva naprej. Šele ko sva bila streljaj od divjega lovca, mi je prišlo na misel, da mu moram odvzeti puško. Tekel sem nazaj, pa ga nisem mogel več najti, kajti bržčas je menjal prostor, ali pa jaz nisem mogel več najti tistega prostora, kjer sta kadila mojo fajfo.«

Tudi zgodbi o »fajfi« je sledila salva smeha, ki se je umirila šele potem, ko je Nace spregovoril svojo besedo. Dejal je:

»S čolnom sem oprezal po Krki za racami. — Naenkrat zlete race s takim vriščem in hitrostjo, da sem menil v naglici, da so jih razpršile duše naših rajnkih tovarišev. To pa seveda mene ni motilo. Hitro je bila puška pri licu in tresk, tresk je zagrmelo; in zagrmelo je še enkrat in jaz sem se kopal v reki Krki. Ta preklicani pes mi je spodnesel noge, ko je planil v vodo, in voda je objela mene, ki je imela menda več kot -20° C, če se ne motim. Kaj sedaj? Pes se je pogreznil v vodo, čoln prevrnjen in jaz tolčem z rokami po vodi, da se ne pogreznem, ker plavati ne znam. Pa že prihaja rešitev. Najprej se pokaže iz vode raca, za njo pes, ki drži raco za rep in ima nataknjeno okrog vratu mojo ljubljeno puško. Zgrabim raco, z raco pa psa in mojo puško, ga posadim na prevrnjeni čoln, katerega potem še sam zajaham. S kopitom puške pa veslam s tako srčnostjo, da sem bil suh kot poper, ko sva prišla k bregu.«

»Ja, pa z drugim strelom si ustrelil vendar še eno raco, kaj ne?« so se oglasili drugi lovci.

»Seveda sem jo težko ranil na krilih, pa sem jo pustil še za vas, da boste imeli tudi vi malo špasa, ko pridete na Krko za racami.«

Vlad. Kapus

Lovec

Pravite, da sem reven, da sem siromak,
ker nimam tovarne, ne vile.
Nimam niti sivega oslička,
ko imate vi avtomobile.
He, jaz pa imam le silne zaklade:
Bolj kakor vi sem bogat!
Imam milijone draguljev
in dom moj čisto je zlat.
Kadar sonce zjutraj posije,
se biseri moji iskre,
kadar večerno sonce zaide,
moji domovi v zlatu žare.
Moja so polja, moji gozdovi,
moje so bele, visoke goré,
Bog, sam Bog mi je dal to bogastvo...
ko je — ustvaril srcé.

Iz lovskega oprtnika

† Josip Rihar.

Ko je pred nekaj leti hodil v lepih jesenskih popoldnevih po »Leški gmajni« in v »Brinju« veterinarski nadsvetnik g. Joško Rihar in iskal ključnače, gotovo ni mislil na to, da bo letos zamenjal zemeljska lovišča z Večnim loviščem. Pa tudi tisti, ki so ga poznali, visokega, krepkega gospoda, niso pričakovali kaj takega. Odšel je in nas zapustil. Še bolj kakor gorenjski lovci, pa so poznali blagega pokojnika notranjski lovci, njegovi domačini. Kot sin stare notranjske lovske družine, sorodnik velikega lovca »Stergerja«, ki je zaslovel v svetovni lovski literaturi zaradi izredno zanimivih odkritij v tajnem življenju velikega petelina, je postal g. Joško lovec že v mladih letih. Vprav ljubezen do živalstva, ki se rodi v lovstvu, je bila, da se je posvetil študiju veterinarstva. Blagemu pokojniku, velikemu narodnemu delavcu, ki so ga pokopali 20. preteklega meseca v njegovem domačem kraju v Logatcu, naj bo lahka zemlja.

† Juriju Verovška.

Jesen je; list za listom pada...

Tudi Ti, Sorš, omagal si v boju, zaželel si si počitka — naše gore list.

Kakor hrast, na zunaj hrapav, tak si bil Ti, samo da skriješ srce. Tovariš si nam bil, ne samo v sreči... Odšel za drugovi si gledat, kaj delajo Miha, Mate, pa Pavle in Andrej.

Utihnila je pesem na Tehovcu, končan pogon; psi na verigah se trgajo in rog molči. Povedal jim boš to — da jih Tehove pozdravlja, Osojnik, Hom in Jetrhenk; pa da molči Grmada, ker žal ji je za gospodarji.

Pripovedoval jim boš o Katarini, o logih in ravninah na Sorškem polju, o topli Sori, bistri Savi, kjer si se odpočival in si zbiral moči za trdo delo. Pozabljal si tam v naravi težo vsak-

danjega življenja — v družbi svojih starih drugov in tovarišev.

Pritrdili Ti bodo, obenem pa lovili znan glas rogov in lajež psov...

Odpadel si kot list v jeseni. Vo.

*

Zelen vršiček smo položili lovske tovariši na Verovškov grob dne 21. septembra 1954.

Poslovilne besede ob grobu pa je spregovoril blagajnik centrale gospod ravnatelj Ivan Zupan.

Za Zeleni križ

je daroval član SLD, podružnice Maribor, g. Mr. Ph. Jordanič Nikola iz Prevalj 100 Din.

V spomin na gosp. Jurija Verovška je daroval za Zeleni križ 200 Din Joško Zupan, Duplica pri Kamniku.

Zahvala.

Podpisana Meglič Joža kot oče in Meglič Marija kot mati, oba kot zakonita dediča po pokoj. Megliču Janezu, lovske čuvaju v Lomu nad Tržičem, se najprisrčneje zahvaljujeva Slovenskemu lovskemu društvu za polno izplačano zavarovalnino v znesku 12.500 Din. Iskrena zahvala tudi zavarovalnici »Dunav« za kulantno izplačano zavarovalnino.

Vsem lovske čuvajem pa priporočava, da pristopijo k SLD in da v redu plačujejo naročnino, kajti nesreča nikdar ne počiva.

V Lomu nad Tržičem, dne 12. septembra 1954.

Meglič Joža in Meglič Marija.

Jerebika.

Kateri lovec ni občudoval letošnje poletje rdečih korald, ki so kar žarele v žarkih poletnega sonca. Bogati, rdeči grozdi so viseli med drobnimi sivkasto zelenimi listi, bili so tako težki, da so se šibile veje in krivila svetlo-

siva debla mlajših dreves. Že več let ni jerebika obrodila tako bogato kakor letos. Mnogi lovci so se veselili belocvetočih dreves že pomladi, vsakdo pa se je moral diviti, ko je gledal proti koncu poletja rdeče žareči sad.

Prav tako kakor je jerebika lepa, je tudi koristna. Toda pri nas je malo lovcev, ki bi poznali dragoceno vrednost lepe rastline za našo divjad. Nemški lovski časopisi so pisali lansko leto velike članke o jerebih in poudarjali njeno vrednost za prehrano divjadi.

Sad jerebike uživajo drobne ptice, posebno kosi in drozgi, kakor tudi poljska in gozdna kuretina. Prav tako važna prehrana kakor za ptice, pa je sad jerebike tudi, skoraj bi lahko trdil, za vso našo divjad. Srnjad trga sad že z nižjih vej jerebike. Kakor hitro pa pričnejo odpadati kakor cinober rdeče jagode, takrat prihaja srnjad redno pod jerebike in se masti, v pravem pomenu besede, s to izredno tečno hrano. Moj lovski prijatelj je ustrelil sredi septembra srnjaka, ki je imel poln želodec rdeče jerebike. Drobne pečke jerebike pa najdemo, v letih ko jerebika obrodi, redno v odpadkih kun in lisic. Prav tako kakor srnjad rada uživa sad jerebike tudi jelenjad. Kjer se nahajajo gamsi v nižjih legah, v gozdovih, so tudi oni redni gostje in občudovalci koristne rastline. V nemških lovskih časopisih sem bral, kako privlačna je dozorela jerebika za divje prašiče.

Pri nas je je v nekaterih gozdovih še precej, so pa kraji, kjer so jo preveč goreči gozdarji, namreč taki, ki mislijo samo na suhi dobiček gozda, že močno iztrebili. To so storili zato, ker jo smatrajo za manjvredno gozdno navlako. Kdor pa ima smisel za lepoto in ceni divjad, ta bo storil drugače.

Jerebike, navadno visoka, bela debla, vidimo v parkih, največkrat pred kakimi starimi gradovi, kjer silno dvignejo lepoto kraja. Lepa so drevesa ko cvetejo, še lepša kadar žari rdeč sad na tankih vejah.

Skrbni lovci, ki so opazili, kako rada divjad uživa sad jerebike, jo zasajajo in goje po gozdovih. Kadar jerebika dozori, sad potrgajo in ga posuše. Pozimi ga pokladajo srnjadi, ki ga uživa rajši, kakor pa suho seno. Letos je že prekasno, da bi se dale zbrati velike količine jerebikovega sadeža, toda v krajih, kjer še ni odpadel, se ga še da precej nabrati. Kjer je sadež že na tleh in še ne gnije, se ga tudi lahko precej nabere. Treba ga je le očistiti, oprati in posušiti ter shraniti za zimo. Priporočati bi bilo, da bi lovci posvečali večjo pozornost jerebiki. Če ne bo prav huda zima, upajmo, da bodo srnjaki v mnogih krajih imeli prihodnje leto močno rogovje. Mnogo k temu bo pripomoglo to, da je letos jerebika obrodila tako bogato.

Srnjakovo rogovje s tremi stebli.

V lovišču g. višjega šumarskega svetnika ing. Fr. Jenčiča v Kočevju, je ustrelil konec julija ravnatelj Meinhard Wrentschur iz Šoštanjja srnjaka, ki je imel rogovje s tremi stebli. Desno steblo je visoko 23 cm, levo 19,5 cm, tretje, ki je izrastlo nad desnim očesom, pa meri 12 cm. Ima tudi dobro razvito rožo. Te vrste rogovje, toda še bolj razvito kakor to, smo videli na ljubljanskih lovskih razstavah v zbirki gospoda Polajnarja, kavarnarja v Ljubljani. Tistega srnjaka je bil ustrelil v Rakitni. Pri nas je to precej redka abnormalnost rogovja, dočim Raesfeld

tega ne smatra za kakšno prav posebno redkost. Na strani 181 njegove obsežne, poučne knjige čitamo, kako nastanejo taka tretja stebila.

Raesfeld pravi: So kostni izrastki, ki nastanejo navadno, če se vname pokostnica (periost). Taki izrastki so po načinu rasti in vsebini isti kakor pri konjih mrtva kost.

Povod temu so (stran 142): strelji ali sunki v čelno kost, in sicer v dobi, ko se rogovje razvija. Med drugim piše Raesfeld o takem rogovju, da se dogaja, če je nastavek dobro razvit, da tretje steblo odpade kakor normalni stebli in zopet požene, ko se prične razvijati novo, mlado rogovje.

Orli na Gorenjskem.

Že nekaj let ni bilo slišati, da bi kje pri nas gnezdili planinski orli. Vsa gnezda na Gorenjskem, od katerih je bilo navadno vsaj eno zasedeno, so bila prazna. Letošnjo pomlad pa smo zvedeli veselo novico iz Mojstrane, da orlica zopet vali v strmih, skoraj nedostopnih pečinah nad Peričnikom. Prvotno so pravili, da je orlova samica izvalila dvoje jajec, kar se zgodi zelo redko. Kesneje pa so ugotovili lovci in planinci, ki so priplezali v bližino gnezda, da je tudi v tem orlovskem gnezdu kakor ponavadi, namreč da je samica znesla dvoje jajec, izvalilo se je pa le eno. Mladič je hitro rasel in nekaj dni, preden sta ga stara izpeljala, ga je fotografiral naš lovski prijatelj, ugledni nemški lovski pisatelj grof dr. Xav. Zedtwitz, ki je že večkrat obogatel naše glasilo s prekrasnimi posnetki iz prirode. Slike nam je topot preskrbela naša lovka, gospa Lisa Mayerjeva, soproga veletrgovca iz Ljubljane, ki je zakupnik lovišča, kjer se je zadnji planinski orel izlegel, in je tudi skrbel, da se ni zgodila kakšna nezgoda mladiču kraljevske ptice. Omenjena gospa, ki je ustrelila že letos nekaj gamsov, je tudi priplezala v bližino gnezda in bila navzoča, ko je orel pital mladiča.

Novico o orlih so vsi prijatelji prirode vzeli z veseljem na znanje. Bolj neprijetni sta bili dve drugi novici o planinskih orlih in sicer prva iz Sorrice, ki smo jo čitali v dnevniku, namreč da je neki kmet ujel mladega planinskega orla, na Jesenicah pa da so ustrelili baje tudi enega mladiča.

Človek bi mislil, da je kaj takega skoraj nemogoče, posebno če pomislimo, da imamo vendar društvo za zaščito prirode in da so orli med zaščitnimi pticami. Koliko se je že pisalo o potrebi zaščite, ki je že pri vseh kulturnih narodih! Pri nas pa menda še nihče ni bil kaznovan zaradi kakšnega takega dejanja, če je ujel ali ustrelil kakšno žival, ki je zakonito zaščitena. Še celo za junake smatrajo take ljudi in jih poveličujejo odnošno se poveličujejo sami po dnevnikih.

Lovstvo v Mežiški dolini in delo SLD.

S prireditvijo strelske nagradne tekme v Guštanju je odsek SLD v Prevaljah prvič z večjim dokazom dela stopil pred javnost. Videlo se je na tej tekmi, da je zanimanje lovcev Mežiške doline za prireditve te vrste dokaj razveseljivo, saj je bil obisk rekorden in je tekma uspela nad vse pričakovanje. Udeleženci tega lovskega streljanja so na ta dan uvideli, da jih kliče društvo lovcev v prijateljske sestanke, kjer se izurijo v streljanju in prebijejo nekaj ur v pravem lovskem razpoloženju.

Hvalevredno pa je dejstvo, da namerava odsek prirejati tudi poučne sestanke članstva, kjer se bodo slišala razna predavanja o lovu, lovski pravičnosti ter vzgoji lovstva sploh. Delo, ki si ga je zamislilo SLD s prirejanjem teh družabnih poučnih zborovanj, bo rodilo sigurno lepe uspehe. Saj Mežiška dolina, ki bi bila lahko pravi lovski raj, nujno potrebuje lovskopravičnih lovcev v svojih loviščih. Le pogledjmo si naše revirje:

Ako stojimo na obmejni Peci na vrhu »Kordeževe glave«, se nam nudi najlepši razgled po vsej Mežiški dolini

in od tu lahko kakor v knjigi prirode čitamo položaj divjadi v lepi Koroški dolini.

Nad Dravogradom ob levem bregu reke Meže do Guštanja se razprostira hribovje »Tolstega vrha«, porastlo s smrekovimi in borovimi gozdovi. Strmo se združujeta levi in desni breg Meže v ozko sotesko, skozi katero se je izteklo jezero, ki je, kakor pravijo, zalivalo kotlino okoli Prevalj. Nad sotesko pa se vzponi razširijo v zložna pobočja. V sivozeleno barvo tolstovrškega borovja in smrekovja so razpredeljene rjave in temnozeleno ploskve v vseh oblikah — domačije kmetov. Mnogo služabnikov teh kmetov je divjih lovecev. Gozdovi tega široko razpredeljenega vrha so pravo domovje za srnjad vsaj po svoji legi, stvarno pa ustrelijo tam letno le 2—5 srnjake upravičeni lovci, ostalo pomorijo divji lovci. Tu ni pravega lovskega nadzorstva. Vrh Tolstega vrha je lep petelinov revir. Petelini se morejo tu ploditi, ker je izrazita lega zanje in pa glavno, ker niso uporabni za divjega lovca.

Na zahodu se priključi Tolstemu vrhu obgorje »Strojne« z istoimenskim najvišjim vrhom. Vse je solnčna lega in domovje petelinov ter gozdnih jerebic. Tudi ti predeli trpijo mnogo od divjih lovecev, ker manjka lovskega nadzorstva, posebno dosti pa se tod greši ob jesenskih brakadah.

Lepa lovišča nad Prevaljami pa do št. Danijela prav do državne meje so v rokah lovskopravičnih zakupnikov. Stanje divjadi je dokaj lepo. Tudi tukaj pojejo petelini, posebno dosti jih je v revirjih št. Danijela. Stanje srnjadi je prav zadovoljivo, zakupnik občinskega lovišča št. Danijela pa je prepovedal odstrel srnjadi in tako bo postal ta predel Mežiške doline bogat z divjadjo vse vrste. Lepo je tod na jesenskih zajčjih brakadah.

Senčna stran Mežiške doline, to je desni breg reke Meže, ki jo tvorita gori Peca (2114 m) in Uršlja gora (1696

metrov) z obgorjem, je po večini last veleposestnikov s samolastnimi lovišči. Hvalevredno je, da je ravnateljstvo svinčenih rudnikov v Mežici vzelo poleg svojega lastnega lovišča še občinski lov občine Mežica v zakup in s tem povečalo varstvo srnjadi, zaradi česar v njihovih revirjih stalež divjadi vidno raste. Njihov revir sega prav gori pod Koredeževo glavo na Peci. Pomladi lahko streljaš majhne peteline skoraj iz zaslonbe »Uletove planinske kočee«.

V nižjih legah v zelenem bukovju in smrekovju so vsi ti revirji dobro zasedeni s srnjadjo, še nižje ob Meži pa je zastopan zajec v precejšnjem številu in tudi poljskih jerebic ne manjka. V poljih okoli Kotelj so se nahajali pred leti celo fazani, ki so pa izginili v hudih zimah, ker so bili brez varstva in je njihovo mladež uničila deloma tudi zlobna roka. Nad vso to zeleno prirodno bratovščino pa kraljujejo sive skale mogočne Pece in sosednje Uršlje gore, ki v svojih ruševinah skrivajo močan stalež gamsov, ki so postali v višjih legah glavna divjad.

Tako smo se prilično seznanili z divjadjo in revirji Mežiške doline, sedaj pa še pogledimo, kdo v teh revirjih gospodari z divjadjo, jo vzgaja in lovi, in način, kako se to izvršuje:

Del gozdnega kompleksa je last in v rokah veleposestnikov, ki svoja lovišča čuvajo pred nelovskim postopanjem. Imajo zadostno število lovskega nadzorstvenega osebja in se tu v lovskega pogledu ne greši. Preskrbljeno je v njihovih revirjih za krmo pozimi, za solnice in varstvo divjadi sploh.

Del lovišč imajo v zakupu zakupniki, o katerih moramo reči, da imajo pravo veselje in zanimanje za podvig svojih revirjev v lovskega pogledu. So odborniki in člani lovskega društva in z njihovo pripomočjo se v veliki meri uveljavljajo pri lovih društveni predpisi.

Veliko gozdnih površin pa pripada lovskega zakupnikom, ki o vzgojevalnem načinu lovskega gospodarjenja

nimajo pravega pojma. Njim gre za to, da se po gozdovih med divjadjo kar največ pobije, da se s tem lovski zakup »izplača«. Če govoriš takšnim zakupnikom o koristnih namerah, ki jih izraža SLD s svojimi predpisi, se zanje ne zmenijo, češ, ako bi tako lovili, pa se lov ne obnese.

Velika nadlega za lovstvo Mežiške doline so divji lovci. Mnogo jih je na vseh koncih in krajih, deloma takšnih, ki lovijo iz potrebe, deloma pa takšnih, ki lovijo iz delomržja. Radi terenskih prilik je zasačenje divjega lovca jako težavno in v mnogih primerih zgolj naključje. Ko pa potepuha ujameš, manjka pri oblastvih dokazov in divji lovec se povrne v zavesti majhne kazni zopet v lovišča. Imajo pa divji lovci tudi izborne zastopnike, ki zastopajo njihove čednosti celo po sodiščih — za klobukom pa se jim svetlika znak SLD. Čudno, da društvo take člane sploh trpi v svoji sredi.

Potrebno je torej delo Prevaljskega odseka SLD v tem, da prireja poučne sestanke. Mnogo je dela na tem polju v Mežiški dolini. Združevati bo treba vse lovce, jim tolmačiti namene društva in jih prepričati, da samo lovci, ki se ravna po društvenih načelih, more pravilno ravnati v lovišču. Na teh sestankih se bodo lovci tudi tovariško spoznavali, povečali s tem vpliv pri lovcih nečlanih ter pritegnili v svojo sredo lovce, ki se do sedaj niso mnogo zanimali za lovsko društvo in njegova načela ali pa bili temu celo sovražni. Ko bo sleherni lovec, ki je upravičen loviti v zelenem hramu naše kotline, uvidel potrebo skupnega društvenega nastopa in uvidel njegove koristi, bo mogoče zajezi pot vsem lovsko vzgojevalnim nepravilnostim in škodam, onemogočeno bo divje lovstvo v sedanji meri, ker bo zapisano hudemu odporu — naša lovišča pa bodo postala naš ponos in naše veselje.

Pričenja se jesen in z njo čas jesenskih brakad, ko se po naših loviščih največ greši. Na vsako brakado, ki se

prireja izven načel SLD — kar pri nas ni redko — spada nekaj vestnih lovcev, ki dokazujejo lovskokrivičnim lovcem tako rekoč na licu mesta škodo, storjeno z odstrelitvijo srn-koz in mladeža, ter s tem osramotijo lovskega zakupnika, ki ta odstrel in morijo na svojih lovih dopušča. Osvojijo si vestneži s tem moralno zavest lovečih in s tem mnogo pripomorejo do tega, da se onemogoči oddaja lovišč v zakup nepoklicnih zakupnikov. Isto je to naloga društvenih sestankov, da se vzgojijo lovci, ki bodo v vseh predelih revirjev Mežiške doline nastopali kot zastopniki društvenih načel in s tem obvarovali divjad pred zlobnim pogonom.

Oprimimo se dela vsi, ki nam je dobrobit divjadi pri srcu, in želi bomo uspehe že prihodnje leto!

Publicistika in priroda.

V teku dobe, ko mi je bilo poverjeno uredništvo glasila SLD, sem se nekajkrat zaletel, kakor ptica v letalo, v gorostasne nesmiselnosti, ki so jih prinašali razni dnevnikarji iz lepe, svete prirode. Dovolil sem si bil tudi kritizirati »velike lovce«, ovekovečujoče se v dnevnikih z raznimi čini, ki so jih doživeli ali bi jih bili doživeli lahko vsi lovci, posebno pa taka junaštva, ki so lovstvu, oziroma prirodi bila škodljiva. Zaradi tega sem se bil zameril na vseh koncih in krajih. Kljub temu pa naj še enkrat dokažem, da v resnici ni mogoče jemati dogodivščin iz prirode, ki jih čitamo v dnevnikih, za resne.

V nedeljski številki dnevnika čitam velik naslov: Ptice in letalo. Začetkoma se mi je zadevščina dozdevala še precej resna in zanimiva, toda konec je tako imeniten, da se mi zdi potrebno, da ga navedem dobesedno:

V Ameriki so večkrat priredili prave love z letalom in puškami na orle. V Teksasu so pred kratkim na ta način v enem samem dnevu pokončali 15 teh ptic, ki so delale veliko škodo med

jagnjeti. Eden izmed orlov je meril z razpetimi krili skoraj 6,5 m! Pri tem lovu so ugotovili, da je orla iz letala s puško ubiti najboljše od zgoraj. Najbolj debelega zrna od strani se je brez vsakega učinka odbil od živali. Poleg tega so ugotovili, da se letalo tudi v najhitrejšem poletu ne more meriti z brzino in gibčnostjo orla! V zadnjem času so v ostalem opazili, da se tudi orli rajši izogibajo letal. To velja sicer v splošnem za ptice, zlasti manjše. Celo, če ne pridejo letalu preblizu, se ga boje. Morda ga smatrajo za ogromno roparico. V vojnem času so na vzhodni angleški obali opazovali, da so postali fazani nemirni davno preden je človeško uho doznalo motorni ropot bližajočih se nemških zrakoplovov.

Torej take ptice so v Ameriki, ki merijo nič manj kakor skoraj 6,5 m z razpetimi krili in se jih niti zrno ne prime. S čim neki se hranijo te ptice, menda z racami?

»Naš lov«

je naslov prvi slovenski lovski knjigi, ki bo skoro zagledala beli dan.

Slovenski lovci nismo imeli do sedaj take knjige v domači besedi, kar je bila neljuba vrzel v našem slovstvu in nedostatek pri izobraževanju našega lovskega naraščaja. Naš mladi lovski rod je težko pogrešal učbenik, iz katerega bi zajemal potrebno znanje za lovski poklic in naši lovci strokovno knjigo, s katero bi se lahko pokazali v svetu kot člani naroda, ki tudi na tem polju doseže v besedi in dejanju velike kulturne sosede.

Slovensko lovsko društvo se je razrastlo v treh desetletjih v mogočno drevo, ki je za naše lovstvo obrodilo že mnogoter dragocen sad. Kot najzlahtnejši cvet in sad na krepkem vrhu tega velikega drevesa je brezdvomno ta lovski knjiga. Napisali so jo priznani lovski veščaki in pisatelji, ki so nam v jamstvo za vrednost in odličnost dela.

V osmih poglavjih je obdelano na kratko, a temeljito vse, kar mora vedeti in znati vsak lovec, preden si lasti ta naziv.

Vsebina je po poglavjih naslednja:

- I. 1. Nastanek in namen knjige.
2. Zgodovina lovstva.
- II. Lovsko živaloslovje.
- III. 1. Lov in naša vest.
2. Lovsko vedenje, lovske šege, narodno-gospodarski pomen in statistika lovstva.
- IV. Pripomočki in veščine za lov:
 1. Strelno orožje.
 2. Lovila, krpe.
 3. Klici, vabila.
 4. Strupi.
 5. Psi.
 6. Oprema in naprave za lov.
- V. Divjad, razni načini lova nanjo, odstrel in gojitev.

Srnjad, jelenjad, gams (divja koza), zajec (planinski zajec, kunec), medved, divja svinja, divja mačka, volk, lisica, jazbec, kune (zlatica, belica, dehor, podlasica), vidra, polh, veverica.

Veliki petelin, ruševce, jereb (kamenica, belka), poljska jerebica (prepeličica), fazan, kljunač (sloka), divje race (močvirniki in druge povodne ptice), divji golob.

Ujede (orel, jastreb, kanje, sokoli, sove), vrane, srake.

VI. 1. Bolezni divjadi.

2. Lovski plen in ravnanje z njim.

VII. Upravljanje lovišč.

VIII. Lovsko pravo.

Opisi so ponazorjeni z mnogimi slikami, tako da bo knjiga ustrezala vsem zahtevam lovskih izpitov, ki jih namestitev SLD uvesti ravno na temelju tega učbenika.

Knjiga bo vezana v platno, bo obsegala preko 300 tiskanih strani teksta, a bo stala za člane SLD samo 40 Din.

Tisk bo izveden v dveh velikostih črk. Navadni tisk obravnava snov, ki jo bo vsakdo moral obvladati za uspešen izpit, v drobnem tisku je pa vse ostalo, kar je sicer važno za podrobno

znanje, a za izpit ni neobhodno. Knjiga bo imela zadaj tudi abecedno poimenovanje v II. poglavju opisanih živali v slovenščini, srbohrvaščini in latinščini z navedbo strani, kjer se opis kaj nanaša na dotično žival.

Dolžnost vseh slovenskih lovcev je, da si nabavimo brez izjeme to knjigo, da s tem pokažemo stanovsko zavednost zelene bratovščine in našo prosvetljenost.

Knjigo bo dobiti preko lovskih podružnic, pa tudi neposredno od Mohorjeve tiskarne v Celju.

Snov je prirejena tako, da nikakor ni šolsko dolgočasna in bo našel zanimivosti in zabave tudi vsak nelovec, ki bo čital delo gotovo z užitkom. Brez dvoma bo knjiga lep prispevek vsem knjižnicam in dobrodošel pripomoček prirodoslovnemu pouku v šolah ter priročnik učiteljem in prirodoslovcem.

Knjiga je odraz narodove duše in kulture ter njegov ponos. Ta knjiga bo našemu lovstvu gotovo v ponos in lovcem v iskreno radost.

Pozor torej, da je nihče ne zgreši!

Slovstveni odsek SLD.

Banovinske strelske tekme v Ljubljani.

Dne 5., 6. in 7. oktobra priredi Strelski okrug Ljubljana banovinsko strelsko tekmo. Ta tekma je združena tudi z razvitjem prapora strelskega okruha, kateremu je kum Nj. Vel. kralj Aleksander I. — Dovoljena bo četrtinska vožnja.

Pri tej tekmi je tudi poskrbljeno za strelce-lovce tarča srnjak na 100 m.

Letošnje rukanje jelenov.

Malokatero leto je bilo tako ugodno za rukanje jelenov kakor letos. Pričelo se je začetkom septembra, nekoliko prej kakor navadno, in trajalo skoraj skozi ves mesec. Glavno rukanje je bilo v prelepih mesečnih nočeh sredi septembra. Težkega jelena dvanajstera je ustrelil na »Mokrecu«^{gospod} Karel Galle.

Letošnja, t. j. IV. mednarodna razstava vseh vrst psov,

ki se je vršila v dneh 1. in 2. septembra, za časa jesenskega velesejma v Ljubljani na njegovih prostorih, je izpadla proti vsemu pričakovanju v vsakem oziru kar najodličnejše.

Razen mladičev, ki jih je bilo nad 50, je bilo prijavljenih za to razstavo 260 psov in psic vseh pasem, ocena pa je bila pravomočno priznana 207 za razstavo predpisane starosti psom in psicam vseh pasem.

Odlično oceno je prejelo 89 psov in psic, kar izpričuje ogromen napredek na polju naše, kakor tudi splošne kinologije.

Oceno prav dobro je dobilo 64 psov (psic), dobro 44, povoljno 7 in zadostno 5, kar je bilo do sedaj pri nas ravno obratno. Iz tega sledi, da trud, ki so si ga stavile naše kinološke organizacije pod okriljem Jugoslovanskega kinološkega saveza, ni bil brezploden, ampak nepričakovano uspešen; seveda gre v tem zasluga le nekaterim res požrtvovalnim kinologom, kakor je to v vseh panogah navada.

Zanimanje za razvoj naše kinologije postaja tudi v inozemstvu vedno večje, kar priča tokratna izredno mnogoštevilna udeležba razstavljalcev in njihov štirinožnih ljubljencev, tako iz Avstrije, Italije in Madžarske.

Od vseh razstavljenih psov in psic je dobilo 89 oceno odlično, iz vrst teh je bil priznan naslov: »Prvak Jugoslavije Ljubljana 1934«ⁱⁿ izmed teh 39 prvakov vseh vrst pasem pa pravica na nadaljno tekmovanje, za mednarodnega prvaka v lepoti: CACIB pa je bilo deležnih 55.

Najvišje darilo, ki ga je blagovolil pokloniti stalni pokrovitelj Jugoslovanskega kinološkega saveza Nj. Vis. kraljevič Andrej Karađorđević najuspešnejši in trajno požrtvovalni vzrediteljici raznih vrst psov na jugoslo-

vanskih tleh ge. Zori dr. Lovrenčičevi, soprogi našega odličnega in neumornega kinologa, predsednika J. K. S. in S. L. D., to je kip dveh krasnih psov na črnem marmornatem podstavku in bo v trajni kras zbirke zaslužnih odlikovanj.

To je glavni obris uspehov te važne prireditve, podrobnosti pa bodo v vrstnem redu objavljene v »Lovecu«, ko dospejo izjave in ostala natančna poročila od na razstavi sodelujočih gg. sodnikov.

Poleg mnogih drugih, je veliko pozornosti vzbujala v glavnem naša domača pasma ilirskih ovčarjev, od katerih 17 ocenjenih je dobilo odlično oceno 6 psov in 3 psice, torej nad polovico, od teh 9 sta bila deležna priznanja kot pričakovalca na mednarodno prvaštvo CACIB 2, in sicer pes Dečko-Mirnski in psica Živa, oba last g. Šinka Steva, javn. notarja v Škofji Loki, poleg tega, da jima je bilo predhodno priznan tudi prvak Jugoslavije, Ljubljana 1954.

Še bolj pa se je važnost in vrednota te prvobitne, starodavne naše domače pasme psov pokazala in izpričala v tujini, na mednarodni razstavi psov vseh pasem v avstrijskem Grazu, ki se je vršila v dneh 15. in 16. septembra t. l.

Zgoraj omenjeni pes: »Dečko-Mirnski« iz Škofje Loke, ki je bil tudi tam razstavljen (psica »Živa« je žal med tem obolela), je žel splošno občudovanje in priznanje. Deležen je bil vseh najvišjih nagrad, kar jih je bilo sploh mogoče doseči.

Treba bo že enkrat posvetiti tej naši pristni domači pasmi psov tudi poleg naših jugoslovanskih brakov več pozornosti ne le samo v kinoloških krogih, temveč tudi na mestih, ki imajo skrbeti za to, da se uveljavi in dvigne ugled blaga, za našo tipično krajevno prvenstvo.

Jugoslovanski kinološki savez prijavlja zopet tri nove zaščite psarn za brake-jazbečarje, in sicer:

Psarna: »Vranca«, last g. Jenka Cirila, uradn. TPD v Hrastniku.

Psarna: »Sapota«, last Mg. Ph. Peharca Franca v Trbovljah, in

Psarna: »Gerbin«, last Strzelba Josipa, posestnika na Gerbinu pri Litiji.

Če ne bo v določenem roku, t. j. v 4 tednih od nikoder tehtnih ali sicer stvarnih ugovorov, postane zaščita polnomočna in se poleg drugih sporoči v svrhu mednarodne registracije mednarodni kinološki zvezi F. C. I. v Bruselju. Tajništvo J. K. S.

Uporabnostna tekma za pse ptičarje dne 15. in 14. oktobra 1954.

Razpored: Dne 15. oktobra ob 7 sestanek vseh tekmovalcev, sodnikov in korone v hotelu »Metropol« nasproti glavnega kolodvora v Ljubljani. Pregled psov in žrebanje. Točno ob 7.30 vožnja z avtobusom, ki bo pripravljen pred hotelom, v lovišče Mengeš, kjer se prične takoj po prihodu tekma in sicer se bo ta dan vršila preizkušnja v gozdnem in vodnem delu in delu na roparice. Odhod istega dne z vlakom ob 17.36 v Ljubljano. V Ljubljani isti večer neobvezen sestanek v hotelu »Metropol«.

Dne 14. oktobra (nedelja) točno ob 7.30 odhod z avtobusom izpred hotela »Metropol« v lovišče Domžale, katero sta dala znana in ugledna podpornika kinologije in lovstva g. Jevak in konzul češkoslovaške republike g. Sevrčik na razpolago. V tem lovišču se bo preizkušalo poljsko delo. Zvečer 14. okt. odhod z vlakom kakor prejšnji dan v Ljubljano. V Ljubljani isti večer ob 20 prijateljski sestanek z objavo rezultatov tekme in razdelitev nagrad.

Prijavljenih je do sedaj že 8 ptičarjev raznih pasem. Priporoča se, da udeleženci vzamejo prigrizek s seboj, ker ne bo prilike za skupno kosilo.

Vabljeni so prijatelji kinologije, da prisostvujejo naši prvi uporabnostni tekmi ptičarjev.

Vodstvo tekme.

Prijava legla nemških kratkodlakarjev:

G. Vatroslav Mužina, učitelj v pok. v Karlovcu, je prijavil leglo čistokrvnih nemških kratkodlakih ptičarjev in sicer 5 psov in 2 psički. Oče Ris I Dravski 105 A, mati Sela 86 B. Cena mladičev po 400 Din.

Naslovi dreserjev za pse ptičarje:

Društvu Ljubiteljev Ptičarjev v Ljubljani so se prijavili naslednji dreserji, ki so pripravljene prevzeti pse-ptičarje v dresuro:

Kopač Valentin, Zg. šiška 92, zahteva mesečno Din 400.—.

Sicherl Franc, Trzin, plača po dogovoru.

Kraševec Franc, Goričica pri Preserju. Plača po dogovoru.

Flis Franc, Domžale. Plača po dogovoru.

Brakirska in uporabnostna tekma brakov-jazbečarjev.

1. Društvo »Brak-jazbečar« priredi v nedeljo, 21. oktobra 1934 v lovišču gg. Jurjovec-Hubad-Fabiani v Grosupljem tekmo brakov-jazbečarjev. Sestanek ob 8.30 zjutraj v gostilni Rus v Grosupljem. Udeleženci imajo na razpolago sledeče železniške zveze:

iz Zid. mosta odh. 5.45, Lj. prih. 7.15, iz Ljubljane odh. 7.52, Gros. prih. 8.18, iz Novega m. odh. 6.15, Gros. prih. 7.57, iz Kočevja odh. 6.07, Gros. prih. 7.52.

Pred začetkom tekme se bo vršila ocena psov, h kateri se lahko privedejo tudi braki-jazbečarji, ki ne bodo tekmovali.

2. Sledeča darila so na razpolago:

Plakete Jugoslovanskega kinološkega saveza,

predmetna darila, za poklicne lovce tudi denarna darila.

3. K tekmi se pripustijo vsi čistokrvni braki-jazbečarji, ki so vpisani v Društveni vzrejni register (DVR) in imajo telesno oceno najmanj »dobro«. Psi, ki še niso bili ocenjeni, se bodo ocenili pred tekmo. Izključeni so bolni psi in drstljive psice. K oceni se lahko privedejo najmanj osem mesecev stari psi, ki so vpisani ali imajo pravico do vpisa v DVR.

4. Kdor želi pripeljati psa na tekmo, naj javi to društvu Brak-jazbečar v roke vodje tekme Oskarju Koslerju, Ortnek, najkasneje do 25. oktobra 1934. Tekma se bo vršila le, če bo prijavljenih do navedenega dne vsaj 5 psov.

5. Vodja tekme je g. Oskar Kosler, njegov namestnik g. Viktor Herfort. Kot sodniki so povabljeni: dr. Ivan Lovrenčič, Viljem pl. Fürer, Ernest pl. Bernetich, Ivan Göderer.

6. Prijavnina znaša 20 Din, za pse, ki so last poklicnih lovcev in katere vodijo lastniki sami, pa 10 Din. Za prijave, dospele po 10. oktobru, se plača 50 Din.

7. Društvo povrne poklicnim lovcem, ki pripeljejo na tekmo svojega lastnega psa, na zahtevo vozne stroške.

8. Preizkusili in sodili se bodo psi po društvenem pravilniku za tekme, in sicer:

na brakirski tekmi v sledečih predmetih:

1. način iskanja (10),

2. gonja zdrave divjadi (14),

5. delo proti roparicam:
 - a) zgrabitev in zadavitev (12), ali
 - b) ustavitev (2),

4. obnašanje pri ustreljeni divjačini (6),

5. vodljivost (poslušnost) (6),

6. obnašanje pri strelu (2),

7. odložitev in čuječnost pri nahrbtniku:

a) navezan (1), ali

b) prosto odložen (4);

na uporabnostni tekmi:

(Vodniki prijavijo svojega psa lahko tudi za uporabnostno tekmo) poleg navedenih predmetov še:

8. delo po barvni sledi in sicer:

a) na jermenu (16), ali

b) obljanje mrtve divjačine (5), ali

c) nakazanje mrtve divjačine (4).

Prijave za uporabnostno tekmo se morajo izročiti društvu vsaj do 25. oktobra, sicer mora vodnik sam prinesiti ustreljeno parkljasto divjad in za napravo sledu potrebno barvo (kri).

9. Vsak udeleženec se obveže, pokoravati se odredbam vodje tekme, kateri je upravičen, nerednosti kaznovati z globo do 500 Din, v resnih primerih pa z izključitvijo.

10. Vsak vodnik naj prinese k tekmi puško s primernim številom streliva in po možnosti roparico (mačko ali lisico) za svojega psa. Vodniki, ki prijavijo psa k uporabnostni tekmi, naj še prinesejo barvni jermen. Za prehrano skrbi vsak sam.

11. Prijave za tekmo ali oceno naj vsebujejo:

Ime, vpisno številko in spol psa, ime in naslov lastnika,

ime in naslov vodnika,

morebitne dosedanje uspehe na tekmah,

telesno oceno psa, ako je bil pes že ocenjen.

12. Kdor prijavi psa za tekmo, pri poznavu s tem pravila za tekmo in se s tem obveže, ravnati se po njih določbah.

Društvo Brak-jazbečar.

Ocena brakov-jazbečarjev

na IV. mednarodni razstavi psov v Ljubljani dne 1. in 2. septembra 1934.

Kat. št. 64. Bes-Pantovčak DVR 251/j

* 7. 8. 31 iz Neni-Roethelstein JRBj 28 po Satanu-Pernerhof JRBj 29, V. Anton Borovnik, Zagreb, L. ing. Cvetko Božič, šum. dir., Ljubljana: Svetlo-jelenjerdeč pes z majhno belo zvezdo na prsih, 39 cm visok, s sledečimi napakami: manj lepa, preširoka glava s kratkim gobcem, sprednji udi niso brezhibni, posebno leva noga je na zunaj zavita in ima zajčjo šapo. 354 t. **Prav dobro.**

Kat. št. 65. Lump-Lomski DVR 259/j

* 26. 4. 32 iz Skale-Lomske JRBj 3 po Baraku-Ortnek JRBj 35, V. & L. brata Gassner, Tržič: Temno-jelenjerdeč pes, 56 cm visok, brezhibno zgrajen, nekoliko prekratka dlaka, glava kaže tip barbarja, golša, vsled tega za vzrejo neuporabljiv. 506 t. **Povoljno.**

Kat. št. 66. Solo-Hrastnik DVR 186/j: izostal.

Kat. št. 67. Jason-Ortnek JRBj 58,

DVR 58/j * 27. 6. 29 iz Celly-Ortnek JRBj 35 po Flitu-Lomskem JRBj 84, V. & L. Oskar Kosler, Ortnek: Svetlo-jelenjerdeč pes, 41 cm visok, ki nima pravilnega razmerja tako med višino in dolžino, kakor tudi med višino prednjih nog in globino prs. Dlaka je tipična. Oblika glave je manj lepa, ker je nosje preveč vzbočeno. 309 t. **Dobro.**

Kat. št. 68. König von Arlhau JRBj

157, KZR 973/c, GHKR 154 * 2. 7. 29 iz Hanne v. Kalkofen KZR 854/c po Argus v. Steigerhau KZR 289/c, V. ing. Fritz Görg, Sebastiansberg, ČSR, L. Oskar Kosler, Ortnek: Črn, ponovno opisan pes, 40 cm višine. 357 t. **Prav dobro.**

Kat. št. 69. Dirndl von Mühlau KZR 1142/ö * 17. 8. 27 iz Nelly I-Theissing KZR 715/ö po Schalk-Pernerhof KZR 750/ö, V. Emanuel Heissl, Admont, L. baron Henrik Lazarini, Smlednik: Tipična, brezhibna, temno-jelenjerdeča psica s črno masko, 58 cm visoka. Grajati bi bilo le nekoliko prekratek gobec. Kot zadnjih udov bi bil lahko boljši. 589 t. Odlično.

Kat. št. 70. Ada-Marovška DVR 166/j * 11. 6. 50 iz Fifi-Ortnek JRBj 85 po Armannu-Filbling JRBj 104, V. Ivan Göderer, Ortnek, L. Anton Škulj, lovski čuvaj, Ortnek: Je prenizka (50 cm) in so jo umaknili.

Kat. št. 71. Fina-Pernerhof KZR 1574/ö * 12. 7. 52 iz Wera II-Pernerhof KZR 499/ö po Etzel v. Nibelungengau KZR 1552/ö, V. Rittm. August Baumann, Lichtengraben, L. Fric Hofbauer, Hrastnik: Ta jelenjerdeča, 57 cm visoka psica, ima le nekoliko odprte prste in spredaj nekoliko na zunaj obrnjene šape, sicer je brezhibna. 585 t. Odlično.

Kat. št. 72. Ulla-Grbin DVR 198/j, GHKR 152 * 15. 4. 51 iz Hexe (Hornitzky) KZR 1516/ö po Fido-Hrastnik KZR 1101/ö, V. Josip Strzelba, Litija, L. Josip Hornitzky, Mirna: Jelenjerdeča, sicer tipična psica, 57 cm višine, nekoliko prekratka dlaka in z majhnim belim znakom na levih zadnjih prstih. 392 t. Odlično + prvakinja Jugoslavije 1954 + C. A. C. I. B.

Kat. št. 73. Luna-Lomska DVR 260/j vse kakor kat. št. 65: Tipična psica, 56 cm višine, z lepo temno-jelenjerdečo barvo in majhno belo zvezdo na prsni, se oceni le s prav dobro, ker ima nekoliko prekratko dlako. 557 t. Prav dobro.

Kat. št. 74. Ledi-Lomska DVR 258/j vse drugo kakor kat. št. 65: Svetlo-jelenjerdeča psica, ki komaj doseže predpisano višino 54 cm. Spredaj ne stoji brezhibno, ima predolg koničast gobec in glažo jamarja. 289 t. Dobro.

Kat. št. 75. Bella-Sentjanska DVR 251 j: izostala.

Kat. št. 76. Fifi-Ortnek JRBj 85, KZR 1275/ö * 19. 4. 28 iz Bella-Hexe v. Maltein JRBj 52 po Waldl-u JRBj 5, V. Oskar Kosler, Ortnek, L. Ivan Göderer, Ortnek: Ponovno opisana, 54 cm visoka, jelenjerdeča, nekoliko šibka psica, ki komaj doseže predpisano višino. Ima nekoliko koničast gobec in nebrezhibne sprednje ude. Levo oplečje in sprednje noge so nekoliko zavite. 549 t. Prav dobro.

Kat. št. 77. Nimrod-Sapotski DVR 285/j: izostal.

Kat. št. 78. Oger-Ortnek DVR 285/j * 1. 6. 55 iz Fixe-Ortnek JRBj 95 po Flitu-Lomskem JRBj 84, V. & L. Oskar Kosler, Ortnek: Nedovršen pes z ne posebno prikupljivo zunanostjo, posebno neugoden vtis napravijo sprednji udje, ki so ne samo vzbočeni, temveč tudi klecavi. Posebno se je grajala oblika glave in razmerje med višino in globino prs. 285 t. Povoljno.

Kat. št. 79. Lump-Hrastnik DVR 275/j * 20. 5. 55 iz Utte-(Confidenti) DVR 145/j po König v. Arlhau JRBj 157, V. ing. Friderik Burger, Hrastnik, L. Oskar Kosler, Ortnek: Je prenizek, se ne oceni.

Kat. št. 80. Rolli-Hrastnik DVR 276/j: izostal.

Kat. št. 81. Bolero (Hofbauer) DVR 277/j: izostal.

Kat. št. 82. Dolly (Hornitzky) DVR 510/j * 9. 7. 55 iz Ulla-Grbin DVR 198/j po König v. Arlhau JRBj 157, V. & L. Josip Hornitzky, Mirna: Jelenjerdeča, še nedovršena psica z belo liso na prsni, 56 cm visoka, z neenakomerno nastavljenimi uhlji in strmim križem. 555 t. Prav dobro.

Kat. št. 83. Dinja (Hornitzky) DVR 511/j: izostala.

Kat. št. 84. Uta (Müller) DVR 290/j: izostala.

Sodniki: Fürer, l. r.; Bernetich, l. r.

Mali oglasi

Cena divjačini: Tvrška E. Vajda sporoča, da plačuje do nadaljnega srnjad po cenah in pogojih, objavljenih v prilogi »Lovec« št. 6 (junij 1954).

Udomačen srnjak, star dve leti, je naprodaj za 250 Din. Naslov v tajništvu SLD.

Brak-jazbečar (Bes-Pantovčah, DVB 251/j * 7. 8. 31 iz Neni v. Roethelstein JRBj 28 po Satanu-Pernerhof JRBj 29), ki je poraben za vsak lov, je naprodaj. Cena po dogovoru na podlagi preizkušnje. — Naslov pove tajništvo SLD Ljubljana.

Ptičarji, 5 mesece stari, čistokrvni, se oddajajo pri Arturju Seriancu, zobotehniku, Slovenska Bistrica.

Lovsko psico (braka), 2 leti staro, prodam za 250 Din. Krek Alojzij, Volčča štev. 17, pošta Poljane nad Škofjo Loko.

Mlad lovski pes »fermač« se je zatekel 11. avg. t. l. k Petelinkarju Francu, Zbilje št. 25, p. Medvode.

Francoski baseti. Na večbanje se izročita za dobo od 15. avgusta do 15. januarja 2 baseta, pes in psica, poldugo leto stara, zapriseženemu lovskemu čuvaju, ki ima na razpologo zajčje lovišče brez srn. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo psarne »Podgora«, Vrhnika 31.

Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obiličevac« ter vse lovske potrebščine se nahajajo pri tvrdki F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9. V komisijski prodaji: Dvocevka Hammerles Springer kal. 16 3000 Din; dvocevka Hammerles kal. 16 2400 Din; dvocevka Hammerles kal. 14 800 Din; browning automat kal. 16 1600 Din; dvocevka petelinka kal. 12 1200 Din; nocevka Winchester, 5 strelj. kal. 12 500 Din; flobert F. N. kal. 6 mm 250 Din; flobert F. N. kal. 9 mm 200 Din.

Krojaško delavnico sem otvoril v Koldvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonomac«) pod imenom atelje »šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postržba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg štev. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetski cesti 12, telefon štev. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzerviranje obutve le domače »Hubertus« gumi-tran olje ali mast za čevlje, ki napravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odličnih sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkri-ljuje razne inozemske proizvode. »Ja-dran« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Olje za konserviranje orožja in čev-ljev. Za pričetek sezone Vam priporo-čam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, kate-rega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnja-

ška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumi-tran-olje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Za-htevajte povsod le prave domače proizvode! »Ja-dran«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni upo-rabi izkazala za brezdvomno najboljše sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi nap-ravil čevlje tako zanesljivo nepre-močljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmaj-skem mostu.

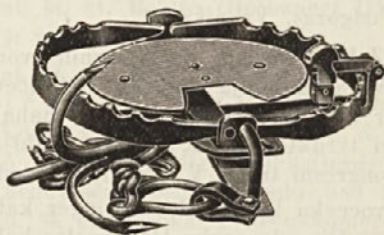
Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po si-stemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za hi-gijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje ob-drži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Pun-tigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokov-no izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne-samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih to-varen.

Viteški kralj
Aleksander I. Zedinitelj

* 17. decembra 1888, Cetinje

† 9. oktobra 1954, Marseille

† Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj

Zatrepetala so nam srca od neizmerne boli in nepopisna žalost je prevzela naše duše: Naš kralj, naš oče — je umrl!

Mučeniške smrti je umrl v službi za narod in državo, v delu za nas in vse dobre ljudi. Vse Njegovo življenje je bilo le delo, plodno delo in trpljenje, kronano z uspehi: On je ustvaril Jugoslavijo, edino in močno v sebi, ugledno in uvaževano odzunaj. Skrb za to in tako Jugoslavijo je bila tudi Njegova zadnja misel in Njegovo naročilo

»Čuvajte mi Jugoslavijo«

je za nas sveta zapoved.

Da, čuvamo jo in čuvali jo bomo! Čuvati narodno edinstvo in državno celoto, cilj Njegovega vladanja, bodi za nas najvišji zakon! Čuvati hočemo nad Njegovo stavbo, ki jo je sezidal na trdni skali Svojega očeta Petra Osvoboditelja, varovati jo, da ostane, kakršna je, in jo braniti, da ne zdrkne kamen od nje...

Mi lovci, ki se nam le redko zasolzé oči, plakamo za svojim kraljem, plakamo za svojim Najvišjim pokroviteljem. Odvzet nam je bil, ko smo stavili Vanj vse svoje upe. Nič več se ne vrne med nas, nič več na naše planine, ki jih je tolikanj ljubil. V poslednji lovski pozdrav so Mu bili zeleni vršički, prinešeni iz kraljestva Zlatoroga, ki so padali na Njegovo krsto...

Naš kralj je umrl, a mrtev ni. V srcih nas lovecev živi dalje.

Inž. Ciril Dimnik

Njegovo Veličanstvo kralj Aleksander kot lovec

Strašna vest je pretresla 9. oktobra 1934 vse Jugoslovane. Na milijone src je zatrepetalo v nemi grozi: nihče ni mogel verjeti strašnega zločina. In ko ni bilo več dvoma o resničnosti tragične vesti, je zaplakal ves jugoslovanski narod v neizmerni

Kralj na odmoru v bosanskih loviščih

bolesti... Umril je naš veliki vladar, tvorec naše domovine. Onemeli nad strahoto zločina, tiho vdani v težko usodo in z razbolelimi, neutolažljivimi srci preživljamo dneve najgloblje žalosti...

Kaj je pomenil kralj Aleksander kot suveren za našo mlado domovino in kaj je veljal na mednarodnem političnem forumu kot idealen, miroljuben državnik, se je pokazalo v vsej pretresljivi veličini šele ob njegovi tragični smrti. Kdor pa je imel priliko, spoznati našega vladarja iz ožje bližine, ta je v stanju, zapopasti vso tragičnost in grozodejstvo marsejskega zločina ter

neizmernost žrtve, ki jo je s svojo smrtjo doprinesel. Kralj Aleksander je padel kot žrtev na oltarju velikih plemenitih ciljev, katerim je posvetil svoje življenje.

Kot velikemu prijatelju narave je kaj kmalu vzkliko veselje do lova... Ves svoj prosti čas je posvečal spoznavanju tajnosti narode in njenih lepote. V opazovanju in uživanju romantične narode je našel vselej zaželenega duševnega odpočitka ter telesnega osveženja. Bil je najšrečnejši, kadar je hodil po prosti, božji narodi. Posebno rad je zahajal v visokogorska lovišča, v domovino gamsov. Lov in svečani mir, ki vlada v planinskih loviščih, mu je bilo najprijetnejše razvedrilo. Po vsakem lovskem izletu se je počutil prerojenega in imel sem nešteto krat

Poslednji lov na gamse v Kamniški Bistrici

priliko, opazovati ta dobredejni vpliv lova na Njegovo razpoloženje. Kolikokrat je posedal dolge ure na stojišču ter z daljave opazoval kretanje gamsove družine, ki se je mirno in brezskrbno pasla po planinah. Kakor zamaknjen s tistim, samo Njemu lastnim dobredejnim smehljajem na licu je občudoval razigranost malih kozličev, skakljajočih okoli mater. Vselej je bil izredno vesele in židane volje, kakor da živi v tisti brezskrbnosti, v kateri poteka življenje vsem božjim bitjem v zatišnem naročju narode.

Lovska pravičnost je bila za kralja Aleksandra zakon. Ta Njegova plemenita lastnost bi mogla služiti vsakemu lovcu za zgled. Vedno se je trudil, da odda strel z največjo sigurnostjo, da na najhitrejši način in brez nepotrebnih muk divjad obleži v ognju. Sam je skrbel, da je bilo Njegovo orožje točno pristreljeno. Vsako strelno daljavo je precenil pazljivo, nesigurne strele pa vedno opuščal. V svoji plemenitosti ni dopuščal trplje-

nja divjadi. Strogo se je držal lovsko pravičnega gesla: da je dolžnost, poiskati ustreljeno divjačino, neprimerno večja, nego pravica, iskati odnosno streljati zdravo divjad. Kolikokrat se je vzpenjal v težko dostopne strmine za zastreljenim gamsom... Če je našel rdečo sled, ga ni mogel nihče zadržati od naporenega, večkrat tudi nevarnega zasledovanja.

Tudi pred najmanjšo živalco je bil lovsko pravičen. Ko je jeseni lanskega leta neki visoki gost na velikem dvornem lovu tako nesrečno zastrelil fazana, da mu je v zraku odletela noga

in padla nedaleč od kraljevega stojišča na tla, je ukazal, da se ustavi nadaljnji lov. Vsi, tudi Njegovi Najvišji gosti, so morali z njim na čelu na iskanje v gosto trnjevo šikaro, dokler se ni nesrečno obstreljena perjad ponovno dvignila in dokončala.

Ob priliki neke gonje, ko je preplašena zbegana tropa gamsove družine dirjala pred gonjači in ko so kozlički le s težavo dohajali urnejše matere, so se mu le-ti tako zasmilili, da je od tedaj splošno zavračal gonje.

Najpriljubljenejši lov mu je bil zalaz na gamse. Tiho in neopaženo se je znal priplaziti v bližino divjadi z resnično umetnostjo, ki je le malo komu lastna. Imel je izreden užitek in veselje nad tem, da se je vzpenjal na ugodna lovska izgledišča, odkoder je mirno z daljnogledom pregledoval vsak kotiček gor-

skih sten... Ob takih trenutkih sem imel priliko videti, kako je našega vladarja opajal že sam pogled divnih romantičnih razgledov in kako je bil vedno oduševljen od prirodnih lepot naših gorenjskih planin.

Nikdar ni želel številnega lova. Zadovoljil se je že z eno trofejo, samo da je bila kapitalna. Večkrat sem občudoval Njegovo trdno voljo, vztrajnost in fizično odpornost, ko se je vzpenjal v opasne strmine visokih sten. Ni se strašil nevarnosti. Kakor je bil hraber vselej in povsod, tak se je pokazal tudi na lovu. Ko smo zalezovali močnega gamsa po skalnatih prodih, se je iz večstomerske višine odtrgalo kamenje ter se valilo v smeri proti nam. Zaprošil sem Ga, da se umaknemo in da opustimo nevarno zalezovanje... Ni mi uspelo ga pregovoriti. Nadaljeval je nevarno pot, vedno s tistim svojim prirojenim simpatičnim smehljajem...

Njegov osebni pogum in moški nastop smo večkrat občudovali na lovskih pohodih. Lovili smo v februarju divje prašiče v Belju. Pred gonjači se je počasi odmikal ogromen merjasec, motreč s sluhom in vonjem bližnjo okolico. Komaj je bil na strelni razdalji, je dvignil glavo in vznemirjeno zaprhal. Že je odjeknil sigurni strel našega vladarja. Divjad je naznačila strel nekje visoko za plečem. V divjih skokih se je ogromni merjasec potegnil čez preseko in planil v gosto trsje: silen lomast se je izgubil v nekaj sekundah. Komaj je Visoki lovec z globokim vzdihom pomiril močno utripanje srca, že javi najbližji gonjač, da je našel močno rdečo sled. Kri na nastrelu je pričala, da je merjasec močno in dobro zadet. Naš stari lovski prijatelj iz Belja, ki je doživel že marsikatero bridko izkušnjo s črnimi živalmi, je skrbljivo opozarjal na vse nevarnosti zasledovanja. Nič ni pomagalo. Še preden je naš prijatelj iz Belja oborožil gonjače s puškami, je vladar prestopil preseko in s pripravljeno risanico sledil po rdeči sledi. Gonjači so sledili pazljivo skozi trsje. Začuli smo krik gonjača. Črna, razbesnela divjad se je dvignila s smrtnega ležišča in drvela s sršečimi čekani, napol odprtim rilcem proti logarju, ki je sledil deset korakov od nas. V blaznem presenečenju so se vsi pognali v beg. Našemu staremu mojstru iz Belja je odpovedala puška, obledelo mu je lice in zbežal je v smrtnem strahu... Stal sem pri našem vladarju in držal v roki Njegovo rezervno orožje. Priznati moram, da je tudi mene že obletaval strah in misel na beg. Že sem skoraj držal suknjo vladarja, da ga potegnem za seboj, ko je kralj dvignil, neverjetno hitro odločen, brez kakega obotavljanja in razmišljanja, puško k licu in streljal. Razbesnela divjad se je

zgrudila, smrtno zadeta v vrat, v ognju. Nastopil je prijeten lovski počitek, poln šale in humorja kot odgovor na resne doživljaje. Kralj si je zataknil v krvi pomočeno vejico za lovski klobuk z besedami: ta lovski doživljaj mi bo vedno ostal živ v spominu. Čekani ogromnega merjasca pa krasijo Njegovo bogato zbirko lovskih trofej.

Izredno velika množina energije in železne volje sta mu pripomogli do mnogih kapitalnih trofej. Kadar sem mu povedal za kapitalnega gamsa, ni rad odnehal. Pripravljen je bil vedno na najtežje lovske napore, ki jih je prenašal z neverjetno potrpežljivostjo. Posebno je ljubil večerne zalaze, a tudi jutrnjih ni odbijal.

Zadnji kraljev lov na divje prašiče v Belju v februarju 1954

Vedno je zadržal hladnokrvnost in ravnodušnost tudi pri najnesrečnejših, razburljivih lovskih primerih. Vedno je obdržal mirno kri, mirne živce in mirne besede.

Odšli smo lansko jesen na prelet kljunačev v Belje. Naš stari prijatelj je pripravil nekaj pogonov, ki so se vrstili drug za drugim... Razstavili smo se v strelno črto. Stari mojster iz Belja je hotel dati z rogom znak za začetek pogona. Rog ni trobil, bil je zamašen z drobtinicami. Mož je pihal in tolkel z rogom ob nogo, poskušal ponovno, toda ni šlo. Rog je onemel. Stari prijatelj je rdel v lice; nerodno mu je bilo, oprášal se je. Pogon je bil dolg in preden je ugledal ob boku prvega gonjača, je preteklo precej nestrpnih trenutkov. Zdelo se mi je, kakor da čakamo cele ure. Gonjači so končno le krenili. Stari mojster iz Belja se je naenkrat nekam začudeno obračal na levo stran, v sosednji pogon. Tudi nas je že motil šum gonjačev v sosednjem pogonu. Kmalu smo opazili, kaj se je pripetilo našemu mojstru:

Z gonjači se ni pravilno sporazumel; krenili so v sosednji pogon. Kralj je z nasmehom opazoval prelet kljunačev čez sosednjo strelno črto in starega mojstra, ki je rdel v lice. Ko smo čez nekaj tednov ponovili ta lov, je vladar vprašal mojstra z blagim nasmehom: Kaka Vam je danas truba! Jeli sada u redu? Jeli su se gonjači pravilno namestili?

Iz ljubezni do prirode in divjadi se je vedno intenzivno bavil s spoznavanjem svojih lovišč. Vedno se je zanimal za njihovo stanje, število in kakovost divjadi. Posebno skrb je posvečal negovanju in lovsko pravilnemu prebiranju in treb-

Poslednji lov kralja v lovišču Petrović pri Beogradu

ljenju divjadi. Največje delo pa je bila obnova beljskega lovišča, po katastrofalni povodnji v letu 1926. Po kraljevi odredbi je bil ustavljen vsak odstrel. Ob stalni pažnji in osebnem kraljevem zanimanju, posebno v zadnjih letih, ter najstrožjem lovskem samozatajevanju se je lovišče s pravilnim negovanjem in primernim prebiranjem zopet povzdignilo.

Kralj je imel izreden talent orijentacije. Poznal je vsa svoja lovišča do zadnjega kotička; vsa pota, steze, stojišča si je zapomnil, samo da jih je enkrat prehodil. Poznal je vse stečine, zapomnil si je vsa važnejša ležišča in skrivališča divjadi. Ko smo sedeli dolge ure na stojiščih, se je zanimal za vse. Pred vsakim lovom je zahteval točen raspored in večkrat je pri lovskem rasporedu sodeloval sam. Na lovu ni trpel nobenih

ceremonij, niti nepotrebne spremljevalstva. Bil je zelo preprost in dostopen, kakor pravi lovski tovariš.

Njegovo odločno samostojnost je pokazal večkrat tudi kot lovec. V juliju letošnjega leta sem vodil našega vladarja na srnjaka. Prehodila sva precej dolin, ko sva prišla v bližino lepega stanišča srn, kjer se je stalno zadrževal tudi lep šesterak. Dan je bil izredno ugoden za klicanje. Huda vročina in precej soparno. Vladarju je kapljal znoj z obraza. Po prvih klicih je

Poslednji jelen v Belju

ostalo vse tiho... Po kratkem presledku dahnem ponovno v piščal. Napeto čakanje... Kar se potegne izza gostih smrek, čez majhno svetlo jaso, rdečerjava lisa. Vladar je dvignil daljnogled in ogledoval po mračnem lesovju, kjer je kmalu našel srnjaka, stoječega v bok, med gostim drevjem. Pripravil se je na strel. Imel ga je v križu... le streljati ni mogel. Malo mu je nagajala lovska kri, malo gosto stegnjeno drevje. Po globokem vzdihu je le počilo. Srnjak se je vzpel kvišku in zbežal. »Veličanstvo, zadet je!« »Mora biti, dobro in sigurno sem pomeril« — mi je odgovoril, nakar sva odhitela na nastrel. »Rdeča sled je tu!« Skrbno in pazljivo greva po sledi, ki naju vodi čez rob, v dolino, vso prekopano od srn. V neznosni opoldanski soparici se nama je izgubila rdeča sled. Nehote sem se odvojil

od vladarja, išoč sledu po raztegnjeni dolini. Ko sem se vračal brez uspeha, zagledam kralja, kako vleče mrtvega srnjaka po pobočju, ves v znoju, z zadovoljnim nasmehom na obrazu, v dolino. »Dober srnjak in baš mi je milo, da sem ga našel sam: bežal je še dve sto metrov« — mi je zaklical od daleč. Dolgo si je želel srnjaka na klic, ta želja se mu je izpolnila: bil je prvi in poslednji...

Preobširno bi bilo, ko bi opisal vse vladarjeve lovske doživljaje, ki sem jih doživel za časa svojega štiriletnega spremljevanja. Opisal sem samo nekatere, ki naj prikažejo odlične vrline našega vladarja kot lovca.

Za vedno je zatisnil oči, ki so tolikokrat motrile naše planine in gozdove. Desnica, ki je dvigala cev risanice, je otrpnila... Nikdar več se ne bo razlegal po dolini Krme, ki jo je tako zelo ljubil, strel iz Njegove risanice. Blagi nasmeh je oleđenel za vedno. Končano je plemenito življenje. Preselil se je v Večna lovišča. Večni mir in pokoj duši mojega največjega dobrotnika, Najvišjega lovca. Naj bo vpletena v venec slave pokojnega Velikega vladarja večno zelena vejica zahvalnosti vseh lovskih tovarišev iz vseh naših pokrajin.

Inž. Božič I. Cvetko

Čuvajmo naše šume, naše loge, polja, livade in našo divjad

Lovec ima najlepše doživljaje v prirodi. Opazuje prirodne pojave, veseli se lepih prigod in se jih spominja s toplim lovskim užitkom; spremlja pa tudi z iskreno, nepotvorjeno žalostjo vse nesreče in težke stresljaje, ki se pojavljajo okoli njega.

Iste občutke smo imeli v zadnjih nesrečnih dneh vsi lovci. Imeli smo ga — Kraljevskega Orla v naši sredini. Vsako leto je razprostrl svoja mogočna krila nad naše šume in polja, gore in nižine, nad vsa naša lepa lovišča. Zrli smo k Njemu in se veselili Njegove mogočnosti in zaščite.

Mnogi lovci smo imeli srečo, bivati v Njega bližini in doživljati lepe trenutke. Ti spomini ostanejo nam lovcem vse življenje vklesani z žarečimi črkami veselja, občudovanja in žalosti ob tej nenadomestljivi izgubi.

Taka izredna sreča me je doletela prvokrat v Bohinju, ob vznožju očaka Triglava, ob romantičnem Bohinjskem jezeru.

kjer izvira Savica, mati Save, ki simbolično veže našo ožjo domovino z brati na jugu ter tako spaja prirodnim putem z beograjsko prestolnico.

Pri tej priliki smo opazili vsi Njegovo ljudomilost, zanimanje in občudovanje vseh prirodnih lepot v tem lepem kotičku naše domovine. Z neprikritim zanimanjem je zrl na nagačenega ruševca, krasnega pevca naših zasneženih gorskih planjav, ki se glasi v zgodnjih jutrnjih urah. Njegova svojevrstna pesem se glasi kakor jutrnja molitev vzhajajočega sonca. Za nas je bil Kralj-Lovec vzhajajoče sonce, ki se je porajalo v novi mogočni

državi in ki je do svojega prehitrega zatona blagodejno vplivalo na našo božjo naravo in vse dobre ljudi v njej.

Drugikrat mi je usoda naklonila izredno doživetje v Njegovi neposredni bližini za časa strokovnega udejstvovanja pri šumarški in lovski razstavi v Ljubljani. Občutili smo vsi Njegovo že znano domačnost, pa tudi živahno zanimanje za vsak zdrav gospodarski pojav ter odkrito priznanje vsemu napredku in delu, ki ga je videl in zasledoval v javnem življenju. Celotno izložbo je tako visoko počastil, da je ostal daleko preko strogo odmerjenega in tudi dragocenega časa. Videlo se mu je, da se le težko loči od tega, kar mu je vedno poživilo dušo, ki je preobložena s težkimi vladarskimi posli. Hvala Mu za to Najvišje priznanje šumarjem in lovcem!

Še tretjikrat me je zadela izredna lovska sreča: Prideljen sem bil na velikem lovu Najvišjemu Lovcu preteklo leto, meseca decembra, ko so lovili v Njegovem priljubljenem lovišču »Dobanovačkem zabranu« v Sremu pred Beogradom. Videl sem lovišče pred leti. Opazil sem napredek tega lovišča v večjih rokah našega stanovskega tovariša direktorja dvornih lovišč g. inž. Dimnika.

Bilo je prav tisto jesensko vreme, ki si ga želi lovčevno srce. Globoka snežna odeja je pokrivala prirodo, ki je prav zaradi te

Ure razvedrila

preobilnosti ječala in težko zadela vsa živa bitja na njej. Pa se je zanimal in povpraševal s skrbjo, kako je z divjadjo: z gamsi in srnjadjo. Povedal sem Mu, da gamsi ne bodo trpeli zaradi snega, da so za nje najbolj nevarni pomladanski plazovi. Slabše pa je za srnjad. Izgube so skoraj neizogibne, kljub temu, da lovsko osebje na vse načine pomaga in skrbi, predvsem za prehrano v teh za divjad hudih in težkih trenutkih.

Smehljajoč je poslušal opis črnega bradača, starega kozla v zasneženih stenah, ki mogočno in neomajno kljubuje vsem nevarnostim, snežnim viharjem, vremenskim neprilikam. Razumel je svojevrstni lovski užitek nad takim plenom. In res, niso ga mogli zadržati težki vladarski posli. Mesec dni pozneje je že

prišel in užival neskaljeno sneženo naravo ter prispeval svojim obilnim trofejam še nadaljnje zelene vejice.

Štiri mesece kasneje je zopet prihitel v lepa svoja gorenjska lovišča in doživel odkrito veselje ob sanjavem petju mogočnega zaljubljenega pevca naših gozdov. Vsi smo razumeli Njegovo plemenito razvedrilo in uživanje in se iz vsega srca radovali, da Kraljevski Lovec srečno trga vejice lovskega užitka vprav pod senco našega slovenskega Triglava.

Pa ga je zla usoda speljala v tujino. Kraljevski Orel si je upal preko meja svojih planin, v tuja, neznana lovišča. Tu ga je zadela zahrbtna svinčenka okrutnega zasledovalca, neusmiljenega v divji zaslepljenosti. Zlomili so mu kraljevska krila, uničen je Njegov polet.

Padel je! — A lovcem ostane večer lepi spomin na Kraljevskega Orla. Imamo Njegovo sporočilo.

Čuvajte Jugoslavijo!

Čuvajmo naše šume, trate, livade, polja in njive! Čuvajmo in gojimo na njih našo ljubko divjad!

Inž. Ziernfeld Zmago, Maribor

Kralj Aleksander prvič na petelinjem lovu pri Mrzlem studencu

V teh prebridkih, z nepopisno tugo in neutolažljivo žalostjo napolnjenih dnevih mi misli uhajajo v preteklost. Oživlja se mi spomin iz leta 1922, spomin na oni čas, ko me je kot gozdnega upravitelja šumske uprave na Bledu doletela izredna čast, da sem spremljal Njeg. Vel. blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja na petelinji lov. Če se ne motim, je bilo to prvič, ko je prišel kralj Aleksander na lov na gozdnega trubadurja k Mrzlemu studencu na Pokljuki.

Dne 8. maja 1922 okrog 19. ure je prijezdil kralj Aleksander v spremstvu ministra Ivana Hribarja, dr. Ivana Lovrenčiča, predsednika SLD, ter šefa beograjske policije in — če se še dobro spominjam — generala Hadžića ter maršala dvora, takratnega polkovnika Damjanovića po poključki cesti z Bleda k Mrzlemu studencu.

Kralj je nosil generalsko uniformo.

Pod lovsko vilo na Mrzlem studencu smo čakali kralja: dvorni svetnik inž. Josip Rustja, moja malenkost, tržni nadzornik Slavko Plemelj in gozdar Hanzlowski Venceslav.

Minister Hribar nas je predstavil kralju. Kralj nam je podal roko in vsakega ljubeznivo nagovoril. Čeprav utrujen od dolge poti, je imel za vsakega nekaj prijaznih besed.

Takoj po kraljevem prihodu smo sestavili program lova za prihodnji dan, ga sporočili kralju, ki je takoj zatem odšel utrujen k počitku.

Zadnji petelinji lov v maju 1934 na Gorenjskem v okolici Bleda

Prihodnji dan, dne 9. maja, je bil kralj točno ob določeni uri — ob pol dveh zjutraj — že pripravljen za lov. Takoj po zajtrku je zajahal konja. Mi smo ga spremljali peš po močno zasneženi poključski cesti proti Rudnemu polju. Noč je bila krasna. Nebo je bilo popolnoma jasno — brez oblčka. Na nebu je svetila luna. Vsa poključska planota pa je bila pokrita z nad pol metra debelo snežno plastjo; beli vrhovi triglavskega pogorja so se kakor mogočni velikani dvigali proti neskončnemu nebesnemu obloku. Manjka mi besed, da bi pravilno popisal to čudovito naravo. Kako silno je vplival ta čar zimske noči na kralja, sem razvidel iz tega, da je večkrat med potjo ustavil konja, prav takrat, ko se je prikazala kaka nova slika divno krasne, snežene, nočne zimske narave in se zamislil in poglobil v to od Stvarnika nam dano krasoto narave... Mene je vselej takrat prešinila misel: *L e p r a v o* lovsko srce ljubi naravo in njeno lepoto...

Konju se je v snegu vedno bolj vdiralalo. Kralj je zaradi tega stopil s konja, ga oddal slugi in z nami peš nadaljeval težavno pot v snegu. Pot je bila naporna. Vdiralalo se nam je skoraj do kolen.

Ob pol treh smo dospeli v bližino gozdnega oddelka 51, ki leži na severnem pobočju Mesnovca (1536 m). V tem oddelku je bil zasliševal za kralja peteline gozdar Hanzlowsky Venceslav. V tem oddelku so bila takrat najboljša petelinja rastišča.

Oče naše kraljice, pokojni rumunski kralj Ferdinand opazuje gamse

Ko smo dospeli v bližino omenjenega oddelka, smo se ustavili. Kralj, ki je hodil tik pred menoj, se je obrnil ter me tiho vprašal: »Gde su tetraoni?« Pokazal sem z roko proti sredini Mesnovca in odgovoril: »Veličanstvo, tam gori!«

Od tu dalje je kralja spremljal samo gozdar Hanzlowsky. Hoja po precej strmem pobočju Mesnovca je postajala vedno težavnejša. Nestrpno smo čakali, kdaj nam naznani strel uspeh lova. Ta strel je — žal — izostal. Skoraj se je bilo že zdanilo, a kralja še ni bilo nazaj. Postajali smo nemirni in nestrpno čakali na njegov povratek. Dokler je bilo le količkaj upanja, da pride do strela, se kralj ni hotel vrniti. Od treh zjutraj pa do petih je kralj-lovec naskakoval pod najneugodnejšimi in najtežavnejšimi snežnimi prilikami peteline. Neprijetne snežne

razmere, ki mnogokrat onemogočajo tudi najbolj izurjenemu petelinarju pravilno naskakovanje, so bile vzrok, da ni prišel do strela.

Šele po peti uri se je kralj vrnil k nam. Kljub velikemu fizičnemu naporu, kljub lovskemu neuspehu, je bil dobre volje; saj me je takoj, ko se je vrnil, nagovoril s sledečimi besedami: »Videli smo puno tetraona, ustrelili nismo nijednoga, a unatoč tome bilo je lepo.« Te kraljeve besede so me — kot lovca — presunile globoko. Torej, čeprav mu boginja Dijana ni bila

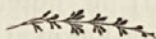

V Krmi

naklonjena, vendar je bil zadovoljen z lovom. — Tak občutek more imeti le lovec z lovsko pravično čutečim srcem. Take besede narekuje le pravo lovsko srce...

Vrnili smo se k Mrzlemu studencu. Tam nas je čakala zakuska.

Po zakuski pa — namesto da bi se bil kralj podal k počitku — to namreč dela večina lovcev — je že ob 7 zajahal konja in odjahal s svojim spremstvom proti Bledu. Kljub utrujenosti je nadaljeval pot tjakaj, kamor so ga klicali težki kraljevi posli.

Ko je pred 14 leti ustrelil kralj Aleksander v Kamniških planinah prvega izredno močnega gamsa, pač ni nihče slutil, da bo v letu 1934 izšel tako žalosten zvezek Lovca

Visokemu sosedu

Noč se ni še prebila v zoro, ko smo zapuščali svoj planinski domek visoko gori pod Krvavcem. Na temnomodrem horizontu se je že pojavilo zimsko ozvezdje. Krvavordeči Aldebaran se je zrealil ob prelepem stvoru Oriona, kakor da bi zevala v nas pekoča rana nočnega obzorja. Kakor lahni srnici sta capljali ob meni deklici Anda in Berta, željni prirodnih lepot, planinske jutrnje zore in njenega življenja.

Lahni koraki so šušljali v noč, kakor da se nam izmičejo gorski duhovi. Gosto ruševje in prodovec nas je spremljal k planinskemu rajju Korenske kotline, ne vedoč, da bo prav to krasilo zadnjo pot Njemu, ki je užival v planinah najlepše in najmirnejše dneve truda polnega življenja.

Vrhu Vrat nas objame krasota gorskih vršacev, ki jih je poljubljal prvi znak jutrnjega svita. Doli v Koprivnici se je hripavo zadrhl rogati šesterak, ki se mi pogosto roga v zavesti, da nimam pravice dostopa v njegov raj, ki mu gospodari Najvišji lovec, kralj vse Jugoslavije.

Trdo ob meji teče ozka stezica proti zeleni kupoli, ki so jo naši predniki krstili za »Žvandrno«. Ob njej je stalni prehod planinskih živalc izpod zelenic Deščeve stene preko meje v travišča Velikega Zvoha.

Kleče sem se plazil po komaj vidni sledi v rosni travici, oguljeni do korena. Pritajeno sta deklici zadržavali sapo, podhrtavali kakor oni dan, ko sem jima pred noge podrl krasnega srnjaka. Korenska dolinica, ki mi je od nje ljubša le še ona izza Skute, je snivala v globoki senci, padajoči preko ramen Košutne, dočim so vrhove že oblizovali prvi zublji jutrnjih žarkov.

In čuj! Izpod sten se oddrobi droben plaz, mirno prskajoč preko skal v nabirajočo se poljano peščenine.

»Oni so! In tako zgodnji. Moji, ne kraljevi.« Čujem, ne vidim. Strmim v pečine.

Pa tudi tu pride žensko oko do veljave. Oko, ki prodira v skrivnosti tudi v prirodi. Oni sta jih ugledali, ko so mirno begali preko senčne strmine, ugledali, ko sem jaz še sledil prščenju. Gori na robu so obstali in se ponosno ozirali na nas. Bežali so v kraljevo zavetje.

Pregledal sem teren. Ugotovil mesto, kjer se bodo zadržali, pa hajdi za njimi! Lažji je tak pohod nam, ki smo vajeni samote,

blaženega miru, težje lepšemu spolu, nevajenemu trdemu molku. A moralo je tako biti. Oprezno smo se dvignili v pečine po romantični gornji stezi, ki vodi proti planini Košutne. Gostoručevje je preraslo našo stezo, zato smo morali za nekaj korakov prestopiti mejo, podati se na kraljevo ozemlje. Domišljam si, da bi me nihče kraljevih paznikov ne smatral za tatu, saj me večinoma poznajo, a vendar se mi je zdelo previdneje izprazniti puško, jo delno demontirati in še poviti z robcem, ker drugega nisem imel pri roki.

Meja kraljevega lovišča: Koren—Jermanca—Kompotela

Izza ruševja so gledali na nas. Bilo jih je šest. Krasne, stasite živali. Kot da so nedotakljivi, se niso hoteli premakniti, tudi ne, ko smo prišli do njih na strelno daljavo.

Še preden je sonce obžarilo ta divno lepi prizor, me nadomda pretrese pomladanski nemir. Pomlad v jeseni, dne 1. oktobra.

Poleg mene zagruli ponosni pevec, kralj naših planinskih visočin, vprav tako kakor zgodnje pomladanske dni, v slovo težki zimi, v pozdrav novemu življenju.

Vesel sem ga tedaj, zamrzelo me je zdaj. In vedno tako. Ni jih veliko, ki bi doživljali jesensko petje višinskega ljubljenca, zato mislim, da me ne razumejo. Ne morem si kaj, mene vedno vznemiri, prav tako, kakor hirajočega bolnika skovikanje nočnih ujed.

Bolnika? Ne, bolniku ni usojeno, da bi čul prereditko petje planinskega trubadurja. Za to je treba življenja, zdravega življenja in obsežnega razumevanja prirodnih krasot.

Da, a vendar te pretrese mrzli znoj, težka slutnja, jesen tekočih dni.

Bog moj, sem li utegnil slutiti, da kraljevi pevec poje predsmrtnico svojemu kraljevemu gospodarju? Teden dni, preden je omahnilo Njegovo junaško telo.

Lovski domek na Kroancu (1600 m)

Zakaj Njemu, zakaj ne meni, ki sem tujec na Njegovem zemljišču, zrelejši, da padem, malopomembna stvar, begajoča senca preprostega planinskega lovca.

Da sem slutil pomen njegovega petja, vrgel bi se doli preko morja in se nastavil pred Njega, saj je pevec pel meni, ne Njemu.

Vzdrhtelo mi je srce, bilo tako silno, da je preplašilo jutrnjega pevca. Z lahnim plahutanjem se dvigne izza strelne daljave in ponosno odplove v smer, kjer si je Njegov gospodar ustvaril svoj mični lovski domek, turoben po svojem žalnem odelu.

Strmel sem za njim. Zdel se mi je kot miniatura črnega katafalka, prepasanega z belim križem.

Obšli smo tropico koza, vzpenši se na vrh baržunasto mehke Kompletele, s katere se nudi planincu najkrasnejši pogled na dolgo gorsko verigo Savinjskih planin, sliko, ki je svet ne premore lepše.

Doli v nižini šumlja vodica, šušlja pesem gorske romantike, osrečujoče, poživljajoče, pomirjujoče. Opetovano so odjekali streli v tej krasoti, izražanja poštenega veselja brez hrupnega razkošja.

Zrli smo doli in oni so zrlí gori. Videli so nas in niso se razburjali, ko smo korakali od Korena proti Grebenu. Tropa koza se je polplašno spustila iz Jermance proti Mokrici prav nad »Njegov dom«.

Ni bilo v meni prestopka 10. božje zapovedi, še manj, da bi jemal kralju, kar je kraljevega, tudi če bi prestopilo v svoji zmoti na naša tla.

Naša družba se je pomnožila. Preko Covnikove planine je prihitela s Krvavca lahkonoša gospodarica naših višav s svojim vedno dobrovoljnim obrazom, dijak je ob nji natezal harmoniko, drugi pa je podpihaval žerjavico, na kateri smo pekli sladne ražnjiče, veselo kramljajoč, prepevajoč planinske pesmice.

Kdo bi tedaj utegnil misliti, da bomo ob tednu dni isti ljudje nosili vence z istih visočin za sprevodom Visokega soseda tam doli iz Bistriške doline po tlaku večnega mesta, ki je preizkusilo že toliko gorja, nosili zelenje in cvetje s planin, kjer je kraljevi pevec izpel svojo poslednjo popevko Njemu, ki nam je čuval Jugoslavijo.

—s

Zadnji gams

Po pripovedovanju dir. dvor. lov. inž. Cirila Dimnika.

Letošnje poletje je kralj Aleksander precej pozno prišel na oddih na Bled. Zadržan je bil pač po važnih vladarskih poslih. Toda takoj po pozdravu s svojimi najbližjimi je že poklical direktorja dvornih lovišč in vprašal, kaj je z lovom, kam bi se šlo?

Inž. Dimnik je pripomnil, da bi popoldne, to je bilo še na dan prihoda, lahko odšla v Krmo, prihodnji dan pa v Kamniško Bistrico, kjer so lovci odkrili izredno močnega gamsa.

Kralj je bil vesel te novice in predlog je bil izvršen. V Krmi topot ni prišel kralj do strela, pač pa je bila lovska sreča nekoliko bolj, toda ne popolnoma, naklonjena v Kamniških planinah.

Vladar in direktor lovišč sta odšla iz lovskega gradiča proti »Gamsovemu skretu«. Bilo je okrog 5 zvečer, ko sta lovca prilezla iz bukovega listnjaka v planino. Sedla sta na plano, pokrito z drobno planinsko travico, in čakala. Oči so bile uprte v skalnat,

s krivimi, pritlikavimi macesni in nizko bukovino porastel jezik, ki sega precej visoko v skalnato goličevje. To, skoraj neprodorno goščo, si je bil izbral starešina gamsov iz Kamniških planin za stalno bivališče. Čez dan je bil skrit v gošči, le zjutraj zgodaj in proti večeru jo je bil zapuščal in odhajal na pašo na bližnje trate.

Komaj so legle na rob večerne sence in pregnale sitne muhe, že se je pripasel iz gošče gams, nič hudega sluteč, sivorjav, kakor skale in trate. Od skal in grmičevja so se močno odražali

le izredno visoki roglji, ki so silno vznemirjali lovčevo kri. Spremljevalec je opozoril visokega lovca, naj bi se malo pomiril, toda že je počilo in gams je odskočil v zavetišče. Strelec, ki je večinoma pogodil strel, se je nekoliko čudil, da je topot zgrešil. Ostal pa je miren, v nadi, da gams pač ne ve, kaj je pomenil pok v večernem hladu. Na gamsa, tudi močnega, ki ga je videl kralj za tem, ni hotel več streljati.

Tisti večer se je kralj zgovarjal samo o velikem gamsu in izredno močnih rogljih. Neprestano je vpraševal, če se bo li še kdaj povrnil na pašo. Glede tega je bil potolažil kralja inž. Dimnik prihodnje jutro. Visokemu lovču je sporočil, da se je bil pravkar vrnil s planin lovec, ki je povedal, da se je gams pasel na znanem kraju.

Precej vznemirjen se je kralj kaj previdno bližal v družbi spremljevalca robu listnjaka, odkoder se je nudil razgled čez

planino. In prav to je bilo tudi na mestu. Saj so se gamsi, ko sta prispela lovca na planino, že pasli. Inž. Dimnik je bil opazil nad robom gamsa. Medtem ko je opozarjal kralja na približno 6—7 letnega kozla, je bil kralj že opazil svojega težko zaželenega. V macesnovju se je nekaj premikalo. Pri točnejšem opazovanju se je videla gamsova glava z izrednimi roglji. Kar pa se je pognal iz gošče gams in stal pred lovcema kakor izklesan kip na skali. Le-to je visokega lovca tako silno vznemirilo, da je hitro pomeril in prehitro sprožil. Gams je ponovno odskočil zdrav v varno zavetišče. Kralj je bil topot žalosten. Čudil se je bil, da se ni mogel obvladati in se prenaglil. Čudil pa se je bil tudi kraljev spremljevalec, ki ni bil navajen pri kralju takih strellov. Ko sta lovca mirno sedela, da bi še bolj ne vznemirila redkega gamsa, se je pripasel nad njima že tretji gams, tudi prav močan v rogljih. Kralj ga ni hotel streljati, želel je le onega, izrednega.

Iz previdnosti, da bi se morda ne ponovil še kak tak neprijeten primer, je direktor dvornih lovišč dal pregledati kraljevo puško še prihodnje jutro. Bilo je vse v redu. Pred odhodom pa sta kralj in njegov spremljevalec preizkusila vse kraljeve puške. Ko je tudi ta dan prišel lovec s planine in potrdil, da je velikega gamsa videl, se je vladar zopet razveselil. Za ta večer si je bil kralj izbral svojo najboljšo puško, tako imenovano »Karpathenbüchse«.

Kakor drugi večer, so jih prehiteli gamsi tudi tretji večer. Na paši je bil veliki kozel. Toda topot se je pasel za dobrih 100 korakov više kakor po navadi. Počasi se je premikal. Neprestano, pri vsakem koraku pa je dvignil glavo in oprezal. Kralj je zašepetal spremljevalcu, da si je gams moral zapomniti strela prejšnjih večerov. Ta, zadnji večer kraljevega gamsovega lova je bil žalosten, oblačen. Gams se je pomikal proti lovcema. Visoki lovec je topot mirno čakal trenutka, da bo dospel gams v primerno razdaljo in pokazal za dober, siguren strel primerno stojo. Toda čudno, vprav takrat, ko se je pripravljaj kralj za strel, se je prikradla iz višine siva meglica, ki je ovila močnega gamsa kakor pravljичnega zlatoroga. Obvarovala ga je pred smrtnim strelom. Lovca sta čakala do mraka, gams se ni več prikazal iz megle. Kralj je bil slabo razpoložen, posebno zaradi tega, ker ga je visoki poklic zahteval proč od njegovih dragih mu planin. Pri odhodu s planine je kralj govoril ponovno o velikem gamsu. Sklenil je, če ne bo mogoče prej, pride gotovo o božiču pogledat, kaj dela njegov znanec s Kamniških planin.

Kralj je odšel, ni pa tudi v daljnih, tujih krajih izven države pozabil na velikega gamsa. V Sofiji je bilo, po večerji na dvoru. Bolgarski in naš kralj s kraljicama so odšli v poseben oddelek kraljevske dvorane. Pri veliki mizi, pri črni kavi so ostali drugi gostje kraljevske gostije. Kar namigne kralj Aleksander. Gostje niso vedeli, s kom želi govoriti. Nato pokliče voditelja svojih bogatih lovišč. Ko dospe direktor inž. Dimnik k visoki družbi, zaigra kralju Aleksandru na ustnah tisti ne-

Kraljev lovski dom v Kamniški Bistrici

pozabni nasmešek. »Nu, sedaj pa povejte Vi o onem velikem gamsu s Kamniških planin.« Kralj Aleksander je nato še sam pripovedoval svojemu kraljevskemu drugu kralju Borisu o lepoti naših planin in o lovu na gamse. —

Prišel bo božič, prišel bo praznik in želeli si bodo ljudje: Mir ljudem na zemlji, tisti mir, za katerim je hrepenel naš kralj. To bo čas, ki si ga je izbral naš nepozabni vladar, da pride k nam v planine na lov na velikega gamsa.

Zaman, zaman ga bomo čakali mi, zaman naše planine. Lovca ne bo več, on počiva daleč. Toda njegov duh bo vedno — večno kraljeval v naših planinah, v naših srcih.

Bogdan Pogačnik

Na Oplencu

Kje boš počival naš Najvišji lovec, kje bo spal naš kralj? Pri velikem navalu nepotolažljivih množic je bilo težko priti v tisti kraj, ki si ga je izbral naš pokojni vladar za svoj zadnji odpočitek. Toda trden sklep: da moram videti tisti kraj, me je gnal, dokler mi ni uspelo priti do Njegovega počivališča.

Kraljevska zadužbina na Oplencu, kjer počiva naš nepozabni kralj

Izredno lepo jesensko jutro je bilo, dan po najveličastnejšem pogrebu, kar jih je bil videl svet. Lovčeva duša, ki ljubi mir, je želela uteho. Avtomobil nas je bil nesel skozi nove pokrajine: Desno od ceste žalujejo kraljevske Dedinje. Bile so kraj — kotiček v svetu — kjer je delal za svojo državo in za ves svet naš nepozabni vladar.

Danes Dedinje nimajo več doma gospodarja. Gospodar je odšel, odšel je ... več se ne vrne nazaj, v svoj stari dom. Poiskal si je bil nov dom ... Kje? Na levi od ceste, na griču je pokopan neznani junak. Toda jaz iščem to pot največjega junaka, ki ga vprav sedaj, ob njegovi smrti objokuje ves narod in občuduje ves svet! Junaka, ki je padel za najvišji cilj: Mir ljudem na svetu! Avto drvi čez polja, čez griče.

»Jeli pri vas moj kralj, gozdíči?« Gozdíči so molčali... Iz njih je šepetala žalost. Naprej, preko Mladenovca. Tudi v mestu ga ni. V daljini se prikaže višji grič: Kaj se leskeče v jutrnjem zlatu? Na griču je bel golob! Golob postaja vedno večji. Saj je le bel labod. Labod se širi... V jutrnjem žaru se koplje bela cerkev... O, tukaj počiva oboževalec naših planin!...

Vsi so tukaj, zastopniki vseh, z vsega sveta, ki so ljubili našega kralja-lovca. Pred menoj leže tisoči vencev. Koliko ljubezni, koliko hvaležnosti! »In kaj naj Ti poklonim jaz, Tebi, ki si bil naš največji zaščitnik, nas slovenskih lovcev?«

Sprejmi skromno vejico, droben vršiček z zelenega Pohorja, simbol neskončne ljubezni, iz naših gozdov, z naših planin, kot zadnji lovski pozdrav.

Odhajal sem. Kar pristopi k meni tamošnji domačin. »Nisi prvi iz vaših krajev! Včeraj je hodil tukaj mož. Poznali smo ga po obleki, da je od vas. Jokal je kakor dete, ko je položil na grob venec, spleten iz cvetja in zelenja izpod vašega — izpod našega Triglava. Lep je bil venec iz krajev, ki jih je zelo ljubil naš vladar!«

Takoj sem vedel, da to ni mogel biti nihče drugi kakor Janez, ki je največkrat spremljal našega nepozabnega vladarja po naših planinah.

Silvin Sardenko

Elegija kraljice lovke

Kralju lovcu v spomin

Kje hodi lovec moj ponosni?
Odšel je zdoma v jasni dan;
že padajo mrakovi rosní,
še ni se s plenom vrnil v stan.
Čuvaji, morda ga je zver...
O, ne! Nocoj je tih večer.

Otroci me sprašujejo:
kdaj se bo vrnil?
Sledovi mi spričujejo:
da se je vrnil.
Moj up visi na niti tenki,
srce drhti v bojazni grenki.

Mornarji, ste ga videli
na krovu?
Ste vi ga, lovci, srečali
na lovu?
V jesensko šumo pisano
potujem s puško risano.

Prezgodnja zdim se marsikomu.
Počasi grem ob Lovskem domu.
In vrata, glej, zaprta so,
vsa okna v njem zastrta so.
V stojišče grem pod šumno jelko;
zaplaka vrh nad lovko strelko:

»Ti sama? Kje je lovec tvoj?
Jelena dva sta pred teboj:
In divnih rogljev in domača,
pred cevko gresta brez gonjača.
Pogled je tvoj rosân prevêč,
da bi se sprožil strel grmeč.«

Oba jelena sta sočutno
umáknila se mi trenutno.
Kaj ni zaklical lovskih psov?
Ste čuli, lovci, glas njegov?
Kralj lovec brez tovarišice!
Molčite? Strah vas je resnice.

Nekje je počil daljni strel...
Komú postal je smrtni sel?
Manj strašen grom je v divji šumi,
kot strel nenaden v ljudski trumi...
Končan je sreče moje lov,
spremíte, strelci, me domov!

Sree se hoče
iztrgati od mene,
za srcem joče:
Kam šel si, mož, brez žene?

Vladimir Kapus

V kraljestvu »Zlatoroga«

Ovila megló krog belih kron
je noč na Triglavu gori;
sedaj pa gnevna noč zapušča tron
in zvezde trepečejo v zori.
Zakaj nad skalni greben svetló
se dviga goreče sončno kolo;
pa mora noč zbežati. (Zlatorog.)

Noč nalahno odpira oči. Dih iz globoke duše Jadrana zatrepeta nad obaljo, se razširi čez sanjajoče hribovje, skozi temne gorske doline in vzpne v planine. Nočnik zamaje vrhove smrek, kliče jih, zbuja jih iz sna. Na bukvah in hrastih zašepetajo prvi rumeni listi: »Bliža se jesen!« —

— Zvezde blede v zori.« (Zlatorog.)

Grebeni na Karavankah so nalahno zardeli. Zlati prsti tipajo ob ostri piramidi Storžiča. Žareč curek se izliva skozi temno modrino oči, ki sedaj še kraljuje v Savski dolini.

V zlatu in škrlatu žari s srebrnim prahom potrosena glava očanca Triglava, ki se vsako jutro prvi prebudi v naših planinah.

Vse cvetice, kar Triglav jih vzgaja
na livadah, skalovitih rebrih,
na studencev rosnih tleh, snežišču —
tu gneto se druga poleg druge: (Zlatorog.)

V kraljestvu Zlatoroga še ni bilo takega pripravljjanja in tako svečanega razpoloženja, kakor je to jutro: Saj je dospela iz doline vest, da pride danes v gorsko kraljestvo belih žen že davno prorokovani — kralj Jugoslovenov. —

Ko si umijejo rojenice rožna lica v srebrni rosi, hite skozi čarobni vrt od cvetice do cvetice, jih prebujajo, božajo, jim dvigajo glavice in jih poljubujejo. Pripovedujejo jim veselo vest, da pride danes v kraljestvo Zlatoroga tisti junak, ki hoče združiti vse sinove Slave. Rojenice so presrečne: Saj pride v njih kraljestvo mož, ki je pripravljen žrtvovati vse, samo da pomiri svet in ga združi v čistem bratstvu, tako, kakor je bilo nekoč pred oblastjo zlobnega duha.

Kjer poslednji še stoje macesni,
sušci z dolgo brado iz lišaja;
kjer vejevje, krivo, zamotano,
križema po tleh leži brez lubja,
tu podobno kačam, tam rogovju... (Zlatorog.)

Dih morja, mehke jug dvigne meglice na Triglavu. Rojenice, odete v prozorne tančice, lete kakor beli labodi nad sivimi skalnatimi prodi v zelene robove, kjer samujejo stari, od viher razdejani trši. Bele žene pristanejo v pečinah nad globoko dolino Krme.

Vrhovi gora se že dolgo smejejo v jutrnjem soncu, dočim v Krmi še vedno leže hladne, mokre sence. Le tu pa tam prodrejo skozi dolinski mrak dolgi zlati trakovi, ki segajo iz neba do dna globoke doline.

Po beli stezi, vodeči ob strugi hudournika, jaše kralj Aleksander s svojim spremstvom. Konja mu vodi lovec Janez, ki ni nikdar mislil, da so mu rojenice določile pri rojstvu tako srečo. Janezu žari lice; saj bo danes lahko izpraznil srce, imel bo priliko pokazati vladarju lepote domačega kraja in naših planin.

Pozdravljen mi Triglav mogočnosmeli!
Tri glave dvigaš drzno do nebá
kot bog, čigar ime so ti naredi,
in vsaka nosi krono od snega. (Zlatorog.)

V Krmi kraljuje mračna, svečana tišina. Topot konjskih kopit onemeva že v neposredni bližini poti v sanjajočih smrekah in tisah. Le udarci jeklenih podkev ob trdo skalo in pa hrskanje konj segajo na prode. Kadar pa veseli konjiči zarezgetajo, odmeva od pečine.

Kralj, očaran od prirodnih lepot naših planin, ustavi konja: Bele žene v obsejanih čereh blagoslavlja kralja. — »Kralj gre na lov; kaj mu podarimo? Poklonimo mu plen, velikega gamsa iz naše črede!«

Sonce se pomika v dolino, sence se tope v sončni luči. Lovec in njegov spremljevalec se pomikata po obsejanemrodu, med zelenim slečem, posutim z milijoni draguljev, ki se leskečejo v božji luči.

Kraj nizkega ruševja je pripravljeno čakališče: Na skalo je položenih nekaj ruševih in smrekovih vej. Lovec in spremljevalec sedeta in se skrivata v rušju. Dolina je od trenutka do trenutka lepša.

In vse, kar nogé in peroti ima,
zagiblje nogé in peroti.
Metulj s porošene lista sfrfra
in ziblje se luči nasproti; (Zlatorog.)

Nad Krmo je razpeta sinja modrina. V modrini plavata in krožita orla...

— Lovec gleda in sanja. »Kdo je srečnejši, jaz ali kralj?«
Toda že segajo od daleč koščene roke skrbi. Vedno bolj se približujejo težke misli. Na skali več ne sedi lovec... Na skali sedi kralj in razmišlja o težkem delu vladarja: »Dovolj je bilo prelite krvi, dovolj je gorja. Naj že enkrat zasije sonce sreče tudi ubogim — revnim!«...

Glej, kar zgame se pod njim v goščavi
in počasi izmed slečnih grmov,
se pripase divjih koz krdelo... (Zlatorog.)

Spremljevalec narahlo zbudi kralja, ki je že zopet lovec. V naročju mu leži risanica.

Na produ se pase čreda gamsovih koz in drobiža. Lovec niti ne dvigne puške, gleda jih, veseli se redkega prizora. —

Skozi steno nad lovcem, po ozki polici, leze gams. Bela lica in visoki kljukasti roglji se močno odražajo od črne dlake in sive stene. Gams obstane za tankovejim, krivim macesnom.

Bele žene v skrbeh, da bi lovec ne prezrl poklonjenega mu plena, sprožijo kamen, ki zažvižga skozi ozračje in udari na skalnati prod. Lovcu zaigra kri, iskrece se oči so uprte v pečino: Za macesnom v steni se je zagibalo. Lovcu zastane trenutno sapa. Težko diha. So trenutki, toda neskončni...

Za planinsko vrbo se prihuli
mladi lovec, potlej dvigne puško.
Kakor kip, iz marmorja izklesan,
se odraža kozel s skale višnje... (Zlatorog.)

Gams se prestopi, pripravlja se, da preskoči na drugo polico, ki vodi v varne vrhove, skozi ljudem nedostopne stene. Toda v tem trenutku odjekne strel. Jek se odbija od stene v steno...

Gams klecne, nagne se naprej, zopet dvigne. Polica je postala preozka; nasloni se na steno... Lovec osupne, a glej: že so omagale noge divjadi, ki spodrsne, omahne in pade čez steno. Gams smrtno zadet udari ob nižji rob, pade v peščeni žleb in že se vali med plazom kamenja k nogam lovca. Lovcu zaigra srce. To so za lovca nepopisni trenutki.

Toda joj: Bele žene, ki so gledale ves prizor in občutile srečo lovca, ki si je pridobil po njihovi volji izreden plen, so ostrmele: Na produ vidijo svojo zlobno posestrimo črno ženo, ki postane, se obrne in zapreti lovcu s prstom.

Med ropotom in truščem pa se grozno zareži »Škrat hudobni«
— zeleni Čatež:

»Ne — ne! Ne privoščim sreče tebi, svojemu največjemu sovražniku. Še sem jaz gospodar v planinah. Jaz sovražim mir.

Mene žge ljubezen, mene peče prijateljstvo! Proklet sem jaz, naj bo proklet še svet. Pomagajte mi zvesti zavezniki: sebičneži, izdajalci naroda, pomagači pekla. Naj teče še kri, četudi kri nedolžnih. Izdajalci na delo, bije nam zadnja ura!«

Rojenice, bele žene, so slišale. Lovec pa ni videl v veliki sreči črne žene, ki z zavistjo gleda na srečo človeka, in ni slišal, kako se je rogal in kako je preklinjal »Škrat hudobni« izza Triglava...

Čuješ li juga bučanje nocoj?

Čuješ li v gozdu treskanje hoj?

O gorje mu, ki ga v gorah

vihre ponočne zaloti razmah.

Žene molite, molite! (Zlatorog.)

Žalost, strašna žalost je legla v naša srca. Žalost je prodrla v prirodu, ki se je letos, kakor še nobeno leto tako zgodaj, pokrila z belim mrtvaškim prtom. Jesen... smrt.

Peklenski zavezniki so izvršili zadnji akt, ki ga jim je narokoval »Škrat hudobni«.

O rojenice, bele žene, zakaj niste ve pregnale zlih duhov? Zakaj niste ve pomagale njemu, ki je hotel, da bi zavladala na vsem svetu tista velika ljubezen, ki je bila pri ljudeh takrat, ko ste še ve prebivale med ljudmi, pred vašim begom v planine. Zakaj niste čuvale lovca, ki je iskal utehe in zbiral moči za novo delo v vašem kraljestvu. Blagoslavljal ste ga, toda čuvale ga nam niste v daljnem svetu, kamor je šel, da seje prijateljstvo in postavi spomenik miru.

Strašna je žalost med lovci in planinci. Saj so nam ugrabili največjega zaščitnika, prijatelja naših planin. Kdo nam da utehe?

Vrhovi gora so beli, v dolinah leži težka siva megla. Gamsi se pomikajo na grebene... Sever in burja brijeta po vrhovih; bližata se Simon in Juda, ki prinašata zimo. Kadar potegneta skozi dolino, poneseta s seboj žalostno pesem, ki se glasi skozi Savsko dolino. Glasovi zvonov, žalostni, oneme v gorski dolini. —

Težka žalost stiska srce Joži, ki je tako zelo ljubil našega vladarja lovca: »Naše gore brez našega ljubljenege kralja!... O planine in ti njih poglavar Triglav, ali veš, kaj se je zgodilo, kaj je storil zlobni duh izza tvojih vrhov?«

Joža odide; zaveda se, kaj so planine jeseni in v zimi. Nikdar ni bila njegova pot v planine tako žalostna kakor tokrat. Megle,

žalost, zameti — obup. Udira se v nevarno, v mehko belino. Kdo mu bo pomagal, če omaga? Toda žene ga čudna moč... Naprej! — Med potjo sreča tropo gamsov. Radovedno ga gledajo... Kam?... »Saj nisi lovec, kaj ti bo dolgi drog, kaj črna tkanina?...«

Mrak, ki je že precej časa ležal v dolini, pošastno leze čez pečine za planincem. Zajame ga pod vrhom. In kam sedaj v črno-beli noči? Koče so zaprte?

Joža se stisne... Pa vendar, vendar kaj se sveti, kaj žari na stenah triglavskih? Planinec ne čuti več mraza, postalo mu je prijetno, gorko... Saj ni zima, saj je pomlad. Pred njim je vrt, tako lep vrt, poln najlepšega cvetja.

Ni še videl takega vrtiča!
Vse cvetice, kar Triglav jih vzgaja
na livadah, skalovitih rebrih,
na studencev rosnih tleh, snežišču —
tu gneto se druga poleg druge:
modri zvončki, pisane ustnače,
mak rumeni, beli solnovrati,
sleč rdeči in obstret vonjiva,
modri stoglav in škrlatni svedrec,
vmes očnice zvezdica srebrna.
Kjer dviguje se iz trave skala,
jo prepletel je srobot z ovojem,
so na glavo čepico ji deli
kreč, oklop in klinčnica dišeča.
Hrošči, pestri kakor božji stolec,
jasni kakor živi dragi kamni,
lazijo po lističih zelenih,
vmes metulj se ziblje rdečeoki,
ki ime mu je po sončnem bogu,
krog cvetičja, od medu omamljen. (Zlatorog.)

Neštetokrat je bil v planinah, toda kaj takega še ni videl. Nad vrtičem se pase tropa gamsov. Prav taki so, kakor jih je bil videl popoldne pri Tominškovem studencu. Le, da so bili oni črni, ti nad vrtičem pa so beli... Pa tam nad njimi, kaj se sveti? Na steno stopi beli gams z zlatimi roglji.

Iz prepadov pod vrtičem vstaja modra meglica, ki se dviga in zajame belo čredo z »Zlatorogom«. Meglica se razblini.

Po vrtiču prihajajo bele žene, tako lepe, kakršnih še ni videl. Pojejo čudno lepo pesem... In kdo je oni mož med njimi? Oblečen je v lovsko obleko? Lice lovca se mu zdi znano. Ko Joža opazi na ustnah tisti prijetni nasmeh, ostrmi in vzklikne: O, naš kralj, moj kralj! Pravili so, da ga ni več, da ga ne bom več videl. Planinec je vzkliknil, vzkliknil je tako silno, da se je prebudil iz najslajšega sna.

Pazno kakor srna ob porobju
prisluškuje lovec — brez uspeha.
Od skalá se nič mu ne odzove; (Zlatorog.)

Joža zebe, mrzel sever mu brije čez lica. Težka je pot po zasneženih klinih, ob poledeneli vrvi.

Premagane so vse ovire: Na Triglavu, na glavi starega slovenskega boga vihra zastava, ki pripoveduje vsemu svetu strašno vest, razgláša pa tudi našo ljubezen do našega pokojnega vladarja, ki bo večno živel v kraljestvu »Zlatoroga«.

Črna zastava na pečinah triglavskih pa je znak, da je premagan zli duh in da bo pregnan za vedno iz naših planin.

Ko pa bodo viharji raztrgali z droga črno žalost, naj odseva z očeta Triglava po vsem svetu tista svetla misel, ljubezen in mir, ki se je rodila pri nas, v srcu našega nepozabnega vladarja in bila poživljena v kraljestvu »Zlatoroga«. —

Vladimir Kapus

Priroda žaluje

Kaj žaluješ bela gora,
kaj v meglé si se odela?
Včeraj bila si cvetoča,
danes si ledena, bela.

»— Sonce zlato je obstalo,
za oblaki se je skrilo.
Ko prejelo vest je grozno,
je poslalo poročilo:

Zdaj žalujem za junakom,
v beli prt sem se zavila,
lica tužna, težko srce
pa s kopreno sem pokrila. —«

Veter, odposlanec sonca,
je pribučal čez robove,
tulil, plakal čez pečine,
v sneg odel mi je vrhove.

Vpraševal nato sem breze:
breze žalostne so spale.
Vpraševal sem temne jelke:
tudi jelke so molčale.

Klical sem v otožno polje,
polje ni odgovorilo.
Ko povprašal sem oblake —
solze je nebo rosilo ...

Zvona dr. Dolenčeva

Vitezu — Strelcu

Strel — glej, preko jase srna hiti,
rjavo-siva lisa izpod smreke;
za njó se druga pripodi...
In više gori, nad poseke
se vzpenja koza in beži.
Noga ji kamen je sprožila,
ki se v dolino kotali.

Nad poljem jesen dozorela,
v gozdovih jelen se oglašá,
z razóra jata se je vzpela.

In tebe, Lovec, ni —

Nad nami težka je bolešt:
Zaman Te čaka naš planinski svet,
zaman razgrinja vso prelešt —
Ti padel si, v srce zadet.

Ko pa spet dih pomladi bo zavel,
tedaj se dvignil v veje bo dreves
klicar ljubezni; brusil bo in klepal vmes,
v strásti bo besnel. In pel —

Ti slišal ga ne boš.
A čutil boš, kako se vsako pomlad znova
v naravi divja slast poraja,
kako življenje novo vstaja.
Iz srca zemlje čutil boš drget —

In boš prihajal legendarni naš junak
v triglavske góre, pravljíčni naš svet,
v jutrih rosnih in pod mrak . . .
Vse tiho bo — divjad v rebrih bo obstala,
prisluhnil ptič bo ves zavzet —

In čez grebene strmih skal
na Tebe, Lovca, zlat lesket bo pal:

tam v zarje svitu Zlatorog,
iz nedosežnih, zlatih dalj,
pozdravljal Te bo, Kralja, — kralj.

Iz lovskega oprtnika

Lovska družina Stepič

Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju.

Dne 14. oktobra nas je bil povabil na lov naš lovski tovariš, ravnatelj Ivan Pestotnik, v revirje pod Menino planino.

Povabilu se je odzvala vsa lovska družina in še nekaj drugih lovskih tovarišev. Odpeljali smo se rano zjutraj v Tuhinjsko dolino, ki je vprav v tem času, ko je odeta v jesensko obleko, izredno lepa.

Že pri sestanku, pri g. županu Burkelci, se je bralo z obrazov, da vse lovce teži grozni dogodek minulega tedna. Preprosti kmečki lovci, ki so drugače tako živahni, so bili tihi in ni jim šla beseda iz ust. Zvonjenje psov in pok puške nista mogla razvedriti resnih lovcev.

Na stojiščih se ni oglasila puška, kljub temu, da so gnali psi proti in preko. Lovci so bili zamišljeni in v veliki boli pozabili dvigniti puško.

Po prvem zagonu, ko smo se zbrali na planini, smo pritrdili kraljevo sliko na smreko, jo okrasili z zelenjem ter prižgali lučke.

Gospodar lova je pozval tovariše, da si zataknejo za klobuk zelen vršiček in stopijo v vrsto.

Vodja lova g. ravn. Zupan je izstopil ter spregovoril:

Ob smrti Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja, najvišjega pokrovitelja in zaščitnika lovcev, žaluje neutulajljivo tudi Lovska družina Stepič.

Podla in zavistna sila, ki ji je trn v očeh in jo plaši razcvit in napredek naše domovine, je podlo, zločinsko pretrgala zemsko pot našega viteškega pokrovitelja in lovca.

Vsi vemo, kako je blagopokojni vladar gledal na lov. Dobro se je zavedal,

da so urejene lovske razmere merilo v očeh tujcev za višino civilizacije gospodarskih prilik v državi. Dal nam je najmodernejši lovski zakon. Njegova lovišča so urejena najvzorneje. Saj je bil njih gospodar, naš nepozabni vladar, najbolj pravičen lovec v vsej državi.

Ni pa bil samo dober in pravičen lovec, bil je naš najboljši oče. Njegovo očetovsko srce je bilo vselej užaloščeno, če je čul, da so njegovi otroci — narod — nesložni med seboj. Kakor zadene družino nepričakovana smrt očeta in jo združi in pomiri, tako naj mučeniška smrt našega viteškega vladarja Zedinitelja tesno združi ves jugoslovanski narod, ker le tak bo mogel izvršiti Njegovo oporoko »Čuvajte Jugoslavijo!«. S težko tugo v srcih smo se zbrali danes, da počastimo spomin našega umrlega vladarja-lovca. Zvonjenje naših zvestih pomagačev nam ni zvenelo na ušesa tako prijetno kakor v dnevih veselja. Jeki strelav so doneli in odmevali zamolklo, kakor odmevi žalosti.

V tej žalosti obljublamo, da se bomo vselej in povsod skušali zvesto držati oporoke našega nepozabnega vladarja, da bomo čuvali Jugoslavijo in jo branili do zadnjega diha.

Slava spominu Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja!

Pred njegovo podobo pa položimo zeleni vršiček kot zadnji lovski pozdrav.

V počastitev oddajmo častni strel.

Po strelu naj bo enominutni molk.

Josip Brinar šestdesetletnik.

Dolžnost naša je, da se spomnimo lepega praznika, ki ga je praznoval meščanskošolski ravnatelj g. Josip Brinar. 1. novembra t. l. je preteklo šestdeset let, odkar se je bil rodil v vasi Studenec pri Hrastniku odlični šolnik in pisatelj. Josip Brinar je svojčas so-

deloval tudi v našem glasilu. Napisal je bil l. 1915. članka »V somraku« in »Čakališče na drevesih«, sedem let za tem pa črtico »Gozdni radovedneži«. V omenjenih člankih in črtici, kakor tudi še v mnogih drugih, ki so izšli v mladinskih listih, se zrcali ljubezen do prirode. Pisatelj kaže pri vsaki priliki, da prav dobro pozna tudi stanovanke prirode.

Vsi čitatelji »Lovca« želimo gospodu jubilantu, da bi še mnogo let užival zdrav in vesel lepoto naših gozdov, našega polja in naših večno lepih planin.

Kožuhovinski sejem.

Že od nekdanj smo imeli v Ljubljani v mesecu januarju, na prvi ponedeljek po sv. Neži sejme kožuhovine. Tega dne so prihajali lovci iz vseh krajev bivše Kranjske, Štajerske, Koroške, Primorja, Istre, Hrvaške, Dalmacije in Bosne v Ljubljano, hodili po ulicah natovorjeni z najraznovrstnejšo kožuhovino, ki so jo nudili Ljubljančanom in tudi tujim kupcem. Kupčevali so po raznih gostilnah, ulicah in dvoriščih. Čeprav je bila živahna kupčija, je bil promet vendarle majhen; saj je šlo za prodajo in nakup največ le poedinih komadov. Trg pač ni bil organiziran.

Uspeh za prodajalce na teh sejmih torej ni bil ugoden. Poedinec je prinesel na trg po nekaj kož in vsako posamezno prodajal, kakor jo je pač mogel. Kupec je pa pri tem izgubil mnogo časa in če je prišel iz oddaljenejših krajev, se mu vožnja in drugi stroški niso izplačali. Tako niso imeli kupci iz tujih držav za te sejme nikakih interesov.

Kožuhovinarstvo je važna panoga narodnega gospodarstva. Zato se je moral tedanji način sejma reorganizirati in modernizirati.

Nastalo je vprašanje, kako to doseči? Samo nekaj kož pošiljati v daljni svet, na mednarodni trg, se ne bi izplačalo. Tujci, resni trgovci pa bi tudi ne sma-

trali za vredno, da bi za majhne količine prihajali k nam.

To je bil povod, da se je začelo misliti na skupno prodajo kožuhovine, pridobljene v Sloveniji. Prvotno je bila ustanovljena »Lovska zadruga«, ki pa se je kasneje, v zvezi z upravo Ljubljanskega velesejma, preoblikovala v »Divjo kožo«, ki danes prodaja kožuhovino, pridobljeno ne le v naši ožji domovini, marveč v vseh delih države. Skupna prodaja večjih količin stalno vabi zastopnike velikih tvrdk iz raznih tujih držav. Ker je blago vsakokrat pravilno, strokovno sortirano, uživajo naši današnji kožuhovinski sejmi, ki se vrše v obliki javnih dražb, tudi dober sloves. Iz poteka naših dosedanjih prireditev je kaj dobro razvidno, kako važna je naša skupna organizirana prodaja našega lovskega pridelka.

Z delom »Divje kože« so zadovoljni lovci in kupci. Dobra kožuhovina je še vsakokrat dosegla vredne cene, kar se je posameznikom v prosti prodaji le redkokdaj posrečilo.

Tudi za letošnji lovski pridelek bomo izvedli skupno organizirano prodajo. Javna dražba bo, kakor običajno, prvi ponedeljek po sv. Neži, to je **28. januarja**. Pošljite vse krzno na naš skupni sejem in uspeh nam je zagotovljen.

Pri tej priliki opozarjamo vse lovce, da dobro in pravilno posuše kožo. Ne sušite jih na peči, ampak na zraku. Kože se morajo dobro očistiti in napeti. Dobro posušena koža je vredna še enkrat toliko kakor slabo posušena sicer iste kakovosti. Danes je denar drag, kupec hoče za svoj denar le dobro blago in le dobro blago bo vredno plačal.

Pri nas in drugod.

Dne 12. julija 1934 je bil izdan v Avstriji, na Štajerskem, nov zakon, ki daje občinam pravico, znižati zakupnino za lovišča, ki so bila izdražbana v letih 1929 do 1934, v primeru, če zakupnik za to zaprosi. Pogoj je, da so bila lovišča izdražbana za večjo vsoto.

kakor pa jo donašajo lovišča. O tem sklepa občinski odbor z dvetretjinsko večino. Ta sklep ima pa potrditi, ali v celoti ali delno, nadrejena oblast v osmih dneh. Povod temu zakonu so težke prilike v gospodarski krizi in smešne cene ustreljene divjadi. Tako drugje. In pri nas? O tem bi vedel vsak pravi lovec kaj povedati! B. H. S.

Iz tujih lovišč.

V St. Johannu je lovil neki trgovec Tirscher. Nedaleč je zaslišal obupne klice, katerim se je odzval in našel neko deklo Heleno Gruber, borečo se s srnjakom, ki jo je že hudo obdelal s svojim rogovjem. Lovec je srnjaka ustrelil, služkinjo pa odpremil v bolnišnico. Izkazalo se je, da je bil srnjak udomačen in nato izpuščen na svobodo. Zopet dokaz, da srnjaki, ki so po letih izpuščeni na svobodo, pobesne in da so nevarni za ljudi. B. H. S.

Drugje in pri nas.

Zadnjič sem hodil po »Naschmarkt« na Dunaju in ob tej priliki ugotovil sledeče cene za divjačino: jerebice 12 do 20 Din, srna 20 do 40 Din, zajec 30 do 60 Din, jelenje meso 14 do 45 Din, kakor je pač komad. In pri nas? O tem ve vsak lovec kako žalostno, posebno pa oni, ki je moral jelena prodati po tri (!) dinarje za kilogram. B. H. S.

Huda zima se bliža.

Presenetil nas je sneg 16. oktobra. Kmetje pravijo, da bo zima huda, ker so lastovice zgodaj odšle v toplejše kraje. V Angliji je bilo nebroj jagod neke posebne vrste, ki so znanilke hude zime. V Sredozemskem morju so se pojavili somi in morski psi. Meteorologi pravijo, da so vetrovi nagnali veliko količino vode iz Atlantika proti severu, kar bo povzročilo, da se bo led hitreje topil in da bo ledena voda nato povzročila v naših krajih mraz, kar se je že dogodilo v letih ostrih zim. Vsekako se je srnjad in jelenjad letos poprej odela v zimsko dlako. Na Nižjem Av-

strijskem so že 9. avg. ustrelili srnjaka, ki je deloma že imel zimsko dlako. V koliko bodo vsi ti preroki imeli prav, nam bo pokazala bodočnost. Vsekakor pa bo dober lovec poskrbel, da bo divjad primerno hranjena in v stiski obvarovana vsega zlega. Varuj Bog pred katastrofo, kot je bila l. 1929. v strašni tedanji zimi. B. H. S.

Nagradno tekmovanje.

Podružnica Slovenskega lovskega društva v Celju bo tudi letos nagradila zaprisežene lovske paznike, ki so pri pokončavanju ujed in škodljivih ptic posebno sodelovali. Nagrad je 14 v skupnem znesku 3000 Din, ki se razdele sledeče:

Prva nagrada	Din 500
druga in tretja po 400 Din	„ 800
četrti in peti po 300 Din	„ 600
šesta in sedma po 200 Din	„ 400
ostalih 7 nagrad po 100 Din	„ 700
skupaj torej	Din 3000

Kot dokazila je k razdelitvi nagrad prinesli kremplje roparic odnosno odvezeta jajca. Kremplji skobcev in kraguljev štejejo dvojno, kremplji vran, šoj in srak ter jajca pa enkratno.

Tekmovalci, ki stanujejo v celjskem sodnem srezu, se imajo razdelitve nagrad osebno udeležiti.

Razdelitev nagrad se bo vršila v nedeljo 20. januarja 1935 ob 10. uri dopoldne v klubovi sobi hotela Hubertus v Celju.

Podružnica SLD v Celju

Društvene vesti

žalna seja ljubljanske podružnice SLD

o priliki smrti Nj. Vel. Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja je bila dne 16. oktobra t. l. — Predsednik dr. Stanko Bevk je v svojem govoru, ki so ga navzoči, prežeti globoke žalosti, poslušali stoje, slavil velike osebnostne vrline Blagopokojnika, Njegovo državniško preudarnost in modrost, Ga opi-

sal kot ljubitelja prirode in pravega, poštenega lovca ter zlasti poudaril, da je bil tako Jugoslaviji kakor vsemu civiliziranemu svetu odvzet v času, ko je bil najbolj potreben za ohranitev miru. Prav tako pa je bil odvzet tudi nam lovcem v času, ko smo nanj stavili vse svoje upe. Odredivši enominutni molk v počastitev Njegovega spomina, je predsednik končal govor z obljubo, da hočemo zvestobo in ljubezen, ki smo jo gojili do Blagopokojnika, ohraniti v isti meri Nj. Vel. kralju Petru II. To obljubo so potrdili navzoči z možato-resnim in lovsko-odkritim klicem: »Večna slava blagopokojnemu kralju Aleksandru! Živio kralj Peter II. in ves rod Karadjordjevičev!«

Pogrebni svečanosti v Beogradu so se od ljubljanske podružnice SLD udeležili odborniki gg. Bizjak Filip, Javornik Ivan, Kocjan Janko in član g. Lavter Joško, žalnih svečanosti v Ljubljani pa predsednik dr. Bevk Stanko in člani gg. Bedenk Janko, Čepon Janko, Kavčič Jakob, Miklič Karel, Stepič Mirko, Zor Adolf in Zupan Lenart.

žalna seja SLD za pokojnim vladarjem v Mariboru.

Predsednik podružnice g. ravnatelj Bogdan Pogačnik je sklical sejo za 11. oktobra zvečer v društveni sobi v hotelu »Orel«. Na seji so se zbrali poleg odbornikov še mnogi drugi lovci. V svečani tišini, med solzenjem voščeni sveč, je predsednik govoril o strašni nesreči, o najbolj ogabnem činu podkupljenih hudodelcev in o nenadomestljivi izgubi za vse naše lovstvo. Globoka žalost je ležala v srcih mariborskih lovcev.

Kinološke vesti

Maršalatu kraljevskega dvora, Beograd. Jugoslovenski kinološki savez izraža na najvišjem mestu svoje globoko sožalje zaradi bar-

barskega zločina na najsvetejšo osebo blagopokojnega kralja Aleksandra I., mučenika za slovansko in človečansko misel. — Sočasno polagamo na oltar domovine žar vdanosti in zvestobe nasledniku Nj. Vel. kralju Petru II. Karadjordjeviću. — Predsednik JKS dr. Lovrenčič Ivan.

Jugoslovenski kinološki savez je imel o priliki težke izgube Viteškega kralja Aleksandra I. svojo žalno sejo dne 16. t. m. ob 20 v klubski sobi hotela »Metropol« (Miklič). Sejo je vodil predsednik JKS g. dr. Ivan Lovrenčič, ki se je s toplimi izrazi čuvstev ozrl na spomin Blagopokojnega, ki naj mu sveti Večna luč. Sledil je trikratno globokočuten vzklik: Slava, slava, slava!

Prečital je žalno in vdanostno brzojavko, ki jo je poslal JKS maršalatu kraljevskega dvora, nato pa dopis, ki ga je prejelo savezno predsedstvo od mednarodne kinološke zveze FCI iz Bruslja o priliki okrutnih dogodkov v smislu izraza najglobljih čuvstev. Soglasno se sklene, poslati zadevno globoko in prisrčno zahvalo. — Tajništvo JKS.

Zapisnik o žalni seji

o priliki nečuvvenega atentata na našega preljubljenega kralja Aleksandra I. Zedinitelja Jugoslavije, pokretnika za slovansko idejo in za splošen mir, katera se je vršila dne 16. oktobra 1934 ob 20. uri v klubski sobi hotela »Metropol« (Miklič) v Ljubljani.

Seji predseduje predsednik JKS g. dr. Lovrenčič Ivan, ki pozdravi vse navzoče, da so se v polnem številu udeležili in s tem dokazali globoko spoštovanje do blagopokojnega Viteškega kralja-Zedinitelja. Nato očrta v kratkih potezah ves ta ostudni dogodek, ki je pretresel ne samo našo drago domovino, temveč ves svet. Navedel je rodoljubne, domoljubne in človekoljubne lastnosti in stremljenja, tako nad vse

vzvišenega princa, prestolonaslednika-regenta in vladarja - kralja, ki je v najtežjih časih po svetovni vojni bil mož junak in človek na svojem mestu, ki je dne 6. januarja 1929 presegal gorijski voz — ki ga od Aleksandra Makedonskega do tega časa ni nihče razplel.

Po teh vsetužnih besedah pozove navzoče, da izrazijo svoje globokočutje do blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja s trikratnim slava-klicem.

Nato prečita vsebino brzojavke, ki jo je poslal JKS maršalatu dvora v Beograd, nadalje pa tudi dopis sožalja, ki ga je poslala mednarodna kinološka zveza FCI v Bruslju saveznemu predstvedstvu o priliki tega tužnega dogodka, kar se z uvaževanjem vzame na znanje in se soglasno sklene poslati FCI v Bruselj zadevno toplo zahvalo.

Po dovršeni komemoraciji odredi g. predsednik četrt ure tihega zadržanja v odmoru.

Epohalna angleška odločba.

»Kennel Gazette«, oficijelni list angleškega Kennel kluba, prinaša novo odločbo kluba z dne 17. julija, da se v bodoče prepoveduje vzgojvalec psov in tudi živinozdravnikom popravljati ušesa in repe psov. Tako popravljen pse je prepovedano razstavljati. Odlok so sprejeli v pravila kluba. Zadeva je vzbudila ogromno kritiko po vsem svetu. Posebno so pa zadeti oni neštevilni Angleži, ki so smotreno, ali iz ljubiteljskega stališča polagali največjo važnost na odliko svojih psov potom »Certificates«. Prav za prav se operativnim potem v pravem času skušajo le popraviti majhne napake in vzgojiti najlepši zarod, ki je v stanu, tekmovati za naslov prvaka-šampiona. Nasprotno pa je »popravljen« pes za pleme res kvaren. Zato pričakuje svet od te odločbe, da se bo v bodoče lahko mirno nabavil pes-plemenjak iz Anglije.

B. H. S.

Uvedba brakirskih tekem za brake-jazbečarje.

Na pobudo našega društva je sprejel mednarodni Klub Dachsbracke sledeči sklep, ki je zaradi reciprocitete tudi za nas obvezen:

»Veljavnemu pravilniku za tekme se dodajo sledeče določbe:

Kjer je vsled krajevnih razmer zaželeno, se prirede lahko poleg uporabnostnih tekem v celotnem obsegu tudi tekme, pri katerih odpade točka 3. (delo po barvi) § 15. pravilnika za tekme.

Za ta primer odpadejo potem §§ 17, 18 in 19 pravilnika za tekme, poleg tega tudi izvršilni predpisi k točki 3, § 15; delo po barvi.

Na takih tekmah se podele vrednostne ocene po doseženih točkah, in sicer: za 150 točk prav dobro, za 120 točk dobro, za 90 točk zadostno.

Ako se prijavijo k brakirski tekmi tudi psi, ki naj se preizkusijo na uporabnostni tekmi v celotnem obsegu, se mora njim in njihovim vodnikom dati prilika za preizkušnjo tudi v delu po barvi. Za te pse in njih vodnike velja pravilnik za tekme v vsem obsegu in imajo pravico do znakov, diplom in vpisov, kakor so predvideni v pravilih.

Navodila k brakirskim tekmam:

Pri navedbi doseženih uspehov v rodovnikih in drugih dokumentih je izrečno pripomniti, da se tiče brakirske tekme, n. pr.:

Brakirska tekma Medno 1934
prav dobro 146 t.

Vodniki psov, ki so prejeli darila na takih tekmah brez dela po barvi, nimajo pravice do srebrne vejice ali znaka in diplome vodnika, istotako se tudi psi ne smejo vpisati v register uporabnostnih psov (GHKR).

Reverzni psi, ki prejmejo najmanj vrednostno oceno »zadostno«, preidejo v last vodnika.

V propozicijah za brakirske tekme se mora izrečno na to opozoriti, da je mogoča preizkušnja tudi v vseh predmetih, ako vodniki to pravočasno želijo. Navesti se mora tudi rok za tozadnevne prijave. Vodniki, oziroma lastniki, ki prijavijo svoje pse po poteku tega roka, morajo, v kolikor se sploh še pripuščajo, sami preskrbeti za napravo barvne sledi potrebno barvo (kri) in parkljasto divjad.

Psi, ki so bili uspešno preizkušeni na brakirski tekmi, ne dobe pravice do vpisa v register uporabnostnih psov s tem, če se preizkusijo naknadno le v delu po barvi.

V poročilih sodnikov o brakirskih tekmah se naj kolikor mogoče ločeno opiše v tozadevnih panogah pri vsakem psu kakovost nosa, glas, sigurnost in volja do gonje na podlagi celotnih opazovanj.«

Brak-jazbečar, njegova vzgoja in uvedba.

Društvo Brak-jazbečar je v svoji založbi izdalo knjigo pod gornjim naslovom.

Spisal jo je Viljem Fürer pl. Haimendorf, Kočevska Reka, naš najboljši poznavalec te pasme.

Knjiga, ki obsega 12 strani in je opremljena z mnogimi lepimi in zanimivimi slikami, je prva in edina v slovenščini, ki se peča z brakom-jazbečarjem, kateri povsem ustreza potrebam lovca v pogorskih in gozdnih loviščih. Obsega vse, kar mora vedeti vzreditelj, vzgojitelj in lovec o vzreji, dresuri in uporabi braka-jaz-

bečarja. Posebno obravnava uvedbo in uporabo psa na brakadah, na barvni sledi obstreljene divjadi in v rovu na roparice.

V dodatku so priključene še sledeče tvarine:

Pasemski znaki braka-jazbečarja.

Pravilnik za tekme.

Pravilnik za vpis v »Društveni vzrejni register«.

Pravila »Društva Brak-jazbečar«.

Knjiga, ki je zelo čedno vezana, bo v kras vsaki knjižnici in bi si jo moral nabaviti vsak lovec, ki ne lovi le brezmiselno tjavendan.

Vezana knjiga stane 30 Din, broširana pa 20 Din. Naročila, katerim se naj priloži prej navedeni znesek, sprejemajo g. Anton Schuster, trgovec, Ljubljana, Mestni trg 25, puškar Albin Šifrer, Ljubljana, Gosposvetska c. 12, in društveni tajnik Ivan Göderer, Ortnek.

IV. Mednarodna razstava vseh vrst psov 1. in 2. septembra 1934 v Ljubljani.

Opisi in ocene psov.

(Sodniki gg.: Erhardt H., Justin F. in Klobučar D.)

I. Ptičarji:

a) Nemški kratkodlakarji:

Psi:

Kat. št. 1. Luks-Grlovski, JRP 78 A, pol. 15. IV. 1928 iz Hekse-Grlovske JRP 3 B, po Marku-Marksburg JRP 11 A. Vزر. Hanna dr. Schwarzova, Ljutomer. L. dr. Stanjko Marko, Ljutomer. Srednjevelik, močan, rjavotigrast pes, zadaj nekoliko strm, hrbet kratek, ohlapna pleča, nekoliko podbradka-grline, glava naj bi bila bolj plemenita. Ocena: dobro.

Kat. št. 2. Mars von Laa, OeHZB, DK 601, JRP 114 A, pol. 9. I. 1930 iz Mie-Strassenhof OeHZB, DK 536, po

Baldur von Laa OeHZB, DK 422. Vzr. Franc Rapf, Laa. L. mr. ph. Ivan Vidmar, Maribor. Izredno močan pes v najboljši kondiciji, brezhiben, le prsa naj bi bila malo bolj globoka. Ocena: izvrstno. Prvak Jugoslavije, Ljubljana 1954 in CACIB.

Kat. št. 3. **Ris**, JRP 106 A, pol. 20. XII. 1951 iz Sente JRP 47 B, po Tičku JRP 14 A. Vzr. Drago Pogačnik, Ljubljana. L. Alojz Dular, Ljubljana. Srednjevelik rjav pes, z nekoliko topo glavo, dobro zobovje, oko naj bi bilo temnejše, ohlapna pleča, slabotno ledje, nekoliko grline, kotje zadnje noge dobro, v afektu drži rep dobro. Ocena: dobro.

Kat. št. 4. **Dan**, VRP, 35/1953, pol. 25. III. 1953 iz Uršel-Mitras JRP 39 B, po Polu-Krškem JRP 92 A. Vzr. mr. ph. Gustav Trautvetter, Ormož. L. Adolf Zor, Ljubljana. Zelo živahen, srednjevelik, rjavotigrast pes, glava dobra, oko nekoliko svetlo, dobro zobovje, v afektu dobro drži uhlje, suhljat vrat z lepo zatilčno črto, strumna, dobro mišičasta pleča, pravilne noge in šape. Lep in visok viher, raven hrbet dobro vzpet, z zelo lepim ledjem in posebno dobrim ozadjem. Ocena: Odlično. Se predlaga za vpis v JRP.

Kat. št. 5. **Don**, VRP 36/1953, brat prejšnjega, iz istega legla in istega vzreditelja. L. ga. Mimi Sark, Ljubljana. Kot brat prejšnjega je tudi ta srednjevelik pes, ki nehote vzbuja stalno pozornost nase zaradi lepega obrisa celotne prikazni z zelo lepo glavo, četudi malo široko v čelu, svetlo oko, dobro zobovje, primerno suhljat vrat z lepim zatilkom. Strumna pleča, z zadosti širokimi in globokimi prsi, toda preozkih komolcev. Ravne, močne noge, šape naj bi bile bolj sklenjene. Hrbet kratek, dobro ledje, dobro nastavljen in nošen rep, kotje zadnje noge dobro. Ocena: prav dobro.

Psice:

Kat. št. 6. **Bonnie v. d. Bode**, JRP 56 B., pol. 16. IV. 1930 iz Amsel v. d. Bode

St. K. 581 d, po Jägers Etzel St. K. 76 c. Vzr. Psarna von der Bode. L. Oskar Kosler, Ortnek. Srednjevelika rjavotigrasta psica z lepo glavo in primerno temnih oči, dobro zobovje, zelo močne šobe, suhljat, toda lep vrat. Zatilek bi bil lahko malo bolj suh, globoka in široka prsa. Noge ravne z dobro zaprtimi šapami, oplečje pa bi bilo želeti nekoliko bolj sklenjeno. Dober viher, raven hrbet z zelo dobrim ledjem, v afektu nosi rep dobro, kotje zadnje noge dobro. Ocena: prav dobro.

Kat. št. 7. **Diana**, JRP 82 B, pol. 24. IV. 1930 iz Rite Parnkofen SK 1456 M, po Olafu Piernbacher OeHZB, DK 655. Vzr. Greta Huss. L. Karel Miklič, Ljubljana. Zelo elegantna, brezhibna psica, oko temno, dobro nastavljeni in nošeni uhlji, zobovje kleščasto, eleganten zatilek, suhljat, nekoliko nežen vrat, strumna pleča, ravne noge z dobro sklenjenimi šapami, globoka, široka prsa, viher visok, zelo lep hrbet, izvrstna ledja, dobro nastavljen in nošen rep, prav dobro kotje zadnje noge. Ocena: odlično.

Kat. št. 8. **Asta-Petovio**, JRP 70 B, pol. 26. VI. 1951 iz Ulli-Mitras JRP 42 B, po Jupp von Laa JRP 89 A. Vzr. mr. ph. Rudolf Molitor, Ptuj. L. mr. ph. Maks König, Ljubljana. Nekoliko nežna psica, ki ni ravno v dobri kondiciji, s prav lepo glavo, oko temno, toda z nekoliko slabotnim gobcem. Vrat dober, pleča so nekoliko preveč navzpred zavita, plitka prsa, dolg hrbet, ozka ledja, kotje ozadja dobro. Ocena: prav dobro.

Kat. št. 9. **Vera Petovio**, JRP 64 B, iz istega legla in sestra prejšnje. L. Franc Urbanc, Ljubljana. Brezhibna zelo simpatična psica, ki naj bi edino imela bolj sklenjene šape. Ocena: odlično.

Kat. št. 10. **Villa von Laa**, JRP 78 B, pol. 16. V. 1932 iz Elle Takacs OeHZB, DK 583, po Dollarju von Laa OeHZB, DK 478. Vzr. Franc Rapf, Laa. L. Zvonko Vučak, Virje. Precej visokonoga svetlotigrasta psica, ki se je od zadnje

razstave psov zelo poslabšala. Psica, ki je pred nedavnim plegla mladiče, napravi moten vtis, oko hoče postati odprto, stoji razprto in prestopica. Hrbet raven, zatilek dober, dobro ledje in zadnja noge razen razprtih krempljev. Ocena: prav dobro.

Kat. št. 11 in 12 izostali.

Kat. št. 15. **Biba-Ortneška**, JRP 85 B, pol. 20. II. 1935 iz Bonnie v. d. Bode JRP 56 B, po Juppu v. Laa, JRP 89 A. Vزر. in l. Oskar Kosler, Ortnek, Brezhibna, izredno simpatična psica, ki naj bi bila edino v boljši kondiciji. Ocena: odlično, prvakinja Jugoslavije Ljubljana 1934 in pričakovalka na CACIB. — Ker ima ta psica od odlično ocenjenih treh psic te vrste poleg drugih vrlin najbolj plemenito glavo, so se gg. sodniki odločili priznati razst. št. 13. Bibi-Ortneški prvaštvo Jugoslavije Ljubljana 1934 in pričakovalko na CACIB, dasi ji je bila v tem pogledu nevarna tekmovalka št. 7 Diana.

Kat. št. 14. **Kora**, JRP 87 B, pol. 25. VI. 1935 iz Zore-Krške JRP 59 B, po Samu-Dravskem JRP 110 A. Vزر. Gvido pl. Pongraz, Dornava. L. dr. Vilko Pfeifer, Ljubljana. Precej močna psica z nesorazmerno težko glavo, dobro zobovje, izdatna grlina, strma, zelo navzpred ležeča pleča, nekoliko preplitka prsa, hrbet naj bi bil bolj vzravan, ledja so slabotna, rep prekratko kupiran, ozadje je dobro, mišičasto, kakor tudi kotje brezhibno. Ocena: prav dobro.

b) Angleški psi:

1. Pointerji:

Pes:

Kat. št. 15. Ni bil predveden.

Kat. št. 16. **Lord-Smledniški**, VRP 44/1935, pol. 20. III. 1935 iz True-Suvoborske JRP 9 K, po Dashu-Suvoborskem JRP 17 L. Vزر. Henrik baron Lazarini. L. mr. ph. Gvido Bakarčič, Ljubljana. Mlad pes v zelo dobri kon-

diciji, prikupljiva glava z zelo dobro nastavljenimi uhlji, primerno temno oko, ki je dobro zaprto, zelo primeren gobec, suhljat, eleganten vrat, dobro oprsje, ravne noge, lepo sklenjene šape, brezhibno zobovje, sicer zadosti široko oprsje bi bilo lahko malo globlje. Hrbet zelo dober, vendar s padajočim križcem, dobro ozadje. Ocena: odlično.

Psici:

Kat. št. 17. **True-Suvoborska**, JRP 9 K, pol. 27. II. 1929 iz Gift Stylish KCR 14.014/28, po Bardu of the Boreen. Vزر. psarna Suvobor. L. Henrik baron Lazarini, Smlednik. Že od prejšnjih razstav znana psica, je v preveč dobri kondiciji, vendar pa je še brezhibna, oko je malce odprto, očitno radi obilnega dela v lovu. Ocena: odlično.

Kat. št. 18. **Queck-Smledniška**, VRP 46/1935, pol. 20. III. 1935 iz True-Suvoborske JRP 9 K, po Dashu Suvoborskem JRP 17 L. Vزر. Henrik baron Lazarini, Smlednik. L. Fr. Urbanc, Ljubljana. Majhna psica s tipično glavo, dobro oko, dobro nastavljeni uhlji, brezhibno zobovje, strumne noge, zadosti globoka prsa, viher prenizek, hrbet prav dober in dobro nastavljen in nošen rep. Ocena: prav dobro.

2. Angleški seterji:

Psi:

Kat. št. 19. **Kadmos-Athenian**, JRP 18 M, DHSb 876/28, pol. 24. XII. 1927 iz Here-Athenian DHSb 2484/25, po Tommy-Athenian DHSb 2288/27. Vزر. dr. Milan Andreewitch, Berlin-Buenos-Aires. L. Rado Hribar, Ljubljana. Četudi je pes star že sedem let in v slabi kondiciji, vendar še napravi brezhiben vtis s pravilnimi uhlji in lepo nošnje repa, ki je pravilno praporačast. Ocena: odlično.

Kat. št. 20. **Črt**, JRP 17 M, pol. 16 III. 1931 iz Lady JRP 6 N, po Lordu. Vزر. dr. Friderik Luckmann, Ljubljana. L.

Milan Babšek, Ljubljana. Zaradi premočnih šob izgleda pes neplemenito in neelegantno, tudi ima močno grlino, močne kosti in izdatno hojo, tudi naj bi bile šape bolj sklenjene. Uhlji so nizko nastavljeni, viher za angleškega psa ni dosti izrazit, hrbet in ozadje dobra, tudi rep je dobro nastavljen, čigar odlakanost naj bi bila boljša. Ocena: dobro.

Kat. št. 21. **Ferry**, JRP 15 M, pol. 13. IV. 1932 iz Lady JRP 6 N, po Kadmos-Athenian JRP 18 M. Vزر. dr. Friderik Luckmann, Ljubljana. L. Slava Rozman, Ljubljana. Privlačno lep pes v krasni dlaki, ki mu ovira odličen red edinole nadsekavo zobovje. Ocena: prav dobro.

Kat. št. 22. Izostal.

Kat. št. 23. **Tes**, pol. 19. IV. 1933 iz Žabe JRP 7 N, po Črtu JRP 17 M. Vزر. dr. Milan Perko, Moste pri Ljubljani. L. Milan Verovšek, Ljubljana. Brezhiben pes, ki naj bi imel edinole temnejše oko in boljšo dlako. Ocena: prav dobro.

Psica:

Kat. št. 24. **Lady**, JRP 6 N, pol. 16. VI. 1929 iz Miše po Lordu. Vزر. dr. Neuberger, Hrastnik. L. dr. Friderik Luckmann, Ljubljana. Psica pogreša radi svoje starosti pravilno nego, ima pa še vedno lepo glavo, temno oko, ravne strumne noge, dobro sklenjene šape, osobito pa ji manjka prapor na repu. Ocena: dobro.

5. Irski seterji:

Psa:

Kat. št. 25. **Rodo von Kleengrund**, OeHZB, JS 157, pol. 2. VI. 1932 iz Aste von Kleengrund OeHZB, JS 99, po Ference v. Trautenberg OeHZB, JS 82. Vزر. Oton Haas, Eggenberg. L. Arnulf von Teppner, Graz. Izredno eleganten v najboljši kondiciji in negovanju dlake, tipičen temnorjav pes, ki naj bo kot vzorec za elegantnega seterja, na

katerem je edino opaziti pomanjkljivo odlakanost repnega praporca, kar moti celotne vrline. Ocena: odlično, prvak Jugoslavije Ljubljana in pričakovalec CACIB.

Kat. št. 26. **Rino v. d. Ritterburg**, JRP 4 š, PSSJB 4680, pol. 9. V. 1931 iz Gelle v. Elsenlust, po Pickas v. Falkenstein. Vزر. Erich Ritter, Gollwitz. L. dr. Janko Hafner, Ljubljana. Zelo močan pes v slabo odlakani kondiciji, glava težka, dobro zobovje, grlina, nestrumna pleča, močno prestopajoč, dober hrbet, rep nosi dobro v afektu, slabotno mišičevje, ozadje nekoliko strmo. Ocena: dobro.

4. Gordonseterji:

Pes:

Kat. št. 27. **Dachs v. Arnsburg**, JRP 20, PSSIB 4860, pol. 29. III. 1932 iz Lilit v. Arnsburg, po Brav-u. Vزر. Viljem grof Solms-Laubach. L. dr. Janko Hafner, Ljubljana.

c) Drugi ptičarji:

Kat. št. 28. **Westmarks-Gaja**, velika črnobela špijonka (Münsterländer) JRP 2 šp, pol. 2. I. 1933 iz Westmarks-Diane ZGM 220, po Westmarks-Plutu ZGM 366. Vزر. A. G. Westmark, Recklingshausen. L. Rikard Skubec, Ljubljana. Težka psica, ne ravno plemenita, temne glave, široko, razprto oko, grlina, zelo močnih kosti, prestopa, stoji predse in razpetno. Primerno široka in globoka prsa, hrbet in kotje ozadja dobro, hoja neelegantna. Ocena: dobro.

Kat. št. 260. **Škis se kliče Tell**, izven kataloga naknadno ocenjen, nem. žimavec, VRP 22/1932, pol. 13. IX. 1932 iz Žive-Smledniške JRP 10 F, po Andu v. Rubahof JRP 47, DGStB 3591, StDB 5551. Vزر. Joško Detela, Medvode. L. Joško Veber, Škofja Loka. Pes je v razstavni kot v dlakasti slabi kondiciji, dasi drugače brezhiben. Nekoliko svetlo oko, zobovje dobro, obrvi dosti porastle in patinirane. Strumna pleča, noge ravne, dobro zaprte šape, hrbet dober po svoji

kondiciji, primerno dobro ledje, dobro ozadje. Ocena oblike: prav dobro, nege: dobro.

II. Nemški prepeličarji:

Pes:

Kat. št. 29. Je izostal.

III. Spanijeli:

a) Springerji:

Psa:

Kat. št. 30. **Fido von Torval**, OeHZB, SS 533, pol. 4. IV. 1932 iz Miss Prim von Eichenriedl OeHZB, SS 227, po Rochesters Faustu OeHZB, SS 394. Vزر. Aleksander grof Thurn-Valsassina, Pliberk. L. dr. Josip Tomšič, Ljubljana, Močan pes, manj plemenit, težke glave, uhlji dobro nastavljeni, nekoliko odprto oko, široka in globoka prsa, ospredje ni brezhibno, strumen dolg hrbet, ozadje nekoliko strmo, rep dobro nastavljen. Ocena: dobro.

Kat. št. 31. **Götz von Torval**, JRŠ 22 Ž, brat prejšnjega, iz istega legla in istega vzreditelja. L. ing. Fran Domladiš, Ljubljana. Pes je mnogo bolj eleganten kot njegov brat, plemenita glava, dobro nastavljeni uhlji, sklenjeno oko, dobro zobovje, ospredje precej dobro, hrbet strumen, dobro ozadje, dobro nastavljen in nošen rep. Ocena: prav dobro.

b) Kokerji:

Psica:

Kat. št. 32. **Dolly-Čemšeniška**, JRŠ 6 V, pol. 1. IV. 1928 iz Bistre JRŠ 2 V, po Dariusu v. d. Mauer JRŠ 5 U. Vزر. in l. Franc Urbanc, Ljubljana. Pravilno zgrajena psica z dobro, nekoliko nežno glavo, dobro nastavljeni uhlji, suhljat vrat, dobro zobovje, dosti globoka in široka prsa, strumen hrbet, dobro ozadje, pravilno nastavljen in nošen rep, zelo živahna psica, dobra v dlaki. Ocena: odlično.

(Nadalj. drugih vrst psov sledi.)

Mali oglasi

Zimskega gamsa želim odstreliti med prskom. Ponudbe na tajništvo SLD.

Brak-jazbečar (Bes-Pantovčah, DVB 251/j * 7. 8. 31 iz Neni v. Roethelstein JRBj 28 po Satanu-Pernerhof JRBj 29), ki je poraben za vsak lov, je naprodaj. Cena po dogovoru na podlagi prezkušnje. — Naslov pove tajništvo SLD Ljubljana.

Ptičarji, 3 mesece stari, čistokrvni, se oddajajo pri Arturju Seriancu, zobotehniku, Slovenska Bistrica.

Lovsko psico (braka), 2 leti staro, prodam za 250 Din. Krek Alojzij, Volča štev. 17, pošta Poljane nad Škofjo Loko.

Mlad lovski pes »fermač« se je zatekel 11. avg. t. l. k Petelinkarju Francu, Zbilje št. 25, p. Medvode.

Francoski baseti. Na vežbanje se izročita za dobo od 15. avgusta do 15. januarja 2 baseta, pes in psica, poldugo leto stara, zapriseženemu lovskemu čuvaju, ki ima na razpolago zajčje lovišče brez srn. Plača po dogovoru. Ponudbe na upravo psarne »Podgora«, Vrhnika 31.

Springer- ali cockeršpanijela, 3—6 mesecev starega, čistokrvnega, kupi dr. B. Kakuškin, Benkovač, Primorska banovina.

Ribji lov, dva rib. okraja, s sulci, lipani, postrvmi, se proda v last. Glavni tok 18, pritoki 30 km. Točnejše informacije: Niko Lenček, adv. kand., Ljubljana, Kralja Petra trg 2 (pisarna dr. Lokarja).

2 kuni zlati, enoletni, krotki, krasna eksemplarja, prodam. Jakob Verbič, Logatec.

Kuno zlatico, popolnoma udomačeno, krasen eksemplar, proda J. Hornicky, Mirna.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

Lovsko gozdno posestvo z vilo, elektrarno, ledenico, 454 ha, pri Sv. Ani, p. Tržič, Slovenija, pod prelazom Ljubelj, se prodaja na sodni dražbi 19. novembra 1954 ob 9. uri dopoldne, najnižji ponudek Din 851.978, kavcija Din 145.497. V lovišču so kozorogi, gamsi itd. Sosedna lovišča se dobe v najem. Akt I 353/54 sreskega sodišča Tržič.

Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilicevac« ter vse lovske potrebščine se nahajajo pri tvrdki F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9. V komisijski prodaji se nudijo: dvocevka Hammerles Springer kal. 16 2000 Din; dvocevka Hammerles kal. 16 2400 Din; dvocevka petelinka kal. 12 1200 Din; dvocevka risanica kal. 16/9,3 1200 Din; enocevka Winchester, 5 strelcev, kal. 12 500 Din; flobert F. N. kal 6 mm 250 dinarjev; flobert F. N. 9 mm 200 Din.

Krojaško delavnico sem otvoril v Koldvorski ulici št. 11 (poleg »Ekonom«) pod imenom atelje »Šport«. Kot lovec in izkušen sportnik bom izdeloval obleke po željah naročnikov in lastnih izkušnjah, praktično za vsakogar. Izdeloval bom kroje vseh vrst, sportne in lovske, kakor tudi promenadne obleke ter vso ostalo garderobo za gospode in dame. Postrežba točna. Zmerne cene. Za obilen obisk se priporoča lastnik ateljeja Davorin Krajnc.

Pristen tirolski loden za lovske obleke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljubljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufakturno blago po nizkih cenah.

Udomačen srnjak, star dve leti, je naprodaj za 250 Din. Naslov v tajništvu SLD.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po sistemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetski cesti 12, telefon šte. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovaren Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliva ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni uporabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi na-

pravil čevlje tako zanesljivo nepremočljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmajskem mostu.

E. Vajda, Čakovec, sporoča, da do nadaljnega plačuje srnjad po dose-danji ceni.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, kate-rega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnja-

ška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitran-olje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Zahtevajte posod le prave domače proizvode! »Jadran«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

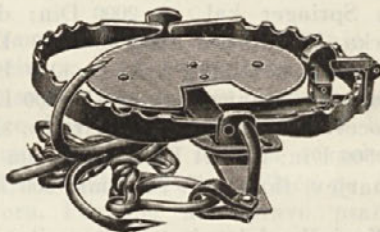
»NC« olje in mast za lovske in turistovske čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Ma-zanje z »NC« oljem in mastjo garantira za hi-gijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzervira-nje obutve le domače »Hubertus« gu-mitran olje ali mast za čevlje, ki na-pravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlično sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkri-ljuje razne inozemske proizvode. »Ja-dran« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh ve-likosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Pun-tigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokov-no izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta tvrdka pasti iz drugih to-varen. — Ker je uvoz težaven, dobite vse omenjene pasti pri tvrdki Stupica v Ljubljani na Gosposvetski cesti.

Popravek.

V oktobrski številki Lovca je raz-sajal tiskarski skrat.

Sliko gospe Zore dr. Lovrenčičeve na str. 333 je slikala ugledna akademična slikarica gdč. Marija pl. Pantz.

Nj. Vel. kralj Peter II.

Vnuku Osvoboditelja, sinu Zedinitelja, Najvišjemu čuvarju Jugoslavije, Nj. Vel. kralju Petru II. se klanjamo lovci v zvestobi in ljubezni, ki smo jih gojili do viteškega Očeta in junaškega Deda, z vdanim lovskim pozdravom

Vladimir Kapus

Ko tratice ozelene . . .

Molče gozdovi:
Drevesa gole stegajo roke,
prav kakor nekaj bi tožili,
orjaki gozda se mi zde.

Molče poljane:
Več slišati ni pesmice vesele.
V neznane, v daljne kraje, s ptički
so ure sreče odletele.

Le sveži grob, on ne molči . . .

Prebujajo se strta srca,
prebuja jih mogočna vest,
da narod zdaj je še močnejši,
kar strnila ga je boleost.

Vsi čakamo Te, mladi kralj!

Ko gore bodo se zbudile,
ko tratice ozelene,
takrat le pridi v naše kraje,
kjer oče bival je najraje,
da Ti poklonimo — srce.

Prva puška našega mladega kralja

Naš blagopokojni kralj Aleksander je kot navdušen lovec gledal lov s prave strani. Vedel je, kako zdravo razvedrilo je lov za duh in kako krepi telo. Prav zaradi tega je želel, da postanejo lovci tudi njegovi sinovi.

Ko je praznoval naš kralj Peter II. deseti rojstni dan, mu je podaril oče majhno puškico, flobertovko. Kraljevski sin je pričel z lovom tako, kakor večina naših dobrih lovecev, pri katerih se je uresničil stari pregovor: »V mladosti se moraš učiti, če hočeš postati mojster!« Takratni prestolonaslednik je bil darila posebno vesel.

*Naš mladi kralj Peter II. se uči viteškega športa.
Za njim stoji oče, blagopokojni kralj Aleksander*

Pa ne le prva puškica je bila taka, kakor so bile naše, tudi divjad je bila ista: Prvi so prišli na vrsto nikdar siti, navihani vrabiči. Ko je prestolonaslednik Peter dobil puško, se je takoj uril v streljanju na tarčo in, ko je to dobro pogodil, je kmalu za tem ustrelil prvi plen: vrabca.

V preteklem poletju so priredili izlet v Kamniške planine. Mladi kraljevski lovec je pri tej priliki rekel spremljevalcu, direktorju dvor. lov. inž. Dimniku, naj bi on vzel na izlet malokalibrsko puškico, za primer, če bi med potjo le srečali kakšno večjo divjad!

Naš sedanji kralj se je pri tisti priliki pogovarjal tudi z lovskim čuvajem. Vprašal ga je, če so v Kamniških planinah tudi divji lovci. Ko mu je lovski čuvaj pripovedoval, da se tu

pa tam pojavijo taki nepridipravi, je odločno rekel lovcu: »Če ujameš divjega lovca, ga dobro primi in zapri ga kar dvajset let!«

Tako vidimo, da bo kmalu zrastel iz malega dečka velik lovec, ki bo na Svojem najvišjem stališču skrbel za naša lovišča, kakor je skrbel njegov blagopokojni oče, naš nepozabni kralj.

Vélika lovka, ki se je v lovstvu izurila že v mladosti, je Nj. Vel. kraljica-mati Marija. Prav Njeni kraljevski starši in sorodniki so bili svetovno znani lovci in Ona je mnogo pripomogla, da se je začel za lov tako intenzivno zanimati naš blagopokojni kralj.

Da bo lahko iskal razvedrilo v poznejših letih na lovu naš kralj Peter II., je obdržal dvor na Gorenjskem lovišča v Kamniških planinah, za sebe bo pa imela kraljica Marija lovišče v Krmi, v kraljestvu Zlatoroga, kamor je najrajši zahajal naš pokojni kralj Aleksander.

S tem nam je pa tudi dano upanje, da bodo še, kakor dosedaj, tudi v bodoče, prihajali naši najdražji, Visoki lovci, v naše domače kraje.

—s

Prvi in zadnji jereb Nj. Vel. kralja Aleksandra

Po pripovedovanju direktorja dvor. lov. inž. Cirila Dimnika.

Našemu blagopokojnemu vladarju je bil najbolj pri srcu lov na gamse. Povod temu je dala gotovo pokrajina, v kateri prebiva lepa divjad, naše visoke planine. Nadalje pa je prav zalaz, ki ga je gojil vladar v zadnjih letih, gotovo najbolj primeren za razvedrilo Visokega lovca.

Kadar je imel kralj Aleksander več gostov, so priredili navadno lov na gamse ali pa na nizko divjad, na zajce, fazane in kljunače. Dočim je bil Visoki lovec izboren strelec s kroglo, je z zrnjem zadel povprečno dobro.

Ko mu je pa nekoč direktor dvor. lovišč prinesel več gozdnih jerebov, katerih divjačina je kralju izborna teknila, se je pričel zanimati tudi za to divjad. Večkrat je vprašal direktorja, kdaj pojdeteta na lov na leščerke.

Kdor pozna jerebji lov, ta ve, da je težko pogoditi ugoden dan, ko radi prihajajo jerebi. Vprav zaradi tega se tudi direktor, inž. Dimnik, ni mogel odločiti, kdaj da bo pokazal Visokemu lovcu

prijeten jerebji lov. Vsak lovec ve tudi to, kako neprijetno je voditi začetnika po gozdu in ga vpeljavati v kake vrste lova, če ni divjadi ali če se slednja noče odzvati. Toda ker je kralj Aleksander le prigovarjal, direktorju pač ni preostalo drugega, kakor da se je opogumil in peljal vladarja na jerebe.

Lep poznopoletni dan je bil, precej podoben, da se bodo jerebi radi odzivali lovčevemu vabilu. Inž. Dimnik je piskal na več

Njih Vel. kralj Aleksander in kraljica Marija na lovu pri Nj. Vel. kralju Karolu II. v Karpatih v lovišču Lapuša, od 5. do 7. oktobra 1935. V visoki družbi sta tudi direktorja dvor. lovišč inž. Dimnik in znani nemški lovski pisatelj polkovnik Spiess, v zadnji vrsti

mestih, na krajih, kjer je vedel, da so jerebi, toda nič se ni odzvalo. Kralj je potrpežljivo in mirno čakal, kdaj se kaj prikaže. Ko sta bila lovca že na četrtem mestu, kraj manjšega jarka, pa je že zaropotalo.

Visoki lovec je šepetaje vprašal, kaj je to? Ko mu je spremljevalec povedal, da se je preletel jereb, je postal še bolj pazljiv. Bili so napeti trenutki za spremljevalca, ki je komaj čakal, kdaj se bo pokazal jereb in bo dvignil kralj puško. Precej dolgo je trajalo, ko se ni kar nič ganilo. Ker je bil jereb zabrcal prav

blizu, se vabitelj niti ponoviti ni upal klica, da ne bi preplašil nezaupljive ptice.

Kar pa je zapazil kraljev spremljevalec na stezici bližajočega se jereba. Ko je opomnil kralja, da je jereb v bližini, na stezici, je jereb obstal, našopiril čopko in pričel ponavljati, za lovca neprijetni »pipipipipi«, znamenje, da ve, da nekaj ni v redu.

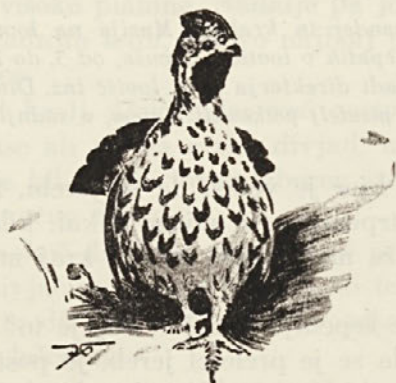
Zaman je bilo vse prizadevanje spremljevalca, da bi kralj zagledal jereba. Koncem koncev se je jerebu zdelo le preveč nevarno na tleh, na peščeni stezici, in dvignil se je ropotaje na gosto vejo bukve. Toda radovednost mu ni dala miru, da bi si ne ogledal, kdo ga je prišel motiti, ali pa če morda le ni v bližini njegov tekmeč iz sosednjega jarka. Ko je jereb tekal po veji in stegal drobni vratič, ga je bil opazil Visoki lovec. Strel je počil, pokadilo se je bilo perje in na tla je padla pernata krogla. Kralj je bil izredno vesel plena. Odhitel je in pobral prvega in zadnjega gozdnega jereba.

Kljub temu pa, da je poudarjal, da se mu zelo dopade lov na gozdne jerebe, ni več vzdržal v gozdu. Gnalo ga je domov. Komaj je čakal, da lahko pokaže domačim izredni plen.

Kraljica je že od daleč videla prihajajoča lovca. Bila je na verandi lovske hiše in radovedno čakala na izid lova. Ko jo je opazil kralj, je veselo vzkliknil in dvignil roko z jerebom.

Kakor v večini dni, je imel tudi tisti dan kralj goste, tuje diplomate. Toda tisti dan se je sukal pogovor ves čas le okoli prijetnega jerebjega lova.

Tako vidimo, da se je naš blagopokojni vladar zanimal pač za vse vrste lova, da je bil lovec v pravem pomenu besede.

Ob važnem razdobju

Leto 1934. je prineslo največjo izgubo, kar si jih le moremo misliti za naše lovstvo. Hudodelci so uropali državi nenadomestljivega poglavarja, narodu najboljšega očeta, lovcem največjega zaščitnika. Blagopokojni kralj Aleksander je prav tako kakor v vladarskem in v narodnem življenju in delu razumel tudi, kaj je lovstvo v sedanji dobi in kakšne modernizacije je potrebno. Kadar koli se je stemnilo nebo nad našo zeleno bratovščino in so švigale nad lovstvom strele iz ljudi, ki nimajo pojma o lovstvu ali pa ga napadajo, ker pač ne vedo, kaj je lovstvo v današnji dobi in kaj velja za narodno gospodarstvo kot razvedrilo in kako je važno za vzgojo, takrat so se zatekli lovci, posebno iz Slovenije, k svojemu pokrovitelju, ki je vedno modro uredil vsako, še tako nevarno zadevo. Sedaj ni več našega kralja, ki nas je čuval! Ostalo pa je nekaj, kar smo si priborili samo po njegovi zaslugi, to je naš novi lovski zakon, ki ga visoko cenijo lovci v naši državi in tudi izven Jugoslavije. Saj vsak tak napredek veseli vse lovce po vsem civiliziranem svetu, ki ljubi divjad in jim je za splošni svetovni napredek.

V razdobju smo in to razdobje bo ločeno zelo ostro. Vprav zaradi tega je važno, da se ozremo tudi nekoliko nazaj, v našo preteklo dobo ter določimo, kaj je prvo in najbolj potrebno, da preuredimo.

Glede nizkega in deloma tudi visokega lova je važno, da skušamo pri vsaki priliki pojasniti narodu pomen lovstva za narodno gospodarstvo in da odstranimo obojestransko demagogijo: o preveliki kakor tudi o prenizki lovski škodi. Dokler poljedelec ne bo uvidel, da škoda, ki jo povzroča divjad, ni tako velika, da bi se mu ne mogla pošteno poravnati, in dokler ne bo zahteval le tega, kar je zares utrpel, lovec pa uvidel, da mora škodo res pošteno povrniti, bo delo težavno.

Ko bo kmet vse to uvidel in spoznal, da on nima zaradi lova škode, pač pa, da ima občina, katere član je, dobiček od lovstva, kakor so uvideli kmetje že v mnogih drugih civiliziranih državah, takrat šele bo lovstvo lahko dobro uspevalo. Kaj manjka še pri našem poljskem lovstvu: Da kmetje uvidijo, da jerebice res nič ne škodujejo, da fazani ne delajo škode, ki bi se ne mogla povrniti, poleg tega pa, da so tudi zelo koristni, ker uničijo mnogo golazni, posebno polje-

delcu škodljivih polžev. Važno za napredek lovstva je, da kmetje zavarujejo svoje imetje, ki ga jim ogrožata zajec in srnjad, kakor predpisuje zakon in zahtevajo povrnitev le resnične škode. Lastnik ali zakupnik lovišča naj postopa tako, da kmet, uverjen, da ne bo trpel škode, ne bo sam uničeval divjadi in pokončaval gnezd, marveč bo še sam pripomogel k razvoju poljske perjadi in tako skušal dvigniti vrednost lovišča, ki je, kakor že omenjeno, last njegove občine.

Glede zasajanja poljskih lovišč ter krmljenja divjadi in poljske perjadi smo v zadnjih letih že mnogo napredovali. Edino veliko zlo pri gojitvi poljske perjadi so zgodnje košnje, kakor je bila v letošnjem letu, ko je bilo uničenih na tisoče gnezd jerebic in fazanov. Če bi bili lastniki in zakupniki lovišč dogovorjeni s poljedelci, da bi bili slednji pri košnji nekoliko bolj pazili ter gnezda takoj prijavili proti primerni odškodnini, nadalje, da bi bili imeli pripravljene kokoši za valjenje, bi bili lahko rešili najmanj polovico perjadi. Nu in tako: začetkom pomladi je bilo še precej jerebic, ki so bile prezimile ugodno, poleti, ko se je pričel lov, so bila polja skoraj čisto prazna. — Za nabavo žive perjadi skrbi »Lovska zadruga«. Potrebno bi bilo le večje zaupanje v naše lastno delo in pravočasna naročila.

Vse drugače pa je z visokim lovom, in sicer našo glavno divjadjo visokega lova, s srnjadjo. Dočim smo se lovci pri nizkem lovu že zelo modernizirali, da ne streljamo jerebic in fazanov na tleh, slednjih tudi ne sedečih na drevju, da jih krmimo in ne streljamo še nedoraslih, da lovimo z dobrimi fermači, smo glede srnjadi nazadovali. Slepо hlaskanje in drvenje za trofejami, kar, žal, morem tukaj ugotoviti, da velik del našega lovstva ne razume, kaj so trofeje v pravem pomenu besede, je naše lovstvo strašno degeneriralo. Vprav to slednje je gotovo delni povod, da imamo od leta do leta sorazmerno med srnjadjo manj srnjakov z vedno slabšim rogovjem.

Lovske razstave nam, žal, niso koristile, kakor je bil njihov namen, pač pa so škodovalе. Zbiranje trofej pri nas ni zbiranje lovskih spominov, pač pa samo navadna baharija, ne glede na to, kako si je lovec priboril trofejo in na kaj ga spominja: ali na lep strel, vreden divjadi, ali pa na nizkotno mrharijo. Pred leti, ko so zbirali le nekateri lovci rogovje in roglje srnjakov, so imeli v svojih loviščih primerno izbiro. V splošnem pa so lovci streljali od kraja, kar je prišlo pred cev. Takrat je bilo malo srnjadi, a bila je po večini dobra. Kesneje, ko smo pričeli gojiti, seveda napačno, so vsi padli po srnjakih. »Srnjakov ni škoda, saj srnjaki ne rode mladih, imajo pa rogovje, lepo trofejo!« Čim lepše je bilo

rogovje, razumljivo, tem prej je padel srnjak. Le-to je bilo povod, da je nastalo slabo spolno razmerje, ki je imelo za posledico tudi slabo rogovje. Neumno, pretirano naziranje: naj se strelja srnjad, ki nima mladičev, pusti se taka, ki je dobra za pleme, je rodilo novo modo, streljanje starih srn, jalovk. Vsaka velika srna je bila jalova. Šele dr. Münekehof je posvetil pred nekaj leti in nekoliko omilil zlo streljanja najlepših srn s svojo teorijo: kratkoživeče živali, kamor spada srnjad, nimajo klimakterija, da imajo pri normalnih razmerah mladiče lahko do smrti.

Kraljica Marija lovi ribe

Ko je bil dovoljen odstrel srn, in sicer, da bi se na ta način vsaj nekoliko uravnalo spolno razmerje, je bilo pač mišljeno, da bi se prizanašalo srnjakom na brakadah popolnoma, odstrelilo pa naj bi se nekaj srn, seveda ne tako zvanih jalovk, ki so največje in gotovo najboljše za pleme, marveč od kraja, izvzemši kozličke. Toda doseženo je bilo prav nasprotno. Moda zbiranja trofej ni poznala meje. Če si koga vprašal, kaj bo streljal na brakadi, je odgovoril: »Srnjaka, ali pa, če bo prišla kakšna stara srna!« Srnjaka na zalazu, na klic in na brakadi. Iz tega kaj lahko razvidimo, da bomo imeli v nekaj letih, če bo šlo tako dalje, pač nekaj srn, med njimi pa novo pasmo: srnjake brez rogovja!

Kako odpomoči temu zlu? Kako spraviti gojenje srnjadi in lov na srnjad v pravi sklad?

Nekolikokrat je bilo v »Lovcu« že namignjeno, kako delajo po drugih državah, kjer stoji lovstvo na visoki stopnji, namreč, da prizanašajo popolnoma srnam materam in da, če je že potrebno, odstrelijo nekaj kozličkov, po možnosti slabejših, ženskega spola. To je potrebno tam, kjer sta po dva mladiča. V »Lovcu« sicer ni prišlo do tozadevne debate, pač pa je bilo slišati oporekanje pri vsaki priliki, češ, da za kaj takega še ni dozorelo naše lovstvo.

Ugovor je približno tale: Če bi bil dovoljen odstrel kozličkov, bi streljali kar od kraja vse, kar bi prišlo pred cev, tako pa vsaj nekoliko pazijo!

Če se pripozna, da pazijo, da ne streljajo manjših, slabših komadov, potem je upati, da bodo v primeru, da so prepovedane srne, torej veliki komadi, lahko ločili in streljali le manjše komade. Odstrel kozličkov na brakadi bi imel seveda le delni uspeh. Postrelili bi pač naraščaj, marsikak lovec bi mladiču lažje prizanesel kakor veliki srni in v prepričanju, da strelja kozlička, bi padel tudi kak bolehen ali zakrnjen starejši komad, ki ni primeren za pleme.

Ob našem važnem razdobju, ko stopimo v dobo novega lovskega zakona, pa moramo stremiti za nečem boljšim.

Čas je, da se spremeni pri nas že končno tudi lovska miselnost. Puške smo spremenili že večkrat, prišli smo že do najmodernejših pušk, do brezpetelink, do brezdimnega smodnika, celo do visokorazančnih risanic, navade in lovska miselnost glede srnjadi pa so po večini še tiste, kakor so bile takrat, ko so naši dedje še streljali s puškami na kresilni kamen. Boste že oprostili, če tako trdim! Le pogledjte naše letošnje nedeljske brakade, kako se je lovilo. Najbolj so se postavili tisti, ki so ustrelili najtežje srne in kar pulili so se, kdo bo stal na »srnjakovem štantu«.

Sicer je bilo že nešteto krat zapisano v »Lovcu«, da pravi lovec nima užitka, če strelja s šibrami na srnjad in da je mnogo srnjadi zastreljene, toda potrebno se mi zdi, da navedem, kaj sem videl letos na dveh takih, tako zvanih »nedeljskih brakadah«. Simpatičen lovec je prišel ves iz sebe k meni in mi žalosten pripovedoval, da je pomotoma ustrelil kozliča. Kaj storiti? Nesreča se mu je dogodila zato, ker je pač daleč streljal. — Torej daleč! Kaj pomaga pouk, da se srnjad s šibrami sme streljati le do 50 korakov. Na neki večji brakadi se je hvalil mestni lovec, da je dobro pomeril in zastrelil srnjaka. Ko smo ga vprašali, če je imel srnjak še roge, je odgovoril, da bržčas ne, ve pa, da je bil srnjak, ker je bil tako velik. Isti dan so videli jesenski iz-

letniki pod »slavno brakado« mlajšo srnico z okrvavelim gobčkom bežati čez polje. Imela je gotovo strel v glavo, toda Bog zna, kje je obležala v težkih mukah.

Take stvari je treba enkrat za vselej odpraviti! Toda kako? Dokler bo veljala trditev, da ne škoduje, če naredimo v vsakem lovišču po eno večjo brakado na leto tudi na srne, ni pričakovati izboljšanja lovišč. Na vsaki brakadi pade največ srnjakov in najboljših plemenskih srn. Koliko pa je še zastreljenega! Mladiči brez mater, če že ne poginejo, gotovo oslabijo. No, in srnjaki, odkod naj se že jemljejo? Preostaja nam dvojje: Ali ustaviti zalaz in klicanje srnjakov in gojiti le brakade na srnjad, ali pa nehati s srninskimi brakadami.

Mnogi zagovarjajo brakade na srne s tega stališča, da je mnogo revirjev, kjer se srnjadi ne more drugače do živega, kakor le s psi. Taki zagovorniki nadalje trdijo, da ni mogoče loviti v takih revirjih, kjer so srne, na zajce. Pa vzemimo, da vse to drži. Toda zaradi nekaj takih lovišč ne smemo smatrati brakad za splošno potrebne v vsakem lovišču vsaj enkrat na leto.

Če hočemo dvigniti naša visoka lovišča in izboljšati srnjad, je potrebno, da se že enkrat oprimemo nazorov, ki so ukoreninjeni pri drugih civiliziranih narodih, namreč, da tam, kjer hočemo gojiti srnjad, sploh ne prirejamo brakad s psi, ki gonijo srne, in da streljamo srnjad le s kroglo. Nadalje pa je zelo važno tudi tole za naše lovstvo v bodočnosti:

Čas bi že bil, da bi bila lovišča tako urejena, da bi bilo določeno, kje se mora gojiti ena ali druga divjad. Za to pa bi se ne smelo vzeti za temelj naziranje o razdelitvi lovišč, ki ga ima večina naših lovcev, ki pravijo, da srnjad ni za nižinska lovišča, da je srnjad le za tja, kjer so veliki, sklenjeni gozdni kompleksi. Vprav v nižinskih gozdovih, med poljem, najdemo najtežje srnjake, z najboljšim rogovjem.

V loviščih, ki so določeni za gojitev srnjadi, bi se ne smelo brakirati z visokimi braki in srnjad ne streljati na brakadah. Za dosego ugodnega spolnega razmerja pa je zelo važno, da bi prišla v naš lovski zakon sprememba glede odstrela srnjadi. Omenil sem že, da je potreben odstrel mladičev, in sicer slabotnih, toda ne na brakadah, marveč pri zalazu, s kroglo. Za tako izvajanje lova pa bi bilo potrebno spremeniti tudi lovopust. Srnjak naj bi bil odprt od začetka junija in dokler je rdeč. Sive srnjake naj bi streljali le v primeru, če so bolni ali pohabljeni. Srne matere naj bi bile prepovedane v splošnem, le če bi se res preveč razmnožile, bi smela to dovoliti oblast v posameznih primerih. Do-

voljen naj bi bil le odstrel mladičev, in sicer skozi vso zimo. Zakupniki ali lastniki lovišč bi to izvajali sami, v poglavitem pa bi to delo pripadlo lovskemu osebj, lovskim čuvajem in poklicnim lovcem.

Kaj bi na ta način dosegli? Stalež srnjadi bi lahko regulirali, ne da bi srnjad s tem oslabili. Dolžnost poklicnih lovcov ni, laziti po gozdu z zaprtimi očmi, njihova dolžnost je, da točno poznajo stalež divjadi. Pri točnem, večdnevnem opazovanju, posebno v pozni jeseni in pozimi, bi že določili pri srnah z dvema ali celo več mladiči, kateri komad je ženskega in kateri moškega spola. V prvi vrsti bi bilo pač treba odstreliti slabejše komade in eventualno za ureditev spolnih razmer nekaj mladičev ženskega spola; seveda le s kroglo.

Na ta način bi imeli zadosti naraščaja, ker bi ne pokončali brejih srn, nadalje pa bi imeli tudi močno srnjad. Mladiči pod nadzorstvom mater gotovo bolje prezimijo, kakor pa če so prepuščeni sami sebi. Srna lažje vzgoji enega mladiča kakor dva. Pa tudi stalež srnjakov, sorazmerno s srnami, bi se gotovo dvignil, kar bi zopet pripomoglo k boljšemu rogovju.

V loviščih, ki bi ne bila določena za srnjad, pa bi imeli priliko, srnjad svobodno loviti, vsi tisti, ki jim ni za to, kako so jo uplenili, marveč samo za streljanje in za kos mesa. Tako bi se počasi le ločili lovci, ki jim je za gojenje, od streljačev.

Seveda bi bila pa potrebna tudi vmesna lovišča, ali vsaj predeli, ki bi očuvali srnjad, prehajajočo v hudih zimskih dnevih. V loviščih, ki niso določena za gojitev srn, bi pač smeli brakirati le v prvi polovici jeseni.

Da pri lovljenju visoke divjadi propadamo v zadnjih letih in da je treba temeljitih sprememb, pa dokazuje tudi to dejstvo, da so jeseni 1954 streljali v več loviščih že celo gamse s šibrami, česar ni bilo slišati že več let.

V nekem lovišču so se lovci celo nad jelene spravili s šibrami. Obstrelili so bili močnega deseteraka, ki je gotovo poginil in postal plen lisic.

Novi lovski zakon, za katerega upajmo, da bo uveljavljen v prihodnjem letu, bo prinesel precej ugodnosti za lovstvo. Upajmo, da bodo naši posestniki na deželi — ne glede na tozadevne stroge predpise novega lovskega zakona — uvideli, da psi ne spadajo v gozd, marveč, da so za to, da čuvajo hišo. Prav to velja tudi glede mačk. Lovci pa naj tudi pomislijo v primerih, če najdejo mačko na njivi blizu hiš, da v tem primeru še ni nevarna lovišču, odnosno divjadi, marveč, da vrši le svojo dolžnost, ker lovi miši.

Kakor uvodoma omenjeno, je nujno potrebno, da pride do pametnega sporazuma med lovci in poljedelci, da vsi čuvajo svoje interese, toda ne na škodo drugega.

K. Luckmann

Moj tretji gams

Na severnem pobočju Mežaklje v Plavških vinkih, pičlo uro hoda z Jesenic, sem letos konec septembra ustrelil izredno močnega gamsa. Za njegove roglje me lahko zavida marsikak starejši član naše bratovščine.

Zarana zjutraj smo se zbrali pred hišo lovskega čuvaja Jerneja in jo mahnili na Mežakljo. Ni se bilo še dodobra zdanilo, ko smo spotoma, v frati, nad Žvagnovim rovtom presenetili družinico srnjadi. Po ne preveč naporni hoji smo zasedli stojišča v Plavških vinkih in na grebenu nad njimi, nakar se je pričel prvi pogon.

Nekoliko gonjačev je prečkalo strmo, skalovito pobočje. Pri gnali so sicer več gamsov, a nihče ni prišel do strela. Najbrž tudi nihče ni hotel streljati na slepo srečo, da ne bi kršil prepovedi streljanja koz, ki jo v našem revirju strogo in dosledno izvajamo.

Jaz sem stal v bukovju, tik pod grebenom. K meni sta pribežali dve srni, katerima sem se tiho prihuljil, da me nista opazili. Nekaj korakov pred menoj sta se ustavili in plaho motrili kretanje gonjačev v strmini pod seboj. Prav zvito sta jih pustili mimo sebe, čeprav je bil najbližji komaj za pol streljaja oddaljen od njiju.

Pri drugem pogonu smo imeli stojišča od Petelina do dovške meje. Ker je bilo malo strelcev, smo bili oddaljeni drug od drugega tudi do pol kilometra. Lepa je bila hoja po grebenu Mežaklje, a v žgočem soncu krasnega dne dokaj naporna.

Dobil sem stojišče »Nad Turnci«, kjer sem zajahal star macesen, ki se z močnimi koreninami krčevito oprijemlje skrajnega roba grebena. Deblo mu raste prvotno vodoravno nad prepad in se nato cepi v dva dela, ki čudovito zmaličena štrlita v zrak. Pod tem drevesnim nestvorom zija globoko brezdno strmih pečin doli do »Turnca«.

Ojunačil sem se in zajahal stari macesen. Z nogami sem se lahko oprijel ob debele veje.

Dolgo sem presedal na zračnem sedežu, da so me boleli udje. Pa sem le vztrajal do konca pogona. Gamsov zopet ni bilo v moje območje. Klice gonjačev sem le slabotno začul globoko izpod

skoraj nedostopnih »Turncev«. Kmalu po začetku pogona je švignil mimo mene dozdeven »jastreb«, ki se je usedel na star macesen v bližnji peči. Lahko sem ga opazoval skozi daljnogled in spoznal v njem lepo postovko. Ostali strelci tudi niso ničesar uplenili.

K tretjemu pogonu smo morali zopet daleč nazaj na Ciprije in jaz celo doli v Plavške vinke, da sem obvladoval tako zvane »Peske«. Ta pogon naj bi spravil gamse pred naše cevi iz nasprotni strani od prvega in jaz naj bi jim prestregel pot čez »Peske«.

Roglj z Mežaklje

Nekoliko vstran na visoki pečini je stal sosednji strelec, jaz pa sem si poiskal stojišče na peščenem hrbtičku sredi »Peskov«. Dolgo smo morali čakati.

Zdajci začujem dva strela nad seboj, ki me kaj hitro vzdramita iz sanjave zatopljenosti. Gromko odmevata v pečinah. V jarku pred seboj, od katerega me loči s pritlikavim drevjem porasel hrbtiček, zaslišim udarce kamenja, sproščenega po bežeči divjadi. Srce mi utripa hitreje. Zdaj pa zdaj se bodo pojavili toliko zaželeni gamsi na bližnjem hrbtičku. Pa beže po jarku navzdol, ne da bi se mi pokazali.

V napetem pričakovanju se ozrem proti vrhu. Morda sem zaslišal nove udarce sproščenega kamenja, danes tega ne morem

več reči. Kar zagledam gamsa, ki beži v umirjenih skokih čez zgornji del »Peskov«. Vsak hip bo izginil za visoko skalo, ki se dviga iz belih »Peskov« v modri nébes. Brez pomisleka naglo ustrelim v peč, pred gamsa.

Hipec — dva obstoji — in hajd nato v dolgih skokih po »Peskih« navzdol proti meni! Kar se dá hitro izmenjam izstreljeno patrono v risani cevi bokarice z novo. Gledam v gamsa in vidim v svoje veselje in povečano razburjenje, da imam opraviti s častitljivim gospodom. Močni roglji mu segajo visoko čez uhlje.

Urno dvignem puško k licu — no, gams me je medtem opazil, skočil vstran in jo skušal odkuriti čez nevarne »Peske« v bližnji gozd. Pomerim na bežečega gamsa — sprožim — in ga gladko zgrešim. Na srečo se vnovič okrene in beži po strmem jarku na drugi strani mojega stojišča navzgor. In zopet izmenjam v vsej naglici izstreljeno patrono z novo in ... napravim prav tako hitro srečen sklep, da se s tretjim strelom ne prenamaglim.

Kaj hitro zopet ujamem gamsa v daljnogled. Sledim mu z vsem pomislekom, ko skokoma beži po strmem jarku navzgor. Na neki skali obstane in se za trenutek ozre nazaj. Samo za trenutek, vendar dovolj dolgo, da ga dobim v križ. Sprožim. — Kakih tri sto korakov je oddaljen od mene. Na strel počepne na zadnje noge, se vrže sunkoma naokrog, se spusti po prednjih nogah po skalah navzdol v jarek, kjer pade in obleži. Zvrne se tako, da vidim izza skalovja jarka samo njegovo glavo z redko močnimi roglji. Dva, trije globoki vzdih — in bilo je po njem.

Obšli so me najrazličnejši občutki. No, vendar je obvladovalo veselje, posebno še, ko mi je pozneje ob ubitem gamsu lovski čuvaj Jernej izročil zeleno vejico in je na vso moč hvalil redko lepi plen.

Gams, ki je bil star osem let, je bil izredno težak. Roglji so bili visoki, debeli, precej razkrečeni ter močno in lepo zakrivljeni. Ko sem jih doma primerjal z najmočnejšimi roglji iz zbirke pokojnega očeta, na katere je bil posebno ponosen in jih je razkazoval skoraj slehernemu gostu, so jih vendar roglji mojega gamsa nadkriljevali. Po Quad-Rieglerjevem načinu je ocena le-teh sledeča: dolžina 26.2, višina 18.0, debelina 30.0, razkrečenost 7.5, t. j. 81.5 točk. Sedaj krasijo poleg nekaj drugih trofej moj dom. V bodoče bom stremel za tem, da jim ne bom pridružil dosti slabših rogljev od onih, ki jih imam od svojega tretjega gamsa.

Tone Kappus

Grlice

Ko smo se pred kakimi tridesetimi leti šli gret po končanem sulčjem lovu v hišico ob »Globoškem mostu«, je bilo v hišici kljub zunaj hudemu mrazu vse veselo. V veliki kletki so se med seboj pretepali liščki in čižki, ki jih je gospodar Matevž na jesen nalovil nad »Tunelom« in v Mošenjski gmajni. Iz sosedne kletke jih je nejevoljno opazoval črni kos. Gospa kanarčkova so valili v lični kletki ob oknu, njen soprog pa se je gugal na gugalnici. — Prav pri peči pa je stala največja kletka in v njej sta bili dve grlici.

Lepi so bili liščki in čižki; vedel sem, da kos včasih, ko je pri volji, zažvižga »Naprej zastave slave« in še kakšno drugo; rad bi imel tudi kanarčke ali grlice — in Matevž mi je obljubil, da mi bo dal parček mladih.

Ko so se zvečer doma pogovarjali o uspelem lovu, sem dremal v zapečku in sanjaril o grlicah.

O veliki noči je vzela Matevža pljučnica, mene so poslali v šole, in tako ne vem, kaj je bilo z Matevževo ptičjo družino pri »Globoškem mostu«.

Leta so prešla, po prvi prespani noči v Skoplju sem se prebudil, pogledal skozi okno v sočno pomladno jutro in na oknu me je pozdravila glasno »gu guu, gu guu, gu guu« prav taka grlica, kakor jo je imel Matevž. Obšlo me je domotožje, ki sem ga hitro obvladal, ko sem videl na sosednem vrtu polno grlic, a nekaj jih je bilo tudi pod oknom na dvorišču, kjer so med kokošmi pobirale hrano.

Na jugu naše države je povsod po naseljih in v okolici mnogo teh gobob, ki jim pri nas, kjer jih držijo le po kletkah, pravijo grlice. Pravilno njihovo ime je »gugutka, turtur risorius, Lachtaube«.*

Gugutka se razlikuje od prave »grlice, turtur vulgaris, Turteltaube« po velikosti, barvi in obliki. Ona je za spoznanje večja od grlice, rumenkastosive barve, s črnim trakom na vratu, temnosivimi krilnimi peresi in je bolj obla, zaokrožena, nima »vitke linije« moderne dame kakor grlica. Grlica je na hrbtu rjavkastosiva, na temenu in zadnjem vratu sivkastomodra, na prednjem vratu, golši in na prsih rdečkasta, a na spodnjem delu rdečkastosiva.

* Erjavec jo imenuje laško grlico ali smejačico.

Ime gugutka je dobila po klicanju, a nemško Lachtaube in latinsko risorius zato, ker se ob koncu gruljenja in preden odleti, zasmeje, da od sebe smehu podoben glas, nekako guii-giii.

Gugutke gnezdiyo v vrtnem drevju, pod strehami in sploh povsod, kjer morejo napraviti gnezdo. Skopljansko upravno sodišče je nastanjeno v docela moderni zgradbi v tretjem nadstropju. Imam večkrat tu opravka in sem letos v aprilu in maju, sedeč pri obravnava, lahko opazoval gugutko, ko je valila, in pozneje mladiča v gnezdu, ki je bilo napravljenyo na samem pri-

Dva visoka lovca: Zadnji lov Nj. Vel. kralja Aleksandra v Bolgariji, kjer je bil gost Nj. Vel. kralja Borisa. — Kralj Aleksander je ustrelil pet kapitalnih damjakoo, kraljica Marija pa dva

zidku ob oknu. Celo sodišče se je veselilo družinske sreče, nihče je ni nadlegoval. V mlinih seveda gugutk nikjer ne manjka. V jatah se vlačijo okoli in po dvoriščih jih puste v miru, razen kakšnega muca. Gugutka je pač ptica miru, zadovoljstva in domače sreče.

Po vojni je bilo povsod po Makedoniji zelo malo gugutk. Nemci so imeli dober okus in te ptice miru vse popekli in pocvrli, toda ne samo gugutk, ampak tudi mlade in stare kavke, ki jih je sedaj mnogo preveč.

Na jesen odlete gugutke v polje, kjer se pasejo po njivah. Večkrat se mi je zgodilo, da se je pri lovu na jerebice vzdignila pred menoj močna jata gugutk in seveda tu nisem spoštoval premirja,

ki vlada med gugutko in človekom v mestu, in prav pridno streljal. Saj je njihova divjačina, posebno na jesen, zelo dobra.

Pri vasi Nikomanu sem nekoč zalezal jato gugutk na strnišču in streljal. Ko sem hotel pobrati plen, so me napadli vaščani, ki so bili v bližini, in ni mnogo manjkalo, da jih nisem prav pošteno dobil. Komaj sem odnesel pete. Pravil sem to domačinu, pa mi je rekel: »Da bi Turčin dozvolilo pucati na gugutke, da Bog sačuvaj — to je nesreča za celo selo.«

Nekega dne je poštni uslužbenec pri popraviljanju linije našel mlado grlico, ne gugutko, ki se je bila udarila v žico in ranjena v krilo obležala. Prinesel mi jo je in dal sem jo v veliko kletko. Kesneje je bila popolnoma prosta in samo zvečer je hodila v kletko spat. Imel sem jo tudi čez zimo, ko so bile druge ptice odletele dalje na jug. Na pomlad, ko so se koncem aprila grlice vrnile, je ta grlica postala nemirna, pričela je klicati — grliti in da bi mi ne ušla, sem jo spet zaprl v kletko. Da ji ni bilo dolgčas, sem ji dal za družbo gugutko, ki sem jo nalašč za to dal ujeti. Komaj sta bili grlica in gugutka skupaj v kletki, sta se počeli pretepati in moral sem jih ločiti, ker sta bila oba samca. Dobil sem drugo gugutko in jo zaprl h grlici. Gugutka je plašno čepela v kotu kletke in ni pustila grlice blizu. Čez nekaj dni se je pa gugutka le vdala nasrtljivemu samcu in dal sem v kletko nekaj sena in dračja. Gugutka si je napravila nekaj gnezdu podobnega, znesla dve jajci in začela valiti. Nekega jutra sem opazil jajci na tleh kletke. Kljub temu, da sta bili že ohlajeni, sem jih dal nazaj v gnezdo, toda gugutka ni hotela več sedeti.

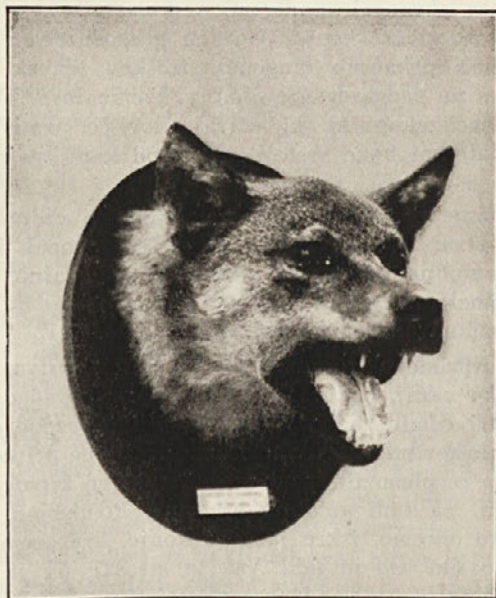
Skoraj nato sem dobil še eno doraslo grlico in jo dal v kletko. Obe, grlica in gugutka, sta napadli novega gosta in da ga nisem takoj spet vzel iz kletke, bi bilo po njem. Dober mesec potem, ko je bila gugutka zapustila gnezdo, sem spet opazil ljubezenske odnošaje med samcem grlico in samico gugutko. Kar je prišel k meni na obisk neki beograjski profesor in me preprosil, da sem mu parček podaril. Da-li je imel uspeh od tega križanja, mi ni znano.

* * *

Grlice — *turtur vulgaris* — pridejo spomladi navadno zadnje dni aprila ali začetkom maja. Takrat jih je dovolj povsod, ob gozdovih, po poljih, a največ po vrbovju ob potokih in rekah. Mnogo jih ostane, a nekaj jih odleti dalje na sever. Takoj po prihodu se začne parjenje in zadnje dni maja ali prve dni junija so mladiči že v gnezdu. Komaj je zarod pokonci, je tu že drugi in včasih pride na vrsto še tretji. Našel sem jajca v gnezdu 7. septembra, a drugič polgodne mladiče 16. septembra.

Konec septembra so priletele grlice s severa, takrat jih je vse polno po dolinah Vardarja, Bregalnice in drugih južnih rek — videl sem jih na enem drevesu po dvajset in več, toda težko se dajo zalesti. Sedaj so grlice v loju, kakor pravi Ramadanaga in jih posebno Turki strastno love, nasprotno gugutkam, kakor sem že spredaj omenil, a ki jih smatrajo za nekakšne nedotakljive ptice. Napravijo si na posebno ugodnih krajih, pod košatimi drevesi, ki stoje posamezna v polju, utice in preže na grlice zjutraj in pred večerom. Po dvajset in več jih upleni lovec v enem jutru. Okoli 10. oktobra odlete grlice na jug, a na posamezne naletiš tudi še pozneje. Najpozneje sem videl grlico 25. oktobra.

E znaš, kad je grlica sva žuta od loja i ne treba da ju pržiš na maslu, nema šta boljeg sem one ptice, što vi kažete prepelica,« mi je omenil Ramadanaga. Turek ljubi lov na preži in zato rad lovi grlice, ki jih čaka v utici pod drevesom. Še rajši lovi divje race v zemunici — kolibi — napravljeni ob rečni obali, a o tem prihodnjič.

K članku »Cigani so pojedli volka« na str. 452

Lov kot gospodarska panoga

V splošnem gospodarstvu se smatra lov deloma za samostojno, deloma pa za podrejeno gospodarsko skupino, ki nam ne donaja toliko gospodarskih enot, kolikor jih potrebujemo za vzdrževanje celotnega lovskega aparata. To načelo je staro in se je uveljavilo vsepovsod, koder se je polagala na prospeh lova posebna važnost. Iz tega načela se je izcimilo tudi načelo, da je treba smatrati lov le za neke vrste sportno — torej potrošno — ne pa za izključno pridobitno gospodarsko panogo.

Zalibog pa ne velja vsepovsod — zlasti v današnjih časih — to temeljno načelo, ker smatra večina samosvojih, zlasti pa zakupnih lovskih gospodarjev, da mora donajati lov poleg razvedrila in prijetnega sporta tudi uravnoteženje aktiv in pasiv, ali pa še kak lep podjetniški sufficit. — Pri tej priliki poudarjam, da v teku dolgoletnega križarjenja po naši ožji domovini še nisem našel lovišča, ki bi donajalo kak dobiček ob pravilnem negovanju in vzdrževanju lova. O, da, marsikdo mi je trdil, da donaja njegovo lovišče lepe dohodka, kljub temu, da plačuje za lov nerazmerno visoko zakupnino. — No, in če se je potem pogledalo malo v njegovo zakupno lovišče, se je kaj hitro opazilo, da spada zakupnik v zloglasno skupino spekulantov, ki le grabijo, ne dajo pa za nego, vzdrževanje in oskrbo — niti počenega groša. Tudi mrharji delajo tako, ker jim je lov samo za »šintanje«. — Navidezni prebitek izkazujejo tudi nekateri lastniki lovišč. Zakaj? Zato, ker obremenijo svoj glavni konto »Gozdno gospodarstvo« z vsemi stroški, ne da bi zaračunali primerno tangento stroškov (davek in druga javna bremena, tangento za nadzorovanje itd.) v breme lova. — Enak prebitek izkazujejo tudi lovci-zakupniki, ki uživajo lovišče proti malenkostni zakupnini (priznalnini) kot neke vrste deputat, od katerega plačuje posestnik vse ostale stroške.

Lov je in ostane »drag špas«, ako ga gojimo in vzdržujemo po načelih trajnega gospodarstva. Lov je kakor gozd! Ako ropaš in ne skrbiš za pomladek, boš kmalu na koncu. Le kdor skrbi za trajno vrednost svojega gospodarstva, bo imel tudi trajen užitek. Tako namreč dela umen in skrben gospodar, ki so mu navade zamorcev tuje.

Ker pa že govorimo o trajnem lovskem gospodarstvu, je na mestu, da pogledamo nekoliko nazaj, kako so gospodarili naši pradedje ozir. predniki. V dobi lepega patrijarhalnega življenja, ko je bilo vezano celotno družabno življenje le na maloštevilne sportne, oziroma družabne prireditve, so smatrali lov za posebno lep in plemenit sport, za katerega so žrtvovali mnogo duševnih in fizičnih sil, pa tudi gmotnih sredstev. Pomislimo samo, koliko so žrtvovali za lovsko opremo, iskre jahalne konje, dragocene čistokrvne pse, sokole, številno lovsko osebje itd.! Vse te stroške pa je dopolnjevalo še neplačano delo tlačanov. — Dandanes se potroši za lov le majhen odstotek teh nekdanjih stroškov, ker je izgubil lov svoj nekdanji pomen in ker je prišel na nivô spekulacije.

Preden preidem na snov o lovskem gospodarstvu, je potrebno, da se ugotove še nekateri činitelji, ki so v tesni zvezi z lovskim gospodarstvom in ki posredno ali neposredno vplivajo na glavnico in na bilančno stanje te panoge.

Pri samosvojih loviščih, kjer je lov tesno zvezan z modernim gozdnim gospodarstvom, ki upošteva lov le kot nekaj trn v peti ali pa sploh nič, tam je pač najbolje, da se malo ali pa prav nič ne investira, zlasti ako se vršijo eksploatacija in druga dela za negovanje in vzgoj šume na vseh koncih in krajih in ob vsakem letnem času. — Če je odgovorni upravnik ali gospodar sam lovec in gojitelj divjadi, bo vsa po gospodarskem načrtu določena gozdna dela času in kraju primerno tako uredil, da bo divjad vsaj za nekaj časa zaščitená zdaj v tem, potem zopet v drugem predelu. Ako pa gospodarju ni za lov, potem je seveda lov uničen in gospodar ga da v najem za lepe denarce, naštevajoč zakupniku število divjadi, ki je bila nekoč v lovišču, zamolči pa dejansko stanje.

Jako je treba tudi uvaževati dejstvo, da so navadno lovci, ki opravljajo tudi gozdno-varstveno službo in so obenem tudi nameščenci gozdnega posestnika, za lovca-zakupnika v več primerih mnogo dražji kakor za to nameščeni lovci. Zlasti nekateri starejši poklicni lovci, ki imajo že daljšo prakso, znajo svoje »zlate strice« tako virtuožno oščipati, da potrebujejo konti »žepnine, nagrade, strelnine« itd. izdatne dotacije. O drugih »šmarcarskih« navadah in razvadah pa rajši molčim. Nekaj je treba seveda že »špotati«, sicer bo hodil zakupnik ali gost v lovišče samo na sprehod, ne da bi imel priliko, streljati na divjad in da bi mu dali lovci še kak poseben priimek, ki bi ga ovekovečil v spominu »dobrih« lovcev za večne čase.

V občinskih proračunih tvori postavka »lovska zakupnina« važen faktor, ki ga skušajo povečati za vsako novo zakupno dobo naši dobri občinski očetje, neglede na valutne razmere in spremenjene razmere v loviščih. Poleg tega napečatijo na lovišča še kake nove dajatve, ki se seveda določajo, ne da bi za to vprašali tudi prizadete zakupnike, če so blagajne tako polne, da zmorejo tudi nove dajatve. Kajpak, če dobi lovski budžet kak nov sunek, se ta prenese na divjad; zvišan odstrel pa trebi lovišče.

Še nekaj: Nekoč mi je rekel dobro situiran zakupnik lova: »V kompanijo ne bom nikoli več vzal kakega birta ali pijanca. Moji zavezniki bodo odslej samo alkoholni abstinenti.« Na moje začudeno vprašanje, kaj ga je dovedlo do te čudne odločitve, mi je razodel sledeče: »Kot trgovec sem vaju, da natančno vse prekalkuliram, preden se odločim za kako kupčijo ali izdatek. Pa se mi ponudi kot lovski kompanjon birt Ž. in lovška zveza je bila kmalu sklenjena in podpisana. Jaz sem kalkuliral po svoje, birt pa zopet po svoje, in na žalost moram reči, da je bil moj navidezni uspeh jako jalov. Pomislite, na vsakem lovu nas je potem pital naš kompanjon z vsemi produkti svoje kuhinje in kleti, seveda proti nižjani ceni, zvečer pa proti dokaj zvišani tarifi. Pa kako spretno nas je znal lansirati v svojo butik, kjer nam je serviral vse po »lastni« ceni za obilen bakšiš. — Vrto-glavi, brez denarja in plena smo se vračali proti jutru domov z zavestjo, da je še najbolj aktiven birtov račun. Vrag naj vzame vse birte in pijance in ...babe.« S temi besedami je zaključil svoj govor; vendar mu še nisem dal miru, ker sem hotel zvedeti, kakšen vpliv imajo »babe« v njegovi bilanci. Tudi to mi je razodel: »Žena je sicer dar božji, toda 'baba' je hudič, zlasti če se skriva pod krinko kake brhke natakariče, ki ne računa samo z aktivami, marveč tudi s kredo...«

Kriza pa je ustvarila še neko drugo vrsto priveskov, ki močno obtežujejo možnjo lovcev. To so tako zvani »lovski simpatizerji«; ljudje, ki jim je lov deveta briga in ki upoštevaajo lovca le pri raznih sednicah in krokarjih ter zabavajo lovce s petjem in brenkanjem ali pa z opolzkim humorjem.

Napredovali pa so ti strici že tako daleč, da prihajajo celo v lovišča k malicam.

Seveda s tem še nisem naštel vseh strelododov, po katerih gre denar samo dol, ne pa gor. In teh je mnogo. S to ugotovitvijo prehajam na nekaj besed o lovskem gospodarstvu kot samostojni gospodarski enoti.

Kakor v vsakem drugem gospodarstvu, tako nudi tudi v lovskem gospodarstvu samo vestno vodeno kujigovodstvo točen pregled celotnega gospodarstva, rentabilnosti ali pasivnosti. Opis gospodarstva samega pa ni

Izredno močno rogovje srnjaka iz leta 1934. Ustrelil ga je bil ravnatelj banke g. Josip Luckmann v lovišču Tomišelj

mogoč, ker zahteva vsako lovišče posebne ukrepe. Že lovišča v ravnini so jako različna in ne gre, da bi uvajal v njega iste metode, ki so se izkazale v sosednjem lovišču za dobre. Raznoličnost lovov in gospodarstva v hribovitem terenu ali visokem gorovju je pa še markantnejša. Zato so se v začetku uveljavljala vsepovsod samo temeljna načela gospodarstva, dočim se spopolnjuje ta temeljna šablona v podrobnostih po lastnih izkušnjah, proučitvah in nazorih. Majhna lovišča seveda ne zahtevajo posebnih ukrepov, ne uprave, dočim večji lovski kompleksi urejeno lovsko upravo naravnost zahtevajo. Novi lovski zakon predvideva ustvaritev večjih arondiranih lovišč, zato je potrebno, da se ta že takoj v začetku postavijo na zdravo gospodarsko

podlago. — Nastalo vprašanje, kako si naj uredimo lovišče, hočem v kratkem opisati v sledečem:

Ko dobim lovišče v roke, se ne bom zadovoljil samo z uradno ugotovljenimi mejnimi poteki na papirju, ki niso nikoli povsem točni, radi sestave po katastrskih podatkih v pisarni in ne v naravi. Zato povabim vse sosednje lovске zakupnike, ki mejijo na moje lovišče, k skupnemu obhodu lovskih mej. Ze pri obhodu mej se pojavijo večja ali manjša nesoglasja, katera se na licu mesta medsebojno poravnajo. Po končanem obhodu se sestavi zapisnik na podlagi zabelešk, ki so se napravile pri obhodu, in ga podpišejo vsi udeleženci kot nekako listino. — Na zahtevo soudeležencev se jim dajo potem avtorizirani prepisi izvirnika. Če se je pri obhodu izkazalo za potrebno, da se arondira ali drugače izenači mejni potek in da se je dosegel s sosedom v tem pogledu ustrezajoči sporazum, se prijavi ta zadeva tudi politični oblasti, da jo vzame na znanje in zabeleži v zakupni pogodbi.

Naslednja skrb mi bo, da si preskrbim dobro karto, v katero si točno zarišem meje lovišča. Ves kompleks porazdelim v revirje po ca. 500 do 600 ha. Meje posameznih revirjev morajo biti kolikor mogoče naravne (pota, vode, grebeni, jarki itd.). Tudi te si zarišem v pregledno karto. Temu delu sledi perlustracija lovec-čuvajev, ako sem jih prevzel od prednika. Lovec-zakupnik mora biti tudi dober psiholog, da zna ločiti zrnje od ljuljke, kajti slab lovec-čuvaj napravi lahko v lovišču več škode, kakor pa koristi. — Preden pa lovca-čuvaja — zlasti samouka — sprejmeš v službo, mora ta dokazati, da je zanesljiv in da kaj zna na podlagi najmanj enoletne preizkušnje v lovišču. Pisana spričevala in reference dopolnjujejo samo praktično znanje in ne smejo veljati kot odločilen dokaz usposobljenosti.

Ko je lovišče zasedeno tudi z lovci-čuvaji, si uredim po potrebi tudi že obstoječe kočje, in če teh ni, si postavim krajevnim in lastnim potrebam ustrezajoče nove lope, kočje itd.

Za izvrševanje lova in lovsko-varstvene službe so potrebna tudi dobra pota in steze. Obstoječe komunikacije je treba vzdrževati; kjer jih pa ni, tam je treba napraviti nove, in sicer speljane tako, da ustrezajo zahtevam zaščite in za izvajanje lova. Glavna naloga lovca in lovca-čuvaja pa je ta, da se čimprej seznanji z vsemi prilikami in neprilikami v lovišču, da ugotovi vsa letna in zimska nahajališča divjadi, nje število, dalje ali je divjad stalna ali ne itd. Ko se ugotovi vse v vseh potankostih, se določijo prostori za krmilišča in postavijo nato tamkaj krmilne naprave. Ako hoče pridelovati lovec potrebno krmo in zrnje sam, potem mora skrbeti tudi o pravem času za njive in travnike.

Pogone, brakade, zalaze itd. odredi lovec-zakupnik ali lastnik s a m, na licu mesta, ali jih pa zariše v pregledno karto, da se zna lovec-čuvaj po njih ravnati.

To bi bila nekako glavna načela začetne uravnave lovišča. Podrobnejša še potrebna dela se izvršujejo nato po potrebi sukcesivno. Pa še na neko važno dejstvo bi rad opozoril: Živimo namreč v času, ko vlada bolj demokratičen duh in pa bolj suhe mošnje. Kdor je gospod, je gospod in naj bo gospod samo doma ali pa še kje drugod, v lovišču pa naj bo gojitelj in negovalec divjadi, ki se ne boji vzeti v roko to ali ono delo, ki uspešno vpliva na razvoj divjadi. — Če bo torej lovec-čuvaj videl, da prime tudi gospodar za delo — pa bodi še tako malenkostno — bo delal tudi čuvaj tembolj in posledica tega bo precejšnja razbremenitev budžeta. Zgled vleče, je zdrav in dobičkonosen.

In sedaj si oglejmo še nekoliko lovsko-gospodarsko knjigovodstvo. Rekel sem že, da zahteva vsako gospodarstvo točen pregled denarnega stanja. V to svrhu nam služi knjigovodstvo. Tudi lov je neke vrste gospodarska panoga, ki jo pa raznovrstno deklarirajo. Tako v državnem kakor pri nekaterih privatnih gospodarstvih in podjetjih se smatra lov za nekako podrejeno gospodarsko panogo, pri drugih zopet kot samostojno gospodarsko deblo. To je pač stvar zasebnega pojmovanja in zahteva od knjigovodje, da ne meša lova z ribarstvom ali drugimi gospodarskimi panogami.

Dohodke lova delimo:

1. v glavne,
2. v stranske.

Glavni dohodki obsegajo sledeče subkote:

- a) Glavnico (obratni kapital) in saldo iz pretekle poslovne periode.
- b) Vplačane redne in izredne deleže, dotacije, subvencije, povračila itd.
- c) Dohodke za prodano divjad in divjačino, kožuhovino, trofeje, jajca, odstrelne takse itd.
- č) Prispevke za razna zavarovanja.
- d) Takse ozir. odškodnine za uporabo koč, inventarja, orožja.

Stranski dohodki pa obsegajo pododdelke:

- a) Denarne globe lovcev, gostov in sodno priznane odškodnine za lovske škode.
- b) Dohodki od prodaje nerabnega inventarja.
- c) Povračila za gospodinjstvo v kočah.
- č) Priznane za uporabo zasebnih potov in stez po privatnikih.
- d) Razni drugi dohodki.

Stroški se razdele navadno tako:

1. Osebni izdatki,
2. knjigovodstveni stroški,
3. stroški za lov,
4. odškodnine in javna bremena,
5. stroški za lastno gospodinjstvo v lovišču,
6. investicije in
7. miscelanija (raznoterosti).

Glavne potrošne kote pa delimo zopet v subkote, kakor sledi:

- ad 1. a) plače fiksno nastavljenega osebja;
b) mezde provizoričnega osebja;
c) podpore, nagrade in priznanja;
č) potni stroški;
d) zavarovalni prispevki za osebje.
- ad 2. a) pisarniški stroški in stroški administracije;
b) poštna pristojbina;
c) kurjava in razsvetljava pis. prostora (tangental);
č) stroški za lovsko biblioteko in strok. časopise in revije.
- ad 3. a) najemnine za glavno in zaščitno lovišče in enklave;
b) stroški za gojenje divjadi (prehrana in zaščita);
c) stroški za nakup in transport divjadi za plemenitev in osveženje divjadi;
č) stroški za zaščitne naprave (ograje, pregraje, jarke itd.);

- d) stroški za nabavo inventarja in za vzdrževanje obstoječega inventarja;
 - e) stroški za vzdrževanje lovskih koč, kancelov, krmišč in potov;
 - f) stroški za izvajanje lova (prevoz strelcev v lovišče in obratno, stroški za gonjače, brakirje in lovske pse, strelnine, transport divjačine, priboljški pokl. lovcem ob priliki lova, isto za brakirje in gonjače, stroški (tangental!) za ev. »zadnji pogon« itd.
- ad 4. a) odškodnine za poškodbe, povzročene po lovcih in divjadi;
- b) honorarji cenilcem za poškodbe;
 - c) takse in pristojbine, ki so v zvezi s cenitvijo poškodb, in komisijški stroški;
 - č) davki in javna bremena;
 - d) takse za lovske karte lovcev-čuvajev;
 - e) miloščine in prisojene odškodnine na lovu ponesrečenim ozir. invalidnim lovcem-čuvajem;
 - f) zavarovalni prispevki za delavce;
 - g) prispevki za »kulturo« in propagando.
- ad 5. a) stroški za gospodinjsko osebje v kočah in v lovišču;
- b) stroški za prehrano;
 - c) stroški za spolnitev zalog jestvin in pijače v kočah itd.
- ad 6. a) za nove zgradbe;
- b) za nova pota in steze;
 - c) za nove ograje in pregraje;
 - č) za vodovodne inštalacije za divjad in zgradbe;
 - d) adaptacije;
 - e) melioracije raznih predelov v lovišču.
- ad 7. morebitne raznoterosti, ki niso navedene v teh kontih.

Po obsegu lovskega aparata se uvede enostavno ali dvostavno knjigovodstvo po enem ali drugem sistemu. Komur je do tega, da ima točen pregled čez vse, si bo uvedel dvostavno knjigovodstvo s točnim kontiranjem. Tako knjigovodstvo je tudi potrebno za sestavo raznih statistik.

Za naše razmere pač ne bo potrebno, da se uvaja obširnejše knjigovodstvo s primanotami in kontokorenti in bo zadostovalo že tako zvano ameriško knjigovodstvo; žurnal nudi poleg pregleda blagajniškega stanja tudi pregled kontov in to zadošča.

Poleg knjigovodstvenih knjig je potrebno, da vodimo še naslednje knjige ozir. zbirke, in sicer:

1. lovsko-gospodarski načrt;
2. zbirko listin;
3. lovski inventar;
4. pregledne karte;
5. staležni izkaz divjadi;
6. izkaz o odstreljeni in poginuli divjadi;
7. adresno knjigo lovskih gostov, in
8. spominsko knjigo.

Lovsko-gospodarski načrt ni nobeno strogo tehnično delo in obsega v glavnem sledeče:

- a) točen opis mej in event. dogovorov glede izravnave mej s sosedi;
- b) seznam vseh parcel lovišča, ploskovno mero in kulturno vrsto;

c) sestavo servitutnih pravic za razne objekte, komunikacije, tako za lovca kot privatnika in ki tangirajo lov. V tem poglavju se navedejo še ostale ugodnosti, ki nimajo služnostnega značaja, kontraktualne in rezervirane pravice itd. Pri vpisovanju se je sklicevati na dokumente, ki jih shranjujemo v zbirki listin, ozir. zemljeknjižne vpise. Jako važen je tudi vpis vseh prenosnih dogovorov s sosedi;*

č) pregled razdelitve lovišča na revirje;

d) opis nahodišč divjadi, aproksimativni stalež, razdeljen po vrstah divjadi, nje plemenska moč in opis vseh ugodnih in škodljivih vplivov, nagib k degeneraciji itd. Temu splošnemu opisu vseh vrlin in slabosti sledi predlog, kako je treba gospodariti in kaj je vse potrebno, da se izboljša kakovost in dvigne stalež in kaj se namerava vse storiti v prid lova v bodočih 10 letih. Končno je navesti še število divjadi, katera se določi kot étát za odstrel v vsakem letu. Ta étát tvori seveda samo temelj, okrog katerega se suče faktični odstrel v normalnih razmerah in ki se določa za abnormalne razmere posebej, kakor to zahtevata položaj in oblast.

Lovsko-gospodarski načrti tvorijo temelj celotnega lovskega gospodarstva in so neobhodno potrebni zlasti pri lovskih družbah. Kakor se opira celotno življenje v državi na ustavo, tako se mora opirati tudi lovsko delo in gospodarstvo na gospodarsko osnovo gospodarskega načrta.

Načrti veljajo navadno za 10 let pri samosvojih loviščih in se po preteku te dobe dopolnijo ozir. obnovijo, dočim pa veljajo pri zakupnih loviščih za vso zakupno dobo.

Zbirka listin obsega vse listine (dokumente), ki imajo trajno ali samo začasno važnost za lov. Razporediš jih po raznih materijah v ustrezajoče fascikle. Ta zbirka se hrani zaradi svoje važnosti pod ključem.

Inventar delimo v živi in mrtvi. Živi inventar obsega konje in drugo vprežno in tovarno živino, ki jo uporabljamo izključno samo za lov in ki je bila nabavljena samo za lovske svrhe. Divjad, kuharica in druga živa ropotija se torej ne vpiše med živi inventar!

Mrtvi inventar pa delimo zopet v

- a) stavbni,
- b) materijalni,
- c) porabni inventar.

Stavbni inventar obsega vse stavbe in druge lovske naprave kakor krmilišča, čakalne lope, senice, shrambe itd. Pri vpisu v inventar se označi tudi letnica zgraditve in stavbno stanje ter njena vrednost.

V opredelje materijalnega inventarja vpišemo vse pohištvo, kuhinjsko posodo, orodje in take predmete, ki imajo trajno vrednost, dočim se vpišejo med porabni inventar predmeti, ki imajo samo prehodno ozir. začasno vrednost in ki se kmalu izrabijo ozir. porabijo (žica, žebliji, metle, brisače, pile itd.).

Inventarna knjiga se mora voditi kurentno, da se ne zgreši kaka vknjižba. — Certificirane in drugače nerabne predmete odpišemo letno ob zaključku bilance. — Certificirane predmete, ki so bili v uporabi lovcev ali

* Prenosna pravica (Übertragsrecht) tvori dogovor med gospodarji lovišč, da smejo hoditi v sosednje lovišče (preko meje) pobirati mrtvo divjačino, na katero se je streljalo v lastnem, a je pretekla mejo in obležala v sosednjem lovišču.

v njihovi oskrbi, odprodamo ali tako uničimo, da jih ne moremo več uporabiti za ponovno certifikacijo.

Za lovsko varstvo ozir. orientacijo so jako važne pregledne karte, ki naj bodo risane v 5- do 7 krat zmanjšanem katastrskem merilu. Karte damo razmnožiti v primerni množini, tako da ima vsak lovec svojo karto in da se hrani poleg tega še primerna rezerva. Karte morajo vsebovati vse katastrske znake in opredelitev. Poleg tega se zarišejo v karte revirne meje, stalna letna in zimska nahodišča divjadi, obseg pogonov in njih smer (s strelico), stojišča, kočje, krmišča, nova pota in steze. V tekočem letu absolvirane pogone opremimo v kartah z datumom (s svinčnikom). Vestni lovec bo imel v karti zarisan celoten pregled vsega, kar spada v lovišče, kar mu odtehta pisanje v debele knjige. Pri določanju lovnega zaporedja nam izborna služba dobra pregledna karta, ne samo doma, marveč tudi v terenu.

Staležni izkaz vsebuje številčno stanje vse v lovišču se nahajajoče divjadi. Jelenjad, srnjad in gamse ločimo še posebej po spolu (σ ♀) in starosti (mladiči, plemenska in jalova). Staležni izkaz se napravi navadno v zimskem času, ko nastopi lovostaja, in se vnese v rubrike samo stalna divjad, dočim klatežev ne upoštevamo posredno, marveč samo pri odstrelnem sporedu. Staležni izkaz so torej nekako naša živa aktiva, odstrelni izkaz pa naša pasiva. V izkaz odstrela pa se ne zabeleži samo faktično odstreljena divjad, marveč tudi poginula ali drugače ugrabljena in uničena divjad. Ta izkaz tvori torej verno sliko »izgube«.

V adresno knjigo lovecev se vnesejo imena gostov, katere nameravamo povabiti na lov ozir. odstrel divjadi. Ta knjiga je potrebna, da ne izpustimo ali zgrešimo kake osebe in ker je pozabljivost lovcev že nekako prirojena. Da ne bo torej kake zamere, ne na desno ne na levo, vodimo točno tudi to zabeležko.

Spominska knjiga ni samo zbirka avtogramov visokih oseb, ki so posebile lovišče, marveč tudi zanimiva kronika vseh važnejših dogodkov, ki so v zvezi z lovom in loviščem. V tej knjigi mora najti prostor tudi ves statistični material. Kako se vodi spominska knjiga, bodi stvar vsakega posameznika, ki naj si razdeli snov po lastni šabloni.

Z gornjimi izvajanji sem podal cenjenim lovcem le del lovsko-gospodarskega pregleda in dostavljam, da se noben lovec ne bo nikdar popolnoma izučil, ker stojimo vsak dan, vsak mesec in vsako leto pred novimi problemi, v katere se je treba vedno znova poglobljati, ako hočemo držati korak z materjo Naravo in z njenimi nedoumljivimi zakoni. Zatorej: Učimo se naprej, čeprav dobro vemo, da se ne bomo nikoli izučili.

Hanzlowsky Miroslav

O zračnih strujah in divjadi

Vsak pravi lovec dobro ve, kakih pripomočkov se poslužuje divjad v prosti naravi, da si ohrani življenje. Najzanimivejše so za lovca pač zračne struje.

Divjad je skoro vsa »dobra v nosu«, to se pravi, da jako dobro voha. Ona dobro ve, s kako vrsto človeka ima opravka, akoprav ga ne vidi, a ga je dobila v nos. Ona dobro ve, kakšen človek se ji bliža, da-li je drvar, mestni človek, lovec, ali kak drugi človek. In po njeni ugotovitvi je tudi

njeno zadržanje. Recimo, da pride po stezi drvar. Ta gre robato naprej, semtertja zakašlja, puši pipo, in če ni drugače, si tudi kakšno zagode. Takega moža pozna divjad prav dobro in ne zbeži. Navadno ostane na mestu, kjer je bila, ter zvedavo ogleduje, da-li se ni zmotila v svojem preudarku. Le redko, in to zlasti zvečer, se bo oglasil kak srnjak iz svojega zatišja. — Tudi gamsi in jelenjad so taki. Zlasti košute pustijo korakati mimo sebe, če je treba, cele vrste drvarjev. Zato je treba posvetiti zlasti drvarjem posebno pažnjo, da-li ni med njimi tudi kak »nežegnan lovec«, kajti vprav ti strici imajo v lovišču največ uspeha.

Recimo, da je dobila divjad v nos turista, ki gre v planine. Tudi za takega gospoda se ne zmeni dosti, ker ji je že nos povedal, s kom ima opravka.

Drugače je, če pride po poti ali po gozdu kak kmetovalec, ki vedno »špekulira« in razglablja, katero drevo lepše raste, oziroma katero bi bilo treba posekati. Duh, oziroma vonj, ki ga je dobila divjad v nos, ji pove, da ni nobene nevarnosti, a po njegovem neenakomernem gibanju, katerega čuje, si je svesta nevarnosti. Zato se bo divjad lepo in tiho odstranila, ne da bi jo slišal oziroma občutil kmet. In tako je z vsakim človekom, ki pride mimo skrite divjadi in katerega ovoha že na veliko razdaljo, ako je v smeri vetra.

To ve tudi lovec. On ve, če ga dobi divjad v nos, da je za njega izgubljena, kajti on ve, da ima poseben duh, ozir. vonj, ki ga pozna divjad že precej dobro. To pa prepreči s tem, da se ji približa na strelno razdaljo proti zračni struji.

V ravnini ugotovi vsak lovec, ki gre za divjadjo, najprej smer zračne struje. Dostikrat izgleda, da je zrak docela miren, a vendar ni! Večkrat pa vleče v ravnini zrak tako narahlo, da bi se lovec sploh ne zmenil zanj, pa je vendar odločilnega pomena. Naj opišem neki primer iz prakse. — Nekoč sem imel namen, da zalezem srnjaka v docela ravnem svetu. Ker sem bil še mlad, nisem dal dosti na veter. V svoji domišljiji sem mislil, da se mi mora posrečiti dobiti prevejanega srnjaka, ki pa je bil v mojih očeh le žival brez pameti. Ta dan pa je vlekel le prav rahel vetrič, ki ni vznemirjal niti lističa na drevesu. Vedel sem, kam hodi srnjak na pašo in kako mi ga je zalesti. Pa sem napravil s svojim zalazom presneto grobo napako, kajti komaj sem se približal poseki, na kateri se je pasel srnjak, sem ga že videl, kako je v elegantnih skokih zginil v goščavo na nasprotni strani. To sem si dobro zapomnil in drugo jutro, ko sem natanko upošteval vetrovne razmere, sem se mu z lahkoto približal na strelno razdaljo in ga položil na dlako.

Tudi v gričevju je zrak precej nemiren in ima svoje muhe. Dostikrat ti vleče nekaj časa s hriba v dolino, in ko se pripraviš, da boš zalezoval proti vetru, ti zapiha naenkrat nasproti docela nasproten vetrič. Zato je treba opreznosti na vseh koncih in krajih. Močnejši vetrovi, ki pozibavajo liste dreves, so precej stalni, dočim so vetrovi ozir. zračne struje, ki komaj pozibavajo listje, precej nestalni in spremenljivi. Preizkušati ga je torej treba tudi v gričevju večkrat, da ne bo rodilo premikanje lovca docela nasproten uspeh.

V gorovju veje po navadi čez dan s hriba v dolino, zvečer in zjutraj pa v hrib in je v zvezi s segrevajočimi se zračnimi plastmi. Ta okolnost je lovcem dobro znana, a znana je tudi divjadi. Zato naj se lovec ne čudi, ako bo naletel na gamse v večernih in jutrnjih urah le na vrhovih, čez dan pa počivajoče v dosti nižjih legah. Tudi z jelenjadjo je tako. Razložek je le

v tem, da se pasejo jeleni bolj ponoči in da se skrijejo čez dan v skalnate in druge skoro nedostopne goščave. Košute so seveda manj dovzetne za zračne struje, čeprav lovi vodnica vedno zrak vase in pazi na čredo.

Kako pa pazi lovec na veter? Skoro vsak lovec je tudi kadilec in iz ust izpuhnjeni dim mu pokaže, kam vleče veter. Če pa ni kadilec, si oslini kazalec in s tiste strani, v kateri ga »zebe«, gre zračna struja. Najbolje pa je, če ima pri sebi drevesno gobo, katero zažge, kadar preizkuša veter. Dim, ki se vali od tleče gobe, mu natanko pove pot, ki jo ubira premikajoči se zrak. Dobra je tudi prižgana vžigalica. Seveda je treba skrbno paziti na ogenj, kajti v mnogih primerih so zanetili gozdne požare prav lovci, ki so vrgli prižgano vžigalico na tla, namesto da bi jo prej pogasili.

S temi besedami mislim, da sem povedal vse, kar se tiče zračne struje ali kakor jo kratko imenujemo »veter«.

Navodilo za obnovo lovskih kart za koledarsko leto 1935

Kje se dobijo lovske karte; nabavni pogoji.

Lovske karte izgotavljajo občina upravna oblastva I. stopnje (sreska načelstva, sreska izpostava v Škofji Loki in mestno poglavarstvo v Ljubljani).

Vsakdo si mora lovsko karto nabaviti pri onem občem upravnem oblastvu I. stopnje, v katerega območju je njegovo *stalno bivališče*.

Pismene ali protokolarne ustne prošnje lastnikov ali zakupnikov lovišč morajo biti po tarifni postavki 1. taksnega zakona kolkovane.

Vrste lovskih kart.

Namesto dosedanjih dveh vrst lovskih kart (državnih in čuvajskih) se izdaja za leto 1935 samo ena vrsta lovske karte. To karto dobijo lastniki, zakupniki (sozakupniki, podzakupniki) lova in njih gostje in lovski čuvaji. Karte so *zelene* barve in veljajo za vse leto.

Opozarjam na lovske zakone, ki določajo, komu se smejo izgotavljati lovske karte.

Zapriseženim lovskim čuvajem se te karte izgotavljajo v smislu zakona z dne 26. februarja 1922, Uradnega lista št. 419/128 iz leta 1922, le na zahtevo lastnika ali zakupnika lova.

Karta, izdana lovskemu čuvaju, velja le za tista lovišča, za katera je čuvaj zaprisežen.

Vse lovske karte morajo biti opremljene razen s pečatom kr. banske uprave tudi s pečatom občega upravnega oblastva I. stopnje, ki je lovsko karto izdalo.

Državna taksa; kdo je oproščen; znižana taksa za slušatelje gozdarskih šol.

Lastniki, zakupniki lova (sozakupniki, podzakupniki) in njih gostje *plačajo* te-le drž. takse v drž. kolkih po tarifni postavki 101. a taksnega zakona:

ako lovijo brez psa	30 Din
ako lovijo z enim psom	40 „
ako lovijo z dvema psoma	50 „
ako lovijo s tremi ali več psi	60 „

Državne takse *ne plačajo* v smislu pripombe 6. k tarifni postavki 101. a taksnega zakona:

- a) člani kraljevskega doma;
- b) diplomatski in konzularni uradniki (če niso naši državljani) po vzajemnosti, razen častnih konzulov;
- c) državni šumarski uslužbenci;
- č) vsi uradno zapriseženi lovski čuvaji.

Lovske karte za slušatelje vseh gozdarskih šol so v smislu pripombe 7. k tarifni postavki 101. a taksnega zakona drž. kolkovne takse za 75% oproščene.

Oprostitev oziroma znižanje državne takse je treba na kartah označiti.

Banovinska taksa; pravica do oprostitve in znižanja takse.

V smislu Uredbe o banovinskih davščinah *se plačuje banovinska taksa v banovinskih kolkih.*

Banovinska taksa za lovske karte znaša 200.— Din na leto, zapriseženi lovski čuvaji plačajo le 100.— Din na leto.

Člani Slovenskega lovskega društva in člani ostalih lovskih organizacij, včlanjenih v Središnji upravi Saveza lovačkih udruženja kraljevine Jugoslavije, uživajo 40% popusta in *plačajo* torej, če se izkažejo z društveno člansko izkaznico za dotično leto, le 120.— Din, člani lovski čuvaji pa 60.— Din *banovinske takse na leto.*

Člani kraljevskega doma in državni gozdarski uslužbenci so banovinske takse *popolnoma oproščeni.*

Razlog za oprostitve oziroma popust banovinske takse mora obče upravno oblastvo, ki izdaja lovske karte, na karti označiti.

Banovinsko takso je pobrati tudi od takih lovcev, ki imajo stalno bivališče v drugih banovinah in so si tam nabavili lovsko karto, pa imajo v Dravski banovini *samosvoje lovišče ali pa kako samosvoje ali občinsko lovišče v zakupu, sozakupu ali podzakupu.*

Poslovanje občin upravnih oblastev I. stopnje; mesečno odvajanje banovinske takse; obračun.

V dokaz, da je državna in banovinska taksa plačana, nalepijo občina upravna oblastva I. stopnje na lovsko karto državni, odnosno banovinski kolek (glej okrožnico kr. banske uprave z dne 3. decembra 1950, VII. No. 10771/5 in z dne 24. maja 1953, VII. No. 9690/1).

Potrebni banovinski kolki se dobijo pri kraljevski banski upravi, oddelek VII. (blagajna).

Pobrano banovinsko takso preodkazujejo občina upravna oblastva I. stopnje po poštni položnici na čekovni račun št. 10330 vsakih 10 dni, in sicer dne 1., 11. in 21. vsakega meseca; ako je ta dan praznik, takoj prihodnji dan. Ako pa pobrane davščine pred temi roki prekoračijo znesek 1000 Din, jih je takoj odvesti.

Potrebne položnice se dobijo pri kr. banski upravi, odd. VII. (blagajna).

Občina upravna oblastva I. stopnje *morajo pošiljati* (kakor doslej na tiskovini) *vsak mesec »izkaz o oddaji lovskih kart«, in sicer tudi tedaj, če bi v preteklem mesecu ne bila izdala nobene lovske karte (zaradi potrebne evidence o oddaji lovskih kart pri banski upravi). Temu izkazu je priložiti event. pokvarjene obrazce lovskih kart.*

Poseben doprinos 10 Din od lovskih kart se bo pobiral šele tedaj, ko bo uveljavljen novi zakon o lovu (§ 85.).

Banovinsko takso za lovske karte za leto 1934, prodane meseca decembra 1934, bo nakazati decembra 1934 ter nato poslali o oddaji istih izkazu za mesec december.

Do 15. januarja morajo občna upravna oblastva predložiti banski upravi obračun o oddaji lovskih kart v preteklem letu (na tiskovini).

Temu obračunu je priložiti neporabljene lov. karte in jukste oddanih kart.

Ako bi katero občno upravno oblastvo I. stopnje izdalo za leto 1935 veljavno lovsko karto že v decembru 1934, jo bo izkazati šele v izkazu za mesec januar 1935, ki ga bo predložiti v začetku februarja meseca 1935.

Prestopki, kazni in globe.

Prestopke lovskih zakonitih predpisov je kaznovati po zadevnih predpisih (glej razpisa III. No. 1650/2 z dne 15. julija 1934 in III. No. 9432/6 z dne 17. maja 1934.

Za bana pomočnik:

Dr. Pirkmajer, s. r.

Kralj Aleksander v zasneženem gozdu

Za razvedrilo

Vrhovski

Na Bloščku je bilo . . .

Leta 1912. smo imeli v podzakupu del (tretjino) loškopotoškega občinskega lovišča, ki ga je mejila črta Jazbina—Tabor—Penzljev laz. Malo lovsko družbo je tvorila četvorica lovcev starega kova: župnik Joža, poln neizčrpnega, pristno lovskega humorja in nedosežen v finih lovskih potegavščinah; Bašlev Jožko, odkrit in zvest lovski tovariš; Mektajnarjev Korle s svojo zgodovinsko lefošejko in moja malenkost, ki je bila tedaj hoté, a danes žali-bože nehoté brezposelna.

Od leta 1889. do 1909. je oskrboval in vzorno negoval divjad, posebno srnjad, v gori omenjenem lovišču g. B. de Ch. in njegov lovec Janez. Srn je tedaj kar mrgolelo po obširnem in lepem lovišču; po 20—50 si jih videl, ako si šel lepega, poznojesenskega popoldneva po cesti v Jelenov žleb ali drugod po lovišču.

Zajca si spodil skoraj v vsakem večjem grmu; lisic pa je bilo toliko in tako krotkih, da je včasih katera, če si oral na Dolgih njivah, nedaleč za teboj pobirala tolste ogree. Že leta 1904. nam je bil B. de Ch. prostovoljno odstopil slabšo polovico lovišča pod staro cesto Bloke—Draga.

Leta 1909. pa smo se bili okorajžili, posebno nekateri, ki jim g. B. de Ch. ni bil všeč, in zdražili celokupno, obširno in lepo urejeno lovišče, ki je bilo tedaj polno vsakojake divjadi.

Da bo lažje doumeti v naslednjem opisano brakado, naj navedem še to, da je imel moj rajni oče v podzakupu del bloškega lovišča: Ravenske gošče, Lipni vrh in Blošček. Preceljšen del Ravenskih gošč in vzhodna stran Bloščka je sicer last Bločanov, a spada pod k. o. Retje v Loškem potoku in je lovska pravica potoška. Bivši zakupnik potoškega lovišča B. de Ch., ki je bil zelo širokogruden lovec, je bil pustil vse ono ozemlje mojemu očetu, tako da je šla meja lovišča med bloško in potoško občino globoko pod Lenčkovim lazom; mejila je gozdna pot od ceste na Kolačnik. Ob prevzemu lovišča so bila mnenja glede Bloščka deljena; starejši lovci so bili zadovoljni s staro mejo, a nadebudni lovski naraščaj je silil čez staro mejo in katastralna mapa je zgovorno dokazovala, da je Blošček naš. Pri tem je ostalo do leta 1912., ko se začelna naša zgodba o slavni, a zame hudo nevarni bra-

kadi... Jaz sem večkrat lezel »čez mejo« za jerebi, ki jih je bilo za Lenčkovim lazom posebno dosti. Seveda vedno v strahu, da me kdo ne zasači. Nekega dne sem zopet piskal, precej visoko v Bloščku — do sedanje meje je bilo še ca. 500 m. Ves zaverovan v cicerikanje nisem niti slišal ne videl in — kot bi zrasel iz tal, je stal pred menoj velik in lepo rejen ptičar. Jaz sem se v neznanem strahu potuhnil v robidovje in obupno gledal lepega psa, ki mi je kazal dolg jezik in prijazno pomežikoval z očmi.

»Pes ni sam,« sem si mislil, a čutil nisem nikogar v bližini. Malo sem se oddahnil, ko je psiček odšel, in stegnil glavo previdno iz šikare. Streljaj nad seboj sem uzrl mladega lovca, fino oblečenega, s puško pod pazduho. Bržkone je poslušal moje piskanje in oprezoval za jerebom.

Seveda sem bil v škripcih. Ako se približa in me ugleda, kaj bom rekel? Vendar se je kmalu obrnil, se vzpel više proti starotrški meji in izginil. Morda je imel tudi oni skrivnostni neznanec slabo vest in sva se oba bala enakih posledic. Pri »lovsko pravičnih« je lovska čast zelo občutljiva. Smešno pri vsej stvari pa je bilo, da sem bil jaz upravičen ondod loviti in sem se bal, a oni lovec s ptičarjem morda hoté ali nehoté neupravičen?

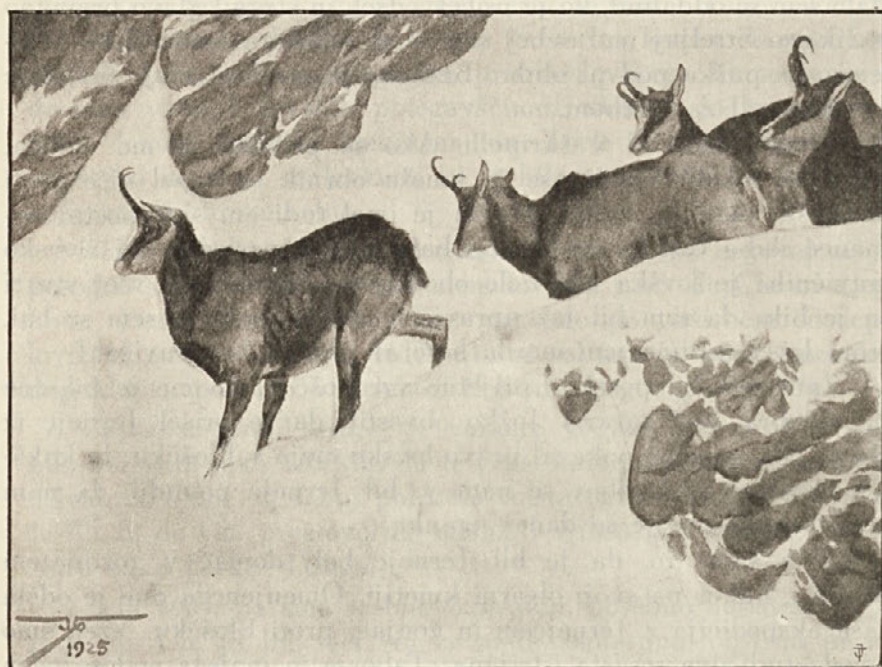
Zato sem bil posebno prijetno vzradoščen, ko me je bil dne 12. oktobra 1912 tovariš Jožko obvestil, da je prišel Jernejc iz Metulj, da nam bo pokazal pravo lovsko mejo v Bloščku. Iz kakšnih motivov in nagibov se nam je bil Jernejc ponudil, da nam pokaže mejo, mi je še danes uganka.

Vem samo to, da je bil Jernejc bolj domač v gozdnatem Bloščku, kakor na svoji obširni kmetiji. Omenjenega dne je odšla naša ekspedicija z Jernejcem in gonjači proti Bloščku. Vzeli smo seveda tudi dva resasta istrijana: Taborja in mojega nedosežnega zajčarja in lisičarja Boškina.

Po pičli uri hoda smo se ustavili na stari meji pod Lenčkovim lazom. Jernejc je takoj stopil v akcijo in odšel počasi po naši in starotrški meji proti vrhu Bloščka. Jaz sem mejo barval, drugi pa so šli po gozdni vlaki čez bližnjico na vrh. Ker je bil Blošček tisto leto na novo preurejen in so bile po mejah sveže posekane preseke, je bilo lahko ugotoviti pravo mejo. Od vrha Bloščka do ceste je bila preseka meter široka in lepo vidna na vso daljavo ca. 1 km. Po majhnem predjužniku in oddihu smo Jernejcu poverili nalogo vodje brakade. Postavil je vsakega na njemu odpadajočo številko stajališča, psa pa so gonjači spustili od ceste proti vrhu. Revir je bil živahen in psička sta se kmalu dvignila tik pod menoj, a namesto k meni, se je gonja obrnila navzdol proti Smrekovcem in dalje po starotrškem lovišču, bogve kam,

čez deveto goro. Pasji lajež je kmalu utihnil. Psa sta bila spočita in sem vedel, da ju ne bo tako kmalu nazaj, razen če se žival obrne.

Kmalu potem, ko je potihnila gonja, sem začul hrestljanje suhe trave proti meni. Postal sem pozoren. Nekaj časa je bilo vse tiho. Zopet je zašelestela suhljad in dvajset korakov pod menoj se je prikazal lep šesterak s sivočrnim, močno razvitim rogovjem. »Hm, glej ga kavalirja strahopetnega, prevaril je pse in se iz-

Ko zapade sneg planine

muznil nazaj, a tovarišico prepustil njeni usodi.« sem skoraj glasno mislil.

Pripravil sem puško in čakal. Nepremično je zrl nazaj v ono smer, kjer je bil utihnil pasji lajež; kmalu je otresel z glavo in se obrnil proti meni. Z globoko povešeno glavo — kakor bi ga težil roženi okrask — je prihuljeno stopical ven na plan. Tedaj pa me je bržčas zavohal, dvignil je glavo in zastrmel vame.

Kako lepa slika — a krogla moje trocevke jo je kruto uničila... Srnjak je obležal na mestu. Niti pobral ga nisem, kajti imel sem tako čudne, nenavadne občutke, nekake zle slutnje so se mi neprenehoma vsiljevale.

Psov ni bilo nazaj. Na strel je prišel Jernejc, ki je stal v moji bližini in povlekel srnjaka na sončno jaso.

Sklical je lovce in gonjače, ki so posedli okoli natrpanega oprtnika. Ta del brakad je za lačne lovce in gonjače najbolj privlačna točka. Župnik Joža si je privoščil zdaj tega zdaj onega. Posebno mene je imel na piki.

Napil je moji slavi in sreči junaški, ker sem podrl tako lepega srnjaka — ampak, je poudaril, srnjak je od žalosti, ker so mu psi odgnali ljubljeno družico — šel tako rekoč sam v smrt in tako, da se moja slava hudo skrči itd. Jernejc se je valjal od smeha in se režal: »Ej duš, pri drugem pogonu bom tudi jaz streljal, o, še večjega bom, kot je ta; že deset let ga poznam in je za las manjkalo, da nisva nedavno pila bratovščine.«

Spil je kozarec vina in se odvažno odhrkal. Postal sem pozoren. Zdelo se mi je, da psa gonita nazaj. Uboga žival, psa in posebno srna. Psi so navajeni napornega teka, ker večkrat gonijo, a vsakokrat drugo žival. Srna pa ni utrjena v čezmernem teku.

Pes tudi odneha, kadar se mu zdi, srna pa hočeš ali nočeš mora teči, večkrat v smrten tek, ko prehrajena pogine bogve kje. Tudi drugi so zaslišali psa. »Na stajališča samo nekateri, drugi ostanite mirni,« sem velel.

Jernejc je zginil nekam za bližnji rob, jaz pa sem šel za sto metrov niže in se namestil na sveže posnaženi poseki.

Gonja se je počasi bližala. Čutil sem, da so psi utrujeni, kaj pa šele srna. Počasi minevajo sekunde, rad bi že rešil ubogo žival s strelom ali vsaj prijel pse. Že sem razločil utrujene skoke in zopet je bilo vse tiho. Slišalo se je samo pasje hahljanje. Srna je najbrž legla. Psa zacvilita in srna priskače z molečim jezikom iz penastega gobčka. Kratek streljaj pred menoj se ustavi in me za trenutek gleda, kakor bi prosila, naj jo rešim preganjalcev; psa sta skoraj tik nje. Dvignem puško — »pok!« zagrmi za menoj; istočasno me strahovit sunek zasuče v polkrogu. Po hrbtu in desni roki pa sem začutil skeleče bolečine. Iz ust mi je pritekla kri... »Obstreljen sem,« mi je šinila trpka zavest in lovil sem ravnotežje, da nisem omahnil. Desna roka in noga sta ohromeli, puško z odprtimi petelini sem držal v levici. Po hrbtu pa sem čutil polzenje krvi, ki je tekla po nogi v čevlje...

Srna je medtem v divjem begu izginila nazaj — psa nista odnehala. — »Pomagajte, nekdo me je obstrelil,« sem zaklical s pojemajočim glasom. Koj nato je že prilomastil naš Jernejc s strašno obupanim obrazom in zajavkal: »Jojzes, kaj sem naredu.« Omahujočega me je objel in položil na vlažno listje. »Presneto slabo streljate,« sem se skušal šaliti.

Ko sem bil dvignil puško — obleko sem imel zelenkasto sivo — je Jernejc, ki se je v svoji preveliki lovski strasti pritihotapil za menoj, mislil, da je srna in na trideset korakov potegnil v moj hrbet... Na strel so prihiteli še drugi in nastala je splošna zmeda. Nekaj najbolj junaških je zbežalo domov. Župnik Joža me je brž pobaral, ali me hoče spovedati? »Ah, nesite me na sonce, saj menda ni tako hudo,« sem komaj slišno prosil. Ležal sem v senci in me je močno mrazilo. Bil je lep, jasen dan, okoli dveh popoldne in še dokaj toplo na soncu. Pobrali so me in nesli na senožet. Joj, kakšni obrazi so bili, vsi pepelnato sivi. Vsi so mislili, da je še hujše, kot je bilo v resnici, in da bom šel v onostranska lovi-

Spominjajte se divjadi v hudih dnevih!

šča... Opazil sem bil, da se nekaj tiho pomenkujejo med seboj, pa sem zarenčal: »Mislim, da za menoj ne boste še pili — pogrebščine, če se pogovarjate, se dajte na glas.«

»Kako ga bomo spravili do ceste?« je menil Korle. »Jermene od pušk, narežite vej in dva kola in napravite nosilnico,« sem ukazoval. Zavesti nisem izgubil niti za trenutek. Nosilnica je bila kmalu gotova, položili so me gori in pokrili s suknjiči. Poslali so še prej enega moža v Lož po zdravnika in drugega domov po voz. Nosači so se postavili k nosilnici: Joža in Korle spredaj, Jožko in Jernejc zadaj, in na moje povelje dvignili. »Saj je čisto fajn nosilnica,« je omenil Korle in šlo je počasi nizdol po vegasti gozdni poti. »Nad malim klancem je gladka, od nalivov izprana škrlj, pazimo, da ga ne vržemo,« je skrbno opomnil Jožko. Toda, komaj je izgovoril, že je Jernejcu spodrsnilo in jaz sem padel na golo škrlj kot vreča moke. »Prasci!« sem dahnil in umolknil;

nadaljnjo pohvalo o nepotrebem trpinčenju mi je zabranil naval krvi v usta.

Jožko pa je žalostno pripomnil: »Zdaj smo ga pa res ubili.« Pobrali so me in molče nadaljevali žalostno pot...

Z jasnega oktobrskega neba je sijalo sonce. Gozd je šumel skrivnostno pesem. Pri Sv. Lenartu pa so zazvonili zvonovi. »Danes je sobota in pritrkavajo prazniku. Veselo pojo zvonovi... Joj, morda bodo kmalu zvonili meni, ko me bodo takole nesli k Sv. Barbari... Slišite, prijatelji, na Tabru zvoní — ampak jaz nočem umreti,« sem s težavo šepetal. Poskusil sem z levico jerebjo piščalko, a ni šlo. Nastal je molk. Molče sem se poslavljal od ljubljene gozda, ki je v žalostnem šelestu ihtel... Mehko zelenje na pot visečih vej me je hladilno božalo po razgretim čelu...

Blizu ceste so me položili na tla in zakurili ogenj, na vsako stran enega. Sonce se je bilo nagnilo za Blošček in iz gozda je vél občuten hlad, ki me je pretresal do kosti.

»Jernejc naj gre nazaj po srnjaka in puške,« sem velel. Kmalu je prišel težko obložen: 22 kilogramov težkega srnjaka in šest pušk brez jermenov je nesel precej daleč. Kmalu nato je izginil kakor kafra. »Bog z njim, morda še bolj trpi kot jaz,« sem mislil. Po cesti je privozil Bločan voz tramov. Ustavil je konje in rado-veden stopil proti nam. Ko so mu povedali, kako in kaj, je široko zinil in brez besede bežal k vozu in hitro pognal. Očividno ga je bilo strah...

Psa sta še vedno gonila. Ozrl sem se in videl, ko je srna preskočila pot, po kateri so me nesli. Tudi psa sta pretekla pot, a Boškin je utihnil in stekel po poti proti nam. Gotovo je ovohal mojo kri, ki je kapljala po poti, in že od daleč smo čuli žalostno cviljenje.

Pritekel je k meni, ne meneč se za ogenj, me ovohal, potem je legel in položil glavo na moj vrat in presunljivo žalostno jokal... Vsi navzoči so si na skrivaj brisali oči... Da, da, Boškin je bil samo eden... Voz je dospel.

Naložili so me in Jožko me je držal, da nisem omahnil. Vozili smo počasi, ker me je silno peklo ob hrbtenici in pod pleči. »Kaj bo doma, ko pregledajo rane? Kaj bo rekel zdravnik?« me je skrbelo. Ker nisem imel svojcev, me je prijatelj Jožko spravil na svoj dom.

Ob gorki peči so me slekli in sedaj šele se je pokazal učinek strele. Šestnajst šiber pp. sem bil prestregel: štiri so predrle gornji laketi desne roke in ostale v rokavu, šest se jih je zarilo v pleče, dve ob hrbtenici pod spodnjim rebrom, dve v desno plat sedala

in dve v stegno nad kolenom. Osem se jih je zaraslo in mi ne delajo preveč težav, razen ob spremembi vremena.

Tovariš Joža me je otrl z žganjem. Proti jutru pa je prišel dr. Jenko, ki me je skrbno opral in obvezal rane, še prej pa mi je izrezal tri šibre, ki so na drugi strani stegna in v boku tičale pod kožo. Končno sem se le srečno izmazal. Spretnost dr. Jenka in skrbna nega Bašlove mame sta me v treh tednih spravili na noge. — — — Ko je sodnik Jernejcu odmerjal kazen, sem dejal: »Nikarte ga kaznovati z zaporom, temveč za kazen naj nikoli več ne nosi puške.« »Paragrafi so paragrafi in ne morem drugače,« se je posmejal sodnik...

O božiču ima najlepšo obleko

Iz lovskega oprtnika

Zaščita redke perjadi.

Mednarodni lovski svet (Conseil international de la Chasse), 21, Rue de Clichy, Paris-IX.

Glavni tajnik »Mednarodnega lovskega sveta« Vam pošilja izraze najodličnejšega spoštovanja in Vas prosi, da bi naslednjo notico priobčili v svojem listu:

»Mednarodni lovski svet« se že tri leta bavi z zaščito nekaterih vrst pernate divjadi, ki se seli in ki ji preti izumretje.

Med mnogimi pticami selilkami, s katerimi se je pečal, je treba postaviti na vidno mesto prepelico (Coturnix coturnix), to dragoceno perjad, ki je bila še pred tridesetimi leti v Evropi zelo poznana, a je postala sedaj zelo redka.

Po prizadevanju »Mednarodnega lovskega sveta«, katerega so izdatno podpirali v njegovi plemeniti nalogi pravi lovci iz vseh dežel in okrajev različnih zainteresovanih narodov, se sedaj zdi, da se je ta ptica pričela zopet pojavljati v malem povsod. V resnici se je njeno število začelo večati in opaža se, da se vsako leto pojavlja više na severu.

To leto so našli nekaj prepeličjih gnezd v Angliji in Belgiji.

Generalni tajnik »Mednarodnega lovskega sveta« se obrača na vse evropske lovce s prošnjo, da bi mu sporočili svoja opazovanja in v pismu natančno naznačili, kje in koliko so videli ali ustrelili te perjadi, da bi se moglo na podlagi dobljenih podatkov presoditi, do katere točke je razširjena proti severu in približno, koliko je nje število.

Pismo mora biti naslovljeno na: Conseil international de la Chasse — 21, Rue de Clichy, Paris-IX.

Grof de Adix, glavni tajnik »Mednarodnega lovskega sveta« se vnaprej zahvaljuje vsem tistim, ki ga hočejo

podpirati v tej nalogi, ki je enako zanimiva za vedo in lov.

Kožuhovinski sejem.

Kakor vsako leto, se bo vršila tudi letos prva dražba »Divje kože« na ljubljanskem velesejmu o sv. Neži, v ponedeljek, dne 28. januarja. Pri prvi naši dražbi je vsako leto zelo živahno povpraševanje. Tako že tudi to leto prihajajo vprašanja iz inozemstva, kakšno kožuhovino in koliko je bomo imeli. Čim več in čim boljše bomo imeli, tem bolje bomo odrezali! Za sedaj je bilo posebno povpraševanje po kunah in lisicah. Kakšne pa bodo cene, se še ne more reči, pač pa je povpraševanje gotovo dober znak.

Glede cen so se oni, ki oddajajo kožuhovino skozi več let v prodajo »Divji koži«, lahko prepričali, da so pri skupni prodaji prodali še najbolj.

Zgodi se tu in tam, da gre kaka partija nekoliko pod primerno ceno. Temu se seveda ne moremo izogniti, posebno takrat ne, kadar je malo dobre robe. Trgovci namreč nimajo posebnega zanimanja za nakup posameznih kosov.

Le-to pa bomo prepričali najbolj na ta način, če spravimo na trg kolikor mogoče veliko dobrega blaga.

Čim bolj se delimo pri prodaji, tem bolj se podajamo v nevarnost, da pademo v roke nevarnim špekulantom, ki jim je naša skupna prodaja trn v peti. Eden opravi dobro, drugi izgube!

Le »Divji koži«, ki prodaja vsako leto pod skupnim vodstvom ljubljanskega velesejma in naše »Lovske zadruge«, se imamo zahvaliti za naše kožuhovinske sejme, ki napredujejo od leta do leta. Da bo lažja in boljša razdelitev robe, je priporočati, da lovci, ki imajo kožuhovino, že takoj sedaj pričnejo s pošiljanjem na naše tržišče, z naslovom: »Divja koža«, Ljubljanski velesejem. Vsakdo mora kožuhovino

dobro omotati, da se kaj ne pokvari, in jo vpisati v seznam, ki naj bo pri pošiljki ali pa v pismu na »Divjo kožo«. Oboje je seveda najbolje.

Izvor Bune.

Južno od Mostarja, levo ob poti, ki pelje preko Popovega polja v Dubrovnik, leži majhna, prijazna vasica Blagaj. Tik nad njo, sredi golih kraških skal, pa se dviga strma, gigantska, skoraj navpična in na več mestih preko viseča, nad pet sto metrov visoka skala. Le tja in sem je v nji nekaj trave in kako siromašno stebelce, ki krčevito razprostira svoje vejice proti žarkemu solncu, nekako žalostno iščoč, kje bi bilo še malo zemljice za hrano koreninam. Listje teh drevesec je domala svetlo, saj nima podlage za hrano in barvo. Če izstopimo iz avtomobila na glavni cesti in se potrudimo kake četrt ure v bližino te čudovite skale, vidimo pod njo krasno zeleno vodo, ki izvira izpod skale in se blešči v prekrasnih barvah kot smaragd. Majhna turška koliba s terasico je ob njenem bregu in s te se sedaj vidi polno in nešteto črnih pik, črt in krogov; to vse so ptice, ki prebivajo v tej čudoviti skali. Nedolžni golobi, na stotine in tisoče, šoje, dleski, žolne, lastovice, nebroj drugih, više gori kragulji, kanje in najvišje nad vsemi kraljevski rod orlov. Mirno plavajo v prelestnem modrem ozračju, s širokimi krili preko skalnatega ozemlja, krožijo in gledajo navzdol z daleč razprostrtimi perotmi na tisoče ptic prebivalk te trdnjave, ki prihajajo iz duplin na svetlo solnce, se spuščajo na vodo, preletavajo okolico in se zopet frfotaje vračajo v svoja misterijozna prebivališča, tiho, mirno eni, drugi prhotaje, cvrčeč, s tihimi vzdih, hitro kot pšica ali leno počasi, lepo razprostirajoč svoja krila v nebroj barv. Nebeška slika, za lovca nepozabna, v srce segajoča. To je ena mnogih lepote naše prostrane, prelepe domovine, vse premalo opevane, vse premalo opisane. Na tisoče gre in se

vozi tu ljudi v bližnji bližini mimo, le malo je pa onih, ki so to videli in ki znajo uživati čar tega rajskega, skritega kotička. Morda je temu vzrok naša vzgoja v šolah, morda naša slaba potna in turistična literatura, ki ne podčrtava primerno lepote naše domovine. Želeti bi le bilo, da bi v bodočnosti bilo drugače.

Bruno Hugo Starč.

Cigani so pojedli volka.

Konec septembra meseca je ustrelil zagrebški lovec Ivan Gerjović v Gorskem kotaru, v občini Mrkopalj, izredno močnega volka. Dolg je bil od nosa do konca repa 150 cm in tehtal, kljub temu, da je bil zelo mršav in sestradan, še 48 kg.

Na lov je šel v družbi logarja Klarica, in sicer zato, ker so kmetje prišli tožiti, da jim je več volkov napadlo drobnico.

Ko sta bila lovca v gozdu, so se pričeli psi plašiti in bežati proti lovcema. Pri tej priliki je Gerjović opazil zver, ki se ni posebno bala in stala od lovca kakih 70 m. Volk je moral biti zelo lačen. Gerjović je streljal, in ko sta lovca čez nekaj časa prišla na nastrel, je bil volk že mrtev.

Redko lepega plena pa se ni veselil samo lovec, marveč tudi kmetje, ki so imeli prav pred tem volkom velik strah, in pa cigani, ki so imeli posebno okusno pečenko: mršavega volka.

Ruševevo petje jeseni.

Dne 29. septembra je bil krasen dan v planinah. V Storžiču je bilo kakor pomladi. Ko sem poslušal zgodaj zjutraj rukanje jelenov, se je oglasil naš pomladanski krivorepi pevec ruševec. Dočim sem bil čital nekoč v »Lovcu«, da ruševec jeseni le gruli in ne piha, sem to pot slišal oboje. Tudi videl sem ga, ko je plesal prav tako, kakor v zelenem maju. Zal, da mi je to veselje pokvaril lisjak, ki je hotel izkoristiti petelinovo ponorelost, toda le-ta ga je bil hvala bogu pravočasno

opazil in odletel. Nato sem jaz skušal prevariti lisjaka s pihanjem, toda ni mi uspelo, lisjak je bolje ločil pihanje, kakor pa zaljubljeni pevec, ki se kaj rad pusti prevariti v ranih pomladanskih jutrih. Jeraša Anton.

Beli jelen.

Albinističnih živali je v naravi zelo malo. In če so, so običajno manjvredne, z zmanjšano življenjsko silo in tudi manj odporne. Povod albinizmu, beličnosti, so abnormalni pojavi v organizmu. Nedavno so v Oberharcu v Nemčiji zasledili belega jelena. Cele trume lovcev so mu sledile, a brez uspeha. Tja in sem ga je kdo zagledal v daljnogledu, približanje pa je bilo nemogoče. Nekega jutra so ga našli razparanega in hudo poškodovanega. Poginil je bil v borbi kot slabjši. B. H. S.

Zaznamovan fazan.

Lovec-kmetovalec je vzgojil nekaj fazanov in jih spomladi izpustil v svobodo. Zaznamoval jih pa je, ker ni imel na razpolago pravih obročkov, z navadno cinkasto žico, ki jo je fazanom ovil na noge. Jeseni je bil tak fazan ustreljen. Njegova teža je bila izredno majhna, tehtal ni niti pol kilograma, dočim je navadna teža fazana ob tem času preko kilograma. Nožična kožica je bila zarastla čez žico. Žival se je gotovo mučila. Opozarjamo na ta primer, svareč vsakogar, kdor misli divjad zaznamovati, da uporabi pri tem pravilne obročke, ki se pod pritiskom sami razširijo. B. H. S.

Tako je prav!

Po Donavi pri Aggsteinu je vozil v motornem čolnu prevoznik ljudi. Na povratku je zagledal v valovih Donave borečo se srno, za njo je pa plaval razcapan, velik pes. Takoj je čolnar zaobrnil čoln in zavozil k psu ter ga pregnal na nasprotni breg. Nato je previdno vozil v bližino srne in jo spremil na varno suho zemljo, kjer se je skoraj popolnoma onemogla zru-

šila in šele čez nekaj časa odbrzela v gozd. Ljudje, ki so to opazili, so priredili vrlemu možu ovacije. On je pa srdit preklinjal psa, obžalujoč, da ga ni mogel utopiti. — Tako je prav! Kdor ima srce za divjad, bo hvalo pel temu plemenitemu možu in ga stavil, kot mi, za zgled ljubiteljem živali in prirode. B. H. S.

»Ribarski vjesnik«

je v dvanajstem letniku spremenil obliko in opremo. Sedaj ima ilustrirane platnice in slike med tekstom. Zadnjih šest zvezkov ima tole vsebino: Kosta Popović, Ogulin kao središte ribarskog sporta u Jugoslaviji. Dr. Vilim Mršić, Riblje bolesti. Zdravko Taler, Dva vira — četiri mladice. Ljubomir Stefanović, Nešto o ribolovnom priboru. K. P., O radu Društva ogulinskih sportskih ribara. Nadalje: Razne ribiške vesti. Književni pregled in društvene vesti Zagrebačkog ribarskog društva, ki je lastnik in izdajatelj lista. Urednik je Zdravko Taler. Letna naročnina 50 Din. Uredništvo in uprava v Zagrebu, Erdedijeva ul. 1/1

Čigava je vidra?

Zadevo smo že prav temeljito obravnavali v letošnjem letniku »Lovca«, in sicer čigava je po starem in po novem lovskem zakonu. Gospod L. N. iz Z., blagovolite čitati in dobili boste jasen odgovor.

Društvene vesti

Opozorilo članom Ljubljanske podružnice SLD!

Za poslovno leto 1935 smo oddali kot tiskovino na naslov vsakega člana pošt-no položnico ter prosimo vse za skorajšnje vplačilo članarine.

Posavska podružnica

Slov. lovsk. društva v Krškem opozarja vse svoje člane, da ji eventualni

izstop iz društva sigurno javijo do 15. decembra t. l., ker se na poznejše objave ne bo oziralo in bo treba članarino za leto 1955 za vse leto poravnati.

Kinološke vesti

Iskreno slavje.

Odbor »Društva ljubiteljev ptičarjev« je priredil zaslužnemu odborniku g. Schusterju Antonu o priliki njegove petdesetletnice v družbi z vnetimi lovci, predvsem kinologi, dne 21. novembra v gostilni »Činkole« v Ljubljani intimno proslavo, ki je bila izredno prijateljska in iskrena.

Predsednik »Društva ljubiteljev ptičarjev« in podpredsednik JKS g. Urbanc Franc je z vnesenimi besedami otvoril slovesnost in pojasnil, zakaj smo se zbrali. Ni bila povod temu le petdesetletnica rojstva slavjenca, temveč predvsem dolgoletno izredno požrtovalno delovanje g. Schusterja na polju kinologije.

Govornik je očrtal delo tega pobornika, ki žrtvuje mnogo truda in moči, da ustreza poverjenim mu poslom s strokovnim znanjem že desetletja. Čutili smo dolžnost, da porabimo priliko njegovega abrahamstva in damo izraza iskrene zahvale za vso njegovo požrtovalnost.

Od početka javnega delovanja na polju kinologije, že izza časa prvih preizkušenj in tekem psov, zlasti pa od ustanovitve prve kinološke organizacije, sedanjega »Društva ljubiteljev ptičarjev«, sodeluje današnji slavjenec vztrajno kot odbornik in vrši z vno in nadvse vestno funkcije, ki so mu

bile kdaj poverjene. Sedaj upravlja važne društvene posle kot vodja oddelkov JRP in JRSp, kot strokovni poročevalce, gospodar in izvestitelj društva DLP.

Odbor DLP se je čutil dolžnega, da se vsaj deloma oddolži temu požrtovalnemu poborniku na kinološkem polju in izrazi priznanje. Društvo DLP je nabavilo iz Eifla v Nemčiji pol leta staro nem. kratkodlako psico ptičarko »Gazelle-Schornbusch« in prosi slavjenca, da sprejme ta skromni dar kot dokaz iskrene hvaležnosti. Psica je prvovrstnega porekla in je pričakovati, da bo v vsakem oziru prednjačila, ker že sedaj kaže izredno živahnost in vsestranske vrline.

Da se izboljša kri in kader psov ptičarjev naših lovcev in kinologov, je DLP posredovalo v zadnjem času nabavo prvovrstnih psov za svoje člane, četudi iz inozemstva, in je v kratki dobi to že sedmi primer.

Še je omenjal govornik neprecenljive zasluge današnjega slavjenca in poudaril, da ne pozna društva ali organizacije, ki bi imela tako vzornega, vestnega in požrtovalnega odbornika, kakor je današnji jubilar. V svojem in v imenu vseh pričujočih prosi govornik, naj slavjenec posveča tudi v bodoče vso pažnjo in skrb našemu pokretu. Želi mu, da doseže v čilem zdravju revir Metuzale, kjer odmeva kristalno zvonjenje naših štirinogih prijateljev okrog bleščečega križa svetega Huberta. Čast in slava jubilarntu!

Ko se je po vsestranskih čestitkah poleglo navdušenje, je prevzel besedo g. dr. Iv. Lovrenčič, predsednik SLD in JKS, in se v polnem obsegu priključil izvajanjem predgovornika tudi v tem pogledu, da ni društva, ki bi moglo tekmovati s takimi odborniki, kakor je današnji slavjenec. Zato ga naproša tudi on, da doprinaša i vnaprej neprecenljive usluge in žrtve na področju kinologije, tembolj, ker ima vedno razum na pravem mestu in se ne da od nikoder vplivati.

Ginjen se je zahvalil g. Schuster obema govornikoma kakor tudi vsem ostalim navzočim za čestitke, posebno pa za dragoceno, nepričakovano darilo. Svečano obljubi, da bo storil vse, da se čimbolj oddolži za vse pozornosti, ki jih je deležen. P. Z.

Mali oglasi

E. Vajda, Čakovec, sporoča, da do nadaljnega plačuje srnjad po dose-danji ceni.

2 kuni zlatici, enoletni, krotki, kra-sna eksemplarja, prodam. Jakob Ver-bič, Logatec.

Kuno zlatico, popolnoma udomačeno, krasen eksemplar, proda J. Hornicky, Mirna.

Psa jazbečarja-jamarja, dobro dre-siranega, starega 16 mesecev, črne barve, lepe postave, ki je zelo oster in uporabljev za lov in rov, vztrajen in ima zelo dober nos, proda za 500 Din Kelih Miloš, gozdar v Stahovici pri Kamniku.

Brak-jazbečar (Bes-Pantovčah, DVB 251/j * 7. 8. 31 iz Neni v. Roethelstein JRBj 28 po Satanu-Pernerhof JRBj 29), ki je poraben za vsak lov, je napro-daj. Cena po dogovoru na podlagi pre-izkušnje. — Naslov pove tajništvo SLD Ljubljana.

Springer- ali cockeršpanijela, 3—6 mesecev starega, čistokrvnega, kupi dr. B. Kakuškin, Benkovec, Primorska banovina.

Damsko puško, dvocevko, če mogoče brezpetelinko, kal. 20—24, kupi L. Otič, rev. gozdar, Marijin grad, Mozirje.

Nagačevalec. V prejšnjem lokalu znanega gatilca g. Ferd. Schulza v Ljubljani, VII. (Šiška), Medvedova cesta 21, je otvoril Jože Škrajnar kot njegov naslednik ateljé za nagačenje in prepariranje vseh vrst živali po si-stemu in načelih njegovega prednika in učitelja.

Zaloga lovskih pušk raznih tvornic, lovska municija znamke »Obilčevac« ter vse lovske potrebščine se nahajajo pri tvrdki F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9. V komisijski prodaji se nudijo: dvocevka Hamerles kal. 16 2000 Din; dvocevka Hamerles kal. 12, Peterlango, 1600 Din; dvocevka petelin-ka kal. 16, Grener, 800 Din, dvocevka petelinka kal. 12, Toplever, 450 Din; dvocevka petelinka kal. 16/9.5, risanica, 1200 Din; enocevka petelinka kal. 16 250 Din.

Dober lovec čuva svoje zdravje in orožje. Zato uporablja za konzervira-nje obutve le domače »Hubertus« gu-mitran olje ali mast za čevlje, ki na-pravi usnje nepremočljivo in prožno — za čiščenje orožja pa le »Hubertus« specialno olje za orožje, ki je dobilo pri lovcih in strokovnjakih že odlične sloves zaradi kvalitete, ki celo nadkri-ljuje razne inozemske proizvode. »Ja-dran« kem. proizvodi, Ljubljana-Moste.

Pristen tirolski loden za lovske oble-ke in predpisani lovski kroj priporoča tvrdka Anton Schuster v Ljub-ljani, Mestni trg šte. 25. Istotam je vedno v zalogi tudi raznovrstno sukno za sportne obleke in drugo manufak-turno blago po nizkih cenah.

»Heveax«, strokovno sestavljena mast za čevlje, se je po večletni upo-rabi izkazala za brezdvomno najboljšo sredstvo te vrste. Lovci in turisti, ki jo stalno uporabljajo, trdijo, da ne poznajo drugega preparata, ki bi na-

pravil čevlje tako zanesljivo nepre-močljive in obenem usnje mehko, kot »Heveax«.

Dobi se v lekarni Mr. M. Leustek v Ljubljani, Resljeva cesta 1 — pri Zmaj-skem mostu.

Vsa oblačila za lovce in sportnike dobite v najboljši kvaliteti in po jako zmernih cenah v specialni trgovini za moška oblačila I. Maček, Ljubljana, Aleksandrova cesta 12.

Za lovsko in samoobrambno orožje izdan denar naj Vam ne bo nikdar žal, ker se vedno dobro obrestuje, kajti služi Vam za lov in obrambo. Zato pazite nanj in ga dajte po končani sezoni lova lepo očistiti, popraviti in pregledati pri puškarju Albinu Šifrerju v Ljubljani na Gosposvetski cesti 12, telefon šte. 33-49. Zastopstvo slovitih sulskih tovarov Gebrüder Merkel in Sempert & Krieghoff, Suhl. — Zaloga raznovrstnih lovskih pušk, lovskega pribora, streliha ter ribiških potrebščin v največji izberi po najnižjih cenah. Samo kvalitetno blago. Delavnica za popravila, montiranje daljnogledov na puške, najvestnejše in točno pristreljanje pušk.

Ribarsko orodje in vse potrebščine za ribjo lov ima v najboljši kvaliteti in po nizkih cenah vedno v zalogi puškarna F. K. Kaiser, Ljubljana, Kongresni trg 9, ki prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila in jih izvršuje kar najbolj strokovnjaško.

»NC« olje in mast za lovske in turisticke čevlje sta brez škodljivih primesi in polnilnih sredstev. Mazanje z »NC« oljem in mastjo garantira za higijensko obutev, ker napravi usnje mehko in nepremočljivo, vendar noga v takem čevlju lahko diha. Usnje obdrži prvotno barvo.

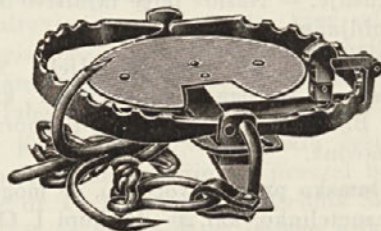
Od blata očiščene še mokre čevlje, jermenje itd. je zadostno namazati z »NC« oljem in mastjo in postaviti za več ur, najbolje čez noč v bližino zmerno kurjene peči, da vlakna usnja maščobo lažje absorbirajo in bolje vežejo.

Olje za konserviranje orožja in čevljev. Za pričetek sezone Vam priporočam, da si nabavite specialno olje za orožje znamke »Hubertus«, katerega kvaliteta je enakovredna raznim dragim inozemskim oljem. Strokovnja-

ška priznanja! — Za čevlje pa vzemite najboljše »Hubertus gumitrano olje«, ki Vam bo napravilo Vaše čevlje voljne in nepremočljive. — Zadrževajte povsod le prave domače proizvode! »Jadranc«, kem. izdelovalnica, Ivan Lapajne, Ljubljana, Moste.

Pasti za razno zverjad, prvovrstne kakovosti in popolnoma zanesljive, skobce vseh vrst ter škatle vseh velikosti priporoča I. štajerska tvornica za pasti Matthias Brandl, Puntigam b. Graz (Austria). Izdelki in

cene so brez konkurence. Za strokovno izvedbo jamči izdelovalec, ki ima kot bivši poklicni lovec jako bogate izkušnje v lovljenju zverjadi. — Ne samo v cenah, ampak tudi v kakovosti prekaša ta trrdka pasti iz drugih tovarov. — Ker je uvoz težaven, dobite vse omenjene pasti pri trrdki Stupica v Ljubljani na Gosposvetski cesti.

